
V
B
J
C

ZBIOR
KONSTYTUCYI I UCHWAŁ
S E Y M U

POD ZWIĄZKIEM

KONFEDERACYI

w WARSZAWIE AGITUIĄCEGO SIĘ

Od Dnia 7. Październik a w Roku 1788. do Dnia 16. Grudnia Roku 1790.

31 Maja Roku 1791

PODŁUG

DAT OBLATY
WYDRUKOWANY.

NB. Ustawy wszystkie tego Seymu uchylone na Seymie Grodzieńskim Roku 1793 w konstytucyi pod Tyt. = Uchylenie Seymu 1788.

w WARSZAWIE R. 1791.

w Drukarni J. K. Mci i Rzeczypospolitey u XX. *Scholarum Piarum.*

Józefa Olechowskiego Suffragana Krakowskiego

ROKU TYSIĄC SIEDMSET OSMDZIESIĄTEGO OSMEGO.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Nona Mensis Octobris, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Octuagesimo Octavo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Joannes Paulus Łuszczewski Sacræ Regiæ Majestatis & Confœderationis Generalis atque Comitiorum Ordinariorum Generalium Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis Ejus Actum Confœderationis Generalis utriusque Gentis infrascriptum obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Akt Konfederacyi Generalney w Seymuiących Stanach Oboyga Narodów.

MY Rady Duchowne i Swieckie, i Posłowie w obecności Nayiaśnieyszego KROLA Jmci Pana Naszego Miłościwego z Naywyższą Approbacyą i Przewodniczym podpisem Nayłaskawszey Ręki Jego, zgromadzeni nie innym tchnący Duchem, iako tylko gorącego żądania naydokładnieyszego ubezpieczenia i ulepszenia Oyczyzny Naszey, bierzemy przed się iedyny sposób, tym celom wydołać mogący, to iest: Związek Konfederacyi Generalney, pod którym wszystkie Obrady Nasze mieć chcemy nierozerwane przy zachowaniu nayświątobliwszym wszystkich Praw, które Nam ubezpieczaią Wiarę Swiętą Naszą Katolicką Rzymską, całość Kraiów Rzeczypospolitey, Rząd wolny Republikantski, Osobę Dostoieństwo i wszystkie Prawa i Prerogatywy Tronu Nayiaśnieyszego KROLA STANISŁAWA AUGUSTA łaskawie Nam panuiącego, iako i Magistratur wszelkich w zwykłych powinnościach, i obrębach swoich i całość Obywatelskich własności.

A że żaden z tych naydroższych Zaszczytów Narodowych nie będzie mogł bydź nazwany prawdziwie naszym, póki nie będą wszystkie zabezpieczone Narodową siłą dostarczaiącą do usunienia niebezpieczeństw, które w tylu postaciach grozić mogą Oyczyznie naszey; Więc na ten Obiekt przed wszystkiemi innemi chcemy nie uskąpiać Ofiary Maiątków naszych na powiększenie Komputu Woysk Rzeczypospolitey, ile można sposobność nasza dobrze zważona nam pozwoli. Zachowuiemy

ſobie w dalſzym ciągu Seymowym te ulepſzenia wewnętrzne, ktorych uznamy według ſpoſobności potrzebę równo iako i obmyślenie wſzelkich użyteczności Rzeczypoſpolitey, w prywatne Intereſſa nie wdaiąc ſię. Za Marſzałka Konfederacyi Koronney iuż obranego Marſzałka Seymowego Urodzonego Staniſława Małachowſkiego Referendarza Koronnego, Poſła Woiewodztwa Sandomirſkiego, poſtanawiamy, a z Prowincyi Wielkiego Xięſtwa Litewſkiego żądanego od Prowincyi Litewſkiey Urodzonego Xięcia Kazimierza Sapiehę Generała Artylleryi Litewſkiey, Poſła Woiewodztwa Brzeſkiego Litewſkiego, ktorych w naſtępuiącą Rotę obowiązaliśmy. Ja N. N. przyſięgam Panu BOGU Wſzechmogącemu w Troycy Swiętey Jedynemu, iż Nayiaśnieyſzemu KROLOWI STANISŁAWOWI AUGUSTOWI łaſkawie Nam panuiącemu, i Generalney Konfederacyi Obóyga Narodów wiernym będę, w ſprawowaniu Urzędu Funkcyi Marſzałka teyże Konfederacyi to wſzyſtko zachowam, co Przepiſy oneyże w ſobie zamykaią; w żadne Konwencye ſekretne, bądź z Kraiowemi, bądź z Zagranicznemi Oſobami, bez wiadomości KROLA i NARODU wchodzić nie będę, żadnym względem, datkiem, obietnicą, przyiaźnią, groźbą nie uwiodę ſię; żadnych Sancytów ani Aktów prywatnych pod iakimkolwiek bądź nazwiſkiem, ani aſſygnacyi pieniężnych nie wydam, ale tylko te Materye w Akta Seymowe umieſzczać będę, które od wſzyſtkich Stanów Skonfederowanych *per pluralitatem* decydowane zoſtaną; w rachowaniu kreſek i ogłoſzeniu *pluralitatis* wiernie ſię zachowam, w któreyby Materyi Senator, Miniſter, lub Poſeł żądał ſekretnych Wotów, tedy do tych ſpoſobem w Prawie przepiſanym na żądanie iednego po pierwſzych iednych Wotach głośnych zawſze przyſtąpię, i te równie wiernie i ſprawiedliwie zliczać, i *pluralitatem* z nich ogłaſzać przyrzekam. W iedney tylko Materyi podatkowania Wotów ſekretnych nie przyimę, ale one głośne odbieraiąc, *ex pluralitate* Stanom Seymuiącym donioſę, i aby wſzelkie udziałania wiadome Stanom i Kraiowi były, tak czynić pod nieważnością onych przyrzekam. Tak mi Boże dopomoż. = Do takowego więc świątobliwego i dla Rzeczypoſpolitey pożądanego Dzieła, wſzyſtkich, Nayprzewielebnieyſzego, Przewielebnych, Jaśnie Wielmożnych i Wielmożnych Senatorów i Miniſtrów, tudzież Urodzonych Poſłów Ziemſkich Obóyga Narodow zachęcamy, i miłością ku Oyczyznie, oraz wiernym przywiązaniem do Nas KROLA obowięzuiemy. W Warſzawie dnia ſiodmego Października Tyſiąc Siedmſet Oſiemdzieſiąt Oſmego.

STANISŁAW AUGUST KROL.

Michał Xże Poniatowſki Prymas Korony Polſkiey i W. X. Lit.

Antoni Okęcki Biſk. Poznań.
Jgnacy Xże Maſſalſki Biſkup Wileńſki.
Krzyſztof Hil: Szembek Biſkup Płock.
Felix Turſki Biſkup Łucki.
Stefan Xże Giedroyć Biſk: Zmudz.
Kaſper Kolumna Cieciſzowſki Biſkup Kiiow: i Czerniech.
Jozef Korwin Koſſakowſki Bis. Infl.
Xże Jabłonowſki Kaſztelan Krakowſki.
Michał Walewſki Woiewoda Sieradzki.

Michał Mniſzech Mar: W. K.
Władyſław Gurowſki Mar. W. Litt.
Michał Ogińſki H. W. L.
Małachowſki Kanc. Wielki Koronny.
Alexander Xże Sapieha Kanc: W. W. X. Lit.
Maciey Poray Garnysz Biſk. Chełm. Podkan. Kor.
Joachim Chreptowicz Podkan: W. X. Lit.
A. Ł. Xże Ponińſki P. W. K.
S. X. Poniatowſki P. W. Lit.
Kazimierz Raczyńſki M. N. K.
Jgnacy Potocki M. N. W. X. L.

Sta-

Stanisław Gadomski Woiewoda Łęczycki.
Antoni Giełgud Starosta Glny Xtwa Zmudzkiego.
Kaietan Hryniewicki Woiewoda Lubelski.
Jozef Niesiołowski Woiewoda Nowogrodzki.
Michał Korwin Kossakowski Woiewoda Witeb.
Lud; Tyszkiewicz H. P. Litt.
R. z Głogowy Kossowski P. N. K.
Antoni Dziekoński P. N. W. X. L.
Antoni Nałęcz Małachowski Wciewoda Gener: Ziem Xięstwa Mazowieckiego.
Bazyli z Walisk Ładzic Walicki Woiewoda Gener: Ziem Rawskich.
Jan Zyberk Woiewoda Brzeski Litt.
Ant. Felix z Grodkowa Łoś Wda Pomorski.
Adam Michał Chmara Woiewoda Miński.
Ludwik Wilga Woiewoda Generału Czerniechow.
Piotr Ożarowski Kasztelan Woynicki.
Franciszek Salezy Miaskowski Kasztelan Gnieźnień.
Paweł Poray Biernacki Kasztelan Sieradzki.
Tadeusz z Lipego Lipski Kasztelan Łęczycki.
Sław Hrabia Tyszkiewicz Kasztelan Xstwa Zmudz/ /skiego
Piotr Sumiński Kasztelan Brzeski Kujawski.
Franciszek Młocki Kasztelan Wołyń.
Jzf. Siellicki Kasztelan Połłocki.
Jozef Joachim Komorowski Kasztelan Bełzki.
Adam Felkerzamb Kasztelan Witebski.
Tomasz Ostrowski Kasztelan Czerski.
Tomasz Alexandrowicz Kasztelan Podlaski.
Jozef Szczytt Kasztelan Brzeski Litt.
Jozef Chrapowicki Kasztelan Mścisławski. +
Walenty Gozimirski Kasztelan Elblągski. /e
Marcin Grocholski Kasztelan Bracław.
Tomasz Pruszak Kasztelan Gdański.
Szymon Zabieło Kasztelan Miński.
Janusz T. Xiąże Swiatopełk Czetwertyński Kasztelan Czerniechowski.
Jozef z Posławic Ankwicz Kasztelan Sandecki.
Adam Skarbek Malczewski Kasztelan Rogoziński.
Jozef Sołtyk Kasztelan Zawichostski.
Jozef Nałęcz Moszczeński Kasztelan Lędzki.
Symeon Kazim: Szydłowski Kasztelan Zarnowski.
Ludwik Fundament Karśnicki Kasztelan Wieluński.
Franciszek Markowski Kasztelan Sanocki.
Woyciech Poletyło Kasztelan Chełmski.
Adam z Kwilcza Kwilecki Kasztelan Przemęcki.
Antoni Sieroszewski Kasztelan Krzywiński.
Stefan Dembowski Kasztelan Czechowski.
Wacław Wyssogota Zakrzewski Kasztelan Nakielski.
Jozef Gliszczyński Kasztelan Biechowski.
Kazimierz Bogatko Kasztelan Kruświcki.
Michał Grodzicki Kasztelan Oświecimski.
Makary Gorzeński Kasztelan Kamieński.
Adam Męciński Kasztelan Spicimirski.
Antoni Kossowski Kasztelan Inowłodzki.
Michał Krzyżanowski Kasztelan Santocki.

A 2 Ma-

Maciey z Piętek Sobolewſki Kaſztelan Warſzawſki.
Antoni Laſocki Kaſztelan Goſtyńſki.
Chryzanty Hrabia z Mińſka Opacki Kaſztelan Wizki.
Xawery Zboińſki Kaſztelan Raciązki.
Kajet: Mlicki Kaſztelan Sierpſki.
Jgnacy Zielińſki Kaſztelan Wyſzogrodzki.
Ludwik Maryan Zielińſki Kaſztelan Rypińſki.
Franciſzek Prażmowſki Kaſztelan Zakroczymſki.
Jozef Oborſki Kaſztelan Ciechanowſki.
Adam Rzyſzczewſki Kaſztelan Lubaczewſki.
Teofil Woyciech Załuſki Kaſzt: Buſki.
Staniſław Nałęcz Małachowſki Referendarz W. Koronny a Marſzałek Koronnych Skonfederowanych Prowincyi i Seymowy.
Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artylleryi Litewſkiey, Poſeł Brzeſki Litt: Marſzałek Konfederacyi W. Xtwa Litt.

WOIEWODZTWO KRAKOWSKIE.

Antoni Michałowſki Poſeł Wwdztwa Krakow.
Jozef z Wielogłów Wielogłowſki Poſeł Wdztwa Krak.
Jozef Małachowſki Poſeł Wdzwa Krakowſkiego.
Jerzy Ożarowſki Poſeł Wdztwa Krakow.
Marcin Slaſki Poſeł Wdztwa Krakow.
Alexander Remiſzowſki Poſeł Wdztwa Krakow.
Kaſper Walewſki Poſeł Wdztwa Krakow.
Jan z Zakliczyna Jordan Poſeł Wdztwa Krakow.

WOIEWODZTWO POZNANSKIE.

Franciſzek Antoni na Kwilczu Kwilecki Stta Sądowy. Deputowany do Konſtytucyi.
Auguſtyn Nałęcz Gorzeńſki Chorąży i Poſeł Poznańſki.
Łukaſz Bninſki Poſeł Poznańſki.
Jgnacy Wyſſogota Zakrzewſki Stolnik i Poſeł Wdztwa Poznańſkiego.
Adam Nałęcz Moſzczeńſki Chorąży Winn. Poſeł Wdztwa Poznańſkiego. Deputowany do Konſtytucyi.
Jan Potocki Poſeł Wdztwa Poznańſkiego.

Ziemia Wschowska.

Jan z Lipego Lipſki G. M.
Xawery Działyńſki.

WOIEWODZTWO WILENSKIE.

Fran: Seybut Romanowicz Prezyduiący Sędzia Ziemſki i Poſeł Wdztwa Wilń.
Gaſpar na Woronney Czyż Sędzia Grod. Konſzy. i Poſeł Wdztwa Wilen.

Powiat Oszmiański.

Michał Pokłewſki Koziełł Staroſta Dziſieńſki Poseł Oszm.
Jozef Kociełł Pułkownik W. X. L. Poſeł Oſzm.

Powiat Lidzki.

Bndkt Tdſz Kamieńſki Piſarz Ziem. i Poſeł Pttu Lidz.
Woyciech Narbutt Szambelan J. K. Mci Poſeł Pttu Lidz.

Powiat

Powiat Wilkomirski.

Jgnacy Morykoni Starosta Grodowy i Poseł Pttu Wiłkomirskiego.
Tadeusz Kościałkowski Stta Czotyrski i Poseł Pttu Wiłkomirskiego.

Powiat Brasławski.

Tomasz z Skrzetuszewa Wawrzecki Podkomorzy Pttu Kowieńskiego, Poseł Brasławski.
Stanisław Mirski Szambell: i Poseł z Pttu Brasł.

WOIEWODZTWO SANDOMIRSKIE.

Jan Nepomucen Małachowski Starosta Opoczyński Poseł Wdztwa Sand.
Michał z Białaczowa Odrowąż Strasz Podsędek Ziemski Radomski, Poseł Wdztwa Sandom.
Antoni Karski Łowczy i Poseł Woiewodztwa Sandomirskiego.
Antoni na Mikułowicach Drzewica Mikułowski Pisarz Ziemski Radomski Poseł Woiewodztwa Sandomirskiego.
Michał Korwin Kochanowski Poseł Woiewodztwa Sandomirskiego.
Kazimierz Albin Saryusz na Skorkowicach Skorkowski Poseł Woiewodztwa Sandomirskiego.

WOIEWODZTWO KALISKIE.

Felicyan Wierzchleyski Podsędek i Poseł Wdztwa Kalisk.
Paweł Drogosław Skorzewski Podstoli Poznański Poseł Woiewodztwa Kaliskiego.
Jozef Zabłodzki Cześnik Poznań: i Wdztwa Kaliskiego Poseł.
Jan Suchorzewski Woyski Wschowski Poseł Woiewodztwa Kaliskiego, z Salwą, iż ieżliby, czego się nie spodziewam, miała bydź *pluralitas* neguiąca Podatki w głośnych kreskach, iż w tenczas żądać będę sekretnych kresek końcem koniecznego powiększenia Woyska.
Franciszek Xawery Mikorski Pisarz Ziemski Poseł Woiewodztwa Kaliskiego.
Piotr Radoliński Szambelan Jego Krole: Mci Poseł Woiewodztwa Kaliskiego.
Maxymian Zielonacki Poseł Woiewodztwa Kaliskiego.
Piotr Sokolnicki Szambelan J. K. Mci Poseł Wdztwa Kaliskiego.

WOIEWODZTWO GNIEZNIEŃSKIE.

Jozef Radzimiński Sędzia Ziemski Gnieźnieński Poseł tegoż Woiewodztwa.
Antoni z Skotnik Roznowa Nowina Rożnowski Pisarz Ziem. i Poseł Woiewodztwa Gnieźnieńskiego.
Piotr Krzyżanowski Woyski i Poseł Woiewodzt: Gnieź.
Antoni Madaliński Pułków: K. B. M. Poseł Woiew: Gnieźn.

WOIEWODZTWO TROCKIE.

Michał Zaleski Woyski W. X. Lit: Poseł Wtta Trockiego.
Michał Brzostowski Starosta Miński Poseł Wdztwa Trockiego.

Powiat Grodzieński.

Kazimierz Wolmer Marszałek i Poseł Grodzieński.
Alexander Michał Eysymontt Woyski Podstar: i Poseł Gr.

Powiat Kowieński.

Jgnacy Zabieło Marszałek i Poseł Pttu Kowieńskiego.
Antoni Korwin Kosakowski Chorąży i Poseł Powiatu Kowień.

Powiat Upitski.

Jozef Wereſzczyńſki Staroſta i Poſeł Pttu Upit.
Benedykt Karpp Chorąży i Poſeł Upitt.

WOIEWODZTWO SIERADZKIE.

Fel: Wład: Pomian Łubieńſki Star: Nak: Poſeł Sieradzki.
Andrz: Zaremba Cielecki Chorąży Szadkowſki Poſeł Sieradzki.
Jgnacy Tymowſki Stolnik i Poſeł Sieradzki.
Stefan Juliuſz Kolumna Walewſki Podſędek i Poſeł Sieradzki.

Ziemia Wieluńska.

Woyciech Mączyńſki S. J. K. M.
Jgnacy Szembek Ł. O. Poſeł Wieluńſki.

WOIEWODZTWO ŁĘCZYCKIE.

Franciſzek Jerzmanowſki Chorąży Jnowł. Poſeł Łęczycki.
Jan Nepom: Gaiewſki Podſęd: i Poſeł W. Łęczyc.
F. Mączyńſki Cześnik i Poſeł Łęczycki.
Cypryan Nakwaſki Szambelan J. K. M. Poſeł Łęczycki.

XIĘSTWO ZMUDZKIE.

Jzf Zabieło Łowczy Wki Littſki Poſeł z Xięſtwa Zmudzkiego, Deputowany do Konſtytucyi z Xięſtwa Litt.
Staniſław Auguſt Gôrſki Piſarz Skarbowy W. X. Litt. Poſeł Xa Zo.
Jgnacy Giełgud Poſeł Zmudzki.
Jerzy Tyſzkiewicz Poſeł Zmudzki.
Jgnacy Przeciſzewſki Sędzia Grodzki Poſeł Xtwa Zo.
Jozef Plater Poſeł X. Zmudzkiego.

WOIEWODZTWO BRZESKIE KUJAWSKIE.

Staniſław Dąmbſki Podkomorzy i Poſeł Woiew: Brzes: Kuiaw.
Jgnacy Zakrzewſki Staroſta Radzieiowſki Poſeł z Wtwa Kuiawſkiego.

WOIEWODZTWO KIJOWSKIE.

T. Łukaſz Rybińſki Podkomorzy Woi: Kijowſk: Poſeł z tego Woiewodztwa.
Jozef Bierzyńſki Podkomorzy Zytom: Poſeł Kijowſki.
Michał Pawſza Sędzia Zie: Owr. Poſeł Kijow.
Mikołay Zaleſki Podk: Ziem: Owr: Poſeł Wwa Kijów.
Kaietan Suſzczańſki Proſkura Poſeł z Wttwa Kij.
Antoni Trypolſki Sędzia Gr. Owr: Poſeł Kijowſki.

WOIEWODZTWO JNOWROCŁAWSKIE.

Serafin Rafał Sokołowſki Sta Nieſz: Poſeł Jnowr:
Dezyderyuſz Leſzczyńſki Poſeł z Wwtwa Jnowrocław.

Ziemia Dobrzyńska.

Jan Nepomucen Zboińſki Sta Mſzańſki Poſeł Ziemi Dobrzyńſkiey.
Antoni Nałęcz Podſtoli Rypińſki Poſeł Dobrzyńſki.

WOIEWODZTWO RUSKIE.

Ziemia Chełmska.

Auguſt Kicki Stta Kraſnoſtawſki.
W. W. z Suchodol Suchodolſki z Salwą nie mięſzania ſię w Woynę dziſieyſzą z Turkiem.

WOIE-

WOIEWODZTWO WOŁYNSKIE.

Jozef Xiąże Czartoryſki S. L. Poſeł i Deputowany do Konſtytucyi.
Staniſław Xiąże Jabłonowſki Poſeł Wołyńſki.
Woy: Aug: Swiętoſławſki Stolnik Powiatu i Piſarz Grodu Krzemień. Poſeł Wołyńſki.
Benedykt Hulewicz P. Z. Wł. Towa: Kawa; Nar: Poſeł Wołyńſki.
Waleryan Strzemień z Stroynowa Stroynowſki Podkomorzy Buſki Poſeł Wołyńſki.
Krzyſztof Dunin Karwicki Poſeł Wołyńſki.

WOIEWODZTWO PODOLSKIE.

Kazimierz Rzewuſki Piſarz Polny Kor. Poſeł Wtwa Podolſkiego.
Jozef Woyciech Mierzeiewſki Straźnik Polny Kor. Poſeł Wt. Podolſkiego.
Ignacy z Sielca Witoſławſki Oboźny Pol. Kor. Poſeł Podol.
Jerzy Potocki Poſeł Woiewodztwa Podolſkiego.
Jan Kraſińſki Poſeł Woiewodztwa Podolſkiego.
Onufry z Morſka Morſki Poſeł Woiewodztwa Podolſkiego.

WOIEWODZTWO SMOLENSKIE.

A. Suchodolſki S. W. X. L. Poſeł Smoleń: Deputat do Kons.
Dom: Eydziatowicz Chor: i Poſeł Smoleńſki.

Powiat Starodubowski.

Antoni Chrapowicki Stta Starod: Poſeł Starod.
Michał Radziſzewſki Chorąży i Poſeł Pttu Starod.

WOIEWODZTWO LUBELSKIE.

Adam na Klewaniu i Zukowie Xiąże Czartoryſki Gił. Ziem Podol. Poſeł Lubelſki.
Staniſław Potocki Poſeł Lubelſki Dep. do Kons.
Sebaſtyan Dłuſki Stta Łukowſki Poſeł Lubelſki.
Ignacy Wybranowſki Stolnik i Poſeł Woiew: Lubel. z Salwą nie mięſzania ſię w Woynę Turecką.
Euſtachi Xiąże Sanguſzko Poſeł Lubelſki.
Felix Iunoſza Rościſzewſki Poſeł Wtwa Lubel.

WOIEWODZTWO POŁOCKIE.

Aloizy Suliſtrowſki Prz. W. X. L. Poſeł z Wdtwa Połockiego.
Antoni Siellicki Kaſztelanic Połocki i Poſeł Poł.

WOIEWODZTWO NOWOGRODZKIE.

Michał Bernowicz Sędzia Ziem. i Poſeł Wa Nowogr.
Stefan Werefſzczaka Stta Sitkow. Poſeł z Wdztwa Nowogr.

Powiat Słonimski.

Staniſław Sołtan Chorąży W. W. X. Litt. Staroſta i Poſeł Słonimſki.
Kazim. Ian Glawbicz Przecławſki Grodzki Pttu Słonimſkiego Piſarz i Poſeł.

Powiat Wołkowyski.

Paweł z Konopnice Grabowſki Staroſta i Poſeł Wołkowyſki.
N. Bulharyn Piſarz Ziemſki i Poſeł Pttu Woł.

WOIEWODZTWO PŁOCKIE.

Bartłomiey Mazowiecki Sędzia Ziem. Zawſkrzyńſki Poſeł Woiewodztwa Płockiego.

Jan-Iunoſza Rościſzewſki Podczaſzy Raciążki Poſeł Wodtwa. Pło.
Jozef Bońkowſki Cześnik Ziemi Zawſkrzeń: Poſeł Wdztwa Płockiego.
Antoni Zielińſki Szambelan J. K. Mci Poſeł Wdztwa Płockiego.

Powiat Orszański.

Ludwik Gutakowſki Staroſta Kapinowſki Poſeł Pttu Orſzań.
Wincenty Hlebicki Jozofowicz Staroſta Merecki Poſeł Pttu Orſzańſkiego.

XIĘSTWO MAZOWIECKIE.

Ziemia Czerska.

Andrzey z Roſtworowa Roſtworowſki Sędzia Ziemſki i Poſeł teyże Ziemi Czerſkiey.

Jan Szymanowſki Poſeł Ziemi Czer.

Ziemia Warszawska.

Arnold z Drozdowa Byſzewſki Pod-Koniuſzy Koronny Poſeł Ziemi Warſzawſkiey Gnał.

Walenty Fauſtyn z Piętek Sobolewſki Staroſta i Poſeł Ziemi Warſzawſkiey.

Ziemia Wizka.

Franciſzek Wilczewſki Staroſta i Poſeł Ziemi Wizkiey.
Marcin Ledochowſki Staroſta Bronowſki Poſeł Ziemi Wizkiey.

Ziemia Wyszogrodzka.

Floryan Gozdawa z Maleywsi Małowieyſki Sędzia Ziem. i Poſeł.
Staniſław Mokronowſki Poſeł Ziemi Wyſzogrodzkiey.

Ziemia Zakroczymska.

Kazimierz Łempicki Stolnik i Poſeł Ziemi Zakr.
Jan Zielińſki Poſeł Ziemi Zakroczymſkiey.

Ziemia Ciechanowska.

Jan Noſarzewſki Sędzia Ziemſki i Poſeł Ciechanowſki.
Jozef Wołłowicz Stolnik i Poſeł Zi. Ciechanowſkiey.

Ziemia Łomżyńska.

Floryan Junoſza Drewnowſki Podczaſzy Sędzia Grodz: i Poſeł Ziem. Łom.

Jan Wądołkowſki Vice-Staroſta Grodzki Oſtrołęcki Poſeł Ziemi Łomżyń.

Ziemia Rożańska.

M. Glinka Chorąży i Poſeł Ziemi Rożańſkiey.
Fabian Cholewſki Sędzia Ziemſki Soch: Poſeł Rożańſki.

Ziemia Liwska.

Onufry Oborſki Poſeł Liwſki.
Pius Rogala Kicińſki Szeff Gabinetu J. K. Mci Poſeł Liwſki.

Ziemia Nurska.

Antoni Gozdawa Godlewſki Sędzia Ziemſki i Poſeł Ziemi Nurſkiey.
Alexander Zielińſki Podſtoli i Poſeł Ziemi Nurſkiey.

WOIE-

WOIEWODZTWO PODLASKIE.

Ziemia Drohicka.

Wiktoryn Kuczyńſki Chorąży i Poſeł Z. Drohickiey Woiewodztwa Podlaſkiego.
Jan Kraſnodębſki Łowczy Podlaſki Poſeł Ziemi Drohickiey.

Ziemia Mielnicka.

Ignacy Szymon Kuczyńſki Stolnik i Poſeł Ziemi Mielnickiey.
Kazimierz z Wielkiey Rudy Wężyk Podſtoli Wiślicki Poſeł z Ziemi Mielnickiey.

Ziemia Bielska.

Jozef Oſſolińſki Staroſta Sandomirſki Poſeł Ziemi Bielſkiey.
Franciſzek Piotr Potocki Poſeł Ziemi Bielſkiey nie uwłaczaiąc w niczym Samowładności Seymuiących Stanów.

WOIEWODZTWO RAWSKIE.

Ziemia Rawska.

Michał Pikarſki Stolnik i Poſeł z Woiewodztwa Rawſkiego.
Jozef Leſzczyńſki Cześnik i Poſeł Rawſki.

Ziemia Sochaczewska.

Franciſzek Szymanowſki Regent Koronny Poſeł Ziemi Soch.
Roch Laſocki Podkomorzy i Poſeł Sochaczewſki.

Ziemia Gostyńska.

Jozef Mikorſki Podkomorzy i Poſeł Goſtyńſki.
Dyonizy Łączyńſki Poſeł Goſtyńſki.

WOIEWODZTWO BRZESKIE LITEWSKIE.

Tadeuſz Matuſzewic Poſeł z Wdztwa Brzeſkiego Lit.

Powiat Piński.

Paweł Szyrma Podſtoli Piſarz Grodzki Poſeł Pińſki.
Mateuſz Topory Butrymowicz Podſtaroſta Miecznik i Poſeł Pttu Pińſkiego.

WOIEWODZTWO BRACŁAWSKIE.

Moſzyńſki Sekretarz W. W. X. Litt. Poſeł Wdztwa Bracławſkiego.
Staniſław Szcz: Potocki General Artylleryi Poſeł W. Bracł.
Fr: z Grabowa Grocholſki M. K. P. W B.
A. J. Np. Xiąże S. Czetwertyńſki Chor. Bracł. i Poſeł Bracł.
Ignacy Myſzka Chołoniewſki S. Koł. Poſeł Bracławſki.
Seweryn Potocki Poſeł Bracławſki.

WOIEWODZTWO MINSKIE.

Piotr Pawlikowſki Skar. i Poſeł Wa Mingo.
Jozef Wołodkowicz Star. Haien. Poſeł Wa Mino.

Powiat Mozyrski.

Jan Oſkierka Strażnik Polny W. X. Lit.
Konſtanty Ludwik Jeleńſki Podkomorzy i Poſeł Pttu Moz.

Powiat Rzeczycki.

Tadeuſz Downarowicz Chorąży i Poſeł Pttu Rzeczyckiego.
Mikołay Morawſki Piſarz Woyſkowy W. X. Lit. Poſeł Powiatu Rzeczyckiego.

XIĘSTWO INFLANTSKIE. = *z Korony.*

Piotr Potocki Starosta Babimostski Poseł Inflantski.
Jozef Borch Poseł Inflantski.

Z Litwy.

Michał Zabieło Generał Maior Poseł Inflantski z W. X. Lit.
Julian Ursyn Niemcewicz Poseł Inflantski z W. X. Lit.

Z Inflant.

Jozef Weyssenhoff Kapitan W. Litt. Poseł Inflantski.
Stanisław Kublicki R. W. X. L. Poseł Infl.

WOIEWODZTWO CZERNIECHOWSKIE.

Michał Czacki Podczaszy Koronny Poseł Czerniechowski.
Kai: Miączyński Generał Inspek: Poseł z Woi. Czer.
Kaietan Kurdwanowski Generał Mai. Poseł Czernie.
Stanisław Krasicki Poseł Czerniechowski.

Stanisław Nałęcz Małachowski Referendarz Wielki Koronny Marszałek Seymowy i Prowincyi Koronnych Skonfed.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artylleryi Litewskiey Marszałek Konfederacyi Wo Xtwa Littgo.

Ignacy Xże Massalski Biskup Wileński Deputat do Konstytucyi z Senatu. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski, Deputat z Senatu z Małey Polski. Bazyli z Walisk Ładzic Walicki Wda Generał Ziem Rawskich Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielko-Polskiey manu propria. Antoni Giełgud Starosta Generalny Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Wo Xstwa Litt. manu propria. Jozef Xiąże Czartoryski S. L. Starosta Łucki Deputowany do Konstytucyi. Stanisław Potocki Dep: do Konstytucyi. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Starosta Sądowy Wschowski Poseł z Woiewodztwa Poznań. Deputat do Konstytucyi manu propria. Adam Nałęcz Moszczeński Cho. Win. Poseł z Wtwa Poznańskiego Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey do Konstytucyi manu propria. Jozef Zabieło Łowczy Wki Littski Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wgo Xttwa Littgo. Antoni Suchodolski S. W. X. L. Poseł z Wa Smoleńskiego Deputowany do Konstytucyi z Wgo X. Litigo. Jan Paweł Łuszczewski Sekretarz J. K. Mci Seymowy i Skonfederowanych Prowincyi Koronnych manu propria. Jan Ancuta Sekretarz Seymowy i Konfederacyi W. X. L. Post cujus quidem Actus Confœderationis Generalis in Acta præsentia ingrossationem Originale ejusdem idem offerens, rursus ad se, prævia Officii sui quietatione, recepit.

Jan Paweł Łuszczewski sekretarz J. K. Mci Seymowy i Konfederowanych prowincyi Koronnych. ~~ANCUTA. Legła Koniewska~~

~~Dnia 18. Października R. 1788.~~ Actum etc. die decima octava mensis Octobris A. D. 1788

Oblata

Nakaz Przysięgi.

MY Król, i Stany Skonfederowane Rzeczypospolitey, gdy ciągle Rząd Woyska swoiey wymaga exystencyi, a ten zawsze naywyższey znowu Zwierzchności winien wiary i posłuszeństwa zachowanie, nakazuiemy, aby schodzący Departament Woyskowy, przed Nami

Kró-

(do str. 10 przy końcu!)

7

Actum etc. die decima octava mensis Octobris A. D. 1788vo

Oblata. Mficus Joannes Paulus Łuszczewski S. R. Mtis Comitiorum Ordinariorum Generalium et Confaederationis Generalis Regni Secretarius ejdem Officio et Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, ad ingrossandumque in Acta praesentia porrexit, tenoris talis:

Nakaz Przysięgi.

My Król - - - - - - - - - - - - - - - nie będzie

Stanisław Nałęcz Małachowski, Ref. W. Koron. Marszałek Seymowy y Konfederacki Prow. Kor.

Ignacy Xiążę Massalski Biskup Wileński

Xiążę Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Małej Polski z Senatu

Bazyli Walicki Wda Gener. ziem Rawskich Deputowany do Konstytucyi Wielkop.

Antoni Giełgud Starosta Głny Xstwa Żmudzkiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Wo Xstwa Litt. mp.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał artll Litt., Marszałek konfederacyi Wo Xa Litt. mp.

Jozef Xiąże Czartoryski S. Ł. poseł Wołyński Deputowany do Konstytucyi

Stanisław Potocki poseł Lubelski Dep. do Kon. z Prow. Mało Polskiej

Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Starosta Sądowy Wschowski, poseł Wdztwa Poznan. Deput. do Konstyt. mp.

Adam Nałęcz Moszczeński, Chor. Win. poseł Poznański Deputowany do Konstytucyi z prow. Wielkopol. mp.

Jzf Zabiełło Łowczy WXi Ltewski poseł z Xięstwa Żmudzkiego deputowany do Konstytucyi z prowincyi Ltewskiej

Antoni Suchodolski S. W. Xa Litt. poseł z Wa Smolen. Deputowany do Konstytucyi

Post cujus quidem Constitutionis superius praeinsertae in Acta praesentia ingrossationem, Originale ejusdem Idem Offerens, praevia Officij sui Quietatione rursus ad se recepit.

Jan Paweł Łuszczewski Sekretarz J. K. Mci Sejmowy y Konfederacyi Koronny mp.

IV.

str. 11 Actum etc. Die sexta mensis Novembris A. D. 1788vo.

Oblata Ad officium etc. venientes Illustris Mficus Stanislaus Nałęcz Małachowski Supremus Regni Referendarius Ordinum Regni Poloniae Eques Comitiorum ordinariorum Generalium et Confaederationis Generalis Regni, atque Illustrissimus Casimirus princeps Sapieha Generalis Artileriae et Confaederationis Generalis M. D. Litt. Mareschalci eidem Officio et Actis Illius Decisionem ac Constitutionem Statuum infrascriptam obtulerunt et ad ingrossandum in acta praesentia porrexerunt tenoris talis: . . . . stwierdzieniu

Czyli ma bydź . . . .

(podpisy jak poprzednio —)

Post cujus Decisionis ac Constitutionis in acta praesentia ingrossationem originale ejusdem Iidem Offerentes rursus ad se praevia Officij sui quietatione receperunt.

Stanislaus Nałęcz Małachowski Supremus Regni Poloniae Referend. Comitiorum et Confaederationis Regni Generalis Mareschalcus

Casimirus princeps Sapieha Generalis Artilleriae Magni Duc. Litt Mareschalcus Confaederationis Magni Ducatus Lithuaniae.

Królem i Stanami Skonfederowanemi nieodwłoczną teyże wiary i posłuszeństwa wykonał przysięgę, a to na takową Rotę: „ My NN. przysięgamy, że Tobie STANISŁAWOWI AUGUSTOWI Królowi Polskiemu, Wielkiemu Xiążęciu Litewskiemu, Panu Naszemu Miłościwemu, i Konfederacyi Generalney Oboyga Narodów wierni i posłuszni będziemy, i że od nikogo, oprócz od J. K. Mci i Konfederacyi Generalney, rozkazów, Ordynansów nie przyimiemy, i we wszystkim wiarę, i posłuszeństwo J. K. Mci i Skonfederowanym O. N. Stanom zachowamy. Rapporta Królowi Jegomości, i Marszałkom Konfederacyi Obóyga Narodów oddawać będziemy; Tak mi Panie Boże dopomoż. To zaś wykonanie Przysięgi Departamentu poprawom i odmianom, w czym się potrzeba onych okaże, przeszkadzać i tamować nie będzie.

~~Dnia 22. Października R. 1788.~~

Materye Woyskowe.

~~3.~~ 1mo. CHcąc, aby Kraie Rzeczypospolitey Oboyga Narodów siłą wewnętrzną w Granicach swoich zabezpieczone były; tym jedynym celem, My Król za powszechną Skonfederowanych Stanów, Oboyga Narodów zgodą, aktualną liczbę Woyska Sto Tysięcy w Koronie, i w Wielkim Xięstwie Litewskim na teraźnieyszym postanawiamy Seymie.

~~Dnia 6. Listopada R. 1788.~~

~~4.~~ Czyli ma bydź Departament Woyskowy z opisaniem Jego Władzy?	Czyli ma bydź Kommissya Woyskowa z opisaniem Jey Władzy?
Affirmativè Departament.	*Negativè* Kommissya.
Wotów było sto dwadzieścia dwa.	Wotów było sto czterdzieści.

~~Dnia 11. Listopada R. 1788.~~

Prorogacya Seymu.

~~5.~~ GDy dozierać Nam przychodzi, że namnożone Oyczyzny Naszey potrzeby, w przeciągu Seymu Sześcio-Niedzielnego Prawem wyznaczonego czasu, zaskutecznienia swego odebrać nie mogą; przeto Seym ninieyszy pod węzłem teraźnieyszey Konfederacyi do dnia piętnastego Miesiąca Grudnia Roku teraźnieyszego, z wolnym na czas dłuższy odroczeniem, i limitowaniem przedłużamy.

~~Dnia 11. Listopada R. 1788.~~

Kommissya Woyskowa.

6. RZąd Woyska dotąd Departamentowi Woyskowemu powierzany, My Król, za zgodą Rzeczypospolitey Stanów, odtąd przy Kommissyi Woyskowey zostawionym mieć chcemy, a to w poniższych opisach.

Actum etc. die vigesima sexta mensis Novembris A.D. 1788

Oblata etc. ... Joannes ... Paulus ... (etc.)

~~Dnia 26. Listopada R. 1788.~~

§. 1mo. KOmmissya Woyskowa ma się zawsze w trzecim *biennium*, według alternaty Seymów, i mieysca, w Wielkim Xięstwie Litewskim, do następnego Seymu agitować; składać się zaś będzie z Osób ośmnastu: z którey to liczby dwie części ma być Cywilnych, trzecia Woyskowych, to iest: Hetmana i pięciu Woyskowych lub Cywilno-Woyskowych w następuiący sposób: z WW. Hetmanów Wielkich i Polnych Oboyga Narodów, z których każdy po iednemu w Roku całym przez trzy Miesiące przy Prezydowaniu Kommissyi Woyskowey zasiadać i prezydować w niey powinien będzie. A nayprzod W. Hetman W. Koronny pierwsze od czasu zacząć się maiącey teraźnieyszey Kommissyi trzy Miesiące, po nim W. Hetman Polny Litewski drugie trzy Miesiące, W. Hetman Litewski Wielki trzecie trzy Miesiące, W. Hetman Polny Koronny ostatnie Roku trzy Miesiące w Kommissyi prezydować będzie, i tak ten porządek Prawem ninieyszym przepisany w następnych latach, WW. Hetmani Wielcy i Polni Oboyga Narodów w zasiadaniu i prezydowaniu Kommissyi zachowywać będą pod utratą Pensyi Kwartalney. Ostrzegamy, iż WW. Hetmani wszyscy, oprócz iednego tego, na którego koley z Prawa przypadać będzie zasiadania, przez trzy Miesiące w Kommissyi razem zasiadać nie będą mogli; ani też ten Woyskiem Kommenderować nie będzie mogł w tym czasie, kiedy koley na niego przypadać będzie, choziażby na Kadencyą trzechmiesięczną nie ziechał, podług Ustawy ninieyszey zasiadania i prezydowania w Kommissyi, aby wydawanie Ordynansów samey Kommissyi zostawione, w Osobie iedney podpisywanie onych i wykonywanie nie zostawało; tudzież Generałowie Dywizyami, i w Dywizyach kommenderuiący, iako też i w służbie aktualney iakieykolwiek Woyskowey będący, obrani, obowiązków swoich prócz Kommissarskich, przez czas Funkcyi swoiey, pełnić nie będą mogli. Oprócz tedy Hetmana prezyduiącego, taż Kommissya składać się ma z pięciu Woyskowych aż do Pułkownika *inclusivè*, a ci maią być Szlachta rodowita i Possessyonaci, łącząc w to i Urzędników Cywilno-Woyskowych, z których trzech z Korony, dwóch z Litwy być może obranych, waruiąc, aby między obranemi, dwoch nie było z iednego nazwiska, i Domu Kommissarzy; w czasie zaś trzy-miesięczney Kadencyi przypadaiącey na Hetmana z tego Imienia i Domu, z którego iest obrany Kommissarz, tenże Kommissarz nie będzie mogł w Kommissyi *cum voce decisiva* zasiadać; Którzy to Woyskowi i Cywilno-Woyskowi bez udzielney Pensyi zasiadać powinni; tudzież z dwunastu Kommissarzy Cywilnych, z każdey Prowincyi po czterech, to iest: trzech Senatorów, a dziewięciu z Stanu Rycerskiego, Rangi Woyskowey aktualney żadney, oprócz Rotmistrzowskiey, w Kawaleryi Narodowey, służby nieczyniącey na sobie niemaiących, obierać się sposobem i przepisem, dla Kommissyów Skarbowych Oboyga Narodów ustanowionym powinnych, z tym ostrzeżeniem: iż Elekcya tych Kommissarzów Woyskowych w Seymach następuiących zaraz po złączeniu się Izb naypierwey *pluralitate votorum* odprawiać się będzie powinna *per vota secreta*. Gdyby zaś Rotmistrz Kawaleryi Narodowey aktualnie w służbie będący za Kommissarza był obranym, ten więc obrany do rzędu Kommissarzów pięciu z Osób Woyskowych lub Cywilno-Woyskowych wybranych należeć będzie. Żeby zaś w tey Kommissyi Woyskowey przez umieszczenie Osób Woyskowych służba i moc Regulaminów ściśley zachowana była, z każdego Korpusu Artylleryi, i z każdey Dywizyi Woyska, Generałowie Artylleryi, i Generałowie Dywizyami kommenderuiący po iednemu Sztabs-Officyerze lub Subal-

ternie

ternie za Ordynanſem i wymienieniem Kommiſſyi Woyſkowey przyſyłać będą, którzy na ſekret Izby & *ſuper veram informationem* Przyſięgę wykonawſzy, zaſiadać w Kommiſſyi maią, gdy będą wezwani, *cum voce informativa* w zdarzeniach tychże Dywizyów, dla uwiadomienia i reprezentowania potrzeb Dywizyonalnych. Kommiſſarże i Piſarze Woyſkowi na żadnych Seymikach bywać nie będą mogli, ani też Oſoba podaiąca ſię za Kandydata do Kommiſſyi Woyſkowey, gdy obraną za Kommiſſarza zoſtanie, *nullô titulô* od ſprawowania Funkcyi Kommiſſarſkiey receſſować ſię nie będzie mogła.

~~Dnia 28. Liſtopada Roku 1788.~~

§. 2do. **W**Szyſtkie Oſoby ſkładaiące Kommiſſyą, wprzód nim mieyſce ſwoie zaſiądą, przytomne przed Nami Królem i Stanami Rzeczypoſpolitey Przyſięgę wypełnią, a nieprzytomne Elekcyi przed uſundowaną Kommiſſyą Woyſkową onę wykonaią w tę Rotę: „ Ja NN. Przyſięgam Panu BOGU Wſzechmogącemu w Tróy„ cy Swiętey iedynemu: Iż Nayiaśnieyſzemu STANISŁAWOWI „ AUGUSTOWI KROLOWI Polſkiemu, Wielkiemu Xiążęciu Lite„ wſkiemu, i Rzeczypoſpolitey, wierny będę; Jako zaſiadaiący w tey „ Kommiſſyi żadnego z obcemi Potencyami, ani ich Miniſtrami zno„ ſzenia ſię mieć nie będę, a tym bardziey Zagranicznych Penſyi „ pod żadnym pretextem i nazwiſkiem, przez czyiekolwiek ręce nie „ brałem, ani brać będę; Woyſka, mimo woli Rzeczypoſpolitey na „ żadne z Sąſiaduiącemi zaczepki, ani prywatne potrzeby nie uży„ ię, tymże Woyſkiem całości Granic Rzeczypoſpolitey i bezpie„ czeńſtwa Obywatelów przeſtrzegać będę, onego ku przeſzkodzie, „ lub tamowaniu Obrad publicznych nie wezmę, ani ordynować nie „ będę, na zatrzymanie, poſtrach, lub niebezpieczeńſtwo Oſób Urzę„ dowych nie zażyię, i zażyć nie dopuſzczę, we wſzyſtkim Prawu „ i Opiſom teyże Kommiſſyi, woli Nayiaśnieyſzego PANA wraz z „ Rzecząpoſpolitą Seymuiącą złączoney ſzczególnie, a nie komużkol„ wiek innemu podległym i poſłuſznym będę, Sekret Izby zacho„ wam, Likwidacyi wſzelkiey Woyſka, bez żadnego na kogożkolwiek „ względu, ſprawiedliwości Rachunków dozierać, i Przyſięgi dokładne, „ od kogo należeć będzie, odbierać będę, Ordynanſów na zemſtę, lub „ czyie uciemiężenie nie podpiſzę, owſzem aby ſię Prawu, i wſzy„ ſtkim przez niego obowiązkom na Kommiſſyą włożonym we wſzy„ ſtkim dość działo, przeſtrzegać mam, Woyſko w karności nayści„ śleyſzey, podług Praw i Artykułów Woyſkowych, trzymać będę, „ Ordynanſu na uwięzienie Obywatela przed oſtatecznym w Sądach „ przekonaniem, wyiąwſzy *recens Crimen*, podług Praw każdey Pro„ wincyi *respective* ſłużących, pod żadnym pretextem nie wydam, „ Spraw wſzelkich innych, oprócz Władzy Kommiſſyi wydzielonych „ przywłaſzczać ſobie nie będę; w tych zaś, które do Kommiſſyi „ Juryzdykcyi przychodzić i należeć będą, podług Prawa i Spra„ wiedliwości, Datku żadnego, ani Obietnicy, ani Penſyi od niko„ go nie przyimuiąc, ani ſię żadnemi względy lub boiaźnią nie uwo„ dząc, ſentencye podług Praw i Artykułów Woyſkowych, i wſzy„ ſtkie zdania moie bez żadney od nikogo dependencyi, ku iedynemu „ Dobru Rzeczypoſpolitey, a nie właſney, lub czyiey prywacie, o„ bracać będę; Tak mi Panie Boże dopomoż, i niewinna Męka Chry„ ſtuſa Pana. „

3tio. W tey Kommiſſyi Woyſkowey ieden z WW. Hetmanów podług Opiſu w Punkcie pierwſzym, a w nieprzytomności Hetmana, *primus ex ordine* Senator, w nieprzytomności tych, pierwſzy z Urzędu Stanu Rycerſkiego, prezydować ma.

4to. Kommiſſya Seſſye ſwoie ordynaryine, co dzień od godziny óſmey z rana poczynaiąc, mieć powinna, podług Ordynacyi przez tęż Kommiſſyą ułożyć ſię maiącey, ſtoſowney do niżſzego opiſania czaſu Kadencyom Sądowym.

~~Dnia 28. Listopada Roku 1788.~~

5to. KArność, posłuſzeńſtwo, Muſztra, Ubiór oſzczędny, a do podobieńſtwa Stroiu Polſkiego zbliżony, dla Gemeynów, i Unter-Officerów, a zacząwſzy od WW. Hetmanów, Generałów całego Woyſka i Officerów aktualną Służbą obowiązanych, nie wyłączaiąc Urzędników Cywilno-Woyſkowych i Rotmiſtrzów Kawaleryi Narodowey, w całym Woyſku, zupełnie Polſki ninieyſzego Seymu Uſtawą nakazany, Obozowanie, iednym ſłowem: Kommenda generalna Woyſka dependować będzie iedynie od tey Kommiſſyi Woyſkowey, która odtąd przed każdym Seymem plan Dislokacyi Woyſka i Obozowania zrobić ma, ſtoſuiąc ſię do Praw, Woyſka Koronne w Koronie, Litewſkie w Litwie, lokować nakazuiących, i Stanom Zgromadzonym do approbaty podać. Tey Lokacyi i Obozowania, Kommiſſya odmieniać nie będzie mogła, i choćby Korpus który za Ordynanſem z Leży ſwoiey na powinność iaką ruſzył, po odbytey powinności na tęż Leżę wrócony bydź ma. Jeżeliby naglących nie było okoliczności, Kommiſſya Rapporta Nam Królowi co Mieſiąc podczas nie agituiącego ſię Seymu, a w czaſie Seymu Stanom Rzeczypoſpolitey Zgromadzonym ciągle we wſzelkich Czynnościach odſyłać ma. W zdarzonych zaś napadnieniach Granic, lub wewnętrzne Obywatelów bezpieczeńſtwo naruſzaiących przypadkach, i w tym wſzyſtkim, coby całości Kraiu i Obywatelów grożącym bydź widziała, iakie w tey mierze przedſięweźmie zaradzenia, i iakie do Korpuſów wyda Ordynanſe (których do przeyścia Granic Rzeczypoſpolitey wydawać można nie będzie) iako nayrychley Nam Królowi i Straży niżey Prawem na tym Seymie uſtanowioney, donoſić powinna; My zaś Król z dopiero wzmiankowaną Strażą potrzebę Seymu podług Uſtaw niżey opiſanych udecydowawſzy, natychmiaſt Seym zwołamy; Aby Rzeczpoſpolita zawſze w trzech Stanach na Seym zgromadzona, a w czaſie Bezkrólewia w dwóch Stanach o potrzebach ſwoich zaradzała.

6to. Ordynanſe, Rezolucye, na Rapporta, i wſzelkie Rozrządzenia w komplecie naymniey Oſób ſiedmiu, w którym komplecie zawſze naymniey ieden Cywilny Woyſkowych ſkładaiących Kommiſſyą przewyżſzać ma, a prócz tego zawſze dwóch naymniey Cywilnych Kommiſſarzy dla przypadku choroby, znaydować ſię w mieyſcu Kommiſſyi powinno, którzy wraz z kompletem zaſiadać zawſze mogą, Kommiſſya *pluralitate votorum* przez kreſki głośne decydować ma, i takowe przez Prezyduiącego podpiſane będą; a w przypadku *paritatis votorum* dodaniem kreſki iedney Prezyduiący rezolwować *paritatem* będzie z wolnym dla każdego zapiſaniem zdania ſwego rozpiſowego w Protokule, czyli Sentencyonarzu, który od iednego z Kommiſſarzów, zwyczaiem Kommiſſyi Skarbowey Koronney, trzymanym bydź ma.

Dnia

~~Dnia 29. Listopada Roku 1788.~~

N. 7mo. CO się tycze Sądów, Kommissya Woyskowa rozsądzać będzie *formâ judiciariâ* Sprawy między Woyskowemi wszystkiemi, bez excepcyi w Materyach wypływaiących z Służby: do sądzenia zaś Spraw *ex Appellatione* przychodzących, między Cywilnym i Woyskowym w pokrzywdzeniach od Woyskowego Cywilnemu zdarzonych, Kommissya przez Ordynacyą trzy dni w każdym Tygodniu wyznaczy, Sprawy zaś Koronne w Koronnym, Litewskie w Litewskim osobnym Regestrze zapisane, tak sądzić będzie, iż po każdych dwóch Sprawach Koronnych odsądzonych, trzecią z Regestru Litewskiego sądzić będzie; Jeżeliby zaś w którym Regestrze Spraw zabrakło, to kontynuacyi drugiego przeszkadzać nie będzie, do których Spraw Pozwy czterema Tygodniami wydawane, i u Sztabu kładzione bydź maią; a Kommissya żadnych Spraw Cywilnych, *etiam ex vi inscripti fori*, oraz do innych Sądów z opisu Praw im należących, przywłaszczać sobie nie ma. *In reliquo*, co do sądzenia ściąga się, Kommissya Woyskowa przy dawnych Ordynacyach i Sprawach zostawia się, w tym wszystkim, co się Artykułom niniejszego Prawa nie sprzeciwia.

~~Dnia 1. Grudnia Roku 1788.~~

N. 8vo CO się zaś tycze Pomocy Woyskowey, tey chcąc łatwieysze Obywatelom Prowincyi Koronnych przyśpieszyć pozyskanie; więc podnosząc Prawo Tysiąc, Siedmset, Ośmdziesiąt, Czwartego Roku Grodzińskiego Seymu, szczególnie tylko co do Punktu żądaney teyże Pomocy Woyskowey, i wydawaney dotąd; Stanowiemy odtąd: izby każdy Obywatel Dekret *Executionis*, podług Prawa wyżey wyrażonego Tysiąc, Siedmset, Ośmdziesiąt, Czwartego Roku, w któreykolwiek Sądowey Juryzdykcyi pozyskany maiąc, w których odtąd Juryzdykcye Sądowe dokładać maią następne Słowa: *Z użyciem nawet Pomocy Woyskowey, i nic zaymuiąc Dóbr poprzedniczo zatradowanych*; W przypadku odbicia, i nie dopuszczania Tradycyi za poprzedzaiącym przez Officyalistę exekwuiącego, (którzy podług dawnych Praw w swoim Woiewództwie, Ziemi, lub Powiecie koniecznie *sub incapacitate exequendi Officii* bydź powinni Possessyonaci) podług tegoż Prawa Grodzińskiego z zaskarżeniem o Pomoc Woyskową do nayblizszego Generała Lieutnanta, lub Generała Majora Dywizyą kommenderuiących, albo do Kommissyi Woyskowey udać się ma; Który to Generał kommenderuiący, lub Generał Major, albo Kommissya Woyskowa, maiąc sobie okazany Dekret *Executionis cum adhibita copia Militari* Supersessyą, i zażalenie Grodowe Officyalisty exekwuiącego, oraz List od niego rekwiruiący o Pomoc Woyskową, nie wdaiąc się w poznanie Dekretu *Executionis*, podług obmowy tegoż Prawa Grodzińskiego, natychmiast Pomoc Woyskową, w liczbie dwóch Gemeynów i Unter Officyera, dodać powinien; i Generałowie ~~Lieutnanci~~, oraz Generałowie Majorowie kommenderuiący, przysiądz obowiązani będą, iż to Pomoc Woyskową za Dekretami *Executionis*, za poprzedzaiącą Supersessyą przez Officyalistę uczynioną, oraz Listem rekwiruiącym o pomoc Woyskową, temuż rekwiruiącemu Officyaliście wraz z Stroną nieodwłocznie dawać będą; Gdyby zaś Generał Lieutnant, lub Generał Major, za Dekretem *Executionis* Pomocy Woyskowey, podług powyższego Przepisu, rekwiruiącey Stronie nie

D 2 do-

dodał: Zapozwany do Kommissyi Woyskowey, Tysiącem Grzywien na rzecz żądaiącego Pomocy Woyskowey, skarany bydź ma, a Strona teyże Pomocy Woyskowey od Kommissyi Woyskowey żądać powinna. Gdyby zaś Kommissya Woyskowa za Dekretem *Executionis* miała odmówić Pomoc Woyskową, pokrzywdzony takową Rezolucyą, mocen będzie o niedopełnienie Prawa, Kommissyą Woyskową na Sądy Seymowe zapozwać. Gdyby zaś kto po dopuszczoney dobrowolnie, lub za Pomocą Woyskową nastąpioney Tradycyi, bezprawnie z Dóbr zatradowanych wypędzonym został, rownież za rekwizycyą listowną Officyalisty Tradycyą sporządzaiącego, lub innego Dekretem *Executionis* wyznaczonego, za poprzedzaiącym Manifestem w Grodzie, lub Ziemstwie własnego Powiatu uczynić mianym, Pomoc silnieysza Woyskowa sposobem powyższym rekwirowana, dodana bydź powinna; którey dodawanie nie od kogo innego, iak tylko szczególnie od Kommissyi Woyskowey, i od Generałów Kommenderuiących żądane bydź ma. Generałowie zaś kommenderuiący, ani Kommissya Woyskowa za dodanie Pomocy Woyskowey, za okazaniem im Dekretu *Executionis*, Supersessyi, i Listu Officyalisty do żadnego Sądu pociągani, ani odpowiadać nie powinni *sub nullitate Processus & Judicati* Kommissya, ani żadna Kommenda Woyskowa *quocunque titulô* z Processow Konsystorskich, Dyssydentskich, lub Synodalnych, i Seniorow, lub w innym Sądzie otrzymanych, ze źrzódła materyi Religii, i składek Pieniężnych wymaganych, lub narzucanych wypływaiących, iako nigdy im niepozwolonych, Pomocy Woyskowey nie da Dyssydentom pod żadnym pretextem: Dla tego wszystkie ich Komplanacye w takowych okolicznościach wymuszone i Dekreta przemocnie wystarane, ieżeliby iakie znaydowały się, choć przez iednego zaskarżone będą, przez Sąd przyzwoity zniesione bydź maią. Jeżeliby także Strona bez Processu, lub przed wyiściem czasu Terminowi zamierzonego, Dekret w Trybunale *Executionis* zyskała, a zaś Sądy Ziemskie, lub Urzędy Grodzkie, takowy nieprawny wydały Wyrok, tedy za wystarany w Trybunale Dekret, Strona, a zaś za wydany w Ziemstwie, lub Grodzie, Sąd Ziemski, bądź Urząd Grodzki, w Trybunale z Regestru *Pœnalium* Tysiącem Grzywien. i siedzeniem przez Tygodni cztery Wieży, iako *pro male gesto Officio*, karani bydź maią; A Strona skarżąca się, i nie dowodząca, równey karze z tegoż Regestru podlegać ma. Stanowiemy, aby Kommissya Woyskowa, lub Generałowie kommenderuiący, za Rekwizycyami Sądow, czyli ziazdow Sądowych, Prawo Tysiąc, Siedmset, Ośmdziesiąt, Czwartego Roku dopełniali, z dodaniem tylekroć razy, ile potrzeba będzie, silnieyszey Pomocy Woyskowey bez żadney Referencyi. W wydawać zaś mianych Ordynansach, ma bydź potrzeba Pomocy Woyskowey wyszczególniona. Zołnierze zaś na Pomoc dodani, za swoy żołd żyć powinni, i nie wymagać żadney nadgrody: pod Piechotnego zaś Zołnierza na Pomoc przydanego, Strona zyskuiąca też Pomoc, Podwodę obowiązaną będzie dodać.

Co się zaś ściąga do Prowincyi Litewskiey względem Pomocy Woyskowey, tak stanowiemy: Strona czy to oczywisty *Ultimæ Instantiæ*, czy niestanny *Ultimæ Convictionis* zyskuiąca Dekret od Sądu, z którego Dekret wychodzi, weźmie osobne zaświadczenie, razem przy Dekrecie, iako za tym Dekretem Pomocy Woyskowey prawnie żąda; którego zaświadczenia, że Dekreta przed ogłoszeniem teraźnieyszego prawa zapadłe nie maią: przeto one za wniesieniem od Strony o to, u każdego Sądu Dekret wydaiącego, odmowione nie będą. Z takim zaświadczeniem Urzędnik do Exekucyi Dekretu przez Stronę zażyty

po odby-

po odbytey tentacyi do Dobr niedopuſzczony, uczyni do naybliżſzego Sztabu rekwizycyą, podług ktòrey Kommenda, zoſtawuiąc przy ſobie zaświadczenie Sądowe o Dekrecie, i Rekwizycyą Urzędnika, w przeciągu naydaley dni dziesięciu, da taką pomoc, iakiey do aktualnego Dobr Tradycyi ulegaiących obięcia Urzędnik potrzebować będzie, nie odmawiaiąc oney pod żadnym pozorem. Wykommenderowani Zołnierze, właſnym obchodząc ſię żołdem, żadnych oſobnych od Strony wymagać nie będą opłat, ani iakichkolwiek doſtarczeń, prócz podwod dla Pieſzych. Jeżeliby ſię przecięż zdarzyła Kommenda tym Uſtawom przeciwna, i Pomocy Woyſkowey na rekwizycyą odmówiła, w takowym przypadku Strona, wziąwſzy świadectwo od Urzędnika o odmowieniu rekwirowaney pomocy, uda ſię do Kommiſſyi Woyſkowey razem o Pomoc Woyſkową, i o ukaranie Kommendy. Kommiſſya Woyſkowa Kommendanta pomocy nie dodaiącego, za niepoſłuſzeńſtwo Prawu, według Artykułów Woyſkowych, a za zwłokę czaſu, i przyczynienie expenſów Stronie, nadgrodą utrat nieodwłocznie wypłacić ſię maiących, ukarze; i w przeciągu dni trzech od Daty złożoney odezwy i ſkargi, Pomoc Woyſkową, iaka przez Stronę do ſkuteczności Dekretu żądaną będzie, zalecić powinna; pod karą odpowiedzenia z właſności, i nadgrodzeniem dalſzych ſzkod i wydatków Stronie przez Sądy Seymowe uznać ſię powinnych, na Oſobach Kommiſſyą Woyſkową ſkładaiących. Woyſka też po Woiewodztwach i Powiatach konſyſtuiące Sądom aſſyſtować, ich powagę i bezpieczeńſtwo na Urzędową Rekwizycyą wſpierać, Więźniów Dekretowanych, i za Dekretami pod ſtraż ſwoią Sądownie oddanych, a koſztem Strony bydź żywionemi, i utrzymywanemi mianych, pilnować, do Exekucyi Dekretów doſtawiać, i w przypadku założoney do Trybunału Appellacyi, tychże Więźniow do Trybunału doprowadzać powinne będą. A co ieſt wyrażono o Dyſſydentach w Konſtytucyi Koronie ſłużącey w powyżſzym Punkcie, toż i Xięſtwu Litewſkiemu ſłużyć ma. (porpisyi Zakroczimi jak wyżej)

~~Dnia 3. Grudnia R. 1788.~~ Actum etc. die tertia mensis Decembris A. D. 1788. Oblata (jak wyżej)

12. 9no. PŁaca Woyſkowa Oboyga Narodów przez Kommiſſyą Woyſkową co Kwartał *anticipativè* podpiſywaną i klarygowaną być powinna.

10mo. Etatu Woyſka ninieyſzym Seymem ułożonego, gdy *ſucceſſivè* dokompletowane będzie, Kommiſſya w naymnieyſzym punkcie tak co do płacy, iako i formacyi Korpuſów liczby, Generał-Sztabu i Officyerów, zgoła naymnieyſzego tegoż Etatu rozrządzenia odmieniać, ani nowych rang kreować, ani nowych rang forſztelować nie może. Do wſzyſtkich Szarży Woyſkowych Oboyga Narodów, bez excepcyi, aż do naymnieyſzego Officyera, Subalterna, łącząc w to Strażników, i Obożnych Polnych Oboyga Narodów; My Król mianować i patentować będziemy, podług ſtarſzeńſtwa i zdatności; Szefowie Regimentów przyſyłać Nam będą za każdym wakanſem opis ſtarſzeńſtwa i rekommendacye ſwoie *favore* Officyerów, ktòrzyby więcey zaſług lub zdolności mieli; z pomiędzy których My wybierać będziemy, a Kommiſſya Woyſkowa każe publikować Woyſku bez oppozycyi wſzyſtkie Patenta naſze. Rotmiſtrze Chorągwi Polſkich zoſtaną przy dawnym Prawie nominowania Towarzyſzów i Officyerów, a tych Officyerów My patentować będziemy; Kommiſſya zaś Woyſkowa nie będzie mogła od mówić tym Nominacyom forſztelacyi. Taż Kommiſſya Woyſkowa,

wa, żadnych Affygnacyi do Kafs Regimentowych nie wyda, prócz na potrzeby właściwe tychże *respective* Korpufów i Pułków, z których explikacya iak od Korpufów i Pułków Kommiffyi dawana bydź ma, tak wzaiemnie Kommiffya przed Stanami Rzeczypofpolitey rachować fię powinna. Co zaś Regulamentu dla Woyfka tycze fię, Kommiffya Regulament Prawem Roku Tyfiąc Siedmfet Ośmdziefiąt Szoftego ztwierdzony ftofownie do dzifieyfzego Woyfka układu poprawi, lub, gdy tego uzna potrzebę, nowy napifze, który na przyfzłym da Bóg Seymie do approbacyi Zgromadzonych Stanów ma bydź podanym, i na nim *pluralitate votorum*, nawet przez krefki fekretne, za żądaniem iednego, decydowanym. (podpisy i zakończenie jak wyżej)

IX

~~Dnia 6. Grudnia R. 1788.~~ Actum ut die sexta mensis Decembris A. D. 1788.

Oblata (jak wyżej)

Prorogacya.

13. DLa dokończenia przedfięwziętych Materyi, na ninieyfzym Seymie, dla zaradzenia wfzelkim Rzeczypofpolitey aktualnym potrzebom, i przez wzgląd fytuacyi Politycżney Kraiu Nafzego, w dzifieyfzych okolicznościach; Seym teraźnieyfzy pod Związkiem trwaiącey Konfederacyi proroguiemy do czafu, w którym wfzyftkie Rzeczypofpolitey Intereffa, fzczególniey do ubezpieczenia Narodowego Rządu, a potym do opatrzenia potrzeb ściągaiące fię, załatwionemi uznamy. (podpisy i zakończenie (jak wyżej))

~~Dnia 11. Grudnia R. 1788.~~ Oblata (jak wyżej) Actum ut die undecima mensis Decembris A. D. 1788.

Wyznaczenie Pofłów do Dworów Cudzoziemfkich.

14. GDy okoliczności teraźnieyfze Państw Rzeczypofpolitey Nafzey potrzebuią niebawnego porozumienia fię z Nayiaśnieyfzemi Potencyami, i przełożenia onym fprawiedliwey trofkliwości o całość, fpokoyność, i bezpieczeńftwo Kraiów Rzeczypofpolitey; Przeto My Król za zgodą Stanów Rzeczypofpolitey, wyfyłamy Pofłów Extraordynaryinych do Dworów: Wiedeńfkiego, Ur. Xawerego Woynę Staroftę Staniflawowfkiego: Petersburfkiego Ur. Staniflawa Szczęfnego Potockiego Generała Artylleryi Koronney Stambulfkiego Ur. Piotra Potockiego Staroftę Szczerzeckiego: Berlińfkiego Ur. Xcia Jozefa Czartoryfkiego Stolnika W. Xa Litt: Francuzkiego Uro. Staniflawa Koftkę Potockiego Kawalera Orderów Orła Białego i So Staniflawa: Angielfkiego Uro. Francifzka Bukatego dawniey nominowanego, tamże zoftawuiemy, dla których od Nas wyznaczonych Pofłów przyśpiefzenie expedycyi, WW. Kanclerzom Oboyga Narodów *respective* za zgodą Stanów zlecamy, niemniey za tąż zgodą mieć chcemy, aby UUi Marfzałkowie Stanów Seymuiących i Konfederacyi Generalney na potrzebne expenfa w tey mierze wydali Affygnacye do Skarbów Oboyga Narodów do Remanentu Seymowego. (podpisy i zakończenie jak wyżej)

~~Dnia 15. Grudnia R. 1788.~~ Oblata jak wyżej Actum ut die decima quinta mensis Decembris A. D. 1788.

15. 11mo. KOmmiffya Woyfkowa i Ofoby też Kommiffyą fkładaiące w wykroczeniach przeciw obowiązkom Prawem teraźnieyfzego Seymu i dawnieyfzym, ninieyfzemi nie znieflonym Uftawami, opifanym, odpowiedzieć powinny te, ktoreby zdania fwego rozpifem

pisem nie usprawiedliwiły na Sądach Seymowych: do których odtąd Osoby z Senatu sześciu, *ex Ministerio*, to iest: z WW. Marszałków ieden, z WW. Hetmanów ieden, z WW. Pieczętarzów ieden, z WW. Podskarbich ieden, a z Posłów dwudziestu czterech, w równey liczbie z każdey Prowincyi przez losy osobne wybierani będą; A komplet naymniey z Osob dwudziestu czterech składać się ma, a to pod Pierwszeństwem Nas Króla, gdy zasiadać zechcemy, a w nieprzytomności Naszey, *Primus ex Ordine* prezydować będzie; Gdyby zaś przeciwko któremu Ministrowi z Urzędu do tych Sądów przez losy wybranemu przyszła Sprawa, na tey Sprawie ten Minister zasiadać nie ma. A tym sposobem i Deputowani do examinowania Czynności Kommissyi Woyskowey z Stanu Rycerskiego odtąd losami wybierani bydź maią; z Senatu zaś, My Król nominować będziemy. Przestępstwem zaś Kommissyi Woyskowey i Osob też Kommissyą składaiących, w szczególności rozumieć się ma: Gdyby gwałt bezpieczeństwu Seymuiącey Rzeczypospolitey zrobiła, lub od kogożkolwiek bądź robiącego takową gwałtowność oney nie zasłoniła; Gdyby którymkolwiek bądź Seymikom w Kraiu Obrad Woiewodzkich przeszkadzała, lub się w nie mięszała; Gdyby Obywatelowi przychodzącemu po Sprawiedliwość, onę odmówiła, i Reassumpcyi Trybunałów i innych Sądów nie dopuszczała; Gdyby Granice władzy swey na teraźnieyszym Seymie wyżey i niżey opisane, przestąpiła, albo też o Pensyą zagraniczną, który z składaiących Kommissyą przekonany został; Gdyby Szlachcica przed ostatnim iego przekonaniem, wyiąwszy *recens* podług Praw *Crimen*, wzięła, w których to występkach Publiczność tykaiących, iako to:

1mo. Za wzniecenie bez woli Seymuiących Stanów Woyny zaczepney z Sąsiaduiącemi Potencyami przez umyślne wyprowadzenie Woyska Rzeczypospolitey za Granicę, lub gdyby w przypadku wpadnienia Woysk obcych, Kommissya Woyskowa tychże Granic Rzeczypospolitey Woyskiem Kraiowym nie opatrzyła i nie broniła, tedy za dowodem i dokładnym przekonaniem Osoby też Kommissyą składaiące przekonane, kryminalnie sądzone i karane bydź maią, nawet skonfiskowaniem Dobr na Skarb Rzeczypospolitey.

2do. Za niedopuszczenie Seymu przez otoczenie Woyskiem Narodowym, pod Kommendą Kommissyi Woyskowey będącym, mieysca Obrad Rzeczypospolitey, i nie wpuszczenie do tychże Obrad Osob Seymuiących, równie iako pod pierwszym Artykułem, karane bydź maią.

3tio. Za nie zasłonienie tychże Obrad Seymowych i nie usunienie gwałtu Wolności Narodowey, gdyby też Obrady Seymowe Woyskiem iakowym pod Kommendą Kommissyi Woyskowey nie będącym otoczone, i wniyście do tychże Obrad Osobom Seymuiącym bronione było, równie i za branie Pensyi Zagraniczney przez czyiezkolwiek bądź ręce, lub od kogożkolwiek *irrevocabiliter* na całe życie odsądzone *ab omni activitate* bydź maią.

4to. Za popełniony gwałt Seymikom przez wykommenderowanie Woyska, lub nie dopuszczenie Reassumpcyi Trybunałom, albo iakimkolwiek bądź Sądom, pół roku wieży *in fundo* karane bydź maią.

5to. Za uwięzienie Szlachcica przed ostateczną Konwikcyą (wyiąwszy *recens crimen*) równie pół roku wieży *in fundo*; a za odmówienie Sądu ukrzywdzonemu od Woyskowych, lub odmówienie Pomocy

E 2 Woy-

Woyſkowey, w przeciwieniu ſię Artykułowi *sub Nro 8vo.* opiſanemu, dwòch tygodniami gòrney wieży przy ſłuſznym dowodzie i konwikcyi karane bydź powinny.

W takowych tedy Kommiſſyi wyſtępków zarzutach, pod Artykułami wyżey opiſanemi wyrażonych, przez Oſoby do examinowania deputowane Stanom donieſionych, Kommiſſya Woyſkowa, lub Oſoby w Kommiſſyi zaſiadaiące, któreby rozpiſem ſwego zdania nie uſprawiedliwiły, odpowiadać będą w Sądach Seymowych. Gdyby zaś krzywdy uczynione dokładnie donieſione nie były, lub zamilczane zoſtały, od Deputowanych do Examinu Kommiſſyi: wtedy taż *ad inſtantiam cujusvis Nobilis Poſseſſionati* w aſſyſtencyi Inſtygatorów Oboyga Narodów, którzy żadnym ſpoſobem wymówić ſię nie będą mògli *ſub amiſſione Officii*, w Sądach Seymowych odpowiedać będzie, w krzywdach publicznych; w krzywdach zaś partykularnych Oſòb dotykaiących, i o niedodanie Pomocy Woyſkowey, podług przepiſu powyżſzego pod Artykułem piątym, chcemy mieć każdego Szlachcica pokrzywdzonego za doſtatecznego Delatora, który i w każdym czaſie przez Ordynacyą Seymowym Sądom do ſądzenia przepiſanym, mocen będzie ſwego pokrzywdzenia dochodzić.

Podczas bez-Królewia Kommiſſya Woyſkowa Woyſko Rzeczypoſpolitey *excluſo omni prætextu* przy granicach zatrzyma i na Leżach zoſtawi, ani Elekcyi Króla żadnym ſpoſobem przeſzkadzać, i do żadnych rozruchów mieſzać ſię nie będzie, ale ſamey ſzczególnie we dwóch Stanach ziednoczoney Rzeczypoſpolitey rozkazy wypełniać, i aby wypełnione były, ſtarać ſię o to będzie. Oraz, aby taż Kommiſſya w każdym czaſie Rokoſzom Woyſkowym zapobiegała, ſtanowiemy; a w przeſtępſtwie tegoż Prawa, Oſoby Kommiſſyą Woyſkową ſkładaiące *pro Crimine Status* ſądzone i karane być maią.

(podpisy i zakonczenie jak wyżej)

~~Dnia 17. Grudnia R. 1788.~~ Actum etc. die septima decima mensis Decembris A. D. 1788.

Oblata (jak wyżej)

Nro 12mo. KOmmiſſya Woyſkowa ma ſię odbywać w Miaſtach Seymom oznaczonych. Kommiſſarze przez Seym wybrani, każdy po półroczu w każdym Roku ſiedzieć będąc obowiązanemi; zaraz po obraniu ſobie porządek zaſiadania między ſobą ułożą, i ten w Protokule Kommiſſyinym zapiſzą; w pierwſzym zaś teraźnieyſzym półroczu wſzyſcy Kommiſſarze ſiedzieć maią.

(podpisy i zakonczenie jak wyżej)

~~Dnia 17. Grudnia Roku~~ 1788. ~~Actum etc.~~

Oblata (jak wyżej)

Dobrowolna Ofiara na naglące potrzeby Oyczyzny.

Nro 13. BIorąc miarę gorliwości Obywatelſkiey ze wſpaniałych Ofiar, którémi zaradzaiąc naglącym Oyczyzny potrzebom, cnotliwi Jey Synowie swoie razem na odwdzięk i wzór nayodlegleyszey Potomności uwiecznili Imiona; maiąc oraz niepłonną nadzieię, iż i inni pod różnych kondycyi postaciami Oboyga Narodów Obywatele, równym Szlachetnego Patryotyzmu z czułości Kraiu zagrzani duchem, nie uskąpią dobrowolnego z Maiątku swego udziału, i co komu chęć dania mu

nia mu w iakieyżkolwiek przysłudze pomocy, zgodna z wspaniałością i wątkiem każdego doradzi, i w tym zaufaniu chcąc do tak zbawiennych wywarcia chęci, gotową dla wszystkich ułatwić zręczność, My Skonfederowane Stany następuiące czyniem urządzenia:

1mo. Kancellarye Grodzkie, dla Obywatelów Szlachetnego Stanu, Plebanie dla prostego Pospólstwa, Kahały dla Zydów, Cechy dla Rzemieślników, a Kantory po wszystkich celnieyszych Miastach Państwa Naszego, przez Kommissye Skarbowe Oboyga Narodow wyznaczone, a Ludziom cnotliwym i pewnym w tychże Miastach osiadłym powierzone, będą mieyscem, dokąd gorliwi Obywatele dobrowolny maiątku swego udział w darze Oyczyznie czynić będą.

2do. Daiący, siebie, i dar swoy, bądź naymnieyszy, przez się, albo przez Kollektora, lub Umocowanego, gdy zechce, zapisze, i na niego Regent, Pleban, Cechmistrz, Kahalny, i iakiżkolwiek wyznaczony Kollektor, Rewers Onemu wyda, ani za wydanie onego, opłaty iakiey żądać i brać może.

3tio. Co każdy Miesiąc skończony od zaczęcia Subskrypcyi, wszyscy Kollektorowie, Regestra z Imionami, i darami ofiaruiących, w Kancellaryach zaoblatuią, zebrane Summy w nich za Rewersem ulokuią, które Regenci wraz z Regestrami nieodwłocznie do Kommissyów Skarbowych odeszlą.

4to. A po ustałych Subskrypcyach, którym pewnego czasu nie zamierzamy, przy rozwiązaniu ninieyszey Konfederacyi, Ofiary takowe, Tytułami Woiewództw, Xięstw, Ziem i Powiatów, tudzież Miast Stołecznych, i Większych, w ogół zniesione, gwoli umieszczeniu gorliwey hoyności pamięci, My Skonfederowane Stany, *in Volumen Legum* zapisać przyrzekamy.

5to. Aby zaś tak przykładna, niewymuszona, ani nakazana, lecz samey miłości Oyczyzny względem radzona szczodrobliwość, tym rychley początek swoy wzięła, zalecamy Kommissyom Oboyga Narodów: Izby natychmiast po podpisaniu, i zaoblatowaniu tey Konstytucyi, Uniwersały z wyrażeniem przyczyn, pobudek, oraz danych iuż świeżo przez wielu wspaniałych i gorliwych Mężów przykładów, do wszystkich Kancellaryów, Miast i Miasteczek, po całym Państwie Naszym będących, rozesłali: A Regenci do Plebanów ie rozsyłaiąc, Plebani zaś ogłaszaiąc, tłomacząc, i z Ambon we Dni Swięte Lud stosownie do nich zagrzewaiąc; Magistratowi zaś Miast, na Cechy rozdaiąc, i co Swięto, iako też we Dni targowe pod Trąbą, lub Bębnem obwołuiąc, iak naypowszechnieyszemi one uczynić starali się.

~~Dnia 19. Grudnia Roku 1788.~~

Deputacya do ułożenia Instrukcyi Urodzonym Posłom za Granice i Dozoru Negocyacyi z Dworami Zagranicznemi.

18. Iz Nam w pilnych Rzeczypospolitey Sprawach do Zagranicznych Dworów, za zgodą Skonfederowanych na tym Seymie Stanów, Posłów wysyłać przychodzi; przeto dla spisania tymże Uro-

dzonym Posłom Instrukcyi przed Stanami Seymuiącemi *semotis Arbitris* maiącey bydź czytaney, do Wielmożnych czterech Pieczętarzy Oboyga Narodów, Deputatów dziewięciu, to iest: Trzech z Senatu i Ministerio, a sześciu z Stanu Rycerskiego, po dwóch z każdey Prowincyi z liczby Posłów *pluralitate per Vota secreta* sposobem Elekcyi Kommissyom Skarbowym przepisanym obierzemy; ktorzy to, Wielmożni i Urodzeni Deputaci wraz z Wielmożnemi Pieczętarzami i Urodzonemi Marszałkami Oboyga Narodów, Instrukcye dla Urodzonych Posłów Extraordynaryinych *pro ratione & exigentia* Interessów Publicznych formować, a Kancellarye Koronne i Wielkiego Xięstwa Litewskiego, z wszelką ostrożnością one wydawać będą; i żeby sobie Urodzeni Posłowie nic nad nie z Potencyami Zagranicznemi traktować nie pozwalali, & *cum singulari fructu* Rzeczypospolitey Funkcye swoie odprawowali, i Relacye po dokończonym da Bóg Poselstwie, *in facie omnium Ordinum* oddali, w nic takowego nie wdaiąc się, coby *damnum* Nam Królowi i Rzeczypospolitey *inferre* mogło. Że zaś równie Nam i na tym zależy, aby My Król wraz z Stanami Seymuiącemi od Urodzonych Posłów do Dworów Zagranicznych wysłanych, o wszelkich czynnościach w trakcie Ich Funkcyi nieprzerwaną i ciągłą wiadomość mieli, a z tey podług potrzeby Rezolucye Nasze dalsze wydawali, zaczym wspomnioną wyżey Deputacyą w czasie Seymu teraźnieyszego do woli Stanów, z Osób piętnastu składaiącą się do utrzymywania ciągłey z Urodzonemi Posłami korrespondencyi, końcem informowania Nas Króla i Stanów Zgromadzonych o wszelkich czynnościach, Rezolucyi Seymowey wyciągaiących, ustanawiamy; a ta Deputacya pod Prezydencyą Wielmożnych Kanclerzów, a w ich niebytności pod Prezydencyą *Primi ex Ordine* w komplecie naymniey Osób pięciu utrzymywać będzie ciągły porządek dozoru Negocyacyi z Dworami Zagranicznemi w czasie Seymu teraźnieyszego, z obowiązkiem wiernego i dostatecznego przekładania Nam Królowi i Stanom tego wszystkiego, co wymagać będzie Rezolucyi i Decyzyi Seymuiących Skonfederowanych Stanów. We wszystkich zaś przypadkach, gdzie będzie chodziło o krok iaki publiczny, który wyciąga Not, Deklaracyi, Traktatów, lub Publiczney pod iakimkolwiek nazwiskim Czynności, takowy Deputacya wiernie Nam Królowi i Rzeczypospolitey *etiam* przez iedną Osobę w Skład Deputacyi wchodzącą donieść, do Decyzyi podać, i podług Naywyższey trzech Stanów w każdey okoliczności Decyzyi regulować się koniecznie będzie powinna. Do dozoru Protokułu i zachowania w porządku wszelkich korrespondencyi, i stosuiących się do nich annexów Urodzonego Dzieduszyckiego Pisarza Wielkiego Wielkiego Xięstwa Litewskiego na Assessora *cum voce activa* naznaczamy, i pozwalamy teyże Deputacyi obrać *pluralitate Votorum* Sekretarza, który po wykonaney przysiędze, wszelkie Expedycye od Urodzonych Posłów z Zagranicy pod swoią kopertą odbierać będzie, z obowiązkiem oddania ich zapieczętowanych, bez naymnieyszey zwłoki, na naypierwszą Sessyą Deputacyi, oraz doniesienia Nam Królowi o tym wszystkim, co się w tych Expedycyach zawierać będzie, iako i o wszelkich czynnościach Deputacyi. A Pisma i Tranzakta wszelkie do Archivum Rzeczypospolitey Oboyga Narodów taż Deputacya odda.

Przysięga dla składaiących tęż Deputacyą.

„ Ja N. przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy
„ Swiętey Jedynemu, iako Tobie Nayiaśnieyszemu STANISŁAWO-
„ WI AUGUSTOWI Królowi Polskiemu, Wielkiemu Xięciu Lite-

„ wskie-

„ wskiemu, i Rzeczypospolitey Seymuiącey, w obowiązkach Deputowanego do ułożenia dla Urodzonych Posłów Instrukcyi, i do dozoru Negocyacyi w czasie Seymu z Dworami Zagranicznemi, podług BOGA, prawideł Nam przepisanych ninieyszym Prawem, i sumnienia zupełnie wiernym będę, i jako Zagranicznych Pensyi przez czyieżkolwiek ręce nie brałem, i brać nie będę, i nikomu bądź z Obcych, bądź z Rodaków, nic z tego, co mi powierzonego będzie, nie wydam, prócz Stanom Rzeczypospolitey Seymuiącym; we wszystkich przypadkach, które Rezolucyi Jego Królewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego i Seymuiących Rzeczypospolitey Stanów wyciągać będą, wiernie informować, i do Decyzyi Naywyższey trzech Stanów, we wszystkich okolicznościach zapadłey regulować się iedynie przyrzekam; tak mi Boże dopomoż, i niewinna męka Chrystusa Pana.

Dnia 20. Grudnia Roku 1788.

No. 13tio. PEnsyi Kommissarzom, po Złotych Polskich Ośm Tysięcy rocznie wyznaczamy, które w raty, każdemu z nich, za poprzedzaiącym okazaniem Zaświadczenia przez Prezyduiącego podpisanego, iako w ciągu Roku swoie półroczne w Kommissyi Sessye odbył, opłacana przez Kommissyą Skarbową bydź ma. A gdyby który z Ur. Kommissarzów swoiego półrocza nie wysiedział, tedy w proporcyą absencyi, całoroczne Kommissarzów Pensye w połowie na przytomnych na Sessyach Kommissarzów rozdzielone, a w drugiey do Kassy Extraexpensów, Kommissyi Woyskowey oddane bydź maią; od czego sama tylko choroba wyłączyć może.

14to. Kommissya do porządnego wszystkich Aktów swoich pisania, Pisarzów Woyskowych Oboyga Narodów, i Regentów Woyskowych dawniey umieszczonych, którzy bez wiadomości Kommissyi oddalać się nie maią, dotąd za Patentami Naszemi przy Departamencie Woyskowym kreowanych, oraz i Sekretarza na potym przy Juryzdykcyi swoiey z zachowaniem ich przy Pensyach ustanowionych, utrzyma, a tymże potrzebnych Kancellarzystów, zachowuiąc dawniey będących, maiąc atoli wzgląd na zasłużonych i umieszczonych w Kancellaryi Woyskowey, z iak naywiększą oszczędnością doda i wyznaczy. Regenta zas Likwidacyinego iednego Koronnego z Pensyą dawną przez Rzeczpospolitą ustanowioną utrzymuiemy, i powinności służby iego do Woysk Oboyga Narodów rozciągamy. A w przypadku wakansu Pisarzów i Regentów Oboyga Narodów, z liczby Kancellarzystów Szlachty rodowitey Possessyonatów w swoich *respective* Prowincyach, zachowuiąc trzecią część Prowincyi Wo Xa Litto Nam Królowi Kommissya *pluralitate* obrawszy, Fortragi na Szarże podawać do Patentowania będzie, wreszcie zaś rozrządzeniu Kommissyi Woyskowey w Ordynacyi zostawuiemy.

Dnia 20. Grudnia Roku 1788.

No. 15to. GWardye Konne i Piesze Oboyga Narodów Konstytucyą Roku Tysiąc, Siedmset, Sześćdziesiąt Czwartego, pod Kommendę Nas Króla oddane, pod nią zostawać maią. Likwidacye zaś ich, zwyczaiem i Prawem dawniey opisanym, Kommissyi Woyskowey oddawane będą. Szeffowie i Kommendanci równie w Gwardyach, iak w całym Rzeczypospolitey Woysku, naystarszego zawsze na

wakanse fortragować będą, a w przypadku oczywistey niezdatności iego, następnego zaraz po nim podawać maią, prócz Maiorow, których Szeffowie iedynie podług zdatności fortragować maią; A iako Szeffowie w Regimentach, Officyerów do Awansu Nam fortraguią, tak Kommissya Woyskowa na zawakowane place Regimentów i Pułków, Szeffów i Generałów Maiorów, i Leytnantów Dywizyami i Korpusami Kommenderuiących, zdatnych, i zasłużonych dwóch prezentować, i rekommendować do Patentu będzie. Jeżeliby zaś w tym niesprawiedliwość i krzywdę iaką, Szeffowie pierwszemu uczynili, w Kommissyi Woyskowey odpowiadać powinni, i tam karani będą zapłaceniem ukrzywdzonemu czteroletniey Gaży za Awans, który utracił. Względem zaś Kadetów umieszczenia i Officyerów Rodaków z obcych służb do Oyczystey wrócić chcących, przy uformowaniu Etatu Woyska, Rozrządzenie stosowne uczynić waruiemy; Wszystkich Szarz Cywilno-Woyskowych Nam Królowi, Nominowanie i Patentowanie zostawuiemy, zachowuiąc dawnieysze Prawa, a mianowicie Roku 1784. którą Konstytucyą względem przedaży Rang w całym Woysku po wysłużeniu Lat piętnastu, reassumuiemy; a zaś Konstytucyą Roku Tysiąc Siedmset Ośmdziesiąt Szóstego do całego Woyska, względem Rodowitey Szlachty, rozciągamy. (podpisy i zakończenie tóż zaw.)

~~Dnia 23. Grudnia Roku 1788.~~ Actum etc. die vigesima tertia mensis decembris A. D. 1788.

Osoby za Deputatów do ułożenia Instrukcyi UUr: Posłom za Granice, i dozoru Negocyacyi z Dworami Zagranicznemi pluralitate Votorum wybrane.

21. *EX SENATU ET MINISTERIO.*

Przewielebny: Rybiński Biskup Kuiawski.
Wielmożni: Zeleński Kasztelan Biecki.
Potocki Marszałek Nadwor: Litt.

Z STANU RYCERSKIEGO.

z Prowincyi ~~Wielko-Polskiey.~~ Małopolski

Urodzeni: Seweryn Potocki Poseł Bracławski.
Czacki Podczaszy Kor: Poseł Czerniech.

z Prowincyi ~~Mało~~-Polskiey. Wielko-

Urodzeni: Łubieński Ssta Nakielski Poseł Sieradzki.
Sobolewski Ssta Warszawski Poseł Warszawski.

z Prowincyi WO Xa Litt.

Urodzeni: Matuszewic Poseł Brzeski Litt.
Zabiełło Generał-Maior Poseł Inflantski. (podpisy i zakończenie tóż)

~~Dnia 27. Grudnia Roku 1788.~~ Actum etc. die vigesima septima mensis decembris A. D. 1788.

Zlecenie Kommissyi Skarbu Koronnego.

22. GDy dotąd Nam Seymuiącym Rzeczypospolitey Stanom nie przyszło nowe uformować Podatki; któreby mogły zastąpić pierwsze

pierwsze konieczne Woyska potrzeby; zaczym ninieyszym zleceniem Kommissyi Skarbu Koronnego, dozwalamy: aby Summ na pożyczenie z naytańszym Procentem za Granicą wyszukiwała, i o skutku starań swoich Nam Stanom Seymuiącym nieodwłocznie doniosła. (podpisy i zakonczenie jak wyżej)

~~Dnia 27. Grudnia Roku 1788.~~

Oblata (jak wyżej)

Osoby do Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów wybrane pluralitate Votorum.

EX SENATU.

Z Prowincyi Mało-Polskiey.

Wielmożny Grocholski Kasztelan Bracławski.

Z Prowincyi Wielko-Polskiey.

Wielmożny Karśnicki Kasztelan Wieluński.

Z Prowincyi W. X. Litt.

Wielmożny Niesiołowski Woiewoda Nowogrodzki.

EX ORDINE EQUESTRI.

Z Cywilnych.

Z Prowincyi Mało-Polskiey.

Urodzeni: Czaplic bywszy Łowczy Koronny.
Michał Starzeński Starosta Brański.
Romuald Walewski.

Z Prowincyi Wielko-Polskiey.

Urodzeni: Stanisław Bieliński Cześnik Koronny.
Tadeusz Dembowski Starosta Jańkowski.
Teodor Szydłowski Chorąży Nurski.

Z Prowincyi W. X. Litt.

Urodzeni: Mikołay Xiąże Radziwiłł.
Józef Szwykowski.
Jerzy Zabieło.

Z CYWILNO-WOYSKOWYCH I WOYSKOWYCH.

Z Korony.

Urodzeni: Krasiński Oboźny Wki Koronny.
Józef Czapski Pułkownik.
Fabian Oyrzyński Pułkownik.

Z Prowincyi W. X. Litt.

Urodzeni: Tadeusz Stetkiewicz Generał-Major.
Jeleński Pułkownik Przedniey Straży.

(podpisy i zakonczenie jak wyżej)

~~Dnia 27. Grudnia Roku 1788.~~

Zlecenie Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów.

~~24.~~ W celu przyśpieszenia skutków Seymowania Naszego, zlecamy Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów, aby pod Prezydencyą WW. Hetmanów, nim przyidzie Nam do Approbaty Etatu Woyska, w Proiekcie przez Nią Nam podanego; Tabellę Komputu Woyska, z wyrażeniem Regimentów i Brygad, w ich dokompletowaniu, lub nowych uformowaniu, do myśli Prawa, oraz liczby Głów, iaka w którym znaydować się może, podała, dla snadnieyszego i prędszego liczby Woyska ustanowienia. A że dla tegoż Woyska w Arsenale Rzeczypospolitey Broni wystarczaiącey nie masz; zaczym ninieyszym zleceniem dozwalamy teyże Kommissyi wyszukiwania w Zagranicznych Państwach na Trzydzieści Tysięcy Woyska tymczasem Strzelby, za którą, za zniesieniem się z Kommissyą Skarbu Koronnego, i za ukazaniem Jey Kontraktów, lub zapewnień, Remanentu Skarbowego, równie iako i Summ w Ofiarach dobrowolnych złożonych użyć będzie mogła, z zakwitowaniem Osób; którym Publiczność swoie Ofiary powierzyła.

~~ROKU TYSIĄC, SIEDMSET, OSMDZIESIĄTEGO, DZIEWIĄTEGO.~~

~~Dnia 9. Stycznia Roku 1789.~~

Zaczęcie Rekrutu.

~~25.~~ KOmmissye Skarbowe Oboyga Narodów maią dodać Szeffom Regimentów Polowych Pieniędzy z Remanentów po Dziesięć Tysięcy na każdy Regiment, aby ci natychmiast za Ordynansem i Rozrządzeniem Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów, Rekrut tymczasem tu w Warszawie, iako i innych Miastach i Miasteczkach, Królewskich i Duchownych, *excepto* Dziedzicznych, z luźnych Ludzi rozpoczęli, o zarekrutowanych Kommissyą uwiadomiali, a ta na Lenung dla nich, do Kommissyi Skarbowey rekwizycyą uczyni pod surową karą Woyskową zalecaiąc, aby Ludzi maiących od Panów swoich na piśmie z Pieczęcią, choć nie na stęplowanym Papierze Zaświadczenia, i Chłopów z takimże Zaświadczeniem od Pana, czyli Dozorcy, iakoteż Rzemieślników i Czeladzi Mieyskiey, pod żadnym pretextem nie brano, a z tych wziętych na to Pieniędzy, ściśle się JJ. PP. Szeffowie przed Kommissyą Woyskową kalkulowali. Miasta zaś i Miasteczka wszystkie Pograniczne, o milę od Granicy odległe, ninieyszym opisem od Rekrutów excypuią się, i Ludzie Zagraniczni wchodzący do Polski, i na Gruncie osiadać chcący. Ktoby zaś fałszywe dał Zaświadczenie któremu z Ludzi luźnych, bądź niewłasnemu Poddanemu, bądź w Służbie u siebie nie będącemu, takowy Zapozwany od kogożkolwiek, bądź do naypierwszego Grodu, Tysiącem Grzywien karany bydź ma, których połowa Delatorowi, a połowa na dalszy Rekrut obrócona bydź ma. Gdyby zaś przypadkiem iakim Gospodarz, lub Służący, gdzie był wzięty, wolność rekwizycyi do Kommend zostawia się, a te znieść się winny z Dziedzicem, i takowego wydać Człowieka, które to Rekruty, i w Wielkim Xięstwie Litewskim, zaczynać się maią.

Dnia

Actum in Curia Regia Varsaviensi die nona mensis Januarij A. D. 1789no

Oblata Mfiens Joannes Paulus Luszczewski Sacrae Regiae Majestatis et Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confaederationis Generalis Regni Secretarius Eidem Officio Actisque Illius Constitutionem infrascriptam obtulit et ad ingrossandum in acta praesentia porrexit tenoris talis:

Zaręczenie Rekrutu

. . . .

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i konfederacyi prowincyi koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha General Artyl. Lit. Marszałek Konfed. W. X. Litgo

Ignacy Xiąże Massalski Biskup Wileński. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski deputat z Senatu z Małej-Polski. Bazyli Walicki Wojewoda Generał ziem Rawskich deputowany do Konstytucyi z Senatu z prowincyi Wielkopolskiey. Antoni Giełgud Starosta Generalny Xa Żmudzkiego deputowany do Konstytucyi z Senatu z prowincyi W. X. Lit. m. p. Józef Xiąże Czartoryski S. L. Starosta Łucki poseł Wołyński deputowany do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki poseł Lubelski dep do Kon. z prow. Małopolskiey. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Starosta Sądowy Wschowski Poseł z Wdztwa Pozn. deputowany do Konstytucyi z prowincyi Wielkop. Adam Nałęcz Moszczeński Chor. Win. Poseł Wtwa Poznańskiego deputowany do Konstytucyi z prow. Wielk. Jzf. Zabiełło Łowczy WKi Litski poseł z Xięstwa Żmudzkiego deput. do Konsty. A. Suchodolski S. W. K. L. Wwa Smy dep. do Kon. Post ejus quidem constitutionis superius praeinsertae in Acta praesentia ingrossationem originale ejusdem eidem Offerenti praevia officii sui quietatione est extraditum. Jan Luszczewski. . . . Etc.

I)

Actum etc. Die vigesima prima mensis Januarii A. D. 17
Oblata Mficus Joannes Paulus Łuszczewski Sac. R. Mtis et comitiorum Ge-
-nerali et Ordynarium ac Confoederationis Generalis Secretarius eidem off-
-icio (i.t. d.... jak w poprzednich)...... tenoris talis:

Czyli Rady nieustaiącey Ustawa z Jey
Opisami Seymów 1775 y 1776 roku ma bydź uchy-
lona, lub nie?

Uchyla się
Affirmative
Było tedy votów
Affir. sto dwadzieścia

Nie uchyla się
Negative
Zaś Negative było voto-
Jedynaście

Stanisław Nałęcz Małachowski
Ref. W. Koron. Seymowy i Konfed.
Marszałek

Kazimierz N. Sapieha Ge-
A. L. M. K. W. X. Litgo.

podpisy deputatów Konst. oraz zakończenie jak
w poprzednich.

(następuje dopiero Konst.
Uchylenie Rady Nieustającej.)
z tejże daty.

Dnia 14. Stycznia Roku 1789.

Przyſięga dla Kommiſſyi i Woyſka Oboyga Narodów.

26. GDy Osoby Kommiſſyą Woyſkową ſkładające, w Rocie na przyſzłość Prawem uſtanowioney poprzyſięgłe, nie maią dołączonych Obowiązków wierności i poſłuſzeńſtwa Stanom aktualnie teraz Skonfederowanym; Przeto My Król, za powſzechną tychże Stanów zgodą, uſtanawiamy, aby cały Skład Kommiſſyi Woyſkowey na Rotę w Prawie teraźnieyſzego Seymu dla zeſzłego Departamentu opiſaną, przed Nami Królem, i Stanami Rzeczypoſpolitey Skonfederowaney wykonali *Jurament*, po wykonaniu którego, aby taż Kommiſſya Woyſku całemu Rzeczypoſpolitey Oboyga Narodów Kommendantom Fortec, i kommenderuiącym Dywizyami poprzyſiądz rozkazała, zlecamy, w niżey opiſaney Rocie: „ Ja N. Przyſięgam Panu BOGU Wſzechmogącemu w Trójcy Swiętey iedynemu, iako Nayiaśnieyſzemu STANISŁAWOWI AUGUSTOWI Królowi Polſkiemu, i Wielkiemu Xięciu Litewſkiemu, tudzież Stanom Skonfederowanym Rzeczypoſpolitey, pod Aktem Siódmego Października, tyſiąc, ſiedmſet, ośmdzieſiąt, oſmego Roku, w Warſzawie pod Laſkami Ugo: Staniſława Małachowſkiego Koronnego, i Ugo: Kazimierza Xięcia Sapiehy Litt: Marſzałków Konfederacyą związanym, wiernym, a Kommiſſyi Woyſkowey Oboyga Narodów poſłuſznym będę, tak mi Panie Boże dopomoż. „ A nadto: Luſtracyą iak nayściśleyſzą całego Woyſka Oboyga Narodów, wſzyſtkich Brygad, Regimentów, Pułków, Korpuſów, Arſenałów i Fortec Kamieńca i Częſtochowy, przez wyſłać ſię maiące nieodwłocznie Osoby taż Kommiſſya Woyſkowa uczyni, i Rapport Stanom Rzeczypoſpolitey Skonfederowaney odda.

Dnia 22. Stycznia Roku 1789.

Uchylenie Rady Nieuſtaiącey.

27. RAdy Nieuſtaiącey Uſtawy z Jey Opiſami Seymów Tyſiąc, Siedmſet, Siedmdzieſiąt, Piątego, i Tyſiąc, Siedmſet, Siedmdzieſiąt, Szóſtego Roku; My Król, za zgodą Stanow Skonfederowanych Seymuiących, uchylamy.

Dnia 23. Stycznia 1789. Roku.

Pozwolenie zaciągnienia Summ dla Woyſka Koronnego przez Kommiſſyą Skarbu Koronnego.

28. POnieważ doniesiono Nam ieſt od Kommiſſyi Skarbu Koronnego: Iż zaciągnienie Summ za Granicą na Procent Prawem uſtanowiony, nie może odebrać ſwego ſkutku; przeto zlecamy Kommiſſyi Skarbu Koronnego, aby na naypierwſze, i konieczne potrzeby Woyſka, zaciągnęła Kommiſſya Skarbu Koronnego, bądź za Granicą, bądź w Państwach Rzeczypoſpolitey Summę do Złł. Polſkich Dzieſięć Milionów wynoſzącą, *etiam* z ofiarowaniem wyżſzego Procentu, (w czym iednak Kommiſſya Skarbowa, i Osoby w niey zaſiadaiące, z wierności ſwoiey dla Rzeczypoſpolitey iak naywiększą oſzczędność mieć będą) a cokolwiek taż Kommiſſya Skarbu Koronnego uło-

ży, i poftanowi, Nam Stanom Skonfederowanym Seymuiącym podać ma nieodwłocznie.

Dnia 23. Stycznia Roku 1789.

3) *Warunek.*

GDy teraźnieyfze okoliczności Rzeczypofpolitey wyciągaią ry- chłego wyftawienia Woyfka, po uchwaleniu Zaciągu Summ przez Skarby publiczne Oboyga Narodów, i po Rezolucyi maiącey na- ftąpić, doczefnych na wyftawienie Woyfka nieodbicie potrzebnych fun- dufzów, które na pierwfze erygowanie Woyfka tegoż obróconemi mieć chcemy; waruiemy ninieyfzym Prawem: Iż zaraz przyftąpie- my do powiękfzenia ze wfzyftkich źrzódeł Dochodów publicznych, i uftanowienia trwałych Podatków: w ciągu których materyi, nie za- braniamy przecięż fobie traktowania wfzelkich materyi tyczących fię Zaciągu Woyfka Narodowego, i dopełnienia uchwalonych iuż fił one- go, niemniey Zagranicznych Intereffów naglących, iakowe zdarzyć fię będą mogły. Niniey fzy zaś Warunek *in Volumen Legum* inferowa- ny bydź nie ma.

Dnia 23. Stycznia Roku 1789.

Pozwolenie Zaciągnienia Summ dla Woyfka W. X. Lit: przez Kommiffyą Skarbową W. X. Lit.

MY Król, za zgodą Stanów Rzeczypofpolitey, zlecamy Kom- miffyi Skarbu Wielkiego Xftwa Littfkiego, aby na naypier- wfze potrzeby Woyfka, zaciągnęła Kommiffya Skarbowa W. X. Litt: bądź za Granicą, bądź w Państwach Rzeczypofpolitey Summy Zło- tych Polfkich Trzy Miliony wynofzącą: (w czym iednak Kommiffya Skarbowa, i Ofoby w niey zafiadaiące, z wiernych fwoich dla Rzeczy- pofpolitey Czynności, iak naywiękfzą ofzczędność mieć będą) a co- kolwiek taż Kommiffya Skarbowa ułoży, i poftanowi, Nam Stanom Skonfederowanym Seymuiącym podać ma nieodwłocznie.

Dnia 28. Stycznia Roku 1789.

Ofiara na ten raz uczyniona.

NAgłe Rzeczypofpolitey potrzeby wymagaiąc iak nayprędfze- go Fundufzu na Woyfko; przeto nim przyidzie na tym Seymie do uftanowienia i wybierania ftałych, i uproporcyonowanych Podatków, na utrzymanie tegoż, Dziedzice i Poffeffforowie Dóbr wfzel- kich Ziemfkich i Duchownych w Koronie, na ten raz, do Kominowe- go przez Rolników i Dwory, opłacanego; Czynfzownicy zaś i Hol- lendrzy, oraz Okupniki fami za fiebie złożą caloroczne Kominowe w dwóch czafach, to ieft: przy Racie Marcowey iednę połowę, a drugą w Miefiącu Czerwcu, którey złożenie w dniu pierwfzym zaczy- nać fię, a w dniu oftatnim kończyć fię ma, aby nie uczynić ściśnię- cia cyrkuluiącym w Kraiu Pieniądzom, z tym warunkiem: iż ten Po- datek na Dwory, nie na Rolników, ieft nałożonym, i nieodwłocznie tymże ma bydź potrąconym z pierwfzych Rat Podatku uftanowić fię maiącego, wyłączaiąc od opłacenia tego całorocznego Podymnego

Szlachtę,

Szlachtę, niemaiących pod sobą żadnego, oprócz mieszkalnego Dymu, niemniey Dymy Zakonników *Mendicantium*, Wikaryuszów, Plebanów, i Szpitalne, iako też Zydowskie, (którzy Pogłówne podwyższone mieć będą) Co zaś Dóbr Królewskich tycze się, Opłatę całorocznego Podymnego z Wsiów Królewskich, Possessorowie tychże za Poddanych Pańszczyznę robiących, na ten raz tylko w czasach Possessorom Dóbr Ziemskich i Duchownych przepisanych zastąpią, która z ustanowić się maiących Podatków ogólnych potrącona im będzie. Miasta zaś Królewskie i Duchowne same za siebie całoroczne Podymne złożą w wyżey opisanych czasach, i z równym bonifikacyi warunkiem przez Skarb Koronny. Pochodzący zaś Fundusz z takowey całorocznego Podymnego Opłaty, na pierwiastkowe Woyska potrzeby, nie na żaden inny wydatek obrócony mieć chcemy.

~~Dnia 29. Stycznia Roku 1789.~~

Ofiara na pierwsze potrzeby dla Woyska W. X. Litt.

3. CHcąc zaradzić nagłym Rzeplitey na powiększenie Woyska w Prowincyi W. X. Litt: Potrzebom, mocą ninieyszego Prawa, My Król, za zgodą Rzeczypospolitey Stanów, postanawiamy; iż w Prowincyi W. X. Lit: oprócz zwyczayney Prawem przepisaney opłaty Podatków, na Ratę Marcową w Roku teraźnieyszym przypadaiących; Drugą takowąż Ratę iako to: z Kwart, Starostw, iakimkolwiek tytułem, prócz przez Licytacyą posiadanych, z Czopowego, Młynowego, Podymnego, & *ex Subsidio Charitativo*, Possessorowie wszystkich Dóbr, i Miast *cujuscunque Tituli*, w Roku teraźnieyszym od Dnia pierwszego Marca, do Dnia piętnastego Kwietnia, pod Exekucyą dotąd praktykowaną, do Kancellaryów, bez opłaty Kwitowego i Szelągowego, od tey tylko Ofiary, złożyć będą powinni, Złotem lub Monetą Srebrną, Kurs stosowny do Redukcyi w W. X. Lit: maiącą, lub Miedzianą Kraiową, a to *pro hac sola vice*; Zostawuiąc Szlachtę i Plebanów żadnego Poddanego niemaiących przy zwyczayney tylko Podatku opłacie. A takowa Ofiara nie inaczey ma bydź obrócona, iak na pierwiastkowe potrzeby Woyska. Possessorowie zaś Zastawni, Dożywotni i Tradycyini, względem opłaconey tey Ofiary, nie maią żadney do Dziedziców formować Pretensyi, wyiąwszy Zastawnych Possessorów tych, którzy w tym Roku wykupionemi bydź maią, i Possessorów za Kontraktami Arendownemi nie dłużey, nad Czteroletni przeciąg, Dobra *cujuscunque tituli* posiadaiących.

~~Dnia 5. Lutego Roku 1789.~~

Pomnożenie Dochodu z Papieru Stęplowanego.

3. GDy przy teraźnieyszym powiększeniu Sił Narodowych, nieodbita wypada potrzeba pomnożenia Dochodów publicznych; przeto Podatek Papieru Stęplowanego w Koronie, Prawami Roku 1775. i 1776. ustanowiony, w niżey wyrażonych Klassyfikacyach rozciągamy.

Pierwsza Klassa Dystrybucyi za Przywileiami J. K. Mci chodzących:

1mo. Od Przywileiu na Arcy-Biskupstwa od Godności Czerwonych Złotych Tysiąc.

2do. Od Przywileiu na Biskupstwa Czerwonych Złotych Sześćset, a osobno od Intraty Czteroletniey, po pięć Złotych od każdego Sta Złotych; co się rozumieć ma i o Koadiutoryach. A gdyby Koadiutor nie dożył Intraty, tedy sam Procent opłacony, wrócony Sukcessorom Jego bydź powinien; a Biskup nie maiący Trzydziestu Tysięcy Intraty, od wyżey wyrażonego Procentu iest uwolniony.

3tio. Od Przywileiów na Woiewództwa i Kasztelanią Krakowską między Woiewództwami policzoną; tudzież na Ministerya po Czerwonych Złotych Dwieście; a osobno od Intrat do Ministeryów przywiązanych, od Intraty Czteroletniey po pięć Złotych, od każdego Sta Złotych.

4to. Od Przywileiów na Kasztelanie Woiewódzkie, po Czerwonych Złotych Sto; Powiatowe po Czerwonych Złotych Pięćdziesiąt.

5to. Od Przywileiów na Dygnitarstwa i Urzędy Koronne, Duchowne, i Swieckie, Cywilne i Woyskowe = Na Sekretarye Wielkie po Czerwonych Złotych Sto pięćdziesiąt. Referendarye Czerw: Złotych Sto Czterdzieści pięć. Podkomorstwa Czerw: Złotych Sto Czterdzieści. Pisarstwa Czerw: Złotych Sto Trzydzieści pięć. Chorąstwa Czerw: Złotych Sto Trzydzieści. Miecznikostwa Czerwonych Złotych Sto Dwadzieścia pięć. Koniuszostwa Czerw: Złot: Sto Dwadzieścia. Kuchmistrzostwa Czerw: Złot: Sto piętnaście. Stolnikostwa Czerw: Złot: Sto dziesięć. Podczastwa Czerw: Złot: Sto pięć. Krayczostwa Czerw: Złot: Sto. Podstolstwa Czerw: Złot: Dziewięćdziesiąt pięć. Cześnikostwa Czerw: Złot: Dziewięćdziesiąt. Łowiectwa Czerw: Złotych Ośmdziesiąt pięć. Pisarstwa Polne Czerw: Złotych Ośmdziesiąt. Strażnikostwa Wielkie Czerw: Złot: Siedmdziesiąt pięć. Obozieństwa Czerw: Złot: Siedmdziesiąt. Generalstwa Artyllervi Czerw: Złot: Sześćdziesiąt pięć. Generalstwa Inspektostwa Czerw: Złot: Sześćdziesiąt. Instygatorye Czew: Złot: Pięćdziesiąt pięć. Chorąstwa Nadworne Czerw: Złot: Pięćdziesiąt. Podkoniuszostwa Czerw: Złot: Czterdzieści pięć. Łowiectwa Nadworne Czerw: Złot: Czterdzieści. Strażnikostwa Polne Czer: Złot: Trzydzieści pięć. Oboźeństwa Czerw: Złot: Trzydzieści. Regentostwa Koronne Czerw: Złot: Dwadzieścia pięć. Kustoszostwa Koronne Czerw: Złot: Dwadzieścia pięć; a do którego Dygnitarstwa lub Urzędu przywiązana iest iaka płaca, tedy osobno od Intraty Czteroletniey po pięć Złotych od każdego Sta Złotych.

6to. Od Przywileiów na Ordery: Białego Orła Czerw: Złot: Sto, Swiętego Stanisława Czerw: Złot: Pięćdziesiąt; która to od Stępla opłata nie ma uwłaczać przez *Institutum* ustanowioney.

7mo. Od Przywileiów na Prelatury Duchowne; od Suffraganii Czerw: Złot: Dwadzieścia pięć. Od Opactwa Swieckiego i Klaustralnego Czerw: Złot: Pięćdziesiąt. Od Prelatury w Katedrach Czerw: Złot: Dwadzieścia, także w Kollegiatach Czerw: Złot: Dziesięć; od Kanonii w Katedrach po Czerw: Złot: Dwanaście: także w Kollegiatach po Czerw: Złot: Sześć. Biskupowi iednak, któryby po opłaceniu Procentu od Intraty *in spatio* Roku umarł, powrot za resztę Lat takowego wyłożonego Procentowego *quantum*, ostrzega się. A ponieważ wyrażona tu opłata Stępla, *à sola Dignitate* iest tylko ustanowiona, przeto osobno od Intraty drugi Stępel ma bydź przyłożony, rachuiąc pięć od Sta Złotych od Czteroletniey Intraty; toż samo o Prelaturach *Ritûs Græci Uniti*, na Przywileie, czyli Prezenty wszelkich Beneficyów, także

koż

koż pięć od Sta od Czteroletniey Intraty rachować się ma, z tym ostrzeżeniem: iż *à Beneficio Curato*, które dwóch Tysięcy Złotych nie ma Intraty, Papier Sześciozłotowy używany będzie, bez opłacenia Procentu. Że zaś takowe Dostoieństwa, Prelatury, Kanonie i Beneficia, nie wszystkie zawisły od Kollacyi Nas Krola, ale konferuią się niektóre od Swiętey Stolicy Apostolskiey, niektóre od Biskupów, niektóre też chodzą za Prezentami Obywatelów i Mieszczan; przeto z takowych Osób prezentowanych, żaden do Possessyi Dostoieństwa swego przyiść nie będzie mógł, pokąd Instrumentu nie będzie miał odstęplowanego na przyzwoitey ceny Papierze, podług wyższey Klassyfikacyi; i Expedycya Jego *nullitati* podpadać ma, czego Dozor i Exekucyą Juryzdykcyom Duchownym *respectivè* swoich Dyecezyi zalecamy; względem Metropolii, Episkopii, i Opactw *Ritûs Græci*, toż samo zachowane bydź ma, co względem Obrządku Łacińskiego powiedziano; excypuiąc od Procentu tych Episkopów, ktorych Intrata do dziesięciu Tysięcy nie dochodzi.

8vo. Od Przywileiów, na Urzędy wszelkie Ziemskie: Od Podkomorstwa Czerw: Złot: dziesięć. Od Starostwa Grodowego Czerw: Złotych dwadzieścia. Od Urzędów Ziemiańskich wszystkich, począwszy od Chorążego, aż do Skarbnika po Czerwonych Złotych dwa; od Horodniczostwa, Zupnikostwa, Burgrabstwa Krakowskiego, i innych Urzędów, po Czerwonych Złotych dwa.

9no. Od Indygenatu na którymkolwiek Seymie przyznanego, i iedney Osobie z Potomstwem służącego, na który Dyploma teraz exportowane będzie, Czerw: Złot: Tysiąc.

10mo. Od Nobilitacyi *præciso Scartabellatu*, na którymkolwiek Seymie przyznaney, i iedney Osobie z Potomstwem służącey, na którą Dyploma odtąd exportowane bydź ma, Czerw: Złł: Tysiąc, *cum Scartabellatu* Czerw: Złot: Pięćset. Za osobliwe zaś zasługi Woyskowe w Służbie Rzplitey, otrzymuiących Nobilitacyą od tey opłaty uwalniamy.

11mo. Od Przywileiów, czyli Patentów na Rotmistrzostwa w Kawaleryi Narodowey Czerw: Złł: dwanaście; od Szeffostw Regimentów Czerw: Złot: trzydzieści.

12mo. Od Przywileiów na Burgrabstwa różne: od Gdańskiego Czerw: Złot: dwadzieścia; od Toruńskiego Czerw: Złot: dziesięć.

13tio. Od Przywileiów *Confirmationis* Praw, od znacznieyszych Miast po Czerw: Złot: sześć; od mnieyszych po Czerw: Złł: trzy.

14to. Od Przywileiu czyli Reskryptu na Kommissye Graniczne, Konkursowe, i innego rodzaiu po Czerw: Złot: dwa.

15to. Od Przywileiu *additionis Commissariorum vel Commissarii* na też Kommissye po Czerw: Złot: dwa.

16to. Od Reskryptu lub Listu napominalnego do Miast i Włościów Czerwonych Złotych dwa.

17mo. Od Przywileiu *Cohonestationis* lub *Legitimationis* w Stanie Mieyskim iedney Osoby, Czerwonych Złotych trzy.

18*vo*. Od Przywileiu *Locationis* Miasta ze Wsi, Czerw: Złotych dwanaście.

19*no*. Od Przywileiu *Juris Caduci* na Dobra lub Summy, od każdego Sta Złotych po Złotych ośm, a gdzie nie będzie specyfikowaney wartości Dóbr w Przywileiu, Zaświadczenia Urzędowe zachodzić maią.

OSTRZEZENIE. 1*mo*. Ktobykolwiek Dostoieństwem Senatorskim, lub Ministrowskim był zaszczycony, a Przywileiu na to nie exportował, i Stępla nie opłacił *in spatio* sześciu Mięsięcy, oprócz czasu Seymu, takowy do Przysięgi przypuszczanym bydź, i mieysca swego w Senacie zasiadać, ani tym Dostoieństwem tytułować się nie ma, ale toż *pro vacanti* deklarowanym bydź powinno. Czego WW. Marszałkowie i Pieczętarze Koronni dostrzegać winni będą.

2*do*. Podobnyż Warunek kładzie się na Dygnitartwa i Urzędy Koronne, tudzież na Prelatury, Duchowieństwo i Beneficya Duchowne, iako też na Urzędy Ziemskie, Urzędy Zadworne, Woyskowe, chcąc mieć, żeby nikt nie maiąc Przywileiu exportowanego i odstęplowanego, nie tylko się nie tytułował pozyskanym Urzędem lub Godnością, ale nawet mieysca swego na Ziazdach publicznych nie zasiadał: żeby zaś z tych miar nikt przykrości iakiey nie doświadczał, każdy, kto otrzyma iaki Urząd, Godność, Dostoieństwo, Przywiley swoy lub Instrument odstęplowany, do Aktów *proprii Districtûs* do Oblaty podać ma.

3*tio*. Maiący bydź zaszczyceni odtąd Orderami Koronni Obywatele, używać onych i nosić inaczey nie będą, aż za opłaceniem wprzód Stępla na Przywileiu, do sześciu miesięcy podług ninieyszego Prawa, pod wolnością przez Instygatora, iako Dochod Rzplitey uszkadzaiących do Kommissyi Skarbu Koronnego zapozwania.

4*to*. Zaświadczenia względem Intrat i Dochodów Duchownych, Zwierzchności Duchowne, każda *respective* w swoiey Dyecezyi, a względem Kaduków wypaść mogących, Urzędy Ziemskie lub Grodzkie, po Miastach zaś Magistraty sprawiedliwe i rzetelne *in ordine* do Stępla dawać będą, i odmawiać onych nie powinny.

Druga Klassa Stęplowanego Papieru za różnemi Dystrybucyami chodząca.

1*mo*. Od Instrumentów na Urzędy Grodzkie i Powiatowe: na Podstarostwo Czerw: Złł: dwa. Sęstwo Czerw: Złł: dwa. Pisarstwo Czerw: Złł: dwa. Na Komornikostwa Graniczne lub Ziemskie, Subdelegactwa, Burgrabstwa, Namiestnikostwa, Regencye Ziemskie lub Grodzkie Czerw: Złł: ieden. Na Vice-Regencye, Susceptanctwa, Podwoiewództwa i inne, Czerw: Złł: ieden.

2*do*. Od Instrumentów na *Officia* Pocztamtowe: na Dyrekcyą generalną Poczt: Kor: i Lit: Czer: Złł: Sto. Na Kommissoryat Generalny Czer: Złł: trzydzieści. Na Kontrolerstwo generalne Czerw: Złł: dwadzieścia. Na Sekretaryą i Pocztmistrzostwo Czerw: Złot: trzy.

3*tio*. Od Kart Polskich Złł: ieden. Od Francuzkich Zł: dwa opłaty ustanawia się; z Zagranicy zaś przychodzące, podwoioney podlegać maią opłacie.

OSTRZE-

OSTRZEŻENIE. *1mo.* Ktobykolwiek odtąd *Officia* z wyżey przepiſanych wzięte noſił, a Inſtrumentu na papierze Stęplowanym ceny przyzwoitey nie miał, takowy nie tylko utracać to *Officium* będzie, ale zapozwany na czyiążkolwiek Inſtancyą, do Sądu Kommiſſyi Skarbu Koronnego w troynaſob winę od Stępla opłacić będzie powinien, z których iedna część Delatorowi doſtać ſię ma. Dla wiadomości zaś każdego wſpomnione Inſtrumenta do Oblaty do Grodów *proprii Diſtrictûs* podawane bydź powinny, a w przyiętey Oblacie cena Papieru wyrażona będzie.

2do. Wſzyscy Jchmość Regenci, Vice-Regenci, Suſceptanci, Komornicy, Subdelegaci, Namieſtnicy, Metrykańci, i Piſarze, tak Duchownych, iako i Swieckich Juryzdykcyi, i inne wſzyſtkie Oſoby Tranzakcye po Kancellaryach przyimuiący, podług Prawa Roku 1776. i Rotą tamże przepiſaną, przyſięgłemi bydź powinni, a to *ſub amisſione Officii*, i karą Pięćſet Grzywien. Maią oni w utrzymywaniu wſzelkich Tranzakcyi, podług wſpomnioney Ordynacyi 1776. (w czym tylko teraz nie ieſt odmieniona) ſprawić ſię, żadnego Dokumentu pieniężnego, i innych Tranzakcyi, lub pod iakimkolwiek nazwiſkiem Piſm Prawem opiſanych, na Papierze nieſtęplowanym, lub nienależytey ceny będących do Oblaty lub Roboracyi wcale nie przyimować, a Tranzakcye do Protokułu Stęplowanego należące, na Papierze ceny przyzwoitey zapiſywać; Za Granicą zaś ſporządzone o Dobra w Polſzcze Tranzakcye, na przyzwoity Papier przenoſząc, aby w czym Skarb Publiczny nie był uſzkodzony, troſkliwie dopilnować, a to nie tylko pod obowiązkiem nadgrodzenia ſzkod wynikłych, ale i utratą Urzędu ſwego na zawſze. Na które to Urzędy Oſoby znaiomością Prawa obdarzone, oſiadłe, lub *pignus ſufficiens reſponſionis* maiące (od kogo należy) obierane bydź powinny.

3tio. O niedopełnienie przez kogożkolwiek i w czymkolwiek niniey ſzey Uſtawy względem Papieru Stęplowanego, *Forum* iedynie Sądu Kommiſſyi Skarbu Koronnego naznacza ſię; do którego to Sądu przewiniaiący, i Skarb Publiczny krzywdzący, *ad delationem cujusvis* zapozwany bydź może.

4to. Zeby zaś dla wygody Publiczney wſzędzie przy Grodach (gdzie Komor Skarbowych niemaſz, lub te zbyt odległe ſą) znaydował ſię Papier Stęplowany; wkładamy obowiązek na trzymaiących Rząd Kancellaryi, aby każdy *ſeorſive* w ſwoim Grodzie Oſoby do trzymania takowego Papieru pewne, i *pignus ſufficiens reſponſionis*, lub kaucyą za ſobą doſtateczną maiące dobierał, i Kommiſſyi Skarbu Koronnego prezentował, a Kommiſſya Procent przyzwoity onymże z Dochodu tego Podatku uſtanowi. Inne zaś wſzyſtkie Artykuły i Przepiſy tu nie wymienione, a Prawami Lat 1775. 1776. tudzież Ordynacyą tegoż Roku ſporządzoną opiſane, w nienaruſzoney mocy i exekucyi zoſtawuiemy.

~~Dnia 5. Lutego Roku 1789.~~

Uſtanowienie Opłaty od Przywileiów w W. X. Litewſkim.

NA mieyſce Stępla do Papieru używanego w Prowincyach Koronnych, ſtoſuiąc ſię do Taxy Opłaty od Urzędów i Orderów,

 tak

tak Krzeſeł, Senatoryi, Miniſteryów, iako i innych w Koronie wyznaczoney, ſtanowiemy: Iż każdy otrzymuiący odtąd Przywiley od J. K. Mci nie pierwey używać może Urzędowania, ani inaczey Kanclerze pieczętować będą, aż po Opłacie Taxy niżey opiſaney *diſtinctim* od każdego Urzędu. A ciż Kanclerze, zebraną Summę przed każdą Ratą, Kommiſſyi Skarbowey za Kwitami odeſłać będą powinni wraz z Sigillatą, w każdym Półroczu naſtąpioną; A to w naſtępuiącym ſpoſobie, i pod warunkiem: Iż Summa takowey Opłaty nie na co innego, tylko na Woyſko W. X. Lit: ma bydź obrócona.

1mo. Od Przywileiu na Biſkupſtwa Czerwonych Złotych Sześćſet, wyiąwſzy Smoleńſkie, i Inflantſkie, które tylko równo z Woiewodami płacić będą; A oſobno od Intraty czteroletniey po pięć Złotych od każdego Sta Złotych. Biſkup zaś nie maiący Trzydzieści Tyſięcy Złotych Intraty, od wyżey wyrażonego Procentu ieſt uwolniony; Koadiutor zaś nie ma wprzódy obiąć Biſkupſtwa, póki nie opłaci do Skarbu Wielkiego Xięſtwa Litgo Taxy od Pieczęci i od Intraty, wyżey położoney, a to pod odpowiedzią w Sądach teyże Kommiſiyi *ad Inſtantiam cujusvis.*

2do. Od Przywileiów na Woiewództwa i Kaſztelanie, Wileńſką, Trocką, tudzież Staroſtwo Zmudzkie, między Woiewodztwami policzone, iakoteż na Miniſterya, po Czerwonych Złotych Dwieście, oſobno od Intrat do Miniſteryów przywiązanych, od Intraty czteroletniey, po pięć Złotych od każdego Sta Złotych.

3tio. Od Kaſztelanii po Czerwonych Złotych Sto.

4to. Od Przywileiów na Dygnitarſtwa i Urzędy Litewſkie Duchowne i Swieckie, Cywilne i Woyſkowe: na Sekretarye Wielkie po Czerwonych Złotych Sto pięćdzieſiąt, Referendarye po Czerwonych Złotych Sto czterdzieści pięć, Podkomorſtwa po Czerwonych Złotych Sto czterdzieści, Piſarſtwa po Czerwonych Złotych Sto trzydzieści pięć, Chorąſtwa po Czerwonych Złotych Sto trzydzieści, Miecznikoſtwa po Czerwonych Złotych Sto dwadzieścia pięć, Koniuſzoſtwa po Czerwonych Złotych Sto dwadzieścia, Kuchmiſtrzoſtwa po Czerwonych Złotych Sto piętnaście, Stolnikowſtwa po Czerwonych Złotych Sto dzieſięć, Podczaſtwa po Czerwonych Złotych Sto pięć, Krayczoſtwa po Czerwonych Złotych Sto, Podſtolſtwa po Czerwonych Złotych Dziewięćdzieſiąt pięć, Cześnikoſtwa po Czerwonych Złotych Dziewięćdzieſiąt, Łowiectwa po Czerwonych Złotych Ośmdzieſiąt pięć, Piſarſtwa Polnego po Czerwonych Złotych Ośmdzieſiąt, Strażnikoſtwa Wielkiego po Czerwonych Złotych Siedmdzieſiąt pięć, Obozieńſtwa po Czerwonych Złotych Siedmdzieſiąt, Generalſtwa Artylleryi po Czerwonych Złotych Sześćdzieſiąt pięć, Generalſtwa Inſpektorſtwa po Czerwonych Złotych Sześćdzieſiąt, Inſtygatorye po Czerwonych Złotych Pięćdzieſiąt pięć, Chorąſtwo Nadworne Czerwonych Złotych Pięćdzieſiąt, Podkoniuſzoſtwo Czerwonych Złotych Czterdzieści pięć, Łowiectwo Nadworne Czerwonych Złotych Czterdzieści, Strażnikoſtwo Polne Czerwonych Złotych Trzydzieści pięć, Obozieńſtwo Czerwonych Złotych Trzydzieści, Regentoſtwo Czerwonych Złotych Dwadzieścia pięć, Woyſkoſtwo Litewſkie Czerwonych Złotych Dwadzieścia pięć, Piwniczoſtwo, czyli Podczaſtwo Nadworne Litewſkie Czerwonych Złotych Dwadzieścia, Skarbni i Piſarze Skarbowi Wielkiego Xięſtwa Litgo po Czerwoch Złotych Piętnaście, Piſarze Dekretowi Wielkiego Xię-

ſtwa

ſtwa Litgo po Czerwonych Złotych Piętnaście. A do którego Dygnitarſtwa lub Urzędu przywiązana ieſt iaka płaca, tedy oſobno od Intraty Czteroletniey po pięć Złotych od każdego Sta Złotych.

5to. Od Przywileiów na Ordery odtąd brać ſię maiące Orła Białego, po Czerwonych Złotych Sto, Swiętego Staniſława po Czerwonych Złotych Pięćdzieſięt, z Warunkiem; Aby Obywatelom Prowincyi Wielkiego Xięſtwa Litgo Dyplomata na też Ordery u Pieczęci Wielkiego Xięſtwa Litgo były pieczętowane, od których Opłatę, podług wzwyż wyrażonego Warunku, Pieczętarze do Skarbu Wielkiego Xięſtwa Litewſkiego odſyłać będą.

6to. Od Przywileiów na Prelatury Duchowne: Od Suffraganii po Czerwonych Złotych Dwadzieścia pięć, od Opactwa po Czerwonych Złotych pęćdzieſiąt, od Prelatury w Katedrach po Czerwonych Złotych Dwadzieścia, także w Kollegiatach po Czerwonych Złotych Dzieſięć, od Kanonii w Katedrach Czerwonych Złotych Dwanaście, także w Kollegiatach Czerwonych Złotych Sześć. Biſkupom iednak, którzyby po opłaceniu Procentu od Intraty, *in ſpatio* Roku umarli, powrót za reſztę Lat takowego wyłożonego Procentowego *Quantum* oſtrzega ſię, toż ſamo o Prelaturach *Ritus Graeci Uniti.* — Na Przywileie czyli Prezenty wſzyſtkich Beneficyów, także pięć od Sta, od Czteroletniey Intraty rachować ſię ma, z tym Oſtrzeżeniem: Iż *Beneficia Curata*, które dwóch Tyſięcy nie maią Intraty, od tey Opłaty wolne będą. Ze zaś takowe Doſtoieńſtwa, Prelatury, Kanonie i Beneficya, nie wſzyſtkie zawiſły od Kollacyi Nas Krola, ale konferuią ſię niektóre od Swiętey Stolicy Apoſtolſkiey, niektóre od Biſkupów, niektóre zaś chodzą za Prezentami Obywatelów i Mieſzczan; Przeto z takowych Oſób prezentowanych żaden do Poſſeſſyi Doſtoieńſtwa ſwego przyiść nie będzie mógł, póki od Inſtrumentu nie zapłaci do Skarbu Wielkiego Xięſtwa Litgo, podług Taxy wzwyż wyrażoney, i Expedycya iego *nullitati* podpadać ma; Czego Dozor i Exekucyą Juryzdykcyom Duchownym *reſpective* ſwoich Dyecezyi zalecamy. Względem Metropolii, Epiſkopii, Opactw *Ritûs Graeci*, toż ſamo zachowane bydź ma, co względem Obrządku Łacińſkiego powiedziano, excypuiąc od Procentu tych Epiſkopów, których Intrata do Dzieſięciu Tyſięcy Złotych nie dochodzi.

7mo. Od Przywileiów na Urzędy wſzelkie Ziemſkie: Ciwun Wileńſki i Trocki, po Czerwonych Złotych Dzieſięć, Ciwunowie Zmudzcy po Czerwonych Złotych pięć, Marſzałek Czerwonych Złotych Dzieſięć, Podkomorzy Czerwonych Złotych Dzieſięć, Staroſta Grodowy Czerwonych Złotych Dwadzieścia. Wſzyſtkie zaś oprócz tych, inſze Woiewódzkie lub Powiatowe Urzędy, od Przywileiów lub Kredenſów płacić będą, po Czerwonych Złotych dwa; A Urzędy Inflantſkie do Skarbu Wielkiego Xięſtwa Litgo, od Pieczęci płacić będą.

8vo. Od Indygenatu na którymkolwiek Seymie przyznanego, i iedney Oſobie z Potomſtwem ſłużącego, na który Dyploma teraz exportowane będzie, Czerwonych Złotych Tyſiąc.

9no. Od Nobilitacyi *praeciſo Scartabellatu*, na którymkolwiek Seymie przyznaney, i iedney Oſobie z Potomſtwem ſłużącey, na którą Dyploma odtąd exportowane bydź ma, Czerwonych Złotych Tyſiąc; *cum Scartabellatu*, Czerwonych Złotych Pięćſet. Za oſobliwe

zaś Zasługi Woyskowe w Służbie Rzeczypospolitey otrzymuiących Nobilitacyą, od tey Opłaty uwalniamy.

10mo. Od Przywileiów czyli Patentów na Rotmistrzostwa w Kawaleryi Narodowey po Czerwonych Złotych Dwanaście, od Szeffów Regimentów po Czerwonych Złotych Trzydzieści.

OSTRZEŻENIE. *1mo.* Ktobykolwiek Dostoieństwem Senatorskim lub Ministrowskim był zaszczycony, a Przywileiu na to nie exportował, *in spatio* sześciu Miesięcy, oprócz czasu Seymu, takowy do Przysięgi przypuszczonym bydź, i mieysca swego w Senacie zasiadać, ani tym Dostoieństwem tytułować się nie ma, ale *pro vacanti* deklarowanym bydź powinno; Czego Wielmożni Marszałkowie i Pieczętarze Litewscy dostrzegać winni będą.

2do. Podobnyż Warunek kładzie się na Dygnitarstwa i Urzędy Litewskie, tudzież na Prelatury, Duchowieństwo i Beneficia Duchowne, iakoteż na Urzędy Ziemskie, Urzędy Zadworne, Woyskowe; Chcąc mieć, żeby nikt nie maiąc Przywileiu exportowanego, nietylko się nie tytułował pozyskanym Urzędem lub Godnością, ale nawet mieysca swego na Ziazdach Publicznych nie zasiadał. Żeby zaś z tych miar nikt przykrości iakiey nie doświadczał, każdy kto otrzyma iaki Urząd, Godność, Dostoieństwo, Przywiley swóy, lub Instrument zapieczętowany do Aktów *proprii Districtûs*, do Oblaty podać ma.

3tio. Maiący bydź zaszczyceni odtąd Orderami Litewscy Obywatele, używać onych i nosić inaczey nie będą, aż za opłaceniem wprzód Pieczęci Przywileiu do sześciu Miesięcy podług ninieyszego Prawa, pod wolnością przez Instygatora, iako dochod Rzeczypospolitey uszkadzaiących, do Kommissyi Skarbu Litewskiego zapozwania.

4to. Względem Indygenatów i Nobilitacyi takowy ustanawia się porządek: Iż po trzech Dyplomatach z Koronney Kancellaryi exportowanych, czwarte Litewską Pieczęcią ma bydź pieczętowane, i od niego Opłata do Skarbu Litewskiego importowaną; A takowa Alternata zawsze zachowaną będzie. podpisu tez oraz zakonczenie podpisane przez die nona mensis Februarij A. D. 1789no Jana Ancuty

~~Dnia 9. Lutego Roku 1789.~~

Actum etc. oblata (jak wyżey)

Zaciąg Kawaleryi Narodowey i Pułków Przedniey Straży w Koronie.

35. CHcąc przyśpieszyć powiększenie Kawaleryi Narodowey w Brygadach i Pułkach Przedniey Straży, na sposób których i trzy Regimenta Konne Dragonii transformować, tak, aby każda Chorągiew Kawaleryi Narodowey z Głów Sto Pięćdziesiąt, a zaś Przedniey Straży z Głów Sto Trzydzieści pięć, miarkuiąc Towarzysza z iednym Szeregowym, formowała całkowity Szwadron, do których to Pułków i Tatarowie wchodzić mogą; My Król, za powszechną Skonfederowanych Stanów zgodą, tego wszystkiego iak nayprędzey urządzenie i do skutku doprowadzenie Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów zlecamy, która do Kommendantów Dywizyi wyda naydaley *in spatio* tygodnia rozkazy, zdatność zaciągnąć się maiących zaleciwszy,

iako

iako też do Rotmistrzów i Szefów, aby ciż Rotmistrze Chorągwie swoie do liczby Głów, iako wyżey, Sto Pięćdziesiąt, Pułki zaś w proporcyi Stu Trzydziestu Pięciu Głów na iedną Kompanią kompletowali. A gdyby w zamierzonym Komplecie na Dzień ostatni Maia Roku teraźnieyszego nie znaydowały się, złożeniem koniecznym Rangi ukarani będą; Dla uskutecznienia czego Kommissya Woyskowa do Rotmistrzów Kawaleryi Narodowey, i do Szeffów Pułkowych wyda Ordynanse i do wiadomości publiczney iak nayprędszym poda sposobem, aby się w przeciągu Czterech Tygodni od Oblaty w każdym Grodzie zaszłey stawili przed Kommissyą Woyskową; Oprócz Rotmistrzów dzisieyszego dnia na Funkcyi Publiczney będących, chyba że sami swą w tey mierze chęć Zaciągu oświadczą: Którzy Rotmistrze, i Szeffowie okazawszy *pignus responsionis* pół płacy roczney na Zaciąg do kompletowania swoiey Chorągwi z Skarbu Koronnego odbiorą. Gdyby się zaś w wyżey wyrażonym czasie nie stawili, i *pignus* nie okazali, *eo ipso* Rangę utracą, a My Król innemu *pignus* maiącemu, który się podeymie, na ostatniego Maia Chorągiew kompletować, Patenta wydamy. Kommissya zaś Skarbowa Koronna za Rekwizycyą Kommissyi Woyskowey, połowę płacy każdemu takowemu Rotmistrzowi i Szefowi wyda, a z drugiey połowy Kassy Chorągwiane i Pułkowe na żołd opatrzyć z Funduszu na wystawienie Woyska obmyślonego, i płacy zaciągnionym regularney nie ubliży; a o uskutecznieniu takowego zalecenia bez-zwłocznie i następnie za każdym Rapportem Skonfederowane Stany przez Urodzonych Marszałków uwiadomiać będzie. Niemniey Werbunek do Regimentów Polowych udysponowany przyśpieszać rozkaże. Waruiemy przytym iak naysurowiey, aby ten cały Zaciąg bez żadnego uciemiężenia Obywatelów po Woiewództwach uskuteczniony został; we wszelkich zaś krzywdach, coby albo przez tych, co zaciągać będą, albo przez nowo zaciągnionego Zołnierza, stać się mogły, *Forum* przyzwoite *ex loco delicti*, lub prosto Kommissyi Woyskowey (do woli pozywaiącego) naznaczamy, póki Sądów Cywilno-Woyskowych nie ustanowiemy.

~~Dnia 18. Lutego Roku 1789.~~

Zlecenie Deputacyi do Interessów Zagranicznych.

~~36.~~ GDy Deputacyi do ułożenia Instrukcyi UU. Posłom za Granice i dozoru Negocyacyi z Dworami Zagranicznemi, na ninieyszym Seymie wyznaczoney, do woli Stanów trwać maiącey, zaleciliśmy utrzymywanie ciągłey z UUmi Posłami Korrespondencyi; A ta przełożyła Nam Królowi, i Stanom Rzeczypospolitey potrzebę utrzymywania, i uregulowania Kancellaryi, dla porządnego rozmaitych Korrespondencyi, i Negocyacyi prowadzenia; Przeto dozwalamy Deputacyi, ażeby tęż Kancellaryą urządziła, z wolnym wydawaniem Assygnacyi do Skarbów Oboyga Narodów, do Funduszu dotąd wyznaczonego na Interessa Zagraniczne, na opłatę Osob, i potrzeb teyże Kancellaryi.

~~Dnia 23. Lutego Roku 1789.~~

Opatrzenie Beśpieczeństwa Woiewództw Ruskich.

37. MAiąc wzgląd na doniesienia z Woiewództw Ruskich o grożących zamieszkach Poddaństwa, zaradzaiąc beśpieczeństwu

 Obywa-

Obywatelów tam zamieszkałych: My Król z Stanami Skonfederowanemi mieć chcemy; aby Kommissye Porządkowe w tychże Województwach dla obmyślenia Furażów i innych potrzeb dla Woyska Kraiowego *ad interim* ustanowione, oraz przez Lauda, porządek i beśpieczeństwo Obywatelów utrzymywać obowiązane, natychmiast obmyśleniem śrzodków nayprzyzwoitszych zapobieżenia rozruchom Poddaństwa zatrudniły się, i stosownie do Uniwersałów od Marszałków Konfederacyi Generalney wydać się mianych, Rozrządzenia swoie uczyniły. Kommissya zaś Woyskowa wyda Ordynans do Woysk tak Koronnych, iako Wielkiego Xięstwa Litewskiego naybliższych Kommend, by w części, w tamte ruszyły strony; tudzież znieść się ma z Kommissyą Skarbu Koronnego o Expens potrzebną dla przechodu i Furażu wspomnionego Woyska. Kommendy zaś tam konsystuiące znosić się maią z Kommissyami Porządkowemi, na których żądania, beśpieczeństwu Obywatelów zabiegaiące, za Ordynansami naybliżey Kommenderuiącego, pomocy odmawiać nie maią. A co się tycze Broni i Ammunicyi wprowadzonych przez Komorę Wereszczaki, i inne Ukraińskie, tę Kommenda Kraiowa ma zatrzymać, i w składach beśpiecznych pod swoią strażą zachować. A odtąd Broń żadna żeby bez Paszportu Kommissyi Skarbowey do Kraiu wpuszczaną nie była, Komory i Kommendy dostrzegać na Pograniczach obowiązane będą. Te Kommissye z Czynności swoich zgłaszać się do Stanów maią, i żądania swoie przysyłać.

~~Dnia 25 Lutego Roku 1789.~~

Approbacya Konwencyi między Kommissyą Skarbu Koronnego, a Urodzonym Protem Potockim Orderów Polskich Kawalerem, z Jmć Panem Piotrem Tepperem, Karolem Schultzem, Wilhelmem Arndtem zaszłey.

38. GDy Kommissya Skarbu Koronnego, dopełniaiąc Uchwałę na Seymie teraźnieyszym, względem pożyczenia dziesięciu Milionów Złotych Polskich za granicą, Konwencyą na dniu czwartym Miesiąca Lutego z Jmć Panem Tepperem spisała, następnie zaś za wspólnym zezwoleniem, a śrzodkuiącym układem z Urodzonym Protem Potockim Orderów Polskich Kawalerem, i od Nich przybranemi, Karolem Schultzem, Wilhelmem Arndtem na dniu dwudziestym trzecim Lutego obiaśniła, i takowe dzieło Nam Królowi i Rzeczypospolitey Stanom do zatwierdzenia przyniosła; My Król, za zgodą Rzeczypospolitey Stanów, takową Umowę za słuszną uznawszy, we wszystkich Jey Opisach zatwierdzamy, a w uskutecznieniu pomienioney Konwencyi pozwalamy Zięciom tegoż Piotra Teppera i ich Sukcessorom, to iest Karolowi Schultzowi Jurydykę Tłomackie zwaną, od Wielmożnych i Urodzonych Potockich wyszłą, Prawu Ziemskiemu podległą; przytym tak Jemu, iako i Augustowi Arndtowi inne Dobra Ziemskie nabywać, i posiadać.

~~Dnia 30 Marca Roku 1789.~~

Ofiara od Nas Króla.

39. GDy nagłe Rzeczypospolitey potrzeby wymagaią prędkiego i skutecznego Funduszu na pomnożenie Woyska; przeto My Król

Król widząc Rzeczypospolitey Stany, gorliwie się ubiegaiące z Ofiarami Maiątków własnych, co prawdziwą Sercu Naszemu przynosi radość, niezasłaniaiąc się wielo-licznemi Prawami, całość Dochodów i Prowentów wszelkich Stołu Naszego, Nam zabeśpieczaiących, Prowent Czopowego z Miast Naszych Stołowych, Grodna i Brześcia, dotąd do Skarbu Naszego wpływaiący, na potrzeby Woyska Wielkiego Xięstwa Litewskiego zupełnie odstępuiemy, i aby Skarb w swoią go obiął Administracyą, mieć chcemy. Którą to część Dochodu Naszego chętnie dla Dobra Oyczyzny ustępuiąc, przestaiemy na tych pozostałych Prowentach, które dotąd do Skarbu Naszego Królewskiego wpływały, i których całość ninieyszym Prawem waruiemy.

~~Dnia 1. Kwietnia Roku 1789.~~

Zaciąg Kawaleryi Narodowey i Pułków Przedniey Straży w Wielkim Xięstwie Litewskim.

40. CHcąc przyśpieszyć powiększenie Kawaleryi Narodowey w Brygadach i Pułkach Przedniey Straży tak, aby każda Chorągiew Kawaleryi Narodowey z Głów Dziewięćdziesiąt Dziewięciu, a zaś w Przedniey Straży z Głów Dziewięćdziesiąt ~~Ośmiu~~ (zawieszaiąc powiększenie Głów do generalnego Etatu) miarkuiąc Towarzysza z iednym Szeregowym, składała się, do których Przedniey Straży Pułków, i Tatarzy wchodzić mogą; My Król, za powszechną Skonfederowanych Stanów zgodą, tego wszystkiego iak nayprędsze urządzenie i do skutku doprowadzenie Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów zlecamy; która do Kommendantów Dywizyi wyda naydaley *in spatio* Tygodnia rozkazy, zdatność zaciągnąć się maiących zaleciwszy, iako też do Rotmistrzów i Pułkowników, aby Ciż Rotmistrze Kawaleryi Narodowey i Pułkownicy, w przeciągu czterech Tygodni od Oblaty w każdym Grodzie zaszłey, stawili się przed Kommissyą Woyskową, oprócz Rotmistrzów dzisieyszego dnia na Funkcyach Publicznych będących, chyba że sami swe w tey mierze chęci Zaciągu oświadczą. Którzy Rotmistrze i Pułkownicy ukazawszy *Pignus responsionis*, pół płacy roczney równey z Koroną na Zaciąg do kompletowania swoiey Chorągwi z Skarbu Litewskiego odbiorą. Gdyby się w wyżey wyrażonym czasie nie stawili, i *Pignus* nie okazali, *eo ipso* Rangę utracą, a My Król innemu *Pignus* maiącemu, który się podeymie, na dzień ostatni Augusta Roku bieżącego, Chorągiew kompletować, Patenta wydamy. Skoro zaś Pieniądze przez Kommissyą Woyskową, podług Prawa niniey-szego, dostarczone Rotmistrzom i Pułkownikom będą, gdyby który z nich Chorągwi swoiey Kawaleryi Narodowey, lub Pułku, do liczby ninieyszym Prawem przeznaczoney na Dzień Trzydziesty Pierwszy Augusta Roku bieżącego nie dokompletował, złożeniem koniecznym Rangi ukarany bydź ma; Kommissya zaś Skarbowa Litewska, za rekwizycyą Kommissyi Woyskowey, połowę Płacy każdemu takowemu Rotmistrzowi i Pułkownikowi wyda, z drugiey połowy Kassy Chorągwiane i Pułkowe w Żołd opatrzy, z Funduszu na wystawienie Woyska obmyślonego, i Płacy zaciągnionym regularney nie ubliży; O uskutecznieniu takowego Zalecenia bez-zwłocznie i następnie za każdym Rapportem Skonfederowane Stany przez Urodzonych Marszałków uwiadomiać będzie. Niemniey Werbunek do Regimentów Polowych udysponowany przyśpieszać rozkaże; Zlecamy też Kommissyi Woyskowey, aby dla łatwieyszego Zaciągu Chorągwie Brygadę składaiące na

Woiewództwa rozesłała. Waruiemy przytym iak naymocniey, aby ten cały Zaciąg bez naymnieyszego uciemiężenia Obywatelów po Woiewództwach uskuteczniony został; we wszelkich zaś krzywdach, coby albo przez tych, co zaciągać będą, albo przez nowo-zaciągnionego Żołnierza stać się mogły, *Forum* przyzwoite *in loco delicti* z Regestru Taktowego, lub prosto w Kommissyi Woyskowey do woli Pozywaiącego naznaczamy, póki Sądów Cywilno-Woyskowych nie ustanowiemy.

~~Dnia 6. Kwietnia Roku 1789.~~

Ofiara Wieczysta Prowincyów Oboyga Narodów, na powiększenie Sił Kraiowych.

41. GDy w ustanowieniu Podatku doczesnego ostrzegliśmy sobie, iż do trwałych i wieczystych Podatków przystąpiemy; przeto chcąc nayprędzey uskutecznione widzieć to Prawo, My Król, za powszechną Skonfederowanych Stanów zgodą, stanowiemy: iż Dobra Nasze Królewskie uprzywileiowane, w dożywotnim dzierżeniu zostaiące, które Kwarty opłacaią, dwie Kwarty podług nowey Lustracyi płacić będą, Expektanci tak Ci, ktorzy są w Possessyi Prawa Expektatywy, iako i oczekuiący Prawa tego, umieszczeni w Konstytucyach 1775. i 1776. Roku maią płacić pół-trzeciey Kwarty, podług nowey Lustracyi. Z Królewszczyzn zaś Prawem Emfiteutycznym w Roku 1775. oddanych, to iest ci, którzy za Prawem Emfiteutycznym iuż posiadaią, zaraz po odbytey nowey Lustracyi, a ci, którzy dochodzić dopiero będą, od czasu wniyścia w toż Prawo, według teraz nowo nastąpić maiącey Lustracyi, pół-czwartey Kwarty opłacać będą. Z Dóbr zaś i dochodów wszelkich stałych i pewnych Duchownych, gdy Przezacne Duchowieństwo Dwadzieścia od Sta Procentu od swych dochodów, oraz *Subsidium Charitativum* Prawem 1784. Roku w Grodnie zabeśpieczone, nie ubliżaiąc dawnym zwyczaiom i obrządkom Kościoła naszego, dobrowolnie ofiaruie; My Król i Stany Skonfederowane Rzeczypospolitey, takową Ofiarę mile przyimuiąc, uprzeymą wdzięczność naszę za tak hoyne i przykładne nagłych Rzeczypospolitey potrzeb zasilenie, naypóźnieyszey Potomności w Xięgach Praw Naszych podaną mieć chcemy; Plebani iednak *Curam Animarum* maiący, którzy więcey nad dwa Tysiące Złotych roczney pewney i stałey intraty nie maią, i te Klasztory, które Szkoły Publiczne przynaymniey o trzech Professorach, i od Kommissyi Edukacyiney approbowane, kosztem swoim utrzymuią, i podziśdzień aktualnie uczą, i uczyć będą, równie iako Zgromadzenia do Edukacyi Publiczney z Reguły i powołania swego przeznaczone, taki tylko Podatek, iaki na Dobra Ziemskie włożony będzie, opłacać maią. Tym zaś Klasztorom, które za urządzeniem Kommissyi Edukacyiney utrzymać swym kosztem Szkoły Publiczne podeymą się, Kommissya Skarbowa, zniosłszy się z Kommissyą Edukacyiną, uczyni rzeczonym Klasztorom allewiacyą Podatków, w miarę wydatków, na Edukacyą publiczną od nich podięttych. Fundusze na *Seminaria Diaecesana*, do Edukacyi tylko Kapłanów Swieckich, Wikaryuszów, Mansyonarzów, *ad Curam Animarum* należących, i Pięćset Złotych tylko na Osobę dochodu maiących, Szpitale dla Podrzutków, Chorych, i Ubogich, pod czyimkolwiek dozorem zostaiące, a które całkowity Prowent na opatrywanie Ubogich i Chorych obracaią, oraz Fundusze i Konwikty ubogich Studentów, tudzież Plebanów *Utriusque Ritûs*, bez Dziesięciny, *cujusvis tituli* Summ, i Poddanego, na szczególnych Fun-

duszach

duszach samego gruntu zostaiących, od Podatku, na teraźnieyszym Seymie ustanowionego, uwalniamy; Klasztory zaś *Utriusque Sexûs*, dwa Tysiące Złotych tylko dochodu rocznego na całe Zgromadzenie maiące, Podatek Ziemiański tylko opłacać będą. A że Przezacne Duchowieństwo *cujuscunque Ritûs* chcąc okazać sprawiedliwość do Intraty każdego *cujus* *Dignitatis, gradus & tituli* Duchownego stosownie *Subsidii Charitativi* rozłożenie na nowo uczynić oświadcza; Więc stosuiąc się do tak chwalebney myśli, dozwalamy tenże układ w proporcyą Intrat z Dóbr i dochodów stałych i pewnych, wyprowadzić się maiących całego Duchowieństwa (z uwolnieniem od opłaty *Subsidii Charitativi* Plebanów *Ritûs Latini* Tysiąc Złotych tylko Intraty maiących, a Podatek Ziemski opłacać winnych) a to po wynalezieniu Intrat, na Podatek ustanowionego Procentu, na pierwszą Ratę, Roku następuiącego 1790. *quo ad Subsidium Charitativum Collegio Episcoporum* uskutecznić, i Taryffy każdey Dyecezyi, Kommissyom Skarbowym Oboyga Narodów, oddać każdy *distinctim* z swoiey Dyecezyi Biskup obowiązany będzie; ~~czego wybieranie, tymże Kommissyom Skarbowym zlecamy~~; Ruskiego zaś Obrządku Plebanów do opłaty *Subsidii Charitativi* obliguiemy, a natomiast wybieranie *Cathedratici* zakazuiemy pod animadwersyą każdego Sądu. Ponieważ zaś Summy i Dobra wszystkie i wszelkie, które od Biskupstw, Dyecezyów, Opactw, Kapituł, Klasztorów, i różnych Fundacyi *utriusque Ritûs à corpore Reipublicæ* po Roku 1773. odpadłych, za Konwencyą z Dworem Wideńskim, Konstytucyą 1786. Roku potwierdzoną, powróciły do rozrządzenia Rzeczypospolitey; Przeto też Dobra i Summy z ich Prowentami choćby i Kadukami zaięte były (które *exnunc* znosiemy) na Fundusz Woyska obrócone mieć chcemy, i tych dochodzenie Kommissyi Skarbowey Koronney zlecamy; Wyiąwszy części przez Nayprzewielebnieyszego Xiążęcia Prymasa rozrządzone, których rozrządzeń ważność Decyzyi Naszey zostawuiemy; nie zaymuiąc iednak żadnych Funduszów, Kościołów Parafialnych, Prebend i Altaryi w Polszcze będących, Erekcyami dawnemi i Prawami zabeśpieczonych. Tyle rodzaiów klęsk i utrat, które Oyczyzna nasza poniosła, wystarczaią do przeświadczenia naszego; Iż oszczędzaiąc na ogólną Kraiu obronę, siebie i wszystko nasze niebeśpieczne zostawuiemy; a Przodków naszych wzbudzeni przykładem, miłość Oyczyzny przekładaiąc nad miłość siebie samych, iednomyślnie postanawiamy: iż wszystkie Dobra Ziemskie Dziedziczne, część dziesiątą stałych i pewnych Intrat do Skarbu Publicznego, na utrzymanie obrony Kraiu, opłacać będą. Lennych zaś i summowych Starostw Dekretami Kommissyi Seymowych i Konstytucyami zabeśpieczonych, Tabelle z dowodami Praw Kommissye Skarbowe Oboyga Narodów, Nam Stanom Seymuiącym w przeciągu Niedziel sześciu, od Daty obwieszczenia przez Kommissye uczynionego, do wiadomości podadzą. Co zaś do Dóbr dziedziczno-lennych w Wielkim Xięstwie Litewskim będących, zachowuiąc ie w całkowitych prerogatywach, te, które porównane są Aktem Unii, Statutem Litewskim i Konstytucyami 1661. i 1677. Roku z Dobrami Ziemskiemi opłacać będą dziesiąty grosz, tak, iak Dobra dziedziczne; Co i do Korony rozciągamy.

~~Dnia 20. Kwietnia Roku 1789.~~

Zabezpieczenie Spokoyności Publiczney.

42. GDy spokoyność Publiczną mamy za pryncypalny cel Obrad Naszych; przeto My Król, za powszechną Stanów Skonfedero-

 wa-

wanych zgodą, nakazuiemy: aby Markietani, czyli Kupcy Moſkiewſcy, iſtotnie handlem ſię bawiący, od Kommiſſyi Skarbowych Oboyga Narodów, lub od naybliżſzey Juryzdykcyi Sądowey w Polſzcze, brali zaświadczenia, iako rzetelnie i uczciwie handluią. Inni zaś wſzyſcy, pod Imieniem Markietanów, w Kraiach Rzeczypoſpolitey nie oſiedli, włóczący ſię, Zwoſzczyki, Filipony Obcy, i Xięża Zagraniczni Nie-Unici, Czercy zwani, których Urzędowe Rapporta o podmawianie do buntów, i burzenie Chłopſtwa oſkarżaią, aby od Daty publikowanego tam Prawa, w Niedziel dwie z Granic Pańſtwa Naſzego wyſzli, inaczey przez Kommendy Woyſk Naſzych poymani do Fortec, lub przykładnie i ſurowo karani zoſtaną; a gdzie Kommend nie ma, Obywatele imać ich, i do Kommend odwozić maią.

Ze zaś w Obrządku Dysunickim był do tych czas zwyczay, iż Kapłani Duchowieńſtwa tego, nie tylko iż na wierność Kraiowi Naſzemu bywali nie przyſięgli, ale nawet w Modlitwach i Służbach ſwoich wſpominali Monarchów i Xiążąt Kraiowi Naſzemu Obcych, co Poſpólſtwo tego Obrządku w Kraiu Naſzym mieſzkaiące, w przywiązaniu do Nas Króla oſłabiać, i rozdzielać mogło, a nawet Powadze i Niepodległości Rzeczypoſpolitey Naſzey uwłaczało; przeto za zgodą Skonſederowanych Stanów, poſtanawiamy: ażeby Starſi, i całe Duchowieńſtwo Dyzunickie teraz w Kraiu będące, i potym ſwoie Beneficya obeymuiące, naypierwey Przyſięgę na wierność Nam Królowi, i Rzeczypoſpolitey Polſkiey, przed Urzędem Grodzkim lub Ziemſkim tego Woiewództwa, czyli Powiatu, gdzie *Beneficium* leży, w czaſie dwóch Tygodni od Daty Oblaty Prawa, wykonywało; potym w Modlitwach i Służbach ſwoich, nie wſpominało odtąd nikogo z Monarchów, ani Xiążąt Zagranicznych, tylko Nas Króla STANISŁAWA AUGUSTA, i Pomyślność Rzeczypoſpolitey; po długim zaś życiu Naſzym, Królów Naſtępców Naſzych. Jeżeliby zaś który z Duchownych Dyzunickich czynić inaczey ważył ſię, takiego o winę przekonanego w każdym Sądzie Cywilnym, utraceniem *Beneficii*, i wyiściem z Kraiu karanym mieć chcemy, i pod animadwerſyą tychże Sądów to oddaiemy. (popisy, i zakonczenie jak wyżej)

~~Dnia 20. Kwietnia Roku 1789.~~ Actum die vigesima mensis Aprilis A.D. 1789

Oblata jak wyżej

Td. I) **Zlecenie Kommiſſyi Woyſkowey Oboyga Narodów.**

Td. ~~43.~~ CHcąc przyśpieſzyć powiękſzenie Piechoty: zalecamy Kommiſſyi Woyſkowey Oboyga Narodów, ażeby, nim uſtanowiony będzie Etat, tymczaſem po pięćdzieſiąt Gemeyna do każdey Kompanii, nad tych, które iuż dziś znayduią ſię, w Pieſzych Polowych Regimentach, i w Korpuſach Artylleryi Oboyga Narodów zaciągała; o Szlachtę ſtarać ſię z preferencyą nakaże; a dla nowozaciągnionych na Lenung, tudzież na Lederwerk, Pałaſze, Moderunek, i wſzelką Ammunicyą, Skarby Oboyga Narodów wypłacać maią za Aſſygnacyami Kommiſſyi Woyſkowey, oprócz dawniey po Dzieſięć Tyſięcy na każdy Regiment aſſygnowanych. Z warunkiem zachowania jak nayściśley Prawa, względem Rekrutowania na teraźnieyſzym Seymie uſtanowionego. (popisy i zakonczenie jak wyżej)

(z wyjątkiem Cieliekiego Bäyleg, Którego brak) Dnia

~~Dnia 25. Kwietnia Roku 1789.~~

Zlecenie UU. Marszałkom Oboyga Narodów Konfederacyi Generalney.

44. W nagłey Rzeplitey potrzebie, My Król, za zgodą Stanów Rzeczypospolitey Skonfederowanych, na mocy Prawa Tysiąc, Siedmset, Sześćdziesiąt, Czwartego Roku, a w Konwencyi pod Rokiem Tysiącznym, Siedmsetnym, Trzydziestym, Siodmym, w Gdańsku uczynioney, Artykułu czwartego, iasno opisanego, Urodzonym Marszałkom Oboyga Narodów, zalecamy, aby Rekwizycyą do JW. Xiążęcia Kurlandzkiego uczynili, który to JW. Xiąże, podług tey Rekwizycyi, pięćset Piechoty do użycia Rzeczypospolitey w okolicznościach smutnemi skutkami grożących, nieodwłocznie naydaley *ultimis Maij* do Miasta Rosienie przystawić raczy, mieć chcemy.

~~Dnia 2. Maia Roku 1789.~~

Zlecenie Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów.

45. CHcąc tak Jązdę, iako Piechotę i Artylleryą Woyska Koronnego dla zabezpieczenia spokoyności powszechney, w częściach ruszone, inne bydź w gotowości przez Kommissyą Woyskową nakazane, w potrzebną Ammunicyą opatrzyć, Summę Złotych Polskich Sto Tysięcy z Skarbu Koronnego do rozrządzenia Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów, natychmiast wypłacić przeznaczamy; z których na ten szczególnie zamiar użytych, rachunek od teyże, Nam w czasie ostrzegamy. A że Pułki trzy Litewskie Przedniey Straży, Baranowskiego, Jeleńskiego, Romanowskiego, dla szczupłey dotąd po Złotych Trzysta na dwa Konie płacy, do powinności użyte bydź nie mogą; przeto poprzednicze na kilku Seymach przywodząc do skutku zapewnione onymże względy, płacę onychże, do płacy nowo-zaciężnych w tychże Pułkach *ad mentem* Konstytucyi Seymu teraźnieyszego porównywaiąc, Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów, rekwizycyą do Kommissyi Skarbu Litewskiego uczynić na powiększony onymże żołd na Ratę nineyszą, a Kommissyi Skarbu Litewskiego wypłacić nieodwłocznie zlecamy.

~~Dnia 6. Maia Roku 1789.~~

Przyśpieszenie Sprawiedliwości Kryminalnym Sprawom w Wielkim Xięstwie Litewskim.

46. CHcąc przyśpieszyć dla Wielkiego Xięstwa Litewskiego wymierzenie Sprawiedliwości w Sprawach Kryminalnych; My Król, za zgodą Skonfederowanych Rzeczypospolitey Stanów, Prawa o Extra-kadencyi Sądów Grodzkich, Koronie dotąd służące, i do Wielkiego Xięstwa Litewskiego rozciągamy; zachowuiąc, ażeby pod niebytność w Granicach Juryzdykcyi Woiewody Gród maiącego, lub Starosty Sądowego, pierwszy z porządku Grodzki Urzędnik, komplet natychmiast Prawem przepisany, przez wezwanie Kollegów, zgromadził; waruiąc: aby podczas takowey Extra-kadencyi w żadne inne Sprawy, oprócz *recentis Criminis*, nie wdawał się; w tych zaś, by do-

puszczoną była Appellacya, podług Praw Wielkiemu Xięstwu Litewskiemu służących, a Trybunał Głowny W. Xięstwa Litt. za oddaniem pod iego wartę Delinkwenta, zaraz Sprawy tego rodzaiu sądzić *etiam in tractu* rozpoczętey inney Sprawy, bez żadnych Zapozwów, tylko na mocy założoney Appellacyi, powinien będzie.

Dnia 16. Maia Roku 1789.

Zalecenie Kommissyi Skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

47. GDy pomnażaiące się w tym czasie nowe i rozmaite gatunki Przychodów do Skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego, wymagaią ciągłey i nieustanney pilności, i dozoru zasiadaiących w Kommissyi Skarbowey Litewskiey; Zalecamy przeto teyże Kommissyi, aby nie przywięzuiąc się do czasu Kadencyom Prawem przepisanego, lecz bez przerwania i ciągle, w komplecie Osób przynaymniey pięciu, znaydowała się, i czynności wszelkie, prócz Sądowych Kadencyi przyzwoitych, odbywała.

Dnia 20. Maia Roku 1789.

Zlecenie Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów.

48. NIżeli do zupełnego Etatu Woyskowego przyidzie Nam dokończenia, dla ułatwienia nagłych okoliczności trudniących Zaciąg Kawaleryi Narodowey, iuż Prawem determinowany, niektóre tym czasem stanowiemy Rozrządzenia.

A nayprzód dla Namiestników, Unter-Officyerów, i Unter-Sztabu, w każdey Chorągwi Kawaleryi Narodowey, do myśli Prawa w Głowach stu pięciudziesiąt w Koronie; a w dziewięciudziesiąt dziewięciu w Litwie dokompletowaney: tudzież do Pułków Przedniey Straży równie podług Prawa, co do liczby Głów, Kommissya Woyskowa rówmyże sposobem, iak dla Towarzystwa, połowy Płacy awansowaney uczyni Rozrządzenie: a takowey połowy wypłacenia u Kommissyów Skarbowych Oboyga Narodów nieodwłocznie się dopomni.

Aby zaś pracą, i nakładem znacznym dokompletowane Chorągwie Kawaleryi Narodowey, i Pułki Przedniey Straży bez Sufficyencyi, i utrzymania od pierwszego *Junii*, iako od Terminu wystawienia iuż Chorągwiów nie zostawały, i zupełnemu nie podpadały zniszczeniu, Prawo zaszłe, drugą połową Kassy Chorągwiane i Pułkowe opatrzyć na żołd nakazuiące, do skutku Kommissyi Woyskowey doprowadzić zlecamy; Pułki zaś Przedniey Straży w Woysku W. X. Litewskiego Generała-Majora Bielaka, i Pułkownika Byszewskiego w Płacy swoiey z Koronnemi Pułkami Przedniey Straży porównane bydź maią.

Dnia 28. Maia Roku 1789.

Wyznaczenie Examinatorów w Sprawie o bunty oskarżonych.

49. W celu odkrycia źrzódła podniety buntów, o których nowe coraz odbieramy wiadomości, do wyexaminowania oskarżonych, wyznaczamy:

Z SE-

Z SENATU.

Z Prowincyi Mało - Polskiey.

Przew; Turſkiego Biſkupa Łuckiego.

Z Prowincyi Wielko - Polskiey.

Wiel: Prażmowſkiego Kaſztelana Zakroczymſkiego.

Z Prowincyi W. X. Litt.

Wiel: Felkierzamba Kaſztelana Witebſkiego.

Z STANU RYCERSKIEGO.

Z Prowincyi Mało - Polskiey.

UU. Zaleſkiego Poſła Kijowſkiego.
Stroynowſkiego Podkomorzego Buſkiego, Poſła Wołyńſkiego.
Dłuſkiego Staroſtę Łukowſkiego, i Poſła Lubelſkiego.

Z Prowincyi Wielko - Polskiey.

UU: Rożnowſkiego Piſarza, i Poſła Gnieźnieńſkiego.
Małowieyſkiego Sędziego Ziemſkiego, i Poſła Wyſzogrodzkiego.
Szymanowſkiego Regenta Koronnego Poſła Sochaczewſkiego.

Z Prowincyi W. X. Litt.

UU. Zaleſkiego Woyſkiego Litewſkiego, Poſła Trockiego.
Grabowſkiego Staroſtę, i Poſła Wołkowyſkiego.
Butrymowicza Podſtaroſtę, i Poſła Pińſkiego.

Którzy to WW. i UU. Examinatorowie z Stanów Skonfederowanych wyznaczeni, Przyſięgę przed Nami Królem, i Stanami Skonfederowanemi nieodwłocznie wypełnią, w te ſłowa: „ Ja N. przyſięgam Panu BOGU w Tróycy S. Jedynemu, iako ſtawionych Delinkwentów o bunty oſkarżonych, z naywiękſzą rozwagą i powolnością examinować będę, dochodząc, i wywiaduiąc ſię wſzyſtkich źrzódeł, i nayſzczególnieyſzych okoliczności, tudzież przez iakie Osoby okropne buntów zamyſły początek ſwóy wzięły, a w tym ſłuchaniu Examinów, ani datkiem, ani obietnicą, ani przyiaźnią, ani niechęcią lub boiaźnią, nie uwiodę ſię, lecz ſame Dobro Oyczyzny, i bezpieczeńſtwo Kraiu przed oczyma maiąc, podług ſumnienia ſprawiedliwości, i każdego z Delinkwentów wyznania, wſzyſtko iaśnie, rzetelnie, i iak nayściśley indagować, i konnotować będę, a co ſię w tych wyznaniach zawierać będzie, nikomu wcześnie nie obiawię, lecz ściſły w tym dochowam ſekret; tak mi Panie Boże dopomoż. „ Po wykonaney tym ſpoſobem Przyſiędze, Ciż WW. i UU. Deputowani pod Prezydencyą UU. Marſzałków Konfederacyi Oboyga Narodów (gdy znaydować ſię obydwa, lub który z nich zechcą) w komplecie naymniey Oſób ſiedmiu, przeyźrzawſzy wſzyſtkie Rapporta, Donieſienia, i Liſty prywatne, zkądkolwiek tu o buntach donoſzące, z nich Punkta do zapytania, czyli *Interrogatoria*, ułożą, i podług tych examinowanie ſwoie w Pałacu Rzplitey rozpoczną, w czaſie którego, ieżeliby z wyznania Delinkwentów, nowe iakie uformowały ſię wiadomości i kweſtye, więc i o to wſzyſtkich przytomnych Delinkwentów examinować obligowani będą, a ieżeliby

ci Delinkwenci Wspólników swoiego występku powoływali, a ci osiadłości Ziemskich niemaiący, i Szlachetnością nie zaszczyceni, ieszcze nie byli aresztowani, tedy Ciż Deputowani, onych aresztować, i tu dla examinu sprowadzić, Kommissyą Woyskową zarekwiruią, lub na mieyscu Sądom Ziemskim, czyli Urzędom Grodzkim, w Komplecie Prawem przepisanym, takowe zeznania odebrać, i Inkwizycyą wyprowadzić dla przysłania sobie nakażą; a z Szlachtą osiadłemi Processu Sprawom tego rodzaiu właściwy przedsięwziąć Instygatorom Narodowym zalecą. Po Których wyprowadzonych, każdego z osobna Aresztanta, Examinach, też wyznania i Inkwizycye od wszystkich Examinatorów podpisane, i zapieczętowane do Stanów Skonfederowanych Rzeczypospolitey przyniosą, odpieczętuią, i *semotis Arbitris* czytać będą, po których przeczytaniu, Stany Skonfederowane Decyzyą swoią położą, co daley w tey okoliczności ma bydź czyniono. Gdyby zaś który z wyżey wyznaczonych Deputowany dla choroby, lub ~~nagłych~~ Inaglących swych Interessów nie mógł znaydować się w teyże Deputacyi, a przez toby Komplet upadał, tedy za doniesieniem Stanom, i przełożeniem przyczyny, inny nominowany będzie. (podpisy i zatwierdzenie jak wyżej)

~~Dnia 30. Maia Roku 1789.~~ Actum etc die trigesima Maii A. D. 1789no

Oblata ad offi- cium personalis... (marginal handwritten annotation, partly illegible)

Sposob wynalezienia Ofiary z Dóbr Ziemskich i Duchownych w Koronie i w Wielkim Xięstwie Lit:

Gdyśmy iuż ku zmocnieniu Oyczyzny Naszey i utrzymaniu Narodowey Wolności części z Dochodów Naszych przeznaczyli, iako w obronney Oyczyznie Nas samych bespiecznych widzieć żądamy, tak nie wątpiemy, iż części na wspomnioną obronę ofiarowane tym wierniey do Skarbu Publicznego przez każdego Obywatela wnoszone będą, iż uyma z onych staiąc się uymą dostarczeń publicznych, wracałyby Nas albo smutnym powtorzeniom doznanych dotkliwości, albo Nas zniewoliłá do czynienia nowych Ofiar Oyczyznie. Takich iednak lubo niespodziewanych chroniąc się doświadczeń, dla wyexaminowania ogólnych Intrat z Dóbr Ziemskich, Duchownych i Swieckich, a z nich wyłączenia części na uchwalone Woysko ofiarowanych, do każdego Województwa, Ziemi i Powiatu oznaczamy Kommissye. A lubo podług dawnych Praw i zwyczaiów, oraz Składu Republikanckiego Rządu, wybor Kommissarzy do Obywatelów każdego *respective* Województwa należy, maiąc iednak wzgląd na rychłe zaradzenie potrzeb Rzpltey *pro hac sola vice & nunquam practicanda*; następuiących wyznaczamy Kommissarzów:

PROWINCYA MAŁOPOLSKA.

DO WOIEWODZTWA KRAKOWSKIEGO.

Powiat Krakowski.

UUrz. Dembiński Chorąży Krakowski.	Roch Dąbski Burgrabia Krakow:
Ożarowski Podstoli Krakowski.	Trzebiński Szambelan.
Kasper Otfinowski Burgrabia Krakow:	Gostkowski Szambelan.
Chwalibog Woyski Krakowski.	Karol Kowalski.
August Otfinowski Burgrabia Krakow:	Czernicki Komornik.
Wielowieyski Szambelan J. K. Mci.	Straszewski Skarbnikiewicz.
Szczepanowski z Rudna.	Trembecki Szambelan.
Slaski Starosta Bocheński.	

Powiat

Powiat Proszowski.

UU: Łętowski Stolnik.
Wielogłowski Miecznik.
Bobrownicki Woyski Krakowski.
Bzowski Skarbnik Krakowski.
Zieliński Burgrabia.
Andrzey Slaski.
Szuyski Starosta.
Stefan Romer.
Jozef Dobiński.
Paprocki Kapitan.
Ligocki Podczaszy.
Franciszek Komar.
Jeziorkowski Komornik.
Jan Starowieyski Starosta Berwałdski.
Jordan z Jaronowic.

Powiat Xiązki.

UU: Walewski Podczaszy Krakowski.
Russocki Cześnik Krakowski.
Sikorski Burgrabia Krakowski.
Dembski Burgrabia Krakowski.
Kosiński Komornik.
Dominik Błeszyński Komornik.
Kmita Komornik.
Karol Głębocki.
Chwalibog Pisarzewicz Grod: Krakow:
Woyciech Linowski Szamb: J. K. M.
Misiowski Starosta.
Stanisław Mieroszewski Szambelan.
Dąbski z Mieszkówa.
Bystrzanowski z Dombrowki.
Łuczycki.

Powiat Lelowski.

UU: Skorupka Łowczy Krakowski.
Jan Bzowski Burgrabia Krakowski.
Woycicki Burgrabia.
Andrzey Rottermund Komor: Gr: Krak:
Zieliński Komornik.
Jan Szweykowski Komornik.
Kownacki Podwoiewodzy.
Napiorkowski Podwoiewodzy.
Psarski Szambelan J. K. M.
Jakób Jordan.
Franciszek Bukowski.
Maciey Błeszyński.
Nieprski Kapitanowicz.
Witkowski.
Jan Weźnicki.

DO WOIEWODZTWA SANDOMIRSKIEGO.

Powiat Sandomirski.

UU: Kazimierz Karski Podcz: Sandom:
Jozef Brzeski Podsędek Ziem: Sandom:
Gabryel Popiel Woyski i Podstarosta Grodzki Sandomirski.
Karol Kochanowski Miecz: Sandom:
Jakób Mszański Woyski Pilźniński.
Antoni Ławski Sędzia Gr: Sandomir:
Jozef Wierciński Cześn: Sanocki.
Woyciech Jawornicki Cześ: Malbor:
Ignacy Grodecki Starosta Dymidowski.
Jozef Szczepanowski Ssta Skalski.
Bukowski Generał Woysk Koronnych.
Jan Malicki Pułkownik Woysk Kor:
Mikołay Jasiński Kapitan Woysk Kor:
Rafał Konarski Szambelan J. K. M.
Jozef Hrabia Rogaliński.

Powiat Wiślicki.

UU: Kasper Popiel Chorąży Wiślicki.
Franc: Rupniewski Sęd: Ziem: Sandom:
Celestyn Gołuchowski Podcz: Wiślic:
Jozef Skornicki Cześnik Wiślicki.
Saba Mikułowski Łowczy Wiślicki.
Wincenty Dembiński Miecz: Wiślic:
Jan Darowski Podstarosta Nowomieys:
Kaietan Ankwicz Sędzia Gr: Nowom:
Joachim Hrabia Tarnowski Starosta.
Suleiowski.
Kazimierz Boniecki Kom: Gran: Sand:
Antoni Lipski Komor: Ziem: Sandom:
Siemuński Generał-Adiutant J. K. M.
Ludwik Marcian Rożycki Generał-Adiutant J. K. M.
Jozef Wysocki.
Jędrzey Niemieryc Woyski Wiślicki.

Powiat Radomski.

UU: Alexander Potkański Ssta Radom:
Woyciech Swięcicki Chorąży Radom:
Roch Romer Podczaszy Radomski.
Jozef Niemirycz Podstoli Stężycki.
Cypryan Wąsowicz Cześnik Radomski.
Jacek Rudnicki Cześnik Stężycki.
Franciszek Kietliński Łowczy Radoms:
Jan Stadnicki Łowczy Opoczyński.

Stanisław Kochanowski Mieč: Radom:
Bartłomiey Zdziechowski Woyski Radomski.
Ignacy Krasiński Ssta Siemiechowski.
Dominik Pieniążek Łowczy Bydgoski.
Woyciech Strasz Szambelan J. K. Mci.
Jozef Mężeński Podstolic Mścisławski.
Rafał Kamieniecki Chorąży w Woysku Koronnym.

Ziemia Stężycka.

UU: Woyciech Zebrowski Sędzia Ziemski Stężycki.
Ignacy Scypion bywszy Podstoli Lit:
Ignacy Hussarzewski Stolnik Stężycki.
Adam Podoski Podsędek Stężycki.
Stefan Chomentowski Woyski Stężyc:
Ignacy Rudnicki Pisarz Ziem: Stężyc:
Ignacy Boski Miecznik Stężycki.
Franciszek Niewęgłowski Woyski mnieyszy Stężycki.
Konstanty Rostworowski Podstarosta Stężycki.
Kazim: Dmiński Pisarz Grodz: Stężyc
Rafał Hrabia Tarnowski Orderu S: Stanisława Kawaler.
Franciszek Brzozowski Ssta Ożarowski.
Jacek Bętkowski Szambelan J. K. Mci.
Stanisław Treter Szambel: J. K. Mci.
Stanisław Sobieski Wicesgerent Grodzki Stężycki.

Powiat Opoczyński.

UU: Jan Skorkowski Chorąży Opoczyńs:
Ignacy Pomianowski Cześ: Opoczyńs:
Anastazy Radoński Woyski Opoczyńs:
Kaietan Wolski Miecznik Opoczyński.
Leon Libiszewski Skarbnik Opoczyńs:
Jan Kanty Wolski Podstarosta Opoczyń:
Tomasz Modliński Pisarz Grodz: Opoc:
Jan Krosnowski Ssta Snockowski.
Jan Faygl Szambelan J. K. Mci.
Zaiączkowski Podstoli Buski.
Karol Snarski Komor: Ziem: Radoms:
Adam Karwicki Podkomorzyc Sandom:
Jacek Potkański Podkom: Sandomirski.
Karol Siedlewski Łowczyc Sochaczew:
Jozef Rostkowski Łowczyc Smoleński.

Powiat Chęciński.

UU: Andrzey Dobiecki Podkomorzy Sandomirski.
Jan Radoński Stolnik Chęciński.
Ant: Lisicki Podst: i Podssta Chęcin:
Ignacy Kossowski Cześnik Chęciński.
Jan Kan: Karwosiecki Łow: Chęciński.
Onufry Gosławski Woyski Chęciński.
Roch Grabkowski Miecznik Chęcińs:
Jan Oraczewski Skarbnik Chęciński.
Ignacy Malczewski Komornik Graniczny Sandomirski.
Michał Czaplicki Komornik Graniczny Sandomirski.
Jozef Bierzyński Ssta Peryosławski.
Konarski Maior w Woysku Koron:
Baier Starościc Kiszyński.
Wolski Szambelan J. K. Mci.
Kazim: Bystrzonowski Podkomorzyc.

DO WOIEWODZTWA KIIOWSKIEGO.

Powiat Kiiowski.

UU: Walenty Bierzyński Stol: Kiiowski.
Hilary Choiecki Sędzia } Ziemscy Kiiowscy.
Antoni Wiećffiński Pods: }
Teod: Paszkowski Pisarz }
Jan Boreyko Podczaszy Zytomirski.
Paweł Sobański Podstoli Kiiowski.
Jozef Niezwoiewski Podstoli Zytomir:
Mikołay Proskura Cześnik Kiiowski.
Michał Głębocki Woyski Owrucki.
Dominik Pruszyński Skarbnik Kiiows:
Szymon Jakubowski Miecznik Owruc:
Antoni Rybiński Szambelan J. K. Mci.
Stanisł: Jliński Rotmistrz Kaw: Narod:
Franc: Goszczycki Komor: Ziem: Kii:
Wiktor Zaleski Regent Ziem: Zytomir:

Powiat Zytomirski.

UU: Maxym: Potocki Chor: Zytomirski.
Adam Bukar Sędzia } Ziemscy Zytomirscy.
Jakub Moczulski Podsę: }
Jan Zaleski Pisarz }
Jozef Peszyński Podstoli Owrucki.
Jozef Zawadyński Łowczy Zytomirski.
Jan Choiecki Woyski Kiiowski.
Jozef Rybicki Podczaszy Nowogrodzki.
Jozef Charzewski Podstoli Nowogrodr:
Alexan: Piotrowski Kom: Ziem: Kiiow:
Antoni Pieńkowski Ssta Przyłuski.
Jakub Pawsza Podkomorzyc Owrucki.
Piotr Łoś Podstoli Zydaczewski.
Lud: Hurkowski Kom: Granic: Zytom:
Kazimierz Fiedorowicz Vicesgerent Grodzki Zytomirski.

Powiat Owrucki.

UU. Tadę: Niemirycz Podk: Owrucki.
Szym: Grzybiński Pisarz Ziem: Owru:
Jozef Borowicki Komor: Grani: Kiiow:
Mikołay Eligiusz Baykowski Komornik Graniczny Owrucki.
Tadeusz Teleżyński Komornik Graniczny Czerniechowski.
Xawe: Baranowski Komor: Ziem: Zyto:
Antoni Gałecki } Komornicy Ziemscy Owruccy.
Anastazy Wykowski }
Jerzy Jerlicz Miecznik Owrucki.
Ludwik Trzeciak Chorążyc Kiiowski.
Ignacy Omieciński Ssta Jastrzębieniec:
Stanisław Potocki Stolnik Przemyski.
Stani: Kirkur Vicesgerent Grodzki Kiiowski.
Franciszek Ziołkowski Vicesgerent Grodzki Owrucki.
Jakub Kościuszko Regent Ziem: Owru:

DO WOIEWODZTWA RUSKIEGO.

Ziemia Chełmska.

UU. Kunicki Podkomorzy Chełmski.
Suffczyński Ex-Kasztelan Czerski.
Wereszczyński Sędzia Ziem: Chełmski.
Suchodolski Ex-Chorąży Chełmski.
Rzewuski Podsędek Chełmski.
Swirski Stolnik Chełmski.
Węgleński Podczaszy Chełmski.
Boniecki Podstoli Chełmski.
Węgleński Ssta Sądowy Chełmski.
Suchodolski Generał.
Gałęzowski Pisarz Ziemski.
Olędzki Pułkownik.
Nowicki Łowczy Chełmski.
Kaznowski Komornik.
Pongowski Starosta.

Powiat Krasnostawski.

UU. Węgleński Chorąży Krasnostawski.
Dydyński Stolnik.
Ciemniewski Podczaszy.
Wyszyński Podstoli Krasnostawski.
Grotkowski Cześnik Krasnostawski.
Stamirowski Ex-Starosta Krasnostawski
Szlubowski Vice Starosta Krasnostaw.
Pęczkowski Woyski.
Stamirowski.
Paweł Bielski.
Jan Węgleński Szambelan J. K. Mci.
Szkliński.
Piotr Piasecki.
Doręgowski Woyszczyc.
Kochanowski Vice Regent Krasnostawski.

DO WOIEWODZTWA WOŁYNSKIEGO.

Powiat Łucki.

UU. Jozef Zagorski Podkomorzy Łucki.
Antoni Sobolewski Chorąży Wołyński.
Stanisław Kostka Hulewicz Chorąży Łucki.
Jozef Ledochowski Stolnik Wołyński.
Franciszek Besiekierski Stolnik Nowogrodzki.
Tadeusz Wilczopolski Podczaszy Łucki
Zygmunt Bętkowski Łowczy Łucki.
Stanisław Jełowicki Miecznik Łucki.
Jan Tomaszewski Podskoli Łomżyński.
Ludwik Szemiot Cześnik Wołkowyski.
Kaietan Aksak Szambelan J. K. M.
Dymitr Porczyński Szambelan J. K. M.
Dyonizy Wiśnioski Sędzia Grodzki Czerniechowski.
Iwo Stecki Starosta Radziński.
Konstanty Hołowiński Starosta Dymidoski.

Powiat Włodzimirski.

UU. Stanisław Cieszkowski Chorąży Włodzimirski.
Stefan Załęski Chorąży Nowogrodzki.
Dymitr Ledochowski Stolnik Włodz:
Franciszek Janiszewski Sędzia Ziemski Czerniechowski.
Jozef Radzimiński Stolnik Czerniech:
Stefan Aksak Podstoli Włodzimirski.
Adam Czarnołuski Podstoli Czerniech:
Stanisław Borzęcki Łowczy Nowogr:
Stanisław Rohoziński Miecznik Włod:
Piotr Postruski Skarbnik Czerniech:
Xże Janusz Czetwertyński Kawaler Orderu S. Stanisława.
Felicyan Pilawski Podstarosta Nowogr:
Piotr Skąpski Komornik Graniczny Włodzimirski.
Tomasz Chaięcki Komornik Graniczny Nowogrodzki.
Felix Hulewicz.

Powiat Krzemieniecki.

UU. Bruno Kamieński Stolnik Krzem:
Kaietan Wyleżyński Podstoli Krzem:
Filip Radzimiński Cześnik Wołyński.
Maciey Łaganowski Cześnik Krzem:
Kanut Maliński Miecznik Wołyński.
Jan Borzęcki Podsędek Czerniechow:
Michał Kosielski Miecznik Czernie:
Franciszek Burzyński Woyski Włodz:
Mateusz Falkowski Miecznik Krzem:
Zarzycki Skarbnik Łucki.
Bonawentura Chamiec Horodn: Łucki.
Pisarski Podczaszy Mścisławski.
Kołysko Podwoiewodzy Wołyński,
Paweł Kondracki Pisarz Grodzki Nowo:
Ignacy Kadłubiski Komornik Graniczny Krzemieniecki.

DO WOIEWODZTWA PODOLSKIEGO.

Ziemia Kamieniecka.

UU. Lipiński Podkomorzy Podolski.
Wincenty Gawroński Podkomorzy Latyczewski.
Trzesiecki Chorąży Chełmski.
Kosecki Podczaszy Podolski.
Darowski Podsędek Podolski.
Tyrawski Cześnik Podolski.
Antoni Wąż Cześnik Latyczewski.
Antoni Jaszowski Sędzia Pograniczny.
Pius Raciborski.
Seweryn Kaczkowski.
Jędrzey Piegłowski.
Witosławski Szambelan.
Przyłucki Szambelan.
Jan Komarnicki Regent Grodz: Kamie:
Andrzey Łabęcki.

Powiat Latyczewski.

UU. Raciborowski Chorąży, Dąbski Sędzia Ziemski, Dulski Stolnik, Mytko Łowczy — Latyczewscy
Dębowski Stolnik Czerwonogrodzki.
Grzymała Cześnik Bracławski.
Stadnicki Woyski Latyczewski.
Lipiński Woyski.
Kawiecki Woyski.
Dyonizy Chułkowski.
Michalski Starosta.
Drużbacki Pisarz Grodzki Latyczew:
Czaykowski Vicesgerent Latyczew:
Teodor Dzierżek.
Erazm Starzyński.

DO WOIEWODZTWA LUBELSKIEGO.

Ziemia Lubelska.

UU. Tomasz Dłuski Podkomorzy Lub.
Jozef Suchodolski ex Chorąży Lubel.
Mikołay Trzciński Podczaszy Łukow:
Jozef Raszowski Podstoli Lubelski.
Adam Suffczyński Cześnik Lubelski.
Jakob Janiszewski Pisarz Ziemski Lubelski.
Jozef Jezierski Woyski Wyższy Lub:
Antoni Roiewski Ex-Podczaszy Urzęd:
Franciszek Grabowski Miecznik Prasnyski.
Gałęzowski Komornik Ziemski Lubel:
Gruszecki Komornik Graniczny Lub:
Jżycki Vicesgerent Grodzki Lubelski.
Radzi[illegible] Podczaszyc Lubelski.
Jędrzey [illegible]uski Miecznikowicz Lub:
Jędrzey Siekierzyński Podstolic Latyc:

Ziemia Łukowska.

UU. Antoni Łaski Chorąży Łukowski.
Jozef Jastrzębski Sędzia Ziemski Łuk:
Paweł Domaszewski Stolnik Łukow:
Jakob Klębowski Podstoli Łukowski.
Xawery Jasiński Miecznik Łukowski.
Cypryan Radzikowski Woyski Łukow:
Woyciech Łaski Skarbnik Łukowski.
Kazimierz Zaleski Pisarz Grodzki Łukowski.
Lemnicki Starosta Janowski.
Urban Mysłowski Podwoiewodzy Łuk:
Ewaryst Wielgorski Komornik Ziemski Łukowski.
Grzegorz Chromiński, Antoni Radomyski — Vicesgerenci Łukowscy.
Łukasz Krasiński Regent Ziemski Łuk:
Jędrzey Turski.

Powiat Urzędowski.

UU. Tomasz Wronowski Stolnik Urzęd:
Jan Nieprzecki Podczaszy Urzędow:
Jacek Wirzbicki Cześnik Urzędow.
Michał Suchodolski Łowczy Urzęd:
Kazi-

Kazimierz Jastrzębski Woyski Lubel:
Jozef Kiełczewski Woyski Urzędow:
Jozef Choynacki Podczaszy Włodzim:
Woyciech Wierciński Podstarosta Drohicki.
Raymund Wybranowski Skarbnik Lub:
Kaietan Witkowski Skarbnik Urzęd:
Jozef Moszyński Kasztelanic Lubels:
Jgnacy Trzciński Podczaszy Winnic:
Jakob Janiszowski Komornik Radom:
Kazimierz Rzeczycki Komornik Ziemski Lubelski.
Stanisław Moszyński Vicesgerent Grodzki Lubelski.

DO WOIEWODZTWA BEŁZKIEGO.

UU. Cesław Siekierzyński Starosta Horodelski.
Prandota Wilczopolski Chorąży Bełzki.
Jgnacy Radzimiński Chorąży Urzęd:
Dominik Radecki Chorąży Grabowiec:
Stanisław Polanowski Chorąży Lubacz:
Franciszek Prażmowski Chorąży Czerniechowski.
Kazimierz Obniski Stolnik Bełzki.
Swiętosław Russanowski Stolnik Grabowiecki.
Tomasz Wydżga Stolnik Lubaczew:
Jgnacy Stecki Podczaszy Lubaczew:
Klemens Leszczyński Podstoli Grab:
Jozef Zbrożek Woyski Większy Bełzki.
Jozef Stroynowski Szambelan J.K.M.
Jozef Zmigrodzki Genereral Adjutant J. K. Mci.
Wincenty Iwanicki Regent Ziemski Czerniechowski.

Mieysce Ziazdu dla Kommissarzy Miasteczko Dubienka.

DO WOIEWODZTWA PODLASKIEGO.

Ziemia Drohicka.

UU. Marcin Łopuski Podkomorzy Ziemi Drohickiey.
Jan Ossoliński Starosta Drohicki.
Franciszek Zaleski Sędzia Ziemski Drohicki.
Franciszek Kuszel Stolnik Podlaski.
Woyciech Kosiński Podstoli Ziemi Dr:
Jgnacy Pudłowski Cześnik Podlaski.
Tomasz Ossoliński Cześnik Drohicki.
Teodor Bieliński Pisarz Ziemski Dr:
Karol Urbański Miecznik Podlaski.
Marcin Czarnocki Miecznik Mielnicki Sęd: Grodz: Drohicki.
Tomasz Morżkowski) Komornicy Ziem-
Jan Smorczewski) scy Drohiccy.
Woyciech Piękowski Reg: Ziem: Dr:
Antoni Porazinski Burg: Grodz: Droh:
Jan Kobyliński Burgrabia Grodz: Miel:

Ziemia Mielnicka.

UU. Jozef Markowski Chorąży Mieln:
Antoni Bądzyński Sędzia Ziem: Miel:
Marcelli Niemcewicz Podstoli Mieln:
Jgnacy Bobrownicki Cześnik Mielnicki.
Adam Nowosielski Pisarz Ziem. Miel.
Leon Zaręba Skarbnik Mielnicki.
Woyciech Obniski Pisarz Grodz. Miel.
Stanisław Ossoliński Starosta Suleiow.
Franciszek Ossoliński Szambel: J. K. M.
Jozef Wyczołkowski Komor. Zi. Miel.
Jan Niemiera Chorążyc Mielnicki.
Michał Suchodolski Woyszczyc Miel.
Karol Płoszczyński Regentowicz.
Tomasz Wyrzykowski ViceRegent Ziem. Mielnicki.
Antoni Wyrzykowski Subd: Grod: Miel.

Ziemia Bielska.

UU. Ludwik Kruszewski Chor:
Paweł Hryniewiecki Sędz: Z.
Stanisł: Bartochowski Stolnik
Paweł Rożkowski Podsędek } Bielscy.
Jozef Karwowski Podstoli
Szymon Zawistowski Cześnik
Tomasz Kurzeniecki Łowczy

Woycie: Szepietowski Woyski
Felix Troianowski Pisarz Z.
Woyc: Wnorowski Podstarosta } Bielscy.
Maciey Wnorowski Miecznik
Jozef Kruszewski Skarbnik
Wawrzyniec Markowski Miecznik Drohicki.
Władysław Markowski Sędzia Grodz. Brański.
Antoni Wąssowski Pisarz Grodzki Brański.

DO WOIEWODZTWA BRACŁAWSKIEGO.

Powiat Winnicki, w Mieście Winnica.

UU. Bogdan Ostrowski Podkomorzy Bra:
Jan Grocholski Starosta Zwinogrodz.
Paweł Rakowski Chorąży Zwinogrodz.
Kasper Wyrzykowski Sędzia Ziem: Br.
Gabryel Porczyński Stolnik Winnicki.
Tomasz Czarkowski Woyski Zwinogr.
Franciszek Bekierski Podczaszy Winni.
Jgnacy Łoskiewicz Woyski Mnieyszy Zwinogrodzki.
Roman Bykowski Sędzia Pogr: Brac.
Gabryel Xże Czetwertyński.
Rafał Chołoniewski Starosta Dubień:
Jozef Pruszyński Rotmistrz K. N.
Dunin Szambelan J. K. M.
Antoni Radliński Burgrabia Grodzki Winnicki.
Antoni Budzyński.

Powiat Bracławski w Mieście Bracławiu.

UU. Leonard Worcell Kuchmistrz Kor:
Tadeusz Kozłowski Starosta Bracław.
Jgnacy Moszczeński Podczaszy Bra:
Felix Brzozowski Poseł: Ziem: Bracł.
Onufry Szczeniowski Podstoli Winnic.
Michał Sobański Łowczy Zwinogrod.
Franciszek Rakowski Skarbnik Bracł.
Marcelli Xże Czetwertyński
Felix Polanowski Starosta Stęgwilski.
Marcin Kątski V. G. Winnicki.
Marcin Leżyński Szambelan J. K. M.
Hippolit Jaroszyński Szambelan J.K.M.
Wigurski Komornik Ziem: Bracławski.
Jgnacy Podczaski Subd: Grod: Winnic.
Mikołay Czaykowski Subd: Gr. Winn:

Powiat Zwinogrodzki w Mieście Winnica.

UU. Mikołay Jaroszyński Stolnik Zwin:
Alexander Nehrebecki Podczaszy Zwi.
Marcin Rakowski Woyski Winnicki.
Franciszek Biedrzycki Woyski Mnieyszy Zwinogrodzki.
Franciszek Rokicki Skarbnik Bracław.
Mossakowski Szambelan J. K. M.
Hulewicz Szambelan J. K. M.
Swieykowski Kasztelanic Kamieniecki.
Karol Domaniewski Sęd: Gr. Winnic.
Felix Barcikowski Podwoiewod: Bracł.
Wolański Sędzia Pograniczny.
Tom: Zarczyński Subdel: Gr. Winnic.
Kajet. Porczyński Subdel. Gr. Winnic.
Alexan: Moszczeński Gen: Adj. J.K.M.
Franciszek Xawery Poniatowski Regent Grodzki Winnicki.

PROWINCYA WIELKOPOLSKA.

DO WOIEWODZTWA POZNANSKIEGO.

UU. Mielżyński Pisarz W. Kor.
Niegolewski Stolnik Wschowski.
Chłapowski Podczaszy Wschowski.
Zakrzewski Łowczy Poznański.
Kurzewski Woyski Poznański.
Drwęski Pisarz Ziemski Poznański.
Brodnicki Pisarz Grodzki Poznański.
Bniński Starosta Sredzki.
Węgorzewski Generał.
Wybicki Szambelan.
Szymon Komorowski.
Teodor Cielecki.
Michał Moszczeński.
Maciey Kowalski.
Jozef Gronowski.

Powiat Kościański.

UU. Turno Stolnik Kaliski.
Sokolnicki Podczaszy Poznański.
Malczewski Podstoli Kaliski.
Zakrzewski Łowczy Gnieźnieński.
Mierzewski Woyski Kaliski.
Przeuski Miecznik Kaliski.
Kazimierz Bolesz bywszy Stolnik.
Starzeński Kasztelanic Gnieźnieński.
Gliszczyński Kasztelanic Biechowski.
Boianowski Szambelan.
Dobrosławski Regent Grodz. Kościańs.
Bogusław Szczaniecki.
Hippolit Rogaliński.
Antoni Bronikowski.
Jan Pruski.

Ziemia Wschowska.

UU. Mielżyński Podkom: Wschowski.
Kwilecki Ssta Wschowski.
Krzycki Chorąży Wschowski.
Krzyżanowski Pisarz Ziem: Wschow.

Zołtuwski Surrogator Wschowski.
Jonemann Pisarz Grodz: Wschowski.
Zakrzewski Pisarz Kościański.
Skoroszewski Szambelan.
Węgorzewski Szambelan.
Potworowski Szambelan.
Zaborowski Burgrabia Wschowski.
Koszutski z Dębowey Łęki.
Moiaczewski z Olbrachcic.
Szlichting z Osowey Siny.
Michał Stanisławski.

DO WOIEWODZTWA KALISKIEGO.

Powiat Kaliski.

UU. Kiełczewski Chorąży Kaliski.
Lipski Podczaszy Kaliski.
Lipski Łowczy Kaliski.
Grabowski Podstarosta Kaliski.
Malczewski Pisarz Grodzki Kaliski.
Sieraszewski Szambelan.
Nicefor Gorzeński Szambelan.
Marcin Skorzewski Szambelan.
Pągowski Komornik Granicz: Pozna:
Otuski Komornik Graniczny Kaliski.
Kiedrzyński Burgrabia Kaliski.
Stanisław Breza.
Węgierski Pułkownik.
Godlewski Łowczyc.
Stanisław Kwiatkowski.

Powiat Pyzdrski.

UU. Zbijewski Podstoli Wschowski.
Bogdański Woyski Kaliski.
Józef Krzyżanowski Skarbn: Poznańs:
Chełmski Skarbnik Wschowski.
Jaraczewski Starosta Solecki.
Józef Szczaniecki Szambelan.
Leo Miaskowski Kasztelanic Lędzki.
Koszutski Kasztelanic Szremski.
Onufry Krzycki Kasztelanic.
Gorzeński Regent Ziem: Wschowski.
Radoliński Regent Grodzki Pyzdrski.
Jan Nepomucen Dobrski.
Paweł Sokolnicki.
Franciszek Pruski.
Jakób Skowroński.

Powiat Koniński.

UU. Zielonacki Podkomorzy Kaliski.
Boianowski Miecznik Poznański.
Dobrzycki Podstarosta Wschowski.
Bronikowski Szambelan.
Sokolnicki Generał.
Rapacki Komornik Ziemski Kaliski.
Konopka Komorn: Ziem: Gnieźnień:
Kurnatowski Kapitan.
Karczewski bywszy Podwoiewodzy.
Ludwik Zychliński.
Franciszek Zabokrzycki.
Antoni Mierzewski.
Antoni Rudnicki.
Antoni Mąkowski.
Stanisław Ulatowski.

DO WOIEWODZTWA GNIEZNIEŃSKIEGO.

Powiat Gnieźnieński.

UU. Gurowski Podkomorzy Gnieźnień:
Radoński Chorąży Gnieźnieński.
Węsierski Stolnik Gnieźnieński.
Białobłocki Podsędek Gnieźnieński.
Trąmpczyński Cześnik Kaliski.
Poniński Woyski Gnieźnieński.
Brzeski Pisarz Grodzki Gnieźnieński.
Michał Wołłowicz Cywun.
Kazimierz Krzycki Generał.
Leo Mosczeński Starosta.
Józef Drzewiecki Szambelan.
Złotnicki z Wysoki.
Tadeusz Baranowski.
Jan Nieżychowski.
Xawery Molski.

Powiat Kcyński w Mieście Wągrowcu.

UU. Alexander Moszczeński Starosta. Brzeski Kuiawski.
Andrzey Sulerzycki Cześnik Gniezn:
Ignacy Mosczeński Cześn: Rad:
Jakób Korytowski Miecznik Kaliski.
Marcelli Trzciński Miecznik Dobrzyn:
Jan Gozimirski Skarbnik Kaliski.
Stanisław Grabowski Szambelan.
Mich. Krzywosądzki Komornik Ziemski Gnieźnieński.
Michał Gutry Chorążyc.
Adam Goliszewski.
Ignacy Stanisławski.
Stanisław Dorpowski.
Józef Koszutski z Łukowa.
Ludwik Zołtowski.
Adam Miaskowski.

DO WOIEWODZTWA SIERADZKIEGO.

Powiat Sieradzki.

UU. Tomaſz Błeſzyńſki Podk: Sieradz.
Jan Walewſki Chorąży Sieradzki.
Xawery Turſki Stolnik Szadkowſki.
Kazimierz Biernacki Stolnik Piotrk:
Ignacy Gałecki Staroſta Bydgoſki.
Michał Łubieńſki Szambelan.
Józef Mączyńſki.
Walenty Zeromſki Komor. Sieradzki.
Staniſław Chrzanowſki.
Pſtrokońſki Woyſzczyc Sieradzki.
Karol Tymieniecki.
Józef Zdzienicki.
Mikołay Jabłkowſki Podſtolic Sieradz:
Alexy Harchowſki.
Franciſzek Komorowſki.

Powiat Szadkowſki.

UU. Stefan Walewſki Chorąży Radomſki
Piotr Łubieńſki Podczaſzy Szadkowſki.
Jan Jabłkowſki Cześnik Szadkowſki.
Jan Mniewſki Woyſki Sieradzki.
Franciſzek Stawiſki Skarbn: Szadkow:
Hieronim Łaſzewſki Skarbn: Radomſki.
Daniel Suchecki Staroſta Szadkowſki.
Ignacy Błeſzyńſki Staroſta Brodnicki.
Jan Krąkowſki Komor: Ziem: Sieradz:
Bogumił Tarnawſki Komor: Ziemſki Sieradzki.
Jan Kanty Gołembowſki Komor: Graniczny Sieradzki.
Ignacy Cielecki Szambelan.
Józef Koſsowſki Staroſta Balikowſki.
Dominik Dobek.
Józef Sťarzyńſki.

Powiat Piotrkowſki.

UU. Ignacy Suchecki Chor: Sieradzki.
Ludwik Walewſki Chor: Piotrkowſki.
Dyonizy Budziſzewſki Podcza: Sieradz:
Tomaſz Domaniewſki Podcza: Piotrk:
Ant: Oſtrowſki Podſtoli Piotrkowſki.
Franc: Zaremba Cześnik Piotrkowſki.
Franc: Zabicki Cześnik Radomſki.
Józef Rychłowſki Woyſki Piotrkowſki.
Daniel Spinek Skarbnik Radomſki.
Józef Walewſki Kaſztelanic Spicimir:
Andrzey Gołembiowſki Regent Ziemſki Sieradzki.
Maciey Dobrzelewſki.
Roch Wielobicki.
Piotr Bielſki.
Filip Kaſdowſki.

Powiat Radomſki.

UU: Michał Oſtrowſki Chor: Piotrkw:
Alexy Oſtrowſki Podczaſzy Radomſki.
Jan Komornicki Łowczy Radomſki.
Stanis: Tymowſki ~~Woyſki~~ Radomſki.
Józef Wężyk Miecznik Radomſki.
Józef Kaczkowſki Woyſki Radomſki.
Jacek Karśnicki Staroſta.
Ignacy Sapińſki Komor: Gran: Sieradz:
Jan Siemieńſki.
Franciſzek Paciorkowſki.
Stefan Kośińſki.
Antoni Sławianowſki.
Felicyan Rychłowſki.
- - - Strzelecki.
Józef Kalaſanty Święcicki.

Ziemia Wieluńſka.

UU: Męcińſki Staroſta Wieluńſki.
Walewſki Chorąży Oſtrzeſzowſki.
Bartochowſki Podczaſzy Wieluńſki.
Myſzkowſki Podczaſzy Oſtrzeſzowſki.
Niemoiewſki Cześnik Wieluńſki.
Swięcicki Podſtoli Oſtrzeſzowſki.
Maſſowſki Łowczy Wieluńſki.
Bronikowſki Szambelan J. K. Mci.
Michał Walewſki Szambelan J. K. Mci
Karśnicki Komornik.
Pacynowſki Komornik.
Kaſper Kępiſty Woyſki Oſtrzeſzowſki.
Euſtachi Skorzewſki.
Maciey Stokowſki.
Swięcicki Podſtolic Oſtrzeſzowſki.

Powiat Oſtrzeſzowſki.

UU: Myſzkowſki Stolnik Wieluńſki.
Karśnicki Stolnik Oſtrzeſzowſki.
Maſſowſki Łowczy Oſtrzeſzowſki.
Trzcińſki Woyſki Wieluńſki.
Maſſowſki Woyſki Oſtrzeſzowſki.
Pſarſki Miecznik Wieluńſki.
Wierzchleyſki Skarbnik Wieluńſki.
Wężyk Stolnikiewicz.
Swiniarſki Szambelan J. K. Mci.
Xawery Olſzewſki.

Krąko-

Krąkowski Podwoiewodzy.
Zygler.
Czyrnik.
Siewierski.
Ant: Karśnicki Stolnikiewicz Ostrzeszowski.

DO WOIEWOZTWA ŁĘCZYCKIEGO.

Powiat Łęczycki.

UU. Jan Stokowski Podkom:
Tomasz Turski Chorąży
Rupert Dunin Chorąży
Paw: Mikorski Sędzia Ziem:
Mikoł: Stokowski Podczaszy
Wincenty Bardziński Podst:
Wład: Wardęski Woys: więk:
Joz: Gąbowski Pisarz Ziem: } Łęczyccy.
Woyciech Byszewski Skar:
Marcin Łobodzki Cześnik } Łęczyccy.
Kossowski Ssta Kłodawski.
Woyc: Kamieński Komor: Ziem: Łęcz:
Woyc: Gliński Komor: Ziem: Łęczyc:
Franciszek Głoszkowski Burgrabia Grodzki Łęczycki.
Teodor Skrzyński Podwoiewo: Łęczyc:

Powiat Inowłodzki.

UU. Jan Krosnowski Stolnik Inowłodzki.
Michał Wężyk Podczaszy.
Walenty Kobrzyński Podstoli.
Tomasz Gorski Cześnik.
Grzegorz Czarnecki Miecznik.
Felix Zawisza Woyski większy.
Kazimierz Piwo Woyski mnieyszy.
Ignacy Szamowski Skarbnik.
Stani: Krasnodębski Burgrabia Grodzki Łęczycki.
Elzanowski Burgrabia Grodz: Łęczyc:
Bugumił Szołowski.
Woyciech Plichta.
Jan Szczawiński Ex Podstoli Inowłodz:
Jozef Kossobudzki.
Stanisław Terawski.

Powiat Brzeziński.

UU. Moszkowski Stolnik Brzeziński.
Jan Zieleniewski Podczaszy Brzeziński.
Wincenty Starżyński Podstoli Brzezin:
Hilary Zabokrzecki Cześnik Brzezin:
Stanisław Kossowski Woyski większy Brzeziński.
Walenty Bielicki Miecznik Brzeziński.
Kossobudzki Woyski mnieyszy Brzez:
Ignacy Dzierzbicki Szambel: J. K. Mci
Byszewski Regent Ziem: Łęczycki.
Krosnowski Łowczyc.
Karol Łeszewski.
Kazimierz Dąbrowski.
Ignacy Ziemięcki Komor: Gran: Łęcz.
Jakub Zdzieniecki.
Felix Wilkanowski Sędzic Ziem: Łęcz:

Powiat Orłowski.

UU. Onufry Dąbrowski Chor: Orłowski.
Bratoszewski Chorąży Gostyński.
Faustyn Stokowski Stolnik Orłowski.
Ignacy Szamowski Podczas: Orłowski.
Adam Wodziński Łowczy Orłowski.
Trzciński Łowczy Brzeziński.
Kretkowski Podstoli Kowalski.
Robert Zdzieniecki Woyski Orłowski.
Ignacy Stokowski Woyski Orłowski.
Brochocki Szambelan.
Błociszewski Generał.
Jan Mikorski Regent Grodz: Łęczycki.
Bogumił Grabowski Burgr: Grodz.
Gliński Burgr: Grodzki Łęczycki.
Bagniewski Stolnik Inowłodzki.

DO WOIEWODZTWA BRZESKIEGO KUIAWSKIEGO.

Powiat Brzeski Kuiawski w Mieście Brześciu.

UU. Trzciński Starosta Kruświecki.
Wodziński Chorąży Brzeski Kuiawski.
Sokołowski Chorąży Kowalski.
Umiński Stolnik Inowrocł.
Słubicki Podczaszy Brzeski Kuiawski.
Mniewski Podstoli Radzieiowski.
Madaliński Cześnik Brzeski Kuiawski.
Rybiński Cześnik Przedecki.
Rudnicki Pisarz Ziem: Brzeski Kuiaw.
Dąbski Szambelan J. K. Mci.
Ośniałowski Woyski Rypiński.
Bolewski Skarbnik Bygdoski.
Domeracki Komor: Ziem: Brze: Kuiaw:
Jozef Uiazdowski Komornik Ziemski Brzeski Kuiawski.
Wardęski Burgrabia Grodzki Przedecki.

Powiat Radzieiowski w Mieście Radziełowie.

UU. Wysocki Chorąży Inowrocławski.
Karol Rudnicki bywszy Chor: Radzie:
Sokołowski Sędzia Ziemski Inowroc:
Dzięcielski Podczaszy Radzieiowski.
Zakrzewski Łowczy Brzeski Kuiawski.
Mchowski Łowczy Bydgoski.
Racięcki Woyski Radzieiowski:
Kościelski Starosta Słoński.
Morzycki Pisarz Grodz: Brzes: Kuiaw:
Gzowski Komornik Graniczny Brzeski Kuiawski.
Woiski Podwoiewodzy Brze: Kuiawski.
Bogusławski Pisarz Grodz: Radzieiow.
Piotr Trzebuchowski.
Floryan Ubysz Regent Grodz: Radzie:
Kacper Skarbek Kasztelanic Inowrocł:

Powiat Przedecki w Mieście Przedecz.

UU. Kretkowski Ssta Przedecki.
Gliński Chorąży Bydgoski.
Kiełczewski Stolnik Przedecki.
Mirzyński Stolnik Bydgoski.
Daniel Słubicki Podcz: Kowalski.
Sikorski Podczaszy Bydgoski.
Kraiewski Podstoli Radzieiowski.
Trzebuchowski Cześnik Kowalski.
Kosiński Miecznik Bydgoski.
Pogonowski Podstar: i Sędzia Grodzki Brzeski Kuiawski.
Eugeniusz Skarbek Kasztelanic Inowr.
Ziemecki Woyski Radzieiowski.
Wardęcki Pisarz Grodzki Przedecki.
Gąsiorowski Szambelan J. K. Mci.
Ignacy Uiazdowski.

Powiat Kowalski w Mieście Kowalu.

UU. Sokołowski Star: Kowalski.
Zagaiewski Stoln: Kowalski.
Dąbski Podstoli Kowal:
Moszczeński Podstoli Radzieiowski.
Brzeski Woyski Kruświcki.
Lubowiecki Miecznik Radzieiowski.
Rudnicki Sędzia Grodzki Kowalski.
Rybiński Kasztelanic Kruświcki.
Dunin Łowczyc.
Stanisławski Regent Grodzki Brzeski Kuiawski.
Popowski Kom: Ziem: Brzeski Kuiaw:
Kosiński Regent Grodzki Przedecki.
Wichrowski.
Andrzey Kłobuchowski.
Tomasz Łącki.

DO WOIEWODZTWA INOWROCŁAWSKIEGO w Mieście Podgorzu.

UU. Mirosławski Podkom: Inowrocław:
Sokołowski Sstą Inowrocławski.
Wolski Ssta Bydgoski.
Morzycki Chorąży Przedecki.
Wodziński Podczaszy Kruświcki.
Gostomski Chorąży Michałowski.
Zakrzewski Cześnik Inowrocławski.
Dąbski Cześnik Kruświcki.
Walenty Moszczeński Cześ: Bydgoski.
Przyłuski Woyski Bydgoski.
Ant: Kosiński Kom: Ziem: Brz: Kuiaw:
Antoni Murzynowski.
Pomorski Regent Grodz: Kowalski.
Popowski Regent Ziem: Inowrocław:
Dzięcielski Cześnikowicz Kruświcki.

Mieysce Przysięgi dla tych Województw obydwóch Kommissarzy Grod Brzeski Kuiawski.

DO ZIEMI DOBRZYNSKIEY.

Powiat Dobrzyński.

UU. Nałęcz Chor: Dobrzyński.
Mioduski Sędzia Ziem: Dobrzyński.
Koziebrodzki Podsędek Dobrzyński.
Chełmicki Stolnik Rypiński.
Sierakowski Podczaszy Rypiński.
Paprocki Cześnik Rypiński.
Czarnomski Łowczy Dobrzyński.
Trzciński Miecznik Dobrzyński.
Kuczkowski Sędzia Grodz: Bobrownic:
Mikołay Chełmicki Skarbnikiewicz Dobrzyński.
Onufry Chełmicki.
Tomasz Koziebrodzki.
Michał Pląskowski.
Wyczałkowski Regent Grodzki Bobrownicki.
Woyciech Łempicki.

Powiat Lipiński.

UU. Sumiński Podkomorzy Dobrzyński.
Chełmicki Stolnik Dobrzyński.
Zboiński Cześnik Dobrzyński.
Kuczkowski Woyski Dobrzyński.
Rościszewski Miecznik Rypiński.
Ośniałowski Cześnik bywszy.

Nałęcz Woyski Rypiński.
Murzynowski Skarbnik Rypiński.
Chlebowski Pisarz Grodz: Bobrownic:
Zieliński Szambelan J. K. Mci.
Borzewski Komornik Graniczny.
Felicyan Łempicki Komornik Ziemski Dobrzyński.
Franciszek Rokicki.
Jakób Suchorski.
Antoni Czermiński.

Powiat Rypiński.

UU. Ośniałowski Chorąży Rypiński.
Rutkowski Chorąży Michałowski.
Murzynowski Podczaszy Dobrzyński.
Paprocki Łowczy Rypiński.
Przeradzki Łowczy Chełmiński.
Chełmicki Skarbnik Dobrzyński.
Łempicki Vice-Regent Grodzki Bobrownicki.
Rokitnicki Szambelan J. K. Mci.
Michał Łukowski.
Tomasz Cisowski.
Rumocki Szambelan J. K. Mci.
Mysłakowski Komornik Ziem.
Pląskowski Komornik Ziem.
Gotard Mystkowski.
Andrzey Rokicki.

DO WOIEWODZTWA PŁOCKIEGO.

Powiat Płocki.

UU. Gabr: Karwosiecki Podkom: Płocki.
Antoni Sierakowski Chor: Zawskrzyń.
Pankracy Karniewski Stolnik Sierpski i Podstarosta Płocki.
Zygmunt Lasocki Podczaszy Raciązki.
Jozef Kleniewski Łowczy Płocki.
Zygmunt Skwarski Komor: Ziem: Pło.
Michał Miłobędzki Komorn: Ziemski Płocki.
Grzegorz Woźnicki Reg: Grodz: Płoc.
Paweł Zołtowski Regent Ziem: Płocki.
Tomasz Trzciński Susceptant Grodzki Płocki.
Ignacy Rościszewski Podcza: Raciązki.
Michał Lasocki Kasztelanic Wyszogr:
Ludwik Łempicki.
Fortunat Cieszewski.
Paweł Sułkowski Susceptant Grodzki Płocki.

Powiat Bielski

UU. Józef Zakrzewski Podcz: Sierpski.
Jozef Rokitnicki Cześnik Płocki.
Sebestyan Kozłowski Skarbn: Sierpski.
Stefan Karnkowski Kasztelanic Radzieiowski.
Miko: Sumiński Zupnik Dobrzyński.
Jozef Łempicki Pisarz Grodz: Płocki.
Piotr Rudowski Komor: Ziem: Płocki.
Bartłomiey Zakrzewski Chorążyc Zawikrzyński.
Stanisław Ubysz Podsędkowicz Płocki.
Mikołay Starczewski Burgrabia Grodzki Płocki.
Antoni Zorawski Podstolic Orszański.
Adam Trzciński.
Łukasz Cieśliński.
Piotr Cieszewski.
Jan Kuskowski.

Powiat Sierpski.

UU. Onufry Bromirski Sśta Płocki.
Bartł: Zboiński Podstoli Raciązki.
Franciszek Zorawski Woyski wyższy Zawskrzyński.
Benedykt Jaworowski Woyski wyższy Sierpski.
Adam Swięcicki Zupnik Płocki.
Stanisław Rokitnicki Woyski mnieyszy Sierpski.
Michał Zorawski Szambelan J. K. Mci.
Adam Chamski Podwoiewodzy Płocki.
Adam Łączyński Komornik Graniczny Płocki.
Józef Kamiński Stolnik Łukowski.
Ignacy Jezewski Generałowicz Woysk Koronnych.
Maciey Mazowiecki Burgrabia Grodzki Płocki.
Klemens Kozłowski) Burgrabiowie
Szymon Krzywkowski) Zawskrzyńscy.
Józef Brumirski Sędzic Grodz: Płocki.

Powiat Raciązki.

UU. Jan Gumowski Sędza Ziem: Płocki.
Antoni Mdzewski Cześnik Sierpki.
Ignacy Mickiewicz Mieczn: Sierpski.
Jozef Chamski Woyski Raciązki.
Piotr Bońkowski Chorążyc Raciązki.
Antoni Wessel Szambelan J. K. Mci.
Ludwik Łepkowski Chorąży bywszy Kawaleryi Narod.
Stanisław Turowski Vices-Gerent Gr: Płocki.

Stanisław Rudowski Szambelan J.K.M.
Józef Koziebrodzki Komor: Zi: Dobrz:
Chryzostom Zieliński Podstolic Płocki.
Jan Kocięcki Burgrabia Grodz: Płocki.
Walenty Sutkowski Stolnikow: Łukow.
Fabian Rościszewski Mieczniko: Dobr.
Wawrzeniec Drozdowski.

Powiat Płoński.

UUf: Franciszek Bonkowski Podcz: Zawsk.
Antoni Woźnicki Podsędek Płocki.
Jan Zorawski Cześnik Zawskrzyński.
Stanisław Wołowski Skarb: Raciązki.
Józef Dębowski Chorążyc Zawskrzyń:
Jacek Przedpełski Komor: Ziem: Płoc:
Piotr Boguski Vicer: Ziem: Zawskrz:
Łoś Pułkownikowic Woysk Kor.
Floryan Lasocki Podczaszyc Raciązki.
Maciey Strzeszewski Burgr: Gr: Płoc:
Józef Łosowski Burgr: Grodz: Płocki.
Fabian Grzybowski Komornik bywszy Zawskrzyński.
Tomasz Glinowiecki Chorąży bywszy Kawaleryi Narodowey.
Edward Lasocki.
Ignacy Miłobęcki.

Ziemia Zawskrzyńska.

Powiat Sreński.

UUf: Woyciech Kosiński Stol: i Podstarosta Ziem: Zawskrzyński.
Karol Sękowski Podsęd: Ziem: Zawskr.
Maciey Kuczborski Woyski wyższy Płocki.
Szymon Kowalewski Woyski wyższy Raciązki.
Staniss: Bromirski Miecz: Zie: Zawskr:
Dominik Kraiewski Skar: Zie: Zawskr:
Felix Strzembosz Szambelan J. K. Mci.
Jakob Kruszewski Pisarz Grod: Zawskr:
Antoni Bońkowski Komor: Zie: Zawskr:
Franciszek Modzelewski Regent Ziemi Zawskrzyńskiey.
Ignacy Pośwczyński Cześnik Wendeń:
Franc: Mickiewicz Miecznikow: Bracł:
Józef Kamiński Stolników: Łukowski.
Jan Gadomski Burgr: Grod: Zawskrzyń:
Franciszek Wasniewski Geometra.

Powiat Mławski.

UUf: Piotr Lasocki Chorąży Płocki.
Maciey Bagiński Podsę: bywszy Zawskr:
Józef Zieliński Łowczy Płocki.
Józef Mostowski Łowczy Raciązki.
Ignacy Oborski Miecznik Płocki.
Jakob Kamiński Woyski Mn: Zawskr:
Michał Krępski Sędzia Grod: Zawskrz:
Andrzey Grzybowski Komor: Zi: Zaws:
Walenty Chmielewski Vice-Reg: Gro: Zwskrzyński.
Józef Kosiński Stolnikowicz Płocki.
Franciszek Bogurski Suscept: Gr: Zaws:
Jan Narzymski Skarbnikow: Zawskrz:
Kraiewski Geometra.
Stanisław Kosiński.
Raymund Woźnicki.

Powiat Niedzborski.

UUf: Bartłowiey Kraiewski Podcz: Płoc:
Szymon Zorawski Podstoli Sierpski.
Mikołay Jeżewski Miecznik Raciąz:
Ignacy Łepkowski Regent Gro: Płocki.
Walenty Borski Łowczy Podlaski.
Leon Gorski Burgr: Grodz: Przedecki.
Michał Kosiński Burgr: Grodz: Płocki.
Benedykt Ostaszewski Skar: Winnicki.
Józef Szydłowski Chorążyc Zi: Zawskr:
Felix Kowalewski Geometra.
Norbert Kondracki.
Michał z Grzybowa Gadomski.
Tomasz Łepkowski.
Mateusz Mostowski Burgr: Gr: Zawskr
Antoni Karski Podwoiew: Zi: Dobrzyń

DO XIĘSTWA MAZOWIECKIEGO.

Ziemia Czerska.

Powiat Czerski.

UUf: Paweł Boski Podkomorzy.
Andrzey Puchała Podstarosta.
Paweł Mrokowski Skarbnik.
Kozietulski Sśta Bendzyński.
Józef Komirowski Cześnik Inowrocł:
Filip Puszet Starościc Duninowski.
Komar.
Floryan Szymanowski.
Antoni Łochowski Podwoiewodzy.
Walenty Rudzki Komornik Ziemski.

Anto-

Antoni Domański Komor: Ziemski.
Korneli Jasiński Komor: Ziemski.
Franciszek Makowiecki Burgrabia.
Franciszek Kalisz Burgrabia.
Marcelli Magnuszewski Susceptant.

Powiat Garwoliński.

UU: Adam Kiciński Chorąży.
Józef Suffczyński Łowczy.
Baltazar Jasiński Pisarz Z. G.
Karol Jezierski Kasztelanic Łukowski.
Rudziński Woiewodzic Mazowiecki.
Hyłkowski Szambelan.
Alexander Młyński Stolnik Inowrocł:
Bedoński.
Jacek Brzozowski Podwoiewodzy.
Nikodem Domański Stoln: Sanocki.
Ignacy Zaborowski Vice-Regent.
Remigiusz Kiełczewski Chorążyc.
Roch Dombrowski.
Rogowski Gnał-Adjut:
Grabianka Starosta.

Powiat Warecki.

UU: Józef Mrokowski Podsędek.
Konstanty Zaborowski Cześnik.
Ignacy Kozietulski Woyski.
Michał Rożecki Sędzia Gr: Czerski.
Fabian Staniszewski Szambelan.
Faliński Szambelan.
Rotnowski Stolnik Sanocki.
Ignacy Zapolski Szambelan.
Jan Boski Staroście Strumiecki.
Marcin Zbierzchowski Pułkownik.
Gorayski Pułkownik.
Ignacy Domański Komor: Granicz:
Felix Puchała Podwoiewodzy.
Dyonizy Ciborowski Komor: Ziem:
Czaczkowski Starosta.

Powiat Groiecki.

UU: Felix Mrokowski Stolnik.
Jozef Grzybowski Podstoli.
Teodor Słanka Miecznik.
Józef Nieborowski Starosta Goszczyń:
Ignacy Boski Podkomorzyc Czerski.
Rychłowski Szambelan.
Tadeusz Staniszewski Szambelan.
Trzciński Generał.
Alexy Jaśiński Komor: Gr:
Nikodem Cebulski Komor: Ziem:
Paweł Młochowski Komor: Ziemski.
Henryk Łaskowski Podwoiewodzy.
Michał Ostromęcki.
Kazimierz Grobicki Burgrabia.
Piotr Zbroski.

Ziemia Warszawska.

Powiat Warszawski.

UU: Walenty Sobolewski Podk:) Warsza-
Franciszek Młocki Stolnik.) wscy.
Szczepan Zambrzycki Stolnik Ziemi Liwskiey, Sędzia Grod: Warszaw:
Stanisław Bystrzycki Woyski Większy. } Warszawscy.
Jan Gołaszewski Woyski Mn: }
Xawery Rostworowski Kasztelanic. } Zakroczymscy.
Jakób Młocki Staroście. }
Ignacy Skulski Podwoiewodzy Warsz:
Teofil Szymanowski Staroście Klonow:
Felix Swieszewski Komor: Zie: Warsz:
Bogusław Stokowski }
Kazim: Orzechowski } Burgrabiowie
Andrzey Stokowski } Grod: Warsz:
Antoni Ziemięcki }
Alexy Puchała Vice-Gerent Ziemski i Grodz: Warsz:

Powiat Błoński.

UU: Felix Górski Chor: Ziemi i Podstar: Grodz: Warszawski.
Wiktor Okęcki Podczaszy }
Marcin Chrzanowski Podsę: } Warszawscy.
Nikodem Łoski Podstoli }
Romuald Rogowski Cześnik }
Seweryn Szamota Skarbnik }
Mateusz Roguski Szambelan J. K. Mci.
Józef Wichliński Metrykant Skar: Kor:
Franciszek Jaśiński Podwoiew: Błoński.
Józef Nietyxa Komor: Ziem: Warszaw:
Mateusz Stokowski } Burgrabiowie
Alexan: Skwarski } Grodzcy War-
Piotr Suliński } szawscy.
Wiktoryn Herman Susceptant Aktów Ziem: i Grodz: Warszaw:
Władysław Niemiera Komornikowicz Ziemi Warszaw:

Powiat Tarczyńſki.

UU: Józef Okęcki Sędz: Ziem: } Warszawſcy.
Tadeuſz Mrokowſki Łowc: } Warszawſcy.
Adam Skulſki Piſarz Ziemſki i Grodzki. } Warszawſcy.
Karol Klembowſki Mieczn:
Antoni Szamocki Kawaler Maltańſki.
Maciey Roguſki Podwoiew: Tarczyn:
Kazim: Wieluńſki Komor: Zi: Warſz:
Jędrzey Piotrowſki Pułkownik.

Szymon Puchała
Ignacy Gąſowſki
Mateuſz Oyrzyńſki
Ignacy Domańſki
Józef Stryiewſki
Ignacy Niemiera
Tomaſz Kaniewſki
} Burgrabiowie Grodz: Warſzawſcy.

Ziemia Wizka.

UU: Marcin Truſzkowſki Sędz: Z. Wizk:
Kazimierz Karwowſki Podcza: Wizki.
Jan Olſzyńſki Woyſki wyżſzy Wizki.
Antoni Szczuka Szamb: J. K. Mci.
Daniel Rakowſki Reg: Zie: i Gr: Wiz:
Anzelm Narzymſki Skarbnikow: Zawſkrzyńſki.
Paweł Koſsakowſki Podwoie Wąſoſki.
Walenty Wądołowſki Komor: Z. Wiz:
Franciſzek Lutoſławſki Komor: Ziem: Wizki.

Ignacy Wierzbicki Burg: Grod: Wizki.
Woyciech Rydzewſki Burgrab: Grodz: Wizki.
Paweł Kiełczewſki Burg: Grod: Wizki.
Józef Niewodowſki Miecznikowicz Wizki.
Kazimierz Makowſki Suſceptant Grod: Ziem: Wizki.
Staniſław Rakowſki Komornikowicz Granicz: Wizki.

Powiat Wąſoſki.

UU: Woyciech Rydzewſki Stolnik Wizki.
Woyciech Modzelewſki Miecznik Wizki.
Bernard Waga Skarbnik Wizki.
Staniſław Ołdakowſki Podſtaroſta i Sędzia Grodzki Wąſoſki.
Jakób Rakowſki Podwoj. Zi: Wizki.
Franciſzek Karwowſki Szamb: J. K. M.

Kajetan Swiderſki Szamb: J. K. Mci.
Mateu: Bagińſki Komor: Gran: Wizki.
Jacek Bagińſki Komor: Ziem: Wizki.
Nikod: Białoſuknia Komor: Z. Wizki.
Maciey Dęby Burgr: Grodz: Wizki.
Józef Choynowſki Burgr: Grod: Wizki.
Gracyan Bzura Burgr: Grod: Wizki.
Antoni Dęby.
Paweł na Mazewie Obrycki.

Powiat Radziłowſki.

UU: Wacław Wilczewſki Chor: Wizki.
Andrzey Downarowicz Czeſn: Wizki.
Ignacy Karkowſki Woyſ: Mn: Wizki.
Antoni Rakowſki Zupn: Ziem: Wizki.
Andrzey Załuſka Komor: Zie: Wizki.
Stanis: Gorſki Komor: Ziem: Wizki.
Paweł Rydzewſki Komor: Z. Wizki.
Michał Rakowſki Burgr: Gr: Wizki.

Walen: Chrzanowſki Burgr: Gr: Wizki.
Adam Szczuka Burgr: Grodz: Wizki.
Staniſł: Wądołowſki Burgr: Gr: Wizki.
Antoni Mościcki Miernik Wąſoſki.
Staniſław na Okole Niedźwiecki.
Jan na Kielianach Gorſki.
Leon Jaczyńſki.

Ziemia Wyſzogrodzka.

UU: Klemens Nakwaſki Podk: K. O. S. S.
Józef Łempicki Stolnik K. O. S. S.
Romuald Kadłubowſki Podſęk.
Jan Nakwaſki Cześnik.
Tomaſz Nowowieyſki Łowczy.
Hyppolit Mikorſki Miecznik.
Woyciech Nakwaſki Piſarz Z.
Jan Pilchowſki Woyſki.

Ignacy Tańſki Woyſki Kruświcki.
Franciſzek Gawarecki K. G.
Franciſzek Małowieyſki R. W.
Romuald Oſtaſzewſki.
Ignacy Pilchowſki V. R.
Bonawentura Małowieſki Komornik.
Staniſław Podczaſki.

Ziemia Zakroczymſka.

Powiat Zakroczymſki.

UU: Tadeuſz Młocki Sſta } Zakroczy:
Wiktor Łempicki Podſtol: } Zakroczy:

Andrzey Zaborowſki Cześ: } Zakroczym:
Władyſław Zembruſki } Zakroczym:
Woyſki Większy

Michał

Michał Chroniewski Miecz:
Ignacy Miecznikowski Woyski mnieyszy
} Zakroczymscy.
Jakob Miszewski Łowczy Przasnyski.
Jozef Wągrodzki Sędzia Grodzki Zakroczymski.
Adam Łempicki Podwoiew: Serocki.
Franc: Modzelewski Komo:
Walenty Budny Komornik
Winc: Dziedzicki Burgr:
} Zakroczymscy.
Ignacy Osiecki Burgrabia Płocki.
Ignacy Myszczyński Sędzic Ziemski Zakroczymski.
Stefan Maruszewski Komornikowicz Zakroczymski.

Powiat Nowomieyski.

UU. Jozef Radzicki Podkomorzy Zakroczymski Ssta Nowomieyski.
Stanisł: Jaroszewski Chorąży.
Jan Szydłowski Podczaszy
Adam Wągrodzki Pisarz
Paweł Łempicki Skarbnik
} Zakroczymscy.
Stanisław Dembski Woiewodzic Brzeski Kuiawski.
Teodor Kuczborski Szambe: J. K. Mci.
Mikoł: Wołłowicz Star: Przyłuski.
Tadeusz Mdzewski Regent Lubelski.
Woyc: Skarzyński Komornik Graniczny
Xaw: Winnicki Kom: Gra:
} Zakroczymscy.
Krysztof Frankowski Burgr: Warszaw:
Adam Worowski Podwoiewodzy Nowomieyski.
Antoni Pniewski Burgrabia Warszaw:
Franciszek Miecznikowski Skarbnikiewicz Zakroczymski.

Powiat Serocki.

UU. Woyc: Szygowski Podsęd:
Theodor Morski Łowczy
Błażey Gnatowski Zupnik
} Zakroczymscy.
Wawrzeniec Łempicki Skar: Ciechan:
Xawery Wągrodzki Szambel: J. K. M.
Felicyan Kucharski Podwoiewodzy.
Mac: Skrocki Reg:
Szzym: Kozłowski
Jozef Modzelewski
Marcin Glinicki
} Komornicy Zakroczymscy.
Piotr Mięszkowski Komornik Rożańs:
Maciey Swierczewski Burgrabia.
Franciszek Myszczyński Sędzic Zakro:
Stefan Mdzewski Burgr: Zakroczymski.
Paweł Gorski.

Ziemia Ciechanowska.

Powiat Ciechanowski.

UU. Adam Krasiński Ssta Ciechanowski.
Antoni Zieliński Chor: Raciązki.
Paweł Rosciszewski Podczas: Ciechan:
Maciey Grzybowski Miecznik Ciecha:
Jozef Rola Skarbnik Przasnyski.
Jozef Kozicki Regent Ziem: i Grodzki Ciechanowski.
Nereusz Ostaszewski Szamb: J. K. Mci.
Jozef Maiewski Komor: Ciechanowski.
Gabryel Orłowski Komor: Dobrzyński.
Walenty Trętowski Burgr: Ciechanow:
Antoni Brochocki Burgrabia i Susceptant Ciechanowski.
Kazimierz Narzymski.
Marcin Krasnodębski.
Dominik Łepkowski.
Paweł Antonowicz.

Powiat Sochocki.

UU. Winc: Lasocki Łowczy Przemyski.
Jakub Szczepkowski Woyski Ciechan:
Woyciech Dębski Woyski Przasnyski.
Stanisław Młodzianowski Podst... i Sędzia Grodz: Ciechan.
Jan Karczewski Szambel: J. K. Mci.
Jan Kiiewski Komornik Ciechanow:
Stanisł: Kamiński Komor: Ciechanow:
Bartł: Falęcki Komorn: Ciechanowski.
Walenty Szymanowski Sścic Klonow:
Franc: Luberadzki Sędzic Ciechanow:
Jozef Brzozowski Miecznikowicz Ciechanowski.
Jozef Bromirski.
Adam Tański.
Maciey na Rudzie Dęby.
Floryan Antonowicz.

Powiat Przasnyski.

UU. Błażey Bartołt Stolnik Przasnyski.
Leon Duczymiński Podstoli Przasnys:
Walenty Lasocki Podsędek Ciechanow:
Teodor Radzimiński Cześn: Ciechan:
Alexander Młodzianowski Cześ: Przas:
Jozef Dęby Podwoiewodzy Przasnyski.

Kazim: Kamiński Komor: Ciechanow:
Błażey Grabowski Komor: Ciechan:
Balcer Bobiński Komor: Ciechanow:
Jan Nosarzewski Sędzic Ciechanow:
Raymund Pudłowski Podstolic Nurski.

Woyciech Kosiński.
Tomasz Rykowski Komornikowicz Ciechanowski.
Jozef z Czarzastych Niski.
Michał Olędzki.

Ziemia Łomżyńska.

Powiat Łomżyński w Mieście Łomża.

UU. Jan Skarzyński Chorąży
Tom: Staniszewski Podcz:
Tomasz Budziszewski Woyski wyższy
Adam Jabłoński Pisarz
Piotr Tyszka Podstarosta
Nikod: Duchnowski Burgr:
Antoni Tyszka Burgrabia
} Łomżyńscy.

Francis: Szabłowski Burgr:
Woyciech Tyszka Burgr:
Mate: Nowowieski Burgr:
Stanisł: Gałecki Burgrabia
Piotr Jastrzębski Burgrabia
Jan Mierzeiewski Suscept:
} Łomżyńscy.
Jakub Stempczyński.
Walenty Truszkowski.

Powiat Zambrowski w Mieście Zambrow.

UU. Andrzey Skiwski Sędzia Ziemski Zambrowski.
Woyc: Grzymała Podsędek Łomżyńs:
Antoni Kraiewski Czesnik Łomżyński.
Tomasz Skarzyński Zupnik Łomżyńs:
Piotr Dobrzyniecki Podwoiewodzy Radziłowski.
Kazimierz Kulikowski Sędzia Grodz: Zambrowski.

Chryzanty Ołdakowski Komor: Zamb:
Woyc: Jazwiński Komorn: Zambrows:
Antoni Kołomyiski Komor: Zambrow:
Stanisł: Jankowski Komorn: Łomżyńs:
Michał Kraiewski Miernik Zambrow:
Adam Podbielski Regent Ostrowski.
Jan Kotowski Susceptant Zambrowski.
Kazimierz Mleczko Stolnikiewicz.
Jan Zaleski Stolnikiewicz.

Powiat Koleński w Mieście Kolno.

UU. Michał Staniszewski Sędzia Ziem: Łomżyński.
Jozef Godlewski Podsędek Zambrows:
Wiktoryn Wiszowaty Podstoli Łomżyń:
Tomasz Jabłoński Skarbnik Łomżyń:
Nikodem Waga Komor: Gran: Łomży:
Ignacy Godlewski Podstar: Koleński.
Tytus Tyszka Komornik Łomżyński.

Jan Wierzbicki Komornik Łomżyński.
Woyciech Filipkowski Komor: Łomży:
Franc: Barzykowski Burgr: Łomżyńs:
T~~eodor~~ Danowski Burgrabia Łomżyń:
Woyc: Rakowski Regent Koleński.
Franc: Boguski Regent Ostrołęcki.
Michał Skarzyński Susceptant Koleń:
Stanisł: Łuba Komornikiewicz Łomż:

Powiat Ostrołęcki w Mieście Ostrołęka.

UU. Tomasz Przyiemski Ssta Łomżyńs:
Tomasz Klicki Łowczy i Sędzia Grodzki Ostrołęcki.
Franc: Zmiiewski Pisarz Zambrowski.
Albin Zaruski Woyski mnieyszy Łom:
Starzyński Podkom: Nadwor: J. K. Mci.
Maciey Zbierzchowski Podwoiewodzy Łomżyński.
Piotr Klicki Komorn: Łomżyński.

Adam Trzaska Komorn: Łomżyński.
Jan Zebrowski Komorn: Łomżyński.
Jakub Zyznowski Komornik Łomżyńs:
Xawery Zaruski Burgrabia Łomżyński.
Paweł Misztalewski Burgrab: Łomżyń:
Jan Mostowski Cześnikiew: Łomżyńs:
Jan Mierzeiewski.
Łukasz Mierzeiewski.

Ziemia Rożańska.

UU. Michał Karski Podkom: Rożański.
Jan Lempicki Ssta Rożański.
Jan Ciemniewski Sędzia Ziem: Rożań:
Adam Przeradowski Podcz: Rożański.
Adam Rzechowski Podsęd: Rożański.
Adam Nowodworski Podst: Rożański.
Jakób Gorski Pisarz Ziem: i Grodz: Roż:
Jozef Buczyński Skarbnik i Podstarosta Rożański.

Stanisław Slaski Komornik Ziemski Rożański.
Stanisł: Glinka Podwoiewo: Rożański.
Tomasz Brzozowski.
Piotr Łazowski Burg: Grodzki Ciecha:
Marek Zebrowski Vices Regent Rożański.
Szygowski Sędzic Grodzki Rożański.
Piotr Brzozy Burgrabia Grodz: Rożań.

Powiat

Powiat Makowski.

UU. Ignacy Karniewski Stolnik Rożańs:
Jozef Klicki Łowczy ~~Rożański.~~
Jan Karski Woyski wyższy.
Franc: Przeradowski Miecznik.
Andrzey Karniewski Woyski mnieyszy.
Rzechowaki Zupnik Rożański.
Baltazar Rzewnicki Sędz: Grodz: Roż:
Michał Gorski Regent Ziem: i Grodzki Rożański.
Ludwik Młocki Szambelan J. K. Mci.
Tadeusz Łempicki Szamb: J. K. Mci.
Tomasz Milewski Komor: Ziem: Roż:
Woyciech Dzwonkowski Podwoiewodzy Makowski.
Krzyżewski Kapitan w Woysku Koron:
Dziedzicki Burgr: Grodz: Rożański.
Antoni Przeradowski Stolnikiewicz Rożański.

Ziemia Liwska.

UU. Ignacy Cieciszowski Podkomorzy, Michał Cieszkowski Chor:, Leon Jasiński Podczaszy, Franc: Radzikowski Podsę:, Jozef Grzybowski Podstoli, Karol Lelewel Cześnik, Piotr Roguski Pisarz Ziemski i Grodzki — Liwscy.
Francis: Wielądko Woyski większy, Jozef Sobieski Miecznik, Alexy Buyno Skarbnik — Liwscy.
Floryan Cieszkowski Ssta Kleszczelews:
Woyciech Popławski Podsta Grodzki.
Floryan Dłużewski Ssta Staniński.
Tomasz Roguski, Franciszek Roguski — Burgrabiowie.

Ziemia Nurska.

Powiat Nurski w Mieście Nur.

UU. Karol Wodziński Ssta, Hieronim Zieliński Łowczy, Andrzey Swiderski Miecz:, Ludw: Barański Podstarosta, Franciszek Godlewski Sędzia Grodzki, Dyoni: Slaski Podwoiewodzy, Tomasz Bieńkowski Komor:, Jozef Zaręba Komornik — Nurscy.
Kasper Morawski Burgrab:, Jakob Godlewski Burgrab:, Maciey Budziszewski Vice Regent, Andrzey Slaski Komornikie:, Walenty Bogucki Susceptant — Nurscy.
Tadeusz Bogucki Cześnikow: Zytom:
Tomasz Morawski.

Powiat Kamieńczykowski w Mieście Kamieńczyk.

UU. Jan Zambrzycki Stolnik, Franc: Madaliński Cześnik, Wawrzen: Obrębski Skarb: — Nurscy.
Wiktor Lipiński Podwoiewodzy Kamieńczykowski.
Kaietan Pudłowski Podwoiew: Ostrow:
Jozef Kulesza, Paw: Podbielski — Komornicy Nurscy.
Karol Kownacki Regent Nurski.
Antoni Godlewski, Tad: Domaszewski — Burgrab: Nurscy.
Jozef Czarnowski Podczaszyc Nurski.
Michał Kozłowski Stolnikiew: Owruc:
Franciszek Domaszewski.
Jozef Jankowski.
Alexander Zaręba.

Powiat Ostrowski w Mieście Ostrow.

UU. Jan Zambrzycki Podcz:, Baltazar Kamieński Podsęd:, Wiktor Staniszewski Woyski wyższy — Nurscy.
Roch Godlewski Podstarosta Ostrows:
Wacł: Kempisty Sędzia Grodz: Ostro:
Piotr Godlewski Komorn: Nurski:
Stanisław Wyszomierski Regent Kamieńczykowski.
Karol Szulborski, Ignacy Sienicki — Burgrab: Nurscy.
Joachim Obrębski Sędzic Nurski.
Jan Staniszewski Podstolic.
Jan Budziszewski Pisarzewicz Nurski.
Franciszek Cichocki.
Jan Swierzewski.
Mikołay Gostkowski.

DO WOIEWODZTWA RAWSKIEGO.

Ziemia Rawska, i Powiat Bielski, Miasto Rawa i Biała.

UU. Franciszek Leszczyński Chor: Raw:
Dominik Jaxa Bykowski Chor: Bielski.
Jan Rzeszotarski Sędz: Ziem: Rawski.
Baltazar Jaxa Bykowski Podcz: Biels:
Ignacy Pruski Podsędek Ziem: Rawski.
Jan Lesiewski Podstoli Bielski.
Wincenty Woyczyński Cześn: Bielski.
Felicyan Libiszewski Łowczy Rawski.
Marcin Odrowąż Bebnowski Łowczy Bielski.
Wacław Trzciński Pisarz Ziem: Raws:
Franciszek Rzeszotarski Woyski Raws:
Teodor Pruski Miecznik Rawski.
Jozef Lasocki Miecznik Bielski.
Karol Prandota Trzciński Woys: Biels:
Teodor Boski Skarbnik Rawski.
Dominik Szymanowski Szamb: J. K. M.
Antoni Swidziński Rotm: Kaw: Nar:
Alexander Mirecki Sędz: Gr: Rawski.
Stanisław Szymoński Pisarz Gr: Raws:
Jozef Kurzewski Podwoiewod: Rawski.
Jozef Babski Komor: Gran: Rawski.
Ignacy Walewski Komor: Ziem: Raws:
Grzegorz Grotowski Sędz Ziem: Raw:
Jozef Krasowski Podstolic Rawski.
Ludwik Bogusławski Podwoiewodzic Rawski.
Kasper Golian.
Kazimierz Szempliński.
Stanisław Rykaczewski Stolnik Owru:
Cypryan Snarski Burgr: Grodz: Raws.
Marcin Lutoborski Burgr: Grod: Raws:

Ziemia Sochaczewska, i Powiat Mszczonowski.

UU. Kazimierz Walicki Ssta Sochaczew:
Jozef Walicki Ssta Mszczonowski.
Władysław Mieczyński Chor: Sochacz:
Marcin Golszewski Chor: Mszczonow.
Jan Bogatko Stoln: Mszczonowski.
Jozef Dłużewski Podcz: Mszczonow.
Jan Nepomucen Magnuszewski Podsę: Ziem: Sochaczewski.
Jan Nepomucen Łuszczewski Podstoli Sochaczewski.
Wincenty Ciechomski Cześn: Sochacz:
Jozef Rzeszotarski Cześn: Mszczonow:
Antoni Locci Łowczy Mszczonowski.
Antoni Sławiński Pisarz Ziem: Sochac:
Marcelli Zembrzuski Woys: Mszczon:
Jozef Rusiecki Miecznik Mszczonows:
Teodor Staniszewski Miecz: Mszczon:
Jan Jawornicki Woyski Sochaczewski.
Ludwik Bieniewski Skarbn: Sochacz:
Maciey Chądzyński Skarbn: Mszczon:
Jan Szymanowski Pułkown: Woysk K.
Jerzy Skarżyński Podstar: Gr: Sochacz:
Antoni Rogowski Pisarz Gr: Sochacz:
Kazimierz Plichta Reg: Gr: Sochacz:
Ignacy Plichta Komor: Gran: Sochacz:
Andrzey Choynacki.
Jozef Przebołowski.
Kułakowski.
Kasper Zaboklicki.
Antoni Chmielecki.
Antoni Fulgierski.
Franciszek Myszczyński.

Ziemia Gostyńska, i Powiat Gąbiński.

UU. Maciey Łączyński Ssta Gostyński.
Stanisław Łączyński Chor: Gąbiński.
Wawrzeniec Zabłocki Sędz: Z. Gostyń:
Piotr Łączyński Gostyńs: } Stolnikowie.
Marcin Czaykowski Gąbińs: }
Walenty Rzętkowski Gostyński }
Gordyan Podczaski Gąbiński } Podczaszowie.
Franciszek Stempkowski Podsę: Ziem: Gostyński.
Filip Nereusz Dembowski Podstoli Gostyński.
Barnaba Zawisza Podstoli Gąbinski.
Stanisław Zabłocki Gostyński }
Paweł Kurdwanowski Gąbiński } Cześnikowie.
Franciszek Gadomski Gostyński }
Walenty Gorski Gąbiński } Łowczowie.
Franciszek Słubicki Woyski większy Gąmbiński.
Andrzey Bratoszewski Pisarz Ziemski Gostyński.
Antoni Zabłocki Miecz: Gąbiński.
Stanisł: Kleniewski Gostyń: } Woyscy
Woyc: Ciechomski Gąbiń: } mnieysi.
Jozef Słubicki Woyski Kowalski.
Jan Rzętkowski Gostyń: } Skarbnikowie.
Ignacy Podczaski Gąbiń: }
Jan Kanty Bratoszewski Sędzia Grodz: Gostyński.
Kazimierz Kurdwanowski Komornik Granicz: Gostyński.

Ludwik

Ludwik Roguski Komornik Graniczny Wyszogrodzki.
Piotr Rzędkowski } Komorn: Ziems:
Stanisław Piętowski } Gostyńscy.
Ignacy Wodziński Gen: Adj. J. K. Mci.
Stefan Skarzyński Reg: Grod: Gostyń:
Paweł Wieszczycki Woyszczyc Gostyński.

PROWINCYA W. X. LITEWSKIEGO.

WOIEWODZTWO WILENSKIE.

UU. Krzysztof Giedroyc Podkomorzy.
Władysław Szadurski Sędzia Ziemski.
Ignacy Kończa Pisarz Ziemski.
Antoni Buchowiecki Podwoiewodzy.
Ignacy Jasiński Woyski.
Krzysztof Kozieł Pisarz Grodzki.
Tomasz Marcinkiewicz Podczaszy.
Piotr Towiański Horodniczy.
Hippolit Podbereski Strażnik.
Dydiński Stolnik.
Karol Giecewicz Regent Ziemski.
Antoni Romanowic Stolnik.
Kordziuk Szambelan J. K. Mci.
Dominik Rodziewicz.
Leon Horaim Woyskowicz Wileński.

Powiat Oszmiański.

Na Repartycyą Oszmiańską.

UU. Marcin Oskierka Marszałek.
Tadeusz Kocieł Ssta.
Franciszek Poźniak Sędzia Ziemski.
Marcin Supiński Podstarosta.
Andrzey Zabłocki Pisarz Grodzki.
Ignacy Czechowicz Sędzia Grodzki.
Sulistrowski Szambelan.
Chodźko Łowczy.
Dederko Koniuszy.
Ważyński Szambelan.
Jankowski Sędzia Assessor: W. X. Lit.
Antoni Hutorowicz Rotmistrz.
Kozieł Podstolic.
Aloizy Rokicki Chor: Woysk W. X. L.
Umiastowski Regent Ziemski.

Na Repartycyą Posławską.

UU. Jozef Ważyński Podkomorzy.
Kozieł Chorąży.
Chomiński Sędzia Ziemski.
Jankowski Sędzia Ziemski.
Hutorowicz Sędzia Grodzki.
Chodźko Sędzia Grodzki.
Ignacy Oskierka Szamb: J. K. Mci.
Danilewicz Sędzia Grodz: Smoleński.
Leon Soroka Pisarz Grodzki.
Czechowicz Mieczny.
Krzywobłocki Strażnik.
Hałko Krayczy.
Stefan Sulistrowski Staroście Iżycki.
Swięcicki Szambelan.
Zabłocki Regent Grodzki.

Powiat Lidzki.

UU. Franciszek Alexandrowicz Marszeł.
Jozef Scypion Starosta.
Jan Olszewski Podstoli.
Augustyn Szemiott Cześnik.
Fulgenty Kamiński Horodniczy.
Michał Skinder Miecznik.
Joachim Narbutt Pułkow: Bryg: Usar.
Franciszek Jodko Komornik Granicz.
Ignacy Kostrowicki Generał Adjutant J. K. Mci.
Tomasz Wilkaniec Regent Ziem.
Jozef Rossadowski Rotmistrz Lidzki.
Adam Turski Rotmistrz Lidzki.
Jozef Korzeniewski Rotmistrz.
Popławski.
Tadeusz Pawłoski Rotmistrz.

Powiat Wiłkomirski.

UU. Kazimierz Kościałkowski Chorąży.
Ignacy Komar Sędzia Ziemski.
Dominik Micewicz Sędzia Ziemski.
Marcyan Janowicz Stolnik.
Seweryn Siesicki Pisarz Ziemski.
Jozef Morykoni Podstarosta.
Wincenty Tomaszewicz Pisarz Grodz.
Jozef Hoppen Strażnik Wiłkomirski.
Franciszek Zabielski Skarbnik.
Parafianowicz Łowczy.
Antoni Łachnicki Oboźny.
Jozef Kupść Budowniczy.
Stanisław Wołodko Regent Grodzki.
Nikodem Kośko Szambel: J. K. Mci.
Pomarnacki.

Powiat Brasławski.

UU. Michał Ogiński Marszałek.
Bogusław Mirski Podkomorzy.
Ignacy Burzyński Starosta.
Jan Zaba Chorąży.
Adam Kłott Sędzia Ziemski.
Ludwik Zachorski Sędzia Ziemski.
Kazimierz Rachoza Horodniczy.
Karol Masłowski Skarbnik.
Ignacy Szyryn Koniuszy.
Jakob Podbereski Oboźny.
Tadeusz Smigielski Krayczy.
Wawrzecki Generał.
Rudnicki Starosta.
Jozef Juszkiewicz Regent.
Jozef Czarnocki Regent Graniczny.

WOIEWODZTWO TROCKIE.

UU. Romer Podkom: Wwdztwa Trock:
Robert de Raës Sędzia Ziemski.
Bernard Szwykowski Stolnik.
Piotr Kleczkowski Pisarz Ziemski.
Strawiński Ex-Pisarz Grodzki.
Jan Skarzyński Budowniczy.
Bernard Siwicki:
Karłowicz Regent Ziemski.
Tur Szambelan J. K. Mci.
Godlewski Regent Grodzki.
Odyniec Skarbnik:
Tomaszewicz.
Jozef Tomaszewski.
Hermann Podczaszy Starodubowski.
Gieysztor Mieczn: Wwdztwa Trock.

Powiat Grodzieński.

UU. Franciszek Bouffał Łowczy Nadworny W. X. Lit.
Franciszek Jundziłł Podkom: Grodzi.
Ignacy Ihnatowicz Chor.
Tadeusz Alexandrowicz Sędzia Ziem.
Jakob Rukiewicz Sędzia Ziemski.
Andrzeykowicz Sędzia Grodzki.
Wiktor Szumkowski Sędzia Grodz.
Jan Moroz Podczaszy.
Tadeusz Wolmer Łowczy.
Andrzey Eysymont Cześnik.
Hippolit Wołkowicki Strażn: Grodz:
Jozef Siedzieniewski Rotmistrz Grodz:
Jan Obuchowicz Vice Regent Grodz:
Zacharyasz Dobrylewski Rotmistrz.
Mateusz Brzozowski Rotmistrz.

Powiat Kowiński.

UU. Adam Kozakowski Prezes Sędzia Ziemski.
Jozef Siruć Ex-Sędzia Ziemski.
Rafał Szymkowski Stolnik.
Antoni Blinstrupp Podstoli.
Tomasz Mineyko Pisarz Ziemski.
Szymon Wiszniewski Pisarz Grodzki.
Michał Dylewski Rotmistrz Smol.
Antoni Szorć Cześnik.
Onufry Posławski.
Tomasz Jllinicz Oboźny.
Stanisław Babecki Koniuszy Starod:
Ignacy Siwicki Starościc Rakacieyski.
Onufry Swirski Regent Ziemski.
Antoni Sławiński Regent Ziemski.
Kulwiec Strukczaszy.

Powiat Upitski.

UU. Michał Straszewicz Marszałek.
Jozef Staszewski Podkomorzy.
Bartłomiey Bystram Prezes Sędzia Ziemski.
Jakob Puzyna Woyski.
Jozef Kimbar Podstoli.
Karol Brunnow Pisarz Grodzki.
Jan Truskowski Ssta Rumszyski.
Jozef Szyszło Stolnik Inflantski.
Stanisław Łopaciński Podczaszy.
Boban Starosta Jancuński.
Adam Szwoynicki Skarbnik.
Tomasz Koryzna Miecznik.
Tomasz Oświecimski Reg: Ziemski.
Tadeusz Olechowicz Regent Ziemski.
Szukszta Pisarzewicz Ziemski.

XIĘSTWO ZMUDZKIE.

Na Repartycyą do Rosień.

UU. Jan Odachowski Ciwun Eyragolski.
Tadeusz Białłozor Ciwun Wielkich Dyrwian.
Waleryan Billewicz Ciwun Małych Dyrwian.
Ludwik Gorski Ciwun Retowski.
Antoni Gadon Ciwun Uzwęski.
Jozef Terebesz Ciwun Pojurski.
Wincenty Przeciszewski Ciwun Sadowski.
Benedykt Wołłowicz Sędzia Ziemski.
Michał Mikucki Stolnik Zmudzki.
Ignacy Sylwestrowicz Sędzia Ziemski.
Kazimierz Chlewiński Podst: Sąd: Gr.

Tomasz

Tomasz Hryniewicz Sędzia Grodzki.
Karol Janczewski Sędzia Grodzki.
Stanisław Dowgiefc Krayczy.
Jozef Zaleski.

Na Repartycyą do Szawel.

UU. Tadeusz Jagmin Ciwun Twerski.
Leon Przeciszewski Ciwun Berzański.
Szymon Goniprowski Ciwun Tędziagolski.
Jozef Sławoczyński Ciwun Korszewski.
Ignacy Pilsudzki Ciwun Wieszwiański.
Jakub Nagurski Podkom: Zmudzki.
Franciszek Kownacki Sędzia Ziemski.
Jan Iwanowicz Sędzia Ziemski.
Adam Rupeyko Sędzia Ziemski.
Mateusz Jeleński Podstoli.
Jerzy Goyżewski Podstarosta.
Jan Burba Sędzia Grodzki.
Jerzy Juczewicz Oboźny.
Jan Swiderski Kuchmistrz.
Antoni Węcławski Mostowniczy.

Dobra Exulantskie Obywatelów Woiewództwa Smoleńskiego i Powiatu Starodubowskiego przez Kommissarzów tych Woiewództw i Powiatów maią bydź wyprowadzone, w których leżą.

WOIEWODZTWO POŁOCKIE.

UU. Antoni Zienowicz Podkomorzy.
Jan Nornicki Chorąży.
Tadeusz Buynicki Sędzia Ziem:
Marcin Szczyt Sędzia Ziemski.
Marcin Borowski Pisarz Grodzki.
Kazimierz Swiacki Krayczy.
Antoni Obrąpalski Miecznik.
Mikołay Przysiecki Mostowniczy.
Stefan Korsak Sędzia Pogranicżny.
Piotr Szystowski Podczaszy.
Joachim Dobroszyński Szambelan.
Dyonizy Hrebnicki Szambelan.
Jozef Bielikowicz Szambelan.
Mikołay Reutt Szambelan.
Dawid Miłaszewicz.

WOIEWODZTWO NOWOGRODZKIE.

UU. Adam Woyniłowicz Podk: Nowogr:
Jabłoński Strażnik.
Joachim Kmita Sędzia Grodzki.
Adam Wierzeyski Pisarz Grodzki.
Korbut Cześnik Nowogrodzki.
Jerzy Białopiotrowicz Ex-Pisarz Woys:
Adam Broniec Podczaszy Wiłkomirs:
Stanisław Wocbuń Strażnk Mścisław:
Peterson Szambelan.
Kazim: Strzelbicki Stolnik Witebski.
Michał Olszewski Rotmistrz Grodzień:
Antoni Ańcuta Sędzic Ziem: Brzeski.
Ignacy Gosławski Skarbnikiewicz Nowogrodzki.
Bohdanowicz Ssta Kowalkowski.
Xawery Czarnocki Rotmistz Miński.

Powiat Słonimski.

UU. Antoni Kobyliński Podk: W. X. Lit:
Wołłowicz Skarb: W. X. Lit:
Jozef Jelec Regent W. X. Lit:
Jan Makowiecki Podkomorzy.
Alexander Mikulski Chorąży.
Wiktor Połubiński Woyski.
Strawiński Ex-Starosta Słonimski.
Adam Szukiewicz Stolnik.
Ignacy Bychowiec Podstoli.
Tomasz Korczyc Podczaszy.
Jan Przecławski Oboźny.
Zienkowicz Staroście Ducki.
Rostocki Starosta Borowski.
Jundziłł Kapitan Woysk Pruskich.
Woyciech Pusłowski Podstolic.

Powiat Wołkowyski.

UU. Zygmunt Grabowski Krayczy W. X. Lit.
Jan Bychowiec Marszałek.
Mikołay Bułharyn Podkomorzy.
Kazimierz Zołkowski Chorąży.
Franciszek Kołupayło Sędzia Ziemski.
Onufry Dziekoński Stolnik.
Franciszek Iwaszkiewicz Podstarosta.
Paweł Zawisza ~~Pisarz~~ Grodzki.
Michał Suchodolski Koniuszy.
Adam Jelski Strażnik.
Franciszek Tarassowicz Regent Grodz:
Siehen Chor: Brygady Ussarskiey.
Michał Zyniew Oboźnic Wołkowys:
Kulesza Dworzanin J. K. Mci.
Antoni Pisanko Rotmistrz Wołkowys.

WOIEWODZTWO WITEBSKIE.

UU. Kazimierz Łuskina Woyski Witeb:
Jan Kossakowski Stolnik Witebski.
Kazimierz Iwanowski Podstoli Witeb:
Ferdynand Kontrym Cześnik Witeb:
Boguszewski Podczaszy Witebski.
Kazimierz Hurko Horodniczy.
Pioro Miecznik.
Wasilewski Koniuszy.
Aloizy Bagieński Oboźny.
Sleżanowski Szambelan.
Ludwik Bartoszewicz Szambeban.
Stanisław Przesmycki Szambelan. brak wory
Tomkowicz Sędzic Ziem: Orszański.
Adam Rakoza Koniuszy Witebski. fo Fc
Wilczyński.

Ziazd dla Woiewództwa Witebskiego naznacza się w tym mieyscu, gdzie Ziazdy Powiatu Orszańskiego odbywaią się.

Powiat Orszański.

UU. Mikołay Sabba Chrapowicki Marsz:
Jozef Zambrzycki Sędzia Ziem:
Stanisław Tumkowicz Sędzia Ziem:
Tadeusz Zdroiewski Sędzia Ziem:
Tadeusz Przysiecki Woyski.
Ignacy Omulski Podstarosta.
Tadeusz Bartoszewicz Sędzia Grodz:
Michał Szemesz Podczaszy.
Michał Przesmycki Cześnik.
Ignacy Boguszewski Horodniczy.
Wincenty Kaciucewicz Skarbnik.
Tadeusz Hornowski Łowczy.
Antoni Sleżanowski Oboźny.
Jozef Szostak Strażnik.
Michał Czereyski Reg: Ziem: Orszańs:

WOIEWODZTWO BRZESKIE LIT.

Fz UU. Zenon Wisłouch Podkomorzy.
Tomasz Koiszewski Sędzia Ziem:
Paweł Czyż Woyski.
Jan Kłokocki Woyski Miński.
Jacek Paszkowski Podstoli i Podstar:
Felix Chrzanowski Pisarz Grodzki.
Władysław Wankowicz Strażnik.
Wrett Woyski Inflantski.
Sierakowski Ssta Olszański.
Wincenty Matuszewic Kasztelanic.
Stanisław Laskowski Chor: Petyhor.
Ruszczyc Szambelan J. K. M.
Jan Grabowski Sędzic Ziemski.
Załęski Rotmistrz.
Buchowiecki Ex-Buńczuczny.

Powiat Piński.

Fa Fc UU. Kaietan Korzeniewski Reg: W.X.L.
Franciszek Xże Drucki Lubecki Marsz:
Ignacy Kurzeniecki Chorąży.
Antoni Plater Ssta Giełdziuński.
Jan Orzeszko Woyski.
Teodor Rodziewicz Cześnik.
Michał Seyffard Horodniczy.
Alexander Skirmond Komornik.
Jan Butrymowicz Szambelan J. K. M.
Adam Szyrma Regent Ziemski.
Onufry Kostrowicki Szambel: J. K. M.
Michał Orda Ssta Radochoski.
Ignacy Hołowko Kraycyc Ptu Pińsk:
Jan Stachowski Komorn: Ptu Pińsk:
Giedroyc Generał Adjut: Buławy Pol:

WOIEWODZTWO MINSKIE.

UU. Jozef Bykowski Chorąży.
Jan Pawlikowski Sędzia Ziem.
Joachim Chmara Stolnik.
Stanisław Pruszyński Podstarosta.
Fb Mikołay Swiętorzecki Oboźny.
Ignacy Ratyński Koniuszy.
Jozef Wołodkowicz Gnał Adjutant.
Wankowicz Ssta Krasowicki.
Osztorpp Pułkownik.
Michał Bohuszewicz Chor.
Mozeyko Łowczy Trocki.
Michał Chełchowski.
Godlewski Szambelan.
Gąspar Horain Szambelan.
Jesman Kapitan. Fz

Powiat Mozyrski.

UU. Kazimierz Oskierko Marszałek.
Troian Przybora Sędzia Ziemski.
Stanisław Jeleński Sędzia Ziemski.
Ignacy Obuchowicz Podstar.
Kazimierz Węcławowicz Sędzia Grod.
Stanisław Lękiewicz Sędzia Grodzki.
Kazimierz Oranowski Podczaszy.
Ludwin Pancerzyński Miecznik.

Jozef

Jozef Stocki Skarbnik.
Kazimierz Rusiecki Horodniczy.
Joachim Jankowski Krayczy.
Dominik Bohusz Łowczy.
Kazimierz Buialski Obozny.
Michał Zudra Pisarzewicz.
Jgnacy Ostrowski Rotmistrz.

Powiat Rzeczycki.

UU. Kazimierz Chlewiński Marszałek.
Stanisław Wołłowicz Podkomorzy.
Jan Kiełczewski Sędzia Ziems.
Seweryn Dernałowicz Pisarz Ziems.
Felicyan Rudnicki Sędzia Grodzki.
Jgnacy Oskierko Sędzia Grodzki.
Alexy Jwaszkiewicz Podczaszy.
Krzysztof Sołtan Łowczy.
Kazimierz Chalecki Obozny.
Alexy Lewonowicz Strażnik.
Hryniewicz Szambelan J. K. Mci.
Jozef Pruszanowski Podkom: Rzeczyc.
Malinowski Szambelan J. K. Mci.
Jan Zelichowski Rotmistrz.
Stanisław Jastrzębski Rotmistrz.

1mo. Do każdego Woiewództwa, Ziemi, lub Powiatu, wyżey wyznaczeni Kommissarze ziechać się maią na dzień 1. Lipca, Roku teraźnieyszego Tysiącznego Siedmsetnego Ośmdziesiątego Dziewiątego do Miast *respective* swoich, uwiadomiwszy przez pierwszego Kommissarza poprzedzonemi na dwie Niedziel Innotescencyami o terminie koleynym przez dnie wyznaczone Parafiów przystępowaniu do Intrat swoich pokazania; Kommissarze zaś czynność swoią naydaley na ostatni dzień Września zakończyć maią.

2do. Kommissarze nimieyszym Prawem wyznaczeni w przytomności Obywatelów przed pierwszym z porządku, a pierwszy w przytomności Kollegów wykonać maią Przysięgę w Rotę niżey przepisaną.

Rota Przysięgi dla Kommissarzów.

„ Ja N. przysięgam Panu BOGU w Tróycy S. iedynemu, iako „ rzetelnie bez faworu przyiaźni, ani nienawiści, ani nie uwodząc się „ żadnym datkiem, lub obietnicą, każdego Obywatela Intratę stałą, „ stosownie do zwyczaiu przy Przedaży Dóbr używanego, i podług „ Opisów teraźnieyszego Prawa examinować będę, a gdziebym po- „ strzegł omyłkę, czyli umyślnością zmnieyszenie, lub zataienie, o- „ strzedz i zreflektować nie zaniedbam, a dopiero po takim ścistym „ wyexaminowaniu, Właściciela lub Dyspozytora, do zaprzysiężenia „ Intraty przypuszczę, oraz wartość Produktów, sposobem przy prze- „ daży Dóbr używanym, sprawiedliwie ustanowię, tak mi Boże do- „ pomoż. „

3tio. Po zafundowaniu tym sposobem Kommissyi, Kommissarze nayprzód ułożą taxę Pańszczyzny, robocizny, lub Zboża i wszystkich rzeczy Intratę składaiących stosownie do zwyczaiu Woiewództwa, Ziemi lub Powiatu, oprócz Artykułów poniżey wyłączyć się maiących, aby nie czyniąc odmiennego dla każdey Wsi szacunku, generalney dla całego Powiatu ustanowioney trzymali się Reguły, zachowując do dystynkcyi Powiatów różności ceny, i ich położenia. Jeżeliby zaś nie mogli wszyscy Kommissarze zawsze bydź przytomnemi, obowiązani będą układ między sobą uczynić, i onże podpisać, który, w którym czasie ma siedzieć, z ostrzeżeniem: aby zawsze sześciu przytomnych było, a Komplet naymniey z pięciu, łącząc w to Duchownego iednego, składać się ma; a ieżeliby Duchowny nie ziechał, sami Swieccy Komplet składać będą, prezydować zaś ma zawsze Swiecki, i te obowiązki, oraz układ pod karą oddalenia *ab activitate* na lat sześć, każdy Kom-

missarz dopełnić powinien, wyiąwszy prawdziwą chorobę, o której uwiadomić Kommissyą Powiatową, a potym onęż przed tąż Kommissyą Powiatową zaprzysiądz obowiązany będzie. Gdyby zaś w którey okoliczności Kommissarze *unanimitate* zgodzić się nie mogli, więc większością zdań decydować maią, a w przypadku równości zdań Prezyduiący przydaniem swey kryski rezolwować będzie.

4to. Właściciel, Possessor, lub Dyspozytor Dóbr Duchownych i Swieckich, złożyć ma Inwentarz Intraty, a gdzieby Inwentarzy nie było, Regestra wysiewów wszelkich, lub zbioru na Dworskich Folwarkach podług zwyczaiu Woiewodztwa, Ziemi, lub Powiatu, bądź Pańszczyzny, czyli robocizny, i różnych Przychodów trzech lat ostatnich, a ieżeliby kto nie miał trzechletnich Regestrów, przynaymniey ostatnie dwuletnie, *ad Annum Millesimum Septingentesimum Octuagesimum Octavum inclusivè* okazać powinien, a ktoby Rokiem przed Prawem kupił Dobra, z Roku tylko tego, iak dziedziczy; z których Inwentarzów, lub Regestrów, wyciągnięta ma bydz iednoroczna śrzednia Intrata z Produktów Ziemi, nie mniey z wszelkich pewnych i stałych Dochodów stosownie do zwyczaiu Woiewodztwa. Ziemi, lub Powiatu, przy Przedażach Dóbr używanego. Za stałe zaś i pewne Intraty te wszystkie Prowenіencye rozumiane mieć chcemy, które poniższemi opisami Prawa wyłączone nie będą. A gdy Kommissarze za dokładny uznaią Inwentarz, lub Regestra, i te podpiszą, wtenczas Właściciel, lub Possessor, albo w ich nieprzytomności, Kommissarz, lub Ekonom wiary godny, a nie w celu czynienia wiadomości z umnieyszeniem Intraty dla uszczerbku Skarbu przyięty, Przysięgę ma wykonać, w te słowa: ☩ „ Ja N. przysięgam Panu BOGU w Tróycy S. iedynemu, iako podana przezemnie Intrata Maiętności N. w niczym na pokrzywdzenie Ofiary dla Rzplitey zmnieyszona i utaiona nie iest, tak mi Boże dopomoż. „ ☩ Oprócz zaś Przysięgi przez Kommissarza, lub Ekonoma, lub Dyspozytora mieyscowego wypełnioney, Dziedzic w różnych Woiewodztwach, czyli Powiatach maiący Dobra, tam gdzie mieszka w Grodzie, lub Ziemstwie, ma przysiądz, iako Kommissarzom i Ekonomom zalecił, iak nayspráwiedliwiey Intraty podać stosownie do zwyczaiu Kraiu, i podánie takowe Intraty naywiadomszym ludziom polecił, i do podania Intraty na szkodę Skarbu, ani przez siebie, ani przez subordynowane osoby, nie namówił, a tey wykonaney Przysięgi, gdy Extrakt wyięty odeszle Kommissarzom Powiatowym, Kommissarze przy Klassyfikacyi Intraty Dóbr iego Przysięgę dopełnioną, zakonnotuią. Osoby znayduiące się na Funkcyach publicznych, mogą wykonać Przysięgę wyżey przepisaną, w którymkolwiek Grodzie, co się ma rozumieć i o Woyskowych służbą aktualną obowiązanych. Ktoby zaś za Granicą przed ninieyszym Prawem znaydował się, i w czasie odbywaiącey się Kommissyi nie mógł ziechać, za Granicą przed Aktami publicznemi Przysięgę wyżey przepisaną, wykonać będzie obowiązany, i zaświadczenie oneyże do Kommissyi Woiewodzkiey przesłać.

Gdy z kolei Parafii na Kommissarza zasiadaiącego okazanie z Dóbr iego Intraty następować będzie, obowiązany natenczas oddalić się od zasiadania, i Intratę z Dóbr swych przed Kollegami w Komplecie wyżey opisanym przez siebie, lub Kommissarza, lub Ekonoma, okazać i zaprzysiądz, a gdy przez Ekonoma Intratę podawać będzie, Przysięgę osobistą, iak inni Obywatele, wykonać.

Z Dóbr razem chodzących i w iednę Maiętność lub Klucz złączonych, choćby w kilku Woiewodztwach, lub Powiatach, albo Parafiach,

ſiach, rozciągaiących ſię, w tym Powiecie, i pod tą Parafią okazana bydź powinna Intrata, w którym Dobra Klucza, lub Maiętności pryncypalne leżą, nie zważaiąc na Alternatę. W przypadku zaś gdzie Dobra pryncypalne nie w tym Powiecie leżą, w którym Parafia ſytuowana, więc do tego Powiatu należeć będą, w którym takowe Dobra leżą. O czym Kommiſſye Powiatowe na wzaiem uwiadomiać ſię powinny. A w zapiſywaniu Intraty wyraźnie każdą Wieś, lub Folwark, do którego Powiatu, lub Parafii należy, Kommiſſye zapiſywać obowiązane będą.

5to. Po takowych dopełnionych Przyſięgach, Inwentarz, lub Regeſtra Intraty podpiſuiąc Kommiſſarze, część dzieſiątą z ſtałych i pewnych Dochodów, to ieſt: tych, które w Przedażach Dóbr na Intratę liczonemi ſą, zapiſzą, podług zwyczaiu Ziem, Powiatów, i Woiewództw, w ktorych ſię te Dobra znayduią. Kommiſſarze zaś to z Intrat excypować będą, co ſię przy Przedaży za zwyczay do ſtałey Intraty nie podaie.

6to Z Fabryk wſzelkich, Laſowych, Kopalni i innych z Handlów i Rękodzieł w Dobrach Ziemiańſkich i Duchownych, Kommiſſarze do wyciągnienia Intraty wdawać ſię nie będą, chyba z tey Pańſzczyzny, co na nie obrocona bywa, która raz rachować ſię będzie i ta Pańſzczyzna, podług zwyczaiu Woiewodztw, Ziem, i Powiatów ma bydź oceniona, a z niey groſz ofiarowany na rzecz Skarbu Publicznego oznaczony, Propinacya zaś do Intraty rachowana bydź powinna.

A że Przezacne Duchowieńſtwo Dzieſięciny i Meſzne w zbożu lub pieniędzach, z Folwarków, z Dóbr Dziedzicznych i Duchownych odbierane, do Intrat podawać obowiązane będzie, więc każdemu Dziedzicowi, lub Poſſeſſorowi, Dzieſięcinę i Meſzne w zbożu lub pieniędzach z Folwarków, tam gdzie ieſt wydawana, z Intrat do wyciągnienia Ofiary podawać mianych, Kommiſſya potrąci.

7mo. Podczas tey zgromadzoney Kommiſſyi, ieden z Kommiſſarzów trzymać będzie Protokuł, pod tytułem: *Ofiara na Woyſko z Dóbr Ziemſkich, tak Swieckich, iako i Duchownych Powiatu N.* w którym Protokule Wſi każdey, lub Folwarku, Summaryuſz Intraty krótko zebraney, zapiſany bydź powinien; a ten Protokuł, po zakończeniu generalnym i podpiſaniu Kommiſſarzy, ieden do Grodu właſnego, drugi do Kommiſſyi Skarbowey odeſłać należy, ſame zaś Inwentarze i Regeſtra, Obywatelowi nazad zwrócone, i do konſerwacyi onemuż zalecone, w Sprawach Obywatelſkich u iakiegożkolwiek bądź Sądu, za żaden dowód, lub Dokument brane bydź nie maią.

Co przynależy Dóbr dawniey do Ordynacyi Oſtrogſkiey należących, Kommiſſye Powiatowe Intratę z nich całkowitą, podług wyżey opiſanego ſpoſobu, bez wytrącenia dzieſiątego groſza na Skarb i tey Opłaty, którą teraz czynią, uſtanowią i w Protokuł zapiſzą. Ponieważ zaś Kommiſſya Dubieńſka Roku Tyſiącznego Siedmſetnego Siedmdzieſiątego Piątego, dla nieiaſney Reguły nierównie do każdego Intraty z tych Dóbr Summę Trzykroć Sto Tyſięcy Złotych Polſkich applikowała, przeto Kommiſſya Skarbu Koronnego, co do tych Dóbr zebrawſzy całkowitą Intratę z Protokulów Kommiſſyi Powiatowych, część iaka należeć będzie na Opłatę rzeczoney Summy Trzykroć Sto Tyſięcy Złotych Polſkich uproporcyonuie, i do każdych w ſzczególno-

 ści

ści Dóbr przyłączy, a dopiero z reſztuiącey Intraty, Groſz Dzieſiąty na Opłatę do Skarbu Koronnego zapiſze.

8vo. Szlachta żadnych Poddanych niemaiąca, i nie więcey nad Korcy Dzieſięć, rachuiąc Korzec po Garcy Trzydzieści dwa, wſzystkiego ogółem Zboża na Częściach Dziedzicznych wyſiewaiąca, oprócz Podymnego, Podatkom ninieyſzym podpadać nie ma. Propinacye zaś, i Przychody Pieniężne, lub Oſepy, pod tę Excepcyą podchodzić nie maią. A że Podatku pewność nie do Osób, lecz do Gruntu przywiązuie ſię, przeto Właściciele Dziedzin, gdy rezygnuią Części ſwoie, wyrazić w Donacyi powinni Podatku Rzeczypoſpolitey ilość, aby tym ſpoſobem przy Zmianie Dziedziców nie nikła wiadomość Ofiary na Woyſko, co ſię zaſtrzega pod nieważnością Donacyi. Gdyby zaś kiedy ſkupuiący Cząſtſki małe Dziedzin, oneż powiękſzył, takowego Kommisſya Woiewodzka uwiadomiona od Kancellaryi o zaſzłey Tranzakcyi pociągać w czaſie będzie mocna, aby *ad normam* ninieyſzego Prawa, Inwentarz Intraty ſpiſał, i teyże Kommiſſyi podał, która Kommiſſyą Skarbową oſtrzeże o takowym przybytku Intraty i Dochodu publicznego.

9no. Dobra, które ſą w Zaſtawie, lub pod Dożywociem, nie Dziedziców, lecz Zaſtawników i Dożywotników, do opłacenia Ofiary obowiązanemi czynią, i z tey Opłaty aż do czaſu okupna punktualnie dopełnianey żadney bonifikacyi od Dziedzica pretendować nie maią. Tam zaś, gdzie Dziedzic Zaſtawnikowi względem ſiebie excepcye w Kontrakcie położył, lub Intratę ſobie iaką excypował, lub Addytament ſobie rezerwował, tam Dziedzic do Opłaty proporcyonalney rezerwowaney Intraty, pociągany bydź ma.

Gdyby zaś Dziedzic Zaſtawnikowi Summ na terminie Kontraktem oznaczonym po uczynionym Urzędowym Obwieſzczeniu nie wypłacił, i Zaſtawnik chcący Summy ſwoie podnieść zaſkarżenie do Grodu właſnego Województwa, Ziemi lub Powiatu, o nie uczynienie zadoſyć Kontraktowi zanioſł, a po zaſkarżeniu Dekret *ſolutionis* otrzymał, więc od uchybionego Terminu Dekretem oznaczonego, całkowitą Ofiarę Dziedzic Zaſtawnikowi nadgrodzić będzie obowiązany.

A nie wykupiony Poſſeſſor Zaſtawny zaſtępuiąc Dziedzica w opłaceniu Skarbowi dzieſiątego groſza od Terminu Dekretem *ad Inſtantiam ſui* do wykupna wyznaczonego zoſtaiąc w Poſſeſſyi, winien będzie zaprzysiężoną Kalkulacyą probować, iż Prowent z Dobr Zastawą trzymanych, po odtrąceniu na rzecz swoią Prowizyi ſiedem od Sta, nie wyſtarcza na opłacenie Skarbowi Podatku, w przeciwnym bowiem przypadku żadna bonifikacya od Dziedzica żądana bydź nie może. Gdyby zaś Poſſeſſor Zaſtawny nie żądał powrócenia dzieſiątego groſza Ofiary od Dziedzica, nie będzie podług dawnych Praw o Zaſtawach ſtanowionych do Kalkulacyi pociągany.

10mo. A gdy z Dóbr Szlacheckich z Intraty Stan Rycerſki groſz dzieſiąty od ſta, a zas z Dóbr Duchownych, Stan Duchowny, Groſzy dwadzieścia także od ſta na potrzeby Rzeczypoſpolitey, ſzczególniey na utrzymywanie Woyſka ofiarował, a w Kraiach Państw Rzeczypoſpolitey Naſzey, Miaſta różne i Przedmieścia, tak Królewſkie, iak Duchowne, oddzielne Wſie, i Folwarki za różnemi Przywileiami, tudzież Mieſzczanie w Miaſtach i Przedmieſzczanie po kilka Włók roli

trzy-

trzymaią i posiadaią, przeto czyniąc sprawiedliwość w Podatkowaniu z wszystkich Wsiów do Miast należących, a z Włok i Półwłoczków przez Mieszczan w Miastach trzymanych (oprócz Miast w Wielkim Xięstwie Litewskim osobny Podatek opłacaiących z Gruntu po skassowanych Magdeburgiach) Grosz Dziesiąty z Intraty wszelkiey stałey na wzór Dóbr Ziemiańskich do Skarbu Rzeczypospolitey odtąd wnoszony mieć chcemy, i podawanie takowych Intrat w całey Koronie i w Wielkim Xiętwie Litewskim, podług porządku dla Dóbr Szlacheckich w przystępowaniu do Klassyfikacyi, i w podaniu Intraty przepisanego, postanawiamy.

11mo. Zabespieczaiąc niezawodność przychodów dla Skarbu Rzplitey z Dochodów Duchownych, równie iak i od Intrat z Dóbr Ziemskich, i nie zmnieyszaiąc bynaymniey Dochodów Dziedzicznych dla Rzeczypospolitey przez Lokacyą Summ Duchownych, od których osobna, iako Duchownych Opłata do Skarbu Rzplitey następować powinna, iako też zapewniaiąc sprawiedliwość w prędkim i niezawodnym odbieraniu resztuiących Czynszów i Prowizyi Stanowi Duchownemu od kogożkolwiek przychodzących, stanowiemy: Iż każdy Właściciel i Possessor Dóbr Ziemskich Summy Wyderkaffowe czyli Funduszowe podnieść się mogące, Duchowne, potrącać z Intrat Dziedzicznych nie będzie mocen; Czynszowe zaś lub Zapisowe wieczyście dla Kościołów, do Dóbr przywiązane, i na nich zabespieczone maiący, z Intrat Dziedzicznych potrąciwszy, grosz z Prawa wyznaczony według różnicy dochodu dla Rzplitey z Funduszu Duchownego do Skarbu składać, resztę zaś takowych Czynszów, albo Prowizyi Duchownym Osobom, komu należą, punktualnie wypłacać będzie; gdyby zaś kto reszty Czynszów, lub też Prowizyi po odtrąceniu należytości Duchowney dla Skarbu Rzeczypospolitey, Duchownym nie opłacił, takowy od uchybionego Terminu, za karę po pięć od Sta opłacać będzie obowiązany, od czasu Oblaty teraźnieyszego Prawa.

12mo. Jako zaś Kommissya obowiązana iest do pilności, żeby żadna czyiażkolwiek Osiadłość opuszczoną nie była, tak Właściciele i Possessorowie w czasie z kolei na siebie przypadaiącym, zaniedbać podania Inwentarzów, lub Regestrów swoiey Intraty nie będą powinni, i gdyby kto znalazł się taki, któryby obowiązku tego uchybił, Kommissya przez Woźnego rekwirować go będzie, a gdyby po czasie rekwizycyi (która w Aktach Ziemskich, lub Grodzkich, oblatowaną ma bydź) w przeciągu czterech Tygodni rekwirowany sam nie stanął, lub nikogo do okazania Intrat nie zesłał, Kommissya Lustracyą z Osób trzech przez siebie wybranych na Grunt do wyprowadzenia Intraty zeszle, którą przez Lustratorów przed sobą złożoną wyexaminuie, i przysiądz Właścicielowi, lub iego Domowemu, podług wyższych ostrzeżeń zesłanemu rozkaże, dla Lustruiących zaś nadgrodę z sprawiedliwości wynikaiącą na Dobrach lustrowanych przyzna, i Lustruiącym na piśmie wyda, za którym lustrowany, iak za Inskrypcyą *liquidi Debiti*, odpowiedzieć Lustruiącym obowiązany będzie. Takowy zaś, któryby dobrowolnie Intraty podług przepisu Prawa nie podał, a z tego powodu Kommissya Woiewódzka przynaglona byłaby do zesłania z pomiędzy siebie Lustratorów na Grunt, wtedy każdy Lustracyą do siebie ściągaiący za karę podwóyny Prowent z Dóbr wyciągnięty przez lat cztery do Skarbu Rzeczypospolitey wnosić powinien.

Gdyby zaś kto nie tylko do Kommissyi po Rekwizycyi nie stanął, ale i Lustracyi nie dopuścił, albolitez przeciw Kommissyi Wo-

iewódzkiey i Pomocy Woyskowey targnął się, i tę wypierał gwałtownie, takowy, iako nieprzyiaciel Oyczyzny, Prawu nieposłuszny, własność w Oyczyznie utraci, a Maiątek iego *plus offerenti*, na wieczny Czynsz przez tęż Kommissyą przedany na użytek Skarbu zostanie, sposobem na Licytacyą Starostów opisanym, do czego Pomoc Woyskowa przez Kommissyą u naybliższey Kommendy rekwirowana, dodaną ma bydź.

13*tio*. Z Dóbr po zniesionym Zakonie Jezuickim dziedzicznie posiadanych, nie potrącaiąc Procentu od Summ Kapitalnych za szacunek Dóbr ustanowionych, od całey Intraty, tak iak z Dóbr Ziemskich dziesiąty Grosz do Skarbu Oboyga Narodów wnoszony, i ten przez Kommissarzy po Woiewództwach, Ziemiach, i Powiatach, teraz ustanowionych, przyimowany mieć chcemy, wolne przy tym złożenie Summ Kapitalnych Dobra tey natury ciążących w każdym czasie, *prævia quietatione & evictione*, dozwalamy za wiadomością i dołożeniem się Kommissyi Edukacyiney. Procent od Summ po-Jezuickich na Dobrach będących, iako iuż w Dziedzictwo obróconych, w Koronie i w Litwie po pięć od Sta, odtąd żeby był opłacany, mieć chcemy, co i o Summach oryginalnych po-Jezuitach pozostałych rozumiane ma bydź, gdyby iednakże od Summ po Jezuickich Kapitalnych, Rękodaynych, Zapisowych, lub z szacunku Dóbr po-Jezuickich wynikaiących, inni Obywatele Kraiowi większy Procent siedm od Sta nieprzewyższaiący, z równym bespieczeństwem i zaświadczeniem od kompletu Sądu Ziemskiego, lub Urzędu Grodzkiego, o pewności Maiątku Obywatela o Summę po-Jezuicką konkuruiącego (w czym odpowiedź o bespieczeństwie Ewikcyi na Osoby zaświadczaiące Sądowe wkładamy) ofiarowali, wolne onych podniesienie w każdym czasie za Awizacyą przez Kommissyą półroczną na Termina zwyczayne *respective* Prowincyi ostrzegamy, pierwszość iednakże utrzymania się przy Summie Kredytorowi pierwszemu równie ofiarowany od kogo innego Procent determinuiącemu, zachowuiąc.

14*to*. Ponieważ Rzeczypospolitey potrzeby wymagaią nieodbicie, ażeby ustanowiona na ninieyszym Seymie z Dóbr Ziemiańskich i Duchownych stała Ofiara, całkowicie do Skarbu Rzeczypospolitey za Rok bieżący Tysiączny Siedmsetny Ośmdziesiąty Dziewiąty, wniesioną była; przeto takowemu wniesieniu całorocznego Prowentu w Roku teraźnieyszym Ratę Septembrową, przeciągaiąc ią *ad ultimam Octobris*, przepisuiemy, i potrącenie Ofiary doczesney każdemu Obywatelowi w Koronie przez Skarb Rzeczypospolitey ostrzegamy. W Roku zaś przyszłym Tysiącznym Siedmsetnym Dziewięćdziesiątym, i w każdym potym następnym Roku dawnych Podatków wnoszenie w Ratach Marcowey i Septembrowey, a zaś teraz nowo ustanowionych w Ratach Stycznia i Czerwca, postanawiamy, i w tey mierze Urządzenie Kommissyi Skarbu Koronnego przepisać polecamy. Co i do Wielkiego Xięstwa Litewskiego w równym sposobie rozciągamy.

~~Dnia 6. Czerwca Roku 1789.~~

Opłata do Skarbu Publicznego z Dóbr po-Jezuickich.

51. **N**A przełożenie Urodzonych Posłów o krzywdach Rzeczypospolitey w rozrządzeniu Dóbr po-Jezuickich z mocy Konstytucyi

w Księdze Konstyt. oprawa z Skarbu

. . jeżeli w rzeczy toczących proces. dostały się.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi prowincyi Koronnych Marszałek

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfeder. W. X. Lit.

Ignacy Xiąże Massalski Biskup Wileński, Antoni Giełgud starosta Generalny Xstwa Żmudzkiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu z prowincyi W. X. Litt.o Stanisław Kostka Potocki poseł Lubelski Depu. do Kon. z prow. Małopolskiej. Franciszek Antoni na Kwilcza Kwilecki poseł z Wdztwa Poznań. Deput. do Konstytucyi z prowincyi Wielkopol. Jzf. Zabiełło Łowczy W. Ki Ltęski poseł z Xięstwa Żmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. A. Suchodolski S. W. X. L. Poseł Wwa Smo. Dep. do Konstyt. Post cujus quidem Constitutionis superius praeinsertae in Acta praesentia ingrossationem, Originale ejusdem, eidem Offerenti, praevie Officij sui quietatione est extraditum.

Jan Paweł Łuszczewski Sekr. J. K. Mci Seymowy y Konf. Kor. mp.

stytucyi Tysiąc siedmset Siedmdziesiąt Szóstego nadanych, zlecamy Kommissarzom Woiewództw, Ziem, i Powiatów, aby sposobem przepisanym do odbierania Intrat Ziemiańskich Prowentów z Dóbr wszelkiego gatunku po-Jezuickich dochodzili, i Superatę, iaka się nad Procent od Kapitału, i nad opłatę dziesiątego Grosza znaydzie, do Protokułu Ofiary na Woysko z tychże Dóbr wpisali, którą to Superatę płacić corocznie Dziedzice i Possessorowie Dóbr po-Jezuickich, razem z dziesiątym Groszem do Skarbu Oboyga Narodów powinni będą, nawet gdy który z tych Dziedziców Kapitał za szacunek Dóbr ustanowiony złoży, tedy Procentu od Kapitału natenczas płacić iuż nie będzie, lecz Superatę wyżęy wspomnioną, i Grosz dziesiąty od całey Intraty płacić nazawsze obligowanym zostanie. Gdyby się zaś Superata niepokazała, maią Prowenta do Skarbów tak bydź wnoszone, iak Prawa dotąd ustanowione chcą rozumieć; Obywatelom iednak tym, którzy od Dziedziców tych, co od Kommissyi Rozdawniczey, lub Edukacyiney mieli sobie nadane po-Jezuickie Dobra, a te innym odprzedali, gdyby poszukiwać wynalezioney w szacunku Superaty sposobem Ewikcyi chcieli, odstąpienie od Tranzakcyi, i oddanie Dóbr za powróceniem sobie przez przedaiącego wyłożoney za te Dobra Summy, wolne zostawia się, a takowe o Rescyssyą i Ewikcyą rozpoczęcie Processu, od Daty ninieyszego Prawa, do lat trzech zachowuie się; Summom zaś z Dóbr po-Jezuickich wynikaiacym, *in Potioritate*, iako Summom Rzeczypospolitey, przed innemi Summami pierwszeństwo zostawuiemy. Tych wszelako Obywatelów, którzy przed zniesieniem *Institutum* po-Jezuickiego, Processa o Dziedzictwa Dóbr, przez tenże Zakon posiadanych w Subselliach Sądowych toczyli, a te nieukończone maiąc, z powodu ochronienia się od Processu dalszego, Prawo dyplomatyczne otrzymali, iako też i tych, którzy takowe Processa w Kommissyi Edukacyiney ukończyli, od obowiązku opłacenia Superaty, z powodu sprawiedliwości uwalniamy, ieżeli w ręce toczących Process dostały się.

~~Dnia 6. Czerwca Roku 1789.~~

Oddział (jak wyżej)

Wymiar Sprawiedliwości.

18 ~~52.~~ POnieważ w Woiewództwach Kiiowskim, Wołyńskim i Bracławskim Statutem Wielkiego Xięstwa Litewskiego sądzących się, z zadawnionego zwyczaiu Sądy Grodzkie w Komplecie trzech Osób, to iest: Podstarosty, Sędziego i Pisarza, sądzić się zwykły, a w przypadku nie ziechania iedney Osoby Sądowey zawsze tylko iednego Surrogata, bądź za wybraniem Obywatelów, alboli też za Instrumentem Urodzonego Starosty mieysca zasadzaią, dwie zaś Osoby Sądowe koniecznie na Sądach znaydować się powinny, inaczey Sądy za upadłe ogłoszone bywaią, gdy iednak w czasie teraźnieyszym, z przyczyny okazaney zuchwałey swywoli chłopskiey, przez Urodzonych Marszałków Konfederacyi Oboyga Narodów iest polecono, aby nieustannie Sądy Kryminalne dla wymierzenia Sprawiedliwości dostawionym Delinkwentom agitowały się, a prawie rzeczą niepodobną iest, aby bez pauzy i ulgi Osoby Sądowe takowych Sądów dopilnować mogły; przeto nie znosząc dawnego zwyczaiu, i owszem ten w swey mocy zachowuiąc, tylko co do przypadku w czasie teraźnieyszym, Sądów Kryminalnych iedney Osobie Sądowey z dwóma Surrogatami obranemi, lub od Urodzonego Starosty mieysca instrumentowanemi, Sądy Kryminalne sądzić dozwalamy, które Sądy nieprzestannie póty sądzić się maią, póki wszyscy Aresztanci o bunty oskarżeni wymiaru Sprawie-

 dliwo-

dliwości nie odbiorą; na daley zaś, że teraźnieysze dozwolenie *in sequelam* obierania dwóch Surrogatów iść nie ma, waruiemy.

~~Dnia 10. Czerwca Roku 1789.~~

II. Warunek do Konstytucyi pod tytułem: Przyśpieszenie Sprawiedliwości Kryminalnym Sprawom Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

53. GDy w Konstytucyi pod tytułem: *Przyśpieszenie Sprawiedliwości Kryminalnym Sprawom Wielkiego Xięstwa Litewskiego*; nakazuie się Trybunałowi Głównemu tegoż Wielkiego Xięstwa Litewskiego za oddaniem pod iego Wartę Delinkwenta, zaraz Sprawy tegoż rodzaiu sądzić, *etiam in tractu* rozpoczętey inney Sprawy, bez żadnych zapozwów, tylko na mocy appellacyi założoney; przeto zapobiegaiąc temu, aby ztąd *subdole* nieotworzył się kiedyżkolwiek Regestr, mogący się stać narzędziem arbitralności i intryg, podobny w skutku uciążliwości doznanych, przez tak długi lat przeciąg do Regestru Taktowego, świeżo do klub i pierwiastkowey instytucyi przywróconego, obiaśniaiąc iak naydokładniey umysł Konstytucyi, sprawiedliwość w Sprawach kryminalnych Wielkiego Xięstwa Litewskiego, mieć chcemy: Ażeby żadna Sprawa pod pretextem Kryminału w sporach differencyi granicznych stałego, a istotnym końcem wciągnienia *principalis negotii* do Sądu przez *motiva* nie mogła bydź podciągnioną w Grodach *sub nullitate Decretorum & pœna de abusu Officii*, na łamiących Prawa Sędziów, *extendenda*, pod naturę Spraw do Sądów Extra-Kadencyinych należących, ani tych, co po Appellacyi do Trybunałów przychodząc, *in tractu etiam* inney Sprawy wołanemi bydź mogą, niedozwalaiąc żadnego łączenia Aktoratu *in Causis Juris & differentiarum*; Waruiąc aby ani *incidenter*, ani oczewiście wprowadzonemi do rozpoznania przed Sąd Extra-Kadencyiny bydź nie mogły, i mieć chcemy, aby *simpliciter* Sprawy uczynkowe, to iest naruszoney Kryminałem spokoyności publiczney, przez formuiące się spiski do buntów prowadzące, następowania na życia, *cujusvis generis* zabóystwa, rozboie, podpalania, naiazdy, i gwałty Osobom w domach, i na gościeńcach uczynione do Extra-Kadencyinych należały Sądów; Kryminały zaś *ex re* granicznych sporów zaszłe i z cywilnych powodów w dochodzeniu Własności ziemskich wynikłe, wyłączone mieć chcemy; surowo zakazuiąc Trybunałowi Głownemu Wielkiego Xięstwa Litewskiego, wyrywać z porządku ordynaryinych Regestrów, pod pretextem *recentis criminis* Sprawy do tychże Regestrów właściwie należące, tudzież naciągać i rozszerzać umysł Prawa, mocą którego ustanowienie Sądów Extra-Kadencyinych końcem przyśpieszenia sprawiedliwości, w Sprawach kryminalnych powiększać zamierza, spokoyność i beśpieczeństwo Obywatelów; A tego Prawa mylne lub wykrętne tłómaczenie w dawne inwolucye i uciski, pogrążyłoby Prowincyą Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

~~Dnia 10. Czerwca Roku 1789.~~

I. Opłata do Skarbu Rzeczypospolitey z Dóbr Kawalerów Maltańskich.

54. Z Dóbr i Summ Kommanderyi Maltańskich, tak dawniey, iako też za Konstytucyą Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt Piątego

tego Roku ufundowanych dla Imion nadanych, *ex vi Instituti* z Dobrami Duchownemi porównanych, Groszy dwadzieścia od Sta na pomnożone Woysko naznaczamy, i opłatę tego Podatku przez Kawalerów Maltańskich, sposobem dla Klassy Dóbr Duchownych ustanowionym, determinuiemy. Od Summy zaś Stu Dwudziestu Tysięcy (Złotych Polskich) z Dóbr Ostrogskich wypłacaney dla Kawalerów Maltańskich, posiadaiący Kommanderye z tey Summy opłacać maią trzydzieści od Sta. (podpisy i zakończenie jak wyżej)

Obłata (jak wyżej) ~~Dnia 13. Czerwca Roku 1789.~~ Actum etc. die decima tertia mensis Junii A. D. 1789no

Potwierdzenie układu zaciągnienia Summy Dziesięciu Millionów.

55. GDy Nam Królowi i Stanom Skonfederowanym Kommissya Skarbowa Koronna donosi, iż dopełniaiąc Prawa pod tytułem — Pozwolenie zaciągnienia Summ — i Approbacya Konwencyi Kommissyi Skarbu Koronnego — uchwalone przez upełnomocnionych Urodzonego Prota Potockiego Kawalera Orderów Polskich, Jmci Pana Piotra Teppera, Karola Szultza, Wilhelma Arendta układy w Genuy, o pożyczenie Dziesięciu Millionów Złotych Polskich, na pięć Procentu uczyniła, i Summom tak iuż złożonym, iako też złożyć mianym, Fundusze dochodów Rzeczypospolitey Podymnego i Czopowego, za hypotekę oznaczyła; My Król, za zgodą Skonfederowanych Rzeczypospolitey Stanów, takowych Funduszów na hypotekę oznaczenie, i inne wszystkie warunki, między wyżey wyrażonemi Urodzonym Protem Potockim, JP. Piotrem Tepperem, Karolem Szultzem, i Wilhelmem Arendtem, a Jmć Panem Janem Baptystą Rossi w Genuy zaszłe, approbuiemy. (podpisy i zakończenie jak wyżej)

Obłata (jak wyżej) ~~Dnia 17. Czerwca Roku 1789.~~ Actum etc. die decima septima mensis Junii A. D. 1789no

Opłata do Skarbu Rzeczypospolitey od Kaduków.

56. CHcąc ze wszystkich źrzódeł pomnażać Dochody Skarbu publicznego, ustanawiamy: ażeby Dobra i wszelkie Maiątki, które po Oblacie Prawa teraźnieyszego *Jure Caduco* do szafunku Naszego przychodzić będą, i o które za wyszłemi dawniey Przywileiami, toczące się teraz Processa ostatecznemi Dekretami ukończonemi nie są, po odeyściu onych i obięciu w Possessyą *per Privilegiatum*, w następuiącym sposobie pożytek do Skarbów, tak Koronnego, iako i Wielkiego Xięstwa Litewskiego przynosiły: Z Dóbr leżących *Jure Caduco* otrzymanych Dziedzicznych Ziemskich, lub Mieyskich, po wyprowadzoney Taxie przez Urząd Ziemski czyli Grodzki, lub Mieyski, Dobrom tym przyzwoity, połowa szacunku tych Dóbr do Skarbu raz na zawsze opłacić się ma; czego dozor Kommissyom Skarbowym zalecamy. Po opłaceniu zaś do Skarbów Rzeplitey połowy szacunku Dóbr Prawem Kaduka otrzymanych, Grosz dziesiąty całkowitey Intraty, Dziedzic tychże Dóbr, iak i inni Ziemianie, opłacać będzie. Co zaś do Summ i Ruchomości, któreby *Jure Caduco* od Nas Króla komu oddane były, po osiągnieniu ich *per Privilegiatos*, połowę Summy odebraney, a walor połowy Ruchomości Jurydycznie otaxowaney do Skarbu Rzeczypospolitey oddany bydź ma. Excypuią się iednak od tego Prawa i obowiązku płacenia takowe Kaduki, na które Dziedzice Szlachta Przywileie *Juris Caduci*, na utwierdzenie spokoynego posiadania swego, exportowaćby chcieli.

podpisy jak wyżej u wszystkich

(zakończenie jak wyżej) Kwileckiego Franciszka

Dnia

Dnia 19. Czerwca 1789. Roku.

Wyznaczenie W. Swieykowſkiego Kaſztelana Kamienieckiego do ułatwienia wywozu Magazynów Roſſyiſkich.

57. GDy Noty Imieniem Nas Króla, i Skonfederowanych Stanów do Nayiaśnieyſzey Imperatorowy Całey Roſſyi, o ewakuacyą Jey Woyſk i Magazynów w Kraiach Rzeczypoſpolitey będących, wraz z użyciem, na żądanie Zgromadzonych Stanów, *bonorum Officiorum* Nayiaśnieyſzego Króla Jmci Pruſkiego do tegoż Dworu Petersburſkiego, żądany odbieraią ſkutek, Nayiaśnieyſza zaś Imperatorowa Notą Poſła ſwego Wielkiego na dniu Czwartym Czerwca podaną, żąda: aby Oſoba godna zaufania była, dla łatwości uczynienia wywozowi Zbóż ieſzcze w Magazynach pozoſtałych, wyznaczoną; My Król, z Rzeczypoſpolitey Stanami, chcąc uzupełnić przełożone ſobie takowe życzenie, na ten koniec W. Swieykowſkiego Kaſztelana Kamienieckiego, mianuiemy, i potrzebną w tey mierze dać Inſtrukcyą, UU. Marſzałkom zlecamy.

Dnia 19. Czerwca Roku 1789.

58. POnieważ W. X. Adam Łodzia Ponińſki Podſkarbi Wielki Koronny, o wiele ważnych przeciw Rzeczypoſpolitey, i Jey Prawom poſtępków, a mianowicie: o ogłoſzenie ſiebie gwałtowne i pokątne, za Marſzałka Seymowego i Konfederacyi Koronney, tudzież nieprawne tey Godności ſprawowanie, o branie Penſyi Zagranicznych, i Intereſſom Zagranicznym, na ſzkodę Rzeczypoſpolitey, ſłużenie, o Przedaż różnym, różnych Konſtytucyi i Sancytów, na Delegacyi między Rokiem tyſiącznym, ſiedmſetnym, ſiedmdzieſiątym, trzecim, a Rokiem tyſiącznym, ſiedmſetnym, ſiedmdzieſiątym, piątym, dopełnianą, i inne, ieſt zaſkarżonym; a zarzuty tego rodzaiu na Seymie ſądzonemi Prawa mieć chciały, nie odwlekaiąc zatym Sądu, iako ſzczególnego ſpoſobu, który przez poprawę złych Obywatelów, Oyczyzny los ubezpiecza, i zachowuie dobrych, a oraz nie chcąc przerywać Seymu tylu i tey wagi potrzebom Rzeczypoſpolitey poświęconego, za Sędziów (ſpoſobem Prawa na teraźnieyſzym Seymie o Kommiſſyi Woyſkowey uſtanowionego, w Punkcie iedenaſtym, wyrażonym) niżey wymienionych obieramy, którzy nieodwłocznie po Oblacie Prawa teraźnieyſzego, w mieyſcu przyzwoitym Zamku Naſzego zaſiadłſzy, Ordynacyą Godzin Sądowych, i poſtępowania w Proceſſie ułożą, a po ogłoſzeniu oney, UU. Inſtygatorowie Narodowi Proceſs, za trzydniowym od Daty podania terminem, przedſięwziąść, i aż do oſtatecznego Wyroku popierać wſpólnie z Delatorami obowiązani będą. Gdy zaś ważność przeſtępſtw (dotąd w Rzeczypoſpolitey niezdarzonych, i day Boże niepowtórzonych na potym) oſkarżonemu zarzucona, oſtrzega, iak wiele na ſkuteczności Prawa teraźnieyſzego Rzeczypoſpolitey zależy, a ſkuteczność zawiſła od niewątpliwey oſkarżonego w Sądzie oſobiſtości; zaczym oſobiſte ſtawanie W. X. Adama Ponińſkiego Podſkarbiego Wielkiego Koronnego ubezpieczaiąc, póki przed Sądem poręka ſtawanie upewniaiąca doſtarczoną nie będzie, Kommiſſyi Woyſkowey pilności opatrzenie; za iednomyślną Stanów zgodą, polecamy: aby oſkarżony Sądu uniknąć nie mógł. Jako zaś W. X. Ponińſki Podſkarbi Wielki Koronny obwiniony o przeſtępſtwa publiczne,

bliczne, za iednogłośną Stanów Seymuiących zgodą, ściągnął na siebie, w niedostatku iuż osiadłości Ziemskiey, osobistą baczność, przy wyznaczeniu Seymowego Sądu; tak w osnowie całey tegoż Sądu, wszelkie Delacye, nie wspólne z osobistemi zarzutami, o które tenże Xiąże pozwany będzie, mieysca mieć nie powinny, stanowiemy.

Osoby wybrane przez Losy za Sędziów Seymowych.

Z SENATU.

Z Prowincyi Mało-Polskiey.

Wielmożni. Zeliński Kasztelan Biecki.
Rzyszczewski Kasztelan Lubaczewski.

Z Prowincyi Wielko-Polskiey.

Wielmożni. Sumiński Kasztelan Brzeski-Kujawski.
Gliszczyński Kasztelan Biechowski.

Z Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litt.

Wielmożni. Felkerzamb Kasztelan Witebski.
Chrapowicki Kasztelan Mścisławski.

EX MINISTERIO.

Wielmożni. Branicki Hetman Wielki Koronny.
Garnysz Podkanclerzy Koronny.
Potocki Marszałek Nadworny Litewski.
Dziekoński Podskarbi Nadworny Litewski.

Z STANU RYCERSKIEGO.

Z Prowincyi Mało-Polskiey.

Urodzeni. Walewski Szambelan J. K. Mci, Slaski Szambelan J. K. Mci } Posłowie Krakowscy.
Strasz Podsędek Radomski, Karski Łowczy } Posłowie Sandomirscy.
Zaleski Podsędek Owrucki, Proskura Regent Grodzki } Posłowie Kijowscy.
Swiętosławski Chorąży Krzemieniecki Poseł Wołyński.
Kurdwanowski Generał-Major Poseł Czerniechowski.

Z Prowincyi Wielko-Polskiey.

Urodzeni. Jan Potocki Krayczyc Koronny, Działyński Woiewodzic Kaliski } Posłowie Poznańscy.
Radoliński Szambelan J. K. Mci, Sokolnicki Szambelan J. K. Mci } Posłowie Kaliscy.
Jerzmanowski Chorąży Inowłodz:, Mączyński Cześnik } Posłowie Łęczyccy.
Mazowiecki Sędzia Ziemski Zawskrzyński Poseł Płocki.
Wołłowicz Stolnik i Poseł Ciechanowski.

Z Prowincyi Wielkiego Xięstwa Lite.

Urodzeni. Wawrzecki Podkomorzy Kowiński Poseł Brasławski.
Brzostowski Starosta Miński Poseł Trocki.
Kossakowski Chorąży i Poseł Kowiński.
Wereszczyński Starosta i Poseł Upitski.
Sulistrowski Pisarz W. W. X. Lit: Poseł Połocki.
Sołtan Chorąży W. X. Lit: Poseł Słonimski.
Jozofowicz Starosta Merecki Poseł Orszański.
Borch Kanclerzyc Koronny Poseł Inflantski.

~~Dnia 22. Czerwca Roku 1789.~~

59. KTórzy to wybrani Sędziowie Seymowi Przysięgę Rotą Konstytucyi 1775. dla Sędziów Seymowych przepisaną z przydaniem tych słów: *Jako Pensyi Zagraniczney nie brałem, nie biorę, i brać nie będę*, przytomni Sędziowie Seymowi, a na takową Rotę nie przysięgli w obecności Nas Króla, i Stanów Seymuiących, nieprzytomni zaś w obliczu tegoż Sądu wykonawszy, Sprawę tę, i następne, stosownie do Opisu Konstytucyi 1588. i 1611. rozsądzą, i podług nich kary *pro crimine Status* & *Perduellionis* rozciągać maią. A zwołanie ninieysze Sędziów Seymowych WW. Senatorów i Ministrów, za Listem WW. Marszałków Wielkich, lub w ich nieprzytomności Marszałków Nadwornych Oboyga Narodów; z Stanu zaś Rycerskiego za Listami UU. Marszałków Konfederacyi Oboyga Narodów nastąpić ma nieodwłocznie. A którzyby Sędziowie Seymowi na czas Listem ostrzeżony nie ziechali, lub ziechawszy komplet zrywali, lub z mieysca Sądu bez zezwolenia onegoż oddalali się, takowi karze *carentiæ Activitatis* na lat dwa, rachuiąc od skończenia Seymu, podpadać będą; O co Instygatorowie Oboyga Narodów *agere* maią. Od tego rygoru Prawa Sędziów Seymowych prawdziwa tylko choroba, którą nieodwłocznie przyszedłszy do zdrowia, w Grodzie własnym zaprzysięgać powinni, uwalniać będzie.

~~Dnia 22. Czerwca Roku 1789.~~

Lustracya Dymów i podanie Ludności.

60. POnieważ od ustawy Podatku Podymnego Lustracyi Kominów dotąd nie było, przeto nakazuiemy: aby wszystkich Miast, Miasteczek i Wsiów Królewskich, także Naszych Stołowych, oraz Duchownych i Ziemskich, tak dawnych, iako nowo osadzonych i przybyłych, Dziedzice, Possessorowie, lub Dyspozytorowie, a co do Dóbr Naszych Stołowych Vice - Administratorowie, w Miastach zaś wolnych Królewskich Magistraty wielość Kominów, nie wyłączaiąc żadnego w Koronie Komina, czyli Dymu, i równie w Wielkim Xięstwie Litewskim, nie opuszczaiąc żadnego Dymu, z wyszczególnieniem różnicy Kominów Gruntowych, Ogrodowych, i Chałupników, przed Kommissyami Powiatowemi zaprzysięgli. Dwory zaś tylko ieden Komin z wszystkich Dworskich Budynków podawać maią. Tam, gdzie w iedney Chałupie więcey Gospodarzy na osobnych Gruntach siedzi, i osobne odbywaią powinności, to nie za ieden Dym, ale podług liczby Gospodarzy rachowano bydź powinno. Szlachta żadnych Poddanych nie maiąca, tylko Podatek Podymnego opłacaiąca wielość Kominów, bądź Dymów u siebie przybyłych, podobnie przed Kommis-

sarzami

Skarbami Powiatowemi pod Przysięgą podać iest obowiązana. Takowe Taryffy wielości Kominów Kommissye Powiatowe do Kommissyi Skarbowych Oboyga Narodów odeślą, dla dalszego urządzenia, i sprawiedliwego uproporcyonowania w tym Rzeczypospolitey; Opłata zaś kominowego do czasu nowego takowego urządzenia dawnym sposobem podług dawney Taryffy do Skarbu wnoszona bydź ma. Takowa zaś Lustracya Kominów, iż do lat dwudziestu ponowiona nie będzie, waruiemy. Przy tym zaprzysiężeniu Podymnego, zaraz liczbę Dusz w ich Dobrach podług Schemmatu przez Kommissye Skarbowe Oboyga Narodów ułożyć się, i nieodwłocznie rozesłać mianego, podać będą powinni.

Dnia 22. Czerwca Roku 1789.

Opłata do Skarbu Rzeczypospolitey z Dóbr Kościołom Dyssydentskim i Greko-Nieunickim applikowanych.

N. Dobra i Summy Fundusżowe Kościołom Dyssydentskim i Greko-Nieunickim applikowane, że Dwadzieścia od Sta Skarbowi publicznemu sposobem na Dobra Ziemskie i Duchowne, z excepcyami tymże służącemi przepisanym, opłacać maią, mieć chcemy.

Dnia 22. Czerwca Roku 1789.

Warunek dla Kommissarzów Powiatowych.

6/2. Chcąc mieć uskutecznione niezawodnie w swoim czasie Kommissye Woiewódzkie, do wynalezienia części na Ofiarę z Dóbr Ziemskich, Swieckich, Duchownych, i Królewskich, ustanowione, Obywatelów w nich mieysce swoie osiadaiących, od obiekcyi Processami, co do tego tylko zasiadania przypadku, *pro hac sola vice*, nie naruszaiąc dawnych Praw w innych przypadkach, uwalniamy; Co ma służyć i Wielkiemu Xięstwu Litewskiemu.

Dnia 22. Czerwca Roku 1789.

Bezpieczeństwo Podatku z Dóbr Królewskich.

6/3. Dla zapewnienia Przychodów pospolitych na Seymie teraźnieyszym uchwalonych, a po większey części do Dóbr Królewskich przywiązanych, stanowiemy: aby Kommissye Woiewodzkie trzech Lustratorów z Obywateli każdego Woiewództwa i Powiatu z pomiędzy siebie, żadney Królewszczyzny nieposiadaiących, wybrali, i wysłali na Lustracye do wszystkich Starostw i Królewszczyzn, oprócz licytowanych w swoim Powiecie, którzy Przysięgę Rotą Konstytucyi 1764. Roku *Titulo: Kwarta Sprawiedliwa* przed temiż wykonawszy, na Grunt każdego Starostwa i Królewszczyzny ziechawszy, wspólnie z Dóbr tey Natury Intratę przez Possessorów podaną, sposobem Ziemiańskim, examinować będą; żadnego rodzaiu przychodów stałych i pewnych nie opuszczaiąc, i nie potrącaiąc żadnych Expensów *fundi*, owszem *ad normam* ceny przez Kommissye Woiewodzkie teraźnieysze do wynalezienia Intrat z Dóbr Ziemskich i Duchownych wyzna-

W

znaczone ustanowioney stosuiąc się. Possessorowie zaś Królewszczyzn podobną, iak Ziemianie, wykonaią przytomni przed Lustratorami, a nieprzytomni przed któremikolwiek Aktami Grodzkiemi lub Ziemskiemi Przysięgę. Co się zaś tycze Lasów w Dobrach Naszych Królewskich, aby z tych Rzplita, iako z własności swoiey użytek ciągnęła, mieć chcemy; aby Possessorowie, lub onych Kommissarze z Kommissyą Skarbową z wyszczególnieniem dokładnym do iakiego handlu, lasu czyli boru potrzebuią, kontraktowali; a z takowego wprzód umówionego z Kommissyą Skarbową Kontraktu, *pravio reddendo de expensis & præstando*, na rzetelność wydatku przed Kommissyą Skarbową *Juramento*, połowę zysku Kommissyi opłacali; w mieyscach zaś gdzie mało lasów, Kommissya niszczenia tych dozwalać nie będzie mocna, i owszem w mieyscach tych, gdzie lasów niemasz, zasiać te i utrzymywać poleci. A ktoby bez wiedzy Kommissyi Skarbowey ten handel prowadzić odważył się, ten doniesiony trzy razy tyle ile odniosł zysku, zapłacić ma. Kommissye Skarbowe zaś po takowym wyprowadzeniu przez Lustratorów na gruncie nowych Lustracyi, na ten raz całoroczną, wedle myśli Prawa Ofiary z Ziemskich od Uprzywileiowanego Possessora Starostwa lub Królewszczyzny należącą Prowenienc yą za Ratę Marcową i Septembrową Roku teraźnieyszego zapłacić do Skarbu nakażą, potrąciwszy całkowity Podatek Protunkowy i weszły w Racie Marcowey Kwarcianey. W następnych zaś latach takowe Kwarty z nowey Lustracyi w Ratach Marcowey i Septembrowey sposobem dawniey używanym, Possessorowie Dóbr Królewskich do Skarbu Oboyga Narodów, bez opłacenia wszelkiego, Exąktorom wnosić będą. Takowe zaś zaczęcie Lustracyów w Dniu Siedmnastym Miesiąca Lipca Roku 1789. a ukończenie równo z Ziemiańskiemi, aby nastąpiło, stanowiemy. (podpisy i zakończenie jak w poprzednich)

(Oblata jak wyżej)

~~Dnia 22. Czerwca Roku 1789.~~

XI / Bezpieczeństwo Listów.

§. 4. GDy Rzeczypospolitey Naszey wiele na tym zależy, ażeby Korrespondencye wszystkie, tak publiczne, iakoteż i partykularne, wiernie dochodziły rąk tych, do których przeznaczone; więc uznaiemy potrzebą, ażeby tak Generalny Pocztamt, iako też i wszystkie w Kraiu naszym Pocztamty, tudzież wszyscy Officyalistowie na różnych mieyscach Poczty dozoruiący, tak ci, co teraz znayduią się w Funkcyach, iakoteż i ci, którzy potym mieysca ich zastępować będą, Nam Królowi i Stanom Seymuiącym teraz Skonfederowanym Przysięgę wierności przed naybliższym Sądem Ziemskim, czyli Urzędem Grodzkim wykonali, i wykonywali w tę Rotę: „Ja NN. Przysięgam Panu BOGU w Tróycy Swiętey Jedynemu, iako wszystkie „publiczne i partykularne Korrespondencye, zkądkolwiek i do kogokolwiek adressowane, wiernie, nienaruszenie, i w całości, żeby do „rąk, do których przeznaczone będą, dochodziły, pilnować będę; iako za żadną pobudką i iakimkolwiek względem nikomu cudzych Listów otwierać nie dopuszczę, iako, gdybym to przez kogokolwiek „czynionym postrzegł, lub o iakich szkodliwych dla Kraiu układach „wiedział, Zwierzchność moię natychmiast ostrzegę i uwiadomię, iako we wszystkim Nayiaśnieyszemu Królowi Imci i Stanom Rzplitey „posłusznym i wiernym będę, tak mi Panie BOZE dopomoż.

(podpisy i zakończenie jak w poprzednich Dnia)

Dnia 22. Czerwca Roku 1789.

Zniesienie Artykułu drugiego w Konstytucyi 1776. pod Tytułem: Ordynacya Sądów Seymowych.

§ 5. GDy Prawo 1776. pod Tytułem: *Ordynacya Sądów Seymowych* w Artykule drugim względem brania Pensyi Zagranicznych, wszelkiemi Prawami zakazanych, oboiętność zdaie się mieć w tych słowach: — *końcem zdrady Oyczyzny*; — Przeto pomienione słowa, za wyięte z teyże Konstytucyi stanowiemy. Ordynacyą zaś Sądów Seymowych na nowo urządzić na teraźnieyszym Seymie postanawiamy.

Dnia 22. Czerwca Roku 1789.

Ostrzeżenie względem Importancyi Podatków.

§ 6. OD Podatków wszelkich w Koronie, a w Wielkim Xięstwie Litewskim, od nowo ustanowionych przez Kommissye wyprowadzić się maiących, a w Racie Septembrowey Roku teraźnieyszego i w następnych importować nakazanych, żadne *Salarium* Kwitowego branym bydź nie ma, tudzież Kancellarye żadne opłaty od Przysiąg przy Podatkach, i tychże Extraktów pretendować nie maią (prócz wrócenia w Koronie za papier stęplowany srebrnogroszowy) za powszechną Skonfederowanych Stanów zgodą, ostrzegamy.

Dnia 22. Czerwca Roku 1789.

Approbacya Funduszu przez Wielebnego Opata Klaustralnego Trzemeszyńskiego uczynionego, z uwolnieniem od Podatkow Duchownych.

§ 7. GDy Wielebny Jmść Xiądz Michał Kosmowski Opat Klaustralny Trzemeszyński, ku pomnożeniu Edukacyi Młodzieży Szlacheckiey, z Intrat swoich Opatskich, Szkoły w Trzemesznie i Alumnat dla dwunastu Synów Szlacheckich, oraz osobno Szpital dla ubogich trzydziestu oboiey płci, z powodu zgrzybiałey starości, albo odniesionego kalectwa, pracować niemogących, wspaniale wymurował, i Funduszem wieczystym opatrzył; Przeto My Król, za powszechną Skonfederowanych Stanów zgodą, takowy Fundusz na zawsze utwierdzaiąc, i następnych Opatów Klaustralnych Trzemeszyńskich, do zadosyć czynienia temu Funduszowi obowiązuiąc, Dobra do tegoż Opactwa Klaustralnego Trzemeszyńskiego należące, na żądanie Posłów Generału Wielkopolskiego od uchwalonego z Duchownych Dóbr Podatku, uwalniamy; i że tylko Podatkowi z Dóbr Szlacheckich postanowionemu, podlegać na zawsze też Dobra maią, stanowiemy; A to dobrodzieystwo następnym potąd służyć będzie, dopokąd zadosyć Funduszowi czynić będą, co dozorowi Woiewodztwa Gnieźnieńskiego polecamy.

Oblata (jak wyżej) ~~Dnia 22. Czerwca Roku 1789.~~

VIII) *Forteca Częstochowska.*

68. CO się tycze Starostw nadanych na Fortecę i Garnizon Częstochowski, zalecamy Kommissyi Skarbu Koronnego, aby ta, zniosszy się z Kommissyą Woyskową, Intratę tych Starostw, stosownie do Praw nadawczych, wylikwidowała, i iaki Garnizon utrzymywany z nich bydź może, ułożyła, i Nam Stanom Rzeczypospolitey doniosła. (podpisy i rozkazanie jak wyżej)

Oblata (jak wyżej) ~~Dnia 22. Czerwca Roku 1789.~~

IX) *Zlecenie Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów.*

69. NIm decyzya Etatu dla Woyska Rzeczypospolitey przez Deputacyą ułożonego, w Stanach Skonfederowanych Rzeczypospolitey nastąpi, zlecamy Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów, ażeby prócz nakazanego dotąd z Ustawy Seymu teraźnieyszego Werbunku, do każdey Kompanii, tak w Korpusach Artylleryi, iako i Regimentach Pieszych Polowych, Woyska Koronnego i Litewskiego, po Głów pięćdziesiąt nowo zaciągnąć, a do Korpusu Artylleryi każdego, prócz tego, pierwsze Głów Sto dwadzieścia dla Regimentów Pierwszych wyznaczone, rozkazała, i w proporcyą przybywaiącego Kompletu, liczbę Unter-Officyerów i Unter-Sztabu, do tychże Korpusów przydała; na których Zaciąg, Lenung, Umundurowanie, Lederwerk, Pałasze, Polowe Rekwizyta, i wszelką Ammunicyą, potrzebne Summy Skarby Oboyga Narodów, za rekwizycyami Kommissyi Woyskowey, wypłacić maią. (podpisy i rozkazanie jak w poprzedniey)

Oblata (jak wyżej) Actum etc. die decima quarta mensis Julii A. D. 1789no ~~Dnia 14. Lipca Roku 1789.~~

Zlecenie Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów.

70. NIm przyidzie Nam ieszcze do ustanowienia istotnego Etatu Woyska na Seymie teraźnieyszym, My Krol, za zgodą Skonfederowanych Rzeczypospolitey Stanów, zalecamy Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów, aby zniosszy się z Kommissyą Skarbową Wielkiego Xięstwa Litewskiego, na Komplet aktualny, Prawem iuż przepisany, tak Kawaleryi, iako i Piechoty Regimentów Polowych, dla Woyska Wielkiego Xięstwa Litewskiego, Broń i Pałasze sprowadzić iak nayprędzey rozkazała. (podpisy na kartce)

Oblata (jak wyżej) ~~Actum etc. die decima octava mensis Julii A. D. 1789no~~ ~~Dnia 18. Lipca Roku 1789.~~

Odesłanie Sprawy z Urodzonym Bonawenturą Klityńskim.

71. OSkarżenie przeciw Ur: Bonawenturze Klityńskiemu o sfabrykowanie Pisma Konstytucyą mianowanego, iako niezwyczayny zarzucaiące występek, do Sądów Seymowych należeć uznaiąc, popieranie Sprawy w tey mierze UUr. Instygatorom Narodowym, za zniesieniem się z WWmi Marszałkami Oboyga Narodów, zlecamy. (podpisy i rozkazanie Dnia jak w poprzedniej)

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Sejmowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfe. W. X. Lit.

Bazyli Walicki Wojewoda Generał Ziem Rawskich deputowany do Konst. z Senatu Prowincyi Wielkopolskiey. Antoni Giełgud Starosta Generalny Xtwa Żmudzkiego deput. do Kon. z Senatu z Prowincyi W. X. Lit. m. p. Jęz. Zabiełło Łowczy W. Ki. Liki Poseł z Xięstwa Żmudzkiego deput. do Konstytucyi. Post Cujus Constitutionis (loc.)

~~Dnia 18. Lipca Roku 1789.~~

Przydanie Kommissarzów do Ziemi Bielskiey.

72. ZA wniesieniem i przełożeniem przez Urodzonych Posłów Ziemi Bielskiey Woiewództwa Podlaskiego, nieodbitey potrzeby pomnożenia liczby Kommissarzów do odbierania Intrat w teyże Ziemi wyznaczonych, tę za sprawiedliwą uznawszy; My Król wraz z Skonfederowanemi Rzeczypospolitey Stanami, oprócz wyznaczonych Piętnastu, do drugich dwóch Powiatów po Piętnastu nadto przydaiemy.

Urodzeni: Jozef Wilczewski Kasztelanic Podlaski.
Jozef Kuczyński Podkomorzyc Ziemi Bielskiey.
Jan Węgierski Szambelan Jego Królewskiey Mci.
Dyonizy Orsetty Miecznikowicz Ziemi Bielskiey.
Jozef Orsetty Łowczyc Ziemi Bielskiey.
Dyonizy Lewicki Chorążyc Bracławski.
Stanisław Karwowski Kapitan Woysk Koronnych.
Ambroży Łyszczyński Cześnikowicz Brzeski Litewski.
Appolinar Dzierżek, Antoni Olszewski, Antoni Gąssowski, Woyciech Mościcki — Komornicy Ziemscy Bielscy.
Alexander Bogusz Regent Ziemi Bielskiey.
Stanisław Woyniċz Komornik Graniczny Lidzki.
Adryan Łada Chorąży Lubaczewski.
Mikołay Skirmuntt Podwoiewodzic Mielnicki.
Felix Łyniewski Cześnik Halicki.
Jakub Zdrodowski Vicesgerent, Adam Kramkowski Vicesgerent — Grodzcy Brańscy.
Kazimierz Woyno, Sylwester Smorczewski, Wincenty Grodzki, Franciszek Dworakowski — Subdelegaci Grodzcy Brańscy.
Kazimierz Płoński, Jakob Popławski, Walenty Pułaski, Bartłomiey Woyno — Subdelegaci Grodzcy Brańscy.
Jozef Tworkowski, Franciszek Olędzki — Vice Regenci Grodzcy Brańscy.
Antoni Sliwowski Vicesgerentowicz Grodzki Brański.

~~Dnia 25. Lipca Roku 1789.~~

73. CHcąc ułatwić Kommissyom wyznaczonym do wynalezienia Ofiary Dziesiątego Grosza z Dóbr Ziemskich exekucyą Prawa, w tey mierze na teraźnieyszym Seymie uchwalonego: Gdy Nam iest przez Posłów Ziemskich przełożono, iż w Woiewództwach, Ziemiach i Powiatach zaludnionych w Dziedziców poddanych nie maiących, i rozlicznie między sobą Wsie na drobne części dzielących, wyprowadzenie ich Intrat z wielości Wysiewów, przez nich nieuważanych i nierachowanych, staie się zatrudne; Zaradzaiąc takowym trudnościom, gdzieby się zdarzać mogły, dozwalamy Kommissyom po Woiewództwach, Ziemiach i Powiatach ustanowionym, aby na mieysce Wysiewów użyły Pol pomiaru, i stanowiąc długość Staia Łokci

Sto Pięćdziesiąt, a szerokość Zagona Łokci trzy, stosownie do zwyczaiu Woiewództw, Ziem i Powiatów, podług którego, takowe Staiowe Zagony, w arędowne puszczanemi są Possessye, tudzież w Tradycyach kalkulacye z nich Urzędownie czynionemi, każdego mnieyszych części Dziedzica wynalazszy dochod, dziesiątą część iego, na Ofiarę dla Skarbu Rzeczypospolitey postanowiły. A lubo ninieyszym Prawem przez słuszne względy Dziedziców Dziesięciu korcy wszelkiego Zboża nie wysiewaiących, od Ofiary Dziesiątego Grosza uwolniwszy, przy opłacie tylko Podymnego zostawiliśmy; Gdzieby iednak gorliwa miłość Oyczyzny z nayszczupleyszego dochodu swoiego, Część Dziesiątą dla niey oddać chciała; wyznaczenie takowey Ofiary z dochodu przez pomiar wynalezionego, Kommissyom zalecamy. Zeby zas tym łatwiey na czas Prawem przepisany, osobliwie w Woiewództwach, Ziemiach i Powiatach w Obywatelów zaludnionych, i gdzie wypadnie potrzeba rozmiaru, Dzieła przez Kommissye dokonanemi bydź mogły; Dozwalamy tymże Kommissyom, dwa razem uformowawszy kompleta, każdy z liczby Pięciu Kommissarzów, Prawem oznaczoney, i te na dwie podzieliwszy Parafie, w mieyscach Parafialnych swoie odbywać czynności. A to Prawo tylko Woiewództwu Lubelskiemu i Woiewództwu Podlaskiemu służyć ma.

~~Dnia 25. Lipca Roku 1789.~~

Zlecenie Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów.

74. KOmmissya Woyskowa znaiomych Officyerów na Materyi żelazney ku robieniu Broni, Pałaszów, lanîu Moździerzy, Kul, Bombów zdatney, do Kuźnic Biskupstwa Krakowskiego, kosztem Skarbu Koronnego wyśle, Kommissyą Skarbu Koronnego zainformuie; Która iak naypilniey Fabryki Woienne i Gospodarskie, ieźli bydź mogą, rozpocznie, Inspektora nad niemi ustanowi, Maystrów wszelkich Kunsztów żelaznych przez Gazety obwieści i o robocie upewni, tudzież Ludwisarnią w naysposobnieyszym w tych Dobrach mieyscu założyć, skoro tego dochody Skarbu Koronnego dozwolą, rozkaże; A to pod dozorem Ur: Majora Wągrowskiego.

~~Dnia 27. Lipca Roku 1789.~~

Ubeśpieczenie czasu Seymowego.

75. CZas Seymowym Obradom poświęcony nieużyty podług przeznaczenia swoiego, ieźli gorszych nie sporządza skutków, to przynaymniey szkodliwym Swiętych Obowiązków staie się zaniedbaniem; z tych względów My Król, za iednomyślną Stanów Skonfederowanych zgodą i życzeniem, na czas teraźnieyszy, i na wszystkie następne czasy stanowiemy: iż w przeciągu Seymów każdy dzień powszedni, wyłączaiąc tylko dni Niedzielne i Swiąt Uroczystych, Sessye miewać będziemy, które o godzinie dziesiątey z rana zaczynane będą; a My Król, i następnie po Nas obrani solwować nie będziemy, tylko do dnia następuiącego, a to po skończeniu Materyi, o którąby był *Turnus* zaczęty; chybaby na solwowanie do dni kilku, lub kilkunastu iednomyślna na trzykrotne Marszałka Seymowego zapytanie zachodziła, i była oświadczona Stanów Seymuiących zgoda. Jako zaś to Prawo do koniecznego na Sessyi Seymowey znaydowania się Nas

Króla

Króla obowiązywać nie będzie, tak gdybyśmy dla zdrowia Naszego, lub dla zatrudnień znaydować się na Sessyach niechcieli, albo nie mogli, to Seymowania przerywać nie będzie, a Pieczętarze Imieniem Naszym Sessye solwować będą. Prawa zaś przez Seymuiące Stany *unanimitate*, albo *pluralitate Votorum* zarównie uroczyste, iak w obecności Naszey stanowione, poczytane będą.

~~Dnia 27. Lipca Roku 1789.~~

Fundusz dla Woyska.

76. CHcąc mieć powiększone Dochody publiczne, i pewny dla Woyska uchwalonego Fundusz, zawakowane Biskupstwo Krakowskie i Xięstwo Siewierskie, czyli Intraty Dóbr tychże, odtąd na płacę Woyska destynuiemy, zostawuiąc do Rezydencyi Biskupom Krakowskim Pałace w Warszawie i w Krakowie będące, a zlecaiąc Kommissyi Skarbowey Koronney Rzeczypospolitey, aby Dobra rzeczone, przez Lustratorów od siebie wyznaczonych, i przysięgłych zrewidowawszy, i Intraty z nich wyciągnąwszy, Prowenta z tychże Dóbr *per Licitationem plus Offerentibus* na Lat sześć Szlachcie Rodowitey, Stanu Swieckiego arędowała, z tym Warunkiem: aby *anticipativè* od Dzierżawców półroczna była wypłacana do Skarbu Rzeczypospolitey Aręda, którey gdyby Dzierżawca nie zapłacił regularnie, odpadać w sześć Tygodni po Terminie powinien od Possessyi, a ta innemu przez Licytacyą, ma bydź zaraz puszczona, i nawet, aby krzywda Skarbu Rzeczypospolitey, gdyby Dzierżawca nie był Posssessyonat, na Osobie Dłużnika, i na Maiątku Poręcznika (którego przy braniu Dzierżawy przystawić powinien) była poszukiwana; który to rygor, tym bardziey na takowego rozciągnionym mieć chcemy, któryby prawnie przekonanym został o spustoszeniu Dóbr przez Licytacyą otrzymanych. A z takowych Dochodów, naypród aby Kommissya Skarbowa Biskupowi Krakowskiemu Sto Tysięcy Intraty dwóma Ratami rok rocznie wypłacała, lub gdyby który z Biskupów Krakowskich żądał w Dobrach teyże Stotysięczney Intraty, tedy do Licytacyi przypuszczonym bydź może, dla którego do Lat Dwunastu taż Licytacya ciągle bez powtorzenia trwać ma, aby tylko nie więcey iak Sto Tysięcy Dobra czyniły, wyiąwszy z pod Licytacyi takowe Dobra, które maią *Fossilia*, Kruszce i Mineraly, oraz Dobra Kielce, gdzie Fabryki założone bydź mogą; Resztę zaś Intrat na płacę regularną Woysku szczególnie obracała, z odebraniem ścisłey Kalkulacyi z Prowentów, od kogo należeć będzie, od momentu zeszłego Biskupa Krakowskiego, i z weyrzeniem w stan Dóbr, w iakowym też w czasie zdrowia Przewielebnego Xięcia Sołtyka Biskupa Krakowskiego zostawały, niezważaiąc na żadne Kontrakty lub Tranzakcye przez kogożkolwiek zaszłe, nakazuiemy. Układ zaś Skarbu Naszego Królewskiego o Miedzianą Górę i Niewachlów, nowym Kontraktem przez Kommissyą Skarbu Koronnego na Lat Czterdzieści, zaczynaiąc od Dnia pierwszego Miesiąca Grudnia, Tysiąc Siedmset Osmdziesiątego Szostego Roku, bez żadney klauzuli i pretensyi zabeśpieczony mieć chcemy; Po którym czasie upłynionym, Skarb Koronny pod Rząd swoy też Dobra odbierze. Papiery zaś i wszelkie Dokumenta, do całości Dóbr tegoż Biskupstwa Krakowskiego i Xięstwa Siewierskiego należące, Kapitule Krakowskiey, lub komu należeć będzie, pod Przysięgą do Kommissyi Skarbu Koronnego oddać zalecamy. *Subsidium* zaś *Charitativum* w Dobrach Biskupstwa Krakowskiego, przez kogo dotąd było opłacane, i teraz do Skarbu wnoszone bydź ma: Zostawuiemy w całości Familii zmarłego Biskupa Krakowskiego, cokol-

 wiek

wiek się Jey ieszcze z tegoż Biskupstwa podług słuszności i Prawa, tak w Pieniądzach, iak innych Remanentach należeć okaże. Jako zaś rozrządzeniem Dóbr Biskupstwa Krakowskiego pomnożyć siły Kraiowe, a tych pomnożeniem ubespieczyć Panuiącą Swiętą Religią Rzymską Katolicką życzemy, tak upewniaiąc skutek życzenia Naszego, chcąc oraz przez porównanie Dochodów wszystkim w Państwach Naszych Biskupom opatrzyć przystoyne ich Stanu potrzeby; Nayprzewielebnieyszemu Xiążęciu Jmci Prymasowi Arcy-Biskupowi Gnieźnieńskiemu Złotych Dwakroć Sto Tysięcy na Rok, wszystkim innym Przewielebnym Biskupom w Senacie Krzesła maiącym po Złotych Sto Tysięcy, Nayprzewielebnieyszemu Metropolicie *Ritûs Græci Uniti* Sto Tysięcy, Przewielebnym Biskupom tegoż Obrządku po Złotych Pięćdziesiąt Tysięcy na Rok wyznaczamy; *Modernos Possessores* przy Possessyi Dóbr i Dochodów z obowiązkiem płacenia do Skarbów Oboyga Narodów tego, cò na teraźnieyszym Seymie ustanowionym zostało, zachowuiąc. Polecamy zatym Kommissyom Skarbowym Oboyga Narodów, ażeby po zgonie, lub po postąpieniu teraz żyiących Biskupów, Dobra, iako zawakowane, nieodwłocznie obiąwszy, i one zlustrowawszy (zostawuiąc *pro usu* następnych Biskupów Pałace ich, w Miastach Katedralnych, i Pałac Nayprzewielebnieyszemu Xiążęciu Jmci Prymasowi w Warszawie) sposobem iako wyżey Szlachcie Rodowitey osiadłość, albo Kaucyą odpowiedzi dostarczaiącą maiącey, wypuściła; Ubespieczaiąc zaś całość Dóbr od umnieyszenia, tymże Kommissyom Skarbu Oboyga Narodów zalecamy, żeby odebrawszy, przy obięciu Dóbr, wszystkie Dokumenta Dobrom służące z Kapituł do Archivum swoiego pod Regestrami (których Rewersa przy Kapitułach zostawią) Dokumenta, Geometryczne wszystkich rozległościów wymiary poczynić kazały, i przy podaniu *plus offerenti*, ieden Exemplarz Mappy Possessorowi, drugi w Archivum Skarbowym zostawiły, co i w Dobrach rozrządzonego Biskupstwa Krakowskiego wykonane mieć chcemy. Uprzątaiąc zawady do skutku teraźnieyszey Ustawy Naszey, Konstytucyą Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt Piątego, Dobra Biskupstwa Wileńskiego, bez zamiaru czasu, arędować dozwalaiącą, znosiemy. Odnawiaiąc też dawne Prawa na Biskupstwa tak Łacińskie, iako i *Ritûs Græci*, samą tylko rodowitą, nie nowo wyniesioną Szlachtę przekładaną, mieć chcemy, inaczey Przełożony *tanquam pro Crimine Status* w Sądach Seymowych odpowie, i Urząd utraci: Biskupi podług teraźnieyszey Ustawy po zgonie, lub po postąpieniu, ze Skarbów *respective* Prowincyi Pensye wyznaczone maiący, dwiema Ratami przez połowę, w każdey *anticipative*, i niezawodnie płaceni bydź maią, a Groszy dwadzieścia od Sta, z Dochodów Duchownych, na Woysko Rzeczypospolitey ofiarowane, z takowych Pensyi potrącane nie maią bydź. Żeby zaś Przewielebni Biskupi w punktualnym opłaceniu Pensyi sobie wyznaczonych, pod żadnym pretextem od Skarbów Oboyga Narodów, nie byli zawiedzionemi; przeto zostawuie się im wolność też Dobra Duchowne, w proporcyą Pensyi swoich, i *respective* Dyecezyi arędować przez Licytacyą na Lat dwanaście, a któryby Biskup niechciał arędować, z całkowitey Summy i Percepty Dóbr Biskupich do Administracyi Skarbu wziętych, iako z przyzwoitego Funduszu naypierwey Pensyą swoią odbierać ma, a to pod Rygorem na Kommissarzów w Szafunku Funduszu długi Rzeczypospolitey umarzaiącego włożonym. Gdy zaś porównanie Dochodów między Biskupami, czyni do porównania obowiązków, i do rozrządzenia Dyecezyów pobudkę, a we wszystkich zamysłach Naszych Swiętey Stolicy Apostolskiey iako Głowy Kościoła, błogosławieństwa i pomocy życzemy: My Król, i Stany Skonfederowane o ułożeniach rozległości Dyecezyów, o Artykułach *Jurium Stolæ* przez Biskupa

Krako-

Krakowskiego Bodzantę za Władysława Jagiełły Tysiąc Czterechset Trzydziestego Trzeciego Roku approbowanych, i o innych, które między Duchowieństwem a Stanem Cywilnym urządzenia wyciągaią okoliczności, zniesienie się z Przewielebnemi Biskupami Naszemi, i Nayprzewielebnieyszym Nuncyuszem Swiętey Stolicy Apostolskiey potrzebne i przyzwoite bydź uznaiąc, Osoby do takowego zniesienia się wyznaczamy:

Z SENATU.

z Prowincyi Mało-Polskiey.

W. Ankwicza Kasztelana Sandeckiego.

z Prowincyi Wielko-Polskiey.

W. Walewskiego Woiewodę Sieradzkiego.

z Prowincyi W. X. Lit.

W. Zyberga Woiewodę Brzeskiego Litewskiego.

Z STANU RYCERSKIEGO.

z Prowincyi Mało-Polskiey.

Ur. Ossolińskiego Starostę Sandomirskiego, Posła Ziemi Bielskiey.

z Prowincyi Wielko-Polskiey.

Ur. Działyńskiego Woiewodzica i Posła Kaliskiego.

z Prowincyi W. X. Lit.

Ur. Juliana Niemcewicza Posła Inflantskiego.

Którzy ażeby w przeciągu trzech Miesięcy to, co z zniesienia się, w namienionych i przez się upatrzonych potrzebach ułożą, do roztrząśnienia i do approbaty Seymuiącym Stanom podali, mieć chcemy. A do tey Deputacyi, każdemu Swieckiemu i Duchownemu, Uwagi i Proiekta swoie podawać wolno będzie.

~~Dnia 29. Lipca Roku 1789.~~

Potwierdzenie Konwencyi między Kommissyą Skarbu Wo. Xstwa Litewskiego, a Urodzonym Protem Potockim Orderów Polskich Kawalerem, tudzież Jmć PP. Piotrem Tepperem, Fryderykiem Kabrit, Karolem Szultzem, Wilhelmem Arndtem zawartey.

~~77.~~ GDy Kommissya Skarbu Wo Xa Litewskiego dopełniaiąc uchwałę teraźnieyszego Seymu względem zaciągnienia trzech Milionów Złotych Polskich, na potrzeby Woyska, układ z Urodzonym Protem Potockim, Orderów Polskich Kawalerem, tudzież JJ. PP. Piotrem Tepperem, Fryderykiem Kabrit, Karolem Szultzem, i Wilhel-

X mem

mem Arndtem, na Dniu dwudziestym drugim Miesiąca Lipca spisała, i takowy układ Nam Królowi, i Rzeczypospolitey Stanom do potwierdzenia przyniosła; My Król, za zgodą Stanów Rzeczypospolitey, pomienioną umowę, z wszystkiemi iey opisami stwierdzamy, w którey uskutecznieniu JPanu Fryderykowi Kabritowi Dobra Ziemskie nabywać, i posiadać dozwalamy. (podpisy jak w poprzedniey z wyjątkiem Zabiełło i zakonczenie jak wyżey)

~~Dnia 17. Sierpnia Roku 1789.~~ Actum etc. die decima septima mensis Augusti A. D. 1789

Wzgląd na Zasługi Adjutantów aktualnych przy Boku Nas Króla, będących.

78. MAiąc wzgląd na zasługi Urodzonych Stanisława Byszewskiego, Onufrego Dzierzbickiego, Jana Michniewicza, Michała Kirkora, Adjutantów przy Boku Naszym zostaiących, My Król, za zgodą Skonfederowanych Stanów, tymże dalszy Awans Pułkowniczy, lub Szeffowski, podług Starszeństwa ich Patentów, zapewniamy, którzy to dzisieysi Adjutanci, dopóki w Służbie Adjutantów zostawać będą, kommenderować Pułkiem, lub Regimentem swoim nie mogą; Każdy zaś z nich, gdy urlopowany z Służby Adjutanckiey będzie, skoro do Pułku, czyli Regimentu swoiego przyiedzie, zupełną nad nim powinien obiąć Kommendę, zostaiąc iuż wtedy pod Ordynansem Kommissyi Woyskowey, i pod odpowiedzią w iey Sądach, od którey go Ranga i Służba Adjutanta przy Boku Naszym, zasłaniać nie będzie mogła; Gdyby zaś podług Prawa o Starszeństwie, do stopnia Generała-Majora doszli, pod ów czas w Woysku amploiowani, Adjutantami przy Boku Naszym bydź przestaną. (podpisy jak na karcie ... z wyjątkiem Walickiego)

~~Dnia 27. Sierpnia Roku 1789.~~ ~~Actum etc. die ... mensis Augusti A. D. 1789~~

Zrzeczenie się Summ Ur: Nestorowi Kazimierzowi Xciu Sapiehże Generałowi Artylleryi Wo. Xa. Littgo należących na rzecz Skarbu Littgo.

79. GDy Ur: Xże Nestor Kazimierz Sapieha Generał Artylleryi, i Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo, w chęci pomnożenia Usług i dowodów gorliwości ku swey Oyczyźnie czyni Ofiarę, należących mu Summ ze Skarbu Wo Xa Littgo, pierwszey za rezolucyą Departamentu Woyskowego pod Dniem dwunastym Miesiąca Kwietnia, Tysiąc, Siedmset Ośmdziesiątego Roku, pięćdziesiąt cztery tysiące dziewięćset trzynaście Złotych, Groszy siedm przyznaney; drugiey tąż rezolucyą na Mundury dla Artylleryi assygnowaney, a za Rat dziewiętnaście nieodebraney Summy sześćdziesiąt siedm tysięcy, pięćdziesiąt pięć Złotych, Groszy sześć; trzeciey na restauracyą i reparacyą Arsenału Wileńskiego, podług Regestru, ręką Ur: Kronnemana Pułkownika teyże Artylleryi podpisanego, wyłożoney, trzydziestu czterech tysięcy, dwóchset iedenastu, Groszy dwudziestu czterech, ogólnie Summy Złotych Polskich Sto pięćdziesiąt sześć tysięcy, Sto ośmdziesiąt; przeto My Król, za powszechną Stanów Skonfederowanych zgodą, takową Ofiarę mile przyimuiąc, wdzięczność mu oświadczamy. (podpisy i zakonczenie jak w poprzedniey)

Dnia

Przypisek Kollacyonujących

Pod d. 24 Sierp. 1789 r. zaoblatowane
a Przyspieszenie Lustracyi wdztwa trockiego
b Zrzeczenie się summ Sapiehi
c Sztab Generalny woyska Koronnego
d - d - d - woysk W. X. Lit.
z których a i b są drukowane -
Co zaś się tyczy c i d to one jako stanowiące część
Etatu woyska oboyga narodów, przyniesionego do
oblaty 8 Pazdz. 1789 w tem mieysce dopisanemi nie
zostały. -

Str. 91

.... pod Panowaniem Naszym odmieniać nie dopuściemy

Kazimierz Xiąże Sapieha

Stanisław Nałęcz Małachowski

nad Art. Lit. Marszałek Kon.

Ref. W. K. Seymowy i Konfeder.

Prow. Koron. Marszałek

Antoni Giełgud Starosta Generalny Xstwa Żmudzkiego depu

ny do Kon. z Senatu z Prow. W. X. Lit. mp. Stanisław Kostka P

Poseł Lubel. dep. do Kon. z Prow Małopol. Józef Zabiełło Łowc

Wki Litski Poseł z Xstwa Żmudzkiego dep. do Konstytuc

Post Cujus Constitutionis quidem etc. ....

Dnia 24. Sierpnia Roku 1789.

Przyśpieszenie Lustracyi Starostw Woiewództwa Trockiego.

80. GDy Woiewództwo Trockie w rozległości swego obrębu, przeszło dziewięćdziesiąt Starostw osobnych licząc, przez Kommissyą do examinowania Intrat przeznaczoną, Nam Stanom Skonfederowanym przekłada, że trzey Lustratorowie stosownie do Prawa wybrani, zlustrować tych Starostw na czas Prawem wyznaczony nie zdołaią; ułatwiaiąc zatym tę trudność, teyże Kommissyi polecamy, ażeby, czy to z pośrzodku swego kompletu, czyli z innych Obywatelów, cnotą, zdolnością i miłością Oyczyzny zaleconych, Starostwa w tymże Woiewództwie nieposiadaiących, sześć Osób wybrała, i po wykonaney, podług Prawa Przysiędze, na dwie partye po trzy Osoby składaiące się, podzielonym, każdey pewną liczbę Starostw, do lustrowania wyznaczyła, tak żeby dawniey wyznaczeni, i nowo wybrani, z osobna swóy wydział kontynuowali, a po skończonych Lustracyach, przepisowi pierwszego Prawa, zadość uczynienie ostrzegamy.

Dnia 3. Września Roku 1789.

Urządzenie Gwardyów Oboyga Narodów, tudzież Milicyi naszey Królewskiey.

81. JAkośmy zawsze szczęścia Naszego szukali w szczęściu Narodu, któremu Królem Bóg Nas przeznaczył, tak w sile Kraiowey i siłę Naszą upatruiąc, i pokładaiąc ubespieczenie Nasze, cztery Regimenta Gwardyi Władzy Nas Króla, przez *Pacta Conventa* oddane, w tey samey Głów liczbie, iak dziś się znayduią, i przy teraźnieyszey Płacy zostawuiemy, i zachować przyrzekamy. Stosuiąc zaś zawsze chęci Nasze do chęci Narodu, iako i własnego serca skłonności My Król, dogadzaiąc, Batalion Grodzieński kosztem Naszym erygowany, i dotąd utrzymywany, do Woyska Rzeczypospolitey w Ofierze natychmiast przyłączamy, i inkorporować do Regimentów Litewskich Kommissyi Woyskowey w żołd Skarbu tegoż polecamy, z ostrzeżeniem Rang wszystkim Officyerom, na iakie przez Nas w tymże Batalionie Patentowani byli. Przytym chcąc tym mocniey przychylność Naszę dla Narodu zawsze Nam miłego okazać, nayurczyściey waruiemy: Iż uchylaiąc Konstytucyą Tysiąc. Siedmset, Siedmdziesiąt, Szóstego Roku *folio 868.* o Milicyi Naszey napisaną, Pułki Nasze dwa Konne Nadworne, po długim życiu Naszym, w usługi Rzeczypospolitey oddane mieć chcemy, i wówczas Zołnierz ten, iako Kraiowy, nieodwłocznie na wierność i posłuszeństwo Rzeczypospolitey, i Jey Kommendzie wykonać Przysięgę będzie obowiązany; Czego Kommissyi Woyskowey dopilnować zlecamy, i Pułki te w takowym smutnym przypadku, iako w służbę i żołd Rzeczypospolitey wchodzące, w Kommendę swoią obiąć nakazuiemy. A to obięcie pod swą władzę, i względem Gwardyów po zeyściu Naszym, Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów zostawuiemy. Zaś postanowienia teraźnieyszego na żadnym Seymie pod Panowaniem Naszym odmieniać nie dopuściemy.

~~Dnia 10. Września Roku 1789.~~

Wyznaczenie Osób do ułożenia Projektów do Formy Rządu.

§ 2. GDy pomyślność Narodu, a w niey ugruntowana Sława Nas Króla, i bezpieczeństwo Obywatela od trwałości Rządu zawisły. Pomnożone zaś Woysko, powiększone Dochody publiczne, bez utworzenia nieodmiennych Ustaw, urządzenia i rozdziału Władz Magistratur, i ich między sobą związków, szkodliwym stawałyby się ciężarem, a sama wewnętrzna spokoyność, którą zapewniać za cel troskliwości Naszey mamy, wzruszoną bydźby mogła; Przeto My Król, zawsze z ukochanym Narodem złączeni, chcąc dwudziesto-pięcioletnie trudy dla Kraiu czynione, przyłożeniem się do Jego szczęścia mieć nadgrodzonemi, wraz z Rzpltey Skonfederowanemi Stanami, do takowego Dzieła naydokładnieyszego rozważenia, Osoby następuiące wyznaczamy:

Z SENATU.

Przewielebnego Krasińskiego Biskupa Kamienieckiego.

EX MINISTERIO.

WW. Ogińskiego Hetmana Wielkiego Litewskiego.
Chreptowicza Podkanclerzego Litewskiego.
Potockiego Marszałka Nadwornego Litewskiego.
Kossowskiego Podskarbiego Nadwornego Koronnego.

Z STANU RYCERSKIEGO.

Z Prowincyi Mało-Polskiey.

UUr. Suchodolskiego Posła Chełmskiego.
Moszyńskiego Sekr: W. Litt: Posła Bracławskiego.

Z Prowincyi Wielko-Polskiey.

UUr. Działyńskiego Posła Poznańskiego.
Sokołowskiego Posła Inowrocławskiego.

Z Prowincyi W. X. Litewskiego.

UUr. Wawrzeckiego Posła Brasławskiego.
Weyssenhoffa Posła Inflantskiego.

Którzy Prawa Kardynalne, Magistratur Zwierzchnich obowiązki, Władzę, i między niemi stosowność; zgoła całą Rządu Politycznego Państw Rzpltey Formę opiszą, Proiekta, ieżeli kto zechce podawać do tey materyi ściągaiące się, przyimą, i rozważą, całkowite zaś Dzieło do Decyzyi Nam Królowi, i Stanom Rzeczypospolitey przyniosą.

Dnia 17.

Dnia 17. Września Roku 1789.

Batalion Skarbu Koronnego.

83. BAtalion dotąd Pontynierów zwany, odtąd pod Imieniem Batalionu Skarbowego na assystencyą, i posługę Kommissyi Skarbowey Koronney, w takim, w iakim ieſt dziſiay komplecie, i przy takiey Płacy, zachowuiemy; który to Batalion pod Władzą Kommiſſyi Skarbu Koronnego, podług dawnych Praw zoſtawuiąc, aby był poważany równie z Polowemi Regimentami, i aby Officyerowie przez Nas Króla, zawſze patentowani, równie do Awanſu w całym Woyſku należeli, podług Praw o Awanſach i Fortragach, mieć chcemy; A to Prawo względem Awanſu i do Chorągwi Skarbowi Litewſkiemu ſłużącey, rozciągamy.

Dnia 17. Września Roku 1789.

Ofiara Obywatelſka.

84. OFiara Ur: Jana Potockiego Posła Poznańſkiego płacenia corocznie Dzieſięciu Tyſięcy Ośmſet Złotych na Wſi Sobolówce w Województwie Bracławſkim położoney, zabezpieczonych na powiękſzenie Dochodów Skarbu publicznego; My Król, za zgodą Skonfederowanych Stanów, z wdzięcznością przyimuiąc, mieć chcemy: ażeby odtąd taż Summa, nie na co innego, iak na powiękſzenie Saperów w Korpuſie Indzynierów Koronnym obrócona zoſtała.

Dnia 17. Września Roku 1789.

Ofiara Obywatelſka.

85. GDy JW. Karol Xiąże Radziwiłł Woiewoda Wileńſki wielkie Przedników ſwoich w Oyczyźnie naśladuiąc Dzieła, a z ſwoiey znaiomey dla Dobra powſzechnego nieodſtępney gorliwcści ofiaruie ſwoim koſztem wyſtawić Regiment ieden Piechoty w zupełnym komplecie i porządku, ſtoſownie we wſzyſtkim do Prawa o Kommiſſyi Woyſkowey, i do Etatu Woyſka na teraźnieyſzym Seymie uſtanowionego, i takowy Regiment, na Dzień pierwſzy Mieſiąca Marca, w Roku przyſzłym Tyſiącznym, Siedmſetnym, Dziewięćdzieſiątym, zupełnie ſkompletować z umundurowaniem, Bronią, i wſzelkiemi polowemi Rekwizytami, obowiązuie ſię, a nadto do każdego Batalionu w tym Regimencie po dwie Armaty polowe ſpiżowe ofiaruie; Przeto My Król, za powſzechną Skonfederowanych Stanów zgodą, tę Ofiarę z wdzięcznością przyimuiąc, aby rzeczony Regiment w Komput Woyſka Litewſkiego był zaraz zapiſany, mieć chcemy; Kommiſſya zaś Woyſkowa Oboyga Narodów za Rekwizycyą JW. Xiążecia Jmci Karola Radziwiłła Woiewody Wileńſkiego, Luſtracyą do tego Regimentu zeſłać ma, i na komplet z Luſtracyi okazany, Summę na Gaże Officyerſkie, i Lenungi dla Gemeynów i Unter-Officyerów, podług przepiſu Etatowego, do Kommiſſyi Skarbowey Litewſkiey zaaſſygnuie na Ratę Marcową. Chcąc zaś pamięć tey Ofiary w potomne czaſy zabeśpieczyć, Imie Domu Radziwiłłowſkiego temu Regimentowi nadaiemy; JWmu zaś Xięciu Woiewodzie Wileńſkiemu Szeffoſtwo tego Regimentu bezpłatne z Rangą Generała-Lieutnanta, dla ſamey Oſoby JW. Xięcia Karola

Radziwiłła służącą, i z Prerogatywą do Szeffostwa przywiązaną, nie obowiązuiąc Go do aktualney Służby, przyznaiemy. Armaty przy Sztabie tegoż Regimentu, a Regiment w Woiewództwie Nowogrodzkim lokować dozwalamy, (prócz czasu Woyny, lub nagłey potrzeby) i onże zupełnie Władzy Kommissyi Woyskowey oddaiemy. Ten zaś Regiment ma zastępować mieysce iednego z Regimentów dwóch Pieszych w Wielkim Xięstwie Litewskim, nowo erygować się maiących.

Dnia 23. Września Roku 1789.

Powiększenie Czopowego od Trunków Zagranicznych.

86. POmnażaiąc Dochód Rzeczypospolitey Skarbu Oboyga Narodów, od wszelkich Trunków Zagranicznych, i Likworów, do Kraiu wchodzących, stanowiemy: aby odtąd Czopowe, w mieyscach, gdzie się Kommissyi Skarbowey zdawać będzie, wybierane było, następnym sposobem: od Beczki Wina Węgierskiego, Złotych Polskich pięćdziesiąt, od Oxeftu Wina Francuzkiego, Złotych Polskich trzydzieści sześć, od Wołoskiego Wina, i Piwa Angielskiego, *in duplo* iak teraz, od innych zaś wszystkich Win Zagranicznych, podwyższyć Czopowe do Opłaty, iaka podług tego Prawa wypada od Garca Wina Węgierskiego, Kommissyi Skarbowey Oboyga Narodów zlecamy; Szampańskie i Burgońskie Wina, dla pewności Gatunków, za Paszportami tylko Kommissyi Skarbowey sprowadzone bydź mogą.

Dnia 23. Września Roku 1789.

Przedaż Dobr niżey wyrażonych.

87. GDy Dobra Duchowieństwu zakordonowanemu dawniey należące w Polszcze pozostałe, za Konwencyą z Dworem Wiedeńskim zawartą, Konstytucyą Tysiąc, Siedmset, Ośmdziesiąt, Szóstego Roku zatwierdzoną, do rozrządzenia Rzeczypospolitey powrócone, a Prawem Seymu teraźnieyszego na Fundusz dla Woyska obrócone przez przysięgłych Lustratorów, od Kommissyi Skarbu Koronnego wyznaczonych, zlustrowane, w kilku Woiewództwach są rozrzucone, nagłe zaś potrzeby Woyska zaciągnionemi Summami, w części zaspokoionemi zostały; Przeto My Król, za zgodą Skonfederowanych Rzeczypospolitey Stanów, dozwalamy Kommissyi Skarbu Koronnego, Dobra pomienione, wytrąciwszy Część dziesiątą Intraty na Podatek Ziemski należącą, sposobem Licytacyi na wieczność Szlachcie rodowitey, i tym, którym Prawo nabywać Dóbr Ziemskich pozwoliło (Osoby do Administracyi Skarbu należące, i do Lustracyi użyte, wyłączaiąc i nie uważaiąc na żadne Kontrakty) sprzedać *partitim*, Wieś od Wsi wprzód teyże natury oddzieliwszy, i ten oddział oznaczywszy, który odtąd po między Dobrami za niewzruszony, i za Granicę po między temi Wsiami służący, mieć chcemy; *non praejudicando totalitati* Granic Wsiów przyległych inney natury. A ieżeliby Termin pierwszy Licytacyi *partitim* upłynął bezskutecznie dla niebyłych licytuiących, mocna będzie Kommissya Skarbowa użyć kroków do dalszey Licytacyi takich, iakie iey się będą zdawały, z dobrem naylepszym Skarbu Rzeczypospolitey. Tranzakcye kupna i Przedaży, Grodownie sporządzić, a wzię-

Str. 94. 56

.... erygować się mających. —
Stanisław Nałęcz Mała — Kazimierz Xże Sapieha
[...]ski Ref. W. K. i t. d. Generał Arty. W. X. L. it.
Antoni Giełgud Star. Generalny Xstwa Żmudzkiego deputo.
do Konsty. z Senatu z prow. W. X. L. Stanisław Kostka Potocki
Poseł Lub. dep. do Kon z Prow. Małopolskiej. Józ. Zabiełło Ław-
czy WKi Litt[...] Poseł z Xstwa Żmudzkiego dep. do Kon.
A. Suchodolski P. W. S. dep. do Kow. Post Cujus quidem
i. t. d.

a wzięte gotowe Pieniądze na uspokoienie Długu zaciągnionego Rzeczypospolitey obrócić, teyże Kommissyi Skarbowey zalecamy; po spisanych Tranzakcyach, i uskutecznioney Przedaży, też Dobra w Podatkach z Dobrami Ziemskiemi Dziedzicznemi, porównane mieć chcemy, dlaczego *Subsidium Charitativum*, iakie dotąd, tak z Folwarków Dworskich, iako i od Poddanych, z Dóbr tych płacone iest, Kommissya Skarbu Koronnego z Funduszu Prawem na Allewiacyą i Decessa oznaczonego, zastąpić ma. Pańszczyznę, Czynsze, Daniny, i wszelkie powinności, tak, iak Inwentarzami Kommissyi Skarbowey będą opisane, na zawsze zachowanemi mieć chcemy.

Dnia 24. Września Roku 1789.

Uwolnienie UU. Ignacego Napiorkowskiego i Antoniego Smolińskiego.

88. GDy Urodzeni Posłowie wnieśli do Nas Króla i Stanów Seymuiących proźby za Urodzonym Ignacym Napiorkowskim Kapitanem Artylleryi Koronney, i Urodzonym Antonim Smoleńskim Porucznikiem Regimentu Szeffostwa Urodzonego Działyńskiego; My Król, wraz z Stanami Seymuiącemi, z skłonnego zawsze do litości serca Naszego Oycowskiego, tychże od rygoru Krygsrechtu przez Kommissyą Woyskową pod dniem ośmnastym Miesiąca Września Roku bieżącego approbowanego, uwalniamy.

Dnia 24. Września Roku 1789.

Nadgroda dla Kawaleryi Narodowey.

89. CHcąc waleczność Kawaleryi Narodowey do naychwalebnieyszych dzieł zachęcić, znayduiących się pod Hulaypolem, i tamże znakomite męztwa dawaiących dowody, Namiestnika Ur: Jozefa Hoszowskiego, Towarzysza Ur: Stanisława Nelickiego Rangą Officyerską zaszczyconych, Szeregowych zaś Urodzonego Jozefa Błońskiego, Marcina Krzywickiego, Jozefa Szymańskiego, Teodora Fiałkowskiego na Towarzyszów umieszczonych, tych zaś ostatnich kosztem Rzeczypospolitey uekwipowanych mieć chcemy.

Dnia 24. Września Roku 1789.

Względ na Ur: Bogumiła Rudnickiego i Ur: Jozefa Paruszewskiego.

90. CHcąc tym bardziey zachęcić gorliwość i pilność w usługach Rzeczypospolitey, gdy teyże dali szczególnieysze dowody Urodzony Bogumił Rudnicki Chorąży Regimentu Fizylierów, i Urodzony Jozef Paruszewski Towarzysz Kawaleryi Narodowey; Przeto My Król, za zgodą Skonfederowanych Stanów nadgrodzonemi ich mieć chcemy prędkim awansem, podług zalecenia, które z woli Naszey od Marszałków Konfederacyi Oboyga Narodów Kommissyi Woyskowey wydane będzie.

Oblata (sden offerens) ~~Dnia 26. Września Roku 1789.~~

IV Urządzenie Summ poniżey wyrażonych.

ℬ 91. USkuteczniaiąc Prawo Seymu teraźnieyszego względem Summ Klasztorów i Xięży Zakordonowanych, za Konwencyą Wiedeńską, Prawem Seymu 1786. Roku zatwierdzoną, na Fundusz Woyska płacy destynowanych, zalecamy Kapitułom, Ziemstwom, i Grodom, ażeby Wypisy Summ i dowody, iakie tylko do rzeczonych długów mieć mogą, Kommissyi Skarbowey przesyłali: która ponowi swóy Uniwersał do wszystkich Obywatelów z przyłączeniem kary, iż gdyby który z Obywatelów maiący na Dobrach swoich zapisane Summy, w przeciągu Sześciu Miesięcy od Daty Uniwersału nieodwłócznie wydać się maiącego, nie doniosł Kommissyi Skarbu Koronnego o takowym Funduszu, a był przez kogożkolwiek doniesiony i prawnie przekonany, tedy *in duplo* zapłacić winien będzie do Skarbu Koronnego dług przez siebie winny, którego Czwarta część Delatorowi dostać się ma; Procent zaległy do dnia Dwudziestego Czwartego Junii 1789. od ostatniego Kwitu podług opisu Funduszu stosownie do Prawa poźnieyszego, a od tegoż dnia po pięć od Sta przez Kommissyą Skarbu Koronnego, lub od niey wyznaczoną Kondescensyą likwidować nakazuiemy, i takowy Procent na płacę Woyska obracany mieć chcemy. Gdyby iednak od Summ takowych Funduszowych inni Obywatele Kraiowi większy Procent Siedm od Sta nie przewyższaiący, z równym bezpieczeństwem i zaświadczeniem od Kompletu Sądu Ziemskiego lub Urzędu Grodzkiego o pewności Maiątku Obywatela, o Summę takową konkuruiącego (w czym odpowiedź o bezpieczeństwie Ewikcyi na Osoby zaświadczaiące Sądowe wkładamy) ofiarowali, wolne onych podniesienie w każdym czasie za awizacyą półroczną przez Kommissyą Skarbową na Termina zwyczayne ostrzegamy, i bezpieczne ich ulokowanie teyże Kommissyi zalecamy; Pierwszość iednakże utrzymania się przy Summie Dłużnikowi pierwszemu, równie ofiarowany od kogo innego Procent determinuiącemu zachowuiemy. Gdyby zaś który Obywatel chciał Summę u siebie mianą złożyć w Skarbie Rzeczypospolitey, półroczem wprzódy oświadczyć powinien Kommissyi oddanie Summy, a taż Kommmissya obowiązaną będzie z naywiększym pożytkiem Skarbu u Obywatelów osiadłych onę lokować.

(jak poprzednio)

Oblata (sden offerens) ~~Dnia 26. Września Roku 1789.~~

III Zapewnienie Hypoteki Długów Rzeczypospolitey.

ℬ 92. GDy Nam Królowi i Stanom Skonfederowanym, Kommissya Rzeczypospolitey Skarbu Koronnego donosi, iż pożyczaiący Summę w Genuy Dziesięciu Milionów Złotych Polskich, czyli Siedmiu Milionów Siedmkroć Siedmdziesiąt Siedmiu Tysięcy, Siedmset Siedmdziesiąt Siedmiu Liwrów Monety Genueńskiey, żądaią od Nas Króla i Skonfederowanych Rzeczypospolitey Stanów, aby generalna Hypoteka pożyczoney i pożyczyć mianey Summy na wszystkich dochodach Państw Rzeczypospolitey była zapisana, oraz abyśmy tychże Wierzycielów zapewnili, iż na szczególną Hypotekę upewnione Podatki Podymnego i Czopowego nie zniesiemy; My Król, za zgodą Skonfederowanych Rzeczypospolitey Stanów, za Hypotekę generalną Summy Dziesięciu Milionów Złotych Polskich w części pożyczonych i poży-

Str. 87

Stanisław Nałęcz Małachowski etc... 58

Kazimierz Xiążę Sapieha etc...

Bazyli Walicki Wojewoda Generał Ziem Rawskich deputowany do Konstytucyi z Senatu Prowincyi Wielkopolskiey. Antoni Giełgud Starosta Generalny Xtwa Żmudzkiego deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi W. X. L. m.p. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski deput. do Konst. z Prow. Małopolskiey Jf. Zabieło Łowczy WXi Litski i Wyższa Żmudzkiego deputowany do Konstytucyi Post Cujus quidem constitutionis etc. –

i pożyczyć mianych, wszystkie przychody Skarbów Oboyga Narodów, Podymne zaś i Czopowe w Koronie za szczególną Hypotekę naznaczamy, i że nie będzie Podatek Podymnego i Czopowego zmnieyszony lub zniesiony, poki Dług Oryginalny wraz z Prowizyą zapłaconym nie zostanie, zabezpieczamy; co jednak nowego Urządzenia, końcem sprawiedliwego umiarkowania Czopowego i Podymnego tamować nie ma. Tudzież wydać potrzebną Ratyfikacyą Marszałkom, Imieniem Nas Króla i Stanów zlecamy. Że zaś Kommissya W. X. Lit: Trzy Miliony Złotych Polskich, z zlecenia Nas Króla i Stanów zaciąga: że równie Hypoteka generalna na wszystkich Dochodach Koronnych i Litewskich, a szczególna na wszystkich Dochodach Prowincyi W. X. Litew: zapisaną zostanie, ubezpieczamy.

~~Dnia 26. Września Roku 1789.~~

Zlecenie UUr: Marszałkom Konfederacyi Generalney Oboyga Narodów.

93. CHcąc mieć jak naydokładnieyszą wiadomość o stanie Dóbr, Summ i Funduszów po Duchowieństwie w Kordon Rossyiski odpadłym, tu w Polszcze pozostałych, zlecamy UU. Marszałkom Konfederacyi Generalney Oboyga Narodów, ażeby zalecili Kommissyi Skarbu Litewskiego wysłać do tychże Dóbr Lustracyą, końcem uwiadomienia Stanów Seymuiących o wszelkich Funduszach; które to uwiadomienie naydaley *in spatio* trzech Miesięcy od Daty zalecenia ma bydź uczynione.

~~Dnia 26. Września Roku 1789.~~

Zlecenie Lustracyi Dóbr i spisania Summ od Nayprzewielebnieyszego Xiążęcia Prymasa rozrządzonych.

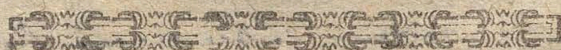
94. POnieważ przez Nayprzewielebnieyszego Xiążęcia Prymasa Korony Polskiey i W. X. Lit: i Summ rozrządzonych decyzyą w dalszym czasie; My Król z Rzeczypospolitey Stanami sobie zachowaliśmy, przeto dopełnienie Lustracyi Dóbr i Domow, i naydokładnieysze spisanie Summ Kommissyi Skarbu Koronnego polecamy; Co się ma rozumieć i o Dziesięcinach wszelkich przez Konwencyą Wiedeńską w Kraiu Rzeczypospolitey pozostałych.

~~Dnia 3. Października Roku 1789.~~

Urządzenie względem Generała Lieutnanta, Generałów Majorów, i innych Szarż w Woysku Oboyga Narodów.

95. MY Król, za zgodą Rzeczypospolitey Skonfederowanych Stanów, chcąc przy ninieyszey tylu Rang Woyskowych kreacyi, i zasługi dawniey służących Officyerów nadgrodzić i przychodzących Rodaków z obcey Służby zachęcić, i sposobność służenia bę-

dącym iuż w służbie, lecz nie użytym, iako też powracaiącym do niey otworzyć, a wszystkich tych chwalebney służenia Oyczyźnie chęci, i dobrey woli dogodzić, a to nie naruszaiąc w niczym na przyszłość Praw Kommissyi Woyskowey, o Fortragowaniu służących, stanowiemy Generał Lieutnanta Dywizyą czwartą kommenderować maiącego: Fortragowanie i Patentowanie do dnia pierwszego Marca odkładamy, wyiąwszy *in hoc interstitiô* nagłą potrzebę, którą Stany zgromadzone Kommissyi Woyskowey wskażą; a gdy Fortragowania tegoż Generał Lieutnànta, czyli czas, czyli potrzeba wypadnie, My Król, za zgodą Stanów Rzplitey Skonfederowanych, z zupełnym w tey mierze przepisem uskutecznić tegoż Fortragowania zaleciemy. Generał Majorowie zaś trzech z aktualey służby Nam Królowi Fortragować, Kommissyi Woyskowey, podług Prawa zalecamy, a czterech z pomiędzy Osób dawniey przez Nas Patentami zaszczyconych, tudzież z Zagraniczney służby powróconych Kandydatów przez Stany Seymuiące zaleconych, My Król, przychylaiąc się do żądań Stanów względem Nominacyi, mianuiemy, a nayprzód Urodzonego Xiążęcia Jozefa Poniatowskiego, Urodzonego Michała Zabiełę, Urodzonego Jana Suffczyńskiego, Urodzonego Tadeusza Kościuszkę, iako też na Kommendanta Fortecy Kamieńca, Urodzonego Jozefa Orłowskiego, których przecie nie prędzey płatnych mieć chcemy, aż w tym wolę Naszą My Król, wraz z Skonfederowanemi Stanami w dalszym ciągu oznaczemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i. t. d.

Kazimierz Xże Sapieha Generał Art. Lit. i. t. d.

Antoni Giełgud Starosta Generalny Xstwa Żmudzkiego Deputow. do Konst. i Senatu z Prow. W. X. Lit. Józef Zabiełło Łowczy W. Xa Litew. Poseł z Xstwa Żmudzkiego Deputow. do Konsty. A. Suchodolski etc. etc.

Przypisek Koll.

Do stron: 99.

Actum .. die octava mensis Octobris Anno Domini 1789.

oblata. Mficus Joannes Paulus Luszczewski S^ae^ R^ae^ M^tis^ et Comitiorum Ordinariorum Generalium ac Confoederationis Generalis Regni Secretarius, Constitutionem sub titulo Etat Woyska Oboyga Narodow, in Comitiis modernis sancitam obtulit, Originale circa acta reliquit.
Jan Paweł Łuszczewski Sekret. JKMci Seym y Konf. Kor.

Konstytucya ta, jako niewpisana w protokół Konstytucyj sejmowych nie mogła być porownaną w całości z wyjątkiem:
„Sztab Generalny Woyska Koronnego"
„Komput i płaca jedney Brygady Kawaleryi Narodowej"
„Sztab Generalny Woysk W^o^ X^a^ Litt^o^"
które jako zaoblatowane pod d. 24 Sierp. 1789 znalazły się w wzmiankowanym protokóle..

~~Dnia 8. Października Roku 1789.~~

Oblata (jak wyżey)

~~Etat Woyska Oboyga Narodów.~~

~~96~~. SZTAB GENERALNY WOYSKA KORONNEGO.

Głowy.		Złote.
1.	Hetman Wielki Koronny - - - - - - -	60,000.
1.	Hetman Polny Koronny - - - - - - - -	40,000.
1.	Pisarz Polny Koronny z Rangą Generała Lieutenanta -	20,000.
1.	Strażnik Wielki Koronny - - - - - - - -	
~~1.~~	~~Oboźny Wielki Koronny~~ - - - - - -	
1.	Generał Artylleryi Koronney - - - - - -	30,000.
2.	Generałów Inspektorów à fl: 20,000. - - - -	40,000.

Generałów Inspektorów teraźnieyszych przy Randze i Pensyi zostawuiemy, z tym warunkiem: iż gdyby który z Generałów Inspektorow nie mógł dopełnić powinności swoiey, Kommissya Woyskowa na mieysce iego, innych Officyerów wyznaczy i z Pensyi Inspektorskiey, koszt dla nich opatrzy; *post decessum* zaś *vel ascensum*, lub dobrowolnym złożeniu teraźnieyszych Generałów Inspektorów, Urząd ten ustanie, który niniey-szym Prawem uchylamy, i za niemogący się przenieść do innych Osób, deklaruiemy: a obowiązki Urzędu Kommissya Woyskowa upatrzonym przez siebie Officyerom polecać będzie, i Funduszu po Inspektorach wakuiącego, na nadgrodę proporcyonalnie użyie.

1.	Strażnyk Polny - - - - - - - - -	8,000.
1.	Oboźny Polny - - - - - - - - - -	6,000.
4.	Generałów Lieutnantów, każdy osobno Dywizyą swoią kommenderuiący à fl: 18,000. - - - - - - -	72,000.
1.	Generał przy Boku Nas Króla - - - - - -	12,000.

Generał Majora przy Boku Nas Króla z liczby Generałów-Majorów Amploiowanych Oboyga Narodów i aktualnych, My Krol wybierać będziemy, ostrzegaiąc: iż tymże Generałom przy Boku Nas Króla konserwuie się Awans w Woysku podług Starszeństwa Ich Patentu, a za Fortragiem Kommissyi Woyskowey; Konstytucyą zaś 1778. Roku, bywszemu Generałowi Amploiowanemu przy Boku Nas Króla służącą uchylaiąc, Pensyą 6,000. Złł: do Rangi Generałów Majorów przy Boku Nas Króla ze Skarbu Prowincyi Litewskiey przywięzuiemy.

8.	Generałów Majorów w Dywizyach Kommenderuiących à 12,000.	96,000.
1.	Kommendant Fortecy Kamienieckiey z Rangą Generała Majora	12,000.

Kommendant Fortecy Kamienieckiey niedożywotni, Placu swego zbywać nie mogący, Szlachcic rodowity, Possessyonat w Kraiach Rzeczypospolitey, w którymkolwiek bądź Województwie, podług obmowy Konstytucyi Roku 1699. z Rangą Generała Majora przez Kommissyą Woyskową Ordynansowany, z Awansem w Woysku podług Starszeństwa ma brać Culagu 12,000. którego Kommissya odmieniać, iako Zwierzchnia nad Woyskiem Władza, za uznaniem potrzeby, mocna będzie.

4. Adjutantów Naszych z Rangą aktualnych Pułkowników z Skarbu Naszego Królewskiego płatnych.

28. Głów.	*Latus* -	396,000.

Głowy.		Złote.
28.	Głów. *Transport Lateris - -	396,000.
	Czterech Adjutantów przy Boku Naszym od Nas Króla szczególnie, co do Służby Adjutanckiey, dependuiących, z Sztabs-Officyerów aktualnych w Służbie z Woyska Oboyga Narodów na te mieysca wybierać będziemy. Ci-zaś Rangi respectivè Korpusu, z którego są wzięci, tracić nie będą, i do Awansu z kolei swoiey, podług Starszeństwa Patentu, z którym do Służby Adjutanckiey przyszli, należeć maią, a ci Adjutanci, gdy doydą z Pułkownika na wyższy stopień, powrócić do Woyska maią.	
4.	Adjutantów Hetmańskich z Rangą aktualnych Pod-Pułkowników - - - - - - - - - à 3,000.	12,000.
	Z których to Adjutantów Hetmańskich, dzisieysi podług Starszeństwa ich Patentów mieysce aktualnych Pod-Pułkowników w Regimentach lub Pułkach osiągnąć maią, na przyszły zaś czas z liczby aktualnych Majorów Adjutanci Hetmańscy za Fortragiem Hetmańskim od Nas Króla patentowani będą, a lubo w Regimencie, lub Pułku inny ich mieysce Majorowskie według Prawa o Fortragach zastąpi, przecież Awans swóy, podług Starszeństwa zachować maią. Rangi zaś Adjutanckiey przedać odtąd nie będzie wolno.	
2.	Buńczucznych Hetmańskich, każdemu z teraźnieyszych *ad vitæ tempora* - - - - - - - - - à 3000.	6,000.
	Urząd Buńczucznych Naszych z Skarbu Nas Króla płatnych, tudzież Buńczucznych Hetmańskich z Pensyą 3,000. Złotych z Skarbu Rzeczypospolitey, bez Awansu, *ad vitæ tempora* zachowuiąc, *post decessum modernorum Possessorum*, znosiemy.	
	Na Doktora Woyskowego, Sztabs-Chirurga, Chirurgów, i wysłanie za Granicę Uczniów, końcem wydoskonalenia ich w nauce Chirurgii - - - - - - - -	24,400.
34. Głów	Summa	438,400.

Jeżeli w każdym czasie litość zniewala żyiących, to tym silniey w czasie, gdy My Król, wraz z Stanami Rzeczypospolitey powiększamy Woysko Nasze, które z swego powołania iest zawsze wystawione na różne przypadki rażące żyiących; Zaczym My Król, za Zgodą Skonfederowanych Stanów, zlecamy Kommissyi Woyskowey, aby tak w swoim Kraiu wyszukała, iakoteż i z Zagranicy Doktóra Sztabs-Chirurga, tudzież Chirurgów ściągnęła, którzy w czasie Woyny przy Generalnym Lazarecie znaydować się maią, a w czasie pokoiu, ciż obieżdżać Lazarety, rewidować Apteki, i examinować Sztabs i Unter-Chirurgów po Korpusach powinni będą; niemniey innych do wydoskonalenia się w nauce Chirurgii do Akademii sławnieyszey wysyłała, a to z Funduszu Summy Zł: 24,400., na ten cel Etatem oznaczoney, z którey w czasie przed Stanami taż Kommissya, bez żadnego względu na Osoby, tylko uważaiąc zdatność, ścisły rachunek oddać będzie winna. A z Skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego na ten sam koniec, i pod zwyż rzeczonemi warunkami, Summę 12,200. Złotych przeznaczamy, z którey to Summy 12,200. Złotych wyćwiczeni za Granicą Chirurgowie w Woysku Litewskim służyć maią.

Officy-

Officyaliści Kommiſsyi Woyſkowey, z Skarbu Koronnego płatni.

	Złote.
Piſarzów i Regentów Woyſkowych Oboyga Narodów, przy Penſyach Etatem 1776. Roku wyznaczonych, a Sekretarza przy Penſyi dotąd opłacaney 4,000. zachowuiemy.	
Piſarz Woyſkowy Koronny z Rangą Rotmiſtrza Kawaleryi Narodowey, Penſyi, podług Konſtytucyi 1776. Roku, - -	10,000.
Temuż na Expenſa potoczne, podług Konſtytucyi 1776. Roku	1,600.
Regent Woyſkowy Koronny, z Rangą Porucznika Kawaleryi Narodowey - - - - -	7,000.
Pułkownik Kart Geograficznych - - - -	8,000.
Generał-Audytor - - - -	3,000.
Przez wzgląd na wieloletnie zasługi teraźnieyſzego Ur: Gretza, zoſtawuie ſię *ad vitæ tempora*, miane Złł: drugie 3,000., które to drugie 3,000. Złł: z Summy Extra-Expenſy maią bydź wypłacane.	
Regent Likwidacyi, i Kaſſy Oboyga Narodów, z Rangą Porucznika Kawaleryi Narodowey, z Funduſzu 25,726. Kommiſsyi wyznaczonego, z Korony Złł: 4,000.	
Plac-Major w Warſzawie *ad Fata* teraźnieyſzego - -	3,000.
Plac-Major w Kamieńcu - - - - -	3,000.
Generał-Adjutant Kommiſsyi, z Rangą Pod-Pułkownika, i dalſzym Awanſem w Woyſku - - - -	4,000.
Adjutanci Kommiſsyi Woyſkowey, odtąd z zasłużonych w Kancellaryi teyże Kommiſsyi, do Patentu Nayiaśnieyſzemu Panu fortragowani będą, z Penſyą 4,000. bez Awanſu w Woyſku.	
Dzieſieyſzym zaś w nadgrodę ich zasług, zoſtawuiąc Awans, podług Starſzeńſtwa ich Patentów na Podpułkownikoſtwo w Woyſku, Koronnemu w Woyſku Koronnym, Litewſkiemu w Litewſkim, zoſtawuiemy, z Płacą 4,000.	
Sekretarz z Rangą Majora - - -	4,000.
Na Regenta Likwidacyinego, iako wyżey z Korony 4,000. Na Archiwiſtę - - - 3,000. Na Jnſtygatora - - - 2,726. Na Kancellarzyſtów, Kopiſtów, Applikantów, z Skarbu Koronnego - - - - 16,000.	25,726.
Na Regenta Likwidacyinego, Archiwiſtę, Inſtygatora, Kancellarzyſtów, Kopiſtów, Applikantów, z Skarbu Koronnego 25,726. z Skarbu Litewſkiego 10,000. Złł: do rozrządzenia Kommiſsyi Woyſkowey wyznaczaiąc, ſprawiać ſię z użycia tych Summ na Seymach obowiązuiemy.	
Ponieważ przy pomnożonym teraz tak licznym Woyſku, Kancellarya Woyſkowa wyſtarczyć nie może razem i Obowiązkom Kommiſsyi i żądaniom Obywatelſkim, a oſzczędność Skarbu powiękſzyć liczby Oſób Kancellaryi nie dozwala; Przeto zalecamy Kommiſsyi Woyſkowey przyczynienie ſześciu Expektantów, *respectivè* ſwych Prowincyi bezpłatnych, wypiſuiących z Kancellaryi Excerpta na żądania Obywatelſkie, za dozwoleniem Kommiſsyi, którzy, ażeby zawſze byli na zawołanie Obywatelſkie gotowi, nie maią bydź zatrudnieni obowiązkami płatnych, w nadgrodę zaś prac ſwoich, Awans zawakowanego naymłodſzego mieyſca w Kancellaryi, im waruie ſię; a tak dla promocyi tychże Expektantów, iako i przez wzgląd na wſzyſtkie ſprawiedliwe powody, przedaży Funkcyi wſzelkich Kancellaryi Woyſkowey, *abhinc* zakazuiemy.	
Na Extra-Expens Kommiſsyi Woyſkowey, *ſalvo calculo*, z Koronnego Skarbu - - - -	30,000.
Summa -	99,326.

K

1a

Komput i Płaca iedney Brygady Kawaleryi Narodowey, z 12. Chorągwi ~~Szwadronowych od~~ 150. Koni złożoney.

Głowy.	SZTAB WYŻSZY.		Złote.	Gr.
1.	Kommendant Brygadyer - - - - -		10,000	
1.	Vice - Brygadyer - - - -		8,000	
3.	Majorów - - - -	à 6,500.	19,500	
	Ci wszyscy Sztabs - Officyerowie nie maią bydź razem Porucznikami.			
5. Głów.		Summa	37,500	
	SZTAB SRZEDNI i NIZSZY.			
1.	Kwatermistrz - - - -		2,000	
1.	Audytor - - - -		2,000	
2.	Adjutantów - - -	à 1,800.	3,600	
1.	Kapelan - - - -		600	
1.	Sztabs - Felczer - - - -		2,400	
1.	Sztabs - Furyer - - - -		734	$7\frac{1}{2}$
1.	Paukier - - - - -		734	$7\frac{1}{2}$
1.	Sztabs - Trembacz - - - -		734	$7\frac{1}{2}$
1.	Wagen - Maystr - - - -		602	$7\frac{1}{2}$
1.	Profos - - - - -		602	$7\frac{1}{2}$
1.	Konował - - - -		602	$7\frac{1}{2}$
1.	Puszkarz do reparacyi Broni - - -		648	
1.	Podprofos - - - -		227	
	2. Wozy 4konne Sztabowe, 1. pod Kassę i Archivum, 2gi pod Aptekę - - - - -	à 1,000.	2,000	
14. Głów		Summa	17,484	15.
	W CHORĄGWIACH.			
12.	Rotmistrzów bez Gaży			
12.	Poruczników - - -	à 3,400.	40,800	
12.	Podporuczników - - -	2,000.	24,000	
12.	Chorążych - - - - -	1,600.	19,200	
48.	Namiestników - - -	1,200.	57,600	
12.	Namiestników Sztandarowych - - -	1,000.	12,000	
768.	Towarzystwa à fl: 1,200. z utrzymywaniem Szeregowych, z Końmi, Bronią, Mundurem, Lenungiem, Furażem		921,600	

Chociaż się nie zagradza Towarzystwu stawienia sowitych Pocztów na mieyscu swoim, podług opisania Prawa 1786. Kommissya iednak Woyskowa dla rowney liczby Głów we wszystkich Chorągwiach, obligowana będzie zamierzyć liczbę, w iakiey Towarzysze osobiście przy Chorągwiach służyć maią, a to dla iednostayney Formacyi Szwadronów, połowa iednak koniecznie sowitych Pocztów bydź powinna.

			Złote.	Gr.
12.	Wachmistrzów ze wszystkim - - -	à $734\frac{1}{4}$	8,811	
12.	Furyerów }			
72.	Kapralów } - - - - - -	$602\frac{1}{4}$	65,043	
24.	Trembaczów }			
768.	Szeregowych z 1,200. Złł: utrzymywanych.			
12.	Felczerów ze wszystkim - - - -	770.	9,240	
12.	Kowalów - - - -	500.	6,000	
12.	Siodlarzów - - -	500.	6,000	
	12. Wozów 4konnych Chorągwianych -	1,000.	12,000	
1,300. Głów | 10 Kompaniach		Summa	1,182,294	
1819. Głów w iedney Brygadzie		~~Latus~~	1,237,278	15.

	Złote.	Gr:
Transport Lateris	1,237,278	15.
Na Medycynę dla 10. Głów niższego Sztabu, 96. Unter-Officyerów, 24. Trębaczów, 768. Szeregowych, 12. Felczerów, 12. Kowalów, 12. Siodlarzów, ogółem 934. Głów à fl: 3.	2,802	
Na Sprzęty Lazaretowe, i utrzymanie onychże na 934. Głów - - - - - 2.	1,868	
Na Extra-Expens, Dzienniki, Expedycye, - -	1,000	
Na Szarff Ammunicyą, tudzież na Proch exercerunkowy	2,861	
Funduſz na upadłe Konie Towarzyſkie w czaſie Muſztry i Manewrów - - - - -	18,000	
Summa	26,531	
Salvo calculo przy Likwidacyach, aby reſztująca Summa w Kaſſie Brygadowey zanotowaną zoſtała.		

Polowe Rekwizyta na Lat 18.

	Złote.	Gr:
2. Namioty duże, lub 10. Celtów, i 1. Officyerſki dla Warty Sztandarowey i Ogniowey - - -	800	
1. Namiot na Kaplicę - - -	500	
2. Namioty Lazaretowe - - - à 500.	1,000	
266. Celtów dla Namieſtników Sztandarowych, i Towarzyſtwa, po pięć Głów na Celt rachuiąc, 14. Celtów na Szwadron, Celtów 168. Dla Unter-Officyerów, Szeregowych, Felczerów, Kowalów, Siodlarzów, po 10. Głów na Celt rachuiąc, wypada po 8. na Szwadron, dla niższego Sztabu 2. Celty, 98. Celtów, à fl: 80.	21,280	
194. Kociołków - - - 10.	1,940	
459. Sztuk Szańcowego Naczynia - - - - 3.	1,377	
929. Flaſz Blaſzanych - - - 3.	2,787	
13. Płaſzczów na ſkład Broni - - - - 36.	468	
Na Liny, Kute Koły, i Torby do Obroku - -	600	
25. Trąb - - - 54.	1,350	
24. Chorągiewek Obozowych - - - - 6.	144	
Kuźnia polowa - - -	1,200	
Summa	33,446	
Corocznie wchodzi do Kaſsy	1,858	4.
1,819. Głów iedney Brygady, koſztuią rocznie - -	1,265,667	19.

Jedna Chorągiew Szwadron formuiąca, ſkłada ſię.

1. Rotmiſtrz.
1. Porucznik.
1. Podporucznik.
1. Chorąży.
4. Namieſtników, 2. Starſzych mieyſce Officyerſkie w Cugach zaſtępuią.
1. Namieſtnik Sztandarowy.
64. Towarzyſtwa.
1. Wachmiſtrz.
1. Furyer.
6. Kapralów.
2. Trębaczów.
64. Szeregowych.
1. Felczer.
1. Kowal.
1. Siodlarz.
Wóz 4konny ~~Szwadronowy~~ Chorągwiany

150. Głów w iedney Chorągwi Szwadronowey.

Rotmiſtrzom Kawaleryi Narodowey bez Gaży będącym, za prace ich, i ſtarania w wyſtawieniu Chorągwi ſwoich, oświadczywſzy wdzięczność; My Król, za zgodą Skonfederowanych Stanów, tymże Rotmiſtrzom, moc Fortragowania w ich Chorągwiach Officyerów, podług ſtoſownych do tego Praw, Zaciąg Towarzyſtwa, i wybieranie Namieſtników, podług zdatności, zabezpieczamy, wolność zoſtawuiąc Rotmiſtrzom, gdy ziadą do Chorągwi, odebrania Kommendy teyże Chorągwi; czyniąc iednak Rotmiſtrzów za ten czas kommenderowania podległych Subordynacyi, i odpowiednych za przeſtępſtwa oney, podług Artykułów Woyſkowych. Co ſię zaś tycze Goſpodarſtwa, w to Rotmiſtrze wglądać dla porządku powinni, prowadzone zaś toż Goſpodarſtwo przez Porucznika bydź ma. Jeżeliby zaś Rotmiſtrz ciągle tym ſię ſam chciał zatrudniać, przy nim toż Goſpodarſtwo zoſtawać będzie. Porucznicy Rotmiſtrzom nieprzytomnym, Mieſięczne Rapporta maią oſyłać.

Komput i Płaca iednego Pułku Przedniey Straży z 10. Chorągwi Szwadronowych od 135. Koni złożonego.

		Złote.	Gr:
SZTAB WYZSZY.			
Głowy.			
1. Szeff - - - - -		10,000.	
1. Pułkownik - - - - -		6,000.	
1. Pod Pułkownik - - - -		4,500.	
2. Majorów - - -	3,000.	6,000.	
5. Głów.	Summa	26,500.	
SZTAB SRZEDNI i NIZSZY.			
1. Kwatermiſtrz - - - -		2,000.	
1. Audytor - - - -		2,000.	
2. Adjutantów - - -	à 1,800.	3,600.	
1. Kapelan - - - -		600.	
1. Sztabs-Felczer - - - -		2,400.	
1. Sztabs-Furyer - - - -		734.	
1. Paukier - - - -		734.	
1. Sztabs-Trębacz - - - -		734.	
1. Wagen-Mayſter - - - -		602.	7½
1. Profos - - - - -		602.	7½
1. Puſzkarz do reparacyi Broni - - -		648.	
1. Konował - - - -		602.	
1. Pod-Profos - - - -		227.	
2. Wozy 4konne Sztabowe - - -	à 1,000.	2,000.	
14. Głów.	Summa	17,483.	15.
w CHORĄGWIACH.			
5. Rotmiſtrzów z Chorągwiami, i 5. Sztabowe Chorągwie - - -	à 3,000.	30,000.	
5. Sztabs-Rotmiſtrzów - - -	2,000.	10,000.	
10. Poruczników - - -	1,800.	18,000.	
10. Chorążych - - -	1,200.	12,000.	
40. Namieſtników na ſwoią Oſobę - - -	1,000.	40,000.	
580. Towarzyſtwa z utrzymywaniem Szeregowych z Końmi, Bronią, Mundurem, Lenungiem, -	à 1,000.	580,000.	
10. Wachmiſtrzow - - -	734¼	7,342.	15.
60. Unter-Officyerów - - - - } 20. Trębaczów - - - }	602¼.	48,180.	
580. Pocztów z 1,000. Złł: utrzymywanych.			
10. Felczerów - - - -	770.	7,700.	
10. Kowalów - - - } 10. Siodlarzów - - - }	500.	10,000.	
10. Wozów 4konnych Chorągwianych -	1,000.	10,000.	
1,350. Głów.	Summa	773,222.	15.
1,369. Głów.	*Latus*	817,206.	

	Złote.	Gr:
Transport Lateris	817,206.	
Na Medycynę dla 40. Namieśtników, 580. Towarzystwa, 70. Unter-Officyerów, 20. Trębaczów, 580. Szeregowych, 10. Felczerów, 10. Kowalów, 10. Siodlarzów, i 8. Głow przy niższym Sztabie, ogołem 1,328. Głow - - - à fl: 3.	3,984.	
Na utrzymanie Lazaretu, i sprzęty onegoż dla tychże 2.	2,656.	
Na Extra-Expens, Dzienniki, Expedycye, -	2,000.	
Na Szarff Ammunicyą, tudzież na Proch exercerunkowy	3,960.	24.
Fundusz na upadłe Konie Towarzyskie, w czasie Mustry i Manewrów - - - - -	15,000.	
Summa	27,600.	24.
Polowe Rekwizyta na Lat 18.		
2. Namioty duże, lub 10. Celtów i 1. Officyerski dla Warty Sztandarowey i Ogniowey - -	800.	
1. Namiot na Kaplicę - - -	500.	
2. Namioty Lazaretowe - - - - à fl: 500	1,000.	
152. Celtów, po 15. na Szwadron, i 2. do niższego Sztabu 80.	12,160.	
340. Kociołków - - - 10.	3,400.	
456. Sztuk Szańcowego Naczynia - - - - 3.	1,368.	
1287. Flasz Blaszanych - - - 3.	3,861.	
12. Płaszczów na Skład Broni - - 36	432.	
Na Liny do Obozu, kute Koły i Torby do Obroku	500.	
21. Trąb - - - - - 54	1,134.	
20. Chorągiewek - - - - 6	120.	
Kuźnia Polowa - - - - -	1,200.	
Summa	26,475.	
Corocznie wchodzi do Kassy	1,470.	2.
1369. Głów iednego Pułku Przedniey Straży, kosztuie - -	846,277.	19.

Jedna Chorągiew Szwadron formuiąca składa się:

1. Rotmistrz.
1. Porucznik.
1. Chorąży.
4. Namieśtników, z których ieden Sztandarowy.
58. Towarzystwa.
1. Wachmistrz.
6. Unter-Officyerów.
2. Trębaczów.
58. Pocztowych.
1. Felczer.
1. Kowal.
1. Siodlarz.
Wóz 4konny Szwadronowy.

135. Koni w iedney Chorągwi.

Ponieważ zapadłym Prawem trzy Regimenta Dragonii przeistoczone na Pułki Przedniey Straży, i Etat teraźnieyszy służy iuż dla wszystkich Pułków, Officyerowie zaś z trzech Regimentów Dragonii na Pułki przeistoczonych, biorąc dawniey nieco większą Płacę, gdy schodzą na mnieyszą, przeto tę różnicę w żołdzie każdy z nich ma mieć sobie czteroletnią dopłatą niedobieraiącey się dawney Gaży nadgrodzoną, uskutecznienie czego Kommissyi Woyskowey zlecamy. Szeffowie w Pułkach i Regimentach, odtąd przy Korpusach swoich znaydować się powinni, oraz mieysce, i obowiązki pierwszych Pułkowników zastępować będą, dla których Kommissya Woyskowa stosowne do tego przepisze powinności. Szeffostwa zaś WW. Hetmanów Oboyga Narodów płatnemi nie będą, i do obowiązków wyżey wyrażonych, nie należą.

KOMPUT i Płaca Korpusu Artylleryi Koronney wraz z Korpusem Inżenierów

SZTAB WYZSZY I NIZSZY

Głowy			Złote
1.	Generał Major		12,000.
1.	Pułkownik		10,000.
2.	Podpułkownik.	a 8,000.	16,000.
3.	Maiorów, z tych ieden Dyrektor Ludwisarni	7,000.	21,000.
1.	Adjutant Generalski		2,600.
1.	Kwatermistrz		3,000.
2.	Ober Ceukwartów	a 2,450.	4,900.
2.	Ceukwartów	1,500.	3.000.
2.	Adjutantów	2,000.	4,000.
2.	Adjutantów z Końmi	1,960.	3,920.
2.	Ober Felczerów	2,400.	4,800.
1.	Kapelan do Kaplicy Koszarney Warszawskiey		600.
21.	Felczerów	648.	13 608.
2.	Sztabs Furyerów z Mundurrami	1.000.	2,000.
4.	Pisarzów Ceughauzowych z Mundurami	1,000.	4,000.
2.	Prochowników z Mundurami	700.	1,400.
2.	Regiments Doboszów	360.	720.
2.	Profosów	360.	720.
2.	Podprofosów	192.	384.
1.	Murgrabia Ceughauzu Warszawskiego zawsze z Inwalidów		360.
2.	Wozy 4konne Sztabowe, ieden pod Kassę i Archivum, drugi pod Aptekę	a 1,000	2,000.
56. Głów		Summa	111,012.

20. Kompanii Artylleryi każda od à 56. Głów.

14.	Kapitanów	a 4,000.	56,000.
6.	Sztabs Kapitanów	2,450.	14,700.
20.	Poruczników	1,676.	33,500.
20.	Podporuczników	1,470.	29,400.
20.	Sztuk Junkrów	1,274.	25,480.
20.	Ober Fuerwerków	720.	14,400.
60.	Feuerwerków	600.	36,000.
20.	Furyerów	432.	8,640.
200.	Ober-Bombardyerów	360.	72,000.
480.	Bombardyerów	240.	115,200.
2140.	Kanonierów	216.	462,240.
80.	Rzemieślników	480.	38,400.
40.	Doboszów	168.	6,720.
20.	Wozów 4konnych Prowiantowych	1,000.	20,000.
3120 Głów		Summa	932,680.

L U D W I S A R N I A.

1.	Ludwisarz		3,000.
1.	Pisarz z Mundurem		1,000.
15.	Maystrów rożnego Rzemiosła	a 900	13.500.
30.	Czeladników	450.	13,500.
	Woz 4konny Prowiantowy		1,000.
47. Głów		Summa	32,000.

3223. Głów Korpusu Artylleryi

Latus - 1,075,692

Na

		Złote	Gr.
Transport Lateris -		1,075,692	
Na Wielki Mundur dla 300. Unter-Officyerów, 21. Felczerów, 4. Unter-Officyerów przy Unter Sztabie, 15. Maystrów rzemieślniczych, przy Unter Sztabie, ogółem 340. Głów a fl: $52.\frac{1}{2}$. - - - - - - - -		17,850.	
Na Wielki Mundur dla 2,772. Głów Gemeynów z Podprofosami - - - - - - - -	37	102,564.	
Na Mały Mundur dla 3,112. Głów - -	32	99,584	
Na 3,112. Płaszczów a fl: 28. co lat 4. sprawuiąc corocznie wchodzi do kassy po - - - -	7.	21,784.	
Na Medycynę dla 3,121. Głów - - -	3	9,363.	
Na sprzęty Lazaretowe każdey Kompanii - -	300.	6,000.	
Na ochędostwo Kredę i Farbę, tudzież na reparacyą rekwizytów na 3,112. Głów - - - - -	4	12,448.	
Na utrzymanie Ochędostwa w Ceughauzach, tudzież małe reparacye i Extra Expens - - -	Salvo Calculo przed Kommissyą	8,000	
Na Exercycya Korpusu - - -		24,000.	
Summa - -		301,593.	

Sprawunek na lat 9.

		Złote	Gr.
3,121. Pendentów - - - - - -	a fl: 6	18,726.	
3,112. Tornistrów - - - - - - -	5	15,560.	
3,045. Insignia na Czapki - - - - - -	4	12,180.	
42. Pasów do Bembnów - - - - - -	5	210.	
Summa - -		46,676.	
Corocznie wchodzi do kassy - -		5,186.	$6\frac{2}{3}$

Sprawunki i Polowe Rekwizyta na lat 18.

		Złote	Gr.
3,121. Pałaszów - - - - - -	a fl: 15.	46,815.	
3,045. Pulwerflaszów - - - - - -	18	54,810.	
42. Bębnów - - - - - - -	90	3,780.	
Ekwipaż koński dla 20. Furyerów - - -		2,900.	
2. Namioty Haubdwachowy, i Brandwachowy - -		800.	
5. Namiotów dużych 1. na Kaplicę 2. do robot Rzemieślniczych i Laboratorium i 2. na Lazaret -	a fl: 500	2,500.	
312. Celtów dla Unter-Officyerów i Gemeynów - -	72.	22,464.	
624. Kociołków - - - - - -	10	6,240.	
936. Sztuk Szańcowego Naczynia - - - -	3	2,808.	
3,121. Feldflasz - - - - - - - -	3.	9,363.	
Na Liny i kute koły do opasania Parków - -		500.	
40. Chorągiewek dla Furyerów - - - -	6	240.	
3,121. Torbów Chlebowych - - - - - -	3.	9,363.	
3,121. Koców Obozowych - - - - - -	12.	17,452.	
Summa - -		200,035.	
Corocznie wchodzi do Kassy - -		11,113.	$1\frac{2}{3}$
3,223. Głów Korpusu Artylleryi kosztuią rocznie - -		1,393,584	$8\frac{1}{3}$

Wyprawa Artylleryi Polowey dla 50. Batalionów Piechoty z Ammunicyą na iednę Kampanią będzie kosztować około, iak niżey wyrażono:

50.	Sztuk 12funt: Armat	à fl: 10,000.	500,000.	980,000.
50.	— 6funt: —	4,000.	200,000.	
100.	— 3funt: —	2,000.	200,000.	
20.	— 8funt: Haubic	4,000.	80,000.	
220.	Dział.			

8.	Zapasowych Łozów do 12funt: Armat	à fl: 800.	28,000.
8.	— — — 6funt: —		
16.	— — — 3funt: —		
3.	— — — 8funt: Haubic		
35.	Zapasowych Łozów.		

7,500.	Kul i Kartaczowych wystrzałów do 12funt: Armat,	à fl: 16.	120,000.	284,000.
7,500.	— — 6funt: —	8.	60,000	
20,000.	— — 3funt: —	4.	80,000.	
2,000.	nabitych Granatów 8funt: Haubic	12.	24,000.	
37,000	Wystrzałów Armatnych.			
1,650,000,	Flintowych Ładunków dla Piechoty	à gr: 3.	165,000	281,900.
24.000.	funt: Kul Flintowych Ołowianych	18.	14,400.	
16,800.	funt: Prochu	à fl: 1. gr: 7½.	21,000.	
3,600.	funt: Lontu	1.	3,600.	
4,500.	Sztuk Szańcowego Naczynia	3.	13,500.	
	Na zapasowe żelaża, Naczynia Rzemieślnicze, Windy do Dział, rożne materyały do Laboratorium, wielorakie Liny, Postronki, Szpagat, &c.		64,400.	

112.	Wozów do 12funt: Ładunków	à fl: 700.	78,400.	329,500.
56.	— 6funt:	700.	39,200.	
70.	— 3funt:	700.	49,000	
40.	— 8funt:	700.	28.000.	
125.	— do Flintowych Ładunków	700.	87,500.	
20.	— do 24.000. funt: Kul ołowianych	600.	12,000	
12.	— do 16,800. funt: Prochu	600.	7,200.	
3.	— do 3,600. funt: Lontu	600.	1,800.	
18.	— do 4,500. Sztuk Szańcowego Naczynia	600.	10,800.	
26.	— Pod Windy do Armat, drzewo zapasowe, Węgle, Naczynia Rzemieślnicze, Laboratorium, &c.	600.	15,600.	
482.	Wozów.			

6.	Polowych Kuźni z zupełnym Naczyniem	à fl: 2,000.	12,000.
3,316.	Chomontów z potrzebnemi do nich Licami, Kantarami, oraz 879. Siodeł dla Woźniców, 24. Siodeł dla Szyr i Wagen-Maystrów, wynie sie Summę		200,960.
		Summa	2,116,360.

Z tego wydatku rachunek iak nayściśleyszy przed Kommissyą Woyskową waruie się.

W Arse-

W Arsenale Warszawskim znayduie się gotowych Dział.

12. Sztuk	12funt: Armat	à fl: 10,000	120,000.	300,000.
18 —	6funt —	4,000	72,000.	
42. —	3funt —	2,000	84,000.	
6. —	8funt: Haubic	4,000.	24,000.	
78. Dział.				

36. Wozów Ammunicyonalnych	à fl: 700.	25,200.	33,320.
1. Kuźnia Polowa		2,000.	
96. Chomontów z potrzebnemi do nich Licami, Kantarami, oraz 33. Siodeł dla Woźniców		6,120.	

Od Ur: Małachowskiego *Marszałka Seymowego i Konf: Kor.*

12. Armat - 3funt: - - à fl. 2,000. - - 24000.

Od Ur: Potockiego *Generała Artylleryi Koronney.*

24. Sztuk Armat 3funt: - - - à fl: 2,000. - - 48,000.

Od Ur: Potockiego *Starosty Olsztyńskiego Pułkownika Korp: Arty.*

6. Sztuk - 3funt: Armat - - à fl: 2,000. - 12,000.

Od Regimentu Pieszego pod Jmieniem Królewicza Szeff: Ur: Wodzickiego.

2. Sztuk - 3funt: Armat - - à fl: 2,000. - - 4,000.

Summa - 421,320.

REKAPITULACYA.

Wyprawa Artylleryi Polowey dla 50. Batalionów Piechoty, wraz z Ammunicyą na iednę Kampanią, rachuiąc na każdą 12funt: i 6funt: Armatę, po 150. Ładunków, a do 3funt: po 200. do Haubicy po 100. &c. potrzębuie Summy - - - 2,116,360.

Wytrąciwszy co się teraz w Arsenale Warszawskim znayduie, tudzież Działa zwyż wyrażone w Ofierze dane, co uczyni - - 421,320

Trzeba więc Funduszu 1,695,040.

Obiaśnienie Summy Złł: 282,506. Gr: 20. na przyspoſobienie nowych Armat, Wozów, &c: potrzebney.

PODług wyſzczególnienia powyżſzego Expenſy na pierwſzą Wyprawę Woyſka, złożonego z 50. Batalionów Piechoty, i potrzebney do niey Artylleryi Polowey, rachuiąc na każdy Batalion iednę Armatę 12funt:, iednę 6funt:, a 2. 3funt:, do całey zaś Piechoty 20. Haubic, 6. Kuźni, Polowe Ammunicye na iednę tylko Kampanią nieodbicie potrzebne, Narzędzia Szańcowe, tudzież 484. Wozów Ammunicyonalnych i Tranſportowych, 3,316. Chomontów ze wſzyſtkiemi potrzebami do zaprzęgu, *incluſivè* 903. Siodeł (wytrąciwſzy to wſzyſtko, co ſię iuż aktualnie znayduie w Arſenale Warſzawſkim przyſpoſobionego, niemniey wyrażone powyżey w Offierze dane Armaty) potrzebna ieſt Summa Złotych 1,695,040. którą na Lat 6. rozłożywſzy, wypada Summa Złotych 282,506 Gr: 20. Funduſzu potrzebnego.

Kiedy iuż wyrażone Sprawunki uſkutecznione będą, ta Summa używaną bydź ma podług rozrządzenia, iakie udecydowane będzie.

Oprócz tego należy do pierwſzey Wyprawy, czyli przed ruſzeniem w Pole 2. Konowałów, 12. Wagen Mayſtrów, 12. Szyr-Mayſtrów, 879. Woźnic, i 3,340. Koni, co wſzyſtko podtenczas z Extraordynaryinego Funduſzu Woyſkowego, dodane i utrzymywane bydź powinno.

Nadewſzyſtko zlecamy Kommiſſyi Woyſkowey Oboyga Narodów, aby były wyſtawione Magazyny, bezpieczne od ognia, tak na Skład Prochów, iakoteż chowanie wſzyſtkich Artylleryczných Sprzętów wzwyż wzmiankowanych, i z czaſem pomnożonemi bydź powinnych, tudzież obſzernieyſza Ludwiſarnia, pomieſzkania, i mieyſca przyzwoite Warſztatom różnego gatunku Rzemioſł.

Ponieważ dla wyſłużonych Officyerów był przy Artylleryi Fundusz Złł: 18,252. i z takowego Funduſzu odbierali Penſyą, teraz zaś ten Funduſz z pod Korpuſu Artylleryi przenoſi ſię, i włącza do Funduſzu generalnego Inwalidów, z warunkiem: że ci penſyonowani Officyerowie z wyż wyrażonego Funduſzu Inwalidowego 18,252., każdy ſwą Należytość, iaką dotąd bierze, do życia odbierać będzie z Funduſzu Generalnego Inwalidów.

A że do Artylleryi potrzebni ſą Officyerowie umieiętni i zdatni, których uformowanie i uſpoſobienie, kilkoletniey applikacyi wyciąga, przeto obowiązkiem będzie tegoż Korpuſu ſtarać ſię o zaciągnienie Cudzoziemców umieiętnych i zdatnych, dla których Awans równy z Rodowitemi zapewnia ſię, a to tylko ściągać ſię ma do Korpuſów Artylleryi i Inżenierów.

Kom-

Komput i Płaca Korpusu Inżenierów.

Głowy.		Złote.	Gr.
1. Szeff		10,000.	
1. Pułkownik		10,000.	
1. Pod-Pułkownik		8,000.	
4. Kapitanów	à 4,000.	16,000.	
6. Poruczników	1,675.	10,050.	
6. Pod-Poruczników	1,470.	8,820.	
8. Konduktorów z Mundurami	720.	5,760.	
1. Felczer		648.	
15. Unter-Officyerów	432.	6,480.	
20. Minierów	240.	4,800.	
30. Saperów	240.	7,200.	
1 Wóz 4konny Prowiantowy		1,000.	
93. Głow.	Summa	88,758.	
Na wielki Mundur dla 16. Unter-Officyerów *inclusive* Felczera	à fl: 52½.	840.	
Na wielki Mundur dla 50. Gemeynów	37.	1,850.	
Na mały Mundur dla 66. Głów	32.	2,112.	
Na 66. Płaszczów, à 28. co lat 4. sprawuiąc corocznie wchodzi do Kassy po	7.	462.	
Na Medycynę dla 74. Głów	3.	222.	
Na utrzymanie ochędostwa i reparacye Rekwizytów na 66. Głów	4.	264.	
Na Sprzęty Lazaretowe		200.	
	Summa	5,950.	
Sprawunki na Lat 9.			
66. Pendentów	à fl: 6.	396.	
66. Tornistrów	5.	330.	
65. Insignia na Czapki	4.	260.	
	Summa	986.	
	Corocznie Wchodzi do Kassy	109.	16⅔
Sprawunki na Lat 18.			
66. Pałaszów	à fl: 15.	990.	
50. Patrontaszów	18.	900.	
7. Celtów	72.	504.	
14. Kociołków.	10.	140.	
21. Sztuk Szańcowego Naczynia	3.	63.	
66. Flasz Blaszanych	3.	198.	
	Summa	2,795.	
	Corocznie wchodzi do Kassy	155.	8⅓
93. Głów Korpusu Inżenierów kosztuią na Rok		94,972.	25

Inżenierowie w czasie pokoiu użytemi bydź maią do wymiaru Kraiu, robienia Kart Geograficznych i Topograficznych, opisywania Rzek, prostowania Dróg, i t. d.

Szkoła Korpusu Artylleryi i Inżenierów.

Głowy.		Złote.
1.	Dyrektor Szkoły Artylleryczney - - - -	5,000.
1.	Professor Matematyki wyższey Klassy - - -	4,000.
1.	Repetytor niższey Klassy - - - - -	2,000.
1.	Professor Artylleryczney wyższey Klassy - - -	4,000.
1.	---- ---- ---- niższey Klassy - - -	2,000.
1.	Professor do ręcznych Rysunków - - - -	3,000.
1.	Pod-Professor dla Inżenierów - - - - -	2,000.
1.	Pod-Professor do Woiennych i ochotnich Ogni - -	2,000.
1.	Professor do Mapp Geograficznych i Topograficznych - - - } Dla Korpusu Inżenierów. -	4,000.
1.	---- do Fortyfikacyi - - - } -	4,000.
	Na utrzymanie Szkoły Artylleryczney, Instrumenta, Papier, Farby, Ołówki, Opał, i t. d. -	4,000.
	Na utrzymanie Szkoły Korpusu Inżenierów, Instrumenta, Papier, Farby, Ołówki, Opał, i Extra-Expens Korpusu Inżenierów. - - - -	6,000.
10.	Głów Szkoły. Summa - -	42,000.

Szkoła Korpusów Artylleryi i Inżenierów ninieyszym Etatem ustanowiona, ma bydź przez Kommissyą Woyskową, podzielona na Szkołę w Warszawie i w Kamieńcu.

REKAPITULACYA.

3,223.	Głów Korpusu Artylleryi Koronney wynosi Płacy roczney - - - - - -	1,393,584.	$9\frac{1}{3}$.
93.	Korpusu Inżenierów - - - - - -	94,972.	$25\frac{1}{3}$.
10	Szkoły Korpusów Artylleryi i Inżenierów -	42,000.	
	Wyprawa Artylleryi Polowey, kosztuie Summę Złł: 1,695,040., którą na Lat 6. rozłożywszy, wypada na Rok Summa - -	282,506.	20.
3,326.	Głów Artylleryi Koronney, kosztuie ogółem na Rok - - - - - - - -	1,813,063.	$24\frac{2}{3}$.

Kom-

Komput i Płaca iednego Regimentu Pieszego Polowego z 12. Kompanii od 176. Głów złożonego na 3. Bataliony dzielącego się.

Głowy.		Złote.	gr.
	SZTAB WYZSZY i NIZSZY.		
1.	Szeff - - - - - - - - -	10,000.	
1.	Pułkownik - - - - - - - -	5,000.	
1.	Pod-Pułkownik - - - - - - -	4,000.	
2.	Majorów - - - - - - à 3,000.	6,000.	
1.	Regiments-Kwatermistrz - - - - - -	1,800.	
1.	Audytor - - - - - - - -	2,000.	
3.	Adjutantów - - - - - - à 1,500.	4,500.	
1.	Kapelan - - - - - - - - -	600.	
1.	Regiments-Felczer - - - - - - -	2,400.	
12.	Felczerów Miesięcznie à fl. 54. - - - -	7,776.	
1.	Sztabs-Furyer - - 40. - - - -	480.	
	Na Konia dla tegoż - - - - - -	250.	
12.	Pod-Chorążych - - 30. - - - -	4,320.	
1.	Regiments-Dobosz - 32. - - - -	384.	
1.	Puszkarz - - - 54. - - - -	648.	
1.	Wagen-Mayster - - 30. - - - -	360.	
	Na Konia dla tegoż - - - - - -	250.	
1.	Profos - - - - 25. - - - -	300.	
1.	Mayster do Osady - - 54. - - - -	648.	
1.	Pod-Profos - - - - - - - -	227.	
	2. Wozy 4konne Sztabowe, 1. pod Archivum i Kassę, drugi pod Aptekę i Sprzęty Lazaretowe à 1,000.	2,000.	
43.	Głów. Summa -	53,943.	
	w KOMPANIACH.		
7.	Kapitanów z Kompaniami, i 5. Sztabowe Kompanie - - - - - - à 3,000.	36,000.	
3.	Sztabs-Kapitanów - - - - - 2,000.	6,000.	
12.	Poruczników - - - - - - 1,500.	18,000.	
12.	Pod-Poruczników - - - - - 1,200.	14,400.	
12.	Chorążych - - - - - - 1,080.	12,960.	
12.	Feldweblów Miesięcznie à 36. - - 432.	5,184.	
12.	Sierżantów - - - 32. gr: 12. - $384\frac{4}{5}$.	4,665.	18
12.	Furyerów }		
96.	Kaprałów } - - - 25. - - 300.	32,400.	
24.	Cieślów umieiętnych - 16. - - 192.	4,608.	
36.	Doboszów - - - 14. - - 168.	6,048.	
1872.	Gemeynów - - - 14. - - 168.	314,496.	
	12. Wozów 4konnych Kompanicznych, i 12. Koni Furyerskich - - - - - à 1,350.	15,000.	
2110.	Głów w Kompaniach. Summa -	469,761.	18
2153.	Głów iednego Regimentu Polowego.		
	Latus -	523,704.	18

	Złote	Gr.
Transport Lateris - -	523,704.	18
Na Medycynę dla 19. Głów niższego Sztabu, 144. Unter-Officyerów, 36. Doboszów 24. Cieślów, 1,872. Gemeynów, ogołem 2,095. Głów - - - - - à fl: 3	6,285.	
Na sprzęty Lazaretowe i utrzymanie onychże na tyleż Głów 2.	4,190.	
Na reparacyą Broni i Lederwerku na 2.092. Głów - - 4	8,368.	
Na ochędostwo, Kredę i Farbę na 2.092. Głów - - 2.	4,184.	
Na Szarf Ammunicyą corocznie - - - - -	2,720.	
Na Exercerunkową Ammunicyą corocznie na każdego Żołnierza 8. razy z ogniem, po 18. Ładunków na raz - -	10,238.	
Na extra expens, Dzienniki, Expedycye - - - -	2,000.	
Summa -	37,985.	

Sprawunek Munduru.

	Złote	Gr.
Na Wielki Mundur dla Sztabs Furyera, Regiments Dobosza, Wagen Maystra, 12. Felczerów, 144. Unter-Officyerów, ogołem 160. Głów - - - - - a fl: 51	8,160.	
Dla 1,932. Cieślów, Doboszów i Gemeynów - 37.	71,484.	
Na przymundur corocznie wydawać się maiący dla 2,092 Głów - - - - 32	66,944.	
Na Płaszcze po 28. Złł: co lat 4. sprawować się maiące na Głów 2,092. corocznie wchodzi do kassy po - - - 7.	14,644.	
Summa -	161,232.	

Sprawunek na lat 9.

	Złote	Gr.
2,092. Pendentów - - - - - - a fl: 6	12,552.	
37. Pasów do Bębnów - - - - - - 5	185.	
2,040. Flintpasów i Fandeklów - - - - - 3.	6,120.	
2,092. Tornistrów - - - - - - 5	10.460.	
Summa -	29,317.	
Corocznie wchodzi do Kassy -	3,257.	13⅓

Sprawunki na lat 18.

	Złote	Gr.
146. Ładownic Unter-Officyerskich, *inclusivè* dwóch dla niższego Sztabu - - - - - a fl: 12	1,752.	
1,896. Patrontaszów Żołnierskich - - - - 18.	34.128.	
2.040. Flint z Bagnetami - - - - - - 36	73,440.	
2,092. Pałaszów - - - - - - - 11.	23,012.	
37. Bębnów - - - - - - - 90.	3,330.	
14. Par Pistoletów dla Sztabs Furyera, Wagen Maystra i 12. Furyerów - - - - - - - 24.	336.	
24 Siekier i Fartuchów Ciesielskich - - - 32	768.	
Summa -	136,766.	
Corocznie wchodzi do Kassy -	7,598.	3⅓
Latus - -	733,777.	4⅔

	Złote.	Gr:
Transport Lateris - -	733,777	4⅔
Polowe Rekwizyta na lat 18.		
2. Namioty duże, lub 10. Celtów i 1, Officyerski dla Warty Chorągwianey i Ogniowey -	800.	
1. Namiot na Kaplicę - - - - -	500.	
3. Namioty Lazaretowe - - - a 500.	1,500.	
220. Celtów po 18. na Kompanią, i 4. dla niższego Sztabu - - - - - - 80.	17,600.	
440. Kociołków - - - - - - 10.	4,400.	
660. Sztuk Szańcowego Naczynia - - - 3.	1,998.	
2,092. Flasz Blaszanych - - - - - 3.	6,276.	
26. Płaszczów na skład Broni - - - 36.	936.	
24. Chorągiewek do wytknięcia Obozu - 6.	144.	
2,092. Koców Obozowych - - - - 12.	25,104.	
2,092. Torbów Prowiantowych z Rzemiennym Pasem 3.	6,276.	
Summa - -	65,534.	
Corocznie wchodzi do Kassy - -	3,640.	23⅓
2,156, Głów iednego Regimentu kosztuią rocznie - -	737,417.	28

Jedna Kompania składa się.

1. Kapitan.
1. Porucznik.
1. Podporucznik.
1. Chorąży.
1. Fedwebel.
1. Szerżant.
1. Furyer.
8. Kapralów.
2. Cieślów umieiętnych.
3. Doboszów.
156. Gemeynów.
Wóz 4konny Kompaniczny i koń Furyerski.

176. Głów.

Nota Podchorążowie i Felczerowie przy Niższym Sztabie położeni.

Korpus Strzelców.

Strzelcy, gdy się we wszystkich Woyskach znayduią, i są potrzebni do formowania Korpusu Awant-Gwardyi, rezerwy, lub zasłony Woyska, przeto formuią się 4. Bataliony Strzelców oddzielne z 16. Kompanii, do każdey Dywizyi po iednym Batalionie, które w czasie Woienney Wyprawy, gdyby zostały w ieden Korpus złączone, miałyby swòy Sztab i Pułkownika kommenderuiącego, przeto kładzie się przy Batalionie:

1szym Pułkownik. iako Kommendant.
2.— Pod-Pułkownik.
3. i 4. Maiorowie.

Komput i Płaca Korpusu Strzelców.

Głowy			Złote	Gr:
	SZTAB WYZSZY i NIZSZY.			
1.	Pułkownik - - - - - - - -		5,000.	
1.	Pod-Pułkownik - - - - - - -		4,000.	
2.	Maiorów - - - - - -	à fl: 3,000.	6,000.	
4.	Adjutantów - - - - - - -	1,500.	6,000.	
4.	Batalions-Felczerów - - - - -	1,200.	4 800.	
4.	Sztabs-Furyerów - - - - - -	480.	1,920.	
	Na Konie dla tychże - - - -	250.	1,000.	
16.	Felczerów - - - - - - - -	648.	10,368.	
4.	Puszkarzów ze wszystkim - - - -	648.	2,592.	
4.	Pod-Profosów - - - - - - -	227.	908.	
	4. Wozy 4konne Sztabowe pod Kassę Archiva, Aptekę, i Sprzęty Lazaretowe - -	1,000.	4,000.	
40 Głów.	Summa -		46,588.	
	w KOMPANIACH.			
12.	Kapitanów z Kompaniami, i 4. Sztabowe Kompanie - - - - - -	à fl: 3,000.	48,000.	
4.	Sztabs-Kapitanów - - - - -	2,000.	8,000.	
16.	Poruczników - - - - - -	1,500.	24 000.	
16.	Pod-Poruczników - - - - -	1,200	19 200.	
16.	Chorążych - - - - - -	1,000.	16,000.	
16.	Feldveblów - - - - - -	432	6,912	
16.	Szerżantów - - - - - -	388$\frac{4}{5}$	6,220.	24
112.	Furyerów i Kapralów - - - - -	300.	33,600	
32.	Trębaczów - - - - - -	300.	9,600	
2,112.	Strzelców - - - - - - -	168.	354,816.	
	16. Wozów 4konnych Kompanicznych -	1,000.	16,000	
	Na 16. Koni Furyerskich - - -	250.	4,000.	
2,392. Głów	Summa -		546,348.	24
2,302.	Głów Korpusu Strzelców			
	Na Medycynę dla 4. Sztabs Furyerów, 4. Puszkarzów, 4. Pod-Profosów, 144. Unter-Officyerów, 32. Trębaczów, 16. Felczerów, 2,112. Strzelców, ogółem 2,316. Głów. -	à 3	6,948.	
	Na utrzymanie Lazaretu na Głów 2316. - - - -	2.	4,932.	
	Na reparacyą Broni i Lederwerku na Głów 2,292. -	4.	9,168.	
	Na Szarff Ammunicyą corocznie - - - - - -		3,013.	10
	Na Exercerunkową Ammunicyą z strzelaniem do Celu, na 2,112. Strzelców, po 50. Wystrzałów - - - - -		10,700	24
	Na Extra-Expens, Dzienniki, Expedycye - - -		2,000.	
	Summa -		36,462.	4
	Latus -		629,398.	28

Tran-

		Złote	Gr:
Transport Lateris -		629,398.	28

Sprawunek Munduru.

Na Wielki Mundur dla 4. Sztabs-Furyerów, 16. Felczerów, 144. Unter-Officyerów, 32. Trębaczów, ogółem 196. Głów à fl: - - 1 - - - - - -	51.	9,996.	
Na tenże dla 2,112. Strzelców - - - - -	37.	78,144.	
Na Przymundur dla 2,308. Głów - - - -	32.	73,856.	
Na 2,308. Płaszczów a 28. co Lat 4. sprawuiąc, wchodzi corocznie do Kassy - - - - - - -	7	16,156.	
Summa - -		178,152.	

Sprawunki na Lat 9.

2,316. Pendentów dla 4. Sztabs-Furyerów, 4. Puszkarzów, 16. Felczerów, 144. Unter-Officyerów, 32. Trębaczów, 2,112. Strzelców - - - - - -	à fl: 6	13,896.	
2,256. Flint-Pasów, 144. Unter-Officyerskich, i 2,112. Strzeleckich - - - - - -	3.	6,768.	
2,316. Tornistrów - - - - - - - -	5.	11,580.	
32. Trąb - - - - - - - -	54	1,728.	
Summa - -		33,972.	
Corocznie wchodzi do Kassy - -		3,774.	20

Sprawunki i Polowe Rekwizyta na Lat 18.

2,256. Sztuk Broni Strzeleckiey Gwintowey - -	à fl: 54	121,824.	
2,256. Ładownic z Kartuzami - - - - -	12	27,072.	
2,316. Pałaszów - - - - - -	16	37,056.	
20. Par Pistoletów Furyerskich - - - -	24	480.	
2,256. Pistoletów Strzeleckich poiedynczych - -	12	27,072.	
16. Celtów, 12. małych Wartowych, i 4. Lazaretowe duże		2,800.	
244. Celtów, po 15 do Kompanii, i 4. do niższego Sztabu	80.	19,520.	
488. Kociołków - - - - - - -	10.	4,880.	
2,316. Flasz Blaszanych - - - - - -	3.	6,948.	
732. Sztuk Szańcowego Naczynia - - - -	3	2,196.	
36. Płaszczów do składania Broni - - - -	36	1,296.	
32. Chorągiewek Furyerskich - - - - -	6	192.	
2,316. Koców Obozowych - - - - -	12	27,792.	
2,316. Torbów Prowiantowych - - - - -	3	6,948.	
Summa - -		286,076.	
Corocznie wchodzi do Kassy - -		15,893.	
2,392. Głów Korpusu Strzelców, kosztuie rocznie - -		827,218.	[illegible]

Jedna Kompania Strzelecka składa się.

1. Kapitan.
1. Porucznik.
1. Pod-Porucznik.
1. Chorąży.
1. Felvebel.
1. Szerżant.
7. Kapralów, *inclusivè* Furyers.
2. Trębaczów.
132. Strzelców.
Wóz 4konny Prowiantowy, i Koń Furyerski.

147. Głów iedney Kompanii Strzeleckiey.

Komput i Płaca iedney Chorągwi Węgierskiey przy Buławach Wielkiey i Polney.

Głowy.			Złote.	Gr:
1.	Kapitan		3,000.	
1.	Porucznik		1,500.	
1.	Chorąży		1,000.	
1.	Feldvebel		432.	
1.	Szerżant		360.	
1.	Furyer		300.	
3.	Kapralów	à 300.	900.	
1.	Felczer		648.	
3.	Doboszów }			
60.	Gemeynów }	168	10,584.	
	Wóz 4konny i Koń Furyerski		1,250.	
63.	Głów.	Summa	19,974.	
	Na Medycynę dla 70. Głów	à fl: 3.	210.	
	Na utrzymanie Lazaretu na 70. Głów	2.	140.	
	Na reparacyą Broni i Lederwerk	4.	280.	
	Na Ochędostwo, Kredę, i Farbę	2.	140.	
	Na Szarff i Exercerunkową Ammunicyą		412	
	Na Extra-Expens, Dzienniki, Expedycye,		120.	
		Summa	1,302.	
	Sprawunek Munduru.			
	Na Wielki Mundur dla 6. Unter-Officyerów, i 1. Felczera,	à fl: 51.	357.	
	Na Wielki Mundur dla 3. Doboszów i 60. Gemeynów	37.	2,331.	
	Na Mały Mundur dla 70. Głów	32.	2,240.	
	Na 70. Płaszczów, à fl: 28. co Lat 4. sprawuiąc, wchodzi corocznie do Kassy po	7.	490.	
		Summa	5,418.	
	Sprawunek na Lat 9.			
70.	Pendentów	à fl: 6.	420.	
3.	Pasy do Bębnów	5.	15.	
70.	Flintpasów i Fandeklów	3.	210.	
70.	Tornistrów	5.	350.	
		Summa	995.	
	Corocznie wchodzi do Kassy		110.	$16\frac{2}{3}$.
	Sprawunki i Polowe Rekwizyta na Lat 18.			
70.	Sztuk Broni z Bagnetami	à 36.	2,520.	
70.	Pałaszów	11.	770.	
3.	Bębny	90.	270.	
6.	Ładownic Unter-Officyerskich	12.	72	
60.	Patrontaszów Żołnierskich	18.	1,080.	
9.	Celtów, *inclusivè* Wartowego i Lazaretowego	80.	720	
18.	Kociołków	10.	180.	
21.	Sztuk Szańcowego Naczynia	3.	63	
70.	Flasz Blaszanych	3.	210.	
1.	Płaszcz na skład Broni		36.	
2.	Chorągiewek Furyerskich	6.	12.	
70.	Torbów Prowiantowych z Rzemiennym Pasem	3.	210.	
		Summa	6,143.	
	Corocznie wchodzi do Kassy		341.	$8\frac{2}{7}$.
73.	Głów iedney Chorągwi Węgierskiey, kosztuią		27,145.	25.
146.	Głów w dwoch Chorągwiach		54,291.	20.

Tabel-

Tabella generalna Komputu i Płacy Woyſka Koronnego.

Głowy.		Złote.	Gr:
45.	Sztab Generalny, i Officyaliści Kommiſsyi Woyſkowey	537,726	
	KAWALERYA.		
1,819.	*1wsza.* Brygada Kawaleryi Narodowey - -	1,265,667	19.
1,819.	*2ga.* — — — - -	1,265,667	19
1,819.	*3cia.* — — — - -	1,265,667	19.
1,819.	*4ta.* — — — - -	1,265,667	19.
1,819.	*5ta.* — — — - -	1,265,667	19.
1,819.	*6ta.* — — — - -	1,265,667	19.
1,819.	*7ma.* — — — - -	1,265,667	19.
1,819.	*8ma.* — — — - -	1,265,667	19.
465.	Regiment Gwardyi Konney Koron: iak ſię taraz znayduie	471,900	
1,369.	Pułk Przedniey Straży pod Imieniem Królowey Szeff: Ur: *Karwickiego* - - -	846,277	19.
1,369.	Buławy Wielkiey } Szeffoſtwa bez Płacy - -	836,277	19.
1,369.	Buławy Polney } Szeffoſtwa bez Płacy - -	836,277	19.
1,369.	Szeffoſtwa Ur: *Byſzewſkiego* Generała-Majora -	846,277	19.
1,369.	Ur: Xcia Józefa *Lubomirſkiego* - - -	846,277	19.
21,862.	Głów. Summa	14,808,629	7.
	PIECHOTA.		
1,556.	Regiment Gwardyi Pieſzey, iak ſię teraz znayduie	743,497	20.
3,326.	Korpus Artylleryi Koronney - - - -	1,813,063	$24\frac{2}{3}$.
2,153.	Regiment Pieſzy Królowey, Szeffoſtwa Ur: *Ożarowſkiego*	737,417	28.
2,153.	— — Pod Imieniem Krolewicza, Ur: *Wodzickiego* - - -	737,417	28.
2,153.	— — Pod Imieniem Królewicza, Ur: *Czapſkiego* - - -	737,417	28.
2,153.	— — Buławy Wielkiey } Szeffoſtwa bez Gaży. - -	727,417	28.
2,153.	— — Buławy Polney } Szeffoſtwa bez Gaży.	727,417	28.
2,153.	— — Fizylierów Szeff: Artylleryi Koron: } Szeffoſtwa bez Gaży. - -	727,417	28.
2,153.	— — Łanowy Ur: *Brodowſkiego* -	737,417	28.
2,153.	— — Ur: *Potockiego* Sſty Szczerzeckiego	737,417	28.
2,153.	— — Ur: *Raczyńſkiego* Generała-Majora	737,417	28.
2,153.	— — Ur: *Działyńſkiego* Pułkownika -	737,417	28.
2,153.	— — Ur: *Jlińſkiego* Pułkownika - -	737,417	28.
2,153.	— — Ur: *Malczewſkiego* Pułkownika -	737,417	28.
2,153.	— — Ordynacyi Oſtrogſkiey Ur: Xcia Michała *Lubomirſkiego* Generała-Majora 180,000., które z teyże Ordynacyi bierze, potrąca ſię	557,417	28.
2,153.	— — Imienia *Potockich* - -	737,417	28.
2,153.	— — } Nowo erygować ſię maiące - - -	737,417	28.
2,153.	— — } Nowo erygować ſię maiące -	737,417	28.
2,153.	— — } Nowo erygować ſię maiące - - - - -	737,417	28.
146.	Dwie Chorągwie Pieſze Węgierſkie, Buławy Wielkiey i Polney - - - -	54,291	20.
2,392.	4. Bataliony Strzelców z 16. Kompanii złożone, nowo erygować ſię maiące - - - -	827,218	$21\frac{2}{3}$.
44,021.	Głów. Summa	15.764,176	22.
65.928.	Głów Woyſka w Koronie, Summa ogółem - -	31,110,531	29.

Batalion Fizylierów, gdy iuż w liczbę Regimentów Pieszych iest powrócony, przeto do tegóż Regimentu tylo Sztabs Officyerów, iak i w innych Regimentach Pieszych, mieć chcemy, wyiąwszy Szeffa Generała Artylleryi, który podług Etatu w Tabelli umieszczony, iest bez Gaży.

Sztab Generalny Woysk W. X. Litewskiego.

Głowy.		Złote.
1. Hetman Wielki Litewski - - -		60,000.
1. Hetman Polny Litewski - - - -		40,000.
1. Pisarz Polny Litewski - - - -		15,000.
1. Strażnik Wielki Litewski, *ad ascensum, vel decessum*, teraźnieyszego Possessora - - - -		14,000.
1. Obozny Wielki Litewski.		
1. Generał Artylleryi Litewskiey, z Dóbr Lipniszki i Gieranowey, płatny, *ad mentem* Konstytucyi 1775. i 1776. *Anni.*		

Co tylko teraźnieyszemu U. X: Xciu Sapiehże Generałowi Artylleryi Litewskiey służyć ma, a *post ascensum vel decessum*, na Pensyą dla Generała Artylleryi Litewskiey, równą iak dla Koronnego 30,000. Złł: Pol: ze Skarbu Litewskiego, opłacać się powinną, wyznaczaiąc, Dobra Lipniszki, Gieranowey, Mostowicze, Remiżowo, Antokoł, ze wszystkiemi Przyległościami Kommissyi Skarbowey Lit: obiąć, i przez Licytacyą, iak inne Królewszczyzny, *plus offerenti* puszczać, zlecamy. Dochód zaś z takowych Dóbr, na potrzeby Artylleryi i Woyska, obracany będzie za rekwizycyą Kommissyi Woyskowey, przez Kommissyą Skarbu Litt.

1. Generał Inspektor - - - -		12,000.

Generała Inspektora dzisieyszego Patentowanego Ur: Pawła Grabowskiego Starostę Wołkowyskiego, przy Randze i Pensyi zostawuiąc, *post decessum, vel ascensum* tegoż, Urząd Inspektora uchylaiąc, Pensyą iego do Skarbu Rzeplitey należeć deklaruiemy, a obowiązki Urzędu, upatrzonym przez siebie Officyerom Kommissya Woyskowa polecać będzie, Funduszu zaś po Inspektorach Koronnych wakuiącego, na nadgrodę proporcyonalnie użyie.

1. Strażnik Polny - - - -		6,000.
1. Obozny Polny - - - -		4,000.
2. Generałów Lieutnantów Dywizyami kommenderuiących - - - - -	à fl: 18,000	36,000.
Dla Generała przy Boku Nas Króla, podług Konstytucyi 1778. R. - - - -		6,000.
4. Generałów Majorów w Dywizyach kommenderuiących	12,000.	48,000.
4. Adjutantów Hetmańskich - -	3,000.	12,000.

Co się tycze Rangi i Awansu, Przepis tenże sam, co i dla Adjutantów WW. Hetmanów Koronnych służyć ma.

2. Buńczucznych Hetmańskich, *ad vitæ tempora*, teraźnieyszych - - - -	à fl: 3,000.	6,000.

Prawo zaś o Buńczucznych WW. Hetmanów Koronnych, i do Litewskich rozciągamy.

Teraźnieyszemu Stanowniczemu, i Sędziemu Woyskowemu po 2,000. Złł: z Funduszu Inwalidów, *ad vitæ tempora*, zapewniaiąc, te Urzędy znosiemy.

Na Doktora Woyskowego, Sztabs-Chirurga, Chirurgów, i wysłanie za Granicę Uczniów, końcem wydoskonalenia ich w Nauce Chirurgii - - -		12,200.
21. Głow.	Summa	271,200.

Officyali-

Officyaliści Kommissyi Woyskowey z Skarbu Litewskiego płatni.

Głow.		Złote.
1.	Pisarz Woyskowy Litewski, z Rangą Rotmistrza Kawaleryi Narodowey, podług Konstytucyi 1776. Roku -	9,000.
1.	Regent Woyskowy Litt: podług Konstytucyi 1776. Roku	2,500.
	Pensyą Regenta Woyskowego Litt: porównywaiąc z Pensyą Regenta Koronnego, Fundusz na toż z Kassy Extra-Expensy naznaczamy, ostrzegaiąc: aby z tego Funduszu, żadne Pensye, ani Culagi na Stancye dawane nie były dla innych Officyalistów teyże Kommissyi Woyskowey.	
1.	Generał - Audytor, *ad vitæ tempora*, teraźnieyszego -	2,500.
1.	Genarał - Adjutant Litewski, z Rangą Pod - Pułkownika	4,000.
	Co się tycze Rangi i Awansu teraźnieyszego, i dalszych Adjutantów, Konstytucyą Koronie służącą, i na Prowincyą W. Xstwa Litt: rozciągamy.	
1.	Exercyer - Mayster, *ad vitæ tempora* teraźnieyszego -	4,000.
1.	Kassyer Woyskowy, *ad vitæ tempora* - - -	4,000.
	Na Regenta Likwidacyinego z Skarbu Litt: à fl: 2,100. Na Kancellarzystów, Kopistów, Applikantów, z Skarbu Litt: - - - 8,000.	10,000.
	Na Extra-Expens Kommissyi Woyskowey z Skarbu Litewskiego, *salvo calculo* - - - - - -	15,000.
6. Głów.	Summa - -	51,000.

Komput i Płaca iedney Brygady Kawaleryi Narodowey z 16. Chorągwi Szwadranowych od 150. Koni złożoney.

Głowy,			Złote	Gr.
	SZTAB WYZSZY i NIZSZY,			
1.	Kommendant Brygadyer - - - - - -		10,000.	
1.	Vice-Brygadyer - - - - - -		8,000.	
3.	Maiorów - - - - - - -	à 6,500.	19,500.	
1.	Kwatermistrz - - - - - - -		2,000.	
1.	Audytor - - - - - - - -		2,000.	
2.	Adjutantów - - - - - - -	1.800.	3,600.	
1.	Kapelan - - - - - - - -		600.	
1.	Sztab-Felczer - - - - - - -		2,400.	
1.	Sztabs Furyer - - - - - - -		734.	$7\frac{1}{2}$
1.	Paukier - - - - - - - -		734.	$7\frac{1}{2}$
1.	Sztabs Trembacz - - - - - -		734.	$7\frac{1}{2}$
1.	Wagen Mayster - - - - - - -		602.	$7\frac{1}{2}$
1.	Profos - - - - - - - -		602.	$7\frac{1}{2}$
2.	Puszkarzów - - - - - -	648	1,296.	
2.	Konowałów - - - - - -	602	1,204.	
1.	Podprofos - - - - - - -		227.	
	2. Wozy 4konne Sztabowe pod Archivum, Kassę, Aptekę i Sprzęty Lazaretowe - -	1,000.	2,000	
21. Głow	Summa -		56,234.	$7\frac{1}{2}$
	w CHORĄGWIACH			
16.	Rotmistrzów bez Gaży - - - - -			
16.	Porucznikow - - - - - - -	à 3.400.	54,400.	
16.	Pod-Poruczników - - - - - -	2,000.	32,000.	
16.	Chorążych - - - - - - -	1,600.	25,600.	
64.	Namiestników - - - - - - -	1,200.	76,800.	
16.	Namiestników Sztandarowych - - - -	1,000	16,000.	
1,024.	Towarzystwa z utrzymywaniem Szeregowych, z końmi, Bronią, Mundurem. Lenungiem, Furażem - -		1,228,800	
	Chociaż się niezagradza Towarzystwu stawienia sowitych Pocztów na mieyscu swoim podług opisania Prawa 1686. Kommissya iednak Woyskowa, dla równey liczby Głów we wszystkich Chorągwiach, obligowaną będzie zamierzyć liczbę, do którey stosownie Towarzysze przy Chorągwiach służyć maią, a to dla iednostayney Formacyi Szwadronów, połowa iednak koniecznie sowitych Pocztów bydź powinna.			
16.	Wachmistrzów - - - - - - -	á 734	11,744.	
16. 96. 32.	Furyerów, Kaprałów, Trembaczów } 144. Głów - - -	à $602\frac{1}{4}$	86.724.	
1,024.	Szeregowych z 1,200. Zł: utrzymywanych			
16.	Felczerów - - - - - - - -	770	12,320.	
16. 16.	Kowałów, Siodlarzów } - - - - - - -	500.	16,000.	
	16. Wozów 4konnych Chorągwianych -	a 1,000.	16,000.	
2,400. Głów	Summa - -		1,576,388	
2,421. Głów iedney Brygady.	*Latus* - -		1,632,622	$7\frac{1}{2}$

Tran-

	Złote	Gr:
Transport Lateris -	1.632,622	7½
Na Medycynę dla 10. Głow Niższego Sztabu 128. Unter-Officyerów, 32. Trembaczów, 1,024. Szeregowych, 16. Felczerów, 16. Kowalów, 16. Siodlarzów, ogołem 1,242. Głów - - - - - - - - à fl: 3.	3,726.	
Na utrzymanie Lazaretu na tyleż Głów - - - 2.	2,484.	
Na Szarff i exercerunkową Ammunicyą - - -	6,407.	18
Na Extra Expens, Dzienniki, Expedycye - - -	2,000.	
Fundusz na upadłe Konie Towarzyskie w czasie Musztry i Manewrów - - - - - - - -	24,000.	
Summa - -	38,617.	18

Polowe Rekwizyta na Lat 18.

	Złote	Gr:
2. Namioty duże lub 10. Celtów i 1. Officyerski dla Warty Sztandarowey i Ogniowey. - - - - -	800.	
1. Namiot na Kaplicę - - - - - - -	500.	
2. Namioty Lazaretowe - - - - - - a 500.	1,000.	
354. Celtów { Dla Namiestników Sztandarowych, Towarzystwa, 14. Celtów na Chorągiew rachuiąc na iednę Brygadę 224. Celtów - - - - - - - a 80. Dla Unter-Officyerów, Felczerów, Trembaczów, Szeregowych, Kowalów, Siodlarzów na Chorągiew po 8. Celtów rachuiąc, a 2. do Niższego Sztabu 130. Celtów, na iednę Brygadę. }	28,320.	
1,241. Flasz Blazanych - - - - - - - a 3	3,723.	
360. Kociołków - - - - - - - - 10	3,600.	
614. Sztuk Szancowego naczynia, 130. Rydlów, 130. Motyk, 354. Toporków - - - - - - 3	1,843.	
18. Płaszczów na skład Broni - - - - - - 36.	648.	
Na Liny do Obozu, kute Koły, i Torby do Obroku -	800.	
33. Trąb - - - - - - - - - - 54.	1.782.	
32. Chorągiewek do wytknięcia Obozu - - - - 6	192.	
1 Kuźnia Polowa - - - - - - - - -	1,200.	
Summa -	44,407.	
Corocznie wchodzi do Kassy - -	2,467.	2/3
2,421. Głów iedney Brygady kosztuią na Rok - - - -	1,673,706	26 5/6

Jedna Chorągiew Szwadron formuiąca składa się.

1. Rotmistrz.
1. Porucznik.
1. Pod-Porucznik.
1 Chorąży.
4. Namiestników.
1. Namiestnik Sztandarowy.
64. Towarzystwa.
1. Wachmistrz.
1. Furyer.
6. Kapralów.
2. Trembaczów.
64. Szeregowych.
1. Felczer.
1. Kowal.
1. Siodlarz.
1 Woz 4konny Chorągwiany.

150. Koni w iedney Chorągwi Szwadronowey.

Komput i Placa iednego Pułku Przedniey Straży z 8. Chorągwi Szwadronowych od 135. Koni złożonego.

Głowy			Złote	Gr:
	SZTAB WYZSZY i NIZSZY.			
1.	Pułkownik		6,000.	
1.	Pod-Pułkownik		4,500.	
2.	Maiorów	ú fl: 3,000.	6,000	
1.	Kwatermistrz		2,000.	
1.	Audytor		2,000.	
2.	Adjutantów	1,800	3,600	
1.	Kapelan		600	
1.	Sztabs-Felczer		2,400	
1.	Sztabs-Furyer		734.	7½.
1.	Paukier		734.	½.
1.	Sztabs-Trembacz		734.	½.
1.	Wagen-Mayster		602	7½.
1.	Profos		602.	½.
1.	Puszkarz bez Konia ze wszystkim		648.	
1.	Konował		602.	
1.	Pod-Profos		227.	
	2. Wozy 4konne Sztabowe pod Kassę, Archivum Aptekę i Sprzęty Lazaretowe	1,000.	2,000.	
18.	Głów	Summa	33,984.	½.
	w CHORĄGWIACH.			
4.	Rotmistrzów z Chorągwiami, i 4. Sztabowe Chorągwie	à fl: 3,000	24,000	
4.	Sztabs-Rotmistrzów	2,000	8,000.	
8.	Poruczników	1,800	14,400.	
8.	Chorążych	1,200	9,600.	
32.	Namiestników	1,000	32,000.	
464.	Towarzystwa z utrzymywaniem Szeregowych	1,000	464,000.	
8.	Wachmistrzów	734 ¼	5,874.	
48.	Unter-Officyerów	602 ¼	28,908.	
16.	Trębaczów	602 ¼	9,636.	
464.	Szeregowych z 1,000. Złł: utrzymywanych			
8.	Felczerów	770	6,160.	
8.	Kowalów	500	4,000.	
8.	Siodlarzów	500	4,000.	
	8. Wozów 4konnych Chorągwianych	1,000	8,000.	
1,080.	Głów.	Summa	618,578.	
1,098.	Głów iednego Pułku Przedniey Straży.			
	Na Medycynę dla 8. Głow przy Niższym Sztabie, 32 Namiestników, 464. Towarzystwa, 56. Unter-Officyerów, 464 Szeregowych, 16. Trębaczów, 8. Felczerów, 8. Kowalów. 8. Siodlarzôw, ogółem 1,064. Głów	à fl: 3	3,192.	
	Na utrzymanie Lazaretu i Sprzęty onychże dla tychże	2	2,128	
	Na Szarf Ammunicyą		446.	
	Na Ammunicyą Exercerunkową		2,508.	
	Fundusz na upadłe Konie Towarzyskie w czasie Musztry		12,000.	
	Na Extra-Expens		2,000.	
		Summa	22,274.	
		Latus	674,836	7½.

Tran-

	Złote	Gr:
Transport Lateris - -	674,836.	7½

Polowe Rekwizyta na Lat 18.

		Złote	Gr:
2. Namioty duże, lub 10. Celtów i 1. Officyerski dla Warty Sztandarowey i Ogniowey - - - - - - -		800.	
1. Namiot na Kaplicę - - - - -		500.	
2. Namioty Lazaretowe - - -	a 500.	1,000.	
122. Celtów po 15. na Chorągiew - - -	80.	9,760.	
1,063. Feld-Flasz - - - - - -	3.	3,189.	
244. Kociołków - - - - - -	10.	2,440.	
366. Sztuk Szańcowego Naczynia - - -	3.	1,098.	
10. Płaszczów na skład Broni - - -	36.	360.	
17. Trąb - - - - - - -	54.	918.	
16. Chorągiewek do wytknięcia obozu -	6.	96.	
Na Liny do Obozu, Kute Koły, i Torby do Obroku - - - - -		400.	
Kuźnia Polowa - - - - -		1,200.	
Summa - -		21,761.	
Corocznie wchodzi do Kassy - -		1,208.	28⅚
1,098. Głów iednego Pułku Przedniey Straży kosztuią na Rok - - - - - -		676,045.	5⅚

Jedna Chorągiew Szwadron formuiąca składa się:

1. Rotmistrz.
1. Porucznik.
1. Chorąży.
4. Namiestników.
58. Towarzystwa.
1. Wachmistrz.
6. Unter-Officyerów
2. Trębaczów.
58. Szeregowych.
1. Felczer.
1. Kowal.
1. Siodlarz.
Wóz 4konny Chorągwiany.

135. Koni w iedney Chorągwi Szwadronowey.

Komput i Płaca Korpusu Artylleryi W. X. Lit: wraz z Korpusem Inżenierów.

SZTAB WYZSZY i NIZSZY.

Głowy.			Złote
1.	Pułkownik z Rangą Generała Maiora		10,000.
1.	Pod Pułkownik		8,000.
1.	Maior		7,000.
1.	Adjutant Generalski		2,600.
1.	Kwatermistrz		3,000.
1.	Ober-Ceukwart		2,450.
1.	Ceukwart		1,500.
1.	Audytor		2,000.
1.	Adjutant z Koniem		1,960.
1.	Kapelan		600.
1.	Ober-Felczer		2,400.
11.	Felczerów	à fl: 648.	7,128.
1.	Sztabs-Furyer z Mundurem		1,000.
2.	Pisarzów Ceughauzowych z Mundurami	1,000.	2,000.
1.	Prochownik z Mundurem		700.
1.	Regiments-Dobosz		360.
1.	Profos		360.
1.	Pod-Profos		192.
	Wóz i 4. Konie Prowiantowe		1,000.
29.	Głów	Summa	54,250.

10. KOMPANII ARTYLLERYI KAZDA OD 156. GŁOW.

7.	Kapitanów	à 4,000.	28,000.
3.	Sztabs-Kapitanów	2,450.	7,350.
10.	Poruczników	1,675.	16,750.
10.	Pod-Poruczników	1,470.	14,700.
10.	Sztük Junkrów	1,274.	12,740.
10.	Ober-Feurwerków	720.	7,200.
30.	Feurwerków	600.	18,000.
10.	Furyerów	432.	4,320.
100.	Ober-Bombardyerów	360.	36,000.
240.	Bombardyerów	240.	57,600.
1,070.	Kanonierów	216.	231,120.
40.	Rzemieślników	480.	19,200.
20.	Doboszów	168.	3,360.
	10. Wozów 4konnych Prowiantowych	1,000.	10,000.
1,560.	Głów.	Summa	466,340.

LUDWISARNIA.

1.	Ludwisarz		3,000.
1.	Pisarz z Mundurem		1,000.
7.	Maystrów Rzemieślniczych	à 900.	6,300.
14.	Czeladników	450.	6,300.
	Wóz i 4. Konie Prowiantowe		1,000.
23.	Głów	Summa	17,600.
1,612.	Głów Korpusu Artylleryi		
		Latus	338,190.

	Złote	Gr.
Transport Lateris -	538,190.	
Na Wielki Mundur dla 150. Unter-Officyerów, 11. Felczerów, 2. Unter-Officyerów przy Unter-Sztabie, 7. Maystrów Rzemieślniczych przy Ludwisarni, ogołem 170. Głów - - - - - - - à fl: 52½.	8,925.	
Na Wielki Mundur dla 1,385. Gemeynów - - 37.	51,245.	
Na mały Mundur dla 1,555. Głów - - - - 32.	49,760.	
Na 1,555. Płaszczów à fl: 28. co Lat 4. sprawuiąc, corocznie wchodzi do Kassy po - - - - - - 7.	10,885.	
Na Medycynę dla 1,560. Głów - - - - - 3.	4,680.	
Na utrzymanie Lazaretu każdey Kompanii - - 300.	3,000.	
Na ochędostwo, Farbę, Kredę, i Reparacye Rekwizytów, na 1,555. Głów - - - - - - - 4.	6,220.	
Na utrzymanie ochędostwa po Ceughauzach, tudzież małe reparacye, i Extra-Expens - - - - -	5,000.	
Na Exercycya dla całego Korpusu Artylleryi - - -	12,000.	
Summa -	151,715	

Sprawunki na Lat 9.

	Złote	Gr.
1,560. Pendentów - - - - - - à fl: 6.	9,360.	
1,555. Tornistrów - - - - - - - 5.	7,775.	
1,511. Insignia na Czapki - - - - - - 4	6,044	
21. Pasów do Bębnów - - - - - 5	105.	
Summa -	23,284.	
Corocznie wchodzi do Kassy - -	2,587.	4/3

Sprawunki i Polowe Rekwizyta na Lat 18.

	Złote	Gr.
1,560. Pałaszów - - - - - - à fl: 15	23,400.	
1,511. Pulverflaszów - - - - - - - 18.	27,198.	
21. Bębnów - - - - - - - - 90	1,890.	
Ekwipaz Koński dla 10. Furyerów - - - 145	1,450.	
2. Namioty duże Haubdwachowy i Brandwachowy -	800.	
4. Namioty duże, 1. na Kaplicę, a 3. do robot Rzemieślniczych, Laboratorium i Lazaret - - 500.	2,000.	
156. Celtów dla Gemeynów - - - - - 72.	11,232.	
468. Sztuk Szańcowego Naczynia - - - - 3	1,404	
312. Kociołków - - - - - - - 10	3,120	
1,560. Flasz Blaszanych - - - - - - 3	4,680.	
10. Chorągiewek dla Furyerów - - - - 6.	60	
Na Liny do Obozu, i Kute Koły do opasania Parków - - - - - - - - - - -	250	
1,560. Torbów Prowiantowych z Rzemiennym Pasem - - 3.	4,680.	
1,560. Koców Obozowych - - - - - - 12.	18,720.	
Summa - -	100,884.	
Corocznie wchodzi do Kassy -	5,604.	20.
1,612. Głów Korpusu Artylleryi, Kosztuią na Rok - -	698,096.	23⅓

Wyprawa Artylleryi Polowey do 24. Batalionów Piechoty w Wielkim Xięstwie Litewskim wraz z Ammunicyą wyrachowaną na iednę Kampanią kosztować będzie około iak niżey wyrażono:

24.	Sztuk 12funt: Armat . -	á fl: 10,000. - -	240,000.	472,000.
24.	— 6funt: — - - .	4,000. - -	96,000.	
48.	— 3funt: — - - -	2.000. - -	96,000.	
10.	— 8funt: Haubic . - -	4,000. - -	40,000.	
106.	Dział.			

4.	Zapasowych Łozów do 12funt: Armat:	à fl: 800. - -	14,400
4.	— — — 6funt: —		
8.	— — — 3funt: —		
2.	— — — 8funt: Haubic		
18.	Łozów Zapasowych.		

3,600.	Kul i Kartaczowych wystrzałów do 12funt: Armat,	à fl: 16	- 57,600.	136,800.
3,600.	— — 6funt: —	8.	- 28,800.	
9,600.	— — 3funt: —	4.	- 38,400.	
1,000.	Nabitych Granatów 8funt: Haubic -	12.	- 12000.	
17,800.	Wystrzałów Armatowych			

792,000.	Flintowych Ładunków dla Piechoty	à gr: 3.	fl: 79,200	145,240.
14,400.	Kul Flintowych Ołowianych - -	18.	- 8,640.	
1,200.	funt: Prochu - - -	à fl: 1. gr: 7½.	- 16.000	
2,400.	funt: Lontu - - - -	1. -	- 2,400.	
3,000.	Sztuk Szańcowego Naczynia .	3. -	- 9,000.	
	Na zapasowe żelaza, Naczynia Rzemięślnicze, Windy do Dział, rożne Materyały do Laboratorium, wielorakie Liny, Sznury, Postronki, Szpagat, &c.		30,000.	

54	Wozów do 12funt: Ładunków - -	à fl: 700.	37,800.	171,300.
27.	— 6funt - - - -	700.	18,900	
34.	— 3funt: - - - -	700.	23,800.	
20.	— 8funt: Granatów - -	700.	14,000.	
60.	— do Flintowych Ładunków -	700.	42,000.	
12.	— do 14,400. funt: Kul Ołowianych -	600.	7,200.	
10.	— do 12,000. funt: Prochu - -	600.	6,000.	
2.	— do 2,400. funt: Lontu - -	600.	1,200.	
12.	— do 3,000. Sztuk Szańcowego Naczynia	600.	7,200.	
12.	— Pod Windy do Armat, drzewo zapasowe, Węgle, Naczynia Rzemieślnicze, Laboratorium, &c. - -	600.	7,200.	
3.	Polowe Kuźnie z zupełnym Naczyniem -	2,000.	6,000.	

1,632.	Chomontów z potrzebnemi do nich Licami, Kantarami, oraz 435. Siodeł dla Woźniców, 12. Siodeł dla Szyr, i Wagen-Maystrów - -	99,480.
	Summa Summarum -	1,039,220.

Z tego Wydatku rachunek iak nayściśleyszy przed Kommissyą Woyskową warnie się.

W Arse-

W Arsenale Wileńskim.

Znayduie się 8. Sztuk 3funt: Armat od Nas Króla, 12. Sztuk 3funt: od Ur: Xcia Jmci Sapiehy Generała Artylleryi Litt: i 2. Sztuk Armat od Ur: Szymona Kossakowskiego, co wyniesie 40,000. odciągnąwszy to od ogólney Summy wzwyż wyrażoney, Wyprawa Artylleryi na iednę Kampanią kosztowac będzie. - - - - - | 999,220.

Dodać ieszcze potrzeba w czasie Woyny, lub przed wyciągnieniem w Pole, przynaymniey 2. Konowałów, 6. Wagen-Maystrów, 6. Szyr-Maystów, 435. Woźniców, i 1,644. Koni.

Którą to Summę Złł: 999,220. na Lat 6. rozłożywszy, wypada na Rok - - - - - - | 166,5 36⅔

OBIASNIENIE

Summy Złł: 166,536. Gr: 20. na sprawienie nowych Armat, Łożów, Wozów, &c. potrzebney.

Daiąc Wyprawę Artylleryi, stosowną do 24. Batalionów Piechoty, w W. X. Lit: do każdego z tych Batalionów, rachuie się iedna Armata 12funt:, iedna 6funt, dwie 3funt: a do całey Piechoty 10. Haubic 8funt:, 3. Polowe Kuźnie, i Ammunicya na iednę tylko Kampanią, nieodbicie dostarczyć się maiącą. Narzędzia Szańcowe, 243. Wozów Ammunicyalnych, i Transportowych, 1,633. Chomontów z wszelkiemi Porządkami do Zaprzęgu *inclusivè* 435. Siodeł (wytrąciwszy 8. Sztuk 3funt: Armat od Nas Króla, 12. Sztuk 3funt: od Ur: Xcia Sapiehy Generała Artylleryi Lit:, i 2. Sztuk od Ur: Szymona Kossakowskiego darowanych) cała ta Wyprawa kosztować będzie Summę Złł: 999,220. Ktorą na Lat, 6. rozłożywszy, wypada, na Rok Złł: 166,536. gr: 20.

Wystawienie Ludwisarni, i Magazynów bezpiecznych od Ognia na Składy Prochow, iako też i wszystkich innych Rekwizytow Artylleryicznych, wzwyż wyrażonych, koniecznie iest potrzebne.

Komput i Płaca Korpusu Inżenierów.

Głowy.			Złote.	Gr.
1.	Pułkownik		10,000.	
1.	Pod-Pułkownik		8,000.	
2.	Kapitanów	à fl: 4,000.	8,000.	
2.	Poruczników	1,675.	3,350.	
4.	Pod-Poruczników	1,470.	5,880.	
4.	Konduktorów z Mundurami	720.	2,880.	
7.	Unter-Officyerów	432.	3,024.	
1.	Felczer		648.	
20.	Minierów	240.	4,800.	
	Wóz i 4. Konie Prowiantowe		1,000.	
42.	Głów.	Summa	47,582.	
	Na Wielki Mundur dla 7. Unter-Officyerów, i 1. Felczera	à fl: 52½	420.	
	Na Wielki Mundur dla 20. Geymeynów	37.	740.	
	Na Mały Mundur dla 28. Głów	32.	896.	
	Na 28. Płaszczów, à fl: 28. co lat 4. sprawuiąc, wchodzi corok	7.	196	
	Na Medycynę dla 32. Głów	3.	96.	
	Na utrzymanie Lazaretu i Sprzęty onegoż		200.	
	Na Reparacyą Rekwizytów, i Ochędostwo na 28. Głów	4.	112.	
		Summa	2,660.	

Sprawunki na Lat 9.

28.	Pendentów	à fl: 6.	168.	
28.	Tornistrów	5.	140.	
27.	Insignia na Czapki	4.	108.	
		Summa	416.	
		Corocznie wchodzi do Kassy	46.	6⅔.

Sprawunki na Lat 18.

28.	Pałaszów	à fl: 15.	420.	
20.	Patrontaszów	18.	360.	
4.	Celtów	72.	288.	
8.	Kociołków	10.	80.	
12.	Sztuk Szańcowego Naczynia	3.	36.	
28.	Flasz Blaszanych	3.	84.	
		Summa	1,268.	
		Corocznie wchodzi do Kassy	70.	13.
42.	Głów Korpusu Inżenierów, kosztuie na Rok		50,358.	19⅔.

Szko-

Szkoła Korpusów Artylleryi i Inżenierów.

Głowy.		Złote.
1.	Dyrektor Szkoły z zasłużonych Officyerów wybrany	5,000.
1.	Professor Matematyki - - - - - -	3,000.
1.	— — Artylleryi - - - - -	2,800.
1.	— — do ręcznych Rysunków i Sytuacyi -	2,500.
1.	— — do Feurwerków Woiennych, i innych	1,750.
1.	— — do Mapp Geograficznych i Topograficznych	3,000.
1.	— — do Fortyfikacyi i Architektury Cywilney	3,000.
	Na utrzymanie Szkoły Korpusu Artylleryi, Instrumenta, Papier, Farby, Ołówki, Opał, i inne potrzeby - - - - - - - -	2,000.
	Na utrzymanie Szkoły Korpusu Inżenierów, Instrumenta, Papier, Farby, Ołówki, Opał, &c. i Extra-Expens Korpusu Inżenierów. - - - -	3,000.
7. Głów.	Summa - -	26,050.

REKAPITULACYA.

		Złote	
1,612.	Głów Korpusu Artylleryi, kosztuią rocznie -	698,096.	23⅐.
	Wyprawa Artylleryi Polowey, wynosi - -	166,536.	20.
24.	Głów Korpusu Inżenierów - - - -	50,358.	19⅔.
7.	Głów Szkoły - - - - - - - -	26,050.	
1,661.	Głów Korpusu Artylleryi, Summa ogólna -	941,042.	3.

KOMPUT i PŁACA.

Regimentów Pieszych Polowych }
Korpusu Strzelców } iak w Koronie.
2ch. Chorągwi Węgierskich }

Tabel-

Tabella generalna Komputu i Płacy Woyska W. X. Litt:

Głowy.		Złote.	Gr.
27.	Sztab Generalny, i Officyaliści Kommissyi Woyskowey	322,200	
	KAWALERYA.		
2,421.	1*wsza.* Brygada Kawaleryi Narodowey - -	1,673,706	$26\frac{5}{8}$.
2,421.	2*ga.* — — — - -	1,673,706	$26\frac{5}{8}$.
318.	Regiment Gwardyi Konney, iak się teraz znayduie -	269,344	
1,098.	Pułk Przedniey Straży J. K. Mci, Pułkownika Ur: *Baranowskiego* - - -	676,045	$26\frac{5}{8}$.
1,098.	— — Buławy Wielkiey — Ur: *Jeleńskiego*	676,045	$26\frac{5}{8}$.
1,098.	— — Buławy Polney — Ur: *Romanowskiego*	676,045	$26\frac{5}{8}$.
1,098.	— — - - - - - — Ur: *Byszewskiego*	676,045	$26\frac{5}{8}$.
1,098.	— — Ur: Generała - Majora *Bielaka* - - -	676,045	$26\frac{5}{8}$.
10,650. Głów.	Summa	6,996,983	$22\frac{5}{8}$.
	PIECHOTA.		
568.	Regiment Gwardyi Pieszey, iak się teraz znayduie	273,969	
1,661.	Korpus Artylleryi, z Korpusem Inżenierów -	941,042	3.
2,153.	Regiment Pieszy, 1*wszy* Buławy Wielkiey } - -	727,417	28.
2,153.	— — 2*gi* Buławy Wielkiey } Szeffowie	727,417	28.
2,153.	— — 3*ci* Buławy Polney } bez Płacy.	727,417	28.
2,153.	— — 4*ty* Buławy Polney } - - -	727,417	28.
2,153.	— — 5*ty* Szeffostwa Ur: Xcia Generała Artylleryi, (Szeff bez Płacy) nowo erygować się maiący. -	727,417	28.
2,153.	— — 6*ty* Ur: *Grabowskiego* - -	737,417	28.
2,153.	— — 7*my* Ur: *Niesiołowskiego* -	737,417	28.
2,153.	— — 8*my* Nowo erygować się maiący, Domu Xiążąt *Radziwiłłów* -	727,417	28.
146.	Dwie Chorągwie przy Buławch Wielkiey i Polney	54,291	20.
2,392.	4. Bataliony Strzelców z 16. Kompanii złożone, nowo erygować się maiące - - - - -	827,218	$21\frac{1}{3}$.
21,991. Głów Piechoty.	Summa	7,945,864	$28\frac{1}{3}$.
32,668.	Głów Woyska w W. X. Litt: Summa ogółem - -	15 265,048	$21\frac{1}{8}$.

Tabella Generalna Komputu i Płacy Woysk Oboyga Narodów.

w KORONIE.

Głowy.		Złote.	Gr.
45.	Sztab Generalny *inclusive* 2. Generałów Inspektorów dożywotnych, po których Gaże podług Prawa, przy Kommissyi Woyskowey, 2. Bunczucznych z dożywotnemi tylko Gażami, wraz z Officyalistami Kommissyi Woyskowey	537,726	
	KAWALERYA.		
14,552.	W 8. Brygadach Kawaleryi Narodowey złożonych, każda z 12. Chorągwi Szwadronowych od 150. Koni, w Brygadzie iedney Głów 1,819. kosztuie iedna na Rok Złł: 1,265,667. Gr: 19. wszystkie - - - - - - -	10,125,341	2
465.	Regiment Gwardyi Konney, iak się teraz znayduie - -	471,900	
6,845.	Pięć Pułków Przedniey Straży, każdy po 10. Chorągwi Szwadronowych od 135. Koni, w iednym Pułku Głów, 1,369. kosztuie każdy Złł: 846,277. Gr: 19. prócz Pułków Hetmańskich, w których Szeffostwa będą bez Płacy - -	4,211,388	5
21,862.	Głów Kawaleryi. Summa - -	14,808,629	7
	PIECHOTA.		
1,556.	Regiment Gwardyi Pieszey, iak się teraz znayduie - -	743,497	20
3,326.	Korpus Artylleryi Koronney, z 20. Kompanii złożony, wraz z Ludwisarnią i Korpusem Inżenierów, łącząc w to Summę na przysposobienie nowych Armat, Lożów, &c: podług osobnego wyszczególnienia - - - - - -	1,813,063	$24\frac{2}{3}$
36,601.	17. Regimentów Pieszych Polowych, 14. dawnieyszych, a 3. nowo erygować się maiące, każdy z 12. Kompanii od 176. Głów złożony, na 3. Bataliony dzielący się. W iednym Regimencie Głów 2,153. kosztuie każdy na Rok Złł: 737,417. Gr: 28. prócz Regimentów Hetmańskich, w których Szeffostwa będą bez Płacy, z ogólney Summy wytrąca się 180,000. Złł: z Ordynacyi Ostrogskiey Regimentowi teyże Ordynacyi płatne, tudzież Gaża Szeffoska, to iest: Szeffostwa Regimentu Polowego Generała Artylleryi Koronney. W Regimencie Imienia *Potockich* 400. Głów płatnych podług Konstytucyi Grodzieńskiey 1784. Roku, przez teraźnieyszego Generała Artylleryi Koronney, *ad sonantiam* teyże Konstytucyi z Płacy w Rubryce położoney, potrącać Kommissya Woyskowa powinna. Który to Regiment potym, iak inne Regimenta, *ad sonantiam* teyże Konstytucyi, płacony bydź powinien - - - - - -	12,326,104	26
146.	Dwie Chorągwie Piesze Węgierskie przy Buławach Wielkiey i Polney Koronnych. - - - - - -	54,291	20
2,392.	4. Bataliony Strzelców z 16. Kompanii złożone, nowo erygować się maiące - - - - - - - -	827,218	$21\frac{1}{3}$
44,021.	Głów Piechoty. Summa - -	15,764,176	22
65,928.	Głów Woyska w Koronie, Summa Summarum - -	31,110,551	20

w W. X. LITEWSKIM.

Głowy.		Złote.	Gr:
27.	Sztab Generalny *inclusivè* Strażnika Wo, Generała Inspektora, 2. Buńczucznych, Exercyer-Maystra, i Kassyera, z dożywotnią tylko Gażą, i Officyaliści Kommissyi Woyskowey - - - - - - - -	322,200	
	KAWALERYA.		
4,842.	W 2. Brygadach Kawaleryi Narodowey, złożonych, każda z 16. Chorągwi Szwadronowych, od 150. Koni w iedney Brygadzie 2,421. Głów, kosztuie każda na Rok Złł: 1,673,706. Gr: $26\frac{5}{8}$. Tymczasem zaś Prawo teraźnieyszego Seymu Zaciągi uczynić kazało w Chorągwi po 99. Koni - -	3,347,413	$23\frac{3}{8}$
318.	Regiment Gwardyi Konney, iak się teraz znayduie - -	269,344	
5,490.	Pięć Pułków Przedniey Straży, każdy po 8. Chorągwi Szwadronowych, od 135. Koni. W iednym Pułku 1,098. Głów, kosztuie każdy na Rok Złł: 676,045. Gr: $5\frac{5}{8}$. tymczasem zaś Prawo teraźnieyszego Seymu Zaciągi uczynić kazało w Chorągwi po 98. Koni - - - - - -	3,380,225	$29\frac{1}{8}$
10,650.	Głów Kawaleryi. Summa - -	6,996,983	$22\frac{5}{8}$
	PIECHOTA.		
568.	Regiment Gwardyi Pieszey, iak się teraz znayduie - -	273,969	
1,661.	Korpus Artylleryi z 10. Kompanii od 156. Głów złożoney, wraz z Ludwisarnią i Korpusem Inżenierów, łącząc w to Summę na przysposobienie nowych Armat, Łożów, Wozów, &c: podług osobnego wyszczególnienia - -	941,042	3
17,224.	W 8. Regimentach Pieszych, 6. dawnieyszych, a 2. nowo erygować się maiących, każdy z 12. Kompanii od 176. Głów złożony, na 3. Bataliony dzielący się, w iednym Regimencie 2,153. Głów, kosztuie każdy na Rok Złł: 737,417. Gr: 28. prócz 4. Regimentów Hetmańskich, i Regimentu Polowego, Generała Artylleryi Litewskiey, w których Szeffostwa będą bez Płacy - - - - -	5,849,343	14
146.	Dwie Chorągwie przy Buławach, Wielkiey i Polney - -	54,291	20
2,392.	4. Bataliony Strzelców z 16. Kompanii złożone, nowo erygować się maiące - - - - - - -	827,218	$21\frac{1}{5}$
21,991.	Głów Piechoty. Summa - -	7,945,864	$28\frac{6}{5}$
32,668.	Głów Woyska W. X. Lit: Summa Summarum - - -	15,265,048	$21\frac{1}{5}$

Niezawodność i Porządek Opłaty, dla Woyska zabeśpieczaiąc, mieć chcemy, aby Pensye dożywotne dla Osób posiadaiących Rangi Woyskowe, Prawem ninieyszym bądź skassowane, bądź po zeyściu teraźnieyszych Possessorów bezpłatne zostawione, niepierwey Kommissya Woyskowa, *sub responsione de Proprio*, assygnowała, aż po zupełnym Żołdu dla Żołnierza w aktualney Służbie nazawsze trwać przeznaczonego, wypłaceniu; a to ostrzeżenie ściągać się ma do Osób szczególnie tych, których Płaca, *salvis* tylko *modernis Possessoribus*, iest zostawiona.

Dnia

79

. . . Kawaleryi Narodowey. — Stron. 135.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi Prowincyi Koron. Marszałek

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek W. X. Litgo.

Antoni Giełgud Starosta Gener. Xstwa Żmudzkiego dep. do Konf. z Senatu z Prow. W. X. L. m. p. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubels. dep. do Kon. z Prow. Małopolskiey. Kaz. Zabiełło Łowczy Wki. Litsk Poseł z Xstwa Żmudzkiego deput. Konsty. A. Suchodolski P. Wa. S. M. dep. do Kon. Podlaskiey . . . . i t. d. (jako wyżej)

. . . . . . wypłaciła, zalecamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Kazimierz Xżę. Sapieha

Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi Generał Art. Lit. Mar-

Prow. Koronnych Marszałek szałek W. X. Litgo.

Antoni Xiążę Jabłonowski Kasztelan Krakowski depu.

z Senatu z Małejpolskiey. Antoni Gielgud. Starosta Generał

Xstwa Żmudzkiego deput. do Konsty. z Senatu z Prow. W. X. Lit.

Jzf. Zabiełło Łowczy WKi Litski Poseł z Xstwa Żmudzkiego

do Konstyt. A. Suchodolski P. W. ~~Sam~~ M. dep. do Kon.

Post Cajus itd. (jak wyżej) ————

Dnia 9. Października Roku 1789.

97. NA mieyfca nowo kreowanych Brygadyerów, Vice-Brygadyerów i Majorów, Kommiffya Woyfkowa Nam Królowi, za wyraźną na ten raz Stanów zgodą, do połowy z Officyerów Starfzeńftwo i zdatność za fobą maiących, a w aktualney flużbie będących; a zaś z Rotmiftrzów Kawaleryi Narodowey i z Rodaków z obcey flużby powracaiących, do połowy fortragować ma; a to nie narufzaiąc w niczym na przyfzłość Prawa o Fortragach na tym Seymie ustanowionego. To zaś dalfzey decyzyi o Awanfie dla Rotmiftrzów Kawaleryi Narodowey, ieżeli onże mieć maią? lub nie? naftąpić nieodwłocznie maiącey, przefzkadzać nie ma. Zaś Urodzonym Marfzałkom Konfederacyi Oboyga Narodów zalecamy, aby Urodzonych Antoniego Madalińfkiego i Stanifława Kublickiego Patentami Nafzemi dawniey zafzczyconych, Kommiffyi Woyfkowey zalecili fortragować Nam Królowi na Majorów Kawaleryi Narodowey.

Dnia 15. Października Roku 1789.

Zalecenie Kommiffyom Skarbowey i Woyfkowey Oboyga Narodów.

98. POnieważ Kommiffya Woyfkowa Oboyga Narodów przekłada konieczne potrzeby, wyznaczenia Culagu dla Kommend w Garnizonie Warfzawfkim, iako też na krefach Kommenderowanych, tudzież opatrzenie potrzeb w Kofzarach Warfzawfkich, przez Garnizon zamiefzkanych, na utrzymywanie i opatrzenie więźniów w Fortecy Kamienieckiey, powrócenie expenfy na Arefztantów, o bunty obwinionych, przez Kommiffyą Woyfkową dotąd z Fundufzów fwoich utrzymywanych; przeto My Król, za powfzechną Stanów Skonfederowanych zgodą, Kommiffyi Woyfkowey z Kommiffyą Skarbową Koronną wfpólnie w przytomności Urodzonych Marfzałków Seymowego i Konfederacyi Oboyga Narodów znieść fię nakazuiemy, i w tym celu ażeby Kommiffya Skarbu Koronnego na przełożone potrzeby za rekwizycyą Kommiffyi Woyfkowey udeterminowaną Summę, *falvo calculo*, przed Stanami Rzeczypofpolitey wypłaciła, zalecamy.

Dnia 16. Października Roku 1789.

Pomnożenie Dochodu z Miaft Nafzych Królewfkich, w Koronie i Wielkim Xięftwie Litewfkim.

99. LUbo Miefzczanie Uftawą Seymu teraźnieyfzego do Podatku Dziefiątego Grofza z Włók od fiebie trzymanych, i Dóbr Miaftu nadanych fą obowiązani, gdy iednak Miafta więcey maiąc przychodu pomnożyć Ofiarę winny. Przeto Miefzkańcy wfzyftkich Miaft Nafzych Królewfkich, Większych i Mnieyfzych, z Przedmieściami i Jurydykami, podług teraźnieyfzey Abjuraty Kominów, nie wyłączaiąc i Żydowfkich, połowę tego co dotąd pod Tytułem: Kominowego, czyli Podymnego, płacili według Klaffyfikacyi Miaft, Roku Tyfiącznego, Siedmfetnego, Siedmdziefiątego, Piątego, że *infuper* dawnych Podatków płacić odtąd dwiema Ratami będą powinni, ftanowiemy.

My Król, za zgodą Stanów Skonfederowanych, wyznaczamy Deputacyą, to ieſt:

Z SENATU.

Z Prowincyi Małopolskiey.

J. W. Xcia Jabłonowſkiego Kaſztelana Krakowſkiego.

Z Prowincyi Wielkopolskiey.

W. Walewſkiego Woiewodę Sieradzkiego.

Z Prowincyi W. X. Litewskiego.

W. Felkerzamba Kaſztelana Witebſkiego.

Z STANU RYCERSKIEGO.

Z Prowincyi Małopolskiey.

UU. Straſza Podſędka Radomſkiego Poſła Sandomirſkiego.
Bierzyńſkiego Podkomorzego Zytomirſkiego Poſła Kiiowſkiego.

Z Prowincyi Wielkopolskiey.

UU. Mikorſkiego Piſarza Ziemſkiego i Poſła Kaliſkiego.
Walewſkiego Podſędka i Poſła Sieradzkiego.

Z Prowincyi W. X. Litewskiego.

UU. Jeleńſkiego Podkomorzego i Poſła Mozyrſkiego.
Kublickiego Poſła Inflantſkiego.

Która to Deputacya zaſiągnąwſzy wſzelkiey wiadomości, zkąd będzie potrzeba, za złożeniem wſzelkich Dowodów, i tych zaprzyſiężeniem o źrzódłach, z którychby Miaſto Warſzawa z Przedmieściami i Jurydykami, Podatek przyzwoity, do Skarbu Koronnego opłacać mogło; Proiekt do tegoż podatkowania, ułoży, i Stanom do Decyzyi przynieſie, naydaley w przeciągu czterech tygodni. Podatek uſtanowić na Miaſto Warſzawę miany, w dwóch Ratach zaymuiąc czas Opłaty *à Januario Anni Millesimi, Septingentesimi, Octuagesimi, Noni*, opłacony będzie, z którego protunkowy Podatek, iak i innym Mieſzkańcom Państw Naſzych potrącony, mieć chcemy.

Miaſta i Miaſteczka Naſze Królewſkie tenże Podatek Półpodymnego, zacząwſzy *à primâ Januarii*, Roku Tyſiąc, Siedmſet, Ośmdzieſiąt, Dziewiątego, z wolnym potrąceniem Protunkowego Podatku, opłacać będą.

Przez wzgląd zaś dla Miaſta Krakowa, iako Stolicy Króleſtwa Polſkiego, a w czaſie Zamieſzek Kraiowych naybardziey klęſkami dotkniętego, mieć chcemy: aby Podatek Pół-Podymnego dla Miaſt Królewſkich nowo uſtanowiony, przez Lat Piętnaście w tymże Mieście Krakowie ze wſzyſtkich Domów, Przedmieściów, i Jurydyk Duchownych, Szlacheckich, i Mieyſkich, oprócz Szpitalów i Klaſztorów *Mendicantium*, opłacony był do Kaſſy Mieyſkiey, która użyć go powinna na podnieſienie upadaiącego Miaſta, *ſalvô calculô*, przed Kommiſſyą Woiewódzką, i z referencyą do niey w maiących naſtąpić wydatkach, bez którey zezwolenia nic przedſiębrać nie będzie mógł

Ma-

. . . . prawa przedłużamy. —

Stanisław Nałęcz Małachowski Kazimierz Xiąże Sapieha
Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi Generał Art. Lit. Marsz.
Prowin. Koron. Marszałek Konfed. W. X. Lit.

Antoni Xiąże Jabłonowski Kasztelan Krakow. deput. z Senatu
Małeypolskiey. Antoni Giełgud Staros. Giener. Xstwa Żmudzkiego
deput. do Kon z Senatu z prow. W. X. Litgo. Stanisław Kostka Potocki
Poseł Lubelski dep. do Kon. z Prow. Małopolskiey. Adam Nałęcz Mo-
szczeński Cho. Win. Poseł Pozn. depotaw. Józf. Kobreło Łowczy W. Ki
Litski Poseł z Xstwa Żmudzkiego deput. do Konstyt. A. Ża-
chodolski P. W. S. dep. do Kon. Post Cujus Constitutionis
&c. (jak wyżej) —

Magiſtrat, a po upłynieniu Lat Piętnaſtu, ten Podatek na powiękſzenie i ulepſzenie Woyſka, obrócony bydź ma.

Dnia 21. Października Roku 1789.

Przedłużenie Czaſu wyznaczonego dla Deputacyi do Intereſſów Duchownych.

1160. POnieważ Deputacya do Intereſſów Duchownych wyznaczona, przy pilnym dopełnianiu Obowiązków ſwych, Dzieła ſwego dokończyć nie mogła, więc teyże Deputacyi czas dwóch Mieſięczny do uſkutecznienia Prawa przedłużamy.

Dnia 2. Liſtopada Roku 1789.

Podatek z Skór.

1161. MY Król, za zgodą powſzechną Skonfederowanych Stanów, celem pomnożenia Podatku na Woyſko iſtotnie potrzebnego, ſtanowiemy: ażeby odtąd w Miaſtach tak Naſzych Królewſkich większych i mnieyſzych, nie wyłączaiąc nawet i Dóbr Stołowych, iako też w Miaſtach i Miaſteczkach Szlacheckich i Duchownych, tudzież w Wſiach wſzelkiey natury, Skóry Wołów, Krów, i Cieląt od Rzeźników były oddawane na Skarb *in natura*. Zamiaſt zaś Skór oddawania z Kozłów i Baranów, opłacać będą Rzeźnicy od Kozła Złoty ieden, od Kozy groſzy piętnaście, od Koźlęcia groſzy pięć, od Barana groſzy piętnaście, od Owcy groſzy dzieſięć, od Jagnięcia groſzy pięć, od rzezi zaś wieprzy karmnych Złotych trzy, od Chudców Złoty ieden; a to Prawo co do rzezi na wyſzynk i ſprzedaż mięla, ma ſię równie rozciągać do Karczmarzy, Auſterników i Traktyerów, tudzież wſzyſtkich po Miaſtach wſzelkiey natury mieſzkaiących Obywateli i Mieſzkańców do oddania Skór na Skarb z bitego nawet na ſwoią potrzebę Bydła, i do opłaty ſtoſownie do powyżſzych opiſów o Rzeźnikach wiązać koniecznie powinno; Skóry zaś z Wołów i Krów na właſną potrzebę we Wſiach i Dworach zabitych nie ſą przeznaczone na pomnożenie Dochodów Skarbu, Stępel iednak na te Skóry Wołowe, Krowie, Iałowicze i Cielęce na handel i do Garbarniow idące, tudzież ſurowe na przedaż Rymarzom ma bydź od Skarbu dawany, a zapłatę od Stępla takowych Skór ſtoſownie do wagi Kommiſſye Skarbowe maią tak umiarkować, żeby czwartą część wartości wyrównała. Kommiſſye Skarbowe baczność należną mieć będą, aby tylko Skóry nad potrzebę Kraiową zbywaiące, za Paſzportem teyże Kommiſſyi, przedawane były. Od Skór z bydła upadłego Stępel bez opłaty dawany będzie; od tego zaś Prawa oddawania Skór na Skarb z Bydła i przepiſaney od rzezi pomnieyſzego Bydła opłaty (wyiąwſzy właſną potrzebę wyżey opiſaną) nikt na zarobek biiący nie ma bydź excypowany. A tego Prawa o Skórach Adminiſtracyą, Manipulacyą i Exekucyą nieodwłoczną Kommiſſyom Skarbowym Oboyga Narodów zlecamy.

Oblata (jak wyżej) ~~Dnia 2. Listopada Roku 1789.~~

Zlecenie Deputacyi do roztrząśnienia Dochodów Miasta Warszawy.

162. PRzychylaiąc się do dobrowolnego oświadczenia Wielmożnego Michała Wandalina Mniszcha Marszałka Wielkiego Koronnego, wyexaminowanie wszelkich Dochodów i Wydatków, tak Jurysdykcyi Marszałkowskiey, pod Bokiem Naszym Krolewskim iako i Kommissyi Brukowey dotąd, za czasu urzędowania Tegoż Wielmożnego Marszałka, Deputacyi do roztrząśnienia Prowentów Miasta Warszawy Prawem tego Seymu wyznaczoney, My Król, za zgodą Stanow Rzeczypospolitey Skonfederowanych, zlecamy.

~~Dnia 5. Listopada Roku 1789.~~

Oblata (jak wyżej)

Zlecenie Kommissyi Skarbu Koronnego.

163. GDy Kommissya Rzeczypospolitey Skarbu Koronnego Nam Królowi i Rzeczypospolitey Skonfederowanym Stanom donosi, że w skutkowaniu Prawa Seymu przeszłego, oprócz Trzech kroć Sto Tysięcy Złotych z Remanentu Seymowego oznaczonych i iuż na zakupienie Tytuniów wydanych, ieszcze daleko znaczniey szey Summy potrzebuie; Przeto My Król, za zgodą Stanów Rzeczypospolitey Skonfederowanych, pozwalamy teyże Kommissyi Skarbowey, ażeby z przychodów Skarbowych odciągnęła taką Summę, iaka będzie potrzebną, aby na Skarb Dochod Tabaczny z naylepszym Kraiu użytkiem był administrowany.

~~Dnia 9. Listopada Roku 1789.~~

Oblata (jak wyżej)

Zlecenie Kommissyom Skarbowym Oboyga Narodów.

164. GDy Nam Kommissye Rzeczypospolitey Skarbów Oboyga Narodów donoszą, iż dla nienadesłanych Protokułów Ofiary wieczystey z Dóbr Ziemskich i Duchownych, oraz Królewszczyzn, acz po zamierzonym Prawem Seymu teraźnieyszego czasie, Exakcye bez wydania Taryff zaczynać się nie mogą; Przeto nie zagradzaiąc sobie dalszego weyrzenia i roztrząśnienia Taryff, gdy tego uznamy potrzebę, od tych Woiewództw, Ziem i Powiatów, od których nadeszły Taryffy Exakcyą Komissyom rozpocząć zaraz zlecamy, a czas odbierania Ofiary wieczystey z Dóbr Królewskich, Ziemskich i Duchownych do dnia ostatniego Miesiąca Grudnia, Roku bieżącego przeciągamy. Ze zaś też Kommissye Skarbowe, Nas Króla uwiadomiaią, wraz z Skonfederowanemi Stanami, iż niektóre Kommissye Woiewodzkie niestosownie do Prawa, pod tytułem: *Sposób wynalezienia Ofiary* w Artykule *7mym*, Summaryuszu Intrat krótko zebranego przy Dziełach swoich nie przyłączały, nakazuiemy: aby UU. Marszałkowie Konfederacyi Oboyga Narodów takowe Kommissye Woiewodzkie Uniwersałami obwieścili i uskutecznienie Prawa w tey mierze zalecili. A Kommissye Podatkowe tych Woiewództw, gdzieby szczegułów Intrat, podług Prawa, w Protokule swoim wypisanych nie miały, celem dopełnienia tego zalecenia na nowo ziechać się i Obywatelów Ducho-

wnych

wnych i Swieckich, oraz Miasta, w sposobie przez Prawo pozwolonym, do podania szczegułów Intrat obowiązać powinne będą. A te Protokuły naydaley do pietnastego dnia Miesiąca Grudnia, Roku teraźnieyszego Kommissyom Skarbowym Obyga Narodów maią bydź odesłane, pod rygorem w Prawie opisanym. Co się zaś tycze zaskarżeń od Lustratorów Dóbr Królewskich, iako też nawzaiem od Starostów i Dzierżawców przeciwko Lustratorom, z powodu Lustracyi nastąpionych i zaskarżeń od Dziedziców, Possessorów i Miast rolniczych Mieszkańców tak Swieckich iako i Duchownych przeciwko Kommissyom i nawzaiem nastąpionych, te do UU. Marszałków Konfederacyi Oboyga Narodów w przeciągu iednego Miesiąca odesłane bydź maią do dalszego Nas Stanów rozrządzenia.

~~Dnia 9. Listopada Roku 1789.~~

Indygenat dla Xcia Ludwika Wûrtemberga.

165. MAiąc wzgląd na zacność Urodzenia, na spokrewnienie w Kraiu Naszym, i na Osobiste Przymioty Xiążęcia Ludwika Syna Xcia Fryderyka Eugeniusza Würtemberga i Fryderyki Zofii z Margrabiów Brandebourg Schwedt Xiężniczki Pruskiey, za wdaniem się Posłów Ziemskich, do Indygenatu i do używania wszystkich Prerogatyw Szlachcie Rodowitey w Państwach Rzeczypospolitey służących, ninieyszą Ustawą Seymową przypuszczamy.

~~Dnia 14. Listopada Roku 1789.~~

Zlecenie Kommissyi Woyskowey.

166. NIm Stany Skonfederowane ustanowioną liczbę Stutysięcznego Woyska dostarczaiącym na teraźnieyszym Seymie opatrzą Funduszem, tym czasem zlecaią Kommissyi Woyskowey, aby Woysko iuż teraz do większey liczby podniesione, aktualnie exystuiące, we wszystkie potrzeby Woyskowe dostatecznie tak opatrzyła, iżby w każdym czasie do użycia sposobnym było, Dywizye do myśli Prawa urządziła, Brygady podzieliła, Konsystencyi Proiekt ułożyła, i o nim Stany uwiadomiła, Kawaleryą Narodową Nowozaciężną do tych czas ieszcze z dawnemi nie połączoną Zaciągami na mieysca Konsystencyi Brygad przez Nią oznaczone, ściągnąć rozkazała, Officyerów teraz świeżo od Nas Króla Patentowanych *respective* aby się każdy w swoiey znaydował Brygadzie, ordynansowała, i to wszystko, co Woysko regularnym i zdatnym do Służby czynić może, iak naydokładniey urządzić starała się; A o dopełnieniu teraźnieyszego Zlecenia Nas Króla, wraz z Stanami Seymuiącemi, iak nayprędzey Raportem zawiadomiła; oraz o Rotmistrzach, którzy swoie Chorągwie skompletowali, Stanom Seymuiącym doniosła; Kommissya Woyskowa uwiadomi także, o transformowanych Regimentach w Pułki, w następuiących Punktach:

1mo. Regimenta transformowane, wiele w szczególności każdy Głów podług Etatu zawierały?

2do. Wiele Koni Skarbowych znaydowało się, i iakowy na nich co Rok ze Skarbu Forszus przychodził?

3tio. Jakowy Forszus na inne Rekwizyta, to iest: na Broń, Lederwerk, Mundury, przez Etat do Kassy Regimentów przychodził? i ten w iakowey kwocie i z wielu *respective* Lat zaległ, tudzież czas wysługi Mundurów większych i mnieyszych, czyli z czasem transformowania Regimentów stosował się?

4to. Przynależytość za Broń, Siodła i inne Rekwizyta Woyskowe w iakiey Kwocie zebrana iest? i te iak cenione były?

5to. Przynależytość za Konie, które dla uformowania swego i zdatności do Woyskowey służby brakowane, zwłaszcza corocznie znacznyby Artykuł Prowenięncyi Kassie, czyli Skarbowi uczynić mogły, iak rozporządzone, cenione, i pieniądze za nie są dysponowane?

6to. Z powyższych Artykułów Prowenięncya, czyli przynależytość za własność Rzeczypospolitey, z każdego *respective* Regimentu bądź to z Remanentów w Kassach Regimentowych, bądź to za Broń i Rekwizyta, bądź to za Konie, iakową Summę wynosi, i ta Summa gdzie się znayduie, lub iak rozdysponowana iest? Fortragować nieodwłocznie Podporuczników w Kawaleryi Narodowey, Rotmistrzom zalęcamy, tam zaś gdzie dwa mieysca będą wakuiące, Rotmistrze iednego z Zagraniczney Służby powracaiącego Rodaka fortragować mogą na ten raz.

~~*Dnia 18. Listopada Roku 1789.*~~

Zalecenie Exekucyi Prawa Kommissyi Woyskowey.

167. GDy do tych czas Prawo Seymu teraźnieyszego, względem powiększenia nakazanym Rekrutem Woyska, nie iest dopełnione; przeto, aby Kommissya Woyskowa w posłuszeństwie Prawu Ordynanse wyraźne i naymocnieysze do Szeffów wszystkich wydała, i tych do dokompletowania nakazanych wszystkich trzech Werbunków, iak nayprędzey obowiązała, mieć chcemy, i nakazuiemy.

~~*Dnia 19. Listopa Roku 1789.*~~

Kommissye Woiewódzkie i Powiatowe w Wielkim Xięstwie Litewskim.

168. RZąd dobry gdy iest iedyną całości, ozdoby i pożytków Kraiowych zasadą, ażeby przeto do uskutecznienia tych szczęśliwości dążącemu powszechnemu Ustaw Seymu ninieyszego zamiarowi, odpowiadały i pomagały, szczególne każdego Woiewództwa i Powiatu urządzenia: My Król za zgodą Seymuiących Stanów ustanawiamy, po wszystkich Woiewództwach, Powiatach, i w Xięstwie Zmudzkim Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego, Kommissye Porządkowe, w następuiących przepisach.

Każde Woiewództwo i Powiat na pierwszym Seymiku Gromnicznym Gospodarskim, Obywatelów swego Woiewództwa, czy Powiatu dobrze osiadłych, pod Kondemnatami niezostaiących, w niczym podług Prawa nie notowanych, Osób piętnaście naymniey (zostawuiąc wolność każdemu Woiewództwu i Powiatowi obierania więcey Kommissarzów, ieżeliby tego uznały potrzebę) czy iednomyślnością, czy większo-

większością głosów wybierze, i na Lat dwa kredensować będzie, a Xięstwo Zmudzkie i Powiat Oszmiański iako dwie Repartycye maiący, na każdą Repartycyą po Osób piętnaście wybierać ma.

Z Urzędników Ziemskich i Grodzkich po iedney tylko Osobie z Ziemstwa i Grodu umieszczonemi w Kommissyi bydź mogą, celem nieubliżenia kompletu Sądowego w Grodach, i Ziemstwach; Senatorowie Woiewódzcy, Cywunowie, Marszałkowie Powiatowi, Podkomorzowie, Starostowie Grodowi i Chorążowie w tey Kommissyi bez obrania zawsze zasiadać mogą, a przy reassumowaniu się każdey Kommissyi zasiadać powinni, gdy nie są zaięci usługą publiczną.

Funkcyą tę Kommissarską pracowitą, a bezpłatnie odbywać się mianą mieć chcemy Stopniem zasług Obywatelskich.

Kommissarze wybrani natychmiast, tak iak Deputaci, w przytomności Obywatelów w Izbie Seymikowey wykonać maią Jurament na tę Rotę: — „Ja N. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w „ Troycy Swiętey iedynemu, iako w sprawowaniu tego Urzędu mo„ iego, wiernie i sprawiedliwie pilnuiąc Powinności Prawem przepi„ sanych czynić i zachowywać się będę, ku naywiększemu dobru i po„ żytkowi Kraiowemu, oraz Woiewództwa mego, i każdego w szcze„ gólności w nim Obywatela, starania moie kierować, Sprawy Urzę„ dowi moiemu do sądzenia Prawem zlecone, bez parcyalności, bez „ boiaźni, i nienawiści, nie biorąc ani spodziewaiąc się żadnych offe„ rencyi, wedle Boga, Sumnienia, Praw Cywilnych i Woyskowych, „ i według Sprawiedliwości sądzić i sprawować się będę. Tak mi Bo„ że dopomoż" — Jeżeliby który z Kommissarzy w ciągu Funkcyi Kommissarskiey był obrany na Deputacyą, lub Poselstwo, tedy na czas oddalenia się Deputata, lub Posła, na tymże Seymiku obierze Woiewództwo drugiego, w przypadku zaś którego z nich śmierci, Woiewództwo czy Powiat na mieysce zmarłego na pierwszym następuiącym Seymiku obrać ma.

Niżeli zaś Elekcya dwuletnia Kommissarzów na następuiącym Gromnicznym Seymiku uskuteczni się, tym czasem do Kommissarzów Woiewódzkich i Powiatowych determinuiemy Kommissarzów tych, którzy Prawem teraźnieyszego Seymu do likwidowania Intrat w każdym Woiewództwie, Powiecie i Xięstwie Zmudzkim są wyznaczeni, a Ci na dniu Piętnastym Miesiąca Grudnia, Roku Tysiąc Siedmset Ośmdziesiąt Dziewiątego, do Miast Kapitalnych swych Woiewództw i Powiatów ziechawszy się, Przysięgę z Roty wyżey przepisaney przed Aktami Ziemskiemi lub Grodzkiemi wykonaią, i funkcye Kommissarskie do czasu Seymików Gromnicznych, podług obiaśnionych ninieyszym Prawem powinności, zastępować i exekwować będą.

Mieysce do czynności i Sądów, dla teyże Kommissyi Miasta Stołeczne *respective* każdego Woiewództwa, lub Powiatu determinuiemy. Sessye codziennie (oprócz Swiąt) od godziny osmey ranney, do godziny pierwszey z południa trwać maiące, naznaczamy; Samą zaś Kommissyą nieustannie ciągłą w Komplecie Osób naymniey trzech mieć chcemy, w którey liczbie (ieżeliby się tak mały znaydował Komplet) tedy z Kommissarzów, którzy są z Urzędu swego *Assessores Nati*, nie więcey iak ieden z porządku zasiadać będzie.

Dlaczego obrani Kommissarze na mieysce wyznaczone naydaley we dwa tygodnie po obraniu siebie ziechawszy się, pod prezydencyą

zawsze Cywilną, pierwszego z Urzędu lub Instrumentu *Electionis*, Kommissyą Woiewódzką ufunduią, czas zasiadania, i Kadencye między sobą ułożą, i rozdzielą tak, aby zawsze niemniey iak trzech Kommissarzów przytomnych było, i ten układ swóy w Protokule każdodzienne czynności Kommissyine zawierać maiącym, przez iednego z Kommissarzów utrzymywać się powinnym, zapiszą. Regenta *unanimitate* czy *pluralitate* głosów obranego, i Rotą dla Regentów Sądowych przysięgłego kredensować będą, i do dopełnienia czynności Urzędowi swemu powierzaiących się, wraz przystąpią; A te Kommissye w takim upoważnieniu i bezpieczeństwie Osób mieć chcemy, iakie iest wszystkim Prawem zastrzeżone Juryzdykcyom Sądowym w sprawach ich Funkcyi.

Szczególne dla Kommissyi obowiązki osobnemi opisuią się Artykułami.

O Materyi Cywilno-Woyskowey.

Gdy Woyska Konsystuiące w czasie pokoiu stale po Woiewództwach i Powiatach rozłożone mieć chcemy; powinnością przeto będzie Kommissyi Woiewódzkiey za uwiadomieniem siebie od Kommissyi Woyskowey o wielości i rodzaiu konsystować maiącego Zołnierza znosić się z tąż Kommissyą Woyskową we wszystkim tym, co tylko do potrzeby rozkwaterowania, rekrutowania, furażowania, i ochronienia Obywatelów od przemocy ściągać się może, a to według następuiących Reguł.

1mo. *O Kwaterowaniu*, Kommissya Woiewódzka zważywszy pozycyą swego Woiewództwa, czy Powiatu, do utrzymania Kawaleryi, czy Infanteryi zdolnieyszą, tudzież obszerności Miast pryncypalnieyszych, wielość Dóbr i Miast Stołecznych Starościńskich, Ekonomicznych, Duchownych, i Kawalerów Maltańskich, dostatecznie do Kommissyi Woyskowey opisze, i porozumiawszy się z tąż Kommissyą Woyskową, rozkwateruie Zołnierza po tych Dobrach i Miastach, tak, żeby i Regimenta wygodną miały lokacyą, i Mieszkaniec ieden nad drugiego faworyzowany, ani uciążony nie był, i aby utrzymuiący na Kwaterze po Miastach Zołnierza, sami tylko skrzywdzonemi nie zostali, dopyrzy Kommissya Woiewódzka przez składkę Miasta ogólną nadgrody dla nich.

W Dobrach Ziemskich lubo Prawa dawne konsystować Zołnierzowi nie dozwalaią, przecież gdyby który Obywatel z górliwości dla dobra Publicznego od każdego spodziewaney, oświadczył przed Kommissyą Woiewódzką ochotę, iż chce przyiąć, i dać wygodną w Dobrach swoich dla Zołnierza Konsystencyą niemniey iednak, iak dla iedney Chorągwi Kawaleryi, lub iedney Kompanii Infanteryi; Kommissya Woiewódzka za zniesieniem się w tey mierze z Kommissyą Woyskową w ofiarowanych na Konsystencyą Dobrach rozkwaterować Zołnierza będzie mogła; w przypadku zaś uciąźliwości od Woyska Konsystuiącego, Dziedzic Dóbr za odezwaniem się w tym do Kommissyi Woiewódzkiey, a przez tę do Kommissyi Woyskowey, Konsystencyą uproszoną sprowadzić z Dóbr swoich będzie mógł. Possessye zaś Ziemskie po nadgraniczu leżące, według dawnych Praw Konsystencyi Zołnierskiey ulegać maią: Którego Pogranicza extensyą, naydaley do mil pięciu rozciągamy.

Ażeby

Ażeby przez arbitralne miary i wagi między Zołnierzem kupującym, a Mieszkańcem przedaiącym, wzaiemne nie działy się pokrzywdzenia, Kommissya Woiewódzka, każda *respectivè* swego Woiewództwa, czy Powiatu, aby wszędzie miary i wagi według Prawa były iednostayne, Pieczęcią Skarbową oznaczone dozierać i występnych w tey mierze według przepisu Konstytucyi Tysiąc, Siedmset, Sześćdziesiąt, Szostego, Roku = Titulo Ustanowienie Miary = Stem Kóp Groszy Litewskich karać *indilate* w Sądzie swoim powinna, czego dozor, aby był nieprzerwany, dozwalamy Kommissyom Woiewódzkim wyznaczyć, czy na każdą, czy na kilka Parafii Officyanta swego, któryby tego dostrzegał, Kommissyą o przestęptwie zawiadomiał, i wykraczaiących pozywał.

Beśpieczeństwa publicznego całego Woiewództwa, czy Powiatu, gdzie maią Konsystencyą, iak są obowiązane Pułki dostrzegać, tak na zasłonienie od hultaiów i wszelkich włóczęgów, ieżeliby potrzeba wyciągała, za rekwizycyą od Kommissyi Woiewódzkiey w Komplecie na piśmie uczynioną, wysłać Pułk konsystuiący Kommendę powinien, a Kommissyi Woyskowey o tym zarapportować

2do. O Rekrutowaniu. Aby rekrutowanie Zołnierza według osobnego w tym przepisu Prawa, równym dzieiąc się rozkładem, iednego nad drugiego więcey nie dotykało z Obywatelów, Kommissya przeto Woiewódzka zawiadomiwszy się od Kommissyi Woyskowey o czasie, w którymby miała dostarczać Rekruta, dyspartyment Rekruta według Prawa bez pokrzywdzania żadnego uczynić, Dziedziców, lub Possessorów Dóbr i Miasta o tym Dyspartymencie obwieścić, dostarczonych Rekrutów Regimentowi w swoim Woiewództwie, czy Powiecie konsystuiącemu oddać, z dostarczenia onych od Regimentu Kwit wziąść, a sama Dziedziców kwitować Jurydycznie, i dostarczenie takowe w Protokuł zapisać obowiązana będzie.

Na zapobieżenie tak dezercyi Zołnierza, iako też hultaystwa bezczynnie włóczącego się, Kommissya Woiewódzka wraz z Kommendantami Korpusów konsystuiących obmyśli nayskutecznieysze sposoby wprowadzenia w całym Woiewództwie, czy Powiecie Paszportów pewnych, tak, aby każde Miasto, Dwór, Wieś, Karczmy, Młyny, Ludzi bez Urlopu Regimentowego, lub Paszportu Powiatowego, czy też przez Dziedziców formą ustanowioną wydanego zatrzymywały, i do Kommissyi Woiewódzkiey dostarczały, których Kommissya wyexaminowawszy, ieźli się czy Dezerterami, czy Rok cały bez służby bawiącemi włóczęgami bydź pokażą, do Regimentu ich odda, dopomniawszy się od Regimentu słuszney za przytrzymanie, i dostarczenie przywożącemu nadgrody.

Ktoby zaś w takim gatunku przechodzących Ludzi wiadomie przepuszczał, a tym bardziey przechowywał, takowy za dowodem słusznym, w Sądach Kommissyi Woiewódzkiey ukaranym bydź ma, zapłaceniem za każdego wiadomie przechowywanego, lub przepuszczonego Zbiega, po Złotych dwieście do Kassy Woiewódzkiey, dla nadgrodzenia uszkodzonemu.

Odgłos rekrutowania Zołnierza, że się stawać może przeszkodą do zaludnienia się, które iest nayważnieyszą Kraiu szczęśliwością, na zabieżenie temu, Kommissye Woiewódzkie, każda w swoim Woiewództwie, czy Powiecie wyda Uniwersały obwieszczaiące, iż czy to

Rodak do Oyczyzny powracaiący, czy Zagraniczny na nowo osiadaiący wolen będzie do trzeciego Pokolenia od rekrutowania z iego Familii Zołnierza; dlaczego Kommissya Woiewódzka takowemu osiadaiącemu wyda udzielne na Piśmie, pod Pieczęcią Woiewódzką zaręczenie, które aby *Sacro sanctè* dotrzymane było waruiemy, o czym Plebani we wszystkich Parafiach w Swięto z Ambon Lud uwiadomiać maią.

3tio. O Furażowaniu. W szczególnym Furażowaniu, aby i Zołnierz niedostatku i Obywatel nie cierpiał krzywdy, Magazyn Furażów Zołnierskich generalny nazawsze trwały dla Woyska Wielkiego Xięstwa Litewskiego mieć chcemy; na założenie którego, z każdego według nowey abjuraty Dymu, bez excepcyi żadnych Dóbr, i Naszych Stołowych, złożyć maią Obywatele Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego, w Racie przyszłey Marcowey 1790. Roku przy wniesieniu innych Podatków po Złotym Polskim iednym, a to na raz tylko ten ieden.

Magazyn ten generalny ma bydź pod Urządzeniem ogólnym Kommissyi Woyskowey, a pod dozorem szczególnym Kommissyów każdego Woiewództwa, czy Powiatu, który ażeby był nazawsze trwały, ku utrzymaniu onego następne przepisuią się Reguły.

Kommissye Woiewódzkie zaczynaiąc od dnia pierwszego Januarii 1790. Roku przesyłać będą do Kommissyi Woyskowey Rapporta przez siebie i Officyera w Kommissyi Woiewódzkiey zasiadaiącego podpisane, o cenie Zboża, Siana, i różnych Wiktuałów, iaka iest na Targach po Miastach i Miasteczkach, każda *respectivè* swego Woiewództwa czy Powiatu. Tym sposobem zawiadomiona o cenie, iaka iest w całym Kraiu, Kommissya Woyskowa, w proporcyą potrzeby rozlokowanego po Prowincyi Woyska, zaleci Kommissyom Woiewódzkim, aby każda wspólnie z wykommenderowanym do tego od Pułku konsystuiącego Officyerem za Summę z Podatku po Złotemu z Dymu wybraną, Furażu i Prowiantu zakupiła, o wielości skupionego Furażu, i o ogólney na skupno wydaney Summie Kommissyą Woyską zawiadomiła. Kommissya Woyskowa z abcugowanych od Zołnierzy Traktamentów, wypłaci niezwłocznie każdemu Woiewództwu i Powiatowi Summę taką, iaką które na skupienie Furażów złożyło, żeby ta nieustannie i trwale na nowo potrzebne zawsze skupienie znaydowała się. A tę Summę bądź w istocie, bądź w zakupionych Magazynach zawsze całkowitą Kommissarze funkcyą kończący, zdawać będą następnym Kommissarzom wraz po Ich obraniu, wespół ze wszystkiemi Aktami czynność Ich zawieraiącemi, pod odpowiedzią z własności za stratę, tak iak za Summę Skarbu Publicznego w Sądach Kommissyi Cywilno-Woyskowey.

Ze zaś Furaż w iednym Woiewództwie taniey, w drugim drożey kupować się może; przeto Kommissya Woyskowa z ogułu wydaney na skupienie w całey Prowincyi Summy zlikwiduie, poczemu kosztuie Beczka Zboża, Kamień siana, i tam daley, i takową z ogułu kupna wylikwidowaną ceną, dostarczać każe dla Zołnierza po wszystkich Konsystencyach, żeby Zołnierz po całey Prowincyi za równą cenę dostaiąc Furażu z Magazynu, nie miał przyczyny skarżenia się.

Na składy takowych Magazynów w mieyscach konsystencyi Woyska, aby Budowle wygodne i bespieczne były, Kommissya Woiewódzka dostrzegać wygody, a Pułk konsystuiący wartę dodawać powinien,

Ze w przechodzie Woyſka, tak dla przewiezienia Furażów, iakoteż pod Chorych tylko Infanterzyſtów Podwody ſą potrzebne, każda przeto Kommenda do Marſzu ordynowana, tygodniem naymniey obwieści Kommiſſyą Woiewódzką tę, przez które Woiewództwo czy Powiat przechodzić ma, o Marſzu, w którą ſtronę dąży, i o potrzebie wielości podwód; za odebraniem tey wiadomości, Kommiſſya Woiewódzka uczyni dyſpartyment bez krzywdy, aby Obywatele nie daley nad mil trzy od mieyſca przechodu Woyſka mieſzkaiący doſtarczali potrzebne podwody, z oſtrzeżeniem w tymże dyspartymencie każdego Obywatela podwodę daiącego, iż podwoda więcey nad mil trzy pędzona bydź nie powinna, i od każdego konia na milę po groſzy piętnaście zapłacić Kommenda ieſt obowiązana, a pędzący podwody daley nad mil trzy, lub biorący też podwody więcey niż potrzeba pod Chorych wyciąga, Kommendant mocą Prawa nineyſzego ukarany ma bydź zapłaceniem czterech Złotych od każdego konia na milę, i powróceniem wſzelkich ſzkod zdarzonych, i razem odpowiedzieć za wſzyſtkie krzywdy w przechodzie poczynione przed Sądem Cywilno-Woyſkowym tegoż Woiewodztwa, czy Powiatu, które *locum delicti* obeymować będzie.

4to. O czynieniu Sprawiedliwości. Opatrzony we wſzyſtko według powyżſzych Artykułów Zołnierz, ażeby ani na Leżach, ani w Przechodach ſwoich nie ſtawał ſię uciążliwym dla Obywatelów, doſtrzegać tego nayiſtotnieyſzym będzie obowiązkiem Kommiſſyów Woiewódzkich tak, iżby za iey pośrzednictwem Zołnierz nie znał nigdy przyczyny ſam ſobie co naznaczać i nakazywać. ſtaz

Dlaczego wſzyſtkie ſprawy, czyto z niekarności Zołnierſkiey i przeſtępſtwa Reguł Prawem dla Woyſka przepiſanych wypływaiące, a Obywatela Cywilnego krzywdzące, czy też nawzaiem od Obywatela Cywilnego Zołnierzowi ſzkodę lub krzywdę przynoſzące, taż Kommiſſya Woiewodzka rozſądzać będzie, nie przyimuiąc żadnych Spraw temu Sądowi nieprzyzwoitych, to ieſt: albo wcale Cywilnych Zołnierza nie tykaiących, lub nawzaiem z ſamey Służby Woyſkowey pochodzących, Obywatela Cywilnego nie krzywdzących.

Dla wiadomości o Artykułach Woyſkowych Kommiſſya Woyſkowa, Kommiſſyom Woiewodzkim też Artykuły Kommunikować powinna, na których Sądach Sztabs lub Ober-Officyer ieden z Kommiſſyi Woyſkowey w Pułku konſyſtować *reſpective* z każdego Woiewodztwa i Powiatu maiącym deſtynowany pod Prezydencyą Stanu Cywilnego *cum voce deciſiva* zaſiadać będzie, wykonawſzy przed Kommiſſyą Przyſięgę naſtępną: „ Ja N. przyſięgam Panu Bogu Wſzechmogącemu w „ Tróycy Swiętey iedynemu na tym: iako w tych Sądach Cywilno-„ Woyſkowych zaſiadaiący, wſzyſtkie Materye między Cywilnością, a „ Woyſkowością zachodzące, ſumiennie i ſprawiedliwie ułatwiać, Sprawy temu Sądowi należne według Praw Cywilnych Kraiowych, Arty-„ kułów Woyſkowych, bez parcyalności, bez reſpektu na Stronę, bez „ boiaźni i nienawiści, nie oglądaiąc ſię na żadne względy, promocye, „ i przyiaźni, i iakie bądź związki, ſamego Boga, ſprawiedliwość i „ Prawa na celu maiąc, ſądzić i odprawować będę, na czym iako „ ſprawiedliwie przyſięgam, tak mi Boże dopomoż. „

W przypadkach kłótni, przeſtępſtwa, i ſzkód w iakimkolwiek rodzaiu między Woyſkowym a Cywilnym iakiego bądź Stanu zdarzonych,

 Stro-

Strony przed zapozwaniem się do Kommissyi, maią wprzódy Kommendantom konsystuiącym, w porządku odniesienia sprawiedliwości donieść, a tam gdyby albo się nie ugodził, albo doważnego w swych krzywdach dosyć uczynienia nie miały, czyteż mieć iego, według właśnego przekonania, nie sądziły, dopiero przez Zapozwy udadzą się po rozsądzenie do Kommissyi.

Pozwy na też Sądy pod tytułem Sądu Cywilno-Woyskowego wydawać się i pokładać maią, od Cywilnego po Żołnierza u Sztabu, a po Cywilnego, według dawnych Praw, i zeznawać się nieodwłòcznie w Aktach Ziemskich, Grodzkich, lub Kommissyi Woiewòdzkiey.

Termin do wyiścia Pozwom obustronnym naznączamy od zeznania dwu-Niedzielny w Sprawach tych, ktòreby się w odległeyszych od Miasta Kapitalnego mieyscach przytrafiły, a w Akcyach pod Sądem wypadłych, lub w okręgu Miasta Stołecznego, gdzie się Kommissya odbywa, o milę, między Cywilnym a Woyskowym rozprawę za zakazem podobnież zeznanym *in triduo* determinuiemy. Inkwizycye z tego Sądu przez Osoby składaiące odbywać się maią bezpłatnie, sposobem Inkwizycyi Woyskowych, a żadne zgoła Dylacye i Suspensy w tym Sądzie iśdź nie maią. Appellacya od Kommissyów Woiewòdzkich do Kommissyi Woyskowey wolna zachownie się w tych tylko Sprawach, ktòre wartość pięćset Złotych, lub moc ukarania Żołnierza Kommendantowi z Przepisòw Woyskowych dozwolonego przewyższaią, nieprzewyższaiące zaś w tymże Sądzie bez dopuszczenia Appellacyi, do ultymarney Dekretu Exekucyi, kończyć się powinny.

Jeżeli w ktòrym Woiewòdztwie, lub Powiecie Kampament przez Kommissyą Woyskową wyznaczony będzie, Kommissarze tego Woiewòdztwa, czy Powiatu, czterema Miesiącami obwieszczeni od Kommissyi Woyskowey, wcześnie się o mieyscu Obozowania, o potrzebie Pastwiska, Furażòw, umòwić, i ukontraktować powinni tak, ażeby Obywatele, ani w ciągnieniu, ani obozowaniu Woyska szkody nie ponosili.

W czasie tegoż Kampamentu, z Przepisu Ustawy ninieyszey nie dłużey iak dwa Tygodnie trwać powinnego, taż Kommissya z pomiędzy siebie dwòch wybranych delegować ma, ktòrzy przez czas cały Kampamentu przytomnemi bydź, obowiązkòw Kommissyi poleconych, we wszystkim dostrzegać, i sprawy Sądowi Cywilno-Woyskowemu należne w czasie tegoż Kampamentu wydarzyć się mogące, z wykommenderowanym do tegoż Officyerem, rozsądzać powinni będą.

O Materyi Ekonomiczney Woiewòdzkiey.

1mo. Wiadomość przybywaiącey i ubywaiącey coraz Ludności w Kraiu, że każdemu Państwu rządnemu iest przyzwoita, Kommissya Woiewòdzka wyda Uniwersał do wszystkich Plebanòw Oboyga Obrządkòw, i do wszelkiego rodzaiu Dyssydentskich, ażeby wszyscy przed tąż Kommissyą corocznie na dzień pierwszy Januarii, Metryki Slubòw, Chrztòw i Pogrzebòw w Roku zdarzonych, likwiduiąc one od Roku 1790. Januarii pierwszego dnia, tudzież Regestra wszystkich Osòb w Parafii znayduiących się, z specyfikacyą Płci, Lat i Mieysca pomieszkania każdey Osoby, a to według Schemma na to od Kommissyi Skarbowey wydać się, a od Kommissyów Woiewòdzkich Parafiom kommunikować powinnego; niepostuszných w tey mierze Plebanòw karać ma

ma w Sądach swoich Kommissya Stem Złotych Polskich do Kassy Woiewódzkich płacić się powinnych, pod Exekucyą tak, iak za Delatą Podatkową nastąpić maiącą i Prawa wykonanie pod karą Kontrawencyi nakazać.

Kommissye Woiewódzkie, Ludność Chrześcian osobnym, Tatarów osobnym, Karaimów i Zydów osobnym Regestrem spisaną prześlą do Kommssyi Skarbowey, z których Regestrów Woiewódzkich Kommissya Skarbowa Ekonomiczna ogólną w Kraiu Ludność zebrawszy, na każdym Seymie prezentować oną Stanom będzie.

2do. Ubezpieczaiąc, aby Podatki Skarbowe przez Woiewództwa i Powiaty składaiące się w tychże Woiewództwach i Powiatach cyrkuluiąc, Obywatelów sposobnemi do Podatkowania na zawsze czyniły, ochraniaiąc oraz niepotrzebne na wożenie i odwożenie Pieniędzy expensa, ile gdy Woyska w czasie pokoiu stale po Woiewództwach i Powiatach rozlokowane, zkąd płacę brać będą, mieć chcemy; Kassę Skarbową w każdym Woiewództwie i Powiecie, pod trzema kluczami, to iest: Prezyduiącego, iednego z Kommissarzów i Kassyera Woiewódzkiego, pod dostateczną i nieodstępną Strażą Woyska, w bezpiecznym przez Woiewództwo czy Powiat opatrzyć się powinnym mieyscu, ustanawiamy. Kassyerem ma bydź ieden z Regentów Grodzkich przez Pisarza kredensowanych, *pignus sufficiens* z siebie, lub kaucyą dostateczną za sobą maiący, czyli też ktokolwiek z Obywatelów, którego Kommissya obrać zechce, i dostateczność ewikcyi w osiadłości albo złożoney rękoymi uzna. Do którey Kassy wszystkie Podatki z Woiewództwa czy Powiatu wypadaiące, według Summaryuszu onych od Kommissyi Skarbowey corocznie przed każdą Ratą nadesłać się powinnego, Kassa Kommissyi Woiewódzkiey wybierać będzie, kursem Monety każdey takim, iaki iest i bydź ma przez redukcyą Kommissyi Skarbowey ogłoszony, dostrzegać oraz taż Kommissya będzie, żeby w tymże kursie od Woyskowych i od wszystkich Obywatelów Monety cyrkulowały; a wybranych Pieniędzy, ani pożyczać komu, ani w gatunku odmieniać, ani wypłacać komukolwiek, bez wyraźney na to Assygnacyi od Kommissyi Skarbowey, bez Kwitów od Osób za Assygnacyami Pieniądze odbieraiących, nie będzie wolna, pod rygorem kary w Prawach: = O kradzieży Skarbu Publicznego, = przepisaney.

W każdey Racie po upłynieniu dnia na wnoszenie Podatku Prawem determinowanego, Kommissya Woiewódzka przeszle do Kommissyi Skarbowey Rapport w tey Racie wybranych i na Remanencie zostałych, a do exekwowania Woysku w Woiewództwie Konsystuiącemu na Delatę wydanych, tudzież za Assygnacyami Kommissyi w przeszłey Racie wypłaconych Pieniędzy, a dla przekonania się każdego z Obywatelów o sprawiedliwym Podatków wybieraniu, i że wybrane nie inaczey iak tylko zgodnie z Ustawami Narodu na Interess publiczny obracaią się, ułoży Kommissya Woiewódzka Tabellę wszystkie Percepty i Expensa iaśnie okazuiącą, i onę na ścianach Kancellaryi Woiewódzkiey zawieszoną od Raty do Raty mieć będzie, nie broniąc nikomu, ktoby chciał, kopiowania oney.

3tio Produkta Ziemne, Rękodzieła i Handel, że są istotnym każdego Państwa bogactwem, przeto obowiązkiem Kommissyi Woiewódzkiey będzie, co do Produktów, ułożyć Proiekt Gospodarstwa do pozycyi Gruntów swego Woiewództwa naybliżey stosowny, doradzaiący

iący iakim sposobem Produkta Zbożowe i inne rozmaite pomnażaćby się mogły, i rozesłać go po Parafiach, aby Obywatele wybieraiąc z onego przepisy pożyteczne, nabierali ochoty do polepszenia reguł Rolnictwa; obowiązkiem też będzie Kommissyi w Latach karystyinych używać sposobów ku zaradzeniu od głodu, w czym ma Rząd Kraiowy uwiadomiać, a oraz Woiewodztwo swoie, czy Powiat, ieżeliby w któréy stronie pomor, i zaraza Bydła okazała się, ile możności ochraniać, przepisuiąc doświadczone sposoby ku ratunkowi, i one po Parafiach rozsyłaiąc, nic iednak w tym wszystkim nie czyniąc *impositivè*.

Taż Kommissya Woiewòdzka wglądać powinna w przeszkody bądź wodą, bądź lądem przedaż Produktów tamuiące, i ich ułatwiać tym sposobem: gdzie są Rzeki spławne zaięciem Grobel, Jazów, czy innemi zawadami, defluitacyi szkodzące, lub czyszczenia, czy prostowania onych potrzebne, donieść o tym Kommissya Woiewódzka Kommissyi Skarbowéy, która mocą Praw dawnych sobie nadaną, wszelkie zawady na Rzekach ułatwić nieodwłócznie nakaże, a względem czyszczenia, lub prędszego spławu prostowania, Proiekt na Seymie podać powinna będzie. Aby zaś złe drogi dotąd w Kraiu praktykowane, nie stawały się podobną przeszkodą, iuż to do wywozu Produktów, iuż to dla Kupców własnego i obcego Kraiu Lądem handluiących, Kommissye Woiewódzkie zlustruią pryncypalnieysze swego Woiewództwa czy Powiatu Trakty, iuż to do Miast Zagranicznych, iuż to do Stołecznych Kraiowych, iuż to do Portów spławnych idące, i one dokładnie opisawszy, do Kommissyi Skarbowey odeszlą. Kommissya Skarbowa z takowych opisów, według nakazu Prawa 1764. Roku, udeterminuie Trakta Kupieckie, osobliwie te, którèmi Kupcy na Granice wchodzić, i za Granicę wychodzić maią, żeby się tych iedynie pilnuiąc, mniey sposobności mieli do depaktacyi Skarbu Publicznego. Na tych Traktach Mostowe czy Grobelne zgodnie z dozwoleniem w tym Prawa naznaczy, i o tym Kommissye Woiewòdzkie zawiadomi.

Kommissya Woiewòdzka o tym uwiadomiona dostrzegać będzie, aby na takowych Traktach Mosty, Groble, i wszelkie przeprawy, według przepisu Prawa 1764. Roku, *titulo*: — Cło Generalne — naprawiane były, Kupcy z Traktów zwracanemi gwałtem nie byli, a przestępnych podług tegoż Prawa, Piąciuset Kopami Groszy Litewskich ukarze, i wypadaiącą ztąd Summę na reparacyą dróg użyie.

Co się zaś tycze Traktów ku wygodzie własnego Woiewództwa czy Powiatu służących, Kommissya Woiewodzka za zniesieniem się na Seymikach Gospodarskich z Obywatelami skuteczne do ulepszenia onych śrzodki obmyśli, obmyślone do skutku przyprowadzać ma, przez *Lauda* Woiewòdzkie, czy Powiatowe *etiam pluralitate* decydowane do tego tylko zamiaru dozwalaiące się.

4to. Jeżeliby który z Officyalistów Skarbowych wymagaiąc od Kupców nad Prawa i Regulamina Skarbowe opłaty, onych krzywdził, lub w oddaleniach na Cłach, osobliwie spławnych, spóźnieniem się szkodę Kupcom przynoszących, mitrężył, w takowym przypadku Kommissya Woiewodzka za zaskarżeniem się Kupca krzywdę cierpiącego, iako z bliskości mieysca, prędszą sprawiedliwość Kupcowi uczynić mogąca, nie zwłocznie weyźrzy, Kupca od krzywdy uchroni, a Officyanta wykraczaiącego do Kommissyi Skarbowey doniesie.

5to.

5to. Podobnież, że Aresztów zakładanie na Towary Kupieckie bądź lądem, bądź wodą idące szkód nie nadgrodzonych staie się przyczyną dla Kupców, przez spóźnienie się na czas zamierzonych Kontraktów; w takowym przeto zdarzeniu Kommissya Woiewódzka, w którey obrębie coby się działo w nayprędsze ma weyść słuszności rozpoznanie, i *etiam* za zakazem *in triduo* Sprawy rozsądzenie, w którey ieżeli znaydzie areszt założony bez poprzedzonego *in Foro competenti* Dekretu ten areszt nakazuiącego, lub approbuiącego, natychmiast Towary z pod aresztu uwolni, a w samey Sprawy rozsądzenie nie wdaiąc się, onę do Sądu Kommissyi Skarbowey odeszle.

6to. Rękodzieła i różne Minery, iakie się w którym Woiewodztwie czy Powiecie znayduią, bądź iuż w założonych, bądź w założyć się maiących Fabrykach uwiadomi o nich Kommissya Woiewódzka Kommissyą Skarbową z dostatecznym wielości i gatunku wyrabiaiących się, lub wyrabiać się mogących Materyałów opisaniem, a to tak dla zniesienia się Kommissyi Skarbowey z Kommissyą Woyskową, ażeby Materyały w Kraiu fabrykuiące się, Mundur, Broń, i inne Rekwizytą dla Zołnierza dostarczyć mogące przez Pułki zakupywane pomnażały ochotę i sposobność zakładania i utrzymywania Fabryk Kraiowych; iako też dla tego, żeby taż Kommissya Skarbowa uwiadomiona o bogactwach Mineralnych według Prawa sobie służącego formowała, i podawała Stanom Proiekta do wydobycia onych z ziemi, nie uwłaczaiąc atoli Prawom Dziedziców i Samowładności nad ich własnościami.

7mo. O zawakowanych w Woiewództwie czy Powiecie Starostwach, i Dzierżawach Licytacyi podpadaiących, o zdarzonych nieszczęśliwie przypadkach, Miasta przez ogień wyniszczaiących, a z dozwolenia Prawa Allewiacyą dla siebie maiących, o przybyłych z nowey erekcyi Karczmach, Podatek Czopowego pomnażać powinnych, taż Kommissya Woiewódzka dokładnie donosić będzie Kommissyi Skarbowey, i przybyłe Karczmy do ~~[illegible]~~ wciągnie. Nawzaiem Kommissya Skarbowa wszystko to, co się tycze w Materyi Podatków uskutecznienia, lub powiększenia, Kommissyi Woiewódzkiey lub Powiatowey stosownie do Prawa polecać, na Rapporta i zapytania Rezolucye bezzwłoczne wydawać, i dopełnienie onych poruczać będzie tak, żeby przez ciągłą Kommissyów Woiewódzkich z Kommissyą Skarbową kommunikacyą czynności Ekonomiczne Kraiu całego nierozdzielnym ciągnęły się pasmem. /Taryfy

8vo. Swietnością iest Kraiu, mieć Obywatelów światłych, staraniem przeto nayusilnieyszym bydź powinno Kommissyów Woiewódzkich, aby przy Plebaniach znaydowały się Szkoły Parafialne, mianowicie przy tych, którzy *eo motivo* Podatki nie tak iak z Dóbr Duchownych, lecz równie z Dobrami Ziemskiemi płacą, a dla oświecenia ciemney prostoty Poddaństwa z~~powziąwszy~~ się z Dziedzicami i Possessorami ustanowią porządek, aby każda Wieś chowała Bakałarza, dla dania przynaymniey początkowey nauki Młodzieży pod dozorem Plebanów. Tychże zaś Plebanów obowiązkiem będzie przy oznaymieniu o Ludności Parafii do Kommissyi czynionym, donieść o wielości czytać i pisać wyuczoney Młodzieży, a Kommissya Woiewódzka swoie uwagi względem Edukacyi Kraiowey reprezentować będzie Kommissyi Edukacyiney, donosząc teyże, ieżliby co zbocznego w kursach Edukacyi dostrzegła. /niosł

9no. Zapobiegać nędzy Ubóstwa, iako iest nayszlachetnieyszym każdey Magistratury celem, tak szczególnym będzie obowiązkiem Kommissyów Woiewódzkich, aby każda z Nich w swoim Woiewództwie czy Powiecie znayduiące się Szpitale zlustrowała, Fundusze onych przeyrzała, dochody, Funduszami przeznaczone zregestrowała i o uskutecznieniu tychże Funduszów tak co do pewności dochodów, iako też co do dopełnienia myśli Fundatorów, nieustanną baczność miała.

10mo. Że w Materyi Cywilno-Woyskowey pzepisany obowiązek dla Kommissyi, ażeby regularności Miar i Wag, dostrzegała; przeto zapobiegaiąc oszukaniu, ażeby taż Kommissya Miary na Zboża i Wagę na Siano po Karczmach wszelkich ustanowiła, Dziedzice zaś i Possessorowie onych, ażeby Tabellę sprawiedliwey Taxy *vendibilium* podpisem i Pieczęcią swą autentyczną w Karczmach swych utrzymywali, podróżnych extorsyami nie uciskali, fałszowania Miary i Wag bronili pod odpowiedzią na każdego skrzywdzonego Instancyą w tychże Sądach Kommissyinych, mieć chcemy.

11mo. Żeby zaś te Kommissye Woiewódzkie bezpłatne Funkcye swe odbywaiące nie były ieszcze obligowane do wydatków nieuchronnie potrzebnych; przeto od każdego Złotego w Podatkach importuiącego się po Szelągu iednym wybierać dozwalamy, z których połowę na Kancellaryą, Kassyera, Papier, Lak, Swiatło, drugą zaś połowę na nieuchronne nieprzewidziane potrzeby z dobrem Woiewództwa czy Powiatu zgodne, Kommissye obracać maią. (podpisy i zakonczenie jak wyżej)

Oblata (jak wyżej) ~~Dnia 30. Listopada Roku 1789.~~ Actum etc. die trigesima mensis Novembris A. D. 1789no

Zlecenie Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów

~~109.~~ MY Król, za zgodą Skonfederowanych Stanów, Kommissyi Woyskowey nakazuiemy: ażeby wzmocnieniem Kommend, ubespieczyła Granice Wielkiego Xięstwa Litewskiego nawet i Woyskiem Koronnym, gdyby tego była potrzeba, a szczególniey te, które z Rapportów odebranych niebespieczeństwem lub zgwałceniem grożących takowego zasilenia widzieć będzie potrzebuiące; iako też, iżby rekwirowała Skarb Koronny o Summę potrzebną na Ammunicyą dla Woyska Litewskiego, *salva restitutione* Skarbowi Koronnemu. (podpisy i zakonczenie jak wyżej z wyjątkiem Sołtyka)

Oblata (jak wyżej) ~~Dnia 7. Grudnia Roku 1789.~~ Actum etc. die septima mensis Decembris A. D. 1789no

Sposób dawania Rekrutów w Koronie i Wielkim Xięstwie Litewskim.

~~110.~~ POnieważ sposób Rekrutowania Żołnierzy dotąd praktykowany wiele przyniosł przykrości Obywatelom, i nagła potrzeba kompletowania Woyska, wymaga przyśpieszenia Rekrutu; Więc My Król, za powszechną Stanów Skonfederowanych zgodą, stanowiemy: aby kiedy z Dóbr i Miast Królewskich, nie wyłączaiąc Stołowych, tudzież z Duchownych *Utriusque Ritûs* i Zakonu Maltańskiego z Dymów Pięciudziesiąt ieden Rekrut, wtedy z Dóbr i Miast Dziedzicznych z 100. Dymów również ieden Rekrut, podług nowey Abjuraty Dymów, był wydany.

Z Dóbr

Z Dóbr zaś na pograniczu leżących w głąb Kraiu o mil dwie, zostawuie się wolność albo za Rekruta z Dóbr Dziedzicznych po Złotych dwa z Dymu, a z Królewskich i Duchownych po Złotych cztery z Dymu zapłacenia, albo Rekruta wydania.

Od wydawania Rekrutów excypuią się Dymy Klasztorów *Mendicantium* i Szpitalów, żadnych Dóbr i Summ nie maiących. Szlachcie na Dziedzictwach i Czynszach siedzącey, własny tylko mieszkalny Dym maiącey zostawuiemy wolność albo dania dobrowolnie Rekruta do liczby, iako wyżey Dymów, albo dania opłaty powyższey. Szlachta zaś żadnego z pomiędzy siebie na Rekrut przymusić nie może.

A tego Prawa, (które uzupełnienia liczby Stutysięcznego Woyska na teraźnieyszym Seymie po wynalezieniu źrzodeł, i dalszych Podatków, dostateczny fundusz gruntuiących i zabeśpieczaiących, do których nieodwłocznie przystąpiemy, zastanawiać nie będzie mogło) iak nayrychleysze Kommissyi Woyskowey dopełnienie, zlecamy, która o potrzebie wielości Głów ostatnim Zaleceniem do Sześćdziesiąt Pięciu Tysięcy Siedmiudziesiąt Czterech Głów, w Koronie i Litwie nayprędzey kompletować nakazanych, a dotychczas, iak Tabelle przez tęż Kommissyą Woyskową Nam podane okazuią, nie dokompletowanych, do Kommissyów Woiewódzkich zgłosiwszy się, podług potrzeby Regimentów Pieszych bliżey Konsystencyą maiących, o wydanie Rekruta w myśl niniejszego Prawa z Pięciudziesiąt Dymów z Dóbr wszelkich Królewskich Stołowych, Duchownych, i Zakonu Maltańskiego, iednego Rekruta, a z Stu Dymów Ziemskich także iednego Rekruta dopomni się.

Załatwiaiąc zaś trudność, w tych Wsiach, które liczby Dymów wyżey przepisaney obeymować nie będą, mieć chcemy: aby z Wsi kilku w iedney Parafii będących, lub gdyby iedna Parafia nie wystarczyła, z sobą się łączących, a liczbę Dymów wyżey przepisaną składaiących, Wieś lub Miasteczko Dziedziczne naywięcey Dymów maiące Rekruta naypierwey wydało, a inne Wsie lub Miasteczka Dziedziczne z Dymu Złotych dwa daiącemu Rekruta opłacą.

Podobnym sposobem Dobra Duchowne i Królewskie Dymów Pięćdziesiąt nie składaiące z Sąsiedzkiemi połączone daiącemu Rekruta Possessorowi po Złotych cztery zapłacą; czego gdyby wykonać iuż to Dziedzice, iuż Possessorowie Dóbr Duchownych i Królewskich odmówili, do Kommissyi Porządkowych Cywilno-Woyskowych przez daiącego Rekruta zaskarżeni, na Delatę wydani będą. Pieniądze wyexekwowane do Kommissyi Porządkowey oddane, przez nią Obywatelowi żalącemu się daiącemu Rekruta wypłacone w przeciągu dwóch Miesięcy bydź maią. Obywatel z Składki na Rekruta od Wsiów w Naturze go nie daiących pieniądze odbieraiący odda ie albo familii, z którey Rekrut iest wzięty, albo przy sobie zachowa, zabeśpieczywszy go Dokumentem, że mu też pieniądze wypłaci po wysłużonych latach Kapitulacyi.

Tam, gdzie Dymy zbywać będą w Woiewództwie, Ziemi, lub Powiecie w takiey liczbie, że ta nie wystarcza na danie Rekruta, za zniesieniem się Kommissyów Sąsiedzkich, do drugich Woiewództw, Ziem i Powiatów applikowane bydź maią, i do uskutecznienia Prawa obowiązane zostaną.

Gdzie Dobra Dziedzica, lub Possessora, choć w różnych Parafiach, lecz w iedney Ziemi, lub Powiecie tak leżą, że ie iedna obey-

mować będzie Kommissya Porządkowa, stosunek czyli skład Dymów na liczbę Prawem przepisaną, nie do Parafii Sąsiedzkich, ale do Dóbr mieszkalnych Dziedzica lub Possessora bydź ma czyniony do dania Rekruta. Niemniey ostrzega się, iż gdzie Dziedzic lub Possessor do Dóbr mieszkalnych ma Wsie w inszych Powiatach *in Contiguitate* położone, te Wsie wszystkie tam maią bydź applikowane do dania Rekruta, dokąd Podatek opłacać są obowiązane Taryffą.

Rekrut zdrowy, w żadney części ciała nieułomny, naymniey Sześćdziesiąt sześć Calów Koronnych wzrostu maiący, nie młodszy nad lat Ośmnaście, ani starszy nad lat Trzydzieści pięć przyięty bydź powinien.

Kommissye Porządkowe uwiadomione zostawszy od Kommissyi Woyskowey o wielości i czasie dostarczenia Rekruta, uwiadomią o tym Obywatelów, i zaraz w tym uwiadomieniu ostrzegą ich, która Okolica ma dać Rekruta na lat Sześć, która na lat Siedm, a która na lat Ośm, które obwieszczenie Kommissyów, tak Obywatela Rekruta daiącego, iako i Kommendy Rekrutów odbieraiące o przeciągu Kapitulacyi ubeśpieczać będzie.

Po oddaniu Rekruta z liczby Dymów Prawem opisaney, wszelkiey natury Dobra maią bydź wolne od dawania Rekruta, aż do wyiścia lat oznaczonych Kapitulacyą, i żadnych rozrządzeń Kommissya Woyskowa w tey mierze czynić nie będzie mogła. Wszelsko po wynalezionych funduszach na Stotysięczne Woysko, do uzupełnienia istotnego tegoż, tę samą proporcyą w nakazaniu Rekrutów zachowamy. Po wyiściu lat Kapitulacyi, Kommenda żadna nowey Kapitulacyi zawierać z oddanym Rekrutem na Zołnierza, bez zniesienia się z Obywatelem Rekruta dostarczaiącym, nie będzie mogła, pod nieważnością Kapitulacyi.

Jeżeli Rekrut teraz dany na Zołnierza, po wyiściu lat swoiey Kapitulacyi absztytowany będzie, Dziedzic, lub Possessor na mieysce iego, innego Rekruta dostarczyć powinien, a te Wsie, które się składać będą na Rekruta, nie maiąc zupełności Kominów, koley w dostarczeniu Rekruta, podług układu Kommissyi Porządkowey, zachowaią. W dostarczeniu Rekruta zostawuie się wolność Obywatelowi, albo przystawić Rekruta do Kommendy, która będzie konsystować w mieyscu Kommissyi Porządkowey, albo żądać przysłania Kommendy dla odebrania Rekruta, ale Obywatel maiący dostarczyć Rekruta, o chęci przystawienia go, lub oddaniu Kommendzie przysłaney, dwoma Tygodniami Kommissyą Porządkową przed dniem wyznaczonym do oddania uwiadomić ma. Ten Artykuł Prowincyom Koronnym służyć będzie. Co się zaś tycze Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego, sposób dostarczania Rekruta, ma bydź exekwowany, podług przepisów o Kommissyach Woiewódzkich postanowionych.

Dymy pograniczne, iako i Szlachty Poddanych nie maiących, wolność dania Rekruta, lub opłatę czynić w pieniądzach maiące, które nie dadzą Rekruta, sposobem powyższym do opłaty przez Kommissye Porządkowe pociągane bydź maią.

Ktöreby Miasto, Wieś, lub Obywatel, do dania Rekruta obowiązany, Prawa nie dopełniaiący, na dzień wyznaczony, o którym Kommissya Porządkowa czterema Tygodniami wszystkich obwieści, Rekruta nie dostawił; za wyrokiem Kommissyi Porządkowey, za samo upor-

ne uchy-

ne uchybienie Złł: Dwieście zapłacić powinien do Kassy teyże Kommissyi Porządkowey, a Kommissya Porządkowa do oddania Rekruta w naturze Obywatela obowiąże, nowy do tego termin oznaczywszy; A gdyby następne termina uchybiane były, Kommissya Porządkowa karę wyznaczoną podwaiać będzie.

Po wyszłey Kapitulacyi Zołnierza, nie z Ludzi luźnych, ale z Gruntu oddanego, gdyby Kommendant Chorągwi, z przyczyny Dezercyi tegoż Zołnierza nie powrócił go mieyscu, z ktorego był dany, tedy, gdy się pokaże przed Kommissyą Woiewódzką, *præcisa Appellatione* takowe Sprawy sądzić maiącą, że Dezercya z winy Kapitana nastąpiła, Miasta i Wsie na mieysce takiego Zołnierza dezerteruiącego, na drugą Kapitulacyą wolne będą od dania Rekruta, ale Kommendant sam starać się na mieysce tego, o innego powinien.

Kiedy podług Prawa o Kommissyach Porządkowych Woiewódzkich, przed którą z tych Kommissyi Dezertor z Woysk Rzeczypospolitey będzie przystawiony, taż Kommissya wyindagowawszy, z którego uszedł Korpusu, odda go pod naybliższą Straż Woyskową; wtedy Kommissya Woyskowa o tym zawiadomiona, obmyśli sposób transportowania Aresztanta do tey Kommendy, od którey dezerterował; Wolno zaś będzie każdey Kommendzie Woyskowey, skoro się dowie o zostaiącym gdzie Dezerterze, tegoż wszędzie, nawet u iego własnego Pana aresztować, i wydania żądać; a odmawiaiącego wydania takowego Zbiega, oprócz przepisaney iuż kary dwóchset Złotych, udzielnie Kommissya Woiewódzka, pod którey Juryzdykcyą zostaie, za sprzeciwienie się ninieyszemu Prawu Złotych dwieście ukarze, i Dezertera, *præcisa Appellatione*, oddać nakaże.

Pieniądze z Dóbr pogranicznych, które w naturze Rekruta dawać nie zechcą, iako i od Szlachty poddanych nie maiącey, do Kassy Kommissyi Porządkowych *respectivè* gdzie Dobra leżą, składane bydź maią; nieposłuszni temu Prawu karze teyże samey, która w Prawie powyżey za niedostarczenie Rekruta iest oznaczona, podlegać będą; o wielości złożonych pieniędzy, każda Kommissya Porządkowa, Kommissyą Woyskową Oboyga Narodów uwiadomi, która Kommissya Woyskowa assygnacye do Kommissyów Porządkowych Cywilno-Woyskowych, Woiewództw, Ziem i Powiatów wyda na wypłacenie pieniędzy Regimentom tym, które nie będą miały dostarczonych Rekrutów w naturze z Kominów pogranicznych i od Szlachty wyżey wyrażoney; tenże fundusz także służyć będzie na dostarczenie werbowania Rekrutów, na mieysca Zołnierzy przez śmierć ubywaiących, lub oddalenie niesposobnych do służby, na fundusz Inwalidowy, idących; z tych branych pieniędzy Regimenta Kommissyi Woyskowey kalkulować się maią, a Kommissya Woyskowa na Seymie.

Gdy Prawem Wielkiemu Xięstwu Litewskiemu pod tytułem = Kommissyę Cywilno-Woyskowe = służącym, dozieranie Kassy iest opisane; przeto dla Korony ustanawiamy: aby w tychże Kommissyach Kassy zostawały pod trzema kluczami, to iest: Prezyduiącego, Officyera i Regenta każdey *respectivè* Kommissyi.

Zeby przez Ustawę teraźnieyszą i Rekrutowanie uczynić łatwieyszym, i Zołnierzowi daiąc powab do Służby, nie sporządzać do tego powołania wstrętu, następuiące czyniemy ustanowienia.

1mo. Gdy Regimenta wszelkie podczas pokoiu nieodmienną po Woiewództwach zawarowaną Prawem maią lokacyą; przeto, aby Rekrut większey nabierał ochoty do Służby, i przeszkodę miał do dezercyi, stanowiemy: Żeby Rekruci iak naybliżey podług wyższey proporcyi Dymów przystawiani byli z Dóbr, które leżeć będą w Woiewództwach, Ziemiach, lub Powiatach do tych Regimentów, które konsystować będę w tychże *respectivè* Woiewództwach, Ziemiach i Powiatach.

2do. Kommissya Woyskowa po odebraniu od wszystkich Korpusów i Kommendantów Rapportów, iż ich Regimenta doskonale są wyexercytowane, rozrządzi, (a to nie prędzey iak za Miesięcy dziewiętnaście) aby każdy Kapitan liczbę pewną przez Kommissyą Woyskową ustanowić się maiącą urlopować mógł, na przeciąg czasu sobie przepisany. Żołd w przeciągu Urlopu odkładany, tym sposobem rozdzielamy, to iest: iedna trzecia część dla Kapitana tey Kompanii, z którey Kompanii urlopowany będzie Żołnierz, na Werbunek z dezercyi i potrzeby, za które odpowiedzieć powinien. Druga równa część dla Żołnierza z urlopu powracaiącego, a trzecia do Kassy Generalney Woyskowey obracana bydź ma. Tą zaś część dla Żołnierzy z urlopów przeznaczona, po wysłużoney Kapitulacyi, Żołnierzowi oddana będzie; z czego Kommendanci Regimentów, przy likwidacyi przed Kommissyą Woyskową, a Kommissya Woyskowa na Seymie Rachunek zdawać będą.

3tio. Rekrut z Korony do Litwy, a z Litwy do Korony, choćby z naybliższych mieysc dawany bydź nie ma.

4to. Chcąc zachęcić Chłopów Naszych do Służby Woyskowey, nadaiemy wolność wiecznemi czasy każdemu Żołnierzowi, któryby za zezwoleniem na piśmie Dziedzica wysłużył lat dwanaście, albo dwie Kapitulacye sześcioletnie, a w ciągu tychże dwunastu lat, ani dezercyi, ani występku kryminalnego żadnego nie popełnił; o czym ma wziąść zaświadczenie od Kommendy swoiey, a za złożeniem tegoż przed Kommissyą Porządkową Cywilno-Woyskową Woiewódzką, autentyczne odbierze na piśmie swey wolności zapewnienie od poddaństwa Dziedzica.

Werbunek wolny nie będzie, tylko w Miastach Królewskich i Duchownych, a ten w czasie Targów i Jarmarków rozciągać się nie ma. Werbunek dozwala się z Ludzi zupełnie wolnych, i gdyby która Kommenda pod pozorem dobrowolnego służby przyięcia, Człowieka rolą, albo usługą Dworną, lub u Gospodarza, lub też Rzemiosłem zaiętego zawerbowała, a za Rekwizycyą nie wydała, zaskarżona do Kommissyi Porządkowey Cywilno-Woyskowey Memoryałem, przez wyrok teyże Kommissyi do oddania Człowieka nieodwłocznie obowiązaną zostanie. Kommenda werbuiąca Człowieka bądź kraiowego, bądź zagranicznego, zawerbowanemu naymniey Złotych Pięćdziesiąt na Rękę nieodwłocznie wypłaci. przepisy i zakończenie jak wyżey

~~Dnia 9. Grudnia Roku 1789.~~ Actum etc. die nona mensis Decembris A. D. 1789no

Oblata (jak wyżey)

Przyięcie Ofiary, i zalecenie Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów.

~~III.~~ GDy Ofiara Ur: Joachima Potockiego Starosty Trębowelskiego, składaiąca się z Trzechset ludzi Gemeynów całkiem umundurowanych, iuż iest wdzięcznie od Nas Stanów Skonfederowanych,

nych, przyięta; Przeto My Król, za iednomyślną Rzeczypospolitey Skonfederowanych Stanów zgodą, zalecamy Kommissyi Woyskowey, aby tychże ludzi zaraz umieściła w Dywizyi Podolskiey, lub Ukraińskiey: A gdy Kommissya Woyskowa po zadecydowaniu i uwiadomieniu Ur: Joachima Potockiego Starosty Trębowelskiego, do którego Regimentu ma tych ludzi podług uniformu umundurować, odbierze od tegoż Rapport o zupełnym komplecie, i ubraniu tych Trzechset ludzi, wtedy ma natychmiast dla nich wyznaczyć Lenungi, i zesłać dla zlustrowania, komu należeć uzna taż Kommissya Woyskowa.

Dnia 15. Grudnia Roku 1789.

Kommissye Porządkowe Cywilno-Woyskowe, Województw, Ziem i Powiatów w Koronie.

N. 2. GDy troskliwość Nas Króla, o Rząd dobry w nayusilnieyszym zawsze iest celu, i Seymu ninieyszego zamiary z pociechą Naszą iedynie do polepszenia tegoż istotnie dążą: Starania zaś wszelkie do uszczęśliwienia Kraiu, nie mogą inaczey brać pewnych skutków, tylko zlewaiąc z tych powszechnie dla każdego pożytki; przeto My Król, za zgodą Seymuiących Stanów, ustanawiamy po Województwach, Ziemiach i Powiatach, Kommissye Porządkowe w następuiących Przepisach:

Każde Województwo, Ziemia i Powiat, pierwszy raz na Seymikach, które do tey okoliczności przez Uniwersał Nas Króla, za zgodą Stanów, wydać się maiący, oznaczone będą, a na potym zawsze nazaiutrz po skończonych Seymikach Poselskich, z Senatorów, Urzędników i Obywatelów swoiego Województwa, Ziemi, czy Powiatu, dobrze osiadłych, Dziedziczną, lub Zastawną Possessyą maiących, Rang Woyskowych, służbą obowiązanych, na sobie nie noszących, nie wyłączaiąc nawet będących pod Kondemnatami w Sprawie Cywilney, w niczym podług Prawa nie notowanych, po Osób szesnaście, czy większością głosów wybierane, i na lat dwa przez *Laudum* kredensować będzie: prócz zaś szesnastu Osób Swieckich do tey Kommissyi, Osoby trzy z Duchownych Szlachty, byle nie z Zakonników, nawet nieprzytomnych, *cujuscunque Ritûs Catholici*, na tychże Seymikach obierane bydź maią. Z Opatów iednak, chociaż i Klausztralnych, na Kommissarzów obierani bydź mogą. Ci zaś Kommissarze, którzy na Seymikach teraz przez Uniwersał wyznaczyć się maiących, obrani będą; nie maią bydź zmieniani nową Elekcyą nazaiutrz po następuiących pierwszych Seymikach Poselskich, ale dopiero za Lat dwa od następuiących pierwszych Seymików Poselskich. Gdyby na Seymikach pierwszych, Uniwersałem Seymowym wyznaczyć się do Elekcyi Kommissarzów mianych, nie było tylu Pretendentów do wyboru na Kommissarzów, iak iest Prawem przepisano, lub innych legalne oddalały przyczyny, tedy nie tylko z przytomnych, ale i nie z przytomnych na tych Seymikach Obywatelów, obrani bydź maią; A gdyby który z nieprzytomnych Osób na Seymikach był obrany na Kommissarza, a ten przyiąć tey Funkcyi wzbraniał się, i to przed Kommissyą w przeciągu Tygodni sześć oświadczył, Kommissya, która takowe doniesienie odbierze, uwiadomiwszy o tym wszystkich Kommissarzów, i dzień ziechania dla nich oznaczywszy w swoiey zupełności, nie uważaiąc iednak na nieprzytomność tych, którzyby do

ziechania na ten termin prawnie donieśli przeszkody, iednomyślnością, czyli większością głosów, innego z Obywatelów chcącego, choć nieprzytomnego, za Kommissarza obierze. A tak w teraźnieyszym przypadku, iako i na zawsze zostawuie się Prezyduiącemu moc rozwiązania drugą kreską równości zdań. Podobna Elekcya Kommissarza zawsze ma następować na mieysce zmarłych, iako i tych Kommissarzów, którzyby w czasie sprawowania tego Urzędu na Funkcyą publiczną obrani byli, albo Rangą Woyskową zaszczyceni zostali; z Rotmistrzów Kawaleryi Narodowey do służby nie obowiązanych, lubo na Kommissarzy obierani bydź mogą, w tych iednak Woiewództwach, Ziemiach i Powiatach ten Rotmistrz obrany bydź nie ma tam, gdzie *respective* konsystowałaby iego Chorągiew.

Gdy Elekcya Kommissarzów w czasie następnym, wyżey Prawem oznaczonym przypadać będzie, zawsze z zdawnieyszey liczby sześciu Kommissarzów na drugie dwa Roki, sposobem Elekcyi potwierdzonemi bydź maią, dla tego, aby ciągłość i pamięć interessów tym pewnieysza zostawała w Kommissyi. Nikt zaś na Kommissarza pod nieważnością obranym bydź nie może, który nie ma lat dwudziestu skończonych.

Funkcyą tę Kommissarską pracowitą, a bezpłatnie odbywać mianą, mieć chcemy stopniem zasług Obywatelskich; bez odbycia którey raz ieden zupełnego przez lat dwa, nikt z Obywatelów do żadnego Urzędu osiągnienia, lub na wyższy posunienia się, iako i do żadney Funkcyi, ani nawet ozdoby od Nas Orderu (prócz zasłużonych w Woysku) odtąd pod nieważnością Urzędu i Elekcyi przypuszczony bydź nie ma, wyiąwszy Senatorów, Ministrów, iako z Urzędu publiczne usługi czyniących, oraz tych, którzy iuż Funkcye publiczne odbyli, i którzy w Magistraturach Naywyższych one sprawuią.

Kommissarze wybrani natychmiast, tak iak Deputaci w przytomności Obywatelów na Seymikach, a obrani na ten raz pierwszy, i nieprzytomni przy zasiadaniu przed Kommissyą, wykonać maią *Jurament*, na tę Rotę: „ Ja N. przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Tróycy Swiętey Jedynemu, iako w sprawowaniu tego Urzędu mojego, wiernie i sprawiedliwie pilnuiąc powinności Prawem przepisanych, czynić i zachowywać się będę, ku naywiększemu dobru i pożytkowi Kraiowemu, oraz Woiewództwa mego, i każdego w szczególności w nim Obywatela, starania moie kierować, ani władzy więcey mi nad Prawo pozwoloney, iako i Spraw z Opisu teraźnieyszego Prawa, do Kommissyi nie należących, sobie przywłaszczać, lub wynaydowania nakładów iakich na Obywatelów pozwalać sobie nie będę; Sprawy tylko Urzędowi moiemu do osądzenia Prawem zlecone, bez parcyalności, bez boiaźni i nienawiści, nie biorąc, ani spodziewaiąc się żadnych Offerencyi, wedle BOGA, sumnienia, Praw Cywilnych i Woyskowych, i według Sprawiedliwości sądzić i sprawować się będę, tak mi Boże dopomoż. „

Mieysce do Czynności Sądów dla teyże Kommissyi, Miasta Stołeczne Woiewództw, Ziem i Powiatów, oznaczamy, iako to:

Z Prowincyi Mało - Polskiey.

Dla Woiewództwa Krakowskiego i Powiatu Proszowskiego, w Krakowie.
Dla Powiatów Xięzkiego i Lelowskiego, w Lelowie.

Dla Woie-

Dla Woiewództwa Sandomirſkiego.
Dla Powiatu Sandomirſkiego i Wiślickiego, w Szydłowie.
Dla Powiatu Radomſkiego, w Radomiu.
Dla Powiatów Opoczyńſkiego i Chęcińſkiego, w Opocznie i Chęcinach z Alternatą, co dwa lata.
Dla Ziemi Stężyckiey, w Stężycy.
Dla Woiewództwa Kijowſkiego, Powiatu Kijowſkiego i Zytomirſkiego, w Zytomierzu.
Dla Powiatu Owruckiego, w Owruczu.
Dla Woiewództwa Ruſkiego, Ziemi Chełmſkiey, i Powiatu Kraſnoſtawſkiego, z alternatą dwa lata w Chełmie, a dwa lata w Kraſnymſtawie.
Dla Woiewództwa Wołyńſkiego, dla Powiatu Łuckiego, w Łucku.
Dla Powiatu Włodzimirſkiego, w Włodzimierzu.
Dla Powiatu Kzemienieckiego, w Krzemieńcu.
Dla Woiewództwa Podolſkiego, Ziemi Kamienieckiey, w Kamieńcu.
Dla Powiatu Latyczowſkiego, w Latyczowie.
Dla Woiewództwa Lubelſkiego, Ziemi Lubelſkiey, i Powiatu Urzędowſkiego, w Lublinie.
Dla Ziemi Łukowſkiey, w Łukowie.
Dla Woiewództwa Bełzkiego, w Mieście Naſzym Dubieńce, a do Elekcyi, tak Obywatelów oſiadłych Woiewództwa Bełzkiego w Kraiach Rzeczypoſpolitey pozoſtałych, iako Obywatelów Ziemi Chełmſkiey, i Woiewództwa Wołyńſkiego przypuſzczamy i Seymiki do Elekcyi Kommiſſarzów tamże wyznaczamy.
Dla Woiewództwa Podlaſkiego, Ziemi Drohickiey i Mielnickiey, w Drohiczynie.
Dla Ziemi Bielſkiey i Powiatu Brańſkiego, w Tykocinie.
Dla Woiewództwa Bracławſkiego, Powiatu Bracławſkiego i Zwinogrodzkiego, w Bracławiu, zachowując w całości Prawo do odgraniczenia Woiewództwa Kijowſkiego od Powiatu Zwinogrodzkiego.
Dla Powiatu Winnickiego, w Winnicy.

W Prowincyi Wielko - Polskiey.

Dla Woiewództwa Poznańſkiego, Powiatu Poznańſkiego, Kościańſkiego i Ziemi Wſchowſkiey, w Poznaniu.
Dla Woiewództwa Kaliſkiego, Powiatu Kaliſkiego, Konińſkiego i Pyzdrſkiego, w Kaliſzu.
Dla Woiewództwa Gnieźnińſkiego, Powiatu Gnieźnińſkiego, i Kcyńſkiego, w Gnieźnie.
Dla Woiewództwa Sieradzkiego, Powiatu Sieradzkiego i Szadkowſkiego, w Sieradzu.
Dla Powiatów Piotrkowſkiego i Radomſkiego, w Radomſku.
Dla Ziemi Wieluńſkiey i Powiatu Oſtrzeszowſkiego, w Wieluniu.
Dla Woiewództwa Łęczyckiego z Powiatami, w Łęczycy.
Dla Woiewództwa Brzeſkiego - Kujawſkiego i Inowrocławſkiego z Powiatami, w Brześciu Kujawſkim.
Dla Ziemi Dobrzyńſkiey z Powiatami, w Lipnie.
Dla Woiewództwa Płockiego z Powiatami i Ziemi Zawſkrzyńſkiey z Powiatami, w Raciążu.

Dla Xięstwa Mazowieckiego.

Dla Ziemi Czerſkiey z Powiatami, w Czerſku.
Dla Ziemi Warſzawſkiey z Powiatami, w Warſzawie.

Dla Ziemi Wizkiey z Powiatami, w Wiźnie.
Dla Ziemi Wyſzogrodzkiey, w Wyſzogrodzie.
Dla Ziemi Zakroczymſkiey z Powiatami, w Zakroczymiu i w Nowym-Mieście, przez alternatę na lat dwa.
Dla Ziemi Ciechanowſkiey z Powiatami, w Ciechanowie.
Dla Ziemi Łomżyńſkiey z Powiatami, w Łomży.
Dla Ziemi Rożańſkiey z Powiatami, w Makowie.
Dla Ziemi Liwſkiey, w Liwie.
Dla Ziemi Nurſkiey z Powiatami, w Mieście Naſzym Oſtrowiu i tamże tymczaſem Seymik Elekcyiny Kommiſſarzy wyznaczamy.
Dla Woiewództwa Rawſkiego, Ziemi Rawſkiey i Powiatu Bielſkiego, w Rawie.
Dla Ziemi Sochaczewſkiey i Powiatu Mszczonowſkiego, w Sochaczewie.
Dla Ziemi Goſtyńſkiey i Powiatu Gąbińſkiego, w Gąbinie.

Które Kommiſſye Porządkowe *derogare* nie powinny nigdzie, ani w niczym Prawom naywyżſzych Magiſtratur.

Gdyby iednak Ziemiom lub Powiatom dla ich wygody zdawało ſię łączyć Kommiſſye ſwoie do przyległeyſzych w ſwoim Woiewództwie, takowego połączenia przez Akceſſa *in Laudum* Woiewództwa inſerowane na naypierwſzych Seymikach wolność zoſtawuiemy, z tym oſtrzeżeniem: że do połączonych Kommiſſyi, w takiey tylko liczbie Kommiſſarze obierani bydź maią, iaka ieſt dla iedney Kommiſſyi Prawem uſtanowiona. Woiewództwa zaś o połączeniu takowym donieść Urodzonym Marſzałkom Konfederacyi Oboyga Narodów będą obowiązane. Woiewództwom zaś Poznańſkiemu, Kaliſkiemu, Gnieźnińſkiemu, Brzeſkiemu-Kujawſkiemu, Inowrocławſkiemu i Płockiemu, z Ziemią Zawſkrzyńſką, gdyby na naypierwſzych Seymikach teraz oznaczonych potrzebę konieczną uznały, wolność pomnożenia w ſwoich Woiewództwach Kommiſſyów, i mieyſc wyznaczenia zachowuiemy, które raz pomnożone, zawſze utrzymywane mieć chcemy. A o tey odmianie też Woiewództwa Urodzonym Marſzałkom Konfederacyi Oboyga Narodów donioſą.

W tym Woiewództwie, w którym więcey iak iedna Kommiſſya uſtanawia ſię, a część Powiatu byłaby bliżſza Miaſta drugiego Powiatu i Kommiſſyi, zoſtawia ſię wolność ułożenia między Kommiſſyami, aby bliżſze Parafie od iednego do drugiego Powiatu, do bliżſzey Kommiſſyi należały. Ci zaś obrani Kommiſſarze w czaſie ſwoiey Funkcyi tych ſamych tytułów i Prerogatyw, co i Deputaci, excypuiąc *Beneficium* Suſpenſy, używać maią we wſzyſtkich trzech Prowincyach.

Seſſye codzienne oprócz Swiąt, od Godziny oſmey ranney, do Godziny pierwſzey z południa trwać maiące, naznaczamy; a komplet Kommiſſyi naymniey z Oſób trzech mieć chcemy, zoſtawuiąc wolność każdemu z Kommiſſarzów zawſze zaſiadania. Aby zaś Kommiſſya nieuſtannie, ciągle trwać mogła, przynaymniey w komplecie oznaczonym, obrani Kommiſſarze na mieyſce wyznaczone, naydaley we dwa Tygodnie po obraniu ſiebie ziechawſzy ſię Kommiſſyą ufunduią; Czas zaſiadania i Kadencye między ſobą ułożą, tak, ażeby zawſze z dawnieyſzey Kadencyi na naſtępuiącą dla zachowania pamięci, ciągłości Intereſſów, ieden przynaymniey zoſtawał Kommiſſarz, i liczbę Kommiſſarzów na Kadencye rozdzielą, w takim ſpoſobie: aby zawſze nie mniey, iak czterech Kommiſſarzów przytomnych było, i ten układ ſwóy w Protokule każdodzienne czynności Kommiſſyine zawierać maiącym,

iącym, przez iednego z Kommissarzów utrzymywać się powinnym, zapiszą. Na ułożonych Kadencyach Kommissarze *sub carentia activitatis* na lat trzy, koniecznie zasiadać powinni, wyiąwszy prawdziwą chorobę, która potym przed Kommissyą zaprzysiężona bydź ma przez Kommissarza absentuiącego się przy zasiadaniu. Gdyby iednak który z Kommissarzów był przynaglony potrzebami swemi od zasiadania na Kadencyi dla niego wyznaczoney, uchylić się, tedy zezwolenie na to na piśmie od Kommissyi otrzymać powinien, która nie wprzód też pozwolenie wyda, i uczyni, póki żądaiący oddalenia się Kommissarz, iednego na swoie mieysce Kommissarza do zastąpienia siebie nie uprosi, i od podeymuiącego się Kommissarza zastąpić mieysce nieprzytomnego, zapewnienia na piśmie przed Kommissyą nie okaże, takowe zapewnienie w Protokuł wpisane bydź ma, a po tym zabezpieczeniu Kompletu, Kommissya nie może odmówić pozwolenia Kommissarzowi chcącemu się oddalić. Kommissarz zaś podeymuiący się zastąpić mieysce i obowiązek Kommissarza oddalaiącego się, gdyby tego nie dopełnił, podobnie *carentiæ activitatis* na lat trzy podpadnie. Jako zaś przyzwoitość każdey Magistraturze naywięcey przystoi, i sprawowanie chwalebne Funkcyi nie na niepotrzebnych kosztach, ale na pełnieniu obowiązków zawisło, tak aby uczty i częstowania przez Kommissarzów nie były, ostrzegamy. Kommissya Regenta *unanimitate*, czyli *pluralitate* głosów obierze, i Rotą dla Regentów Sądowych przysięgłego Kredensować będzie. Mieysce na *Archivum* i Kassę bezpieczne Kommissye Porządkowe opatrzą, albo w Kancellaryach Ziemskich czyli Grodzkich, albo gdzie są Klasztory w tychże. A przeznaczone raz mieysce, odmieniane bydź nie ma, chyba przez *Laudum* na Seymiku.

Te Kommissye w takim upoważnieniu i bezpieczeństwie Osób mieć chcemy, iakie iest zastrzeżone Prawem dla wszystkich Juryzdykcyi Sądowych, w sprawowaniu ich Funkcyi, a przestępuiący te Prawa, podług Opisu ich, w teyże Kommissyi odpowiadać, i karani bydź maią.

Szczególne dla Kommissyi obowiązki następuiącemi opisuią się Artykułami:

O MATERYI CYWILNO-WOYSKOWEY.

Gdy Konsystencyą Woysk w czasie pokoiu po Województwach, Ziemiach i Powiatach, stale rozłożoną mieć chcemy, powinnością przeto będzie Kommissyi Porządkowey dwa razy w każdym Roku rekwirować Obywatelów, u których w Domach będzie Konsystencya Żołnierza, a w Miastach Magistraty, aby ci donieśli wiernie Kommissyi teyże liczbę Głów i Koni u siebie konsystuiących, i czyli Żołnierz iest regularnie i zupełnie płatny, a Kommissye Porządkowe w celu zupełnieyszego znoszenia się z Kommissyą Woyskową, doniesienia o tym przesyłać będą teyże Kommissyi Woyskowey. Gdyby iednak który Obywatel dla niesposobności o tym nie doniosł, od Kommissyi Porządkowey nie powinien bydź o to pociągany. Niemniey obowiązkiem będzie Kommissyi Porządkowey, z uwiadomieniem siebie od Kommissyi Woyskowey o wielości i rodzaiu konsystować maiącego Żołnierza, znosić się z tąż Kommissyą Woyskową we wszystkim tym, co tylko do potrzeby rozkwaterowania, rekrutowania i ochrony Obywatelów ściągać się może, a to według następuiących Reguł:

tmo. O Kwaterowaniu.

Kommissya Porządkowa zważywszy pozycyą *respective* swego Woiewództwa, Ziemi, czy Powiatu, do utrzymania Kawaleryi, czyli Infanteryi zdolnieyszą, tudzież obszerność Miast pryncypalnieyszych, wielość wszelkich Dóbr Starościńskich, Ekonomicznych, Duchownych, i Zakonu Kawalerów Maltańskich, te wszystkie dostatecznie do Kommissyi Woyskowey opisze, i porozumiawszy się z tąż Kommissyą Woyskową, nayprzód w Miastach Stołecznych Sądowych, i tych, w których odprawować się będą Kommissye Porządkowe, i Exakcye Podatków, iako w wyżey wymienionych Dobrach, rozkwateruie Zołnierza, tak, ażeby Woysko wygodną miało Lokacyą, i Mieszkaniec ieden nad drugiego faworyzowany, ani uciążony nie był.

Gdziekolwiek Woyska Lokacya wyznaczona będzie, tam Zwierzchność mieyscowa Kwatery z Opałem oszczędnym, w takim gatunku, w iakim która okolica używa, to iest: Drew, czyli Słomy dla Piechoty, zacząwszy od Porucznika, a dla Jazdy, zacząwszy od Pod-Porucznika, dla Officyerów osobne wyznaczy. Wyższych zaś Rang Officyerowie Stancye sobie naymą, i Materyał do ognia im potrzebny na Targach kupią; Officyer na Kwaterze od Piechoty, więcey nad iednę Izbę do Opału, a komorkę do schowania, i od Jazdy toż samo, więcey nad iednę Izbę z podobną komorką i Staynią na trzy Konie bez Wozowni, miarkuiąc na Konia iednego łokci trzy szerokości, żądać nie może, a Towarzysz z Gospodarzem w iedney Izbie mieścić się powinien; Unter-Officyerowie zaś, Szeregowi, Gemeyni, lokowani bydź maią, albo razem z Gospodarzem przy iednym ogniu, Wodzie potrzebney do gotowania ieść, tudzież Postanie, na iakie stać Gospodarza, przyiąć powinni, albo w osobnych wielkich Izbach po kilku, lub kilkunastu, gdyby Mieszkańcy tego mieysca woleli tey Izby nakształt Koszar naymować, opalać, i Postaniem, na iakie ich stać, opatrywać, Konie Towarzyszów, Unter-Officyerów, Szeregowych, i Gemeynów od Jazdy, ile możności w iedney wielkiey Stayni lokowane bydź maią, oprócz tych, którzyby się ułożyli dobrowolnie z Gospodarzem do umieszczenia Koni na swoiey Kwaterze. A samowolnie Woyskowi Dworów, Folwarków, Plebanii, Ratuszów i Karczem wiezdnych, na Kwatery obracać nie będą mogli. Gdyby które Miasto w celu uwolnienia się od Kwater, chciało wystawić Koszary, wolno mu to będzie z referencyą do Kommissyi Porządkowey.

Mieysca na Obwachy i Lazarety powinny bydź wyznaczone od Zwierzchności mieyscowych, iako i potrzebne do nich opały od teyże opatrzone. Doświadczone dawniey nieprzyzwoicie Stróże, Wsie przypiśne, Podwody gotowe i inne różne posługi, aby przez Kommendę ani Zołnierza wyciągane, a tym bardziey użyte nie były, pod naywiększą Artykułów Woyskowych waruiemy surowością. W tym mieyscu, gdzie będzie Lokacya Woyska, żadna Possessya, ani czyiakolwiek Jurydyka od cięźaru Kwater nie ma bydź wyłączona, ale te Domy, które nie zostaią zaięte Zołnierzem, uczynić są obowiązane składkę w proporcyą Zysków, iakie kto z Possessyi swoiey odbiera, które Składki, aby na co innego obracane nie były, tylko na naięcie Kwater, i nadgrodę kwateruiącym, Kommissya Porządkowa iak naypilniey doyźrzy. Kwatery w mieyscu Lokacyi Woyska, co rok odmieniane bydź maią, ile możności, iżby koley każdego Mieszkańca obeszła.

W Do-

W Dobrach Ziemſkich, lubo dawne Prawa konſyſtować Zołnierzy nie dozwalaią, przecięż, gdyby który Obywatel z gorliwości dla dobra publicznego od każdego ſpodziewaney, oświadczył przed Kommiſſyą Porządkową ochotę, iż chce przyiąć, i dać wygodną w Dobrach ſwoich dla Zołnierza Konſyſtencyą, nie mnieyſzą iednak, iak dla iedney Chorągwi Kawaleryi, lub iedney Kompanii Infanteryi, Kommiſſya Porządkowa za znieſieniem ſię w tey mierze z Kommiſſyą Woyſkową w oſiarowanych na Konſyſtencyą Dobrach Ziemſkich rozkwaterować Zołnierza będzie mogła, a Dziedzic Dòbr upraſzaiący Konſyſtencyi Zołnierza, nie może żądać ściągnienia z Kwatery tego Zołnierza, aż po wyſzłych Latach trzech.

Poſſeſſye zaś Ziemſkie po nad graniczem leżące, według dawnych Praw Konſyſtencyą Zołnierſką znośić maią tam, gdzieby Dóbr Królewſkich, lub Duchownych, po nad ſamym pograniczu podług potrzeby Lokacyi nie było, którego Pogranicza rozległość do mil dwòch w głąb Kraiu rozciągamy.

Ażeby przez arbitralne Miary i Wagi między Zołnierzem kupuiącym, a Mieſzkańcem przedaiącym wzaiemne nie działy ſię pokrzywdzenia, Kommiſſya Porządkowa *reſpectivè* Woiewodztwa, Ziemi, czy Powiatu, aby wſzędzie Miary i Wagi, według Prawa były iednoſtayne, Pieczęcią Skarbową oznaczone, dozierać będzie, przeſtępnych w tych okolicznościach Dwiemaſet Złotych do Skarbu teyże Kommiſſyi na Expensa Izby karać nieodwłòcznie w Sądzie ſwoim powinna; w czym, iako dozor nieprzerwany przez Kommiſſye Porządkowe bydź ma, tak doſtrzegać maią Urzędòw Podwoiewodzińſkich, aby te powinności ſwoich pilnowały, pod odpowiedzią w teyże Kommiſſyi za złe ſprawowanie tegoż Urzędu.

Bezpieczeńſtwa publicznego całego Woiewòdztwa, Ziemi, czy Powiatu, gdzie ma Woyſko Konſyſtencyą, iak ieſt obowiązane doſtrzegać, tak na zaſłonienie od hultaiów, i wſzelkich włòczęgòw, ieżeliby potrzeba wyciągała, za Rekwizycyą od Kommiſſyi Porządkowey w Komplecie na Piśmie uczynioną, Kommendant konſyſtuiący wyſłać Kommendę powinien, a Kommiſſyi Woyſkowey o tym zarapportować.

2do. O Rekrutowaniu.

Aby Rekrutowanie Zołnierza według oſobnego Przepiſu Prawa, równym dzieiąc ſię rozkładem, iednego nad drugiego z Obywatelòw więcey nie dotykało; Kommiſſya przeto Porządkowa, zawiadomiwſzy ſię od Kommiſſyi Woyſkowey o czaſie, w ktòrymby miał bydź doſtawiony Rekrut, dyſpartyment tego Rekruta według Prawa bez pokrzywdzenia żadnego uczyni, Dziedzicòw, lub Poſſeſſorów Dòbr i Miaſta oſtròżnie o tym Dyſpartymencie obwieści, i tych Rekrutòw Regimentowi, czyli Pułkowi w ſwoim Woiewòdztwie, Ziemi czy Powiecie konſyſtuiącemu, albo raczey przyſłaney z nich do odebrania na mieyſce Rekruta Kommendzie oddać zleci; A gdyby zachodziła ſprzeczka o zdatności oddanego Rekruta, lub w innych względem tegoż Rekruta okolicznościach, Kommiſſya Porządkowa ułatwi to wſzyſtko, z doſtarczenia onych od Kommendy konſyſtuiącey Kwit weźmie, a ſama Kommiſſya Dziedzicòw Jurydycznie z oddania Rekruta zakwituie, i doſtarczenie takowe w Protokuł zapiſać obowiązana będzie.

Na zapobieżenie tak Dezercyi Zołnierza, iako też hultayſtwa bezczynnie włòczącego ſię, Kommiſſya Porządkowa wraz z Kommendantami Korpuſów konſyſtuiących obmyśli nayſkutecznieyſze ſpoſoby wprowadzenia w całym Woiewòdztwie, Ziemi, czy Powiecie, Paſzportòw pewnych, a to dla ułożenia Znaku, iaki bydź ma, na tychże Paſzportach ſztychowany, tak, aby każde Miaſto, Dwòr, Wieś, Karczmy, Młyny, Futory, Ludzi bez Urlopu Korpuſu, lub bez Paſzportu Powiatowego, czy też przez Dziedziców, albo Poſſeſſorów, Formą uſtanowioną wydanego, zatrzymywały, i do Kommiſſyi Porządkowey przyſtawiały; których Kommiſſya wyexaminowawſzy, ieżeli ſię, czy dezerterami, czy ćwierć Roku bez ſłużby bawiącemi włóczęgami bydź pokażą, do Kommendy ich konſyſtuiącey odda, dopomniawſzy ſię od teyże ſłuſzney za przytrzymanie i przywiezienie doſtawiaiącemu nadgrody. Z włòczęgami niezdatnemi na Rekrutòw, Kommiſſya poſtąpi podług oſobnych Przepiſów Prawa, Rzemieślnicy zaś wędruiący Kraiowi, Paſzportem ſwoiey Zwierzchności, a Zagraniczni Paſzportem pierwſzey Wſi, lub Miaſta Pogranicznego Polſkiego bez naymnieyſzey Opłaty wydanego opatrzeni, i ich czeladź, nie maią bydź rozumiani za włóczęgòw. Ktoby zaś w wyrażonym gatunku bez Urlopu, albo Paſzportu przechodzących Ludzi wiadomie przepuſzczał, albo przechowywał, takowy za dowodem ſłuſznym w Sądach Kommiſſyi Porządkowey ukaranym bydź ma zapłaceniem za każdego wiadomie przechowywanego, lub przepuſzczonego Zbiega po Złotych Dwieście do Kaſſy Kommiſſyi Porządkowey, dla nadgrodzenia uſzkodzonemu. A gdyby *per Plebeium* naſtąpiło to przeſtępſtwo, karze oſobiſtey podpadać ma.

Kommiſſye Porządkowe, każda *reſpectivè* wyda Uniwerſały obwieſzczaiące, iż Zagraniczny na nowo oſiadaiący wolen będzie do trzeciego Pokolenia od rekrutowania z iego Familii Zołnierza; dla czego Kommiſſya Porządkowa takowemu oſiadaiącemu wyda udzielne na piśmie pod Pieczęcią Woiewódzką na to zaręczenie, które aby dotrzymane było waruiemy. O takim Uniwerſale Plebani Oboyga Obrządku we wſzyſtkich Parafiach w Swięto z Ambon Lud uwiadomiać maią.

3tio. O Magazynach.

W ſzczegòlnym doſtarczeniu żywności aby i Zołnierz niedoſtatku, i Obywatel nie cierpiał krzywdy, Magazyn Zołnierſki Generalny, na zawſze trwały dla całey Korony mieć chcemy, na założenie którego z każdego według nowey abjuraty Dymu, bez wyłączenia żadnych Dóbr i Naſzych Stołowych, złożyć maią Obywatele w Racie przyſzłey Marcowey Tyſiąc Siedmſet Dziewięćdzieſiątego Roku, przy wnieſieniu Podatku Kominowego po Złotym Polſkim iednym, a to na raz tylko ieden.

Magazyn ten Generalny, ma bydź pod urządzeniem ogòlnym Kommiſſyi Woyſkowey, a pod dozorem ſzczególnym, każdey *reſpectivè* Kommiſſyi Porządkowey; który ażeby był na zawſze trwały ku utrzymaniu onego, naſtępne przepiſuią ſię Reguły; każda Kommiſſya Porządkowa zaczynaiąc od dnia pierwſzego Januarii Tyſiąc Siedmſet Dziewięćdzieſiątego Roku, przeſyłać będzie do Kommiſſyi Woyſkowey Rapporta przez ſiebie, i Officyera w Kommiſſyi Porządkowey zaſiadaiącego podpiſane, o cenie Zboża, Siana i różnych Wiktuałòw, iaka ieſt

na-

na Targach po Miastach i Miasteczkach. Tym sposobem zawiadomiona Kommissya Woyskowa, o cenie, iaka iest w całym Kraiu, Produktów, na Magazyn dla Woyska potrzebnych, w proporcyą potrzeby rozlokowanego w Koronie całey Woyska, zaleci Kommissyom Porządkowym, aby każda wspólnie z wykommenderowanym do tego od Kommendy konsystuiącey Officyerem za Summę po złotemu z Dymu wybraną Prowiantu do Magazynu potrzebnego zakupiła, o wielości skupionego i ogólney na kupno wydaney Summie Kommissyą Woyskową zawiadomiła.

Kommissya zaś Woyskowa z Abcugów, które sama podług nayskrupulatnieyszey sprawiedliwości rozłoży na Woyskowych partycypuiących z tychże Magazynów, wypłaci niezwłocznie każdey Kommissyi Porządkowey Summę taką, iaką która na skupienie Produktów do Magazynu wyłożyła, ażeby ta nieustannie i trwale na nowo potrzebne kupienie tychże Produktów do Magazynu znaydowała się. Kommissarze Funkcyą kończący przy zasiadaniu nowo obranych zdawać będą przed temiż nowo zasiadaiącemi Kommissarzami i w przytomności Urzędników i Obywatelów natenczas w mieyscu Kommissyi będących, Summę całkowitą na Magazyn, z wyżey wyrażonego Funduszu złożoną, bądź w naturze, bądź w zakupionych Magazynach razem ze wszystkiemi Aktami czynność ich zawieraiącemi, pod odpowiedzią z własności swoiey *in duplo* za stratę tak, iak za Summę Skarbu Publicznego, w Sądach teyże Kommissyi Cywilno-Woyskowey. A gdyby uszkodzenie w Summie tey, przez Kommissyą dawnieyszą zaniedbane było, w dochodzeniu od Kommissyi następney, wtedy Kommissya potym znowu następna, nie od Kommissarzów dawnieyszych, ale od nowo schodzących, szkody publiczney poszukiwać będzie obowiązana.

Ze zaś Produkta do Magazynu potrzebne dla Woyska w iednych Woiewództwach, Ziemiach i Powiatach taniey, w drugich drożey względnie całey Korony kupować się mogą, przeto Kommissya Woyskowa z ogółu wydaney na skupienie w całey Koronie Summy zlikwiduie, po czemu w ogólności kosztuie korzec Zboża, kamień Siana i tam daley, i takową ceną z ogółu kupna wyrachowaną dostarczać każe dla Zołnierza po wszystkich Konsystencyach, aby Zołnierz, iako równie płatny, tak też aby równą ceną za czyniony Abcug z Traktamentu dostawał dla siebie furażów z rzeczonych Magazynów.

Na składy tych Magazynów w mieyscach Konsystencyi Woyska, aby budowle wygodne i beśpieczne były, Kommissya Porządkowa dostrzegać, a Kommendant konsystuiący Wartę dodawać powinien, a te Warty i do mieysc, gdzie Kassy złożone będą, dodane bydź maią.

Ze w przechodzie Woyska tak dla przewiezienia furażów, iako też pod chorych prawdziwie Zołnierzy, za zaświadczeniem Kommendy, podwody są potrzebne; przeto Kommenda do Marszu ordynansowana tygodniem naymniey, w czasie pokoiu, obwieści Kommissyą Porządkową tę *respectivè*, przez które Woiewództwo, Ziemię czy Powiat przechodzić ma, o Marszu, w którą stronę dąży, i o potrzebie wielości podwód, na potrzeby tylko dopiero rzeczone, uwiadomi. Kommissya Porządkowa uczyni dyspartyment bezkrzywdny, aby z Dóbr Królewskich, Duchownych i Ziemskich Possessorowie i Obywatele, nie daley nad mil trzy, od mieysca przechodu Woyska mieszkaiący dostarczali potrzebne podwody do przewiezienia furażu, albo chorych prawdziwie Zołnierzy, za zaświadczeniem Kommendy, z ostrzeżeniem w tymże dyspartymencie każdego Obywatela podwodę dać maiącego, iż

taż podwoda więcey nad mil dwie, a naydaley trzy użyta przez Kommendę bydź nie powinna, i że od każdego konia, lub wołu, na milę po Groszy piętnaście zapłacić Kommenda iest obowiązana. Pędzący podwody daley nad mil trzy Kommendant, mocą Prawa ninieyszego ukarany ma bydź, zapłaceniem czterech Złotych od każdego wołu lub konia na milę, oraz powróceniem wszelkich szkod zdarzonych i razem odpowiedzieć za wszystkie krzywdy, w przechodzie poczynione, przed Sądem Cywilno-Woyskowym Kommissyi Porządkowey mieysca tego, które *locum delicti* obeymować będzie.

Że zaś wszystkie dotąd Prawa Dobra Ziemskie, od dawania podwod nawet w przechodach Woyska uwalniały, a podług teraźnieyszey ustawy w przypadkach wyrażonych, też podwody dawać będą, przeto teraźnieyszym Prawem stanowiemy; iż gdyby który Kommendant, Officyer, Towarzysz, Szeregowy, Unter-Officyer, lub Gemeyn bez zezwolenia na piśmie Kommissyi Porządkowey *respective*, do którey Dobra należą, lub nad zezwolenie teyże Kommissyi, gdziekolwiek brał podwody, do których dawania Kommissya Obywatela prócz w wyrażonych wyżey przypadkach obowiązywać nie będzie mogła, tedy takowy postępek, iak o naruszenie bezprawne własności zawsze za gwałt uznany bydź powinien, i Kommenda konsystuiąca za Subalternów i Żołnierzy w Sądzie Kommissyi Porządkowey dwómaset Złotych na rzecz ukrzywdzonego, a popełniaiący przestępstwo teraźnieyszego Prawa w braniu podwody, któkolwiek bądź, dwoma tygodniami aresztu w łancuszkach *ex loco delicti praecisa appellatione* karany bydź ma.

4to. O Czynieniu Sprawiedliwości.

Opatrzony we wszystko według powyższych Artykułów Żołnierz, ażeby ani na Leżach, Lukach, ani w przechodach swoich nie stawał się uciążliwym dla Obywatelów i wszelkiey kondycyi Mieszkańców, Miast i Wsiów, dostrzegać tego nayistotnieyszym będzie obowiązkiem Kommissyów Porządkowych. Dla czego wszystkie sprawy, czy to z niekarności Żołnierskiey i przestępstwą Reguł, Prawem dla Woyska przepisanych wypływaiące, a Obywatela Cywilnego krzywdzące, czyli też na wzaiem od Obywatela Cywilnego Żołnierzowi szkodę, lub krzywdę przynoszące, Kommissya Porządkowa rozsądzać będzie, nie przyimuiąc żadnych innych Spraw pod iakimkolwiek pozorem, temu Sądowi nieprzyzwoitych, pod nieważnością Dekretu, to iest: albo wcale Cywilnych, Żołnierza nie tykaiących, albo tylko między Żołnierzem a Żołnierzem z służby Woyskowey pochodzących, a Obywatela Cywilnego nie krzywdzących. W przypadku, gdyby Kommissya Porządkowa przywłaszczyła sobie Sprawę, nad opis teraźnieyszego Prawa, Sądowi Cywilno-Woyskowemu nieprzyzwoitą, albo nakłady iakie na Obywatelów czyniła, lub szczególniey kogo w czym uciążyła, albo siebie samą nierównym rozkładem ochroniła, w Trybunale z Regestru *Poenalium* odpowiedzieć ma, a w innych Magistraturach, lubo do nich *respective* podług gatunku materyi należeć będzie, rozpoznanie Dekretów w Kommissyach Porządkowych zapadłych, appellowanych, iednakże też Kommissye Porządkowe, ani odpowiadać ani w nich żadnemu ukaraniu podpadać, i sądzone od nich bydź nie maią, *sub nullitate* Dekretu i Processu, na Kommissarzach, z tego powodu otrzymanego, ale do Trybunału po ukaranie *ex re male gesti Officii*, odesłani bydź maią, i tam podobnież z Regestru *Paenalium* odpowiadać powinni. Ci iednak Kommissarze, ktorzyby w takich przypadkach zdanie swoie rozpisem usprawiedliwili, wolni od odpowiedzi będą.

Zabie-

Zabiegaiąc, aby częstokroć próżnym przez kogożkolwiek przed Kommissyą Porządkową wznawianym zaskarżeniem, nie był obwiniany Żołnierz, mieć chcemy: aby tak w przechodach, iako i na Konsystencyach dawane były od Zwierzchności mieyscowey zakwitowania. Wymuszanie iednak Kwitu przez Kommendę nigdy następować nie powinno; ale gdyby z iakowych przyczyn, dać Kwitu Zwierzchność mieyscowa opierała się, natenczas Kommissya Porządkowa, maiąc od Kommendy do siebie uczynioną o to skargę, czyniąc sprawiedliwość, takie spory załatwi; gdyby zaś wymuszenie Kwitu gwałtowne dowiedzione było Kommendzie lub Żołnierzowi, za też przestępstwo, podług Artykułów Woyskowych, nayostrzey karany bydź ma.

Dla wiadomości o Artykułach Woyskowych, Kommissya Woyskowa, Kommissyi Porządkowey każdey *respective*, też Artykuły kommunikować powinna. Do sądzenia Spraw Cywilno-Woyskowych w Kommissyi Porządkowey, Kommissya Woyskowa wyznaczyć ma Sztabs, lub Ober-Officyera iednego z Kommendy konsystuiącey *respective* Woiewództwa, Ziemi i Powiatu; który pod Prezydencyą Stanu Cywilnego zasiadać będzie w Kommissyi *cum voce decisiva*, wykonawszy przed tąż Kommissyą następuiącą przysięgę: „Ja N. Przysięgam Pa„nu BOGU Wszechmogącemu, w Troycy Swiętey Jedynemu, na to, „iako w tych Sądach Cywilno-Woyskowych zasiadaiąc, wszystkie „materye między Cywilnością a Woyskowością zachodzące, sumien„nie i sprawiedliwie ułatwiać, Sprawy temuż Sądowi należące, we„dług Praw Cywilnych Kraiowych, Artykułów Woyskowych, bez „parcyalności, bez względu na Stronę, bez boiaźni, nienawiści, nie „oglądaiąc się na żadne promocye, obietnice, nadzieie, przyiaźń i „iakie bądź związki i względy, samego Boga, sprawiedliwość i Pra„wa na celu maiąc, odprawować i sądzić będę, na co iako sprawie„dliwie przysięgam, tak mi Boże dopomoż." Gdyby iednak dla iakowych przyczyn Officyer nie znaydował się na Kommissyi, ani innego na mieysce tegoż Kommenda mieyscowa nienadesłała, chcąc mieć w obowiązkach swoich zawsze też Kommissyą czynną, taż Kommissya w Komplecie sobie przepisanym, sama wszelkie i wszystkie obowiązki Prawem teraźnieyszym przepisane dopełniać ma.

Kommissya ta pod Prezydencyą zawsze Cywilną odprawować się ma, w tym sposobie: Senator Duchowny, czyli Swiecki a po nim Urzędnik Koronny, Woiewództwa, Ziemi lub Powiatu, mieysce mieć będzie. W przypadkach kłótni, przestępstwa i szkód w iąkimkolwiek rodzaiu między Woyskowym a Cywilnym iakiego bądź Stanu zdarzonych, Strony przed udaniem się do Kommissyi, mogą wprzód one Kommendantom konsystuiącym, w porządku otrzymania sprawiedliwości donieść, a tam, gdyby albo się nieugodziły, albo dostatecznego w swych krzywdach dosyć uczynienia nie miały, czy też go mieć według własnego przekonania nie sądziły, wtenczas ukrzywdzony uda się przez Memoryał, o rozsądzenie do Kommissyi Porządkowey. Na Kommendanta zaś konsystuiącego, o uczynioną przez niego, a nienadgrodzoną krzywdę, prosto z zaskarżeniem do Kommissyi Porządkowey każdy udać się ma; Kommissya Porządkowa odebrawszy przez Memoryał skargę, bądź to od Obywatela Cywilnego, iakiegokolwiek bądź Stanu, przeciwko Żołnierzowi, czyli od Żołnierza przeciwko Obywatelowi, uwiadomi nieodwłocznie Kommendanta w mieyscu Kommissyi konsystuiącego, o takowym zażaleniu, a Kommendant na tę Rekwizycyą będzie obowiązany nieodwłocznie uwiadomić przez Żołnierza tę Kommendę, lub Obywatela, na którego zaydzie skarga. Od czasu

podanego do Kommissyi Porządkowey Memoryału, na którym dzień podania onego przez Prezyduiącego zapisany i podpisany bydź ma, termin do rozsądzenia Sprawy dla Stron obydwóch naznaczamy za tygodni dwa w tych sprawach, któreby się w odleglejszych mieyscach od Miasta, w którym Kommissya odprawować się będzie, przytrafiły. W akcyach zaś pod Sądem Kommissyi wypadłych, lub w okręgu tegoż Miasta, gdzie się Kommissya odbywa, o milę iednę, rozprawę, za zakazem podobnież doniesionym *in triduo* determinuiemy. Inkwizycye z tego Sądu przez Osoby składaiące Kommissyą odbywać się maią bezpłatnie, sposobem Inkwizycyi Woyskowych, a żadne zgoła Dylacye i Suspensy w tym Sądzie iść nie maią, nieuważaiąc nawet na niestawienie się któreykolwiek Strony.

Appellacya od Kommissyów Porządkowych do Kommissyi Woyskowey wolna zachowuie się w tych tylko Sprawach, które wartość pięciuset Złotych, lub moc ukarania Żołnierza Kommendantowi w Woiewództwie, Ziemi, lub Powiecie konsystuiącemu z Przepisów Woyskowych dozwolonego przewyższaią. Nieprzewyższaiące zaś w tymże Sądzie bez dopuszczenia Appellacyi do ostateczney Dekretu Exekucyi kończyć się powinny. Gdyby zaś Kommendant konsystuiący, w Sprawach osądzonych bez dopuszczenia Appellacyi, po naznaczonym terminie zadosyć Dekretowi nie uczynił, ukrzywdzony, przez Memoryał uda się do Kommissyi Woyskowey, która nie wchodząc w rozsądzenie Sprawy Dekretem Kommissyi Porządkowey, podług Prawa, bez dopuszczenia Appellacyi, osądzoney, do nieodwłoczney Exekucyi Dekret Kommissyi Porządkowey przywieść nakaże, i Kommendanta za samo sprzeciwienie się ukarze, grzywny iednak żadne na rzecz Sądu Kommissyi nigdy od nikogo przysądzone bydź nie maią.

Jeżeli w którym Woiewództwie, Ziemi, lub Powiecie obozowanie przez Kommissyą Woyskową wyznaczone będzie; Kommissya *respective* Woiewództwa, Ziemi czy Powiatu wcześnie o tym od Kommissyi Woyskowey obwieszczona bydź ma, a Kommissya Porządkowa, o mieysce obozowania, o potrzebie pastwiska, potrzebnych dostarczenia furażów, podobnie wcześnie umówić się i ukontraktować dobrowolnie z Właścicielami powinna, tak, ażeby Obywatele ani w ciągnieniu, ani obozowaniu Woyska, szkody nie ponosili.

W czasie tego obozowania Kommissya Porządkowa, *respective* gdzie toż obozowanie wyznaczone będzie, z pomiędzy siebie dwóch wybranych Kommissarzów delegować ma, którzy przez czas cały tego obozowania przytomnemi bydź, obowiązków Kommissyi poleconych we wszystkim dostrzegać, i Sprawy Sądowi Cywilno-Woyskowemu należące w tym czasie wydarzyć się mogące, z wykommenderowanym do tegoż Officyerem, Rotą wyżey wyrażoną, przysiądz maiącym, rozsądzać powinni będą.

O MATERYI EKONOMICZNEY WOIEWODZKIEY.

1mo. Wiadomość przybywaiącey i ubywaiącey coraz Ludności w Kraiu, że każdemu Państwu rządnemu iest przyzwoita, Kommissya Porządkowa wyda Uniwersał do wszystkich Plebanów Oboyga Obrządków, i do wszelkiego rodzaiu Dyssydentskich, ażeby wszyscy przed tąż Kommissyą corocznie na dzień pierwszego Stycznia, Metryki Szlubów, Chrztów i Pogrzebów, w ciągu Roku zdarzonych, likwiduiąc one od Roku Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiątego od dnia pierwszego Stycznia,

do

do Roku Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiątego pierwszego, Dnia pierwszego Stycznia, i tak corocznie następnie, tudzież Regestra wszystkich Osób, w Parafii znayduiących się, z wyrażeniem płci, lat, i mieysca pomięszkania każdey Osoby, a to według Schemma na to od Kommissyi Skarbowey wydać się, a od Kommissyów Porządkowych kommunikować powinnego oddawali, Kommissya Porządkowa Ludność Chrześcian przez Plebanów podaną, a Tatarów, Karaimów, Zydów, i inney Religii, czyli wyznania przez Dziedziców, Possessorów, i Magistraty, w osobnym Regestrze spisaną prześle do Kommissyi Skarbowey corocznie, z których Regestrów Kommissyów Porządkowych, Kommissya Skarbowa Ekonomiczna ogólną w Kraiu Ludność zebrawszy, na każdym Seymie prezentować też Stanom będzie. Nieposłusznych temu Prawu Plebanów, co do podawania Regestrów przybyłey, i ubyłey Ludności w wyższym Opisie wymienionych, Kommissya Porządkowa Stem Złotych Polskich do Kassy teyże Kommissyi płacić się powinnych, pod Exekucyą tak, iak za Delatą podatkową nastąpić maiącą, i pod karą Kontrawencyi karać ma.

2do. Chcąc, aby Podatki przez Woiewództwa, Ziemie, i Powiaty, składaiące się, w tychże Woiewództwach, Ziemiach, i Powiatach cyrkuluiąc, Obywatelów sposobnieyszemi do podatkowania nazawsze czyniły, ochraniaiąc oraz na wożenie, i odwożenie Pieniędzy niepotrzebne Expensa, postanawiaiąc Woysk Lokacyą stałą w czasie pokoiu po Woiewództwach, Ziemiach, i Powiatach, ustanawiamy; aby Kommissya Skarbowa Assygnacye na zapłatę Woysku wydawała do Kass, do których w Woiewództwach, Ziemiach, i Powiatach, składane są Podatki, i z tych aby *respective* Woysku konsystuiącemu zapłata następowała. W każdey Racie po upłynieniu czasu na wnoszenie Podatku Prawem determinowanego, Exaktorowie Podatków, tak o wybranych, iako na Remanencie pozostałych, i do exekwowania Woysku konsystuiącemu na Delatę wydanych Podatkach, oraz za Assygnacyami Kommissyi Skarbowey w przeszłey Racie wypłaconych, o wszelkich Pieniądzach Kommissye Porządkowe *respective* uwiadomią, które dla wiadomości każdego z Obywatelów o sprawiedliwym Podatków wybieraniu, i że wybrane nieinaczey, iak tylko zgodnie z Ustawami Praw na Interess publiczny obracaią się, ułożą, *respective* Woiewództwa, Ziemi, lub Powiatu, Tabellę, wszystkie Percepty i Expensa iaśnie okazuiącą, i onę na ścianach Kancellaryi od Raty do Raty zawiesić każą, nie broniąc nikomu, ktoby chciał, kopiowania teyże.

Do tych Dóbr, z których Podatek nie zapłacony Kommendzie konsystuiącey na Delatę przez Kommissyą Skarbową wydany będzie, taż Kommenda nie więcey, iak iednego Zołnierza z zleceniem zupełney karności poszle, a temu Zołd dzienny Prawem wyznaczony przez cały czas Exekucyi, z tegoż mieysca płaconym bydź ma. Niewypłacaiący Podatku, i ściągaiący do siebie Exekucyą za karę Grosz ieden miedziany od każdego Złotego zapłacić powinien, i odesłać swoim kosztem zaległy Podatek do Kommendy swego Powiatu tey, którey na Delatę oddany będzie. Gdyby zaś od dnia przybyłego Zołnierza na Exekucyą do Tygodni dwóch zaległy Podatek nie był wypłacony, za takowe uchybienie znowu dwa Grosze miedziane od każdego Złotego zaległego Podatku dopłacono bydź ma do Kassy Kommissyi Porządkowey obydwa razy. A gdyby pomimo tę Karę, i Exekucyą do Tygodni czterech Podatek zalegał, Kommissya Skarbowa Sekwestracyą Intraty, z którey Podatek należy, uczyni. Zachowanie tego Prawa nazawsze ostrzega się z tym warunkiem: że Exekucya wyżey opisana, za niewypłacony Podatek,

tek, należący od Dziedzica, czyli Possessora, do niego iść i ściągać się ma, a za inne Podatki *respective* do tych Osób, do których należą. Aby zaś Obywatel z przyczyny Exaktora odbieraiącego Podatek nie podpadał Exekucyi, gdyby ten z przyczyn własnych trudnił odebranie całkowicie oddawanego Podatku, wolno będzie Obywatelowi w takim przypadku w Grodzie złożyć, i iuż wtenczas Delacie, ani Exekucyi podpadac nie ma.

3tio. Produkta Ziemne, Rękodzieła i Handel, że są istotnym każdego Państwa bogactwem, przeto obowiązkiem Kommissyi Porządkowey będzie, co do Produktów ułożyć Proiekt Gospodarstwa, do pozycyi Gruntów swego Województwa naybliżey stosowny, doradzaiący, iakim sposobem Produkta Zbożowe, i inne rozmaite pomnażaćby się mogły, i rozesłać go po Parafiach *consultivè*, aby Obywatele wybieraiąc z onego Przepisy pożyteczne, nabierali ochoty do polepszenia Reguł Rolnictwa. Obowiązkiem też będzie Kommissyi w łatach karystyinych używać sposobów ku zaradzeniu od głodu, nie maiąc mocy pod żadnym pretextem nigdy czynienia zakazu wywożenia Zboża, lub innych iakichkolwiek Produktów za Granicę, i tamowania Handlu. O urodzaiach lub nieurodzaiach w ogólności corocznie ma Rząd Kraiowy uwiadomić, a oraz Województwo swoie, czy Powiat, ieżeliby w którey stronie pomor i zaraza Bydła okazała się, ile możności ochraniać, przepisuiąc doświadczone sposoby ku ratunkowi, i one po Parafiach rozsyłaiąc, nic iednak w tym wszystkim nie czyniąc *impositivè*, prócz w tych przypadkach, któreby się ściągały do ostrożności od zarazy wszczętey Powietrza na Ludzi, lub Bydło.

Taż Kommissya Porządkowa wglądać powinna w przeszkody bądź wodą, bądź lądem przedaż Produktów tamuiące, i ich ułatwiać tym sposobem: Gdzie są Rzeki spławne zaięciem Grobel, Jazów, czy innemi zawadami, defluitacyi szkodzące, lub czyszczenia czy prostowania onych potrzebne, doniesie o tym Kommissya Porządkowa Kommissyi Skarbowey, która mocą Praw dawnych sobie nadaną, wszelkię zawady na Rzekach ułatwić, za poprzedzaiącym swym Wyrokiem, nieodwłocznie nakaże, tam zaś gdzie są wrota, czyli śluzy bynaymniey defluitacyi nietamuiące, ni szkodzące, też same Młyny, i Groble w całości zachowa, a względem czyszczenia, lub prędszego spławu prostowania, iako bicia Tamy na brzegach, gdzie iest ieden brzeg Rzeczypospolitey, a drugi graniczącey Potencyi, użyie środków do tego Prawem ustanowionych. Aby zaś złe drogi dotąd w Kraiu praktykowane nie stawały się podobną przeszkodą, iuż to do wywozu Produktów, iuż to dla Kupców własnego i obcego Kraiu, lądem handluiących, Kommissye Porządkowe zlustruią pryncypalnieysze swego Województwa czy Powiatu Trakty, iuż to do Miast Zagranicznych, iuż to do Stołecznych Kraiowych, iuż to do Portów spławnych idące, dostrzegać będą, aby na takowych Traktach rozszerzonych, i ile możności wyprostować się maiących, bez ukrzywdzenia Possessorów, Mosty, Groble, i wszelkie przeprawy, według przepisu Prawa, naprawione były, Kupcy z Traktów zwracanemi gwałtem nie byli, przestępnych Pięciuset Złotych Polskich ukarze, i wypadaiącą ztąd Summę, na reparacyą dróg użyie. Gdziekolwiekby zaś Obywatel w wysadzonych drogach, miał przez wycinanie drzew przez kogożkolwiek szkodę, poszukiwać teyże szkody swoiey w Kommissyi Woiewódzkiey może, i tamże bez żadney zwłoki szkodę czyniący Szlachcic pieniężną dwieście Złotych, a *Plebejus* karę cielesną otrzyma, a na wypalaiących Lasy też karę *in duplo* rozciągamy. O czym Kommissya Woiewódzka z Ambon ogłaszać każe.

Też

Też Kommissye Porządkowe zasiągnąwszy od Kommissyi Skarbowey wiadomości o ustanowionych Mytach Grobelnego i Mostowego przez dawnieysze Lustracye, zlustrowane, iako wyżey, wszystkie przeprawy na Traktach publicznych dostatecznie opiszą, i zdanie swoie, z których przepraw należy wybierać Grobelne i Mostowe, oraz w iakowey opłacie, a które wolne od teyże opłaty bydź powinny, dadzą, i takowy cały swoy opis do Kommissyi Skarbowey odeślą. Kommissya zaś Skarbowa te doniesienia Kommissyów Porządkowych rozważywszy, nie przywięzuiąc się do dawnieyszych Lustracyi i ustanowionych opłat, w tych okolicznościach Rezolucyą swoią stosownie do sprawiedliwości wyda.

Co się zaś tycze Traktów ku wygodzie własnego Woiewództwa czy Powiatu służących, Kommissya Porządkowa za zniesieniem się na Seymikach Gospodarskich, podług Prawa Koronie służącego o Seymikach Gospodarskich, z Obywatelami, skuteczne do ulepszenia onych śrzodki obmyśli, obmyślone do skutku przyprowadzać ma przez *Lauda* Woiewódzkie czy Powiatowe *etiam pluralitate* decydowane do tego tylko zamiaru dozwalaiące się.

4to. Jeżeliby który z Officyalistów Skarbowych wymagaiąc od Kupców nad Prawa i Regulamina Skarbowe opłaty, onych krzywdził, lub w odecleniach na Cłach osobliwie spławnych spoźnieniem się szkodę Kupcom przynoszących mitrężył, w takowym przypadku Kommissya Porządkowa za zaskarżeniem się na piśmie, Kupca krzywdę cierpiącego po zupełne rozsądzenie i zyskanie sprawiedliwości do Kommissyi Skarbowey odeśle, a Officyanta wykraczaiącego do teyże Kommissyi Skarbowey doniesie.

5to. Podobnież, że Aresztów zakładanie na Towary Kupieckie od Obywatelów bądź lądem, bądź wodą idące, szkód nienadgrodzonych staie się przyczyną dla Kupców przez spoźnienie się na czas zamierzonych Kontraktów, w takowym przeto zdarzeniu, Kommissya Porządkowa w którey obrębie, coby się działo, w nayprędsze ma weyść słuszności rozpoznanie, i *etiam* za zakazem *in triduo* sprawę rozsądzić, w ktorey ieżeli znaydzie Areszt założony, natychmiast za złożeniem Kaucyi pretensyi wyrównywaiącey, Towary z pod Aresztu uwolni, a w samey Sprawy rozsądzenie nie wdaiąc się, onę do Sądu Kommissyi Skarbowey odeszle.

6to. Rękodzieła, różne Kruszce, i wszelkie Kopalnie, iakie się w którym Woiewództwie czy Powiecie znayduią, bądź iuż w założonych, bądź w założyć się maiących Fabrykach, uwiadomi o nich Kommissya Porządkowa Kommissyą Skarbową, z dostatecznym wielości i gatunku wyrabiaiących się, lub wyrabiać się mogących Materyałów opisaniem, nie wdaiąc się bynaymniey w żadne Rozporządzenia, ani Rewizye, a to tak dla zniesienia się Kommissyi Skarbowey z Kommissyą Woyskową, ażeby Materyały w Kraiu fabrykuiące się, Mundur, Broń, i inne Rekwizyta dla Zołnierza dostarczyć mogące, przez Woysko zakupowane pomnażały ochotę i sposobność zakładania i utrzymywania fabryk Kraiowych, iako też dla tego, ażeby taż Kommissya Skarbowa uwiadomiona o bogactwach mineralnych według Prawa sobie służącego formowała, i podawała Stanom Proiekta do wydobywania onych z ziemi, nienaruszaiąc w niczym Praw własności do Kruszców Dziedzicom służących.

7mo. O zawakowanych w Woiewództwie czy Powiecie Starostwach, Dzierżawach i Dobrach wszelkich, Licytacyi podpadaiących,

o zdarzonych nieszczęśliwie przypadkach Miasta przez ogień wyniszczaiących, a z dozwolenia Prawa allewiacyą dla siebie maiących, przybywaiących nowych Koloniach i Słobodach taż Kommissya Porządkowa dokładnie donosić będzie Kommissyi Skarbowey, i zasiadłe nowe Kolonie i Słobody do Taryffy, po upłynionym czasie wolności, dla opłaty Podatku wciągnie. Nawzaiem Kommissya Skarbowa wszystko to, co się tycze materyi Podatków uskutecznienia, a w Materyi Ekonomiczney urządzenia Kommissyi Porządkowey *respective* Woiewództwa, Ziemi czy Powiatu stosownie do Praw polecać, na Rapporta i Zapytania Rezolucye bezzwłoczne wydawać, i dopełnienie onych poruczać będzie tak, żeby przez ciągłą Kommissyów Porządkowych z Kommissyą Skarbową kommunikacyą, czynności Ekonomiczne Kraiu całego nierozdzielnym ciągnęły się pasmem.

8vo. Oświecenie Obywatelów i Mieszkańców Kraiowych, iako iest pożyteczne Kraiowi, przeto usilnym bydź ma Kommissyów Porządkowych staraniem, aby przy Plebaniach Obrządku Łacińskiego, mianowicie przy tych, którzy z tego powodu, nie tak iak z Dóbr Duchownych, lecz równie z Dobrami Ziemskiemi Podatki płacą, aby ci Plebani, dla oświecenia uboższych Szlachty, iako i ciemney prostoty przy Parafii Kościelney chowali Bakałarza, dla dania przynaymniey początkowey nauki Młodzieży w nauczeniu ich czytać, pisać i rachunków. Tych zaś Plebanów obowiązkiem będzie przy oznaymieniu o Ludności Parafii do Kommissyi Porządkowey czynionym, donieść o wielości Uczniów wyuczonych czytać, pisać i rachunków, nieposłusznych w tym Plebanów, Kommissya Porządkowa za każdym razem Złotych Polskich Pięćdziesiąt ukarze. Taż Kommissya Fundusze na Edukacyą Młodzieży poczynione, aby skutkowane były, dozierać będzie.

9no. Zaradzać nędzy ubóstwa, iako iest nayszlachetnieyszym każdey Magistratury celem, tak szczególnym będzie obowiązkiem Kommissyi Porządkowey, aby każda *respective* w Woiewództwie, Ziemi czy Powiecie znayduiące się Szpitale, iak nayporządniey urządziła, o uskutecznieniu Funduszów, tak co do pewności dochodów, iako też co do dopełnienia myśli Fundatorów i swego urządzenia nieustanną baczność miała. Obowiązki wszystkie dawnieyszym Prawem na Kommissyą dobrego Porządku względem Szpitalów włożone na Kommissye Porządkowe teraźnieyszym Prawem ustanowione, *respective* Woiewództw, Ziem i Powiatów przelewamy, a odtąd wszystkich Dziedziców i Possessorów Dóbr wszelkiey Natury przez miłość ludzkości, do utrzymywania spracowanych na Gruncie swoim Ludzi, a z tego powodu żebractwem bawiących się, obowiązuiemy, i dopełnienie tey powinności litościwey, rozrządzeniu Kommissyi Porządkowey polecamy.

10mo. Aby Kommissarze Kommissye teraźnieysze składaiący, a bezpłatnie Funkcye swoie odprawuiący, nie byli ieszcze przymuszeni do wydatków nieuchronnie potrzebnych, przeto postanawiamy, aby Obywatele Duchowni i Swieccy wnoszący Podatek Ofiary Dziesiątego i Dwudziestego Grosza, i Starostowie Kwarty z Królewszczyzn, od każdego Złotego przy wnoszeniu takowych Podatków po szelągu iednym opłacali, z czego zebraną Summę Kommissya Skarbowa po każdey Racie, każdey *respective* Kommissyi Porządkowey, do którey Dobra, z których opłacony będzie szeląg, należą, wypłacać ma. Z tey Summy połowę na Kancellaryą, Papier, Lak, Swiatło, drugą zaś połowę na nieuchronne, nieprzewidziane potrzeby z dobrem Woiewództwa, Ziemi czy Powiatu zgadzaiące się, Kommissye, *salvo calculo*, obracać maią.

podpisy i zatwierdzenie jako wyżej

Oblata (jakowey) ~~Dnia 19 Grudnia Roku 1789.~~ Actum etc. die decima nona mensis Decembris A. D. 1789.

Wyznaczenie Deputacyi do Miast Naszych Królewskich.

~~113.~~ ROztrząśnienie Praw i Przywileiów Miastom w ogólności i w szczególności tak w Koronie, iak i w Wielkim Xięstwie Litewskim służących, My Król wraz z Stanami Rzeczypospolitey do WW. Kanclerzów odsyłamy, którzy wraz z przydanemi Deputowanemi wszelkie *Jura Municipalia*, prozby i potrzeby rozeznawszy, i zdanie uformowawszy, za poprzedzaiącą kommunikacyą Deputacyi do Formy Rządu wyznaczoney, Nam Królowi i Seymuiącym Rzeczypospolitey Stanom Proiekt do decyzyi podać maią: Deputowanych zaś następuiących wyznaczamy.

Z SENATU.

Przew: Okęckiego Biskupa Poznańskiego.
WW. Ożarowskiego Kasztelana Woynickiego.
Felkerzamba Kasztelana Witebskiego.

Z STANU RYCERSKIEGO.

z Prowincyi Mało-Polskiey.

UUr: Kickiego Starostę Krasnostawskiego, Posła Chełm.
Stanisława Potockiego Posła Lubelskiego.

z Prowincyi Wielko-Polskiey.

UUr: Mikorskiego Pisarza Ziemskiego i Posła Kaliskiego.
Zboińskiego Starostę Mszańskiego, Posła Dobrzyńsk/skiego

z Prowincyi W. X. Lit.

UUr: Brzostowskiego Starostę Mińskiego, Posła Trockiego.
Gutakowskiego Starostę Kapinowskiego, Posła Orszańsk. /. podpisy za konotacyą jakowey

Oblata (jakowey) ~~Dnia 19 Grudnia Roku 1789.~~ Actum etc. die decima nona mensis Decembris A. D. 1789

Zalecenie WW. Pieczętarzom Koronnym i Deputacyi do ułożenia Proiektu Podatku na Miasto Nasze Warszawę wyznaczoney.

~~114.~~ CO się tycze weyrzenia w Przywileie do porządku służące i urządzenia Miasta Warszawy z Jurydykami, oraz rozłożenia na Cyrkuły tegoż Miasta, WW. Pieczętarze Koronni wraz z Deputacyą do ułożenia Proiektu Podatku na Miasto Nasze Warszawę wyznaczoną, Proiekt w tych okolicznościach ułożą, i onże Nam Królowi i Stanom Skonfederowanym podadzą; po którego udecydowaniu, i rezolwowaniu tego, co może mieć związek z urządzeniem porządnym Miasta Warszawy i Jurydyk, i uwolnieniu przeszkod wewnętrznych; My Król, za zgodą Stanów Skonfederowanych, Podatek proporcyonalny

pożytkom Miasta korrespondujący powiększyć i wyznaczyć, w dalszym czasie zachowujemy. przepisy i zakonczenie jak wyżej

Oblata jak wyżej

~~Dnia 19. Grudnia Roku 1789.~~ Actum etc. die decima nona mensis Decembris 1789.

Ustawa tymczasem Podatku Czterechkroć Sto Tysięcy Złotych na Miasto Warszawę z Jurydykamy.

~~115.~~ MY Król, za zgodą Stanów, Summę Czterykroć Sto Tysięcy Złotych Polskich zaymuiąc w nie dawne Kominowe i za Hybernę, tymczasem podług dawnych rozłożonych Klass, stosuiąc się do Prawa w Roku Tysiącznym Siedmsetnym Siedmdziesiątym Piątym w tey mierze zapadłego, i rozciągaiąc takowy rozkład i na nowo przybyłe Domy, na Kominowym Podatku umieszczamy. Klasztory zaś ubogie / i szpitale / iako to: sam Szpital Dzieciątka Jezus, Swiętego Łazarza i Swiętego Ducha, Klasztory Karmelitanek i Bernardynek, iedno tylko Podymne dawnieysze opłacać będą: z Domów zaś, które naymuią, do opłaty powiększonego Podymnego należeć maią. Koszary Rzeczypospolitey do opłaty Podymnego należeć nie będą. Summę wyżey wyrażoną na Miasto Warszawę Magistraty z Officyalistami od Kommissyi Skarbowey wyznaczonemi, proporcyonalnie i sprawiedliwie podług Klass rozłożą; i ten Podatek w Miesiącu Grudniu Roku teraźnieyszego podług Prawa pod tytułem = Powiększenie dochodów z Miast Naszych Królewskich = zapadłego, wypłacony mieć chcemy. Co się zaś ściąga do wymiaru Łokciowego, onego uskutecznienie Deputacyi do ułożenia Proiektu Podatku na Miasto Warszawę wyznaczoney i Kommissyi Skarbowey, wraz z Magistratami Miasta Warszawy zlecamy; po którego nastąpieniu, Podatku Kominowego na Łokciowe przeniesienie, zapewniamy i waruiemy. przepisy i zakonczenie jak wyżej

Oblata jak wyżej

~~Dnia 19. Grudnia Roku 1789.~~ Actum etc. die decima nona mensis Decembris 1789.

Zalecenie Kommissyi Skarbowey Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

~~116.~~ CHcąc mieć w Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego Fabryki Tabaczne, sposobem przez Prowincye Koronne przyiętym, i podług Uniwersałów i Urządzeń Kommissyi Skarbu Koronnego administrowane, i w tym zamiarze maiąc iuż od Kommissyi Skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego doniesienie, iż na pierwszy Fundusz Fabryki Tabaczney i urządzenie takowey Administracyi Summa Trzykroć Dziesięć Tysięcy Złotych Polskich iest potrzebna; Zatym My Król, za zgodą Skonfederowanych Rzeczypospolitey Stanów, na założenie i pierwsze potrzeby Fabryki Tabaczney, w Wielkim Xięstwie Litewskim użyć tey Summy Trzykroć Dziesięć Tysięcy ze Skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego Kommissyi Skarbowey na ten raz, *salvô Calculô*, pozwalamy. przepisy i zakonczenie ut supra

Oblata ut supra

~~Dnia 24. Grudnia Roku 1789.~~ Actum etc. die vigesima quarta Mensis Decembris A. D. 1789

Zasady do poprawy Formy Rządu.

~~117.~~ 1mo. Z istotnych powinności, które ma Rzeczpospolita zabespieczenia Stanowi Szlacheckiemu Wolności, zachowywania

wania między Osobami tegoż Stanu nayzupełnieyszey równości, i obwarowania Prawa własności każdego Mieszkańca, oraz rozciągnienia na wszystkich ogółem Rządowey Opieki; wypływaią następuiące Władze i Prawa Rzeczypospolitey właściwe: *1mo.* Prawo i Władza czynienia Ustaw, i niepodlegania żadnym innym, ieno tym, które sama Rzeczpospolita stanowi. *2do.* Zawierania z Zagranicznemi Mocarstwy Traktatów Pokoiu i Sprzymierzenia, tudzież wydawania Woyny. *3tio.* Roztrząsania czynów Straży i Magistratur Publicznych, które z Urzędowania swego Rzeczypospolitey sprawować się powinny. *4to.* Obierania Króla Religii Rzymskiey Katolickiey. *5to.* Obierania do Magistratur i Urzędów publicznych, które dotąd są Elekcyinę, i tych, które w przyszłym Rządu opisie za Elekcyine uznane będą. Co wszystko Rzeczpospolita w Składzie wolnym i Republikantskim czynić mocna iest.

2do. Prawa i Władze sobie właściwe Rzeczpospolita sprawuie na Seymach i Seymikąch, na których Szlachta podług dalszego opisu Rządu, maiąca Possessye i ich Synowie *activitate gaudebunt.* Na Seymikach przed-Seymowych ta Szlachta obierać Posłów, i przepisywać im w Prawodawczym względzie Instrukcye, tudzież *desideria* wszelkie *respective* Woiewództw, Ziem, i Powiatów moc ma, z obowiązkiem dla Posłów zdania sprawy z Poselstwa swego na Seymikach Relacyinych. A Król, Senat, i Ministerium należeć do Seymu będą sposobem opisać się maiącym.

3tio. Żeby zaś Władza Rzeczypospolitey tym sposobem Seymom poruczona, do baczenia i czynienia gotowa bydź mogła; Seymy odtąd w przeciągu dwóchletnim zawsze gotowe będą, toiest: po upłynionym czasie, który do ordynaryiney czynności Seymowey wyznaczony będzie; Posłowie na Seymiki Relacyine powrócą, dla zdania sprawy z Poselstwa swego, na których ciż Posłowie od dalszego Posłowania wymówić się, potwierdzeni przez *Laudum*, lub odmienieni bydź mogą, z Władzą Naywyższą Seymową do extraordynaryinych tylko Rzeczypospolitey potrzeb i przypadków. Takowy zaś Seym, zawsze gotowy, zwoływanym bydź może i powinien obrządkiem przepisać się maiącym, a to w przypadkach: *1mo.* Gwałtowney potrzeby do Prawa Narodów ściągaiącey się, a szczególniey w przypadku Woyny ościenney. *2do.* Wewnętrznego zamięszania rewolucyą Kraiu lub kollizyami znacznemi między Magistraturami grożącego. *3tio.* W widocznym powszechnego głodu niebespieczeństwie. *4to.* W osierociałym stanie Oyczyzny przez śmierć Króla, lub niebespieczney iego choroby; a w przypadku śmierci Króla, zastępuiąc mieysce Seymów Konwokacyinych bez mocy Prawodawczey; i nie wdaiąc się żadnym sposobem w moc dla Seymów Elekcyinych zachowaną. Wszelkie wyroki tak zwołanego Seymu stanowić nie mogą, iak tylko w przypadkach wyszczególnionych, do których zwołane będą. A wszystkie wchodzić nie maią *in Volumen* Praw Cywilnych, Kryminalnych i Politycznych, ale pod tytułem Uchwał Naywyższey Władzy Seymowey, do posłuszeństwa tak Urzędy wszelkie, iako i Obywatelów obowięzywać będą, pokiby ie wola Rzeczypospolitey na następnych Seymach nie uchyliła. A po wydarzonym każdym zwołaniu gotowego Seymu, Posłowie na Seymikach Relacyinych Obywatelom Relacyą czynić i z swych czynności zdawać sprawę będą powinni, na których ciż Posłowie za wywymówieniem się lub wolą Obywatelów potwierdzeni, lub odmienieni bydź mogą.

4to. Wola Rzeczypospolitey, co do Prawodawstwa, Władzy Seymuiącey poruczona, podług gatunku Materyi iednomyślnością, lub różną większością okazywać się będzie. W Materyach tylko Praw Kardynalnych powinna bydź iednomyślność Instrukcyi.

5to. Co do Materyi dozoru i odbierania sprawy, tak od Straży, iako i od wszelkich Kommissyi Rzeczypospolitey, do obierania Straży, Sędziów Seymowych i innych Magistratur, zachować się w tey mierze winni Seymuiący, podług przepisać się maiących Ustaw, w przyszłey Konstytucyi. Względem zaś zawierania z Zagranicznemi Traktatów Pokoiu, i Sprzymierzenia, tudzież wydawania Woyny, trzy czwarte części Wotów na Seymie stanowić maią.

6to. Rzeczpospolita w równey kładąc wadze, tak dobroć Praw, iako i wykonanie onych; oprócz Władzy Sądowey zwyczaynym Trybunałom i Sądom poruczoney, oprócz Kommissyi Woiwodzkich Porządkowych, oprócz udzielnych Kommissyi Rzeczypospolitey, dla naywyższego, iednostayngo i ogólnego dozoru, tudzież Exekucyi, tak wzdlędem Kraiowych potrzeb, iako i Praw Narodów, składa w ręku Króla, iako Głowy Narodu, i Straży przy Nim Naywyższey, tę pierwszą Rządową Opiekę, a w niey Osoby Straż przy Królu składaiące, zdawać Seymowi sprawę, nie wchodząc same w Skład Seymu, będą.

7mo. Z obowiązku Magistratur i Urzędów Exekucyinych odpowiadania Rzeczypospolicie z postępków swoich Urzędowych, wypływa potrzeba nie tylko rozeznawania, ale gdzieby się w czynie przestępstwo okazało, onegoż ukarania. Aże od Władzy Prawodawczey oddzielna powinna bydź Sądowa; Sąd Seymowy zachowany będzie z opisem wszelakich Spraw, iakie do niego należeć maią, tudzież z opisem postępowania prawnego.

8vo. Podług tych Prawideł założywszy osnowę i fundamenta Konstytucyi, nayuroczyściey warowanym zostanie: iż odtąd nie będzie, ani mieysca, ani wolności, żaden Seym pod Konfederacyą składać, a tym bardziey iakiegożkolwiek imienia Prawa i Ustawy pod Związkiem Konfederacyi stanowić, które gdyby przez gwałt, lub przemoc iaką kiedykolwiek wypadły, nigdy ważne, i obowiązuiące Narod, nie będą.

podpisy i zakonczenie ut supra.

ROKU TYSIĄC, SIEDMSET, DZIEWIĘĆDZIESIĄTEGO.

Oblata A. Szarczynski etc ut supra

~~Oblata [illegible]~~

~~Dnia ... ... Roku 1790.~~ Actum etc die undecima mensis Februarii A. D. 1791

Awans w Woysku dla Rodaków z Służby obcey powracaiących, Officyerów Korpusu Kadetów, Ober-Officyerów, Gwardyów Konney i Pieszey Oboyga Narodów i Kadetów, tudzież umieszczenie Paziów Naszych Królewskich.

~~118.~~ PRzywodząc do skutku Deklaracyą w Prawie umieszczoną o Rodakach z obcey Służby powracaiących, i Kadetach: My

My Król, za powszechną Stanów Skonfederowanych zgodą, stanowiemy:

1mo. Do trzeciey Części na ten raz do wszystkich Etatem utworzonych Placów w Pułkach Przednięy Straży i Regimentach, prawo mieć maią Rodacy z Służby Zagraniczney przychodzący; znayduiący się Rodacy w Warszawie, mieć chcemy, aby się natychmiast meldowali Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów, złożyli Patenta lub Dowody Szarży swoiey, w iakiey aktualnie zostawali, okazali przyczyne, dla którey z Zagraniczney Służby odeszli, ~~by~~ z zdatności swoiey examinowani byli, i tę dowodnie przed Kommissyą Woyskową wy~~prowadzili~~.

2do. Ci zaś, co nie są przytomni w Warszawie, a iuż wyszli, lub ieszcze zostaią w aktualney Służbie Zagraniczney, i iuż się Listami, czy przez Przyiacioł zgłosili, że do Oyczyzny i Służby powrócić pragną, maią bydź w Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów meldowani, naydaley *in spatio* sześciu Miesięcy. Kommissya Woyskowa wzwyż rzeczonych Rodaków, uformowawszy Listę ogólną z oznaczeniem Rang i przyczyn wyiścia z Zagraniczney Służby, podług zdatności, w trzeciey Części do Awansu Rang w wyżey wyrażonych Pułkach i Regimentach umieści, i do każdego Placu, na ten raz fortragować Nam Królowi, będzie.

3tio. W dalszym formowaniu nowych Regimentów, zawsze do trzeciey Części tychże nowych Placów fortragowani bydź maią z Officyerów Korpusu Kadetów z Ober-Officyerów Gwardyi Konnych i Pieszych Oboyga Narodów, z Korpusu Kadetów i Paziów Nas Króla, tudzież Rodaków z Zagraniczney Służby powracaiących i examinowanych.

4to. Każdy zaś piąty Awans Namiestnikowski w Kawaleryi Narodowey, i piąty Awans Chorązki w każdym *respective* Regimencie i Pułku dla Kadetów i Paziów Nas Króla, z warunkiem: aby po czterech z Korpusu Kadetów umieszczonych, piąty Awans na Paziów Nas Króla, przypadał, na zawsze przeznaczamy. O wielości wyniść maiących Kadetów, w każdym Roku Kommendant Korpusu Kadeckiego; a o wielości wyniść maiących Paziów, Jancellarya Woyskowa przy Boku Nas Króla, Kommissyą Woyskową wcześnie uwiadomią, do których My Król, wyżey rzeczonych wakuiących Officyerskich Placów, a od Kommissyi Woyskowey Szeffom do fortragowania zleconych Paziów Nas Króla po odbytey sześcioletniey z zaletą Służbie i Kadetów, podług zdatności Examinu i Rapportów, placować i patentować będziemy; a zaś Rotmistrze na Namiestnikostwa zaleconych, podług teraźnieyszego Seymu Prawa, nominować będą. Co się tycze Officyerów Korpusu Kadetów, ten, który na stopniu Officyerskim w tymże Korpusie ośm Lat wysłużywszy, pozyska zalecenie swoich Kommendantów, naypierwszy Awans, który się otworzy, iednym stopniem wyżey w Pułkach Przednicy Straży i Regimentach Pieszych osiągnąć powinien, a Kommissya Woyskowa, skoro od kommenderuiącego Korpusem Kadetów, o takowym Officyerze uwiadomioną będzie, zaleci Szeffom, iżby ten, u którego naypierwszy takowy otworzy się Awans, fortragował tegoż rekommendowanego z Korpusu Kadetów Officyera. Takowy Awans ma bydź liczony za ieden z piątych wyżey

wzmiankowanych. Ten zaś Artykuł Prawa, w czafie tylko Pokóiu Exekucyą fwoią brać powinien.

5to. A w takowych umiefzczeniach koley w Chorągwiach Kawaleryi Narodowey, tudzież Pułkach i Regimentach, oraz w ich Chorągwiach, ma bydź tak zachowana, iżby fię takowy Podział, równo na Chorągwie całego Woyfka rozciągał.

~~Dnia 15. Lutego Roku 1790.~~

Wyłączenie Kommiffyi Woyfkowo-Cywilney dla Ziemi Mielnickiey.

~~119.~~ ZIemia Mielnicka, znalazłfzy większą zręczność dla agitować fię maiącey Kommiffyi Woyfkowo-Cywilney (przy tak obfzernych obowiązkach na nią włożonych) w Mieście fwoim Mielniku, o co przez *Laudum* przy obraniu według Prawa Kommiffarzów, udała fię do Stanów; przeto My Król, za zgodą Stanów, do żądania UUr: Poftów teyże Ziemi przychylaiąc fię, na oddzielną Kommiffyą odprawiać fię w Mielniku, iako Stołecznym teyże Ziemi Mieście, maiącą (według przepifu Prawa o tychże Kommiffyach na całą Koronę Polfką uftanowionego) zezwalamy.

~~Dnia 18. Lutego Roku 1790.~~

Lokacya Kommiffyi Cywilno-Woyfkowey Powiatu Rzeczyckiego.

~~120.~~ POnieważ Miafteczko Rzeczyca nad famym Dnieprem leżące, tąż Rzeką Dnieprem teraz z Roffyą graniczy, dla fytuacyi fwey pograniczney, a ztąd wypływaiącego niebeśpieczeńftwa; tym zaś famym do Lokacyi Kaffy i Magazynów nie ieft wygodne. Zatym My Król, za zgodą Skonfederowanych Stanów, na żądanie Pofłów i Kommiffyi Cywilno-Woyfkowey tegoż Powiatu, Miafto Bobruyfk o mil dwanaście od Kordonu położone; a *in Meditulio* tegoż Powiatu fytuowane, maiąc bydź naywygodnieyfzym, dla Kommiffyi Cywilno-Woyfkowey Powiatu Rzeczyckiego, Lokacyi Kaffy, i założenia Magazynów, na zawfze naznaczamy.

~~Dnia 18. Lutego Roku 1790.~~

Opifanie Rang w Kawaleryi Narodowey i Awansów.

~~121.~~ 1mo. GDy porządek Służby wymaga uftanowienia Rang w Kawaleryi Narodowey, przy nowo utworzonych Szarżach ftanowiemy: Iżby wfzyftkie Szarże iednym ftopniem wyżfzą miały Rangę w Woyfku, to ieft: Towarzyfz i Namieftnik będzie miał Rangę w Woyfku Chorążego, z tym iednak warunkiem: iż aktualny Chorąży w Woyfku, iako patentowany od Nas Króla, kommenderować niemi będzie; Chorąży będzie miał Rangę aktualną Pod-Porucznika, Pod-Porucznik aktualną Rangę Porucznika, Porucznik aktualną Rangę Kapitana; Rotmiftrze dobrowolnie pod obowiązek czynienia Służby i

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y konfederacyi Prowincyi koronnych Marszałek. —

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Litt. Marszałek konfederacyi W. X. Litt.

103

Bazyli Walicki Wojewoda Generał Ziem Rawskich Deputowany do konstytucyi z Senatu Prowincyi Wielkopolskiey Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep. do Kon. z Prow. Małopolskiey. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Poseł z Województwa Poznańskiego deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiej mp. Szf. Zabiełło Łowczy Wki Litt. Poseł z Xięstwa Żmudzkiego deputowany do konstytucyi. Post Cujus constitucionis etc. ut supra. —

176

by i ſubordynacyi poddaiącey ſię, iako Majorowie aktualni w Woyſku ważani bydź powinni. Major będzie miał aktualną Rangę Pod-Pułkownika, Vice-Brygadyer będzie miał akualną Rangę Pułkownika, Kommendant Brygadyer będzie miał Rangę Generała Majora, z tym warunkiem: aby ſzedł pod Kommendę Generałów Marojów aktualnie Amploiowanych, a do Awanſu na Generał-Majoroſtwo Amploiowane z Szeffami i Pułkownikami będzie należał, podług Artykułu 15go. Opiſu Kommiſſyi. Czterem zaś w Koronie, a dwom w Litwie Brygadyerom przed Seymem ieſzcze teraźnieyſzym na Generałów Amploiowanych w Dywizyach od Nas Króla, patentowanym, *ad aſcenſum, vel decenſum*, Prerogatywy aktualnych Generałów Majorów amploiowanych w Dywizyach zachowuiemy, bez nowych Penſyi; z tym warunkiem: że gdy który z nich zechce pełnić obowiązki Generała-Majora Amploiowanego, przy Płacy Brygadyerſkiey, wtedy Kommendę Brygady zdać będzie powinien ſwemu Vice-Brygadyerowi, a ten przy Gaży Vice-Brygadyerſkiey w iego Brygadzie dotąd zaſtępować będzie mieyſce iego, dopòki tenże Brygadyer przez Awans, lub Dymiſſyą Placu ſwego nie odſtąpi.

2do. Rotmiſtrzòw Kawaleryi Narodowey, tych tylko do Awanſu na Majorów Brygad należących mieć chcemy, ktòrzyby ſię zupełney Subordynacyi Woyſkowey poddali, i naymniey cztery Mieſiące ciągle w Rok przez ſześć Lat w czaſie Muſztry Służbę pełniąc, przy Chorągwi ſiedzieli; o czym aby Rapporta od Brygadyerów były ſprawiedliwie i dokładnie podawane, bez żadnych względów, Kommiſſya Woyſkowa Ordynanſem ſwoim zaleci, i doſtrzegać iak nayściśley będzie; a w ciągu tych ſześciu Lat, gdyby ſię Awans Majorowſki zdarzył, tedy Porucznicy Kawaleryi Narodowey, podług Starſzeńſtwa Patentu, awanſować maią.

3tio. Ci zaś Rotmiſtrze, ktòrzyby ſię Subordynacyi i dopełnieniu Służby nie poddali, do Awanſu należeć nie maią, tylko podług dawnych zwyczaiów, innych Prerogatyw Rotmiſtrzowſkich, i tych, ktòre Prawem ninieyſzego Seymu ſą im zabezpieczone, używać maią. Rotmiſtrzem Kawaleryi Narodowey, odtąd nikt bydź nie może, tylko Poſſeſſyą Dziedziczną maiący, i naymniey w wieku Lat dwudzieſtu będący.

4to. Brygadyerowie, Vice-Brygadyerowie i Majorowie, Chorągwi Kawaleryi Narodowey mieć nie mogą; a rownie Szeffowie, Generałowie Majorowie, Generałowie Lieutenanci, Generałowie Inſpektorowie, i Generałowie Artylleryi, Rotmiſtrzami w Kawaleryi Narodowey na potym bydź nie mogą.

5to Brygadyerowie z aktualney Służby w Kawaleryi Narodowey Adjutantów brać powinni, ktòrzy to Adjutanci, podług Starſzeńſtwa Patentu Rangi, z ktòrey wzięci byli, z kolei ſwoiey przez Rotmiſtrzów, w ktòrych Chorągwiach zoſtawali, ſortragowani Nam Krolowi, do Awanſu bydź powinni.

6to. W przyſzłości na Regiments-Kwatermiſtrzów i Audytorów z Woyſkowych, lub Cywilnych Osób, Subjekta zdatne wybierane bydź mogą, ktòrzy w Randze Poruczników w Kawaleryi Narodowey, a w Pułkach, Regimentach, i Korpuſach, w Randze Kapitanów; bez dalſzego Awanſu, zoſtawać będą. Co iednak teraźnieyſzym Kwatermiſtrzom

miſtrzom i Audytorom z aktualney ſłużby, lub z Korpuſu Kadetów wziętym, przeſzkadzać nie ma, i awanſowanemi bydź maią z kolei ſtarſzeńſtwa ſwego.

7mo. Na Adjutantów przy Generałach Lieutnantach i przy Generałach Majorach Amploiowanych z aktualney ſłużby branych mieć chcemy w Rangach, iakowe dla nich ſą przepiſane, i bez udzielnych Patentów na Szarże Adjutantów; z Awanſem zaś w tey Chorągwi Kawaleryi Narodowey, Pułku, Korpuſie, Regimencie, z którego ſą wzięci, zoſtaną podług daty ſwych Patentów.

8vo. Na Szarżę Vice-Brygadyera, Kommiſſya Woyſkowa Nayſtarſzego Majora, a na Szarżę Majora nayſtarſzego z Rotmiſtrzów ſłużbowych podług powyżſzego Prawa i z Poruczników podług daty Patentu *reſpective* Brygad, w których ſię znayduią, Nam Królowi fortragować ma; w czaſie zaś Woyny to Prawo zagradzać nie będzie do przeſtąpienia Prawa ſtarſzeńſtwa, *favore* tych, którzy na nadgrodę przez ſwoie ſzczególnieyſzego męztwa dowody zaſłużą: Fortragowanie zaś śrzedniego Sztabu Brygadyerom ſię zoſtawuie.

~~Dnia 20. Lutego Roku 1790.~~

Rezolucya względem Seymików Łomżyńſkich.

~~122.~~ MY Król, za zgodą Stanów, zlecamy Trybunałowi Piotrkowſkiemu, aby za doyściem do ſiebie teraźnieyſzego Prawa, nieodwłocznie przed wſzyſtkiemi Sprawami, z Regeſtru *Pœnalium*, ważność rozdwoionych Seymików Kommiſſarſkich, w Ziemi Łomżyńſkiey, i ieżeli były popełnione tam iakie gwałty, oſtatecznie, podług Praw, za poprzedzaiącemi Pozwami na dwa tygodnie przed Sprawą wydać ſię maiącemi rozſądził, i winnych ukarał, a to nieuważaiąc na nieſtawienie ſię któreykolwiek Oſoby, odcinaiąc nawet w tey mierze dobrodzieyſtwo ſuſpenſy; które Sprawy, gdyby Strony nie popierały, tedy z nakazu Trybunału Inſtygatorowie Trybunalſcy czynić maią. Tym czaſem zaś Kommiſſarze Prawem Seymu ninieyſzego do odebrania Ofiar dzieſiątego Groſza wyznaczeni, z każdego Powiatu po czterech z góry, tak iak ſą w Prawie wyrażeni, wraz z Duchownemi, do teyże Kommiſſyi wchodzącemi, obowiązki Kommiſſyi Porządkowey Cywilno-Woyſkowey zaſtępować i ſprawować póty maią, póki legalność wyż wyrażonych Seymików rozſądzona nie będzie.

~~Dnia 27. Lutego Roku 1790.~~

Przyłożenie ſię do potrzeb Rzeczypoſpolitey przez Żydów w Koronie i Wielkim Xięſtwie Litewſkim.

~~123.~~ POmyślność całego Kraiu, gdy na wſzyſtkich iego Mieſzkańców ſpływa, a Prawem Seymu teraźnieyſzego, pod tytułem: „Ofiara na ten raz uczyniona„ podwyżſzenie Pogłownego oświadczone zoſtało, które dotąd uſkutecznione nie ieſt; przeto nim przyidzie Nam urządzić zupełnie Podatek od Żydów, ſtanowiemy: aby Żydzi w Koronie i Litwie w Racie Czerwcowey połowę Pogłównego całorocznego, podług oſtatniey Taryffy tym czaſem zapłacili, a to

prócz

prócz tey Opłaty, która z zwyczaiu od nich w Racie Marcowey należy. Dopełnienie tego Prawa Kommissyom Skarbu Oboyga Narodow polecamy.

Dnia 27. Lutego Roku 1790.

Ofiara.

124. SMutna postać Oyczyzny Naszey czekała od Nas pociechy i wsparcia: gdy J. K. Mość P. Nasz Miłościwy, czulszy nad wszystkich o los Narodu, któremu panuie, na zastąpienie niedostatku w Skarbie Publicznym, Kleynoty swoie do użycia na potrzeby Rzeczypospolitey w ręce Ur: Marszałka Seymowego i Konfederacyi Koronney złożyć dobrowolnie oświadczył. Wdzięcznością wzruszeni, wspaniałością zachęceni, a wzbudzeni przykładem, stanowiemy; aby wszystkie Dymy tym czasem podług ostatniego wyznania do Taryffy podane, opłatę dawnym Dymom proporcyonalną w następuiącey Marcowey Racie do Skarbu Publicznego wnosiły, pod warunkiem Exekucyi zwyczayney, a to się ma ściągać do wszystkich generalnie Dóbr Rzeczpospolitą składaiących, nie wyłączaiąc Stołowych. A że ustanowić się maiący sposób istotnieyszą z Intrat prawdziwych obiecuiący dla Skarbu Perceptę, nieprzewidzianego na zupełne dokończenie Taryff wyciąga czasu, a potrzeby Rzeczypospolitey nieopatrzone zostawiałyby nie zabieżonemi niebezpieczeństwa; przeto stanowiemy: ażeby wszyscy Dóbr Ziemskich i Duchownych oraz Po-Jezuickich Dziedzice i Possessorowie, niemniey Possessorowie Starostw (wyiąwszy Dobra Nasze Stołowe) do pospolitych w Racie Marcowey teraźnieyszey Podatków w Prowincyi Wielko-Polskiey Podymnego całorocznego dwoie, to iest: gdzie się płaciło na rok Podymnego siedm, tam czternaście Złotych, gdzie pięć, tam dziesięć Złotych; a w Prowincyi Małopolskiey i Litewskiey Podymne całoroczne iedno, przez Dwory (czego Kommissye Porządkowe Cywilno Woyskowe dozierać maią) do Skarbów Oboyga Narodów *respective* Prowincyi na ten ieden raz bez opłaty szelężnego wnieśli. W Miasteczkach zaś, tudzież Czynszownicy wolni okupni i Rzemieślnicy sami za siebie opłacać maią. Ta iednak Ofiara Prowincyów, nie będzie mogła bydź prawidłem do stosowania równości Podatków.

(*) Dnia 4. Marca Roku 1790.

125. MIasta i Miasteczka Królewskie, Duchowne i Dziedziczne w Koronie i Wielkim Xięstwie Litewskim obowiązane będą opłacić Podymne Prawem, pod tytułem: = Ofiara: = *respective* dla każdey Prowincyi przepisanym, ustanowione.

Dnia 3. Marca Roku 1790.

Zalecenie Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów.

126. GDy nakazaną składką Podymnego w teraźnieyszym Miesiącu Marcu, oprócz zwyczaynych Podatków, wypłacić maią-

Ww 2

(*) *Konstytucya ta iako łącząca się z poprzedzaiącą tu się kładzie, lubo późniey zapadła i późniey iest oblatowana.*

iącego się niedostatek Skarbu Publicznego przeszkadzaiący wystawieniu i opatrzeniu Woyska, do liczby Głów, urządzeniem tym-czasowym wyznaczoney, zarądzonym został; więc zaleca się Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów, ażeby skutecznie, czynnie, i iak nayprędzey zatrudniła się wystawieniem i opatrzeniem tegoż Woyska, wydaiąc co nayprędzey rozkazy do Generałów Artylleryi i Szefów, aby fortragowali Officyerów, i uczyniwszy rekwizycyą do wszystkich Woiewództw, Ziem, i Powiatów, aby Kommissye Cywilno-Woyskowe przygotowały u siebie porządek do przystawienia co nayprędszego Rekrutów, według zapadłego Prawa; iednym słowem: Kommissya Woyskowa ma się zatrudnić co nayprędzey wystawieniem Woyska do liczby tym-czasowego urządzenia Sześćdziesiąt pięć Tysięcy siedmdziesiąt cztery Głów, i zważaiąc pilnieysze iego potrzeby dostatecznym opatrzeniem, nie maiąc iuż teraz żadney w niczym przeszkody, ani spuszczaiąc się na exkuzy: bo gdy Skarb Publiczny iest opatrzony, i Prawo o Rekrutach, pod tytułem: — Sposób dawania Rekrutów w Koronie i w Wielkim Xięstwie Litewskim: — stanęło, exkuza żadna w opóźnieniu się mieysca mieć nie może, i Kommissya toż Prawo w Rekrutowaniu dopełni i Kommendom dopełniać zleci; Niemniey też Kommissya Woyskowa znieśie się z Kommissyami Porządkowemi Cywilno-Woyskowemi, aby te za składany Złoty z Dymu, Magazyny zakupowały.

~~Dnia 8. Marca Roku 1790.~~

Rezolucya na Proźby Ziemi Bielskiey.

~~127.~~ LUbo Prawem Kommissye Cywilno-Woyskowe po Ziemiach i Powiatach stanowiącym, Ziemia Bielska w Woiewództwie Podlaskim sytuowana w Mieście Tykocinie mieysce sądzenia się teyże, oznaczonym sobie miała. Gdy iednak zgromadzeni na Seymiki obrania tychże Kommissarzów teyże Ziemi Obywatele, dogodność powszechną w tym znaleźli, ażeby też Kommissya dwoma Kadencyami to iest: iedną w Brańsku Mieście Ziemi Stołecznym, a drugą w Tykocinie odbywała się. Przeto My Król, wraz z Stanami do wnieśioney do Nas o to przez Urodzonych teyże Ziemi Posłów proźby przychylaiąc się, tego dogodnego dla Ziemi podziału Kadencyi Kommissyi teyże między Brańskiem i Tykocinem dozwalamy.

~~Dnia 8. Marca Roku 1790.~~

Rezolucya na Proźby Woiewództwa Krakowskiego.

~~128.~~ PRzychylaiąc się do proźb WW. Senatorów i UU. Posłów Woiewództwa Krakowskiego, mieysce dla Kommissyi Cywilno-Woyskowey Powiatów Lelowskiego i Xiążkiego, w Mieście Naszym Królewskim Lelowie Prawem wyznaczone, z powodu znaczney tamże dezolacyi odmieniamy, i tey przenieść swą Juryzdykcyą do Szczekocin do Dóbr Ur: z Morsztynów Dembińskiey Starościny Wolbromskiey dozwalamy, a to z warunkiem: iż taż Ur: Dembińska stosownie do swego oświadczenia wdzięcznie od Nas przyiętego, swoim kosztem wygodnieysze mieysce tak dla Rezydencyi ustawiczney Kommissarzów, iako też na Kancellaryą przyzwoitą obmyśli, i Magazyn na Zboża, ieżeli tego potrzeba będzie, wystawi. Co iednak nie ma przeszkadzać, aby przy następuiących w swoim czasie Elekcyach Kommissarzów nie miało

ło się godzić Obywatelom Powiatów Lelowskiego i Xiązkiego *pluralitate* zrobić akcess do Kommissyi Krakowskiey, iako Im naypierwszy raz Prawem pozwolone było.

Dnia 8. Marca Roku 1790.

Wyznaczenie Deputacyi do porównania Ofiary i Podatków.

129. GDy Prawo stanowiące Ofiarę dziesiątego Grosza z Intrat Ziemiańskich, dwadzieścia od Sta z Dóbr Duchownych, a z Królewszczyzn i innych podług opisu Prawa, i ich natury, zalecaiąc podanie Dochodów stałych, i pewnych w ogólności, rozumienie różne, coby były Dochody stałe i pewne, tak w Kommissyach Powiatowych opisuiących one, iako i w Obywatelach też podaiących sprawuiąc, stało się nad swóy zamiar przyczyną różnych opinii o takowych Dochodach; zkąd urosła nierówność w podanych Intratach między Woiewództwami i Powiatami, iako o to skargi i doniesienia Urzędowe nastąpiły; a z tychże powodów Ofiara i Podatki będąc tak uszczuplonemi, nowych co raz do zasilenia Skarbu źrzódeł wynaydować przynaglaią, które iako Publiczności przykre, w Percepcie trudne, i kosztowne, a może i niedostatecznemi by się znalazły; przeto celem zachowania sprawiedliwości, My Król, za zgodą Stanow, chcąc zachować równość między Woiewództwami, Ziemiami, Powiatami, i ich Obywatelami w składaniu Ofiary i Podatku z Dochodów, z ostrzeżeniem nie zmnieyszenia Podatku teraźnieyszego po Woiewództwach, Ziemiach, i Powiatach, stanowiemy Deputacyą, która to Deputacya w żadnych Dobrach nikomu zmnieyszać Podatku nie będzie mogła, a sprawiać się ma podług poniższych Prawa Opisów. Deputacya z Osób niżey wyrażonych tu w Warszawie Dzieło swoie zacznie, i nieodwłócznie obwieści wydanym zaleceniem wszystkie Kancellarye, aby Metrykanci, Regenci, Vice-Regenci, i Susceptanci w Koronie, szczególniey zaś w Xięstwie Mazowieckim Pisarze, a w Wielkim Xięstwie Litewskim Metrykanci, Pisarze, i Regenci w ciągu ośmiu tygodni wszelkie Tranzakcye i Kontrakty, cenę Dóbr stanowiące, od Roku Tysiąc Siedmset Ośmdziesiąt Czwartego *inclusive* do Roku Tysiąc Siedmset Ośmdziesiąt Dziewiątego *inclusive* znayduiące się, odesłali, a to podług Schematu od teyże Deputacyi wydać się maiącego, pod karą Abidykacyi za nie przysłanie lub utaienie. W którym zaś Woiewództwie, Ziemi, czy Powiecie nie znalazłoby się Tranzakcyi o Dobra lub Wsie całkowite przynaymniey pięciu *à prima Januarii* Roku 1784. do Roku 1789. *inclusive* zeznanych, (z których Lat wszystkie Tranzakcye, iakie się znaydą, bydź dostarczone do Deputacyi powinny) w takowym mieyscu Kancellarye powinne będą komportować Tranzakcye ostatnie, kompletuiące liczbę pięciu z Lat powyższych nayblizey Roku 1784. uprzedzaiących; niedostatek zaś takowych Tranzakcyi Sąd Ziemski i Urząd Grodzki zrewidowawszy Akta pilnie, zaświadczać ma, i to Zaświadczenie do Deputacyi Koekwacyiney przesłać obowiązany będzie. Po takowym nadesłaniu szacunkowych Tranzakcyi, Deputacya do umiarkowania równości podanych Dochodów na opłatę wyżey wzmiankowanych Podatków wszystkich Woiewództw naypewnieyszym sposobem z umiarkowania szacunku Dóbr przystąpi, takowym porządkiem zebrawszy wszystkie szacunkowe Tranzakcye przedawanych Dóbr, i osobną ilość Dymów w tychże odprzedanych Dobrach podług ostatnie-

go zaprzyfiężenia znayduiących fię, *refpective* każdego Woiewództwa, Ziemi i Powiatu Summę fzacunkową wynaydzie, a z wynalezioney fzacunek Dymu uftąnowi, i proporcyą *refpective* czy fzczególnie każdego Powiatu, czy też całego Woiewództwa, miarkuiąc i położenia, iak nayfprawiedliwiey wypadać będzie, w każdey Prowincyi, Ziemi i Powiecie refztuiących nie odprzedawanych Dóbr Ziemfkich, Duchownych, Królewfzczyzn, i innych ftofownie do Dymów w oftatnich Taryffach w Roku przefzłym zebranych, maiąc wzgląd na gatunek tychże uczyniwfzy, Maffę ogólną wyrachuie, a z tey wynalezioney fzacunek dla każdey Wfi poftanowiwfzy, kładąc nayfprawiedliwfzy Procent na użytek Właściciela od tego Procentu wynalezionego, ftofowny do Prawa na Podatek wynaydzie Prowent. Oprócz tego Deputacya nie przywięzuiąc fię tylko do przepifanego dopiero fpofobu, wfzelkie Proiekta i myśli od kogożkolwiek do fiebie podawane, dla doyścia iftotnego celu w czynnościach fwoich zamierzonego, przyimować będzie przez Tygodni cztery od czafu Oblaty Prawa teraźnieyfzego, i zapytania, gdzie będzie widziała potrzebne, o zwyczaiach Woiewództw uczyni, wfzyftko pilnie rozważy, i ftofować będzie; z tych wfzyftkich Proiektów, które do użytku Skarbu i fprawiedliwości nayfkutecznieyfze uzna, lub fama wynaydzie, iednomyślnością, czyli większością zdań, dwa Proiekta w oddzielnym fpofobie dokładnie ułoży, i też dwa Proiekta do Nas Króla i Stanów, naydaley od czafu Oblaty Prawa, za trzy Miefiące przyniefie; My zaś z Stanami Seymuiącemi, nie wdaiąc fię w żadne fzczegóły, ieden z tych dwóch Proiektów całkowicie iednomyślnością czyli większością głofów za Prawo na teraźnieyfzym Seymie uftanowiemy. Gdyby potym który z Obywatelów tym nowym fpofobem fądził fię bydź uciążonym, tedy w przeciągu Roku o Luftracyą udać fię ma do Kommiffyi Skarbowey, a ta Luftratora przyfięgłego z Woiewodztwa, Ziemi, lub Powiatu Sąfiedzkiego, kofztem żądaiącego Luftracyi, wyznaczy, a o drugiego do Kommiffyi Porządkowey Cywilno-Woyfkowey *refpective* gdzie Dobra leżą, zarekwiruie, która to Kommiffya Porządkowa iednego z pomiędzy fiebie Kommiffarza przez fekretne krefki wybierze, a do takowey Luftracyi Deputacya Regułę za znieśieniem fię z Kommiffyą Skarbową, przepifze. A kiedy fię z Luftracyi okaże, iż nadto Dziedzic lub Poffeffor opłatą zoftałby uciążony, w takowym razie Kommiffya Skarbowa ftofownie podług wyprowadzoney teyże Luftracyi, opłatę wynikłą do Taryffy wciągnie, a tym famym Dziedzic lub Poffeffor do opłacenia tey tylko należytości przez wfpomnioną Luftracyą udeterminowaney obowiązanym będzie, nie zmnieyfzaiąc tego, co ieft przez Kommiffye Woiewódzkie udeterminowane. Prócz iednak tych zafkarżeń, które na mocy Prawa do UU. Marfzałków Konfederacyi Oboyga Narodów, i Kommiffyi Skarbowych fą oddane, a te przez Kommiffye Skarbowe powinny bydź roztrząśnione celem uczynienia fprawiedliwości fkarżącym fię. Gdyby zaś między Luftratorami różność zdań wydarzyła fię, każdy z nich zdanie fwoie ze wfzyftkiemi przyczynami do Kommiffyi Skarbowey opifze, a też Kommiffya rzecz fekretnemi krefkami rozwiąże. Do tey Deputacyi za zezwoleniem Nas Króla, i zgodą Sanów, z Senatu po dwóch z każdey Prowincyi, a z Stanu Rycerfkiego po fześciu, na Prowincyonalnych Seffyach obranych mieć chcemy, i tychże za Deputatów ftanowiemy, iako to z obranych:

Z PRO-

Z PROWINCYI MAŁO-POLSIEY.

Z SENATU.

Wielmoż: Kaietana Hryniewieckiego Woiewodę Lubelskiego.
Marcina Grocholskiego Kasztelana Bracławskiego.

Z STANU RYCERSKIEGO.

Urodzon: Jordana Posła Krakowskiego.
Strasza Podsędka Radomskiego, Posła Sandomirskiego.
Bierzyńskiego Podkomorzego Zytomirskiego, Posła Kiiowskiego.
Witosławskiego Oboźnego Polnego Kor: Posła Podolskiego.
Kuczyńskiego Chorążego Drohickiego, Posła Podlaskiego.
Moszyńskiego Sekretarza W. W. X. Lit: Posła Bracławskiego.

Z PROWINCYI WIELKO-POLSKIEY.

Z SENATU.

Przewiel: Okęckiego Biskupa Poznańskiego.
Wielmoż: Zboińskiego Kasztelana Raciązkiego.

Z STANU RYCERSKIEGO.

Urodzon: Zakrzewskiego Stolnika i Posła Poznańskiego.
Mikorskiego Pisarza Ziemskiego i Posła Kaliskiego.
Tymowskiego Stolnika i Posła Sieradzkiego.
Zielińskiego Posła Zakroczymskiego.
Szymanowskiego Regenta Koronnego, Posła Sochaczewskiego.
Mikorskiego Podkomorzego i Posła Gostyńskiego.

Z PROWINCYI W/X/LITEWSKIEGO. [Wielkiego Xięstwa]

Z senatu

Przewiel: Kossakowskiego Biskupa Inflantskiego.
Wielmoż: Niesiołowskiego Woiewodę Nowogrodzkiego.

Z STANU RYCERSKIEGO.

Urodzon: Wawrzeckiego Podkomorz: Kowińskiego, Posła Brasławskiego.
Brzostowskiego Starostę Mińskiego, Posła Trockiego.
Platera Woyskiego Inflantskiego, Posła Zmudzkiego.
Sulistrowskiego Pisarza Wielkiego Xięstwa Lit: Posła Połockiego.
Bernowicza Sędziego Ziemskiego i Posła Nowogrodzkiego.
Gutakowskiego Starostę Kapinoskiego, Posła Orszańskiego.

Ktora Deputacya aby naymniey w komplecie Osób dziewięciu nieodwłocznie czynność swoią rozpoczęła, mieć chcemy, a to w Pałacu Rzeczypospolitey. Do czynności zaś Deputacyi Kommissya Skarbowa doda potrzebnych Kancellarzystów i Protokuły potrzebne do informacyi obydwie Kommissye Skarbowe komunikować będą.

Rota Przysięgi dla Deputacyi.

„ Ja NN. przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy
„ Swiętey Jedynemu, iż będąc wyznaczonym do uskutecznienia Pra-
„ wa, aby Ofiara i Podatek w naybliższey, iak tylko można, zupełno-

 ści,

„ ści, sprawiedliwości, podług przepisu Prawa na dochod Rzeczypospolitey do Skarbu wchodziły, w celu tym obowiązki na mnie włożone, wiernie i pilnie dopełniać będę; dwa Proiekta do Decyzyi Stanów sprawiedliwie, nie folguiąc swoiey Prowincyi, Woiewództwu, Ziemi, lub Powiatowi, nie obciążaiąc dalszych dwóch Prowincyi nad słuszność, sumnienie do naypodobnieyszey w podatkowaniu równości między Prowincyami, Woiewództwami, Ziemiami i Powiatami, stosuiąc, bez parcyalności układać będę, i do decyzyi Stanów w naznaczonym czasie wygotować starać się będę. Offiar żadnych, ani datków od nikogo nie przyimę, nadzieią, względami, przyiaźnią, ani nienawiścią uwodzić się nie będę. Lecz w całym moim postępowaniu, pożytek i dobro Rzeczypospolitey, oraz Sprawiedliwość, i naybliższą równość w podatkowaniu, na celu mieć będę. Tak mnie Panie Boże dopomoż, i niewinna Męka Chrystusa Pana.

~~Dnia 10. Marca Roku 1790.~~

Deputacya do Kommissyi Woyskowey.

~~110.~~ Dla weyrzenia w czynności Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów, My Król, za powszechną Stanów Skonfederowanych zgodą, ustanawiamy Deputacyą, a Osoby sposobem w Prawie teraźnieyszego Seymu przepisanym wyznaczamy, to iest:

Z SENATU.

z Prowincyi Mało-Polskiey.

W. Ankwicza Kasztelana Sandeckiego.

z Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

W. Giełguda Starostę Zmudzkiego.

z Prowincyi Wielko-Polskiey.

W. Walewskiego Woiewodę Sieradzkiego.

Z STANU RYCERSKIEGO.

z Prowincyi Mało-Polskiey.

UU. Mikułowskiego Pisarza Ziemskiego Radomskiego, Posła Sandomirskiego.
Zaleskiego Podsędka Owruckiego, Posła Kiiowskiego.
Xcia Eustachiego Sanguszkę Wdzica Wołyńskiego Posła Lubelskiego.
Seweryna Potockiego Posła Bracławskiego.

z Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

UU. Zaleskiego Woyskiego W. X. Lit: Posła Trockiego.
Sulistrowskiego Pisarza W. X. Lit: Posła Połockiego.
Gutakowskiego Starostę Kapinoskiego, Posła Oszmiańskiego.
Pawlikowskiego Skarbnika i Posła Mińskiego.

z Prowincyi Wielko-Polskiey.

UU. Gorzeńskiego Chorążego i Posła Poznańskiego.
Mączyńskiego Szambelana, Posła Wieluńskiego.

Nałęcza

Nałęcza Podstolego Rypińskiego, Posła Dobrzyńskiego. Glinkę Chorążego i Posła Rożańskiego.

Którzy od ufundowania tey Kommissyi we wszystkie czyny oneyże weyrzą, skargi, od kogo będą podane, odbiorą, one roztrząsną, i Nam Stanom uczynią Relacyą.

~~Dnia 17. Marca Roku 1790.~~

Zalecenie Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów, i Kommissyi Skarbu Koronnego.

131. ZAlecamy Kommissyi Skarbu Koronnego, ażeby nieodwłocznie z Kommissyą Woyskową zniosła się względem wielości Zboża na Magazyny zakupić mianego, oraz wszelkich Rekwizytów na opatrzenie Woyska we wszystkie potrzeby, i to, co koniecznym wydatkiem w dopełnieniu tych celów uznaią, wypłacać Kommissya Skarbowa będzie powinna, á *provisionaliter* zakupione Magazyny i Ammunicye, Kommissya Woyskowa zlustrowawć i odebrać każe, a Kommissya Skarbowa zapłaci. Kommissya Skarbowa może użyć tym czasem pieniędzy na Fundusz Magazynów Woiewódzkich oznaczonych, z warunkiem: Iż też pieniądze każdey *respective* Kommissyi Porządkowey Cywilno-Woyskowey w Racie Septembrowey w Roku teraźnieyszym wrócić będzie obowiązana.

~~Dnia 17. Marca Roku 1790.~~

Zalecenie Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów, przez wzgląd na Zasługi Ur: Bielaka.

132. ZAlecamy Kommissyi Woyskowey, ażeby Ur: Bielaka Generała Maiora w Woysku Litewskim, na Szarzę Generała Maiora amploiowanego teraz wakuiącą, Nam Królowi stosownie do Prawa fortragowała, zostawuiąc temuż Ur: Bielakowi dalszy z koleii awans.

~~Dnia 17. Marca Roku 1790.~~

Ustanowienie Kommissoryatu Woyskowego.

133. MY Król, za powszechną Stanów Skonfederowanych zgodą, celem pewnego, prędkiego i oszczędnego opatrzenia Woyska Oboyga Narodów, tak znacznie pomnożonego, w Sukno na wielki Mundur dla Regimentów i Pułków Przedniey Straży (oprócz Kawaleryi Narodowey, którey płaca razem z Mundurami iest wyznaczona, i nie Kommissoryat, ale Brygady razem Sukna na Mundury zakupować maią, a cokolwiek z oszczędności sprawowania tychże Mundurów, pozostawiać się będzie, to Towarzystwu wracane bydź ma, z czego przed Kommissyą Woyskową, też Brygady Obrachunki czynić powinny będą) tudzież w Rekwizyta obozowe, Rynsztunki, Sprzęty, Broń, Działa, Lederwerki i Ammunicye, podług niższego opisania, nie tylko przy tym pierwszym i śpiesznieyszym onegoż wystawieniu, ale i w dalszym czasie, widząc nieuchronną potrzebę ustanowienia Kommissoryatu,

tu, pod rządem i dependencyą od Kommissyi Woyskowey zostawać maiącego, a w takim zamiarze związek z Kommissyami Skarbowemi i Woiewódzkiemi mieć powinnego, stanowiemy tenże Kommissoryat; Sukna i Rekwizyta wszelkie Kommissoryat i Brygady z preferencyą dla Fabryk Kraiowych kontraktować będą, nieużywaiąc do takowego sprawunku Entreprenerów pobocznych Fabrykantami niebędących. Do tego Kommissoryatu, Kommissya Woyskowa sześć Osób, które do tego nayzdatnieysze osądzi, wyznaczy, zachowuiąc względność na Subalternów w Kancellaryi Kommissyi Woyskowey umieszczonych, z warunkiem: aby iedna Osoba z tych oznaczonych z Kancellaryi Osób, dwóch Pensyi nie zabierała; a na zapłatę Kommissoryatowi i Kancellaryi Summa Złotych Polskich Czterdzieści Tysięcy przechodzić nie ma, którą Kommissya Skarbowa wypłacać będzie z oszczędności Funduszów niżey wyrażonych. Kommissoryat wszystko działać powinien podług zleceń Kommissyi Woyskowey i potrzeby Woyska załatwiać, a względem Dział, Metal, Kruszec, i inne potrzeby do wyprawy Artylleryi, za rekwizycyą i zniesieniem się z Generałami Artylleryi Oboyga Narodów, a za zleceniem Kommissyi Woyskowey do Zbroiowni i Ludwisarni dostarczać. Kassy osobney Kommissoryat mieć nie będzie, ale pieniądze na fundusz postanawiaią się te, które teraźnieyszym Prawem na awans potrzeb woiennych, i które Etatem, na Ośmnastoletnie, Dziewięcioletnie, także różne Abcugi w Prawie wyrażone, na Koszary, oraz na Rynsztunki, Ammunicyą, wyprawę Artylleryi, i Sukna dla Regimentów i Pułków są oznaczone. Assygnacye do Kommissyi Skarbowey na rzeczone fundusze, Prawem opisane, nie Kommissoryat, ale Kommissya Woyskowa wydawać ma, które przez Kommissye Skarbowe Oboyga Narodów wypłacane bydź powinny; Dla czego Kommissye Skarbowe wypłacaiąc Korpusom należące płace, fundusze pomienione odtrącać maią, i w Skarbie zostawiać, dla nieząwodności wypłacenia z tych funduszów Summ przez Kommissyą Woyskową dla Kommissoryatu assygnować się maiących; Te zaś Abcugi, które w Korpusach z urlopowanych podług Prawa czynione będą, z zlecenia Kommissyi, od nich Kommissoryat odbierać będzie; Jako Rządowi Kommissyi Woyskowey ten Kommissoryat zupełnie podlegać będzie, tak taż Kommissya Regułę pewnego postępowania, czyli Ordynacyą, tudzież Rotę przysięgi dla niego przepisze, stosownie do Prawa; a z przyczyny swoiey zupełney nad nim władzy zwierzchniey, taż Kommissya Woyskowa, i na potym zawsze Osoby ią składaiące, w odpowiedzi z Maiątków swoich Rzeczypospolitey za Kommissoryat zostaną.

~~Dnia 29. Marca Roku 1790.~~

Actum die vigesima nona mensis Martii A. D. 1791

Deklaracya.

~~134.~~ PO uczynionym dokładnym doniesieniu od Deputacyi do Interessów Zagranicznych wyznaczoney, tak o wybraniu *ad mentem* Prawa *é gremio sui* Osób przyzwoitą Plenipotencyą umocowanych, do traktowania z Dworem Berlińskim, o zawarcie Przymierza Obronnego, iako też o tym, iż wybrani od Niey do tego Dzieła, i rzeczoną Plenipotencyą uwocowani Pełnomocnicy Nas Króla i Rzplitey na dniu dwudziestym czwartym Marca, Roku Tysiąc, Siedmset, Dziewięćdziesiątego, z Jmć Panem Margrabią Lucchesinim Posłem Extra-Ordynaryinym i Ministrem Pełnomocnym Króla Jmci Pruskiego w ośmiu Artykułach, tenże Traktat wspólnie ułożyli; po wysłuchaniu i rozważeniu osnowy całkowitey takowego Traktatu w Protokule wspólnym konferencyi, tegoż dnia z oboyga Stron podpisanego; My Król, za iednomyślną

myślną Zgodą Skonfederowanych Rzeczypospolitey Stanów, takowy osnowę Traktatu przyimuiąc, stwierdzaiąc, i approbuiąc, zalecamy tymże Pełnomocnikom Naszym, to iest: WW. i UU. Jackowi Małachowskiemu Kanclerzowi Wielkiemu Koronnemu, Macieiowi Garnyszowi Biskupowi Chełmskiemu, Podkanclerzemu Koronnemu, Joachimowi Chreptowiczowi Podkanclerzemu Litewskiemu, Jozefowi Rybińskiemu Biskupowi Kuiawskiemu, Ignacemu Potockiemu Marszałkowi Nadwornemu Wielkiego Xięstwa Litewskiego, Stanisławowi Małachowskiemu Referendarzowi Koronnemu, Marszałkowi Seymowemu i Konfederacyi Koronney, Xięciu Kazimierzowi Sapieże Generałowi Artylleryi i Marszałkowi Konfederacyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego, Antoniemu Dzieduszyckiemu Pisarzowi W. Wiekiego Xięstwa Litewskiego, ażeby rzeczony Traktat w całey osnowie swoiey, iak Nam był wystawiony, i iak w Protokule od oboyga Stron podpisanym, iest inserowany, Imieniem Nas Króla i Stanów Rzeczypospolitey podpisami swoiemi, i pieczęciami wspólnie z Jmci Panem Posłem Pruskim stwierdzili, a WW. Kanclerze Oboyga Narodów po takowym Instrumentu tego, przez obydwie Strony podpisaniu, Ratyfikacyą uroczystą, Imieniem Nas Króla, i Stanów Rzeczypospolitey w formie zwyczayney do Zamiany wzaiemney, nieodwłocznie wygotuią i wvexpedyuią. Gdy zaś W. Xże Alexander Sapieha Kanclerz Wielki Wielkiego Xięstwa Litewskiego, lubo był równie z Urzędu umocowany Plenipotencyą, w ciągu tey negocyacyi, dla sprawowaney w tym czasie Funkcyi Marszałka Trybunału Wielkiego Xięstwa Litewskiego, przytomnym nie był, i znaydować się nie mógł, przeto od obowiązku podpisania przez niego, tegoż Traktatu, iako Pełnomocnika uwalniamy Go ninieyszym Prawem.

~~Dnia 31 Marca Roku 1790.~~

Ofiara Obywatelska.

~~135.~~ GDy Nam Królowi, za zrzeczenie się szafunku Starostw Paktami Konwentami warowanego, przez Konstytucyą Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt Piątego Roku, Cztery Starostwa, Biało-Cerkiewskie, Bohusławskie, Kaniowskie, i Chmielnickie zostały od Narodu Prawem Ziemskim nadane, które My, podług woli Naszey, mianowicie Starostwo Biało-Cerkiewskie, Wielmożnemu Franciszkowi Branickiemu Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu, Bohusławskie i Kaniowskie Wielmożnemu Xięciu Stanisławowi Poniatowskiemu Podskarbiemu Wielkiemu Wielkiego Xięstwa Lit: Chmielnickie Urodzonemu Xięciu Jozefowi Poniatowskiemu Generałowi Maiorowi Woysk Koronnych, przez Dyplomata z Kancellaryi Naszych wydane, Prawem Ziemskim wieczystym nadaliśmy, i gdy Ciż Wielmożni i Urodzony Dziedzice nadanie od Nas maiący, chęcią przyłożenia się do potrzeb Publicznych, zamiast Dziesiątego Grosza, z Dóbr Ziemskich opłacaiącego się, Opłatę Trzydziestu Groszy od Sta, w proporcyi z koekwacyi Podatków wynikaiącey, z Dóbr pomienionych ofiaruią; Zaczym My Król, za zgodą Stanów Skonfederowanych, takową Ofiarę mile przyimuiąc, naturę tychże Dóbr Ziemską na zawsze zabeśpieczamy. Którą to Opłatę z wymienionych Dóbr ci, którzy iuż są w Possessyi Dziedziczney, maią płacić w Racie przyszłey Czerwcowey w Roku teraźnieyszym; którzy zaś iescze niedoszli Possessyi, za doyściem Possessyi Dziedziczney wnosić do Skarbu Koronnego maią. Przywileie i Konstytucye wolności dla Miast i Wsi, tudzież ich Mieszkańców w tych Dobrach, w nienaruszoney mocy zachowuiemy, i o to *Forum* dla tych Mieszczan w Assessoryi, a dla

dla tych Chłopów w Referendaryi determinuiemy: Ostrzegaiąc, że to nigdy ważności Dziedzictwa Dóbr tych nadwątlać nie będzie mogło.

(*) ~~Dnia 20. Maia Roku 1790.~~

136. STarostwo zaś Kowelskie Wielmożnemu niegdyś Wacławowi Rzewuskiemu Woiewodzie Krakowskiemu w nadgrodę Cnoty i Zasługi, według Konstytucyi Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt piątego Roku dane, przy opłacie z Dóbr Dziedzicznych należącey się, gdy przyidzie do Possessyi przyzwoitego Właściciela, zachowuiemy. Względem zaś Mieszczan i Chłopów, Prawo o czterech Starostwach zapadłe, do tegoż Starostwa rozciągamy. Równie i Starostwo Szadowskie Dziedzictwem za Summę w Konstytucyi Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt piątego Roku wyrażoną oddane, przy Dziedzictwie i opłacie Podatku Ziemskiego, przez wzgląd na zasługi Urodzonego Xcia Kazimierza Poniatowskiego, zachowuiemy. Gdy, My Król, wraz z Rzeczypospolitey Skonfederowanemi Stanami, od czterech Starostw Nam Królowi w Roku Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt piątym nadanych, trzydzieści procentu od sta Dochodu, na zwiększenie Skarbu Publicznego ofiarowanych od teraźnieyszych Dziedziców przyięliśmy: przeto i inne tak w Koronie, iako i w Wielkim Xięstwie Litewskim Dziedzictwem nadane Królewszczyzny, a to na Seymach Tysiąc Siedmset Sześćdziesiąt osmego, i Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt piątego Roku (wyiąwszy Dobra Kowel i Szadów powyżey excypowane) do Possessyi Dziedziczney iuż przyszłe i przyyść maiące do równey pociągamy ofiary. Ofiarę Nam Królowi Starostw od Stanów, w Roku Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt piątym uczynioną tak rozumieć chcemy, iż to tylko danym od Stanów, a od Nas Króla przyiętym zostało, co *immediate* ostatni Possessorowie za iednym a nieoddzielnym Przywileiem posiadali, lub ieszcze posiadaią. Wszystko więc, cokolwiek do tych Starostw, za osobnym będąc Przywileiem, nie należało lub nie należy, to Skarbowi wróconym i zapewnionym bydź ma. A to się ma rozciągać do wszystkich Dóbr Królewskich Dziedzictwem w Roku Tysiąc Siedmset Sześćdziesiąt osmym i Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt piątym nadanych. Kommissye Skarbowe Oboyga Narodów skutku teraźnieyszego Prawa dopilnuią, i Stanom Seymuiącym doniosą, niezważaiąc na wszelkie Konstytucye nad myśl Oryginalnego Prawa nadawczego Tysiąc Siedmset Sześćdziesiąt osmego, i Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt piątego Roku wypadłe. Zrzeczenie się Summy Konstytucyą Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt szostego Roku na Starostwie Borysowskim zapewnioney od Wielmożnego Xcia Michała Radziwiłła Kasztelana Wileńskiego, My Król wraz z Stanami Skonfederowanemi mile przymuiemy. Wszystkie Konstytucye i Sancita Seymów Tysiąc Siedmset Sześćdziesiąt osmego, Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt piątego, i Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt szostego Roku zamiany Starostw i Króleszczyzn za Dziedziczne Dobra w Kraiach teraz Rzeczypospolitey na wzaiem znayduiących się przeznaczaiące, uskutecznione iuż i nieuskutecznione, oraz doszłe i niedoszłe za niemi zamiany uchylamy. Spokoyność iednak Obywatelską zachowuiąc, tych wszystkich, którzy od zyskuiących na Seymach Tysiąc Siedmset Sześćdziesiąt osmego, Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt piątego, i Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt szostego Roku zamiany, Dobra zamienione pokupowali, i autentycznemi kupna i przedaży Tranzakcyami, nie zaś Testamentami odrezygnowane sobie, przed zaczęciem teraźniyszego

(*) *Konstytucya ta, iako łącząca się z poprzedzaiącą tu się kładzie, lubo później zapadła i później iest oblatowana.*

ſzego Seymu mieli, przy nabytym Dziedzictwie zachowuiemy, a nierówność zamiany dowiedzioną od początkowo zamienionych nadgrodzoną Rzeczypoſpolitey mieć chcemy. Niemniey i te Dobra, które iuż za Dekretami *Potioritatis* pod Konkurs Kredytorów podpadły, przy Poſſeſſyi tychże Kredytorów na zawſze zoſtawuiemy. Tym zaś tylko, którzy w aktualney zamienionych Dóbr, a przed zamianą Dziedzicznych, zoſtaią za Przywileiem Poſſeſſyi, gdyż Dóbr uſtąpią nad opłatę należącą ſię Skarbowi, Prowent zbywaiący dożywotnie płacić Skarby Oboyga Narodów *reſpectivè* Prowincyi będą. Czego wſzyſtkiego dozor i Exekucyą Kommiſſyom Skarbowym Oboyga Narodów *reſpectivè* Prowincyi, pod odpowiedzią, natychmiaſt zlecamy. Na potym za nieprzyiaciela Oyczyzny poczytany będzie Obywatel, któryby zamiany na uſzczuplenie Dóbr Rzeczypoſpolitey na którymkolwiek Seymie zyſkował. Kommiſſye Skarbowe Oboyga Narodów zyſkuiących zamiany do nadgrodzenia ekwiwalencyi Skarbom Rzeczypoſpolitey, podług ceny, którą te zamiany odprzedali, obowiążą. Grunta zaś puſte dotąd nieoſiadłe i bez Dymów, oraz części we Wſiach celem zaſpokoienia Granic, tudzież Proceſſów i kweſtyi wynikaiących zamienione, dla rozpoznania ekwiwalencyi i dopełnienia oney, gdzieby ſię nieokazała, do Kommiſſyów Skarbowych odſyłamy. W przypadku gdyby z oryginalnie Dóbr Dziedzicznych uczyniona zamiana, potym naturę Królewſzczyzny w naturę Ziemſką zamieniła, i taż *Iure Potioritatis* zaięta zoſtała, a przeto pierwſzemu zamianę czyniącemu powrót do ſwoiey własności tamowała, więc takową zamianę z pod tego wyłączaiąc Prawa, w ſwoiey ónę zachowuiemy mocy. Kommiſſye Skarbowe Oboyga Narodów *reſpectivè* w ſwych Prowincyach w Summy Prawami Roku Tyſiąc Siedmſet Sześćdzieſiąt oſmego, Tyſiąc Siedmſet Siedmdzieſiąt piątego i Tyſiąc Siedmſet Siedmdzieſiąt ſzóſtego na Staroſtwach i Królewſzczyznach przyznane weyrzą, i oneż, z iakiego źrzódła wynikaią, dokładnie opiſawſzy, opinią ſwoią pod decyzyą Stanów Seymuiących poddazą, wyimuiąc od roztrząſania te Summy, któreby Dekretami iuż zapadłemi oſtatecznemi Trybunalſkiemi w Sprawach *Potioritatis* obięte zoſtały, tudzież o Lennościach Dóbr Królewſkich w Dziedzictwo Roku Tyſiąc Siedmſet Sześćdzieſiąt ośmego i Tyſiąc Siedmſet Siedmdzieſiąt piątego zamienionych uwiadomią, a to w przeciągu dwóch Mieſięcy. Summy zaś wyżſzemi nad wſpomnione Konſtytucye Prawami, również na Staroſtwach i Królewſzczyznach zabezpieczone, któreby niewytrzymane były, ſtoſownie do tychże Praw, przyznawſzy onychże ſatysfakcyą, upewnią. A które Summy okażą ſię iuż bydź wytrzymane, od ciężaru onychże Dobra uwolnią. Lennośći zaś w Wielkim Xięſtwie Litewſkim, Aktem Unii, Statutem Litewſkim, i Konſtytucyami Tyſiąc Sześćſet Sześćdzieſiąt pierwſzego i Tyſiąc Sześćſet Siedmdzieſiąt ſiodmego Roku z Dobrami Ziemſkiemi porównane, i poźnieyſzemi Konſtytucyami ſtwierdzone, w teyże naturze zachowuiemy i utwierdzamy. A Wielmożney Rzewuſkiey Woiewodzinie Wołyńſkiey nie Siedmdzieſiąt Tyſięcy, podług Prawa Tyſiąc Siedmſet Siedmdzieſiąt piątego i Tyſiąc Siedmſet Siedmdzieſiąt ſzóſtego Roku, ale tylko Trydzieści pięć Tyſięcy Złotych płacić odtąd corocznie do iey życia Skarb Koronny obowiązany będzie. Nakoniec zlecamy Kommiſſyom Skarbowym Oboyga Narodów, aby o Staroſtwach lub Królewſzczyznach pod Erekcyą Ordynacyi podciągnionych Nas Króla i Stany zainformowały.

Oblata (ut supra) ~~Actum ut supra~~ ~~Dnia 31. Marca Roku 1790.~~ 13

Tłòmacz do Expedycyi Ruſkich.

~~137.~~ CHcąc ubeźpieczyć na zawſze pewność o wierności ku Rzeczypoſpolitey Oſoby Funkcyą Tłómacza do Języka Ruſkiego ſprawuiącey, My Król, za zgodą Skonfederowanych Stanów Rzeczypoſpolitey waruiemy, aby na tę Funkcyą Tłómacza do Języka Ruſkiego, po zeyściu, albo poſtąpieniu teraźnieyſzego, Szlachta tylko rodowita, Wiary Rzymſko-Katolickiey nominowana była. A iż kilkołetnie Uſługi w tey Funkcyi Ignacego Manugiewicza i zaświadczona w oſtatnim użyciu od Deputacyi do examinowania Materyi buntów wierność onego, ſprawiedliwy wzgląd u Nas Króla i Seymuiących Stanów zaſługuie; zaczym wſpomnionego Ignacego Manugiewicza z Potomſtwem od niego pochodzącym do zaſzczytu Szlachectwa, *ſalvo Scartabellatu*, przypuſzczamy, z uwolnieniem Opłaty od Stępla do Skarbu Rzeczypoſpolitey. podpisy i zakonczenie ut supra

Oblata (ut supra) 13 ~~Actum ut supra~~ ~~Dnia 31. Marca Roku 1790.~~

Wzgląd na Ur: Bernarda Zabłockiego.

~~138.~~ Nadgradzaiąc wierne przy Dworze Berlińſkim kilkonaſtoletnie uſługi, w obowiązkach Legacyi Urodzonego Bernarda Zabłockiego pełnione, onegoż do Kleynotu Szlachectwa, *præciſo Scartabellatu*, oraz z uwolnieniem Opłaty od Stępla do Skarbu Rzeczypoſpolitey, przypuſzczamy. podpisy (ut supra)

Oblata ut supra 13 ~~Actum ut supra~~ ~~Dnia 31. Marca Roku 1790.~~

Wyznaczenie Poſła do Stanów Hollenderſkich.

~~139.~~ GDy Nam Deputacya do Spraw Zagranicznych wyznaczona przełożyła, iż tak związki polityczne, iako też Handel Kraiowy porozumienie ſię z Stanami Rzplitey Hollenderſkiey czynią potrzebnym; Przeto My Król, za zgodą Stanów Rzplitey Skonfederowanych, Poſła Extra-Ordynaryinego i Pełnomocnego Ur: Michała Ogińſkiego Miecznika W. X. Lit: do Rzeczypoſpolitey Hollenderſkiey wyſyłamy. Dla którego od Nas wyznaczonego Poſła przyśpieſzenie expedycyi, Deputacyi do Spraw Zagranicznych, za zgodą Stanów zlecamy, niemniey mieć chcemy, aby UU. Marſzałkowie Konfederacyi Oboyga Narodów na potrzebne expensa w tey mierze do Skarbów Oboyga Narodów wydali Aſſygnacye. podpisy ut supra

Oblata ut supra) Actum etc. die decima secunda mensis Aprilis 1790 ~~Dnia 12. Kwietnia Roku 1790.~~

Zalecenie Kommiſſyi Woyſkowey Oboyga Narodów względem Generał Leytnantów.

~~140.~~ GDy powyżſzym w Prawie warunkiem rozrządzenie Placem Czwartego Generał Leytnanta Kommenderuiącego z nowego Etatu przybyłym, My Król, wraz z Stanami Rzeczypoſpolitey zabezpieczyliśmy ſobie; tedy w dopełnieniu zamiaru tego Urodzone-

go

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek. —

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek konfederacyi W. X. Litt.

Antoni Gielgud Starosta Jeneralny Xięstwa Zmudzkiego deputowany do konstytucyi z Senatu z Prow. Wielkiego X. Litt.

Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Poseł z Województwa Poznań. deputowany do konstytucyi z Prow. Wielkopolskiej m.p.

Józ. Zabiełło Łowczy W.ki Litski Poseł z Xięstwa Zmudzkiego deputowany do konstytucyi. A. Suchodolski P. W. S. M. dep. do kon. Post cujus quidem &c. —

go Michała Xcia Lubomirſkiego Generała Majora Kommenderuiącego, iako z zdatności ſwoiey, zaſlug, i przezorney w tylu teraźnieyſzych zawiłych okolicznościach roſtropności, od Kommiſſyi Woyſkowey maiącego zaświadczenie, na ten Plac mianuiemy, dla ktòrego My Król, Patent Naſz wydać oświadczamy. Chcąc zaś znaiomość Służby Urodzonego Ludwika Xięcia Würtembergſkiego Generał-Majora w Woyſku Pruſkim właſney Oyczyźnie, którey na tym Seymie Synem zoſtał, uczynić użyteczną; zlecamy Kommiſſyi Woykowey, aby przy otworzonym na Generał-Leytnanta mieyſcu, wſpomniony Xiąże Würtembergſki był Nam Królowi do Patentu przez nią, ſtoſownie do Artykułu XV. Opiſu Kommiſſyi Woyskowey prezentowany i rekommendowany, któremu My Król wybór Naſz przyrzekamy, a takowe Urządzenie ſpoſobem zalecenia do Kommiſſyi Woyſkowey, przez Urodzonych Marſzałków Seymowego I Konſederacyi Oboyga Narodów przeſłane mieć chcemy.

~~Dnia 15. Kwietnia Roku 1790.~~

Zlecenie Kommiſſyom Cywilno-Woyſkowym.

~~141.~~ GDy z żalem Naſzym, My Kròl, z Rzeczypoſpolitey Stanami, odbieramy uwiadomienia, iż Ofiara na gwałtowne Rzeczypoſpolitey potrzeby na dniu Dwudzieſtym ſiodmym Mieſiąca Lutego, Roku bieżącego na ſame Dwory przeznaczona, na tych Poddanych, za których zaſtępnie płacić Dwory obowiązaliśmy, w niektòrych mieyſcach przeciwko obmowie rzeczoney Uſtawy narzucona zoſtaie, a ztąd doświadczany ucíſk przymuſza Chłopów do uchodzenia z Państw Rzeczypoſpolitey; Zalecamy Kommiſſyom Cywilno-Woyſkowym, aby maiąc zleconą Prawem ſtanowiącym tę Ofiarę baczność na dopełnienie onego, o ſprzeciwiaiących ſię woli Seymuiących Stanów, w narzuceniu Podatku Publicznego na Włościan, badanie czyniły, tam gdzie potrzeba będzie; Wyſtępnych napomniały, i o ſurowości na nieposłuſznych Woli Prawodawczey oſtrzegły, do wrócenia kwoty narzuconey (ieżeli to naſtąpiło) nakłoniły; nakoniec niechcących korzyſtać z tego napomnienia, Nam Królowi i Seymuiącym Stanom przez UU. Marſzałków donioſły, a My śrzodków do ſkutkowania Opieki Rządowey, i Exekucyi wypadłych Praw, użyć oświadczamy. Miaſta zaś i Miaſteczka, tudzież we Wſiach Czynſzowi, i wolni Okupni, oraz Rzemieślnicy, ſtoſownie do obmowy rzeczonego Prawa, ſami za ſiebie opłacić maią. Wydawane zaś od Skarbu Delaty przez Exaktorów Skarbowych w Koronie, a przez Kommiſſye Woiewòdzkie i Kancellarye w Wielkim Xięſtwie Litewſkim, gdy na Dwory, to na Dworach, ieżeli na Gromady, to na Gromadach exekwowane bydź maią.

~~Dnia 22. Kwietnia Roku 1790.~~

Dopełnienie Luſtracyi Dymów.

~~142.~~ GDy dla porównania Podatków, uznaliśmy potrzebę wyznaczenia Deputacyi Koekwacyiney, a Kommiſſya Skarbowa Skonſederowanym Stanom donoſi: Iż w Taryffach kominów, przez Kommiſſye Woiewòdzkie, Kommiſſyom Skarbowym przeſłanych, niektore Wſie i Miaſteczka, lub w nich części ſą opuſzczone, a nawet zaprzyſiężone nie wſzędzie zoſtały; bez rzetelnego zaś wyrachowania liczby

Dymów, istotna równość, w podatkowaniu następować nie może; Przeto My Król, za powszechną Skonfederowanych Stanów zgodą, dopełniaiąc Prawo Seymu teraźnieyszego, stanowiemy Lustracyą Dymów tak w Koronie, iakoteż i Wielkim Xięstwie Litewskim; do którey Lustracyi zlecamy Kommissyom Porządkowym Cywilno-Woyskowym, aby każda zgromadziwszy się *respective* swoiego Woiewództwa, Ziemi, lub Powiatu, naydaley za Niedziel trzy, od Oblaty ninieyszego Prawa, wybrała z pomiędzy siebie po dwóch, lub więcey Lustratorów *per vota secreta*, według rozległości czyniąc między niemi Parafiów podział; a wybrani zaraz po Elekcyi swoiey, Rotą niżey opisaną, wykonawszy Jurament *coram Actis*, nieodwłócznie toż Dzieło Lustracyi sami przez siebie zaczną, i naydaley w czasie dwóch Miesięcy ukończywszy, Taryfy z dostateczną liczbą Dymów każdey Wsi, Miasta, Miasteczka i wszelakiey osiadłości, podług Prawa i Schematu od Kommissyi Skarbowych, na mocy Prawa teraźnieyszego Seymu wydanych, spiszą; z których iedną w Kommissyi Woiewództwa, Ziemi lub Powiatu zostawią, a drugą do Kommissyów Skarbowych odeszlą; a Dymy od Daty Prawa zaprzysiężenia Dymów *de nova radice* na nieosiadłych Gruntach wystawione w osobney rubryce wprowadzone i wpisane bydź powinny. Kommissye zaś Skarbowe ogół Dymów, każdego Woiewództwa, Ziemi i Powiatu spisawszy, Deputacyi do Koekwacyi Podatków wyznaczoney odeszlą; w Miastach i Miasteczkach Królewskich, Duchownych i Dziedzicznych Szlachta tam osiadła, prócz Dziedziców i Possessorów tychże Miast i Miasteczek, równie z Mieszczanami, Kominy do Lustracyi podawać ma. Kompensacyą zaś, w Racie Wrześniowey, tak Skarbowi, gdy więcey Dymów okaże się, iak tym, którzy myłki w Dziełach Kommissyi Woiewódzkich w niedokładnym Kominów zanotowaniu dowiodą, oznaczamy. Kommissye zaś Skarbowe przepis sposobu doniesienia o wielości Dymów uczynią i zachodzące trudności ułatwią. Jeżeli zaś dawniey przy podawaniu Podatku Dziesiątego Grosza Dobra wszelkiey natury, w częściach lub całkiem, Miasteczka, lub Wsie dla uszczerbku Skarbu nie podane były, do tegoż Podatku Ofiary; tedy zalecamy Kommissyom Porządkowym Woiewódzkim Cywilno-Woyskowym, z takiemi Dobrami i Obywatelami podług Prawa na teraźnieyszym Seymie, pod tytułem: *Sposób wynalezienia Ofiary z Dóbr Ziemskich i Duchownych*, postąpić, co baczności i dozorowi Kommissyów Skarbowych Oboyga Narodów polecamy. Kto zaś od Kommissyów do wyciągnienia Ofiary Dziesiątego Grosza wyznaczonych, żądał Lustracyi Dóbr swoich, a tey nie pozyskał, tedy podlegać ma Lustracyi przez Kommissye Cywilno-Woyskowe i do opłaty za przeszłe Raty obowiązanym będzie, bez rozciągnienia na niego rygoru Prawem przepisanego.

Rota Przysięgi dla Lustratorów.

„ Ja N. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Tróycy „ Swiętey iedynemu, iż przy Lustracyi Dymów mnie powierzonych, „ sam osobiście, a nie przez inne osoby do każdego Miasta i Miasteczka, iako też do każdey Wsi i wszelkiey osiadłości *ad fundum* ziechawszy, Dymy wszystkie, żadnego nie taiąc, ani przydaiąc, lecz „ wiernie podług Boga i sumnienia zliczę i w Taryffę według Schematu od Kommissyów Skarbowych Oboyga Narodów z mocy Prawa „ Seymu teraźnieyszego wydanych wpiszę, i tę całą Lustracyą, nikomu nie folguiąc ani przyiaźnią, lub nieprzyiaźnią ani datkiem „ nie uwodząc się, wiernie i sprawiedliwie dopełnię; tak mi Boże „ dopomoż, &c.

Dnia

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y konfederacyi Prowincyi koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek konfederacyi W. X. Litt.

113

Antoni Xże Jabłanowski kasztelan Krakowski deputat z Senatu z Małej Polski. Bazyli Walicki Wojewoda Jenerał Ziem Rawskich depat. do konstyt. z Senatu Prow. Wielkopolskiej Antoni Giełgud Starosta Jeneralny Xięstwa Żmudzkiego depat. do konstyt. z Senatu z Prow. Wiel. Xa Litto. mp. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski deputow. do kon. z Prow. Małopolskiej. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Poseł Wdztwa Poznańskiego depat. do konstyt. z Prow. Wielkopolskiej Józef Zabiełło Łowczy Wki Litewski Poseł z Xięstwa Żmudzkiego deputow. do Konstytucyi A. Suchodolski P. W. S. dep. do kon.

Post Cujus constitutiones etc. —

Dnia 24. Kwietnia Roku 1790.

Ułatwienie trudności Prawa względem staraiących się o Funkcye Deputackie, a nie składaiących Kommissyi Cywilno-Woyskowych, w Koronie.

143. GDy Prawem Seymu teraźnieyszego o Kommissyach Cywilno-Woyskowych zapadłym, ostrzeżonym zostało, iż tylko ciągle dwa lata w Kommissyi Cywilno-Woyskowey zasiadaiący na Funkcye inne następować mogą, ułatwiaiąc tę trudność, stanowiemy: że ten Przepis na ten raz ściągać się nie ma do tych, ktorzy się Funkcyi Deputackiey podiąć zechcą.

Dnia 11. Maia Roku 1790.

Seymiki Deputackie dla Woiewództwa Witebskiego.

144. REassumuiąc Prawo o Seymikach Deputackich Woiewództwu Witebskiemu służących, gdy część tegoż Woiewództwa w Kraiach Rzeczypospolitey pozostała, nie maiąc mieysca przeznaczonego dla tychże Seymików, do Roku ninieyszego onychże nie miewała, a na teraźnieyszych Seymikach Gromnicznych Deputatów, po iednemu na każdą Repartycyą w Chołopieniczach, mieyscu przeznaczonym dla Elekcyi Kommissarzów Cywilno-Woyskowych, obrała. My Król, za zgodą Seymuiących Rzeczypospolitey Stanów, Deputatów na teraźnieyszy Trybunał utwierdzaiąc Elekcyą, i chcąc mieć Ich *in activitate*, na przyszłość dla Woiewództwa Witebskiego do Seymików Deputackich toż samo mieysce, co i na Kommissye Cywilno-Woyskowe Prawem teraźnieyszego Seymu iest przeznaczone, deklaruiemy.

Dnia 17. Maia Roku 1790.

Ofiara W. Walickiego Woiewody Rawskiego i pozwolenie Kapitule Sandomirskiey Zamiany Dòbr.

145. GDy W. Walicki Woiewoda Rawski z Dòbr Miasteczka Mogielnicy z przyległościami za Woźniki Błogie, Małe Konskie z przyległościami, z Konwentem Suleiowskim Jchmość Xięży Cystersów, *præcedentibus omnibus Solennitatibus, ac beneplacito Romano* zamienionych, czyni Ofiarę płacenia od Sta Dwadzieścia Procentu, zaczym tę wdzięcznie przyimuiąc, aby na zawsze opłacana była, stanowiemy, a zamianę pomienionych Dòbr w Grodzie Piotrkowskim zeznaną, nie zaymuiąc Części, ieżeli się w tych Dobrach iakie znayduią, oddzielnemu Dziedzictwu służących, wiecznym Prawem stwierdzamy. Niemniey Dobra Miasteczko Żarnów z Wsiami Zdyszowice i Siedlec Kapituły Sandomirskiey Dziedziczne w Woiewództwie Sandomirskim, a Powiecie Opoczyńskim leżące, za Dobra Ziemskie zamieniać teyże Kapitule lub przedać, a inne na mieysce odprzedanych kupić, pozwalamy, zachowawszy Uroczystości Prawami przepisane.

~~Dnia 20. Maia Roku 1790.~~

Wyznaczenie U. Xcia Jabłonowskiego na Poselstwo do Dworu Berlińskiego.

~~146.~~ UR: Xięciu Jozefowi Czartoryskiemu Stolnikowi W. X. Lit: Posłowi na Seym z Woiewództwa Wołyńskiego za odbytą kosztem swoim w Poselstwie do Dworu Berlińskiego pożyteczną dla Oyczyzny Usługę, oświadczaiąc wdzięczność i pamięć; Gdyśmy dla żądań Jego oddalić się z Berlina dozwolili, a po przełożonych Nam Królowi i Stanom Skonfederowanym przyczynach, gdy uwolnić od dalszey w tym Urzędzie usługi tegoż Urodzonego Xięcia Czartoryskiego skłaniamy się, potwierdzaiąc zatym Charakter Posła Nadzwyczaynego i Pełnomocnego w Berlinie Ur: Xięciu Stanisławowi Jabłonowskiemu Generał-Maiorowi w Woysku W. X. Lit: Posłowi na Seym z Woiewództwa Wołyńskiego dotąd tymczasowo z chwałą dla siebie i użytecznością Rzeczypospolitey ten Urząd sprawuiącemu; Deputacyi Spraw Zagranicznych zlecamy, ażeby stosowne w tey mierze tak z WW. Pieczętarzami, iako też z Kommissyą Skarbu Koronnego uczyniła rozrządzenia.

~~Dnia 26. Maia Roku 1790.~~

Ustanowienie Ziemskiey i Grodzkiey Kancellaryi w Telszach dla Powiatów Xięstwa Zmudzkiego Telszewskiego i Połongowskiego.

~~147.~~ GDy znaczna rozległość Xięstwa Zmudzkiego zostawuie Obywatelów Powiatów Telszewskiego i Połongowskiego, tak w trudności dowożenia do Skarbu Publicznego Podatków, iak i odbywania czynności prawnych z Kancellaryami; przeto maiąc wzgląd na takową niezręczność z sytuacyi mieysca pochodzącą stanowiemy: aby Ziemski i Grodzki Pisarze Repartycyi Rosieńskiey, trzymali odtąd osobnych Regentów w Mieście Jego Królewskiey Mości Telszach, dla przyimowania od Obywatelów Powiatów Telszewskiego i Połongowskiego w szelkich Tranzaktów, iako to: Przyznań i Aktykacyi Dokumentów, Manifestów, Zeznań Pozwów, które to Czynności do Xiąg mieyscowych Rosieńskich corocznie przeniosą, zostawuiąc w Telszach oryginalne Protokuły Telszewskie dla wydawania Stronom potrzebuiącym *Vidimatim.* Czas normalny do Exekucyi takowego Prawa, Rok Tysiączny Siedmsetny Dziewięćdziesiąty, od pierwszego Października naznaczamy. Podatki zaś z rzeczonych Powiatów Telszewskiego i Połongowskiego Regent Grodzki w Telszach przy Aktach będący, od Obywatelów w czasie Prawem przepisanym wybrawszy, do Kassy Kommissyi Cywilno-Woyskowey Repartycyi Rosieńskiey odwieść i oddać z całkowitą iey należnością powinien, pod odpowiedzią przez Pisarza Grodzkiego Rosieńskiego, iako za swoiego Substytuta należną.

~~Dnia 4. Czerwca Roku 1790.~~

Dodanie Maiora do Korpusu Artylleryi W. X. Lit.

~~148.~~ MY Król, za zgodą Skonfederowanych Stanów Rzeczypospolitey, dozwalamy, aby odtąd ieden z Kapitanów Artylleryi Lite-

Litewskiey, Kompanią maiący, przy swoiey Gaży Kapitańskiey, Rangą Maiorowską z Awansem został przez Patent Nasz Królewski zaszczycony.

~~Dnia 10. Czerwca Roku 1790.~~

Przedłużenie Czasu dla Deputacyi Koekwacyiney.

~~149.~~ GDy Deputacya do porównania Ofiary dziesiątego Grosza, i Podatków wyznaczona, dla nie nadesłanych dotąd ieszcze z Akt różnych Tranzakcyi, i reguł od Kommissyów Podatkowych, Dzieła swego dokończyć nie mogła: Przeto My Król wraz z Skonfederowanemi Rzeczypospolitey Stanami, czas, w którym Dzieło swoie ma ukończyć, do dwóch Miesięcy przeciągamy.

~~Dnia 11. Czerwca Roku 1790.~~

Duchowieństwo Oboyga Obrządków w Koronie i w Wielkim Xięstwie Litewskim.

~~150.~~ GDy Deputacya od Nas Króla, za zgodą Skonfederowanych Stanów, wyznaczona do traktowania z Nayprzewielebnieyszym JX. Nuncyuszem Apostolskim, i Zgromadzeniem Biskupów, w interessach Duchowieństwa tyczących się, oddała Nam sprawę swych czynności, My Król wraz z Seymuiącemi Stanami, idąc za celem starań Naszych, aby Swięta Religia Katolicka Rzymska panuiąca, w naywyższym poszanowaniu zostawała w Państwach Naszych, i bądź przez ścisły swych Pasterzów dozor, bądź przez pilne Praw Jey Swiętych zachowanie od Obywatelów, iak nayszerzey krzewiła się; następuiące czyniemy rozrządzenie: Ponieważ po porównanych Prawem ninieyszego Seymu dochodach Biskupich, porównania także niektórych Dyecezyi zbyt rozległych uznaliśmy potrzebę; przeto podział tychże Dyecezyi iuż z Stolicą Swiętą Apostolską umowiony, pragnąc widzieć uskutecznionym i użytek prawdziwy Skarbów Oboyga Narodów w tym upatruiąc, Arcy-Biskupom i Biskupom Oboyga Obrządków, że odtąd Intrata coroczna, na ich utrzymanie Prawem wyznaczona, w Dobrach na wieczny Fundusz oddana będzie przez Kommissye Skarbowe, za iednomyślną Stanów Skonfederowanych zgodą deklaruiemy; a to *salvis modernis Possessoribus*, którzy więcey posiadaią podług zapadłego w tey mierze Prawa. Tak więc postępuiąc Kommissya, i do tych stosuiąc się Prawideł, naypierwey dla Biskupa Krakowskiego z Dóbr wszelkich na Skarb odebranych i lustrowanych tegoż Biskupstwa, odda Dobra Intraty Sto Tysięcy czyniące, podług ostatniey Lustracyi, bez odtrącenia expens gruntowych, ani też bez wymagania Dwudziestu od Sta na Skarb Podatku. A w liczbę Dóbr na Intratę Stu-Tysięczną Biskupom Krakowskim, Xiążętom Siewierskim, bydź wyłączonemi maiących, że Dobra Stołowe Xięstwa Siewierskiego przez Biskupów Krakowskich z Tytułem Xiążęcym posiadane (oprócz tych Dóbr i Lasów, które *Fossilia* w sobie zawieraią) wchodzić maią, stanowiemy. Kapituła zaś osobne Dobra w tym Xięstwie posiadaiąca, Dwadzieścia od Sta opłacać będzie Podatku do Skarbu. A gdy w ogólnym składzie politycznego Rzeczypospolitey Ciała uważamy bydź Xięstwo Siewierskie, w którym Szlachta i Mieszkańce, iako iedney Oyczyzny Synowie, pod iednym i szczególnym Rzeczypospolitey Rządem i Udzielnością, i pod równemi

Podatkami zostawać maiący, iednemi dobrodzieystwami Prawa zaszczycać się winni; przeto w porządku uskutecznienia tego, Kommissyą z Osób Siedmiu Dobrami swemi z Xięstwem Siewierskim nie graniczących, w komplecie nayinniey Osób pięciu My Król, za zgodą Stanów, wyznaczamy, to iest:

W. Męcińskiego Kasztelana Spicymirskiego.
UU. Grodzickiego Krayczego Koronnego.
Bartochowskiego Podczaszego Wieluńskiego.
Skorupkę Łowczego Krakowskiego.
Rocha Dąbskiego Burgrabiego Krakowskiego.
Chwaliboga Pisarza Grodzkiego Krakowskiego.
Ignacego Dębskiego Podwoiewodzego Lelowskiego.

Przed którą, Szlachta i wszelacy Possessorowie na dzień piętnastego Czerwca (w którym zacząć swe czynności Kommissya powinna) w Siewierzu stanąwszy, dowody Rodowitości Szlachectwa lub Dyplomy swoie okazać do rostrząśnienia podać maią (które potym do Akt własnych przenieść, i zaaktykować zalecamy) mieysca Sądom i Seymikom ułożyć, i żądania w tym Obywatelów, gdzieby ie sobie mieć życzyli, przyiąć, nadane Woytostwa zrewidować, Regestr onych spisać i do Akt podać, Uprzywileiowanych przy Dożywociu zachować, dwadzieścia od Sta na Podatek Procentu na Skarb z tychże Woytostw naznaczyć, przyszłe onych przez Biskupów rozdawnictwo dla Rodowitey Szlachty Polskiey pod nieważnością nadawczego Prawa zawarować, (co co *Forum in proximiori Judicio ad cujusvis instantiam* dozwalamy) Dobra Stołowe Xięstwa Siewierskiego, czyli przez Alienacyą uszkodzonemi przez kogożkolwiek nie były, też Kommissya weyrzy. Miasta tegoż Xięstwa przed tąż Kommissyą równie Przywileie swoie okazać; a Kommissya oneż podpisawszy do Deputacyi dla roztrząśnienia Praw Miast wyznaczoney odda. A takowe Dzieło swoie w Niedziel sześć naydaley Kommissya ukończywszy, z doskonałym każdey rzeczy opisem, podług wyżey dla siebie przepisaney Reguły, Nam Królowi i Zgromadzonym Stanom do decyzyi poda. W uskutecznieniu umówionego z Stolicą S. Apostolską Dyecezyów podziału, ponieważ część Dyecezyi Krakowskiey, to iest: Województwo Lubelskie, Ziemia Łukowska, Powiat Urzędowski, i Ziemia Stężycka, Biskupowi Chełmskiemu, do tey szczupłey Dyecezyi, którą On dziś posiada przydaie się; przeto przez wzgląd na powiększone tegoż Biskupa Chełmskiego (który tytuł Biskupa Lubelskiego i Chełmskiego razem brać będzie) obowiązki, składaiąc się do nieodwłocznego opatrzenia onegoż, deklaruiemy: iż iako Jemu część Dyecezyi dotąd Krakowskiey pod Rząd oddana zostaie, tak i Fundusz na opatrzenie Jego wyznaczyć widząc potrzebę, zlecamy Kommissyi Skarbowey, aby przez Lustracyą dochod dzisieyszy Biskupstwa Chełmskiego z dodanemi od Kommissyi Cywilno-Woyskowey Lustratorami (którym sposobem i inne Biskupstwa lustrowane bydź odtąd powinny) zweryfikowawszy, resztę Onemuż *ad complementum* Stu Tysięczney Intraty supplementowała; a nieodstępuiąc zapadłego Prawa nakazuiącego w Dobrach Biskupom oddawać Prowenta, chcemy, aby Kommissya Skarbowa Biskupowi teraźnieyszemu Lubelskiemu i Chełmskiemu, ten addytament dała z Dóbr zbywaiących Biskupstwa Łuckiego, tudzież z naypierwszych wakować maiących Prowentów Biskupstw w Koronie na Skarb stosownie do Prawa przychodzących. Chcemy niemniey, aby po opatrzeniu Biskupa Lubelskiego Chemłskiego Kommissya Skarbowa z Funduszów zbywaiących od tych Biskupstw, któreby potym w Koronie wakowały, w proporcyi przybywaiących z nich

nich do Skarbu dochodów, opatrzyła także stosownie do zapadłego Prawa, Kiiowskiego i Kamienieckiego Biskupów, którzy gdy takowym sposobem opatrzeni, i w dochodach z innemi Biskupami porównanemi bydź maią, przyimą za to pod Rząd swoy Części przyległeyszych Dyecezyi, a to przez umiarkowanie, które sami pomiędzy sobą Przewielebni Biskupi, za zezwoleniem Stolicy Swiętey Apostolskiey, zrobić nie zaniedbaią, i po takowym dopiero ninieyszego zlecenia Przewielebnych Biskupów dopełnieniu, Kommissya wyżey wspomnione dwóch Biskupów opatrzenie uskuteczni. Ten zaś rozkład podziału Dyecezyi ma bydź złożony w Archiwum Rzplitey. Dyecezya Wileńska, w czasie, iak wakować będzie, na trzy to iest: na Wileńską, Inflantską, i Smoleńską, stosownie do położenia mieysc przyległych proporcyonalnie. aby podzielona była, mieć chcemy; którzy to Biskupi Inflantski i Smoleński, przeznaczeni do powiększoney pracy w dodaniu sobie Części Wileńskiey Dyecezyi, opatrzenie swoie stosownie do Prawa z Funduszu zbywaiącego Wileńskiego, bądź Zmudzkiego Biskupstw, które wprzód zawakuie, obmyślone mieć będą. Zmudzka zaś Dyecezya, tak iako i inne do podziału nieprzychodzące zostaiąc w całości, Biskupi podobnież takowyah Dyecezyi przy Intracie Stu-Tysięczney zostaną.

(*) ~~Dnia 29. Lipca Roku 1790.~~

~~151.~~ USkuteczniaiąc dawne Poprzedników Naszych przyrzeczenia, My Król wraz z Seymuiącemi Stanami, uznawszy większą niż kiedy potrzebę okazania prawdziwey Naszey przychylności dla Obrządku Ruskiego, iednością świętą z Kościołem Rzymskim złączonego, a wraz i okazania względów dla Duchowieństwa tego Obrządku wiernością nieskażytelną dla Nas Króla i Oyczyzny dystyngwuiącego się, Przewielebnemu Arcy-Biskupowi Kiiowskiemu, Metropolicie całey Rusi, dzisieyszemu i Jego następcom w Unii będącym, mieysce w Senacie naznaczamy, i do wykonania przysięgi Senatorskiey obowięzuiemy. Krzesło zaś do zasiadania onemuż po Przewielebnych Biskupach Obrządku Łacińskiego przeznaczamy. Rowne maiąc przyczyny urządzenia w Państwach Naszych Dyecezyów *Ritûs Græco Uniti*, które Nas do podzielenia Dyecezyów Łacińskich determinowały; My Król, za zgodą Stanów, Przewielebnych Metropolitę i wszystkich teraz w Kraiu Rzeczypospolitey Dyecezye maiących Biskupów *Ritûs Græco Uniti* obowięzuiemy, aby począwszy od Metropolii Arcy-Biskupstwa Kiiowskiego Dyecezyów wszystkich podział takowy, któryby i części od Arcy-Biskupstwa Połockiego, w Kraiach Rzeczypospolitey pozostałe zaiął, za zezwoleniem Stolicy Swiętey Apostolskiey udziałali, a to w celu aby części od Arcy-Biskupstwa Połockiego pozostałe, bez Pasterza Kraiowego własnego nie zostawały. A takowy podział w przeciągu trzech Miesięcy, aby był dopełniony i Nam Królowi i Stanom Rzeczypospolitey do wiadomości i approbaty podany zalecamy. Tak zabespieczywszy dochod pewny w Dobrach Biskupom przyznany, resztę Intraty z Dóbr Biskupich obydwóch Obrządków zbywaiącą na zastąpienie Summ, na Szkołę Rycerską, na Inwalidów Prawem przeznaczonych determinuiemy, i nad pomienione Summy zbywaiące Prowenta do Skarbów Oboyga Narodów przeznaczamy. Gdy zamiarem iest Nas Króla i Skonfederowanych Rzeczypospolitey Stanów Seminarya iak nayle-

(*) *Konstytucya ta iako łącząca się z poprzedzaiącą tu się kładzie, lubo później zapadła i później iest oblatowana.*

naylepiey ułożyć, i opatrzyć, przeto zalecamy Przewielebnym Biskupom Obrządku Łacińskiego, iako też Przewielebnemu Metropolicie i Biskupom Obrządku Ruskiego, aby Nam naydaley w przeciągu trzech Miesięcy przełożyli liczbę potrzebnych Seminariów, tudzież wskazali Fundusze, któremi są opatrzone, i z których naydogodniey opatrzonemi bydź mogą.

Dnia 19. Czerwca Roku 1790.

Oznaczenie czasu Seymikom Poselskim i przyszłemu Seymowi.

152. LOs nieszczęśliwy Oyczyzny, smutne przytomnych klęsk, a okropnieysze przyszłości widoki, zniewoliły Nas Królą wraz z Stanami Seym wolny w Konfederacki przemienić, czas Sześcioniedzielny tym Obradom zamierzony, aż do czasu opatrzenia potrzeb Rzeczypospolitey przeciągnąć; Uwiadomiwszy iuż dawniey Uniwersałami przez Seymowego i Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałków wydanemi, o Dziełach w części dokonanych, w części daleko większey ukończenia oczekuiących, pragniemy zupełne prac Naszych Dzieło teraźnieyszym i przyszłym oddać Pokoleniom; Żądamy oraz, aby Formę Rządu trwałą stanowiąc, czas peryodyczny Urzędowania Władzy Prawodawczey oznaczyć, i wolą Narodu, iako naypierwsze Prawo zabespieczyć; dla tego, nim w zbiorze Ustaw pewny, i przestąpić się nie mogący czas Seymikom, i Seymowi oznaczemy, z potrzeb wynikłych Rzeczypospolitey, czas tychże Seymików na ten raz do dnia dziewiątego Lutego Roku Tysiąc Siedmset Dziewiędziesiąt pierwszego odkładamy. Seym zaś teraźnieyszy wraz z Konfederacyą nieodzownie zakończyć się ma na dwa tygodnie przed Terminem przyszłych Seymików Poselskich, na których nayprzód Posłowie teraźnieysi Relacyą osobiście zdać winni będą, i na które Seymiki, chociażby od Nas Króla Uniwersały nie doszły, Obywatele Woiewództw, Ziem i Powiatów, na mocy Prawa tego ziechać się maią, i Posłów obiorą; Alternatę zaś dla Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego, co do Laski, i mieysca, na pierwszy Seym po skończeniu teraźnieyszego ostrzegamy. Waruiemy oraz, że przedsiębrać iedynie, i nieprzestępnie będziemy na tym Seymie Materye, poprawy Rządu, Woyskowe, i Skarbowe, a gdyby w ciągu którey Sessyi te trzy ważne materye nie przychodziły do Decyzyi, natenczas, inne rozpoczęte materye wzięte będą, które iednakowoż chociażby rozpoczęte i nieskończone były, zawsze pierwszym trzem Materyom ustępować muszą. W każdym zaś przypadku zapewniamy potrzebę traktowania Interessów Zagranicznych.

Dnia 18. Czerwca Roku 1790.

Zalecenie Deputacy Interessów Cudzoziemskich.

153. POnieważ sprawowanie Interessów Rzeczypospolitey za Granicę, wymaga często nierozdzielnych i nieodbitych wydatków extraordynaryinych; przeto My Król, za powszechną Stanów Rzeczypospolitey zgodą, dozwalamy Deputacyi Interessów Cudzoziemskich, ażeby do Summy Trzykroć Sto Tysięcy Złotych na podobne wydatki extraordynaryine, ile w teraźnieyszych okolicznościach wynikać mogące, do Skarbów Oboyga Narodów przez Noty Rekwizycye czynić mogła,

gła, *salvo calculo*, które to Rekwizycye za Rezolucyą Deputacyi, przez Prezyduiącego w niey podpisane, swoy skutek odbierać maią; a po wydaney Summie Sto Tysięcy wynoszącey, na też wydatki extraordynaryine, Deputacya ma uwiadomić Stany, przed uczynieniem dalszych Rekwizycyi.

Dnia 19. Czerwca Roku 1790.

Zalecenie Kommissyi Skarbu Koronnego.

154. ZAlecamy Kommissyi Skarbu Koronnego, ażeby ta zważaiąc na tak znaczny upadek przez ogień Miast Leszna i Kempna Pogranicznych, aby uniknąć emigrancyi Fabrykantów, nayprzyzwoitszy sposób allewiacyi w Podatkach w proporcyi Podatków, oprócz Cła, do Skarbu przez też Miasta wnoszonych, i szkod poniesionych, oprócz zwyczayney przez Prawo przepisaney allewiacyi, uczyniła i rozrządziła.

Dnia 19. Czerwca Roku 1790.

Zalecenie Kommissyi Skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

155. ZAlecamy Kommissyi Skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego, ażeby ta, zważaiąc na tak znaczny upadek przez Ogień Miasta Brześcia Litewskiego, nayprzyzwoitszy sposób allewiacyi w Podatkach w proporcyi Podatków, oprócz Cła do Skarbu przez toż Miasto wnoszonych, i szkod poniesionych, oprócz zwyczayney przez Prawo przepisaney allewiacyi, uczyniła i rozrządziła.

Dnia 19. Czerwca Roku 1790.

Warunek dla Miasta Leszna.

156. GDy Mieszkańcy Miasta Leszna, nie tylko z Maiątku, ale i z Siedlisk swoich dosyć ozdobnych, zupełnie przez pożar ognia wyzuci zostali, tak dalece, iż tylko tułaczami do nieiakiego czasu bydź muszą, dla tego My Król, za zgodą Skonfederowanych Stanów, niżeli Ciż nieszczęśliwi Mieszkańcy w swoich Placach wystawią dla siebie mięszkania, przytulenie się i sprawowanie wszelkich Rzemiosł, w pobliższych Miastach Kraiu Naszego, bez wszelkiey opłaty do Cechów, dla nich upewniamy.

Dnia 19. Lipca Roku 1790.

Ustanowienie Zsypki.

157. NIedostatek Płacy dla Woyska, i niedostatek w Skarbach Oboyga Narodów, Nam doniesiony, wyciągaiąc po Nas, abyśmy iak naytroskliwiey nayskutecznieysze śrzodki obmyślili utrzymania Powagi Narodu, i bezpieczeństwa Kraju; My Król, za powszechną Stanów Skonfederowanych zgodą, Zsypkę Zboża, końcem dopełnienia Funduszu, na utrzymanie Woyska, ustanawiamy. Żeby zaś takowey Zsypki sprawiedliwe nastąpiło rozrządzenie, zalecamy Deputacyi Koekwacyiney, aby ta zniosłszy się z Kommissyami Woy-

ſkową i Skarbowemi, żadnego z Rolników, nawet i Mieſzczan Rolą trzymaiących, nie wyłączaiąc i Dobra Naſze Stołowe Królewſkie, i Szlachtę od Ofiary Dzieſiątego Groſza uwolnioną poddaiąc, Projekt w ciągu Niedziel ſześciu ułożyła, i Nam Królowi, i Stanom Seymuiącym, do Decyzyi podała.

Dnia 22. Czerwca Roku 1790.

Wyznaczenie Deputacyi do Roztrząśnienia Proiektu Reformy Zydòw.

158. Ponieważ Lud Zydowski w Kraiach Rzeczypospolitey Naszey znacznie teraz rozmnożony, potrzebuie w sposobach rządzenia się swoiego, koniecznie Reformy, i w tym celu podany Proiekt znayduie się w deliberacyi, więc chcąc ten Proiekt roztrząsnąć, wydoskonalić, i do Decyzyi przybliżyć, wyznaczamy Deputacyą, to iest:

Z SENATU.

Przew: Garnysza Podkanclerzego Koronnego, Biskupa Chełmskiego.
WW. Jezierskiego Kasztelana Łukowskiego.
Felkerzamba Kasztelana Witebskiego.

Z STANU RYCERSKIEGO.

z Prowincyi Mało-Polskiey.

UUr: Wybranowskiego Posła Lubelskiego.
Chołoniewskiego Posła Bracławskiego.

z Prowincyi Wielko-Polskiey.

UUr: Zakrzewskiego Posła Poznańskiego.
Walewskiego Posła Sieradzkiego.

z Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

UUr: Bernowicza Posła Nowogrodzkiego.
Butrymowicza Posła Pińskiego.

Którzy to Wielmożni, i Urodzeni Deputowani, Proiekt wspomniony rozważą, roztrząsną, Uwagi względem niego od Obywatelów, i od samych Zydów wyszłe, przeczytaią i rozbiorą, a nawet z Zydami oświeceńszemi względem udoskonalenia tego Proiektu, i względem skuteczniеyszego Zydów zreformowania pomówią, i naradzą się, a to Dzieło swoie naydaley za Niedziel cztery, Stanom Seymuiącym do Decyzyi podadzą.

Dnia 28. Czerwca Roku 1790.

Zabeśpieczenie Chorągwi Trybunału Głòwnego Litewſkiego.

159. Zachowuiąc Chorągiew Węgierską Trybunałowi Litewskiemu assystuiącą w tym, w iakim dziś iest Komplecie, w liczbie

czbie Głów 64. w teyże Chorągwi Rotmistrza i Officyerów przy Randze i Gaży dawnieyszey, i tym Stanie, w iakim iest dotąd, zupełnie utrzymuiemy. A Unter-Officyerom i Gemeynom płacę równą z Komputem Woyska Litewskiego, stosownie do Etatu, My Król, za zgodą Skonfederowanych Stanów wyznaczamy, i opatrzenie wszelkich dla tey Chorągwi Rekwizytów Kommissyi Woyskowey zlecamy.

Zalecenie Pisarzom Polnym Oboyga Narodów.

160. PIsarze Polni Oboyga Narodów Rangę Generałów Leutnantów aktualną w Woysku bez kommenderowania Diwizyami maiący, aby Woysko *respective* swoich Prowincyi zlustrowali, nakazuiemy, dozieraiąc pilnie kompletu Korpusów wszelakich, oraz całości i porządku w Kassach tychże Korpusów. Po którey dopełnioney Lustracyi Rapport dostateczny Nam Królowi i Stanom Seymuiącym uczynią, a Kommissya Woyskowa nieodwłocznie Woysko Oboyga Narodów o nastąpić maiącey Lustracyi uwiadomi. Dokładne zaś Pisarzów Polnych obowiązki, iako też Strażników i Oboźnych Oboyga Narodów do czasu opisu ogólnego przy Formie Rządu odkładamy. Dla dokładnieyszego zaś dopełnienia obowiązków Urzędów tychże Pisarzów, Kommissya Woyskowa potrzebne im informacye wyda.

Zalecenie Kommissyi Skarbu Koronnego.

161. LUbo Miasto Warszawa na Sessyi swoiey mianey na Ratuszu, uchwałą swoią Podatek Protunkowy na Skarb Koronny darowało, gdy iednak od Kommissyi Skarbu Koronnego doniesiono iest: iż wiele Osób, Possessorów, i Mieszkańców w Warszawie żądali powrócenia; przeto zlecamy Kommissyi Skarbu Koronnego, aby żądaiącym powrócenia Protunkowego Podatku, za złożeniem Kwitów, tenże Podatek potrąciła.

Zalecenie Kommissyi Skarbu Koronnego.

162. KOmmissya Skarbu Koronnego w Fundusz wieczysty stutysięczney Intraty dla Xiążąt Biskupów Krakowskich trzy Wsie za Rzeką Przemszą sytuowane, a zawsze do Biskupstwa należące, podług dzisieyszego Prawa umieści, i one na Dochód Biskupi na zawsze przeznaczy. Z Dóbr zaś na Skarb odebranych w kwocie trzynaście tysięcy pięćset Złotych Arędą teraźnieyszemu Xięciu Nominatowi, podług Lustracyi z regularną do Skarbu Opłatą, *ad vitae ejus tempora*, wypuści.

Zalecenie Deputacyom do examinowania Skarbów Oboyga Narodów, wyznaczonym.

163. GDy Prawem oznaczony czas do odebrania Rachunków dwóletnich od Kommissyów Skarbowych, oraz nowych Kom-

missarzów obrania przybliża się; Przeto My Król, wraz z Skonfederowanemi Stanami, zalecamy Deputacyom, które na początku Seymu, na ten koniec wyznaczyliśmy, aby na Dniu dwudziestym Sierpnia, Roku bieżącego, równie i z ostatnich dwóch Lat, to iest: od Pierwszego Września Tysiąc Siedmset Ośmdziesiąt Osmego, do tegoż Dnia, Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiątego Roku, od tychże Kommissyów Sprawę z ich Urzędowania, wglądaiąc nawet w szczeguły Expensów, odebrały, i Nam Królowi, oraz Stanom, stosownie do dawnych Praw, o Czynach czteroletnich tych Magistratur, *Ultimis Octobris*, doniosły; A gdyby też Deputacye widziały konieczną potrzebę rychleyszego Stanom Zgromadzonym doniesienia, wolno im to będzie uczynić, nie czekaiąc ogólnego Rapportu.

Dnia 24. Lipca Roku 1790.

Zalecenie Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów.

164. GDy Kommissya Woyskowa Oboyga Narodów Nam Królowi, i Stanom Seymuiącym przekłada potrzebę do łatwieyszego użycia sił Woyskowych, ustanowienia pewney liczby Strzelców; przeto My Król, za zgodą Skonfederowanych Stanów mieć chcemy: aby taż Kommissya Woyskowa do każdey Kompanii w Regimentach Pieszych Polowych po piętnastu Strzelców, i iednym Unter-Officyerze, z oznaczeniem Gaży, iako w Korpusie Artylleryi Zołnierze, i Unter-Officyerowie odbieraią, zawerbować kazała, i z naywiększą oszczędnością obrachowawszy wydatek na pierwiastkowe sporządzenie Broni, i umundurowanie z Kraiowych Fabryk, do Kommissyów Skarbowych rekwirowała.

Dnia 27. Lipca Roku 1790.

Wyznaczenie Deputacyi do ułożenia Projektu względem Ekonomiki wewnętrzney Kraiowey.

165. POnieważ założenie Fabryk dla uzbroienia Woyska i Cywilnych potrzeb, nieodbicie iest potrzebne, niemniey pomoc przyciśnionemu obcą mocą handlowi koniecznie należy, a ztąd ku ustanowieniu Fabryk Kraiowych, czyszczeniu Rzek, kopaniu Kanałów, tudzież ustanowieniu Banku Kraiowego, ułożenie Projektu iest pożyteczne; przeto wyznaczamy Deputacyą, która wraz z Delegowanemi od Kommissyów Skarbowych Oboyga Narodów, wezwawszy do siebie Osoby z Kommissoryatu, z Bankierów, Kupców, dla naradzenia się, Projekt ułożą, i do Stanów przyniosą nieodwłocznie: A do tey Deputacyi wyznaczamy: Wielmożnego Jezierskiego Kasztelana Łukowskiego, Urodzonych Zakrzewskiego Posła Poznańskiego, Działyńskiego Posła Poznańskiego, Xięcia Czartoryskiego Posła Wołyńskiego, Bernowicza Posła Nowogrodzkiego, Butrymowicza Posła Pińskiego, Moszyńskiego Sekretarza Wielkiego Wo Xa Litto Posła Bracławskiego, Potockiego Starościca Guzowskiego, i Xiędza Ossowskiego.

Dnia

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi Prow. Koronnych Marszałek

118a

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek konfederacyi W. X. Lit.

Bazyli Walicki Wojewoda Generał Ziem Rawskich dep. do konst. z Senatu Prow. Wielkopolskiej Antoni Giełgud Starosta Jeneralny Xstwa Żmudzkiego dep. do konst. z Senatu z prow. W. X. Litt. Józef Xiąże Czartoryski Poseł Wołyński deput. do Konstytucyi z Prow. Małopolskiej Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski dep. do kon. z Prow. Małopolskiej A. Suchodolski P. W. S. dep. do kon. Post Cujus quidem Constitutionem ...

202

Dnia 24. Lipca Roku 1790.

Zlecenie Wielmożnym Pieczętarzom Oboyga Narodów.

166. ZLecamy Wielmożnym Pieczętarzom Oboyga Narodów przeyrzenia Pretensyi Biskupa Inflantskiego i Kurlandzkiego, do Dóbr Fundufzowych Biskupstwa w Xięstwie Kurlandzkim w Powiecie Piltyńskim, iakoteż innych okoliczności tyczących się Religii Katolickiey w tym Xięztwie, i przyniesienia w przeciągu trzech Miesięcy Projektu z opinią ugody, albo oddania sprawiedliwości Stronom interessowanym, pod approbatę Nas Króla, i Stanów Rzeczypospolitey.

Dnia 28. Lipca 1790. Roku.

Zabeśpieczenie Fundufzu Mansyonaryi Stwołowickiey.

167. GDy Wielebny Xiądz Waleryan Dziurdziewicz Kanonik Inflantski, w zamiarze chwalebnym pomnożenia Edukacyi dla oboiey Szlacheckiey Młodzi, na Placach przez się nabytych i zabudowanych w Miasteczku Stwołowiczach położonych, funduiąc Mansyonaryą, ku temu celowi dla utrzymania dwóch Xięży Swieckich, i Dyrektora Mansyonaryi, Summę pięćdziesiąt cztery Tysiące Złotych, wieczyście przeznacza, i to Fundufzem w opisanych przez się warunkach ubeśpieczyć przedsiębierze, tę oraz Intencyą Nam Stanom przez Urodzonych Posłów Wielkiego Xięstwa Litewskiego, ku otrzymaniu wolności do uczynienia, a ugruntowania uczynić się maiącey Fundacyi donosi; My Król, wraz z Skonfederowanemi Stanami, takową użyteczną dla Kraiu determinacyą przyimuiąc, pozwalamy Wielebnemu Xiędzu Waleryanowi Dziurdziewiczowi Kanonikowi Inflantskiemu Fundufz wieczysty Summy Pięćdziesiąt Czterech Tysięcy Złotych Polskich, na Dobrach Litewskich pewnych, lokować się maiących na Mansyonaryą Stwołowicką, wespół z Placami w tym Mieście będącemi, dla utrzymania Edukacyi Szlacheckiey Młodzi Zapisem do Przepisów Kraiowych stosownym uczynić, który Fundufz sposobem z Prawa należnym, skoro sprawiony i przed Aktami właściwemi zeznany będzie: że trwałym, ważnym, i moc Approbaty Seymowey maiącym, na zawsze zostanie, zabezpieczamy.

Dnia 28. Lipca Roku 1790.

Fundufz Mansyonaryi na Edukacyą Kleryków Obrządku Ruskiego i Ormiańskiego.

168. GDy Papiezkiego Alumnatu Fundufz na Edukacyą Kleryków Obrządku Ruskiego i Ormiańskiego, z Lwowa do Kamieńca Podolskiego przeniesionym został, i gdy Oyciec Swięty ma w dawnym swoim przedsięwzięciu powiększyć tenże Fundufz przez kupienie Dobr za Dwakroć Sto Tysięcy; przeto My Król, z Stanami Skonfederowanemi, tę Łaskę Oyca Swiętego dla Polskiego Kraju, z wdzięcznością przyimuiąc, chętnie na takowe kupno Dobr za Dwakroć Sto Tysięcy, zezwalamy.

Dnia 28. Lipca Roku 1790.

Opatrzenie Cerkwi Swiętego Jana w Kamieńcu.

169. CHcąc mieć Cerkiew Swiętego Jana w Mieście Naszym Kamieńcu Podolskim Funduszem opatrzoną, aby Ludowi Parafialnemu, i Zołnierzom Garnizonowym *Ritûs Graeco-Uniti*, w znaczney liczbie na Duchowney usłudze nie zbywało; przeto na utrzymanie przy niey na zawsze trzech Kapłanów Swieckich, to iest: Parocha, i dwóch Wikarych, iako też reparacyi, i innych potrzeb; gdy za chwalebnym przykładem gorliwego Pasterza teraźnieyszego Przewielebnego Piotra Bielańskiego, który przy tey Cerkwi, iako Katedrze swoiey, Dom dla Biskupów znacznym nakładem z przyozdobieniem Miasta wymurował, Summę Sto Tysięcy pobożni ofiaruią na to; My Król, za zgodą Stanów, tęż Summę z Prowizyą po Pięć od Sta lokować na Dobrach Ziemskich, i wieczyście zapisać pozwalamy.

Dnia 31. Lipca Roku 1790.

Zalecenie Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów.

170. POnieważ nietylko z czasu teraźnieyszego, ale i zadawnione po Brygadach, Regimentach, i Pułkach, okazuią się uszczerbki, zkąd niedostateczność i nieporządek w tychże Korpusach do wielu lat trwałby; Przeto zalecamy Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów, ażeby ta utraty takowych Rzeczypospolitey własności, nietylko z Osob w Służbie przytomnych, ale nawet z Służby od zaczęcia Seymu wyszłych, dochodziła.

Dnia 31. Lipca Roku 1790.

Zalecenie Kommissyi Woyskowey i Pisarzom Polnym Oboyga Narodów.

171. CHcąc iak naydokładniey mieć dopełnione zalecenie Pisarzom Polnym Oboyga Narodów na teraźnieyszym Seymie dane, tak, aby nietylko poprawa dawnych w Woysku nieporządków, ieżeli się zdarzyły, nastąpiła, ale iżby nadal zapobiedź wszelkim w tey mierze zdrożnościom; My Król, za zgodą Stanów nakazuiemy: aby Pisarze Polni Oboyga Narodów, dopóki dokładne ich obowiązków przy Formie Rządu nie nastąpi opisanie, cum voce *informativa & consultiva*, zasiadać maiąc wolność, w każdym czasie, w Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów, wspólnie z nią układali sposoby ulepszenia i urządzenia Stanu Woyska.

Dnia 31. Lipca Roku 1790.

Zalecenie Deputacyi do examinowania bywszego Departamentu Woyskowego.

172. POnieważ zbliża się czas zdania Explikacyi z Czynów Percepty i Expensy Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów,

więc

więc zlecamy Deputacyi do examinowania bywſzego Departamentu Woyſkowego wyznaczoney, aby wſzyſtkie Czynności, Protokuły, Percepty i Expenſa, na potrzeby Woyſka użyte, wyexaminowała, i Nas Króla, wraz z Stanami Seymuiącemi, w Mieſiącu Październiku o tychże, i o czynach bywſzego Departamentu Woyſkowego uwiadomiła.

~~Dnia 9. Sierpnia Roku 1790.~~

Przeciągnienie czaſu dla Deputacyi Koekwacyiney.

173. GDy Deputacya Koekwacyina Ofiary Dzieſiątego Gróſza, dla nienadeſłania Luſtracyi nowych Kominowego od Kommiſſyów Cywilno-Woyſkowych Woiewódzkich, i na Termin Dwu-Mieſięczny, dziś kończący ſię, nie mogła ſwego wygotować Dzieła, więc aby po upłynionym wyznaczonym czaſie bezczynną nie zoſtawała, ile maiąca i oſobliwy Projekt do uformowania względem Zſypki Zboża do Magazynu ſobie polecony, tak dogadzaiąc tym potrzebom, czas znowu do dwóch Mieſięcy, dla dokończenia zaczętey roboty, przeciągamy.

~~Dnia 11. Sierpnia Roku 1790.~~

Zalecenie Kommiſſyi Woyſkowey Oboyga Narodów.

174. CHcąc dokładne mieć uwiadomienie o Stanie Kaſs iſtotnym w Brygadach, Korpuſach, Pułkach i Regimentach Woyſk Oboyga Narodów; Zalecamy Kommiſſyi Woyſkowey Oboyga Narodów, aby na ten ieden raz Termin Likwidacyi w Septembrze przypadaiącey, do oſtatnich Dni Nowembra odſunęła, a w tym czaſie przeciągu do każdey Brygady i do każdego Pułku i Regimentu, wyznaczyła po iednemu Officyerze z obcego Korpusu, Kommissya Woyskowa wysyłaiąc Officyerów na Likwidacyą, uwiadomi o tym Kommissye Woiewódzkie *respective* Konsystencyi, które iednego z pomiędzy siebie, aby był przytomny, i Likwidacyi Kassy znayduiącego się Kompletu i Rekwizytów wszystkich wspólnie doglądał, wyszlą. Jeżeliby zaś wyznaczony Kommissarz, po Rekwizycyi, na czas nie ziechał, wtenczas Kommenderowani sami Likwidacyą odprawią. Ci zaś Officyerowie Kommenderowani na mieysce swoiey destynacyi ziechawszy, Ordynans, ktory im wyda Kommissya Woyskowa Oboyga Narodów podług Instrukcyi i Schematu danego, bez żadney od kogożkolwiek przeszkody dopełniać będą. A Kommissye Skarbowe Oboyga Narodów potrzebną Summę na takowey Kommissyi odbycie, za Rekwizycyą Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodow, wypłacić, lub zaassygnować, *salvo calculo*, będą powinny. Kommissya zaś Woyskowa wyda Ordynanse do Rotmistrzów Kawaleryi Narodowych, ażeby potrzebne do Likwidacyi Regestra i explikacye, albo sami likwiduiącym osobiście złożyli, albo na czas naznaczony one przysłali. Kommissarze Cywilno-Woyskowi o Czynnościach swoich doniosą UU. Marszałkom Konfederacyi Oboyga Narodów.

~~Dnia 12. Sierpnia Roku 1790.~~

Zalecenie Sądowi Seymowemu.

175. INkwizycye w Sprawie W. Adama Xięcia Ponińskiego Podskarbiego Wielkiego Koronnego, aby w przeciągu dwóch Niedziel ukończone były, mieć chcemy i polecamy, aby Sąd bez względu na niedostarczenie Swiadków, ieźliby ich Strony niedostawiły, do sądzenia ostatecznego przystąpił, i Wyrok w przeciągu czterech Ty-

 go-

godni ogłosił, a to pod rygorem za zaniedbanie opisanym w Prawie Sąd wyznaczaiącym.

Dnia 18. Sierpnia Roku 1790.

Zalecenie na teraz Sądom Assessorskim Koronnym.

176. GDy dla nieobrania Assessorów do Sądów Naszych Zadwornych Koronnych w dwóch Kadencyach Regestr *Fisci* branym nie był; Przeto przyśpieszaiąc potrzebuiącym Stronom sprawiedliwość, *ad Assessores Natos cum voto decisivo & consultivo*, My Król natenraz nominować będziemy Assessorów na mieysce Recessowanych, a czas a *Decima Quinta Septembris*, *ad ultimam Octobris* do sądzenia Spraw *Fisci* natenraz determinuiemy, nienaruszaiąc Ordynacyi dla Regestrów innych Prawem przepisaney. A że tak Sądy Nasze Zadworne Koronne, iako i Seym ninieyszy w Warszawie maią mieysce, przeto, że w Sprawach *Fisci* żaden Senator, Minister, ani Poseł *beneficio suspensionis* zasłaniać się nie ma, deklaruiemy.

Dnia 9. Września Roku 1790.

Odesłanie Sprawy z Urodzonym Bonawenturą Klityńskim.

176. NA przełożenie Sądów Seymowych, oskarżenie przeciw Urodzonemu Bonawenturze Klityńskiemu o sfabrykowanie Pisma Konstytucyą mianowanego, do Sądu Grodu Warszawskiego z gotowemi Terminami do Sądów Seymowych wydanemi, po odsądzenie tey Sprawy *Extra-Cadentiam*, *salva Appellatione* do Trybunału Lubelskiego z Regestru *Incarceratorum* odsyłamy.

Dnia 15. Września Roku 1790.

Deklaracya względem Szafunku Krzeseł Senatorskich i Ministeryów.

177. PO zniesieniu Rady Nieustaiącey z Jey Opisami, Szafunek Senatorskich Krzeseł i Ministeryów, do których Kandydatów Rada podawała, do pierwszego zwracaiąc źrzodła, w dowód przywiązania i zaufania Narodu, a niemniey z przeświadczenia o Oycowskiey Nayiaśnieyszego Króla Jmci Pana Naszego Miłościwego, chęci przyczynienia się do udoskonalenia nie podległego, wolnego, i pewnego Rządu, pomieniony Szafunek Krzeseł Senatorskich i Ministeryów, podług opisów Paktów Konwentów, i Praw Rzeczypospolitey, Nayiaśnieyszemu Królowi Jmci Panu Naszemu Miłościwemu łaskawie dziś Panuiącemu, do naydłuższego życia Jego uprzeymie, dobrowolnie, i iednomyślnie powracamy.

Dnia 20. Września Roku 1790.

Warunek.

178. MY Król, za zgodą Skonfederowanych Rzeczypospolitey Stanów, liczbę Ministeryów zmnieyszoną mieć chcemy.

Dnia 22. Września Roku 1790.

Wyznaczenie Posłów do Dworów Francuzkiego i Hiszpańskiego.

179. GDy Nam Deputacya do Spraw Zagranicznych wyznaczona przełożyła: Iż tak związki Polityczne, iako też Handel Kraio-

Kraiowy, porozumienia się z Dworem Francuzkim i Hiszpańskim czynią potrzebne; Przeto My Król, za zgodą Stanów Rzeczypospolitey Skonfederowanych, Posła Extraordynaryinego i Pełnomocnego Urodzonego Szczesnego Oraczewskiego do Dworu Francuzkiego, a Urodzonego Tadeusza Morskiego, do Dworu Hiszpańskiego wysyłamy. Dla których od Nas wyznaczonych Posłów przyśpieszenie expedycyi Deputacyi do Spraw Zagranicznych, za zgodą Stanów zlecamy; Niemniey mieć chcemy, aby UU. Marszałkowie Seymowy i Konfederacyi Oboyga Narodów na potrzebne Expensa w tey mierze do Skarbów Oboyga Narodów wydali Assygnacye.

Zalecenie UU. Marszałkom, Seymowemu i Konfederacyi Oboyga Narodów.

180. GDy Stany Skonfederowane Rzeczypospolitey w troskliwości, aby Oyczyznę w szczęśliwey spokoyności zachować, i rozdwoienia Narodu, po naydłuższym Nayiaśnieyszego Stanisława Augusta łaskawie Nam dziś panuiącego życiu, uniknąć, przedsięwzięły wybadać wolę Narodu; Tym końcem zlecaią UU. Marszałkom Seymowemu i Konfederacyi Oboyga Narodów wydanie Uniwersału do Woiewództw, Ziem i Powiatów, w którym oznaymią Narodowi, iż Nayiaśnieyszy Pan w chęci uszczęśliwienia Oyczyzny, z którey łona na Tron wyniesiony został, zezwala na zapytanie Narodu, (który miał i ma wolne obieranie Królów, a którego My naruszać tym Zapytaniem nie myślemy) czyli iest wolą Jego, aby za życia Nayiaśnieyszego Pana niebeśpieczeństwo bez-Królewia zastąpione było wyborem wolnym Następcy na Tron.

Przedłużenie czasu dla Deputacyi do porównania Ofiary i Podatków wyznaczoney.

181. GDy Deputacya do Koekwacyi Ofiary Dziesiątego Grosza z przydanym potym obowiązkiem ułożenia Projektu Zsypki Zboża od Nas Króla i Skonfederowanych Seymuiących Stanów wyznaczona, dla nienadesłanych wielu nowych Kominowego Taryff od Kommissyów Cywilno-Woyskowych, Woiewódzkich i Powiatowych, a oraz i nie wszystkich Tranzakcyi z różnych Aktów, dotąd nie mogła swego w czasie oznaczonym zakończyć Dzieła. Przeto dla tych przyczyń My Król i Skonfederowane Rzeczypospolitey Stany, dla dokończenia Czynności Deputacyi Koekwacyiney, czas do Niedziel ieszcze sześciu przedłużamy.

Czas Seymików.

182. PO zapadłym Prawie zlecaiącym UU. Marszałkom Konfederacyi Oboyga Narodów, wydać Uniwersały do Narodu z zapytaniem o wolą Województw, Ziem i Powiatów, względem wy-

boru Następcy do Tronu, czyli go za życia Nas Krôla mieć chcą dopełniony; gdy końcem uskutecznienia takowego Prawa, Seymików wyznaczenie iest potrzebne, My Król, za prośbą i zgodą Seymuiących Stanów, dzień Szesnasty Listopada, Roku bieżącego 1790. Seymikom w porządku odpowiedzi na wyżey wspomnione Seymu zapytanie, naznaczamy, i na ten koniec wydać Uniwersały stosownie do zapadłego powyżey wspomnionego Prawa, Kancellaryom Naszym Oboyga Narodów nakażemy.

Dnia 4. Października Roku 1790.

Wyznaczenie mieysca Sądom i Seymikom Powiatu Rzeczyckiego.

183. GDy Posłowie Powiatu Rzeczyckiego na mocy nadesłanych sobie Instrukcyi, Seymikiem tegorocznym, Gromnicznym uchwalonych, równie nadesłanych przełożeń od Kommissyi Cywilno-Woyskowey tegoż Powiatu, podług Prawa na ninieyszym Seymie zapadłego w Bobruysku agituiącey się, iako też przez umyślnie delegowane Osoby, przekładali Stanom Seymuiącym, niedogodność mieysca Sądów i Seymików odbywania w Mieście Rzeczycy nad Dnieprem Rzeką graniczną sytuowanym, a ztąd różnym przypadkom podpadaiącym, równie dla Obywatelstwa niedogodnym, tak w ieżdżeniu do Aktów Publicznych więcey trzydziestu mil, z iednego brzegu Powiatu na drugi, iako też dla niezręczności w oddzielnym mieyscu agituiącey się Kommissyi Cywilno-Woyskowey, My Król z Skonfederowanemi Stanami Rzplitey przychylaiąc się do prozb i przełożeń sprawiedliwych tegoż Powiatu, mieysce Sądom i Seymikom tamecznym, Miasto Nasze Bobruysk *in meditullio* leżące, a w nim Kościoł po Jezuicki do Seymikowania naznaczamy, Akta wszelkie z Rzeczycy, tamże nieodwłocznie przenieść determinuiemy, i natychmiast zupełną ninieyszego Prawa Exekucyą mieć chcemy.

Dnia 18. Października Roku 1790.

Warunek

184. POdchlebiały usiłowaniom Naszym nadzieie, że celom Związku Naszego wystarczemy w tym czasie, który końcowi Seymu teraźnieyszego i Konfederacyi naznaczyliśmy; ale gdy potrzeby Rzeczypospolitey od zupełnego opatrzenia ieszcze dalekie, Rząd niedokończony, i sytuacya polityczna Kraiu Naszego ieszcze niezbespieczona, przeświadczaią Nas, o potrzebie przedłużenia trwałości Konfederacyi: Przeto z takowych powodów Związek Konfederacyi ninieyszey w mocy, i trwałości swoiey zachowuiemy. A nayprzod: Że w tym celu Posłowie, którzy tenże dzisieyszy Związek Konfederacyi Seymowey składaią, w składzie dalszym Konfederacyi Seymowey Prawem zatwierdzoney do liczby tych Posłów, których Woiewództwa, Ziemie i Powiaty obierać na przyszłych Seymikach będą, maią bydź zachowani, waruiemy. Dlaczego stanowiemy, aby każde Woiewództwo, Ziemia i Powiat na Seymikach dnia Szęsnastego Listopada bieżącego (na który dzień dla umnieyszenia trudów Obywatelom, Seymiki Dziewiątego Lutego, Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiąt Pierwszego Roku do obrania Posłów wyznaczone zbliżamy) taką liczbę Posłów, iaka zwyczaynie obierać się gdzie podług Prawa zwykła, obiorą. Obrani Posłowie do Seymu teraźniey-

122

Stanisław Nałęcz Ma-łachowski Ref. W. K. Sey-mowy i konfed. Prow Ko-ronnych Marszałek — Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Litt. Marszałek konfe-deracy. W. X. Litt.

Antoni Xże Jabłonowski kasztelan krakowski deputat z Senatu z Małeppol. Antoni Giełgud Starosta General. Xstwa Żmudzkiego dep. do konst. z Senatu z prow. Wo. Xa. Litt. Józef Xiążę Czartoryski [illegible] L. poseł Wołyński dep. do konstytucyi z prow. Mało-polskiej Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski depat. do kon. z Prow. Małopolskiej Adam Nałęcz Moszczeński Chorąży Winnicki Poseł Wctwa Poznańskiego dep. do konstyt. z Prow. Wielkopolskiej m. p. Józef Zabiełło Łowczy Wki Litt Poseł z Xstwa Żmudzkiego. Post Cujus quidem Constitutionis etc. —

teraźnieyszego na dzień szesnasty Miesiąca Grudnia Roku teraźnieyszego przybędą, i Akcess do Konfederacyi uczyniwszy, pod trwaiącym Związkiem z dawnemi Posłami, i pod Laskami w teraźnieyszym Seymie cnotliwie władanemi, Dzieło to Seymowe spólnie kończyć będą. Alternatę następuiącego Seymu dla Prowincyi Litewskiey, po rozwiązaniu Konfederacyi ninieyszey iak nayuroczyściey waruiemy.

~~Dnia 25. Października Roku 1790.~~

Ostrzeżenie.

~~185.~~ CHcąc mieć porządne Instrukcye na teraźnieyszych Seymikach Szesnastego Listopada przypadaiących, mieć chcemy, aby przed Elekcyą Posłów też Instrukcye w mieyscu Seymików *unanimitate* albo *pluralitate* decydowane były.

~~Dnia 25. Października Roku 1790.~~

Względ na zasługi UU. Kommissarzów do wynalezienia Ofiary, i Podatków wyznaczonych.

~~186.~~ ZA przełożeniem UU. Posłów, iż UU. Kommissarze do wylikwidowania Intrat Obywatelskich, i wynalezienia Podatku na Woysko na Seymie teraźnieyszym przez Stany Rzeczypospolitey wyznaczeni, urzędowanie, i obowiązki swoie pracowicie dopełniali; przeto My Krol, za zgodą Skonfederowanych Rzplitey Stanów, takową usługę publiczną w względzie maiąc, że iest zasługą do osiągnienia wszelkich Funkcyi i Urzędów deklaruiemy.

~~Dnia 25. Października Roku 1790.~~

Warunek o Suspensach.

~~187.~~ ABy Obywatele Rzeczypospolitey mogli prędzey swoią zyskiwać sprawiedliwość, tym więcey gdy liczba Posłów powiększoną została, przeto nim w opisie Formy Rządu ogólna względem Suspens nastąpi Ustawa, stanowiemy teraz: aby żaden z Senatorów, Ministrów, ani Posłów Suspensy brać nie mógł w żadnych Subselliach Sądowych, waruiąc iednak, iż gdyby wyciągała osobistość Senatora, Ministra, lub Posła wykonania Przysięgi, aby tę w Aktach Warszawskich, lub w bliższych ku swoiey zręczności dopełnił, i *per Oblatam* podał, a Sąd żaden do osobistego stawienia się Senatora, Ministra, i Posła w czasie Seymowania obowiązywać nie będzie. Jeśliby w Sądzie ktorym wypadało ukaranie osobiste wieżą którego z Seymuiących, Sąd każdy czas zasiadania w sześć Niedziel po skończonym Seymie naznaczać ma, a całe Prawo teraźnieysze Exekucyą brać będzie od dnia szesnastego Grudnia Roku bieżącego. Kondemnaty otrzymane *stante Functione ab Activitate* tylko pod żadnym pretextem oddalać nie mogą.

Dnia 27. Października Roku 1790.

Dozwolenie odłożenia na raz ieden Sądów Ziemskich i Grodzkich.

188. PONieważ Prawem Seymu ninieyszego oznaczone są Seymiki dnia Szesnastego Listopada Roku bieżącego, a tegoż samego dnia w wielu Woiewództwach, Ziemiach i Powiatach, Kadencye Sądów Ziemskich i Grodzkich, do sądzenia przypadaią; przeto aby sprawiedliwość nie doznawała opóźnienia, dozwalamy wszystkim Sądom Ziemskim i Grodzkim w Koronie odłożyć na ten raz Kadencye Sądowe w czasie Seymików następuiących w mieyscach tych, gdzie Seymiki nieodprawuią się do dwóch tygodni, to iest, do dnia dwudziestego dziewiątego Novembra. Na mieysce zaś upadłey Kadencyi Ziemskiey w Woiewództwie Kaliskim końcem przyśpieszenia Obywatelom sprawiedliwości, pozwalamy na ten raz Sądom Ziemskim inną Kadencyą w Poniedziałek po trzech Królach w Roku przyszłym Tysiąc Siedmset Dziewiędziesiąt pierwszym odsądzić.

Dnia 27. Października Roku 1790.

Rozrządzenie Zsypki zbożowey w Koronie i w W. Xięstwie Litewskim.

189. GDY Prawem teraźnieyszego Seymu postanowiona Zsypka Zboża, końcem dopełniania Funduszu na utrzymanie Woyska, sprawiedliwego potrzebuie urządzenia; Przeto My Król, za zgodą Stanów stanowiemy:

1mo. W Dobrach wszelkiey natury w Koronie i Litwie, z każdego Dworskiego i Rolniczego Komina ostatniemi tegorocznemi Lustracyami wyszczególnionego, Posiadacze tychże Dymów Zyta po garncy dwa, Owsa po garncy cztery, corocznie na Woysko dawać będą. W Woiewództwach zaś Kijowskim, Podolskim, i Bracławskim iako przy obfitości zboża, taniość maiących, z tychże Dóbr wszelkiey natury, Zyta po garncy trzy, i Owsa po garncy sześć, corocznie dawać będą obowiązani.

2do. Za Dymy Rolnicze rachowane bydź maią te wszystkie Dymy, których Posiadacze i Mieszkańcy zbożem grunta zasiewaią. Żaden Possessor takowych Dymów bądź w Dobrach Naszych Stołowych Królewskich, bądź w Królewszczyznach, lub Duchownych, czyli Maltańskich albo Xięży iakiegokolwiek bądź Obrządku Religii, bądź nawet w częściach tey Szlachty i Duchownych, którzy Prawem od Ofiary Dziesiątego Grosza uwolnieni byli, wyłączonym bydź nie może. Te tylko szczególnie Dymy od dawania Zsypki uwalniaią się, których Posiadacze gruntów żadnych nie maią, albo którzy Warzywowe tylko maią ogrody.

3tio. Dla oddzielenia Dymów Rolniczych od nierolniczych pola niemaiących, uformowanie Taryffy Zsypkowey do Kommissyów Cywilno-Woyskowych każdego Woiewództwa, Ziemi i Powiatu odsyłamy, nakazuiąc: aby w komplecie zwyczaynym, po odebraniu i Oblacie teraźniey-

raźnieyszego Prawa, nieodwłocznie czynność przepisaną rozpocząwszy, w przeciągu Tygodni Sześciu też zakończyli. Po odebraniu Prawa teraźnieyszego, rzeczone Kommissye wszystkich o nim obwieszczą i ostrzegą, aby Zboże na Zsypkę postanowione zachowali. Z ostatnich Taryff tegorocznych Lustracyi dymowego starać się będą uczynić różnicę Dymów Rolniczych od nierolniczych, a ieżeliby z tych Taryff doyść tey różnicy w których Dobrach nie mogły, więc dla doyścia iey, Zwierzchnościom mieyscowym takowych Dóbr, Tabellę klassyfikuiącą Dymy Rolnicze od nierolniczych podać nakażą. Dziedzice zaś Dóbr, Possessorowie, ich Ekonomowie, albo Dyspozytorowie w Dobrach Ziemskich i Wsiach wszelkich, a w Królewskich Stołowych i Duchownych Miastach i Miasteczkach, Przedmieściach i Jurydykach Magistraty, i Urzędy wraz z Zwierzchnością takową Tabellę klassyfikuiącą Dymy wyż wspomnione ułożyć będą obowiązani; Wsie przez Ekonoma, lub Dyspozytora, albo Wóyta, a Miasta przez Delegowanego od Urzędu Mieyskiego przed temiż Kommissyami, na rzetelny i sprawiedliwy oddział Dymów Rolniczych od nierolniczych zaprzysięgną. A tak z tych Tabell, a tam gdzie będzie można i z Taryff Dymowego ostatnich, też Kommissye Woiewództwa, Ziemi lub Powiatu ogólną ułożą Taryffę, i iednę w Grodzie własnym zaoblatuią, a drugą do Kommissyi Woyskowey odeślą.

4to. Że zaś Dymy Rolnicze w iedney nawet Wsi lub Miasteczku będące, nie iednakowe grunta do siebie należące maią; przeto zostawuie się wolność w każdey Natury Dobrach, rozkład Zsypki Zboża w miarę do posiadania gruntów uczynić, co w Dobrach Dziedzicznych zupełnie do ich Zwierzchności należeć będzie. W Miastach zaś Królewskich Stołowych, Duchownych, Przedmieściach i Jurydykach Magistraty i Urzędy, a po Wsiach teyże Natury Wóyci, lub Sołtysi, albo Ławnicy wraz z Zwierzchnością Dworską rozkład sprawiedliwy uczynią. Ogół iednak Zsypki w wszelkiey Naturze Miastach, Miasteczkach i Wsiach i iey należytość do całey Osady przywiązaną nazawsze będzie.

5to. Zboże Zsypki, należące na Rok teraźnieyszy 1790. ma bydź oddawane do dnia ostatniego Stycznia Roku następuiącego. W dalszych zaś latach oddawane bydź ma toż Zboże od dnia 15. Października, do dnia ostatniego Stycznia Roku nowo zaczynać się maiącego. W każdey Natury Dobrach Zwierzchności mieyscowe, iako o nich wyżey iest powiedziano, podług rozkładu zrobionego, Zboże na Zsypkę należące czyste i nie zepsute, corocznie z Dymów Rolniczych odbiorą i w Szpichlerzach złożone gotowe mieć będą. Kommissya Woyskowa znosić się będzie z Kommissyami Porządkowemi Cywilno-Woyskowemi o mieyscu, do którego dla potrzeby Woyska, Zboże Zsypkowe zwożone bydź ma, i w którym czasie przeciągu, pory wyżey wyrażoney, Kommissye Porządkowe Cywilno-Woyskowe przez Parafie, uważaiąc bliższość mieysca i Dzień każdym Dobrom oznaczaiąc, ile możności, w czasie dobrey drogi, obwieszczą wszelkie Dobra o mieyscu, do którego toż Zboże Zsypkowe odwiezione bydź ma, a to niezawodnie pod karą Exekucyi, Prawem w opisie Kommissyi Cywilno-Woyskowey ostrzeżoną, w przypadku nieodwiezienia i w czasie i w mieyscu naznaczone; Który to odwóz bez żadney opłaty, o mil tylko cztery nie daley własnemi podwodami bydź ma. Przecież ieżeliby konieczna potrzeba wymagała, daley toż Zsypkowe Zboże przystawić, Kommissye Porządkowe przy zaleceniu przy-

ſtawienia oſtrzegą razem maiących odwozić, o wypadłey potrzebie dalſzego odwozu, a w takowym przypadku niedaley też Zboże przyſtawione bydź może, iako drugie mil cztery, to ieſt: w iednym ciągu o mil osm. Za przewyżſzaiące zaś mile do mil ośm nad cztery, zaraz przy złożeniu Zboża, Kommenda Woyſkowa od każdego Wołu lub Konia, po groſzy piętnaście za milę Człowiekowi ſkładaiącemu Zboże, ktoryby na podwodzie parowołowey, lub parokonney miał Zyta lub Owſa korcy Pięć, zapłacić obowiązana będzie. Gdyby iednak mniey nad korcy Pięć na podwodzie kto przywiozł, natenczas za każdą milę iuż nie od Konia, ale od korca przywiezionego Zboża po groſzy Sześć miedzianych, zapłata przywożącego punktualnie doyść powinna. Pod żadnym zaś innym pretextem albo pozorem nie będzie wolno Kommiſſyom Porządkowym Cywilno-Woyſkowym obowiązywać Obywatelów do dawania podwod, procz w przypadkach, ktore ſą wymienione w Prawie uſtanawiaiącym też Kommiſſye i ſpoſobem w tymże Prawie wyrażonym.

6to. Od odwożących Zboże Zſypkowe opłata żadna na Przewozach, Groblach i Moſtach od nikogo brana bydź niema, nawet i od powracaiących takich podwod w prożni.

7mo. Aby w całym Kraiu była pewność i rowność miary, w dawaniu i odbieraniu Zſypki, Kommiſſyom Skarbowym Oboyga Narodow, tym końcem znieść ſię z ſobą nakazuiemy: Iżby rownie w Litwie co do Zſypki urządzona zoſtała taka miara, iaka ieſt Prawem Roku 1764. dla Korony uſtanowiona, do ktorey miary, co do Zſypki, Kommiſſya Skarbowa Litewska garnce i kwarty ſtoſowáć będzie. Na taką przeto miarę Zboże Zſypkowe bez tłoczenia żadnego, mierząc w ſtrych ſtrychulcem, bez żadnego kołnierza, czyſte i niezepſute, za kwitem odbieraiącego od Kommendy wyznaczonego oddawane bydź ma w mieyſca przeznaczone; a względem formy kwitow na Zſypkę dawać mianych, Kommiſſya Woyſkowa z Kommiſſyami Cywilno-Woyſkowemi, układ raz na zawſze uczyni. Podwody odwożące też Zboże, dłużey nad ieden dzień nie powinny bydź trudnione, ani trzymane, i za dłuższe zatrzymanie, wyznaczeni od Kommendy Woyſkowey do odbierania Zboża w Sądzie Kommiſſyi Porządkowey Cywilno-Woyſkowey odpowiedzieć, i koſzt łożony powrocić powinni będą. Dla umnieyſzenia ile możności ſprzeczek, przy oddawaniu Zboża Zſypkowego wyniknąć mogących, Kommiſſye Porządkowe Cywilno-Woyſkowe do Osob od Kommendy Woyſkowey wyznaczonych, wyznaczą Osobę, aby była zawſze przytomną oddawaniu Zſypki Zbożowey.

8vo. Gdziekolwiek w młynach będzie mielone Zboże dla Woyſka, zwyczayna miarka, czyli opłata od mlewa dawana bydź ma od mielących.

9no. Aże ta Zſypka nie celem powiększenia płacy Woyſku, ale w zamiarze uczynienia Woyſku wygody, powiększenia liczby Woyſka ieſt uſtanowiona, a bez uſtanowioney Taxy, Rzeczpoſpolita nie mogłaby mieć raz na zawſze tey Zſypki dokładney wiadomości, wieleby przybywać mogło na powiększenie liczby Woyſka; Więc poſtanawiamy raz na zawſze Taxę to ieſt: Zyta korzec Złotych ośm, Owſa korzec Złotych Trzy, i Kommiſſya Woyſkowa uczyniwſzy dyspartyment tey Zſypki na Woyſko, podług Taxy wyżey uſtanowioney, w płacy Woyſku oznaczoney potrącać będzie, i o Summie z tey

Zſyp-

Zſypki przybywaiącey taż Kommiſſya Woyſkowa Stany Seymuiące uwiadomi. Ta zaś Taxa tylko na Zboże Zſypki uſtanowioney ſłużyć ma. Gdy zaś Woyſko, oprócz Zſypkowego Zboża, zechce kupować, podług ugody targowey dobrowolnie uczynioney, płacić obowiązane będzie.

~~Dnia 27. Października Roku 1790.~~

Warunek dla Kommiſſyów Cywilno-Woyſkowych Wielkiego Xięſtwa Litewſkiego.

~~190.~~ PRawo Seymu teraźnieyſzego pod Tytułem: Kommiſſye Porządkowe, w Punkcie 4tym o czynieniu ſprawiedliwości, dla Prowincyów Koronnych, zapadłe w te ſłowa: „ W przypadku, „ gdyby Kommiſſya Porządkowa przywłaſzczyła ſobie Sprawę, nad „ Opis teraźnieyſzego Prawa, Sądowi Cywilno-Woyſkowemu nieprzyzwoitą, albo nakłady iakie na Obywatelów czyniła, lub ſzczególniey kogo w czym ciążyła, albo ſiebie ſamą nierównym rozkładem „ ochroniła, w Trybunale z Regeſtru *pœnalium* odpowiadać ma, a „ w innych Magiſtraturach, lubo do nich *reſpective*, podług gatunku materyi, należeć będzie rozpoznanie Dekretów w Kommiſſyach „ Porządkowych zapadłych, appellowanych, iednakże też Kommiſſye „ Porządkowe, ani odpowiadać, ani w nich żadnemu ukaraniu podpadać, i ſądzone od nich bydź nie mogą, *ſub nullitate* Dekretu, „ i Proceſſu na Kommiſſarzach, z tego powodu otrzymanego, ale do „ Trybunału po ukaranie *ex re male geſti Officii*, odeſłani bydź maią, i tam podobnież z Regeſtru *pœnalium* odpowiadać powinni. Ci „ iednak Kommiſſarze, którzyby w takich przypadkach zdanie ſwoie „ Rozpiſem uſprawiedliwili, wolni od odpowiedzi będą. „ My Król, za zgodą wſzech Stanów, toż Prawo na Prowincyą Wielkiego Xięſtwa Litewſkiego rozciągaiąc, mieć chcemy, aby Kommiſſye Cywilno-Woyſkowe teyże Prowincyi, w Sprawach i Rezolucyach nad dozwolenie Prawa Sądowi i Władzy ſwoiey przywłaſzczonych, proſto do Trybunału zapozwane, a w materyach Skarbowych i Woyſkowych, po roztrząśnieniu wprzód przez Kommiſſye Skarbową i Woyſkową rzeczy ſądzoney i rezolwowaney, po nakazaniu nadgrody ukrzywdzonemu, *pro re male geſti Officii*, do tegoż Trybunału odeſłane we wſzyſtkich Dekretach przez Strony zaappellowanych, lub w niedopuſzczeniu Appellacyi zamanifeſtowanych, odtąd odpowiadali, z Regeſtru udzielnego Spraw Pokommiſſyinych, który naznaczaiąc, mieć chcemy; Aby po odſądzoney z każdego Regeſtru Sprawy oczywiſtey, był brany, i do odſądzenia także oczywiſtey był wołany. W zapadłych zaś dotąd przez Strony appellowanych, lub manifeſtowanych Dekretach, i Rezolucyach Kommiſſyów Cywilno-Woyſkowych, z mocy Prawa na przyſzłość tylko, nie na przeſzłość ſtanowić ſię mogącego, Strony pokrzywdzone ſzukaiąc między ſobą ſprawiedliwości, według Prawa niniejſzego przepiſaney, w Kommiſſyach Woyſkowey z Regeſtru przyzwoitego, w Skarbowey z Regeſtru *Fiſci*, a w Trybunale z Regeſtru Spraw Pokommiſſyinych poſzukiwać nie maią *pœnalitatem pro re male geſti Officii* na Kommiſſarzach. Kommiſſarze Cywilno-Woyſkowi w Sprawach do Trybunałów wychodzących odmiennie od większości Głosów Dekret, lub Rezolucyą ſkładaiących Decyzyą, w Dekretach i Rezolucyach odtąd zapadaiących, Rozpiſem w Sentencyonarzu utrzymywać ſię powinnym, *realitatem* Sentencyi ſwoiey uſprawiedliwiać maią.

~~Dnia~~

Dnia 2. Listopada Roku 1790.

Potwierdzenie zaciągnienia Summy Dziesięciu Milionów Złotych Polskich.

191. GDy Kommissya Rzeczypospolitey Skarbu Koronnego, Nam Królowi, i Stanom Skonfederowanym, donosi: iż zamiar pożyczenia Summy w Genui Dziesięciu Milionów Złotych Polskich, skutku swoiego nie odebrał, i taż Kommissya Skarbu Koronnego w Hollandyi od Jchmość Panów Raymunda i Teodora de Szmeth Hoguera Grand, i Kompanii, Summę Złotych Polskich Dziesięć Milionów zaciągnęła, Dochody Podymnego, oraz Czopowego, w tey Summie zahypotekowała, i w tey mierze Konwencyą zawarła, oraz Skrypta na Summę pomienioną wyda; przeto My Król, wraz z Skonfederowanemi Rzeczypospolitey Stanami, tę Konwencyą i Skrypta z oznaczeniem Hypoteki, i wszystkiemi warunkami approbuiemy, i też Konwencyą skutkowaną mieć chcemy.

Dnia 2. Listopada Roku 1790.

Oznaczenie Seymików Relacyinych.

192. KIedy nieodzowne Rzeczypospolitey potrzeby, przymusiły Nas Króla, wraz z Stanami Seymuiącemi, Związek dzisieyszey Konfederacyi, na czas ieszcze dłuższy prorogować, i dzień wprzód oznaczony na Seymiki Elekcyine Poselskie zbliżyć na Termin Szesnastego Novembra w Roku teraźnieyszym; przeto z tychże samych powodów, i Relacye na dzień Dziewiąty Lutego pierwszym Prawem determinowane, stosownie do Praw dawnych, a mianowicie Konstytucyi, Tysiąc Siedmset Siedmdziesiątego Osmego, przenosiemy na pierwsze Seymiki, po skończeniu Seymu teraźnieyszego, który, ieżeliby okoliczności i potrzeby Kraiowe prędzey nie dozwoliły, naydaley w dniu ostatnim Czerwca, Roku Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiątego Drugiego, ukończać się nieodzownie powinien.

Dnia 2. Listopada Roku 1790.

Zalecenie Urodzonym Marszałkom Seymowemu i Konfederacyi Oboyga Narodów.

193. MY Król, za zgodą Skonfederowanych Rzeczypospolitey Stanów, przez wzgląd na ciągłą dwuletnią pracę Urodzonego Iana Łuszczewskiego Sekretarza Seymowego, i Konfederacyi Koronney, zalecamy Urodzonym Marszałkom Seymowemu, i Konfederacyi Oboyga Narodów, wydanie Assygnacyi do Skarbu Koronnego na Summę Pięćdziesiąt Tysięcy Złotych Polskich dla tegoż Urodzonego Sekretarza niezwłocznie wypłacić mianą, dla Osób zaś w Kancellaryi Seymowey pracuiących, Summę Dwadzieścia Tysięcy Złotych Polskich ciż Urodzeni Marszałkowie zaassygnuią.

215

126

Oblata magnificus Josephus Narbutt
confederacionis generalis M. D. Lit se-
cretarius eidem Officio actisque illius
constitutionem infrascriptam obla-
lit et ad ingrossandum in Acta
presentia porrexit tenoris
talis: Wzgląd dla Osób niżey
Wyrażonych. —

Post cujus Constitutionis etc. quistamt
Józef Narbutt Sekretarz konf. W. X. L.

~~Dnia 11. Listopada Roku 1790.~~

Względ dla Osób niżey wyrażonych.

194. Chcąc okazać wzgląd na przysługi Rzeczypospolitey uczynione, Piotra z Fergusonów Teppera do Jndygenatu, a zaś Zięciów iego, Karola Szultza i Augusta Wilhelma Arndta, niemniey Fryderyka Kabrytt i Zięcia Jego Jana Meysnera, oraz Piotra Blanc, do Kleynotu Szlachectwa z Jch Dziećmi przypuszczamy, i użycia Herbów w Dyplomatach wyrażonych dozwalamy. Aże pomienione Osoby Bank w Kraiu otwarty maią; Przeto ostrzegamy, że Prawo Roku Tysiącznego / Siedmsetnego / Ośmdziesiątego / wydawania Wexlów Osobom Szlacheckiego Stanu zakazuiące, przeszkadzać im nie ma, owszem wolność wydawania Wexlów przez nich iako do prowadzenia Banku koniecznie potrzebną zachowuiemy. Waruiemy, że te nadanie Prerogatywy Szlacheckiey, Sukcessorom oboiey Płci przeszkadzać nie ma do równego podziału i użytku maiątku w prowadzeniu Banku dorobionego, którzy iako Kraiowi dotąd byli użyteczni, tym więcey teraz, zawdzięczaiąc Rzeczypospolitey szanowne względy, Fabryki osobliwie z Produktów Kraiowych zakładać obowiązuią się, więc Jch i z tych powodów według Prawa, Roku Tysiąc / Siedmset / Siedmdziesiąt / Piątego, co należy do Posssessyi, do Zaszczytu Szlachectwa przypuszczamy.

Nobilitacya Osób niżey wyrażonych.

Za przełożeniem Urodzonych Posłów Ziemskich, że Jan Klug Fryderyk Segebarth, Franciszek Marcin Fribes, Piotr Gotard Fribes, Jan Karol Fribes, Filip Tomasz Fribes, Wincenty Laskiewicz, Jgnacy Laskiewicz Franciszek Laskiewicz, Andrzey Kapostas, Franciszek Moryno, Jakob Fenger, otwarciem swych Banków Handel znaczny ułatwiaią, a ztąd dla Kraiu staią się pożytecznemi; My KROL, za zgodą Skonfederowanych Rzeczypospolitey STANOW, nie tylko w nadgrodę ich przemysłu, ale celem zachęcenia innych Mieszkańców do podobnych czynienia Kraiowi posług, wyż wspomnione Osoby do Kleynotu Szlachectwa wraz z ich Potomstwem przypuszczamy, i po wykonaniu przysięgi na wierność Rzeczypospolitey, tudzież po dopełnieniu Praw Tysiąc / Siedmset / Siedmdziesiąt / Piątego Roku, względem nabycia Dóbr, i teraźnieyszego Seymu co do opłaty Stępla *Diplomata Nobilitationis* każdemu z Osób z Jmienia wyż wyrażonych z Kancellaryi Naszey Narodowey wydać zlecamy.

Warunek dla Ur: Macieia Łyszkiewicza.

Przychylaiąc się tak do prożby UUr. Posłów W. X. Litt: Jako też maiąc wzgląd na Konstytucyą Tysiąc Sześćset Ośmdziesiątego / Piątego, swiadczącą o Starożytności Domu i Jmienia UUr. Łyszkiewiczów, Urodzonego Macieia Łyszkiewicza znosząc z niego wszelkie Abusus dotąd wydarzyć się mogące, do wszelkich Prerogatyw Stanowi Szlacheckiemu służących przypuszczamy, i od wszelkich zarzutów Szlachectwu Jego szkodzących, mocą Prawa ninieyszego zasłaniamy. Ze zaś wspomniony ~~Urodzony~~ Maciey Łyszkiewicz Bank w Kraiach Rzeczypospolitey utrzymuie, dla tego: Jż Prawo Tysiąc / Siedmset / Osmdziesiątego Roku do wydawania mu Wexlów przeszkadzać nie ma, ostrzegamy.

Nobilitacya Osób niżey wyrażonych.

Gdy przez Rękodzieła pomnażaią się Bogactwa Kraiowe, a Władza Rządowa o ich zaprowadzenie starać się powinna, z tego więc względu chcąc nadgrodzić łożone około zaprowadzenia Fabryk staranie, i do podobney Kraiowi usługi zachęcić; My KROL z Skonfederowanemi STANAMI, utrzymuiących teraz Fabryki Paschalisa Jakubowicza, Tomasza Dangla, Leona Madzarskiego, Antoniego Zadera, Jana Zyglera, i Szczepana Filssiean, tudzież Henryka Münckembecka Fabrykę Zelazną założyć oświadczaiącego, wraz z Jch Potomstwem do Kleynotu Szlachectwa Polskiego przypuszczamy, i za poprzedzaiącą na wierność Rzeczypospolitey przysięgą, oraz za dopełnieniem Praw względem nabycia Dóbr

Dóbr Ziemskich, i opłaty Stępla Dyplomata *Nobilitationis*, z Kancellaryi Naszey Narodowey, wydać Onym zlecamy.

Wzgląd na zasługi Szymona Kasperskiego.

Maiąc sprawiedliwy wzgląd, na Ośmnastoletnie usługi Szymona Kasperskiego w popieraniu Spraw Kryminalnych, w Juryzdykcyi Marszałkowskiey pracowicie podeymowane, polegaiąc oraz na Zaświadczeniu tak od Laski Wielkiey Koronney, iako też WW. i Urodzonych Assessorów do Sprawy o rozruchy z Zlecenia Seymuiących STANÓW nie dawno rozsodząney, o Cnotach i Przymiotach Jego zapewniaiącym, tegoż Szymona Kasperskiego do Kleynotu Szlachectwa przypuszczamy, a czas do nabycia Dóbr Ziemskich Prawem Roku, Tysiąc, Siedmset, Siedmdziesiąt, Piątego, oznaczony, do trzech Lat Onemu przedłużamy.

Nobilitacya Franciszka Barsa i Tomasza Czecha.

Nadgradzaiąc Usługę publiczną, Franciszka Barsa w Sprawie Urodzonych Instygatorów Oboyga Narodów pracowicie i gorliwie odbytą, a oraz ze względu odstąpioney przez tego należytey mu za Jego prace z Skarbu Narodowego opłaty, tak onego, iako też Tomasza Czecha w teyże samey Sprawie z nakazu Sądu stawaiącego, do Kleynotu Szlachectwa Polskiego przypuszczamy.

Nobilitacya Osób Woyskowych niżey wyrażonych.

Skłoniwszy się do Proźb Urodzonych Posłów Ziemskich, za Osobami w Służbie w Woysku Naszym zostaiącemi; My KRÓL, wraz z STANAMI Skonfederowanemi, Jana Gisslera Pułkownika w Batalionie Skarbu Koronnego, Marcina Gisslera Pułkownika w Regimencie Szefostwa Urodzonego Raczyńskiego, Jana Fryderycego Kapitana Gwardyi Pieszey Koronney, Fryderyka Kaulbersa Porucznika Gwardyi Pieszey Koronney, Jakuba Szotta Kapitana Gwardyi Konney Koronney, Franciszka Raczkowskiego Kapitana Gwardyi Konney Koronney, Jana Schenmeczlera Porucznika Artylleryi Koronney, Franciszka Jozefa Mehlera Majora w Artylleryi Litewskiey, Jana Alberta Mehlera Kapitana w Korże Indzinierów, Andrzeia Szyndlera Kapitana w Korże Artylleryi Koronney, Jozefa Zyllo Kapitana w Batalionie Skarbu Koronnego, Krzysztofa Hemlinga Rotmistrza w Pułku Urodzonego Karwickiego, Jana Hemlinga Porucznika w Pułku Urodzonego Malczewskiego, Jakuba Dietrich Kapitana Fizilierów Koronnych, Jana Neumana Porucznika w Batalionie Skarbu Koronnego, Jana Patek Porucznika Gwardyi Pieszey Koronney, Filipa Dekerta Porucznika w Woysku Pruskim, Antoniego Dekerta Stych-junkiera Artylleryi Litewskiey, Antoniego Figiels Porucznika w Regimencie dawniey Urodzonego Xcia Sułkowskiego, Michała Zeydel Kapitana w Woysku Litewskim, Henryka Kajetana Graybner bywszego Kapitana w Regimencie Buławy Wielkiey Koronney, Wencesława Haumana Podpułkownika w Regimencie Urodzonego Malczewskiego, Stanisława Polanowskiego Towarzysza Kawaleryi Narodowey, Karola Otto de Gleychmann Majora w Woysku Saskim, Jana Au, Kapitana w Artylleryi Litewskiey, Wincentego Ilmer Towarzysza Kawaleryi Narodowey, Karola Halmana Audytora Koru Artylleryi Koronney, Macieia Kubickiego Podporucznika Koru Indzinierów Koronnych, Jakóba Kubickiego Porucznika w Chorągwi Laski Wielkiey Koronney Architekta teyże Juryzdykcyi, Dominik Hoszkiewicza Porucznika w Woysku Litewskim, Jozefa Lemańskiego Kapitana w Regimencie Szefostwa Urodzonego Raczyńskiego, Jana Freiera Kapitana Gwardyi Konney Koronney, Michała Kadau, i Jozefa Hurtych Podporuczników Artylleryi Litewskiey, Jozefa Betty Porucznika w Regimencie Fizilierów Koronnych, Ignacego Banczakiewicza Podporucznika Artylleryi Koronney; Woyciecha Szyndlera Porucznika w Regimencie Buławy Wielkiey Litewskiey, Piotra Hoffmana Rotmistrza Chorągwi Laski Wielkiey Koronney, Henryka Hoffmana Kapitana Gwardyi Pieszey Koronney, Henryka Hekkela Kapitana Gwardyi Pieszey Koronney, Karola Lichockiego Porucznika Artylleryi Koronney, Michała Bergonzoniego Generalnego Sztabs Medyka Woyska Koronnego do zaszczytu Kleynotu Szlachectwa przypuszczamy,

wraz

wraz z Jch Sukcessorami, uwalniaiąc Onych od obowiązków Prawa Nobilitacyom przywiązanego w Kupnie Dóbr Ziemskich.

Nobilitacya Osób niżey wyrażonych.

My KROL z Skonfederowanemi STANAMI, z powodu Rekommendacyi przez Urodzonych Posłów Ziemskich zaniesioney z Talentów, a mianowicie z Znaiomości Praw Kraiowych, i te usługi dla Publiczności cnotliwie czyniących, Szymona Sapalskiego, Hiacentego Bellice, Antoniego Duniewicza, Antoniego Wincentego Mianowskiego, Kacpra Mianowskiego, Pawła Grochalskiego Adama i Kazimierza Braci Mędrzeckich, Michała Wulfersa, Jgnacego Strausa, Celestyna Manierowicza, Michała Dobrowolskiego, Jozefa Borkowskiego, Gabryela Czerwińskiego, Teodora Milberg, Pawła Dąbkowskiego, Jana Wędrychowskiego, Piotra Nowosielskiego, Pawła Nowosielskiego, Mateusza i Jgnacego Braci Maruszewskich, Wawrzeńca Zukowskiego, Tomasza Maruszewskiego, Jakóba Sidorowicza, Woyciecha Sleżańskiego, Stefana Grudzińskiego, Macieia Łateckiego, Telesfora Bilewicza, i Walentego Lalewicza, wraz z Jch Potomstwem do Zaszczytu Szlachectwa Polskiego przypuszczamy, i skoro Przysięgę na wierność Rzeczypospolitey wykonaią, tudzież Opisy Konstytucyi Tysiąc Siedmset Siedmdziesiątego Piątego, i teraźnieyszego Seymu względem Nobilitacyi dopełnią, aby Kancellarya Nasza Narodowa Dyplomata onym wydała mieć chcemy.

Rehabilitacya Urodzonych Glińskiego i Malewiczów.

Gdy zdarzone w Państwach Rzeczypospolitey rewolucye, a ztąd wynikaiące Fortun Obywatelskich zniszczenia, bywały przyczyną przestąpienia Granic Stanowi Szlacheckiemu zamierzonych. Przeto z tego powodu, i względu tak na Dwudziesto-Dziewięcioletnie na Funkcyi Pisarza Celnego, iako też i inne w Skarbie Rzeczypospolitey, zasługi Urodzonych Augustyna Felixa Glińskiego, iako też Jozefa i Tomasza Malewiczów, od Kommissyi Edukacyiney o Talentach, i nabytey wiadomości Zaświadczenie maiących Abusum przez Antecessorów, Jch z uymą Prerogatywy Szlacheckiey popełnione znosząc, Onychże wraz z Potomstwem do Kleynotu Szlachectwa *Salva deductione* przywracamy.

Indygenaty Hrabiów Imperii niżey wyrażonych.

Pragnąc widzieć w Gronie Obywatelów Państw Naszych Osoby Urodzeniem, przymiotami, i maiątkiem za Granicą dystyngwowane, My KROL, za zgodą Skonfederowanych STANOW, Urodzonych Hrabiów de Brigiddo, Jana Wencesława, i Antoniego de Bubna i Littitz do Jndygenatu Szlachectwa Polskiego z wszelkiemi Prerogatywami temu Stanowi służącemi, wraz z Jch Potomstwem przypuszczamy, i za poprzedzaiącym wykonaniem Przysięgi na wierność Rzeczypospolitey, tudzież wywodem Rodowitości, iako też dopełnieniem Przepisów Prawa Tysiąc Siedmset Siedmdziesiątego Piątego, *Titulo* = Ostrzeżenie względem Jndygenatu i teraźnieyszego Seymu, co do opłaty Stępla Dyplomata onym z Kancellaryi Naszey pod Pieczęcią Oboyga Narodów wydać rozkazuiemy.

Indygenaty dla Osób Woyskowych.

Maiąc sprawiedliwy wzgląd na wierne w Woysku Rzeczypospolitey usługi, Urodzonych Jana Schillera Pułkownika i Dyrektora Szkoły Artylleryi Koronney, Belkura Pułkownika w Regimencie Szefostwa Urodzonego Działyńskiego, Ludwika de Lalande Brygadyera w Korpusie Kadetów, i Jana Stolla Generalnego Sztabs-Medyco Chyrurga Woyska Koronnego, tychże za Jndygenów wraz z Potomstwem Jch uznaiemy. Którym, po zwykłym wywodzie i Przysięgi na wierność Rzeczypospolitey wykonaniu, Dyplomata z Kancellaryi Naszey Narodowey wydane być maią.

Indygenat dla Urodzonego Hrabi de Schall.

Prагnąc w Gronie Obywatelów Państw Naszych, Osoby Urodzeniem, Cnotą, Przymiotami, i maiątkiem za Granicą dystyngwowane widzieć; My KROL, za zgodą Skonfederowanych Rzeczypospolitey STANOW, Hrabiego de Schall do Jndygenatu Szlachectwa Polskiego z wszelkiemi Prerogatywami temu Stanowi służącemi, wraz z iego Potomstwem przypuszczamy, i za poprzedzaiącym wykonaniem Przysięgi na wierność Rzeczypospolitey, tudzież wywodem Rodowitości; iako też dopełnieniem Przepisów Prawa Tysiąc Siedmset Siedmdziesiątego Piątego, Titulo = Ostrzeżenie względem Jndygenatu &c. i teraźnieyszego Seymu, co do opłaty Stępla, Dyploma Onemuż z Kancellaryi Naszey pod Pieczęcią Oboyga Narodów wydać rozkazuiemy.

Indygenaty Osób niżey wyrażonych.

Przez wzgląd na Talenta i Usługi przez Urodzonych Posłów Ziemskich zalecone, My KROL, wraz z Skonfederowanemi Rzeczypospolitey STANAMI, Urodzonym de Werni, Franciszkowi Ernestowi Henniowi Agentowi Naszemu w Gdańsku, Franciszkowi Mezerowi, Ernestowi, i Andrzeiowi Safriusom, Janowi, Robertowi Watsonowi, i Jch Potomstwu, Jndygenat Szlachectwa Polskiego, nadaiemy pod obowiązkiem zadosyć uczynienia nakazom Praw Tysiąc Siedmset Siedmdziesiątego Piątego, i teraźnieyszego Seymu co do tey okoliczności uchwalonym, a gdy ie dopełnią i wywod Rodowitości uczynią, tudzież Przysięgę na wierność Rzeczypospolitey wykonaią, Kancellarya Nasza Narodowa wydać onym Dyplomata obowiązaną będzie.

~~Dnia 11. Listopada Roku 1790.~~

Nobilitacya Osób niżey wyrażonych.

~~195.~~ OKazuiąc należyty Szacunek mieszkańcom, którzy przez doskonalenie Rolnictwa wprowadzenie Handlu i nabycie Nauk i sztuk wyzwolonych staią się Kraiowi użytecznemi, z tych miar przez Urodzonych Posłów Ziemskich zaleconym Antoniemu Chewalier, Janowi Kaspari, Filipowi Antoniemu Campioni, Jgnacemu Andrychiewiczowi, Leonowi Seeloff, Janowi Zielińskiemu, Wawrzeńcowi Sobolewskiemu, Fabianowi Kwiatkowskiemu, Jakubowi Boynowskiemu, Janowi Makowskiemu, Andrzeiowi Zawirskiemu, Antoniemu Sierpińskiemu, Henrykowi Bastian, Tomaszowi Wolskiemu, Janowi Hakkenszmit, Walentemu Barstch, Danielowi Skowrońskiemu, Nikodemowi Pzemienieckiemu, Karolowi Virion, Jozefowi Czarneckiemu, Jozefowi Wytyszkiewiczowi, Godfrydowi John, Kazimierzowi Burakowskiemu, Franciszkowi Wolff, Wacławowi Karer, Ludwikowi Brunet, Jozefowi Gastell, Jozefowi Karoye, Fryderykowi Trebert, Kamzetzerowi, Wawrzeńcowi Gucewiczowi, Teodorowi Liniewiczowi, Krystyanowi Neuman, Wacławowi Wykysiałemu, Pawłowi Wenturellemu, Leyntowi, Eustachiemu Kittel, i Synowcowi iego Karolowi Kitlowi. My KROL za zgodą Skonfederowanych STANOW Kleynot Szlachectwa Polskiego im i ich Potomstwu nadaiemy, i po wykonaniu zwykłey Przysięgi na Wierność Rzeczypospolitey, tudzież po dopełnieniu Praw Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt Piątego Roku, względem nabycia Dóbr i teraźnieyszego Seymu, co do opłaty Stępla Dyplomata Nobilitationis z Kancellaryi Naszey Narodowey wydać zlecamy.

~~Dnia 11. Listopada Roku 1790.~~

Nadgroda Wierności Daniła Szczerbiny Atamana Kozaków Kornińskich.

~~196.~~ GDy Nam przez Urodzonych Posłów Ziemskich przełożone i zaświadczone zostały dowody przywiązania i wierności ku Oyczyznie Daniła Szczer-

Szczerbiny Atamana Kozaków Korninskich, który pod czas rozszerzonych w Roku Tysiąc Siedmset Sześćdziesiąt Osmym na Ukrainie Buntów, nietylko do nich pomimo namowy i groźby należeć niechciał, ale nad to własnym męstwem do poskromienia onych chwalebnie przykładał się; Przeto My KROL, za iednomyślną STANOW Skonfederowanych zgodą, udarowanie wolnością pomienionego Szczerbiny przez Ugo Proskurę Dziedzica Dóbr Korninskich wdzięcznie przyimuiemy, a chcąc tym okazalszą ile przy niedostatku wiekiem iuż obciążonemu, dać uczuć słodycz tak cnotliwego postępku, i do podobney zawsze wierności wszystkich mieszkańców Naszych tym silniey zagrzać, temuż Daniłowi Szczerbinie, wraz z Potomstwem, Kleynot Szlachectwa Polskiego z uwolnieniem od obowiązków Prawem Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt Piątego i teraźnieyszego Seymu opisanych nadaiemy i Dyploma z Kancellaryi Naszey pod Pieczęcią Oboyga Narodów wydać natychmiast rozkazuiemy, a opatruiąc temuż Szczerbinie fundusz do życia, mieć chcemy, aby Kommmissya Skarbowa Koronna nieodwłocznie Summę Złotych Polskich Dziewięć Tysięcy wypłaciła onemuż, który obowiązany będzie za pomienioną Summę Grunt Ziemski nabyć, czego uskutecznienia dozor polecamy Kommissyi Cywilno-Woyskowey Woiewództwa i Powiatu, w którym się tenże Szczerbina znayduie, albo znaydować zechce.

Ostrzeżenie względem Indygenatów i Nobilitacyi.

197. Z wielorakich powodów rekommendowanym Osobom na teraźnieyszym Seymie nadawszy Indygenaty, i Nobilitacye, My Król, za zgodą Skonfederowanych Stanów, następuiące czyniemy ostrzeżenia.

1mo. Przypuszczonym teraz do równości Obywatelskiey, którzy otwarty Bank lub Handel i Rękodzieła w Kraiu utrzymuią, wolność wydawania przez nich Wexlów zachowuiemy, i że to nadaney im prerogatywie Szlacheckiey w niczym *derogare* nie ma deklaruiemy, waruiąc oraz Sukcessorom ich oboiey płci prawo na ten raz tylko *ad fata* tychże do równego podziału, i użytku maiątku prowadzeniem Banku, Handlu, i Rękodzieł dorobionego.

2do. Ci zaś wszyscy na zawdzięczenie tych szanownych Rzeczypospolitey względów, gdy biorą na siebie obowiązek zakładania Fabryk w Kraiach Rzeczypospolitey, przeto Kommissyom Skarbowym zalecamy, aby dopełnienia tego doglądały, i przy zdawaniu Rachunków swoich czyniły o tym doniesienie, któryby zaś z przypuszczonych do równości Obywatelskiey, kosztownieyszą iaką założył Fabrykę, a o tey exystencyi z znacznieyszym na nią nakładem od Kommissyi Skarbowey złożył zaświadczenie, takowego za opłatą Stępla uwolnić *à Scartebelatu*, przyrzekamy.

3tio. Ktoby z otrzymuiących uchwałą niniejszego Seymu Indygenat, i Nobilitacyą, kondycyi Prawami opisanych, a mianowicie względem nabycia Dóbr Ziemskich, w przeciągu lat trzech, a co do opłaty Stępla, w przeciągu Roku iednego, i Sześciu Niedziel od czasu obłaty niniejszey Konstytucyi nie dopełnił, i Dyploma z Kancelleryi Naszey nie wyniosł, ten, że nadany zaszczyt Szlachectwa, i przywiązane do niego Prerogatywy *eo ipso* utracać będzie, My Król, za zgodą Skonfederowanych Stanów deklaruiemy, zalecaiąc Wielmożnym Pieczętarzom, aby na wyż oznaczonym terminie Urzędowne o tym w Stanach Seymuiących uczynili doniesienie.

~~Dnia 12. Listopada Roku 1790.~~
Oblatum ... Actum etc. die duodecima mensis Novembris A. D. 1790

Indygenat dla Urodzonego Barona de Verny Gierand Szlachcica Lotaryńskiego.

~~198.~~ PRzez wzgląd na zacność Krwi i Imienia za Granicą dystyngwowanego Urodzonego Mikołaia Antoniego dwóch Imion Barona de Verny Gierand Porucznika w Woysku Francuzkim, onegoż do Indygenatu Państw Rzeczypospolitey przypuszczamy, tak iednak, aby przed wykonaniem na wierność Przysięgi wywod rodowitości swoiey, przed Wielmożnemi Kanclerzami okazał, i warunki Praw Tysiąc Siedmset Siedmdziesiątego Piątego, i na teraźnieyszym Seymie, względem Indygenów postanowione, dopełnił. podpisy tak ut supra

Zgodno z Oryginałami, zaświadczam

J. ŁUSZCZEWSKI

Sekretarz Seymowy
~~*i Konf. Kor.*~~

~~Dnia 25. Listopada 1790. Roku.~~
Oblato na kartce Actum etc. die vigesima quinta mensis Novembris A. D. 1790

Nobilitacya Osób niżey wyrażonych.

~~199.~~ PRzychylaiąc się do Rekommendacyi Wielmożnych Senatorów, Ministrów, i Urodzonych Posłów Ziemskich, za Osobami następuiącemi uczynionych; MY Król, wraz z Skonfederowanemi R~~zeczypos~~politey Stanami, Leona Grabowskiego, Jzaaka Blanca, Jana Ernesta Szefflera, Piotra Jozefa Rousseau, Klemensa Bernaux, Jerzego Potz, Jana Dawida Hayslera, Dominika Gheri, Szymona Wronieckiego, Franciszka Kutznera, Jana Radke, Pawła Gromadzińskiego, Franciszka Cernera, Jana Baptystę Rossi, Teodozyusza Krystyana Frantzius, Jana Sielskiego, Jana Kruszynę, Jakuba Grudzińskiego, Pawła Fabiańskiego, Kaspra Hurtyg, Stanisława Wielogorskiego, Antoniego Szczęskiego, Stanisława Olearskiego, Aloyzego Kwiatkowskiego, Bogusława Fechner, Antoniego Brykczyńskiego, Tomasza Kruczkowskiego, Franciszka Wernickiego, Jozefa Kubeckiego, Jana Nepomucena Grątkowskiego, Jana Ulrycha, Jana Lewandowskiego, Jozefa Szlemer, Woyciecha Piotrowskiego, Jana i Kazimierza Sklazewiczów, Karola Gotliba Krügel, Szymona Kurczewskiego, Jgnacego Jarmundowicza, Jana Dudzińskiego, Jakuba Burkard, Maxymiliana Billewicza, Ludwika Billewicza, Jana Strudzińskiego, Jacka Szym...ńskiego, Jana Rafałowicza, Kaspra Męciszewskiego, Andrzeia Zwolińskiego, Bernarda Heryng, Jozefa Rautenstrauch, Franciszka de Ramer, Teodora Łukasiewicza, Floryana Szadbey, Grzegorza Kaspra Czaykowskiego, Jana Karola Pinabel, de Werier, Jozefa Horodnickiego, Jakuba Witrowicza, Mikołaia Ecuyer, Franciszka Witkowskiego, Walentego Szczęskiego, Mikołaia Stoss, Jozefa Janulewicza, Hermana Stender, Jgnacego Sapalskigo, Jozefa Kozłowskiego, Jozefa Szaboniewicza, Mateusza Tokarskiego, Pawła Terło, Natanee Pretorius, Jacka Rowickiego, Onufrego Suchozanit, Karola Mikuć, Wawrzeńca Wosidło, Antoniego Lachowicza, Jana Ziomkowskiego, Jana Kantego Nawrowskiego, Jana Juszkiewicza, Daniela Lottich, Grzegorza Abramowicza, Franciszka Reynberger, Gieryona Henryka Prahl, Franciszka Roesler, Antoniego Bellefroid, Jana Müller, Jakuba Opatowicza, Franciszka Rottenburg, Daniela Paszkiewicza, Leonarda Pa...zkiewicza, Balthazara Skodowskiego, Wacława Egierzdorff, Franciszka Lustt, i Wilhelma Krystyana Jakubson, wraz z Ich Potomstwem do Zaszczytu Szlachectwa przypuszczamy, i za poprzedzaiącą na wierność Rzeczyplitey Przysięgą, oraz za dopełnieniem Prawa, Tysiąc Siedmset Siedmdziesiątego Piątego Roku, względem nabycia Dóbr Ziemskich, i teraźnieyszego Seymu co do opłaty Stępla Diplomata Nobilitationis, z Kancellaryi Naszey Narodowey wydać, onym zlecamy.

Dnia

podpisy tak wyż. i zakonczenie na kartce

130

Oblata magnificus Antonius Siarczyński S. R. M. et Comitiorum ordinariorum generalium atque Confederacionis generalis Regni Secretarius eidem officio Actisque etc. tenoris talis: Nobilitacya Osób niżey wyrażonych. —

Post Cuzus i t. d. A Siarczyński S. K. Mci Seym. i Konf. K. s.

220

~~Dnia 25. Listopada Roku 1790.~~

Zalecenie Kommiſſyi Skarbu Koronnego.

~~200.~~ **P**Onieważ Urodzony de Verny Prawem Seymu ninieyszego za Indygenę przyięty, Familii Rolniczych Zagranicznych Dziesięć do Kraiów Rzeczypospolitey przez doniesienia Urodzonych Posłów oświadcza sprowadzić; a zatym My Król, za zgodą Stanów, tegoż Urodzonego de Verny w nadgrodę iego Offiary od zapłaty Stępla wypadłego uwalniamy: Mieć chcąc, aby tenże Urodzony de Verny pomienione Familie sprowadziwszy, One Kommissyi Cywilno-Woyskowey swego Powiatu, prezentował, i dopełnienia Offiary swoiey tamże wzięte świadectwo w Kommissyi Skarbowey Koronney złożył.

~~Dnia 25. Listopada Roku 1790.~~

Obiaśnienie względem naſtąpioney Nobilitacyi Oſób Cywilnych.

~~201.~~ **P**Onieważ na Seymie teraźnieyszym rożnym Osobom Cywilnym rozdany Kleynot Szlachectwa szczególny miał zamiar okazania, iak bardzo przychylamy się do ułatwienia tymże Osobom przystępu do Stanu Szlacheckiego, a mianowicie tym: które przez Cnoty, Umieiętność, Użyteczność, osobliwie zaś przez założenie użytecznych dla Kraiu Manufaktur nad inne dystyngwuią się; Przeto tymże Nobilitowanym Osobom, Fabrykantom i Professyonistom Szlachectwo i *Incompatibilitas* wszelka przeszkadzać niema do czasu opisania tey Materyi przy układzie Formy Rządu.

~~Dnia 25. Listopada Roku 1790.~~

Zalecenie Kommiſſyi Skarbu Koronnego.

~~202.~~ **M**Y Król, za zgodą Skonfederowanych Rzeczypospolitey Stanów, deklaruiemy, iż gdy Urodzonym Ernestowi i Jędrzeiowi Sartoryusom de Szwanenfelt Braci iedno Dyploma iest dozwolone, zaczym Kommissya Skarbowa, żeby na iedney opłacie *à Diplomate* od Indygenatu przestała, mieć chcemy.

~~Dnia 30. Listopada Roku 1790.~~

Rehabilitacya Urodzonego Jana Michałowſkiego i Sukceſſorów Jana de Owak Minasa.

~~203.~~ **K**Iedy zdarzane nieſzczęśliwości publiczne i prywatne przyprawuią wiele Oſób do zaniedbania zaſzczytów Stanu ſwego i chwytania ſię ſpoſobów zniżaiących zacność Rodowitości Szlacheckiey, i gdy takowe *abuſus* nie ieſt winą Oſób właściwą; chcąc przeto, aby pokrzywdzenie loſu nie tamowało Potomkom użycia zaſzczytów zaſłużonych przez Przodków, My Król, za zgodą Stanów Skonfederowanych, maiąc ſobie zalecone zaſługi i przymioty Jana Michałowſkiego, popełnione *abuſum* przez Przodków iego znoſząc, do równości Szlacheckiey za poprzedzonym wywodem, iegoż wraz z Potomſtwem przywracamy. Tudzież zaſługi w Stanie Woyſkowym niegdyś Urodzonego Jana de Owak Minasa na Seymie Roku Tyſiąc Sześć-

ſet / Piątego / nadaniem onemu Szlachectwa nadgrodzone, chcąc mieć w Sukceſſorach dopełnione, Dyploma Nobilitacyi iego pod Dniem dwudzieſtym czwartym Lutego, Roku Tyſiąc / Sześćſet / Piątego, wydane, i w Xięgi Grodzkie Lwowſkie, w Roku Tyſiąc / Sześćſet / Dziewiątym, wpiſane, potwierdzamy, a Potomków iego znoſząc wſzelkie *abuſus*, (ieżeliby te zayść miały) *ſalva deductione Procedentia*, za Rodowitą Szlachtę Polſką uznaiemy.

~~Dnia 30. Liſtopada Roku 1790.~~

Indygenat dla Urodzonego Barona de Minigerode.

~~204.~~ PRzez należyty wzgląd na Rekommendacye Urodzonych Poſłów Ziemſkich, i zalecone Nam Królowi, i Stanom Skonfederowanym, talenta i uſługi Urodzonego Barona, Wilhelma de Minigerode, onemuż wraz z iego Potomſtwem Indygenat Szlachectwa Polſkiego nadaiemy, pod obowiązkiem zadoſyć uczynienia nakazom Praw, tak Roku Tyſiąc / Siedmſet / Siedmdzieſiąt / Piątego, iako i Seymu teraźnieyſzego, co do tey okoliczności uchwalonym, a gdy ie dopełni, i wywód rodowitości uczyni, tudzież Przyſięgę na wierność Rzeczypoſpolitey wykona, Kancellarya Naſza Narodowa, wydać onemu Dyploma obowiązaną będzie.

~~Dnia 30. Liſtopada Roku 1790.~~

Indygenat ~~dla~~ Urodzonego Karola Glave.

~~205.~~ PRzez wzgląd wnieſienia proźb Kommiſſyi Skarbu Koronnego za Urodzonym Karolem Glave do Nas Króla, i Seymujących Stanów, aby za trudy w Intereſſach Skarbowych, do których był użyty, Indygenat mogł otrzymać; My Król, za zgodą Skonfederowanych Stanów, tegoż Urodzonego Karola Glave, wraz z iego Potomkami za Indygenę Państw Rzeczypoſpolitey uznaiemy; wprzód iednak, iżby obowiązki Praw, tak Tyſiąc / Siedmſet / Siedmdzieſiąt / Piątego Roku, iako Seymu teraźnieyſzego, co do Opłaty Stępla, i inne względem Indygenów przepiſane, dopełnił.

~~Dnia 30. Liſtopada Roku 1790.~~

Odpowiedź na Notę Kommiſſyi Woyſkowey Oboyga Narodów.

~~206.~~ ODpowiadaiąc na przełożenie i zapytanie Kommiſſyi Woyſkowey Oboyga Narodów, iak ſobie poſtępować ma względem Osób Woyſkowych na Funkcyach znayduiących ſię, które z przyczyny nieporządku, Zaciągu, i Obrachunku Kaſs podpadaią odpowiedzi; za ten nieporządek, lub przeſtępſtwo, Prawo zapadłe Dnia dwudzieſtego piątego *Octobris*, Roku bieżącego, odeymuiąc / wſzyſtkim członkom ſkładaiącym Stany Seymuiące dobrodzieyſtwo / zaſłaniania ſię Suſpenſą, ſłużyć ma za wzor poſtępowania Kommiſſyi Woyſkowey, która formy i przepiſów ſwoich, Exekucyą naydokładniey doglądać ma. Na Oſobach zaś Woyſkowych, na którychby Sądowna była Konwikcya przeſtępſtwa, taż Kommiſſya Woyſkowa onęż w czaſie u Laſki zło-

223

132

Oblata etc. magnificus Josephus Narbutt i t. d. —

tenoris talis: Approbacya Szpitala i t. d. —

Post cujus i t. d. Józef Narbutt etc.

glę-
czy-

złożyć ma; zalecaiąc przy tym Kommissyi Woyskowey, aby obwinionych o przestępstwa, iak nayrychley osądzała; *in crimine notati*, podług przepisów Woyskowych, dotąd Funkcyi publiczney sprawować nie maią, dopóki dowodu oczyszczenia swego nie okażą.

~~Dnia 30. Listopada Roku 1790.~~

Sądy Grodzkie Woiewództwa Nowogrodzkiego.

~~207.~~ CZtery Kadencye czteroniedzielne Roczków Woiewództwa Nowogrodzkiego, i Stronom, i Sądowi niewygodne, na iednę Kadencyą szesnastoniedzielną sposobem dla innych Woiewództw i Powiatów, z Prawa dozwolonym, przemieniaiąc czas sądzenia ich coroczny od Dnia Dwudziestego Trzeciego Stycznia, do Dnia Czternastego Maia, My Król, za zgodą Stanów, odtąd przeznaczamy: a to Prawo, że w niczym przeszkadzać nie ma Opisom Formy Rządu, zastrzegamy.

~~Dnia 3. Grudnia Roku 1790.~~

Approbacya Szpitalu pod tytułem: Dzieciątko JEZUS w Mieście Wilnie.

~~208.~~ SZpital, pod Tytułem: Dzieciątko JEZUS, na ubogie Sieroty i podrzucone Dzieci, pod dozorem Siostr Miłosierdzia bydź maiący, przez Wielmożną Jadwigę z Załuskich Ogińską Woiewodzinę Trocką, w Mieście Naszym Wilnie za Subocz Bramą; nowo na wzor Warszawskiego założony z Funduszem iey, i dalszemi Zapisami na tenże Szpital uczynionemi: My Król, za zgodą Stanów Rzeczypospolitey, potwierdzamy, dalsze Legata dla pomnożenia tegoż Szpitalu do Miliona Złotych czynić, dozwalamy, Inkorporacyi innych Szpitalów za wolą przyzwoitey Zwierzchności nie przeszkadzaiąc, również Plac Mieyski z opadłemi Murami w przyległości będący, Morgów dwa Ziemi w sobie zawieraiący, dla założenia Ogrodów i rozszerzenia Budowli Szpitalowi temu potrzebnych, ustąpić Magistratowi Wileńskiemu (ieżeliby się temuż Magistratowi zdało) pozwalamy. Takowy Szpital pod Protekcyą Nas Króla, i wszystkich Królów Polskich, mieć chcemy, Zwierzchność zaś, Rząd szczególnieyszy tegoż Szpitala Superyorowi Xięży Missyonarzów Wileńskich teraźnieyszemu, i Następcom iego poruczamy, z obowiązkiem zdawania corok z przychodów i rozchodów Rachunków przed Kommissyą Cywilno-Woyskową Woiewództwa Wileńskiego.

~~Dnia 3. Grudnia Roku 1790.~~

Pozwolenie Fundowania WW. XX. Bazylianów w Dobrach Dziedzicznych Hermanowiczach, tudzież Panien Miłosiernych w Kocku i Siemiatyczach.

~~209.~~ GDY Urodzeni Ignacy i Maryanna z Jakubowskich Szyrynowie Koniuszowie Powiatu Brasławskiego z prawdziwie

 po-

pobożney Intencyi, w celu oświecenia Włościan swoich Ruskiego Uniackiego Obrządku postanowili w Dobrach swoich Dziedzicznych Hermanowicze zwanych w Powiecie Brasławskim położonych, fundować WW. XX. Bazylianów, i tym końcem tamże Kościół już wymurowali, a Klasztór murować zaczęli: Przeto My Król, za zgodą Stanów, pozwalamy UUr: Ignacemu i Maryannie z Jakubowskich Szyrynóm Koniuszym Brasławskim tak przykładnie przedsięwziętą fundacyą uskutecznić na Kapitale Czterdziestu Tysięcy Złł: Poll: z wolnym przydaniem Placu Włokę iednę Ziemie wynoszącego na zabudowanie i Ogród, tudzież z Parafią Włości własney Hermanowiczkiey. Niemniey W. Xiężnie Annie Jabłonowskiey Woiewodzinie Bracławskiey Panny Miłosierne w Dobrach iey Dziedzicznych Kocku i Siemiatyczach fundować dozwalamy.

~~Dnia 9. Grudnia Roku 1790.~~

Dozwolenie fundacyi dla Szpitala Pułtuskiego pod Dozorem WW. Siostr miłosierdzia będącego.

~~210.~~ PONieważ Przewielebny Krzysztof Szembek Biskup Płocki na powiększenie dochodów Szpitala Pułtuskiego pod dozorem WW. Siostr Miłosierdzia będącego, część dziedziczną we Wsi Kacicach w Xięstwie Mazowieckim w Ziemi Zakroczymskiey leżącą, przez siebie nabytą, applikować chcący, o dozwolenie uczynienia takowey fundacyi doprasza się; przeto do proźby w tym Jego przychylaiąc się, My Król, za zgodą Skonfederowanych Rzeczypospolitey Stanów, takowey fundacyi onemuż dozwalamy, i nadanie teyże części Kacic *cum Attinentiis* temuż Szpitalowi powagą i mocą teraźnieyszego Seymu utwierdzamy.

~~Dnia 9. Grudnia Roku 1790.~~

Deklaracya.

~~211.~~ PONieważ Prawo Seymu teraźnieyszego przybywać na dzień Szesnasty Decembra Posłów nowo obranych obowiązuie; przeto postanawiamy nayprzód, w przeciągu trzech dni, to iest: od trzynastego Decembra zaczynaiąc, wszystkie Obiekcye przeciwko Posłom u Seymowego i Oboyga Narodów Konfederacyi Marszałków złożone być powinny, iako to, prócz zarzutu od Laski niepodpisania Aktu Konfederacyi, który to zarzut za legalny i powinny uznaiemy, Kondemnaty prawnie otrzymane w czasie Seymików Osobom zarzucone. Oraz zarzuty z Warunku Praw tak Seymu dzisieyszego, iako i dawnieyszych, tudzież zleceń do Kommissyi Woyskowey wypływaiące według Praw zaskarżone, co wszystko od zarzucaiących na Piśmie ma bydź za Rewersem odbieraiącego Marszałka podane; Processa zaś na Seymikach w czasie obierania niezarzucone u Lasek złożone, że Posłuiących tylko do uspokoienia Processu i złożenia kwitu *ab Activitate* wstrzymywać maią, waruiemy. Zarzut zaś Processu z mocy Prawa Tysiąc Siedmset Sześćdziesiąt osmego niema bydź czyniony żadnemu z Posłów, tylko od tegoż samego, który Process otrzymał, albo *per officiosam Cessionem* nabył, lub ich specyalnych Plenipotentów; Posłów zaś dawnego obrania, a po Rugach i nowych

iako iuż

jako iuż w Exekucyi Urzędu zostaiących wolnemi od wszelkiey obiekcyi mieć chcemy. W tymże samym czasu przeciągu Posłowie Województw, Ziem i Powiatów za nowemi Elekcyami przybyli, Lauda lub Kredensa swoie, Oboyga Narodów Konfederacyi Marszałkom *respective* Prowincyi, okażą. Na dniu zaś Szesnastym Decembris Urodzeni Oboyga Wyboru Posłowie, na czele swoim maiąc Seymowego i Oboyga Narodów Konfederacyi Marszałków w Izbie Senatorskiey i w przytomności Senatu i Ministerium porządkiem swych Województw, Ziem, Powiatów mieysca w teyże Izbie, przez Marszałka Wielkiego Koronnego rozdane zabiorą; po czym tak z pobudek potrzeb Kraiowych, iako szczęśliwych iuż Konfederacyi skutków, niemniey z mocy ostatniego Prawa pod tytułem: == Warunek == wypadłego, od JKMci Pana Miłościwego do podpisu Generalney Konfederacyi, Urodzeni nowego Wyboru Posłowie łaskawie wezwani, zastawszy onęż na Stole na ten koniec przynieść się maiącym, za poprzednim tegoż Aktu przeczytaniem, w przytomności JKMci i Senatu, a w dozorze Marszałków Konfederacyi Oboyga Narodów, porządkiem Województw, Ziem i Powiatów swoich podpisywać będą. Dla Posłów zaś tych, przeciwko którym zaskarżenia do Lasek złożone zostaną, Urodzony Sekretarz Seymowy mieysca wolne do podpisu w porządku Województw zostawi. Po zakończonych Konfederacyi podpisach, Urodzony Marszałek Seymowy, Sessyą Seymową zagaiwszy w obecności Nas Króla, Senatu i Ministerium, do rozpoznania zarzutów przez samych tylko Posłów Oboyga Wyboru odbyć się maiących, *semotis Arbitris*, w przytomności obiekcye czyniących, i Głosów do Materyi niestosownych niedaiąc, przystąpi; któryby zaś Poseł większością głośnych lub sekretnych Wotów był o Illegalność przekonany, od Funkcyi Poselskiey oddalony zostanie; oczyszczony zaś z zarzutu Poseł w mieyscu swoim Akt Konfederacyi podpisze. Po zakończonych tym sposobem Rugach i przywołanych Arbitrach Stany w dalszym Prawodawstwie postępować będą.

~~Dnia 9. Grudnia Roku 1790.~~

Nobilitacya Osòb Woyskowych niżey wyrażonych.

~~212.~~ **M**Aiąc wzgląd na rekommendacyą Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów, Fryderyka Cronneman z Rangą Generała Maiora w Artylleryi Litt: Jana Augusta Cichockiego w Regimencie Fizilierów Kor: Pułkowników, Jana Buttner w Regimencie Fizilierów Kor: Jana Graun w Regimencie Pieszym Buławy W. Kor: Jana Jakoba Meien w Regimencie Czwartym Buławy Polney Lit: Ludwika Liszewskiego w Pułku Przedniey Straży Lit: Podpułkowników; Filipa Fleuri, Wacława Rogozińskiego Adjutantów Naszych, Piotra Reich Generała Adjutanta Buławy Polney Lit: Kaspra Maffer w Regimencie Łanowym. Karola Kryegstein w Regimencie Ur: Czapskiego Generała Maiora. Jana Kalk w Regimencie Urodzonego Wodzickiego Generała Maiora, Jana Kemorowskiego w Regimencie Pieszym Buławy Polney Kor: Ludwika Zander bywszego w Regimencie Łanowym, Franciszka Ryx bywszego w Regimencie Piątym Lit: Bartłomieia Folino bywszego w Artylleryi Koron: Marcina Wierzbowskiego Kommendanta Fortecy Częstochowskiey. Jana Hempel bywszego. Jozefa Jagielskiego w Woysku Kor: Franciszka Auspitz w Regimencie Buławy W. Kor: Maiorów. Antoniego Kapella. Jozefa Koch. Karola Kliman w Artylleryi Koronney. Karola Lesing Adjutanta w Dywizyi Małopolskiey, Jana Fettery. Franciszka Maierhöffer w Regimencie Gwardyi Pieszey Koronney. Jana Mizgiera w Regimencie Łanowym. Jana Stertzenbecher. Jana Krummes w Regimencie Urodzonego Potockiego Starosty Szczerzeckiego. Woyciecha Greffen w Regimencie Urodzonego Działyńskiego. Leonarda Marcina Reynhold w Regimencie Ordynacyi Ostrogskiey. Jakuba Moczyńskiego. Marcina Prandke w Regimencie Urodzonego Działyńskiego. Jożefa Rolskiego. Woy-

ciecha Kozłowskiego. Jozefa Weytykant Audytora w Regimencie Jmienia Potockich: Jana Ogilvie. Fryderyka Reinhard w Regimencie Urodzonego Gorzeńskiego Generała Maiora. Fryderyka Pfefinger w Regimencie Buławy Polney Koronney. Jana Ulinskiego w Regimencie Fizilierów Kor: Mikołaia Spensberger w Artylleryi Lit: Szymona Gurckiego w Korpusie Jnzinierów Litt. Tadeusza Nowickiego Kwatermistrza w Pułku Przedniey Straży Lit: Adama Tymana Rotmistrza w Gwardyi Konney Lit: Samuela Zander Kwatermistrza w Regimencie Łanowym. Jana Marcina Gieger bywszego w Regimencie tymże. Woyciecha Treppenhauer w Regimencie Urodzonego Raczyńskiego Generała Maiora. Jozefa Lemańskiego w Regimencie tegoż. Antoniego Stefana Klimkiewicza w Regimencie Gwardyi Pieszey Koronney. Jana Klermont w Pułkach naszych Nadwornych. Karola Szwan bywszego w Woysku Koronnym Kapitanów. Jana Lichockiego. Karola Tepfer. Ludwika Metzel, Franciszka Gielhard, Jana Thile, Karola Stankiewicza. Adama Eychner. Jana Zschernich. Michała Cichockiego w Korpusie Artylleryi Koronney. Fryderyka Aufray Jana Szpaarman. Jozefa Eckiert. Krzysztofa Hauffe z Korpusu Jnżenierów Kor: Karola Hube Korpusu Jnżenierów Lit; Franciszka Kosty w Pułku Urodzonego Xiącia Jozefa Lubomirskiego. Adama Gurckiego w Regimencie Gwardyi Konney Koronney. Michała Greyfeld. Jana Greyfeld. Dawida Gerber. Jana Antony w Regimencie Gwardyi Pieszey Koronney. Jana Barankiewicza. Andrzeia Rożańskiego w Regimencie Łanowym. Sebestyana Reychard w Regimencie Urodzonego Potockiego Starosty Szczerzeckiego. Antoniego Grekowicza w Regimencie Urodzonego Raczyńskiego Generała Maiora. Krzysztofa Hjevelginnen w Regimencie Pieszym Buławy Polney Koronney. Karola Landszaft w Chorągwi Węgierskiey Laski W. Kor: Sylwestra Gryniewicza bywszego w Regimencie Urodzonego Czapskiego Generała Maiora. Tomasza Tarnowskiego w Woysku Lit: Karola Hirszberga w Woysku Littm. Jgnacego Witkowskiego w Regimencie Urodzonego Działyńskiego Poruczników. Augusta Thoty. Jana Amirę w Korpusie Jnżenierów Kor: Michała Eygner w Korpusie Jnżenierów Littch. Jana Huhn w Regimencie Urodzonego Działyńskiego, Antoniego Haumana w Regimencie Urodzonego Malczewskiego. Henryka Birnbaum w Regimencie Urodzonego Wodzickiego. Sebestyana Jakubowskiego Adjutanta w Dywizyi Pierwszey Lit: Franciszka Mathy w Regimencie Gwardyi Pieszey Koronney Podporuczników. Mikołaia Bakałowicza. Antoniego Hoffman w Korpusie Artylleryi Koronney. Pawła Kozłowskiego w Kawaleryi Narodowey Kor: Tadeusza Mokin w Regimencie Urodzonego Działyńskiego. Fryderyka Hauff w Regimencie Ordynacyi Ostrogskiey. Wincentego Rogowskiego w Regimencie Fizilierów Kor: Jozefa Szackiego w tymże Regimencie Pieszym drugim Woyska Littgo. Antoniego Krydel w tymże Regimencie. Mateusza Jozefa Tarnowskiego w Woysku Littm. Jana Garewskiego. Jozefa Kamińskiego w Chorągwi Laski W. Kor: Jakuba Stężyckiego bywszego w Gwardyi Konney Koronney Chorążych. Franciszka Kalinowskiego Namiestnika. Hippolita Kozłowskiego w Kawaleryi Narodowey Koronney. Jana Mokien w Kawaleryi Narodowey Litewskiey. Marcina Nowińskiego w Kawaleryi Narodowey Towarzyszów. My KROL z Skonfederowanemi Rzeczypospolitey STANAMI, te zwyż wspomnione Osoby Woyskowe wraz z Ich Potomstwem do Zaszczytu Szlachectwa Polskiego przypuszczamy, a po wykonaney przez Nich na Wierność Rzeczypospolitey Przysiędze, iżby onymże Dyplomata z Kancellaryi Naszey Narodowey wydane były mieć chcemy.

~~Dnia 9. Grudnia Roku 1790.~~

Nobilitacya Osòb Woyskowych.

~~213.~~ Skłaniaiąc się do rekommendacyi WW. Senatorów, Ministrów, i UUch Posłów Ziemskich. My Krol wraz z Skonfederowanemi Rzeczypospolitey Stanami, Jędrzeia Dahlen Porucznika. Jgnacego Dahlen. Jana Dahlen. Jozefa Dahlen. Karola Dahlen. Antoniego Dahlen Chorążych w Woysku Pruskim, Jędrzeia Esle Maiora w Woysku Rossyiskim. Woyciecha Kollatorowicza, Łukasza Kollatorowicza w Kawaleryi Litt: Towarzyszów. Karola Szczygielskiego. Grzegorza Wysockiego. w Kawaleryi Narodowey Kor: Towarzyszów. Henryka Krukowskiego w Gwardyi Konney Kor. Wachmistrza. Michała Rągi w Gwardyi Pie-

szey

szey Koronney Szerżanta. Jędrzeia Lubowieckiego w Regimencie Xięcia Radziwiłła Furyera. Szymona Kowalskiego w Regimencie Gwardyi Konney Koronney. Jana Reynbergera w Regimencie Pieszym Buławy W. Kor: Kadetów wraz z Ich Potomstwem do Zaszczytu Szlachectwa Polskiego przypuszczamy, a po wykonaney przez nich na Wierność Rzeczypospolitey Przysięze, iżby onymże Dyplomata z Kancellaryi Naszey Narodowey wydane były stanowiemy.

Dnia 9. Grudnia Roku 1790.

Indygenat dla Osób Woyskowych.

214. PRzychylaiąc się do Rekommendacyi Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów, chcąc niemniey wiernym i pilnym w Woysku Rzeczypospolitey Zasługom, sprawiedliwą wymierzyć Nadgrodę, z tych przeto powodów, UU. Jana Franciszka de Pouppart Generała Maiora w Woysku Koronnym, Krystyana Godfryda Deybel de Hammerau Pułkownika Artylleryi Koronney, Karola Gryegsheim bywszego Exercer-Magistra Woysk Litt: Jana Karola de Grammlich Kapitana w Regimencie Szeffostwa U: Wodzickiego Generała Maiora, Franciszka de Labady Porucznika w Korpusie Inżynierów Koron: tudzież Konstantego Szultza bywszego Kapitana Woyska Koron: wraz z Ich Potomstwem, My KROL za Zgodą Skonfederowanych STANOW, za Indygenów uznaiemy, którym po zwykłym wywodzie i Przysięgi na Wierność Rzeczypospolitey wykonaniu, aby Dyplomata z Kancellaryi Naszey Narodowey wydane były, mieć chcemy.

Dnia 9. Grudnia Roku 1790.

Ubeśpieczenie Funduszu XX. Bazylianów.

215. DO Funduszu służącego Cerkwi Parafialney *Ritus Græco Uniti*, w Dobrach Dziedzicznych Urodzonego Michała Bernowicza Sędziego Ziemskiego i Posła Woiewództwa Nowogrodzkiego Bobownia zwanych w Woiewództwie Nowogrodzkim leżących exystuiącey: My Król za zgodą Stanów dozwalamy temuż Urodzonemu Bernowiczowi dodać Summę Dwadzieścia tysięcy Złotych i przy teyże Cerkwi fundować, za zniesieniem się *cum loci Ordinario* Oyców Bazylianów, którzyby tam i *Curam Animarum* i Szkółkę Parafialną utrzymywali.

Dnia 9. Grudnia Roku 1790.

Uwolnienie a Scartabellatu UUch Fryderyka Cronnemana i Jana Augusta Cichockiego.

216. MAiąc wzgląd na zasługi U: Fryderyka Cronnemana Pułkownika Artylleryi Litewskiey z Rangą Generała Majora, tudzież na nieprzerwane od lat Dwudziestu siedmiu w Woysku Rzplitey usługi Ur: Jana Augusta Cichockiego Pułkownika w Regimencie Fizylierów i na ciągłe onegoż prace, przy opatrzeniu Woyska Rzpltey, w pierwsze potrzeby przez lat dwa w czasie Seymu teraźnieyszego w oczach naszych okazywane: My Król, za zgodą wszech Stanów, tychże UU. Fryderyka Cronnemana i Jana Augusta Cichockiego z ich Potomstwem *à Scartabellatu* uwalniamy.

~~Dnia 13. Grudnia Roku 1790.~~
Oblata ut supra Actum etc die decima tertia mensis Decembris A. D. 1790

Zlecenie.

~~217.~~ NA zapytanie Kommissyi Skarbu Koronnego, Stany Rzeczypospolitey uznały bydź potrzebne zlecenie teyże Kommissyi, przez Urodzonych Seymowego i Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałków uczynić się maiące, aby do Prowentów z mostu Prawem Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt piątego osądzonemu Adamowi niegdyś Poninskiemu dożywotnie warowanych nie interessowała się, lecz one prócz Skarbowych należytości, wreście dla Kredytorów, Sukcessorów, Służących i Rzemieślników zostawiła.

podpisy i d. ut supra

~~Dnia 13. Grudnia Roku 1790.~~

Pozwolenie Funduszu Urodzonego Bogusza na Szkoły i Alumnat w Bielsku Podlaskim.

~~218.~~ GDy Urodzony Alexander Bogusz Regent Ziemski Ziemi Bielskiey w zamiarze chwalebnym pomnożenia Edukacyi dla Młodzieży, Szkoły wraz z Alumnatem na ośmiu Synów Szlacheckich z Familii Imienia swego i naybliższego Krewieństwa, lub też z uboższey Szlachty w Mieście naszym Bielsku Podlaskim, na Placu przez siebie nabyć się maiącym, wyfundować i Summę taką, od iakiey procent coroczny na utrzymanie, oraz inne potrzeby tychże ośmiu Szlachty wystarczy, wieczystym funduszem na Dobrach swoich zapisać, albo na innych pewnych i niezawodnych lokować przedsiębierze, i ten swóy zamysł przez Konwencyą z Wielebnym Błażeiem Juszkiewiczem Xięży Karmelitów *antiquæ Regularis Observantiæ* Prowincyi Małopolskiey Prowincyałem, Dnia Dwudziestego trzeciego Miesiąca Czerwca, Roku Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiątego, w czasie tego Seymu zawartą po zyskaney Approbacie Seymowey uskutecznić zapewnia; przeto My Król wraz z Stanami takową determinacyą Nam doniesioną za użyteczną uznaiąc, pozwalamy temuż Urodzonemu Boguszowi wspomnioną fundacyą Szkół dla powszechney Młodzi Edukacyi, oraz Alumnatu dla Ośmiu iako wyżey Szlachty na Placu przez niego nabyć się maiącym, w tymże Mieście uczynić, i fundusz w sposobie powyższym na Szlachtę zapisem na własnych, lub lokacyą na innych pewnych i niezawodnych Dobrach wieczyście zabeśpieczyć: który to fundusz gdy sposobem z Prawa należnym, przed Aktami właściwemi urzędownie zapisany zostanie; za trwały, wieczny i moc Approbaty Seymowey maiący, na zawsze zabeśpieczamy; i po dopełnieniu tey Fundacyi otwarcie Szkół publicznych dla powszechney Młodzi Edukacyi wspomnionym Xiężom Karmelitom Konwentu Bielskiego dozwalamy, i też Szkoły tudzież Alumnat przez tychże Xięży otworzyć i utrzymywać maiące się, co do Edukacyi i Nauk, pod Opiekę i Rząd Zwierzchności, iaka Formą Rządu ustanowioną będzie, oddaiemy. podpisy ut supra

Dnia 15. Grudnia Roku 1790.

Wyznaczenie Deputacyi do weyrzenia w Rachunki i Długi na Koszary Warszawskie.

219. POnieważ zeszła Rada Nieustaiąca odebrawszy Rachunki od Kommissyi Lokacyiney z arbitralney swoiey Rezolucyi ustanowioney z Percept i Expens na Koszary Warszawskie, odwołała się do Seymu, względem obmyślenia Funduszu na Długi tychże Koszar; Przeto My Król, wraz z Stanami Seymuiącemi, chcąc mieć iak naydokładnieyszą o tym informacyą, wyznaczamy Deputacyą:

Z SENATU.

Przewiel: Szembeka Biskupa Płockiego.
JWo. Xięcia Radziwiłła Woiewodę Wileńskiego.
Wo. Jezierskiego Kasztelana Łukowskiego.

Z STANU RYCERSKIEGO.

z Prowincyi Mało-Polskiey.

UUr: Stroynowskiego Podkom: Buskiego, Posła Wołyńskiego.
Seweryna Potockiego Posła Bracławskiego.

z Prowincyi Wielko-Polskiey.

UUr: Sobolewskiego Starostę i Posła Warszawskiego.
Szymanowskiego Regenta Kor: Posła Sochaczewskiego.

z Prowincyi Wo Xa Littgo.

UUr: Bernowicza Sędziego Ziemskiego i Posła Nowogrodzkiego.
Matuszewica Posła Brzeskiego Litto.

Którzy uwiadomiwszy nieodwłocznie tak Osoby te, które składały Kommissyą Lokacyiną, dotąd i z oznaczenia pierwiastkowego, i czynów nieusprawiedliwioną, iako i tey Subalternów, wszelkie Czynności, Rachunki z Regestrów nawet poprzedniczych Kommissyi Perceptę i Expensę, i Długi na Koszary Warszawskie, i zaległości wyexaminuią, wszelkich żądań, skarg, i zażaleń (ieźliby iakie z tego powodu nastąpiły) wysłuchaią, i o nich Stany Seymuiące w przeciągu Miesięcy dwóch zainformuią.

Dnia 15. Grudnia Roku 1790.

Deputacya do ułożenia Projektów względem Greko-Oryentalnych i Dyssydentów.

220. JAko stałym było zawsze Rzeczypospolitey usiłowaniem, pokóy między Różno-wierzącemi utrzymywać, tak tymże duchem zaięci na teraźnieyszym Seymie; My Król, wraz z Skonfederowanemi Stanami, wszystkim różnego wyznania Mieszkańcom Państw Naszych, Rządową Opiekę uroczyście zaręczywszy, gdy w celu przygotowa-

towania wiecznych dla nich Uſtaw, z ſprawiedliwością, potrzebą, i powagą Narodu zgodnych, wybrane z pomiędzy nich Oſoby do Stolicy Naſzey zwołane mieć chcieliśmy, a o dopełnieniu tey Woli Naſzey, odbieramy teraz doniesienie, wraz z Obywatelſkim oświadczeniem: iż wſzelkie ſwobody od ſamey wolney i niepodległey Rzeczypoſpolitey, iako prawney i iedyney Zwierzchności pragną mieć ſobie zapewnione; przeto do wyſłuchania ich żądań, i do porozumienia ſię względem układu Projektów przy poprawie Formy Rządu decydować ſię maiących, potrzebną bydź uznaiemy Deputacyą, do którey:

Z SENATU.

Z Prowincyi Mało-Polskiey.

JW, Xięcia Jabłonowſkiego Kaſztelana Krakowſkiego.

Z Prowincyi Wielko-Polskiey.

W. Czapſkiego Woiewodę Chełmińſkiego.

Z Prowincyi Wo. Xa. Lito.

W: Szczyta Kaſztelana Brzeſkiego Litgo.

Z STANU RYCERSKIEGO.

Z Prowincyi Mało-Polskiey.

UUr: Kochanowſkiego Majora Woyſk Kor: Poſła Sandomirſkiego.
Xięcia Cartoryſkiego Generała Ziem Podolſkich, Poſła Lubelſkiego.

Z Prowincyi Wielko-Polskiey.

UUr: Zakrzewſkiego Chorążego i Poſła Poznańſkiego.
Zboińſkiego Staroſtę Mſzańſkiego, Poſła Dobrzyńſkiego.

Z Prowincyi Wo. Xa. Lo.

UUr: Wawrzeckiego Podkomorzego Kowińſkiego, Poſła Braſławſkiego.
Gutakowſkiego Staroſtę Kapinowſkiego, Poſła Orſzańſkiego.

Wyznaczamy. Którzy to JW. WW. i UUr: Deputowani za znieſieniem ſię z wyż pomienionemi Oſobami, a ſtoſuiąc ſię do względów politycznych, Projekt, co do urządzenia ich Praw, Swobód i Prerogatyw, *reſpective* każdemu Stanowi należących, i zapewnienia ſprawiedliwości, ułożyć maią. Co ſię zaś tyczy urządzenia Kościelnego w teraźnieyſzym ſtanie rzeczy, tam gdzie, i w którym Wyznaniu zaydzie iakowe od nich ſamych żądanie uczynienia potrzebnych odmian, lub poprawy, zabeśpieczenia całości należytego użycia Funduſzów prawnie im ſłużących, ſtoſowny w tey mierze Projekt uſormuią, i w przeciągu trzech Mieſięcy Nam Królowi, i Skonfederowanym Stanom, do Decyzyi podadzą.

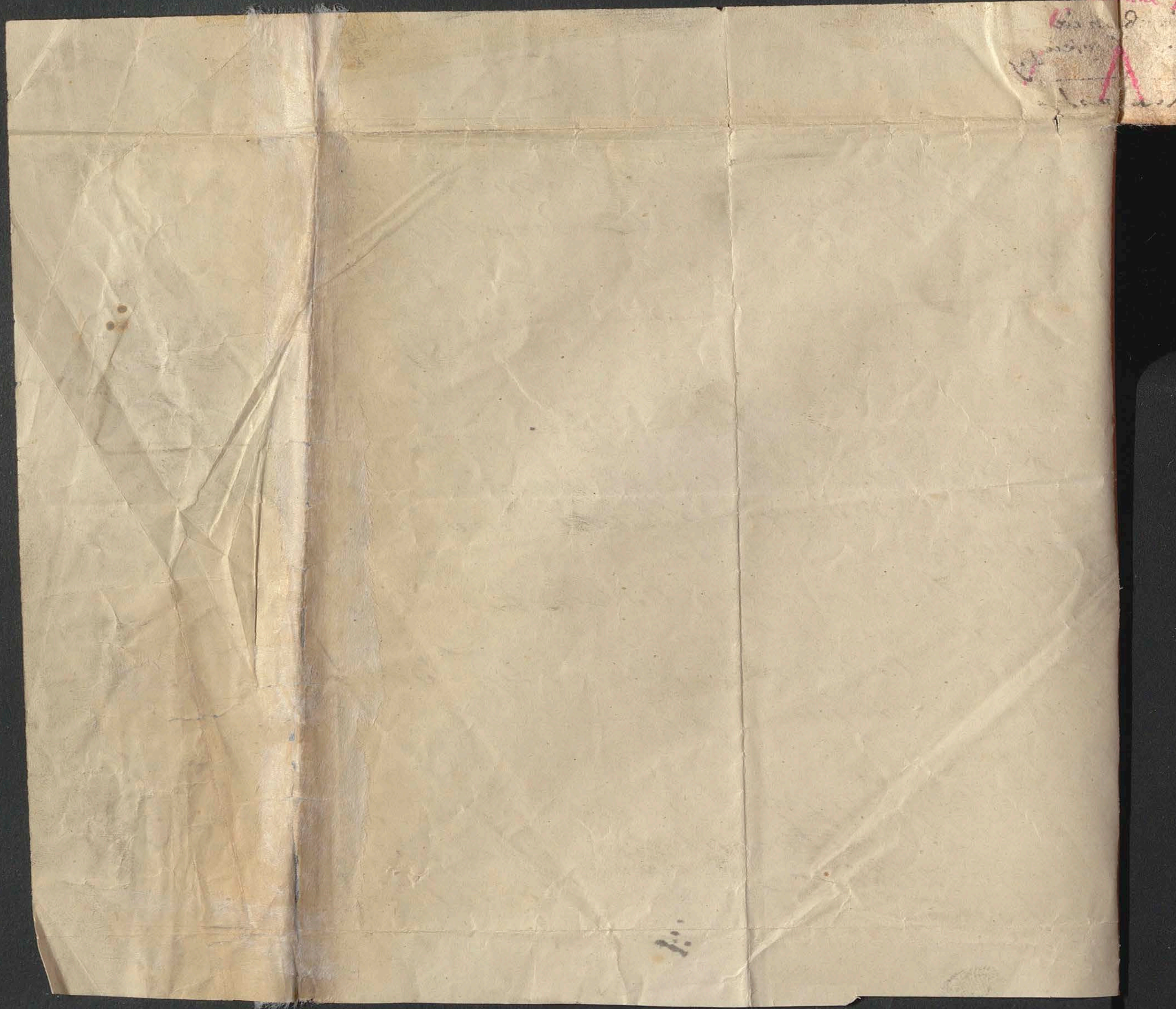
Zgodno z Oryginałami, zaświadczam

ANTONI SIARCZYNSKI
Sekretarz Seymowy i Konfed. Kor.

Tegoż R. dnia 22. Grudnia
wskiego

137

Rok Dzień Miesiąc
Tegoż roku dnia
17.. 28 Grudnia Hrabiego Kazimierza Konstantego Hrabiego Pla
tera Kasztelana Generała Trockiego –
Tegoż roku i dnia Xiążęcia Macieja Radziwiłła Kasztelana Wileńskiego
roku
1791. 10 Stycznia Biskupa Smoleńskiego Gorzeńskiego – VIII
~~Tegoż roku dnia~~
~~1791. 28 Stycz. Akcess juz wydrukowany~~ (za str. 450)
d 31. Stycz Jana Dunina Karwickiego Vice Brygadiera
Woyska koronnego posła woiewodztwa Sandomierskiego
d 7 Lute Adama Rzewuskiego Kasztelana Witebskiego
d d d Xcia Xawerego Sapiehy Woiewody Smoleńskiego –
d 10 Lute Woyciecha Leszczyc Skarszewskiego Biskupa
Chełmskiego i Lubelskiego –
d 17 Wreś Macieja Kazimierza Oskierki Marszałka Powia
tu Mozyrskiego i Posła – i
Antoniego Oskierki Starosty Bobrujnowskie
go posła na sejm z powiatu Rzeczyckiego i sę
dziego sejmowego –
d 23 Wrześ Tomasza Łappy Pisarza Ziemskiego Posła
Powiatu Starodubowskiego Sędziego Sejmowego –
1792 10 Maja Ignacego Daszkiewicza Kasztelana Woiewodztwa
Mscisławskiego –

238

AKCESSA JWW. Senatorów w ciągu Seymu do Konfederacyi uczynione.

1788. Roku Dnia 15. Października w Grodzie Warszawskim JW. Miera Kasztelana Inflantskiego, Orderów Polskich Kawalera.
Tegoż R. i dnia JW. Jana Kwileckiego Kasztel: Międzyrzeckiego, Orderów Orła Białego i S. Stanisława Kawalera.
Tegoż R. dnia 16. Października, JW. Stanisława Kostki Pruszyńskiego Klna Zytomirskiego, Orderu S. Stanisława Kawalera.
Tegoż R. i dnia JW. Maxymiliana Brono Sierakowskiego Klna Płockiego, Orderów Orła Białego i S. Stanisława Kawalera.
Tegoż R. i dnia JW. Konstantego Hrabi Bnińskiego Kasztel: Hełmińskiego, Orderów Polskich Kawalera.
Tegoż R. i dnia 16. Października w Metryce Koron: JW. Kaietana Sierakowskiego Kaszt: Słońskiego.
Tegoż R. dnia 17. Października w Grodzie Warszaw: JW. Franciszka de Zelonka Zelińskiego Klana Bieckiego, Orderów Polskich Kawalera.
Tegoż R. i dnia JW. Kaietana Bystrzonowskiego Klana Małogoskiego, Orderu S. Stanisława Kawalera.
Tegoż R. dnia 18. Października JW. Jacentego Jezierskiego Klana Łukowskiego, Orderu S. Stanisława Kawalera.
Tegoż R. i dnia JW. Jana z Dukli Mieszkowicz Przyłuskiego Klana Brzezińskiego Orderu S. Stanisława Kawalera.
Tegoż R. dnia 27. Paźdz: JW. Pawła Popiela Klana Sandomirskiego, Orderów Polskich Kawalera.
Tegoż R. i dnia JW. Czapskiego Wwdy Chełmińsk: Ord: Orła Białego Kawalera
Tegoż R. dnia 29. Października JW. Teodora Szydłowskiego Wwdy Płockiego. Orderów Polskich Kawalera.
Tegoż R. dnia 3. Listopada JW. Karola Stanisława na Ołyce i Nieświeżu Xcia Radziwiłła Wwdy Wileńskiego.
Tegoż R. dnia 15. Listopada JW. Antoniego Biesiekierskiego Klana Kowalskiego.
Tegoż R. dnia 20. Listopada JW. Piotra Małachowskiego Wwdy Krakowskiego.
Tegoż R. dnia 28. Listop: JW. Jmć X. Joz: Rybińskiego Bisk: Kuiaw: i Pomorsk.
Tegoż R. dnia 9. Grudnia JW. JX. Adama Naruszewicza Biskupa Smoleńskiego.
Tegoż R. dnia 23. Grudnia JW: Franciszka Xawerego Branickiego Hetmana W. Koron: Orderów Polskich Kawalera.

1789. Roku dnia 9. Stycznia JW. Hieronima Xcia Sanguszka Wwdy Wołyńskiego, Orderów Polskich Kawalera.
Tegoż R. dnia 26. Stycznia JW. Michała Hrabi Borcha Wwdy Bełzkiego.
Tegoż R. dnia 21. Lutego JW. Mich: Hieron: Podoskiego Klana Dobrzyńskiego.
2 Tegoż R. dnia 30. Marca JW. Adama Lasockiego Klana Sochaczewskiego.
Tegoż R. dnia 13. Sierpnia JW. JX. Adama Krasińskiego Bisk: Kamienieckiego.
1 Tegoż R. dnia 2. Lipca JW. Alexandra Lubomirskiego Klana Kiiowskiego.

1790. Roku dnia 17. Marca JW. Stanisława Dembskiego Wwdy Brzeskiego Kuiawskiego.
Tegoż R. dnia 9. Września JW. Teodozego Rostockiego Arcy-Biskupa Kiiowskiego, Metropolity całey Rusi.
Tegoż R. dnia 4. Listopada JW. Antoniego Rybińskiego Klana Owruckiego.
Tegoż Roku dnia 6. Grudnia JW. Dyonizego Mniewskiego Kasztelana Brzeskiego Kuiawskiego.
Tegoż Roku i dnia JW. Mostowskiego Kasztelana Raciązkiego.
Tegoż Roku dnia 9. Grudnia Xcia Jmci Radziwiłła Woiewody Wileńskiego.
Tegoż Roku dnia 15. Grudnia Xcia Jmci Antoniego Stanisława Czetwertyńskiego Kasztelana Przemyślskiego.
Tegoż Roku i dnia JW. Hrabi Miera Wwdy Pomorskiego.
Tegoż R. dnia 22. Grudnia Xcia Jmci Jozefa Lubomirskiego Kasztelana Kiiowskiego.

REGESTR KONSTYTUCYI

ROKU 1788.

Na Karcie

ROK 1789.

138a

VII

*) W dniu 28 stycznia tego roku (1790) ~~podpisał~~ przystąpili w znacznej liczbie posłowie wszystkich województw do aktu konfederacyi generalnej z dnia 7 paźdz. 1788. Akcess ~~a~~ ich wydrukowano na str. ~~170~~ § 2.83, ~~[illegible]~~ ~~wedle~~ ~~dla~~ umieszczając go [w całej rozciągłości] ~~we~~ w [porządku] chronologicznym wedle dat oblaty ~~—~~ ~~a teraz~~ stosownie do systemu przyjętego w niniejszym tomie. ~~Tu dajemy~~ ~~a~~ ~~tu~~ dajemy Akcesy zaś ([posłów] ~~senatorów~~, [pojedynczo przystępujących się do niej] wcześniejsze czy później — podajemy ~~a~~ w jednym ciągu opuszczając formę oblat, jedynie datę i nazwisko ~~umieszczając~~ umieszczamy ~~dla dla uniknięcia~~. Dla oszczędzenia miejsca i łatwiejszego przeglądu. —

pod tekstem wydrukować petitem

Js

do

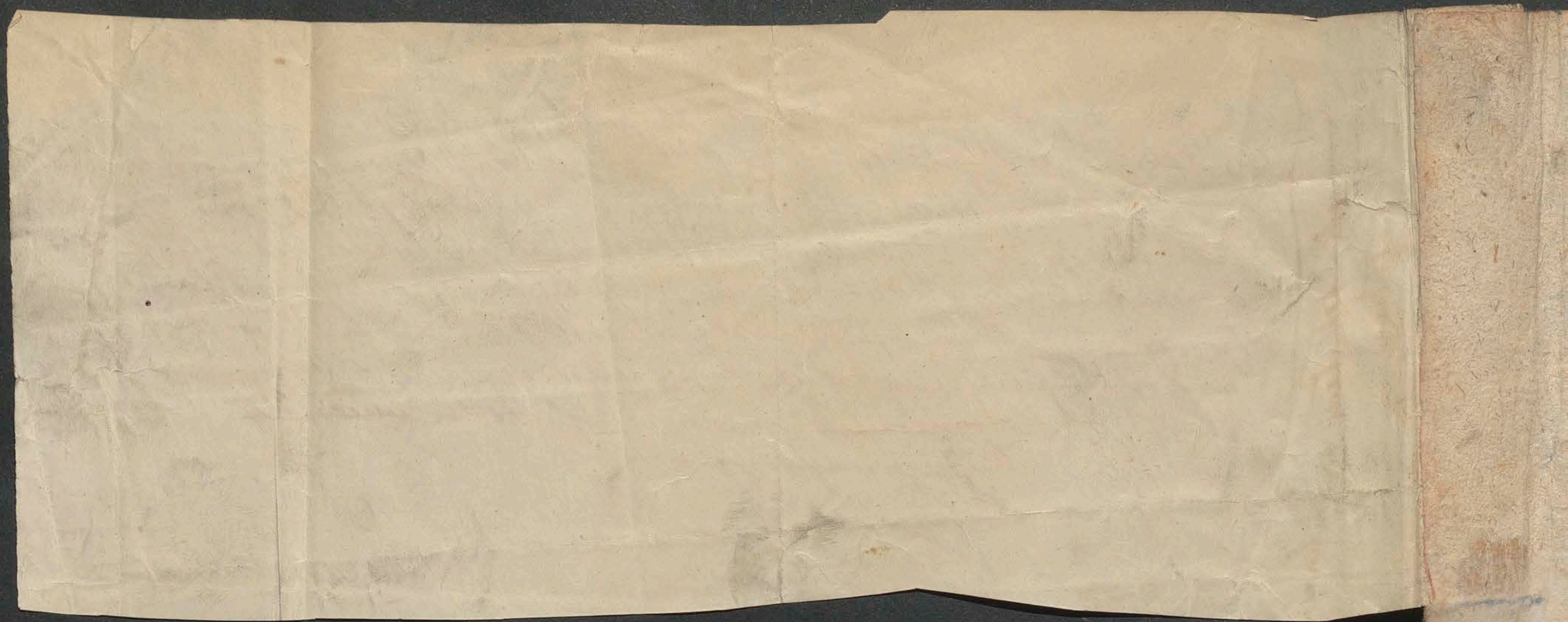
te-

ów

ły-

Or-

o,

KONSTYTUCYI.

ROK 1790.

REGESTR

Omyłki Druku i z konfrontacyi z Oryginałami.

Na Karcie	w wierszu	zamiast	czytay
5	-	skotuw	skokow.
11	-	przysięgemay	przysięgamy
12	-	do następnego Seymu	do następnego pierwszego Seymu
13	-	Kommsyi	Kommissyi.
Na teyże	-	Likwidacyi wszelkiey	przy Likwidacyi wszelkiey
Na teyże	-	ku iednemu	ku iedynemu
15	-	po słowach, *poprzedniczo zatradowanych*, zamiast periodu, media nota	
16	-	wszystkie	wszelkie
Na teyże	-	prtrzeba	potrzeba
17		po słowach *formacyi Korpusow* comma, po słowie zaś *liczby*, toż comma niepotrzebne.	
19	-	wzięła	więziła
20	12	wymowić	~~wymawiać~~
21	26	pamięci	pamiątki
22	8	Marszałkami Oboyga Narodów,	Marszałkami Konfederacyi O. N.
23	17	które	która
24	30	z Prowincyi Wielkopolskiey	z Prowincyi Małopolskiey
Na teyże	33	z Prowincyi Małopolskiey	z Prowincyi Wielkopolskiey.
26	15	za którą	na którą
Na teyże	23	i pod surową	pod surową
28	24	Summy	Summę
33	13	podług Prawa	podług Prawa i Ordynacyi
Na teyże	23	na przyzwoity papier	na przyzwoitey ceny papier
34	11	z Woiewodami	~~z Woiewodztwami~~
35	1	po Pisarzach Dekretowych W. X. Lit. dodać	*Metrykanci po Cz. Zł. 15.*
Na teyże	4	na Orderyi	na Ordery
38	20	wpuszczane	wpuszczana
40	38	i zgromadzenia	Zgromadzenia
Na teyże	41	utrzymać	utrzymywać
41	6	cujusvis	cujuscunque
46	16	nagłych	naglących
50	-	pod ziemią Kamieniecką Pius Raciborski,	Pius Raciborowski
67	-	pod repartycyą Szawelską Jerzy Jucrewicz,	Jerzy Jucewicz
Na teyże	-	pod Woiewodz: Płockim Mikołay Preysiecki,	Mikołay Przysiecki
68	-	pod Woiewodz: Brzes: Lit. Matustzewicz,	Matuszewic
77	12 i 15	pod tytułem	pod tytułami
Na teyże	33	po odeyściu	po doyściu
78	12	czynienia	uczynienia
81	1	Kommissarzami	Kommissyami
82	22	Kwarcianey	Kwarciany
87	37	kalkulacyi z Prowentów	kalkulacyi i Prowentów
91	37	w usługi	w usługę
94	36	sposobem Ioitacyi	sposobem licytacyi
96	42	Liwrów	Lirów
98	11	uskutecznić	uskutecznienie
132	28	Summy 727417 gr. 28.	Summa 737417 gr. 28.
137	28	Opisów	przepisów
139	9	Obyga	Oboyga
141	22	żandych	żadnych
Na teyże	32	do Kommissarzów	do Kommissyów
142	41	niemniey	niemnieyszą
143	35	lub Paszportu	lub bez Paszportu
Na teyże	46	do Kassy Woiewodzkiey	do Kassy Kommissyi Woiewodzkiey.
144	32	Kommissyą Woyską	Kommissyą Woyskową
Na teyże	41	w Sądach Kommissyi	w Sądach teyże Kommissyi
145	24	nieznał nigdy	nie znalazł nigdy
146	3	nie ugodził	nie ugodziły
147	6	Karaimow, a Zydów	Karaimów osobnym, a Zydów
148	14	donieść	doniesie
Na teyże	24	Komyssyi	Kommissyi
149	30	do Iurraty	do Taryffy
Na teyże	43	zmowiwszy się	zniosłszy się
150	14	miary	miar
Na teyże	38	przyniosł	przynosił
151	19	oddana	oddawana
155	29	po Osob 16. czy większością	po Osob 16 czy iednomyślnością czy większością
158	40	Seysse	Sessye
159	39	donieśli	donosili
160	45	nie zostaią	nie zostaną
161	9	Konsystencyi	Konsystencyą
170	5	Jurydykamy	Jurydykami
Na teyże	12	Klasztory zaś ubogie iako to:	Klasztory zaś ubogie i Szpitale iako to
174	22	posrępoków	postępków
175	9	bay	aby
Tamże	11	wyprowadzili	wyprobowali
176	16	odprawiać się	odprawować się
177	28	w rok	co rok
181	42	roku	rok
183	25	opuszczono : z Senatu	
184	37	Posła Oszmiańskiego	Posłą Orszańskiego
189	7	gdyż Dobr	gdy z Dobr
194	8	dozwolili	zezwolili
Na teyże	36	do pierwszego	od pierwszego
196	15	Dyploma	Dyplomata.
Na teyże	37	który tytuł	który odtąd tytuł
201	2	i tym Stanie	i w tym Stanie
202	21	iako w Korpusie	iaką w Korpusie
203	16	dla oboiey	dla ubogiey
205	38	Narodowych	Narodowey
208	45	Listopada bieżącego	Listopada Roku bieżącego
213	18	rozpoznawanie	rozpoznanie
Na teyże	50	decyzya	decyduiący
215	15	teraz, zawdzięczaiąc	teraz, gdy zawdzięczaiąc
Na teyże	48	Paschalisa, Jakubowicza	Paschalisa Jakubowicza
216	34	Figielra	Figiettę
Na teyże	48	Bańczackiewicza	Bańczakiewicza
218	18	de Werni	de Verni
Na teyże	16	Satturiusom	Sartoriusem
Na teyże	17	Janowi, Hobertowi Watsonowi	Janowi Robertowi Watsonowi

142

Karta	Wiersz			
222	38	Odpowiedzi; za ten	*popraw*	odpowiedzi za ten
223	2	*à* - - - - -		A
—	19	Dizeci - - - -		Dzieci
225	1	ako - - - - -		iako
—	41	Maffer - - - -		Maffler
—	49	Lefing - - - -		Sefing
226	15	Aurray - - - -		Auvray
—	55	Edle - - - -		Eelle

Dalsze drukowanie

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Quinta Mensis Januarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis Ejus Constitutionem Infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis =

Uroczyste Zaręczenie porządku w Izbie na teraźnieyszym Seymie.

NIm przyidzie na teraźnieyszym Seymie do ustanowienia stałey Formy Seymowania, My KROL, za zgodą Skonfederowanych STANOW, deklaruiemy. 1mo. Senatorowie i Posłowie na mieyscach swoich znaydować się powinni. 2do. Deputowanych do Konstytucyi, podwoioną liczbę mieć chcemy. 3tio. Marszałkowie Konfederacyi Oboyga Narodów, z pomocą Deputowanych do Konstytucyi przestrzegać będą, aby Propozycye z Proiektów, lub z ich dodatków przez niżeli samych, czyli przez kogożkolwiek z Seymuiących formowane, *directè* do rozwiązania Kwestyi służące, podawane były. 4to. W każdey materyi, każdemu z Seymuiących dwa razy mowić wolno będzie, to iest: *ante Turnum* raz, drugi raz *in Turno*, a żadna Sessya dopóty nie będzie solwowaną, dopóki w decyzyi będący Proiekt albo punkt onego udecydowanym nie będzie. 5to. Nikt bez Głosu sobie danego, nawet *interlocutoriè*, mowić nie może, ani też iuż danego komu innemu ustępować mocen. 6to. Wolność przymowienia się do Propozycyi chcącym, za daniem od Lasek Głosu, ieden raz przed Turnum zachowuiemy. 7mo. Proiekt każdy nowy, w Izbie bez explikacyi podany do Laski, czytanym będzie. Deputacya zaś Konstytucyina, w przypadku iakiey wątpliwości, wraz z podaiącym tenże Proiekt rozstrząśnie; A gdyby podaiący Proiekt, na odmianę lub poprawę onego nie zezwalał, czytany tak (iak był podany) będzie, Deputacya tako też i podaiący Proiekt, będą mocni na boku Proiektu swe domieścić Uwagi. Po rozdaniu drukowanego Proiektu Seymuiącym, deliberacya trzydniowa od dnia rozdania Proiektu rozumieć się ma. Proiekta zaś na Sessyi Prowincyonalney ugodzone, *respectivè* Prowincyi iey tyczące się, sposobem dotąd używanym, prosto do Izby *in ordine* deliberacyi wnoszone bydź maią. 8vo. W dopełnieniu Prawa, ustanowionych Konstytucyi *in triduo* do Oblaty podanie nakazuiącego, i aby Proiekta rozdane Deputowani do Konstytucyi wcześnie roztrząsali, mieć chcącego, ustanawiamy; aby ciż Deputowani do Konstytucyi (które poprzednie w czasie wypadłego Prawa, przez Seymowego i Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałków podpisane bydź powinny) do Izby konferencyonalney zieżdżali się. 9no. Proiekt raz zaczęty innym niestosownym do materyi, przerwany aż do ukończenia iego, bydź nie powinien; a żaden z Seymu-

iących potąd materyi inſzey proponować nie ma, pokąd rozpoczęta nie ułatwi ſię. Donieſienia zaś i przełożenia Deputacyi Cudzoziemſkiey, niemniey od Woyſkowey i Skarbowey Magiſtratur, w każdym czaſie wnoſzone bydź mogą. 10mo. Wota ſekretne gałkami odbywać ſię maią. 11mo. Ci, którzy wotuią w głośnych, nie będą ſię mogli oddalić od ſekretnych Wotów, gdyby iednak *quo casu* kto z Seymuiących przez słabość zdrowia muſiał bydź nieprzytomnym, *Turnus* iednak odbywać ſię powinien: a nikt z Seymuiących od dania *Votum* ſwego *in Turno* uchylać ſię nie może. Każdy z Seymuiących tak podczas głosnych, iako ſekretnych Wotów, na mieyſcu ſwoim zoſtawać powinien; zaś nieznayduiący ſię z kolei ſwoiey na wotowaniu, iuż wotować nie może. 12mo. Zdania *in Turno* na Propozycye, iako to: Senatorów i Miniſtrów przez Marſzałka W. Kor. lub mieyſce iego zaſtępuiącego, a Posłów przez Seymowego i Konfederacyi Oboyga Narodów Marſzałków po każdym odbytym *Turnum* do Akt Grodu tuteyſzego podane bydź maią. 13tio. Komplet Deputacyi Konſtytucyiney, inkluduiąc w to Marſzałków Seymowego i Konfederacyi Oboyga Narodów, składać ſię powinien z Oſob naymniey pięciu, z tym warunkiem, aby przynaymniey było po iednemu z każdey Prowincyi

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Gen: Art. Litt. Marszałek Konfederacyi Wo Xa Litt.

Jozef Kossakowſki Biſkup Infl: i Kurlandzki Deputowany do Konſtytucyi. Antoni Xże Jabłonowſki Kaſztelan Krakowſki Deputat z Senatu z Małeypolſki. Franciſzek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kaſztelan Kaliſki Deputowany do Konſtytucyi z Senatu z Prowincyi Wielkopolſkiey *mp*. Kazimierz Konſt: Plater Kaſztelan Generału Trockiego Deputowany do Konſtytucyi z Senatu z Prowincyi Litt. Waleryan Stroynowſki Podk: Buſki Poseł Wołyńſki z Małopolſki Deputat do Konſtytucyi. Stanisław Koſtka Potocki Poseł Lubelſki Dep: do Kon: z Prow: Małopolſkiey. Tomaſz Dłuſki Podkomorzy Generalny i Poseł Wdztwa Lubelſkiego Deputat do Konſtytucyi. Antoni Ledochowſki Wodzic i Poseł Woiedztwa Czergo z Małopolſki Deputat do Konſtytucyi. Adam Nałęcz Moszczeńſki Chor: Brac: Poseł z Wtwa Poznańſkiego Deputowany do Konſtytucyi z Prowincyi Wielkopolſki *mp*. Jan Nepomucen Zboinſki Poseł Ziemi Dobrzyńſkiey Deputowany do Konſty: z Prowincyi Wielkopolſkiey *mp*. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakroczym: Deput. z Wielkopol: Prow: Tomaſz Nowowieſki Łowczy i Poseł Ziemi Wyſzogrodzkiey Deputowany do Konſtytucyi z Prowincyi Wielkopolſkiey *mp*. Jozef Kociełł Rotmiſtrz Kaw: Nar: W X. Lit. Poseł Pttu Oſzmiań: Deputowany do Konſtytucyi z Prowincyi W. X. Litto. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xa Zmud: Deputowany do Konſtytucyi. Jacek Puttkamer Cywun Gondyn: Xwa Zmud: Poseł Wotwa Miń: Deputowany do Konſtytucyi z Prowincyi Wo X. Litto. Poſt cujus quidem Conſtitutionis in Acta præſentia ingroſſationem, Originale Ejuſdem Eidem offerenti, prævia Officii ſui Quietatione, eſt extraditum.

SWIESZEWSKI
mpr.

Legi Kakowski.

2

144

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Quinta Mensis Januarii Annô Domini Millesimô Septingentesimô Nonagesimô Primo.

AD Officium Actaq; præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Mscus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium & Confæderationis Generalis Regni Secretarius, eidem Officio & Actis illius Constitutionem infrascriptam obtulit & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Deklaracya.

KToby był przekonany od początku Seymu ninieyszego o branie od Potencyi Zagranicznych Pieniędzy, ten ma bydź śmiercią karany, wyiąwszy iednak Osoby, którym przez Dekreta Summy są przysądzone, albo przez wzgląd wysługi w Woysku Zagranicznym, lub inney za przeszłego KROLOW Naszych Panowania położoney, dotąd Pensye opłacaią się, tudzież Bonifikacye za zabrane Kordonami Dobra lub Intraty komużkolwiek z Duchownych bądź Swieckich zaręczone, a każdy Szlachcic osiadły, *Crimine non notatus*, może bydź o to Delatorem, i przez doniesienie Instygatorom Narodowym o tym oświadczyć, a Instygatorowie po doniesieniu, Sprawę niezwłocznie w Sądach Seymowych wraz z Delatorem obowiązani popierać. Jeżeli Delator ten pewnemi i iasnemi dowodami występku dowiedzie, osmą część Fortuny oskarżonego przez Sąd sobie wyznaczoną odbierze; jeżeli zaś nie dowiedzie, takąż samą karą śmierci, iakiey na obwinionym poszukiwał, karany bydź ma. Te zaś Osoby, ktore z powodu wysługi w Woysku biorą Pensye, tudzież i te, które z przyczyny zabranych Kordonami Dobr i Intrat, maią sobie zaręczone Bonifikacye, dla zawiadomienia Zwierzchności Kraiowey, powinni będą w przeciągu trzech Miesięcy Intabulacye takowych Pensyi i Indemnizacyi z wyrażeniem wielości, oraz Powodów, także czasu, do którego te zaręczenia służą, w Xięgach Grodzkich każdy *respectivè* swego Powiatu, z wyrażeniem swych Imion i Przezwisk uczynić, i te Intabulacye do Laski Seymowey przesłać.

222

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Gen: Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Litto.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Inflantski i Kurlandzki Deputowany do Konstytucyi. Antoni Xiąże Jabłonowski Ka-

sztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Wielkopolskiey manu propria. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputt. z Senatu X. W. Lit. manu ppria. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Tomasz Dłuski Podkomorzy Generalny i Poseł Woiewodztwa Lubelskiego Deputat do Konstytucyi. Antoni Ledochowski Woiedzic i Poseł Woiedtwa Czergo Deputat do Konstysucyi. Adam Nałęcz Moszczeński Chor: Brac: Poseł Woiewodztwa Poznańskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey manu ppria. Jan Nepomucen Zboiński Poseł Ziemi Dobrzyńskiey Dep: do Konst: z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczym: Deputt: z Prowincyi Wielkopol: Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogrodzkiey Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolsk. Jozef Kociełł Rotmistrz Kaw: Nar: Poseł Oszmiański z Prowincyi Wo Xa Lit. Deputowany do Konstytucyi. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xa Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamor Cywun Gondyn: Xwa Zmudz: Poseł Wotwa Miń: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Lit. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem Originale ejusdem offerenti eidem, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

SWIESZEWSKI *mpr.*

Legit Chrościcki.

3 145

Actum in Curia Regia Varsavi-ensi Die Octavâ Mensis Januarii Annô Domini Millesimô Septingentesimô Nonagesimô Primô.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Mscus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium & Confæderationis Generalis Regni Secretarius, eidem Officio & Actis Ejus Constitutiones infrascriptas obtulit ad ingrossandumque in Acta præsentia porrexit, tenoris talis :: 223

Prawa Kardynalne niewzruszone.

I.

WIara Swięta Katolicka Rzymska Oboyga Obrządków ze wszystkiemi Prawami Kościoła Swiętego *in Spiritualibus* w obu Narodach Korony Polskiey i Wielkiego Xięstwa Litewskiego, tudzież w Prowincyach do nich należących, wieczyście panuiącą będzie, i tak się w Aktach publicznych mianować ma.

II.

Królem Polskim, Wielkim Xięciem Litewskim, nie kto inny bydź może, iak szczególnie z urodzenia, albo powołania Katolik Rzymski; Królowa także Katoliczka Rzymska bydź powinna: A gdyby innego była wyznania, tedy pokądby do Wiary Swiętey Rzymskiey nie przystąpiła, koronowaną bydź nie może.

III.

Przeyście od Kościoła Rzymskiego Katolickiego Oboyga Obrządków do iakiegokolwiek innego Wyznania, zawsze za Kryminalny występek poczytywane będzie.

IV.

Dla wſzyſtkich Ludzi Wyznania dotąd w Państwach Rzeczypoſpolitey tolerowanego, a od panuiącey Wiary innego, pokóy w Wyznaniu i Obrządkach zachowuiemy, waruiąc: iż żadna Zwierchność Duchowna lub Swiecka nie będzie mogła nikogo prześladować z przyczyny Wyznania i Obrządków.

V.

Króleſtwo Polſkie i Wielkie Xięſtwo Litewſkie z wſzyſtkiemi Xięſtwami, Woiewództwami, Ziemiami, Powiatami, Feudami, wſzelkiemi Miaſtąmi i Portami do ſiebie należącemi, wieczyſtą Unią podług uroczyſtych Warunków nawzaiem złączone, na zawſze w nienaruſzonym Związku, złączeniu, i trwałości zoſtawać ma. Nie będzie ſię godziło na żadnym Seymie, ani komużkolwiek bądź, żadney Części zamieniać, tym bardziey od Ciała Rzeczypoſpolitey oddzielać, uſtępować, lub oddzielenię, albo zamianę przedſiębrać.

VI.

Króleſtwo Polſkie i Wielkie Xięſtwo Litewſkie ze wſzyſtkiemi Xięſtwami, Woiewództwami, Ziemiami i Powiatami, z których ſię teraz Rzeczpoſpolita ſkłada, i na potym ſkładać będzie, ieſt i nazawſze bydź ma Rzecząpoſpolitą wolną, i nikomu niepodległą. Która Rzeczpoſpolita iedno i nierozdzielne ſkładaiąc Ciało, ſama w Stanie Szlacheckim Prawa dla Narodu ſtanowić ieſt mocna, i tym tylko Narod poſłuſzeńſtwo winien: ſama tylko Podatki na potrzeby publiczne uchwalać ieſt mocna, i uchwalonemi rozrządzać: ſama tylko Woyſko dla powſzechney Obrony i ubeśpieczenia ſobie iedynie wierne i podległe utrzymywać, a do poſłuſzeńſtwa Władzy, którą nad Woyſkiem przełoży, obowięzywać: Sama Woynę wypowiadać, Pokóy i wſzelkie Traktaty zawierać: ſama tylko Królów wolnie obierać, Magiſtratury, oraz Urzędy tworzyć, znośić, przeciąg Urzędowania naznaczać, Oſoby do Magiſtratur, Oſoby do Reprezentacyi za Granicą Dyplomatycznych i wſzelkich Urzędów obierać, tudzież o ſpoſobie wyboru onych ſtanowić mocna będzie.

VII.

Wſzelka Cudzoziemſka Gwarancya Rządu Polſkiego, przeciwna niepodległości Rzeczypoſpolitey, i uwłaczaiąca Jey Samowładności, ieſt i nazawſze będzie nieważną, i aby żadna podobna pod iakimkolwiek bądź pretextem od nikogo w Rzeczypoſpolitey proponowaną, i przyiętą bydź nie mogła, tym Prawem Kardynalnym waruiemy.

VIII.

VIII.

Nic przeto w Państwach Rzeczypospolitey za Prawo i Władzę poczytano bydź nie ma, coby nie wypływało z wyraźney Woli Rzeczypospolitey na Seymach: Żadna Urzędowa Władza, nikomu rozkazywać i do wykonania rozkazów zniewalać nie będzie mocna, czego nie rozkazuią Prawa: nię będzie mogła pozwalać sobie i nikomu tego, czego zakazuią Prawa, nie będzie zaniedbywać, i zaniedbania dopuszczać w tym, co Prawa wykonywać nakazuią.

IX.

Wszyscy Obywatele Rzeczypospolitey Stanu Szlacheckiego i wszelkiey Kondycyi, także Cudzoziemce, Przybyłce, i iakimkolwiek sposobem w Państwach Rzeczypospolitey znayduiący się Ludzie, Prawem dotąd spisanym, i które napotym ustanowione i spisane będzie, sądzeni bydź maią przez te Urzędy i Władze, do których z Prawa należą, i należeć będą.

X.

Neminem captivabimus nisi Iurevictum: nie będzie się godziło ani Królowi, ani żadney Władzy Rządowey, zgoła nikomu tego Prawa naruszać, wyiąwszy przypadki Prawami wyszczególnione, i wyszczególnić się maiące.

XI.

Głos wolny na Seymikach każdemu Szlachcicowi i na Seymie Seymuiącemu, nayuroczyściey zabeśpiecza się, i pod żadnym iakimkolwiek bądź pretextem Sądowi nie podpada: Także Głos wolny każdemu Obywatelowi, nawet nie na Ziazdach publicznych, tudzież myśli lub zdania swego, czyto pismem, czy drukiem wydanie, a to z podpisem Imienia swego, waruie się, bez potrzeby zezwolenia Approbacyi, słowem: bez żadney pod iakimkolwiek nazwiskiem formy: wszakże pod odpowiedzią w Sądzie, gdyby kto pismem, lub drukiem, *directè* do buntu skłaniał, i gdyby kto krzywdził sławę bliźniego swego. W materyach zaś Religii, i dziełach ku zepsuciu obyczaiów dążących, pod Duchowną Cenzurę, tudzież Approbacyą Juryzdykcyi Duchowney Wiary Panuiącey.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Gen: Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Jozef Xiąże Czarto-

ryski S. L. Poseł Wołyński Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Małopolskiey. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Poseł z Wodztwa Poznań: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey mp. Adam Nałęcz Moszczeński Chor: Brac: Poseł Poznański Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey mp. Jzef Zabiełło Łowczy Wki Lteski Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. A. Suchodolski P. W. S. Dep: do Kon: Post quorum quidem Constitutionum superius præinsertarum in Acta præsentia Ingrossationem, Originale earundem Eidem offerenti, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

HERMAN.
mpr.

Legit: Niemira.

4

147

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Decima Tertia Mensis Januarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio Actisque illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis: 224

Zlecenie UU. Seymowemu i Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałkom.

MY KROL za zgodą Skonfederowanych STANOW, zlecamy UU. Seymowemu, i Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałkom, aby wyznaczonym Deputacyom do Examinu zeszłego Departamentu Woyskowego i Kommissyi Woyskowey insynuowali, iżby wspólnie Dzieło całe Examinu Kommissyi Woyskowey, oraz zeszłego Departamentu Woyskowego, jak nayrychley dopełniały, w co wchodzić równie powinien i Examen Kommissoryatu Woyskowego; a Relacyą tych wszystkich czynności, iak nayśpiesznieу przed Nas KROLA i STANY Seymuiące przynieśli.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Infl: i Kurlandzki iako Deputat do Konstytucyi. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan

Krakowski Deputat z Senatu z Maleypolski. Symeon Kazim: Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu do Konstytucyi z Małopolskiey Prowincyi *mp*. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey *mp*. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu W. X. Litt: *mp*. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Tomasz Dłuski Podkomorzy i Poseł Wdztwa Lubelskiego Deputat. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł z Woidtwa Czergo Deputowany z Prowincyi Małopolski. Jan Nepom: Zboiński P. Z. Dobr: Deput: do Konstytucyi z Prowincyi Wielkop: Jozef Kocieł Rotmistrz Kaw: Nar: Poseł Ptu Oszm: z Prowincyi W. X. Litt: Deputowany do Konstytucyi. Jzf Zabielo Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deput: do Konsty: Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xa Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Cywon Gondyń: Xwa Zmudz: Poseł Wctwa Mińskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem, Originale ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA *mp*.

Legit Kaniewski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Decima Tertia Mensis Januarii Annô Domini Millesimô Septingentesimô Nonagesimô Primô.

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, eidem Officio Actisque Illius Constitutionem infrascriptam obtulit & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Rozkład Materyi y Czasu na teraźnieyszym Seymie.

MY KROL za zgodą Skonfederowanych STANOW stanowiemy, iż odtąd każdy pierwszy Tydzień na odebranie relacyi od Deputowanych do Examinów Kommissyi Skarbowych, Woyskowey, i Edukacyiney, a po odebranych tych relacyach, examinach, zakwitowaniach onychże, i Elekcyach, do urządzenia Podatków, i opatrzenia potrzeb Skarbu i Woyska; po dopełnieniu zaś tego wszystkiego, na relacyą examinów dalszych innych Dykasteryów, a drugie dwa Tygodnie na Decyzyą Formy Rządu, to iest: zaczynaiąc od Seymików, przeznaczamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Gen: Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Inflan: i Kurlandzki iako Deputat. Antoni Xże Jablonowski Kasztelan Krakowski Deputat

z Senatu z Małey-Polski. Symeon Kazim: Szydłowski Kasztelan Zarnowski Depusowany z Senatu Małey-Polskiey Prowincyi *mp.* Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey *mp.* Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu Prowincyi Wo Xa Lit. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytncyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Tomasz Dłuski Podkomorzy Grlny i Poseł Woiewodztwa Lubelskiego Deputat. Antoni Ledochowski Wdzic i Poseł Wtzwa Czerniechowskiego Deputowany do Konstyt. Jan Nepom: Zboiński P. Z. Dob: Deput: do Konstytucyi *mp.* Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszog. Deputowany do Konstytucyi P. W P. Jozef Kocieł Rotmistrz Kaw: Nar: Poseł Ptu Oszm: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wo Xa Litt. Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego. Deput: do Konsty. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xa Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Cywun Gondyń: Xstwa Zmudz: Poseł Wtwa Miń: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wo Xa Litt. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem, Originale ejusdem Offerenti eidem, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA *mpr.*

Legit juxta Prothocollon Słomkowski.

6

143

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Decima Nona Mensis Januarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

226

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio Actisque illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

WDZIĘCZNOSC.

OFiarę Urodzonego Jędrzeia Ordynata Zamoyskiego bywszego Kanclerza Koronnego Dwakroć Sto Tysięcy Złotych Polskich, na potrzeby Rzeczypospolitey Skarbu Koronnego, uczynioną z wdzięcznością przyimuiąc, onęż w Xięgę Praw umieszczamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnfl: i Kurlandski Deputowany do Konstytucyi. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu

z Małey Polski Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu do Konstytucyi z Prowincyi Małopolskiey manu propria. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey manu propria. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trock: Deputowany do Konstytucyi, z Senatu W. X. Litt: manu propria. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolskiey Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Tomasz Dłuski Podkomorzy Generalny i Poseł Wdztwa Lubel: Deputat. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł Wodztwa Czergo z Małopolskiey Deputat do Konstytucyi. Jan Nepomocen Zboiński P. Z. Dobr: Deput: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszog: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakro: Deputat do Konst: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Jozef Kocieł Rotmistrz Kaw: Nar: Poseł Ptu Oszm: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt: Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xa Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Cywun Gondyń: Xwa Zmudz: Poseł Wdztwa Miń: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wo Xa Litt: Post cujus quidem Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia ingrossationem Originale ejusdem Ejdem Offerenti, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

HERMAN. *mpr.*

Lectum secundum Acta per Słomkowski.

7

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Octava Mensis Januarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio Actisque illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis: 227

Wyznaczenie Assessorów do Sądów Naszych Zadwornych W: X: Litt:

MY Krol, za zgodą Skonfederowanych Stanów do Sądów Zadwornych Assessorskich Wo: Xa: Litto Assessorów przez Reskrypt Nasz na ten raz do czasu Elekcyi wyznaczyć deklaruiemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnflant: i Kurlandski. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małey Polski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputo-

wany do Konstytucyi z Senatu Prowincyi Małopolskiey manu propria. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Wielkopolskiey manu propria. Kazimierz Konstanty Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu Wo Xa Littgo manu propria. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Tomasz Dłuski Podkomorzy Grlny i Poseł Woiewództwa Lubelskiego Deputat. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł Wodztwa Czerniego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Małopolskiey. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszog: Deputowany do Konst: z Pro: Wiel: Józef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi Zakrocz: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xa Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Poseł Wdztwa Mińs: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W X Litt: Post cujus quidem Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia ingrossationem Originale ejusdem Ejdem Offerenti, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

HERMAN *mpr.*

Legi Głębocki.

8 151

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Octava Mensis Januarii, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo,

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium ac Confæderationis Generalis Regni Secretarius eidem officio & actis Ejus Accessum ad subsecutum primitivum Actum Generalis utriusq; Gentis Confæderationis per Illustres Magnificos Palatinatuum, Terrarum et Districtuum Nuntios, ad Comitia Generalia nunc celebrata Delegatos, confectum & subscriptum, infra exaratum obtulit, ad ingrossandumque in Acta Præsentia porrexit, tenoris talis: ═══ 228

Przystąpienie do Aktu Generalney Oboyga Narodów Konfederacyi.

Z Mocy Prawa Seymu teraźnieyszego pod Tytułem: *Warunek*, zapadłego, i z obowiązku Instrukcyi Nam niżey podpisanym od Województw, Ziem i Powiatów, danych do Aktu trwaiącey Generalney Oboyga Narodów Konfederacyi pod dniem siódmego Miesiąca Październíka, Tysiąc Siedmset Ośmdziesiąt Osmego Roku uczynionego, pod tęmiż samemi Marszałkami przystępuiemy w Warszawie dnia Szesnastego Miesiąca Grudnia Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiątego Roku.

WDZTWO KRAKOWSKIE.

Jgnacy Dembiński Chorąży i Poseł Wwdztwa Krakowskiego. Mikołay Russocki Poseł Cześnik Wwdztwa Krakow: mp. August Offinowski Poseł Wwdztwa Krakowskiego mp. Stanisław Sołtyk Poseł Krakowski mp. Xawery Puszet S. Za: Poseł Krakowski mp. Stanisław Mirosewski Poseł Krakowski mp. Karol Głębocki z Wwdztwa Krakowskiego Poseł. Alexander Linowsk. Wwdztwa Krakow: Poseł.

WDZTWO POZNANSKIE.

Maxymilian Mielżyński Poseł Wwdztwa Poznań: Franciszek Mielżyński Sta: Wałecki Poseł W. Poznańsk: Filip Raczyński G. M. Poseł Poznański mp. Antoni Gliszczyński Poseł Woiew: Poznańsk: mp. Kazimierz Bolesz Poseł Poznański.

Ziemia Wschowska.

Antoni Kwilecki Sta: i Poseł. Xawery Chłapowski Podcz: Wschow: Poseł.

WWDZTWO WILENSKIE.

Antoni Tyzenhauz Chorąży i Poseł Wttwa Wileń: oprócz punktu do podatkowania od wotów Sekretnych wyłączonego do Aktu Konfederacyi podpisuię się. Tadeusz Korsak Sędzia Ziem: i Poseł W. Wileń.

A Po-

Powiat Oszmiański.

Jgnacy Chomiński Sędzia Ziem: i Poseł Oszm: Wiktory Czechowicz Poseł Oszm: Exprezy: Ziem: Oszm:

Powiat Lidzki.

Dominik Narbutt Woyski i Poseł Ptu Lidz: Ludwik Kamieński Szambelan JKMci Poseł Powiatu Lidzkiego.

Powiat Wilkomirski.

Antoni Pomarnacki Cześnik i Poseł Ptu Wiłkom: Szambelan JKMci i Kawaler O. S. Stanisława. Jozef Korwin Kossakowski Woiewodzic Witeb: Rotmistrz K. N. i Poseł Ptu Wiłkomir.

Powiat Brasławski.

Bogusław Mirski Podkomorzy i Poseł Brasł: Stanisław Manuzzi Poseł z Ptu Brasławskiego.

WWDZTWO SANDOMIRSKIE.

Kazim: Karski Podczaszy Sand: i Poseł. Jozef Niemirycz Podstoli Stęży: K. O. S. S. i Poseł Sand: Franciszek Odrowąż Kietliński Łowczy Powiatu Radomskiego i Poseł Wdztwa Sandomir: mp. Jozef Wiercieński Poseł Woiewódz: Sandomir: Mikołay z Wiel: Jasie: Jasieński Poseł Woi: Sand: Jozef Mężeński Poseł Sandomirski.

WWDTWO KALISKIE.

Jozef z Kiełczewa Pomian Kiełczewski Chorąży i Poseł Wztwa Kaliskiego mp. Jozef Krzyżanowski Łowczy Poz: Poseł Wdztwa Kal: Salvis per omnia prærogativis Izby Poselskiey. Kazimierz Biernacki Stolnik Piotrkowski Poseł W. Kaliskiego mp. Nicefor Gorzeński Poseł Woiewództwa Kaliskiego mp. Jozef Wilkoński Poseł Woiewództwa Kaliskiego mp. Jozef Miaskowski Poseł Woiewództwa Kaliskiego mp. Bogusław z Łagowca Szczaniecki Poseł Wdztwa Kaliskiego Salva p. omnia prærogativa Izby Poselskiey mp. Jan Pruski W. Kaliskiego Poseł mp.

WWDZTWO GNIEZNIENSKIE.

Marcelli Poniński Woyski Starszy Poseł Wdtwa Gniezn. Onufry Kotwic Krzycki Poseł Gnieznieński. Adam Bronikowski Szam: JKMci Poseł Gnieznieński. Stanisław Gorain Breza Poseł Wdztwa Gnieznieńskiego.

WWDZWO TROCKIE.

Jgnacy Siwicki Straz: i Poseł W. Trgo. Dominik Gieysztor Poseł W. Trgo.

Powiat Grodzieński.

L. Pancerzyński Chorąży i Poseł Ptu Grodn: mp. Jozef Dziekoński Poseł Ptu Grodzień.

Powiat Kowieński.

Michał Kossakowski Chorąży i Poseł Ptu Kowieńskiego. Floryan Doliwa Siruć Sędzia Ziem: i Poseł Pttu Kowień: Tomasz Mineyko Pisarz Ziem: i Poseł Pttu Kowień:

Powiat Upitski.

Jozef Longin Staszewski Podkomorzy i Poseł Pttu Upito. Jozef Korwin Kossakowski Poseł Pttu Upitskie:

WWDZTWO SIERADZKIE.

Antoni Siemiątkowski Pisarz Ziemski Wdztwa Sieradzkiego mp. Hiacynt Siemieński Poseł Wdztwa Sieradzkiego mp. Jozef Jabłkowski Poseł Wdztwa Sieradzkiego. Bogumił Walewski Poseł Woiewództwa Sieradzkiego mp.

Ziemia Wieluńska.

Fryderyk Jakób Psarski Podkomorzy i P. Ziemi Wieluńskiey mp. Alex: Brzostowski Stta Sokołowski Poseł Ziemi Wieluńskiey.

WW-

WWDZTWO ŁĘCZYCKIE.

Felix Kretkowski Poseł Województwa Łęczyck: Tomasz Byszewski Regent Ziem: i Poseł Wdztwa Łęczyckiego. T. Błociszewski G. M. W. K. O. So S. K. Poseł Województwa Łęcz: Konstanty Janikowski Puł: Poseł Województt. Łęczy:

XIĘSTWO ZMUDZKIE.

Jgnacy Sylwestrowicz Sędzia Ziem: i Poseł z Xa Zo. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xa Zmudz: Stanisław Olędzki Poseł Zmudz. Maurycy Franciszek Karp Poseł z Xa Zmgo. Chryzostom Piłsudzki Poseł z Xa Zmgo. Jan Nagurski Poseł Zmudzki

WWDZTWO BRZESKIE-KUJAWSKIE

Tadeusz Trzciński Sta Kruświcki Poseł Wdztwa Brzeskiego Kujawskiego mp. Stanisław Dambski Poseł Brzeski Kujawski.

WWDZTWO KIJOWSKIE

J. Stanisław Jliński Gen: Insp: Kaw: Kor: Poseł Wta Kijow: Jgnacy Trypolski Stolnik Owrucki Sędzia Pograniczny Poseł z Woiewodztwa Kijow: mp. Jan N. Chołecki Woyski Wyższy i Poseł Kijowski mp. Jan Nepomucen Rybiński mp. Seweryn Rzewuski Pudpuł: Rtu 8go Woysk Litt: Poseł Wstwa Kijowskiego. Jozef Borowicki P. z W. Kijowskiego. Jf August Jliński Szeff Rtu Grenad: Poseł Woiewódz: Kijowskiego.

WWDZTWO INOWROCŁAWSKIE.

Ludwik Madaliński Poseł Inowrocławski. Jozef Trzebuchowski Cześnik Kowalski i Poseł Województwa Inowrocławskiego ręką własną.

Ziemia Dobrzyńska.

Jan Ośmiałowski Starosta Grodzki Bobrow. Poseł Ziemi Dobrzyńskiey mp. Jgnacy Działyński Poseł Z. Dobrzyńskiey.

WWDZTWO RUSKIE.

Ziemia Chełmska.

Jozef Szlubowski Poseł Ziemi Chełm: mp. Wincenty Komorowski Poseł Ziemi Chełm: mp.

WWDZTWO WOŁYNSKIE.

Stsław Kostka Hulewicz Chor. Powiat: Łuckie: Poseł z Wodztwa Wołyń: Jan Zagórski Podczaszy Włodzimirski Sędzia Grodz: Krzem: Poseł z Województwa Wołyńskiego mp. Jozef Piniński Poseł Wołyński. J. K. Olizar P. Wołyń: Kajetan Aksak Poseł Woł: Jgnacy Krzucki Towarzysz Kawaleryi Narodowey Poseł W. Woł:

WWDZTWO PODOLSKIE.

Benedykt Grabiński Poseł z Województwa Podolskiego. Michał Przedździecki Poseł Podolski. Jan Onufry Orłowski Ł. M. K. Poseł Pod. Pius Franciszek Boreyko Podkomorzy Latyczewski Poseł Podolski. Antoni Złotnicki Chorąży Czerwonog: Poseł Województwa Podol: Stanisław Rawicz Kossecki Woyski Wyższy i Poseł Województwa Podol: Jozef Witosławski Poseł Podolski. Jozef Zaiączek Poseł Podolski.

WWDZTWO SMOLENSKIE.

Jozef z Kozielska Puzyna Poseł Wa Smoleńskiego. Michał Zdzitowiecki Szambelan JKMci Poseł W. Smo:

Powiat Starodubowski.

Konstanty Jelski Stolnik i Poseł Starodubowski.

WWDZTWO LUBELSKIE.

Tomasz Dłuski Podkomorzy Gnalny i Poseł Wstwa Lubelskiego. A Stuarz z Morska Morski Podkrzy Prłski Poseł Wtwa Lubelskiego. Jozef Suffczyński Sta Dybutt: Poseł Województwa Lubel: Kazimierz Zaleski Pisarz Grodzki Łukowski Poseł Wdtw Lubel: Kazimierz Lemnicki Starosta Janowski Poseł Ziemi Ł. Xawery na Stoienszynie Stoinski Szamb: JKMci Woie: Lubelsk.

WWDZTWO POŁOCKIE.

Marcin Szczytt Sędzia Ziemski i Poseł Wtta Połogo. Michał Despott Zenowicz Poseł Wtta Płłgo.

WWDZTWO NOWOGRODZKIE.

Adam Littawor Chreptowicz Poseł z Wstwa Nowogrodzkiego. Stanisław Reyten Poseł z Wtta Nowogr:

Powiat Słonimski.

Xawery Zienkowicz Poseł z Pttu Słonimskiego. Woyciech Pusłowski Poseł Słonimski.

Powiat Wołkowyski.

Zygmunt z Konopny: Grabowski Kraycy Wo X. Litto Poseł Wołkowyski. Jan Suchodolski Poseł z Pttu Wołgo.

WWDZTWO PŁOCKIE.

Bartłomiey Kraiewski Podcza: i Poseł Wwdztwa Płock: mp. Jan Zielinski G. W. K. Poseł Woiewództwa Płockiego mp. Antoni Wessel Pod. Nad: JKMci Poseł Wdztwa Płockiego mp. Jgnacy Jeżewski Poseł Woiewództwa Płockiego mp.

Powiat Orszański.

Wincenty Hłasko Chor: Wtt. Witt. Poseł Orsz. Krzysztoff Mieskowski Szamb: JKMci Poseł Pttu Orszań:

XIĘSTWO MAZOWIECKIE.

Ziemia Czerska.

Andrzey Puchała Podsta i Poseł Ziemi Czerskiey mp. K. Jezierski Poseł Ziemi Czerskiey mp.

Ziemia Warszawska.

Roman Rogowski Cześnik i Poseł Ziemi Warsz: Antoni Szamocki Poseł Ziemi Warszawskiey mp.

Ziemia Wizka.

J. Gomoliński Poseł Ziemi Wizkiey. Jakób Rakowski Poseł Ziemi Wizkiey.

Ziemia Wyszogrodzka.

Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogrodzkiey. Jan Szymanowski Poseł Ziemi Wyszogr:

Ziemia Zakroczymska.

Onufry Kicki Kon: W. K. Poseł Ziemi Zakr: mp. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi Zakrocz: mp.

Ziemia Ciechanowska.

Jan Dołęga Nosarzewski Sędzic i Poseł Ziemi Ciechanowskiey mp. Neryusz Ostaszewski Cham: Jo Kr Poseł Ziemi Ciechan:

Ziemia Łomżyńska.

Adam Przeradowski Podczaszy Ziemi Rożań. Poseł Zie: Łom: mp. Tomasz Budziszewski Woyski Wyższy i Poseł Ziemi Łom: mp.

Ziemia Rożańska

Kazimierz Gorski Poseł Ziemi Rożański mp.

Ziemia Liwska.

Jozef Grzybowski Podsto: i Poseł Ziemi Liwskiey. Floryan Cieszkowski P. Z. L. mp.

Ziemia Nurska.

Szczepan Zambrzycki Stolnik Z. Liwski Sędzia Warszawski Poseł Ziemi Nurskiey mp. Stanisław Jabłonowski Poseł Nurski mp.

WWDZ-

WWDZTWO PODLASKIE.

Ziemia Drohicka.

Jan Ossoliński Starosta i Poseł Ziemi Drohickiey mp. Karól Urbański Cześnik i Poseł Drohicki mp.

Ziemia Mielnicka.

Adam Szydłowski Starosta i Poseł Mielnicki. Stanisław Ossoliński Poseł Mielnicki.

Ziemia Bielska.

Felix Troianowski Sędzia z P. W. P. Z. Biel: Jan Węgierski Szambelan JKM. Z. B. W. P. Poseł.

WWDZTWO RAWSKIE.

Ziemia Rawska.

Stanisław Skarbek Woyczyński Chorąży Ptu Bielsk: Poseł Rawski. Grzegorz Grotowski Poseł Ziemi Rawskiey. Dominik Szymanowski S. JKMci Poseł Z. Raw:

Ziemia Sochaczewska.

Marcelli Zembrzuski Woy: Mscz: Poseł Soch: Jan Paweł Korczak Łuszczewski Poseł Sochaczewski.

Ziemia Gostyńska.

Walenty Rzętkowski Podczaszy i Poseł Ziemi Gostyń: Barnaba Czarny Zawisza Podstoli Gombiń: Poseł Ziemi Gostyń:

WWDZTWO BRZESKIE LITT:

Zenon Wysłouch Podkomorzy i Poseł Wdztwa Brz: Litto. Stanisław Ursyn Niemcewicz Sta Rewiatycki Poseł Brzeski.

Powiat Piński.

Szymon Skirmontt Miecany Poseł Piński. M. Korzeniewski Rott Ka N. W. X. Litt: Poseł Piński.

WWDZTWO BRACŁAWSKIE.

Mikołay Jaroszyński Stolnik Winnicki P. W. B. Jgnacy Nałęcz Moszczeński Podczaszy Bracłą: Onufry Szczeniowski Podsędek Zie: Woie Bracławsk. Marcin Rakowski Woyski Wyższy Winnicki Szambelan Jgo KMci. M. Swieykowski Woiewodzic Podolski. M. Leżeński mp.

WWDZTWO MINSKIE.

Jozef Wankowicz Poseł i Sędzia Ziem: Wa Mińsk: Jacek Antoni Puttkamer Cywon Gon: X. Zo. Poseł Wstwa Miń: Kaw: Or: So Stan.

Powiat Mozyrski.

Jan Jeleński Starosta Grodowy i Poseł Pttu Mozyrskiego.

Powiat Rzeczycki.

Jgnacy Sołtan Poseł Pttu Rzeczyckiego.

XIĘSTWO JNFLANTSKIE.

Z Korony

Alexander z Batowa Batowski Poseł Xięstwa Inflantskiego. Jozef z Rolitycz Pągowski Poseł Xięstwa Infl:

Z Litwy.

Grzegórz Nałęcz Kaczanowski Poseł Xstwa Infl: mp. Antoni Trębicki Poseł z Xięstwa Inflantskiego.

Z Inflant.

Jozef Masłowski Poseł Xięstwa Info. Hieronim Oskierka Poseł Xięstwa Inflantskiego.

WWDZTWO CZERNIECHOWSKIE.

Michał Ignacy Radzimiński Chorąży Pttu Urzędowskiego Poseł Wwa Czernie: Adam Czernołuski Podstoli Czer: Poseł Wta Czerniechowskiego. Antoni Ledochowski Wodzic Czer: Poseł e Wodtwa Czernie: mp. Tadeusz Błędowski Poseł Wtwa Czerniechowskiego.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Inflant: i Kurlandzki Deputowany do Konstytucyi. Antoni Xźe Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Maleypolski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu do Konstytucyi z Małopolski Prowincyi. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Wielkopolskiey mp. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytt: z Senatu Wo X. Litto. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Tomasz Dłuski P. G. i Poseł z Wtwa Lubel: Deputat. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł Wodtwa Czerngo Deputowany do Konstytucyi. Jan Nepomucen Zbołński P. Z Dobr. Deput: do Konstytucyi z P. Wielko. mp. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogr: Deputowany do Konstytucyi z Pro: Wiel: Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z Zakrocz. Deputowany do Konstytt: z Prowincyi Wielkopol: Jozef Kociełł Rotmistrz Kaw. Nar. Poseł Ptu Oszm: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt: Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego D. put: do Konstyt: Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Min: Deputowany do Konstytucyi Ani Siarczyński JKMci Seymowy i Konfederacyi Kor: Sekretarz. Jozef Narbutt Sekretarz Konfederacyi Wo X. L. mp. Post cujus quidem Accessûs superius præinserti in Acta præsentia ingrossationem Originale ejusdem eidem offerenti pravia Officii sui Quietatione est extraditum.

HERMAN.
mpr.

Legi Dęby.

Actum in Curia Regia Varsavisi Die Decima Mensis Februarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

229

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Rezolucya względem Pałacu Rzeczypospolitey Bryloſki zwanego.

GDy Pałacu Bryłoski zwanego kupienie, za Rezolucyą zeszłey Rady, przez Kommissyą Skarbu Koronnego, i na tegoż opatrzenie znaczne wyłożone Summy, zastanowiły STANY zgromadzone, Ofiara zaś od Nas KROLA uczyniona, dla załatwienia okoliczności, przez wdzięczność, Czułością prawdziwą przeiętego Narodu, i dla nieuszczuplenia dochodów Naszych, przez też STANY przyiętą nie została; Przeto My KROL, wraz z STANAMI, uchylaiąc Konstytucyą Roku Tysiąc Siedmset Sześćdziesiąt Ośmego, względem kupna Pałacu, Pałac z Stayniami, i Meblami, na przedaż w leciech dwóch, bez uszkodzenia Skarbu Koronnego, w Summie na

ten-

tenże Pałac wyłożoney determinuiemy, Osoby zaś w tę czynność kupna Pałacu weszłe, od odpowiedzi uwalniamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Marszałek Konfederacyi Wo X. Littgo

Jozef Korwin Kossakowski Bsk: Infl: i Kurlandzki, Antoni Xiąże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małopolski. Symeon Kazimierz Szydłowski, Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolskiey. mp. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. mp. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu Wo X. Littgo Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Tomasz Dłuski Podkomorzy Generalny i Poseł Wdztwa Lubel: Deputat. Antoni Ledochowski Wdzic i Poseł Woiewodztwa Czernego z Małopolski Deputowany. Adam Nałęcz Moszczeński Chorąży Brac: Poseł Poznań: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielpolskiey. Jan Nepom: Zboiński P. Z. Dobr: Deput: do Konsty: z Prowincyi Wielkopolskiey. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszog: Deputowany do Konstytucyi z Prow: Wiel: Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xtwa Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Poseł Wtwa Minskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt: Post cujus Constitutionis, in Acta præsentia Ingrossationem Originale Ejusdem Eidem offerenti, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA *mp.*

Legi Cichowski

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Decima Mensis Februarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis. 230

Zalecenie Deputacyi do Examinu Kommissyi Skarbu Koronnego wyznaczoney.

MAiąc doniesione Zażalenia przeciwko Dekretom i Rezolucyom Ekonomicznym Kommissyi Skarbu Koronnego, przez Deputowanych do Examinu teyże Kommissyi, mieć chcemy: ażeby Ciż sami wyznaczeni od STANOW Seymuiących Examinatorowie, po wysłuchaniu obustronnych przełożeń, w tych tylko wyż wspomnionych Sprawach, Sądom Kommissyi Skarbowey Koronney właściwych, które w ów czas przed tąż Deputacyą examinuiącą, zaskarżone były, w rozpoznanie iak naydokładnieysze takowychże zaskarżonych teyże Kommissyi Skarbu Koronnego Ekonomicznych Rezolucyi, i Dekretów

ex seriis Partium Controversis, finalnie wypadłych, weszli, i Nam swoią opinią, w przeciągu pięciu Tygodni, do Decyzyi przynieśli.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Inf: i Kurlandzki. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małopolski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolskiey. mp. Francifzek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Wielkopolskiey. mp. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu Wo Xa Litt: Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. T. Dłuski P. G. i Poseł Wdtwa Lubelskiego Deputat. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł Woiedtwa Czeniego z Prowincyi Małopolskiey Deputowany do Konstytucyi. Adam Nałęcz Moszczeński Chorąży Bracław: Poseł z Wtwa Poznańskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: mp. Jan Nepomucen Zboiński Deput: do Konst: z Prowincyi Wiekopol; Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszog: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. mp. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xa. Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Poseł Wotwa Min: Delegowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt: Post cujus Constitutionis in Acta praesentia Ingrossationem, Originale ejusdem, Offerenti Eidem, praevia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA *mp.*

Legit Pierzciński

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Tertia Mensis Februarii, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

231

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio Actisque illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Zalecenie Kommissyom Skarbowym i Woyskowey Oboyga Narodów.

POnieważ Nam KROLOWI i STANOM Skonfederowanym doniosła Kommissya Woyskowa Oboyga Narodów, iż Kawalerya w niektórych mieyscach, nie może z Zołdu Etatem oznaczonego, utrzymać się, przy teraźnieyszey nadzwyczayney Furażów drogości; przeto zalecamy Kommissyom Skarbowym, aby znioslszy się z Kommissyą Woyskową, unikaiąc iak naycześniey większey drogości, Cu lag kwartałami, do końca Septembrowey Raty opła-

cać się maiący ułożyły, i za Assygnacyami Kommissyi Woyskowey wypłacały; z których to Pieniędzy Kommissya Woyskowa ma się przed STANAMI, w czasie likwidować.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Jozef Korwin Kossakowski, Biskup Jnfl. i Kurlandzki. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generalu Trockiego, Deputowany do Konstytucyi z Senatu W.o Xa Littgo. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński, z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Tomasz Dłuski Podkomorzy Generalny, i Poseł Wdztwa Lubelskiego Deputat. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł z Woiewodztwa Czego, Deputowany do Konstytucyi z Małopolskiey. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrz: Dep: z P. Wielkop: mp. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogrodzkiey Deputowany z Prow: Wielko-Po: mp. Jozef Radzicki Podkom: i Poseł Z. Zakrocz: Deputowany do Konst: z Prowincyi Wielkopol: mp. Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deput: do Konstytucyi. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X: Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Poseł Wotwa Min: Deputowany do Konstytucyi. Post cujus quidem Constitutionis, superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem, Eidem offerenti, prævia Officii sui Quietatone, est extraditum.

PUCHAŁA *mpr.*

Legi Moraczewski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Sexta Mensis Februarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium Actaq; præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sæ Ræ Mtis & Comitiorum Ordinariorum, Generalium ac Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis Ejus, Constitutionem infrascriptam obtulit, ad ingrossandumque in Acta præsentia porrexit tenoris talis.

Ochrona Czasu Seymowego.

MY KROL wraz z Skonfederowanemi Rzplitey STANAMI, przekonani, iak wiele szczęściu Oyczyzny należy, na przyśpieszeniu pożądanego Dzieła Formy Rządu, po zadecydowanym iuż Prawie Seymików co do czasu, co do mieysca, co do Osób maiących mieysce i głos na Seymikach (które to punkta nayważnieyszym są w Prawodastwie zamiarem) gdy reszta tegoż Proiektu co do porządku i bespieczeństwa Seymików zostaie; przeto wceln prędszego Prawa o Seymikach ukończenia, stanowiemy Deputacyą z iednego Senatora, i Trzech Posłów z każdey *respectivè* Prowincyi złożoną, którą przez Sekretne Wota, i tym sposobem iak Kommissarzów Skarbowych obieramy, to iest; z Senatu, z Prowincyi Małopolskiey: Przewielebnego Skarszewskiego

 Bisku-

Biskupa Chełmsko-Lubelskiego, z Prowincyi Wielkopolskiey, Wielmożnego Ostrowskiego Kasztelana Czerskiego, z Prowincyi W. X. Litt: Wielmożnego Potockiego Marszałka Wielkiego W. X. Litt: Z Stanu Rycerskiego, z Prowincyi Małopolskiey Urodzonych Dembińskiego Chorążego i Posła Krakowskiego, Zaiączka Pułkownika, Posła Podolskiego, Dłuskiego Podkomorzego i Posła Lubelskiego. Z Prowincyi Wielkopolskiey Urodzonych Zakrzewskiego Chorążego i Posła Poznańskiego, Kicińskiego Szefa Gabinetu Naszego, Posła Liwskiego, Łuszczewskiego Sekretarza Naszego, Posła Sochaczewskiego. Z Prowincyi W. X. Litt: Urodzonych, Bernowicza Sędziego Ziemskiego i Posła Nowogrodzkiego, Gutakowskiego Starostę Kapin: Posła Orszańskiego, Weysenhoffa Posła Jnflantskiego. Dla tey Deputacyi komplet z Osób Siedmiu, oprócz Seymowego i Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałków, stanowiemy. Taż Deputacya (na którey UUr. Marszałkowie Seymowy i Konfederacyi Oboyga Narodów, zasiadać maią *cum voce decisiva*) maiąc sobie Proiekt o Seymikach przez Deputacye do Formy Rządu i do Konstytucyi wyznaczone, oddany, tenże Proiekt do rozwagi weźmie, roztrząśnie, poprawi i albo iednomyślnością, albo większością głosow zadecyduie. Co się zaś tycze Prowincyi Litt: gdyby z tey Prowincyi obrani Deputowani wszyscy iednomyślnością zgadzali się na iakowy zwyczay swoiey Prowincyi, Deputacya takową iednomyślną Jch excepcyą przyimie. Waruiemy zaś koniecznie, ażeby na Seymikach Sekretne kreski zabeśpieczone i obostrzone były. Tak ukończone o Seymikach i wydrukowane Dzieło, Deputacya teraz ustanowiona (trzy dni na deliberacyą onegoż zostawiwszy,) do STANOW przyniesie, które My nie Kategoryami, ale całkowicie bez żadnych dodatków i odmian przyimiemy, albo całkowicie odsuniemy. W przypadku nieprzyięcia, Materya przeto nie upadnie, ale Deputacya uważać będzie *in Turno*, dla iakiey przyczyny Dzieło iey nie znalazłoby approbacyi większości Seymuiących, i w tych Punktach one poprawi-

wszy

wszy, na naypierwszą następuiącą Sessyą znowu do decyzyi STANOW przyniesie, i tak czynić będzie póty, póki *Pluralitas* nie uzna cały Proiekt sobie dogodnym i w Prawo go nie odmieni.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Lit. Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnfl: i Kurlandz: Antoni Xiąże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski manu propria. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolski manu propria. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł z Woiewodztwa Czernego Deputowany do Konstytucyi. Adam Nałęcz Moszczeński Cho: Brac: Poseł z Wtwa Poznańskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobr: Deput: do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogr: Deputowany do Konstytucyi z Pr: Wielk: Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zakroczy: Deputt: do Konst: z Prowincyi Wielkopol: Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Miń: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt: Post cujus quidem Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale Ejusdem Eidem Offerenti, prævia Officii sui Quietatione est extraditum.

HERMAN *mp.*

Lectum per Głębocki.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Sexta Mensis Februarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta praesentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacrae Regiae Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confaederationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta praesentia porrexit, tenoris talis. 233

Przyśpieszenie Dzieła Deputacyi Koekwacyiney.

GDy celem zwiększenia Dochodów publicznych w proporcyą natury Dóbr ustanowiona Deputacya Koekwacyina dla nienadeszłych nowych Lustracyi Dymów, które za prawidło dla niey służyć miały, Dzieła swego kończyć nie może; dozwalamy przeto teyże Deputacyi Koekwacyiney, ażeby co do Proiektu z umiarkowanego szacunku Dóbr stanowienia *respectivè* na Woiewodztwa, Ziemie i Powiaty, Podatku, użyła zweryfikowanych przez Kommissye Skarbowe, Taryff Dymów, przy Ofierze Dziesiątego Grosza podanych, a to względem tych tylko Woiewodztw, Ziem i Powiatów, które do tych czas swych ostatnich nie nadesłały Taryff; Exakcya iednak wyproporcyonowanego przez Kommissyą Koekwa-

kwacyiną podatku stosować się będzie *respective* w każdym Woiewodztwie, Ziemi, i Powiecie, z każdych w szczególnośi Possessyi do tey Taryffy, ktòra zwiększenie Dochodu Publicznego okazywać będzie. Wszelako rygor Prawa, co do nadesłania Taryff dotąd brakuiących, dłużey nie przeciągamy, iak do dwóch Miesięcy, gdzie Prawo zapadłe z rygorem swoim w exekucyi mieć chcemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha General Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Infl: i Kurlandzki. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małey-Polski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. mp. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł Woiedtwa Czerniego Deputowany do Konstytucyi Ad: Nałęcz Moszczeński Chorą: Bracławski Poseł Poznański Deputowany do Konstytucy z Prowincyi Wielkopol: mpp. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobr: Deputowany do Konsty: z Prowcyi Wielkopol: Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Wyszog: Deputowany do Konstcyi z Prowincyi Wielkopol: Jozef Radzicki Podkom: i Poseł Z. Zakr: Deput: do Konst: z Prowcyi Wielkopol: Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi mp. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Miń: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wo. X. Litt: Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem, Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

HERMAN *mp.*

Legi cum Actis Komorowski

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Sexta Mensis Februarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

234

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus **Antonius** Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, ad ingrossandumque in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Zlecenie Kommifsyi Rzplitey Skarbu Koronnego.

POnieważ Kommissya Rzplitey Skarbu Koronnego, Rezolucyą swoią pod Dniem Szostym Miesiąca Czerwca Roku Tysiąc, Siedmset, Ośmdziesiąt Siodmego, po uczynioney nowey Lustracyi Stwa Emfiteutycznego Sochaczewskiego, co do Allewiacyi żądaney, Czynszu tegoż Stwa przez wylew Rzek uszczuplonego, do przyszłego tylko Seymu zawiesiła, a do decyzyi Stanów odesłała, dla istotney dopełnienia sprawiedliwości zlecamy Kommissyi Skarbu Koronnego, aby okoliczność tę podług sprawiedliwości i słuszności roztrząsnęła i udecydowała; A z Funduszu na Allewiacyą Podatków Rzplitey Prawem

wem oznaczonego, ieźli tego sprawiedliwość i słuszność wymagać będzie, przyzwoitą obmyśliła i wyznaczyła bonifikacyą.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Lit. Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo

Jozef Korwin Kossakowski Bsk: Insl: i Kurlandzki, Antoni Xiąże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małopolski. Symeon Kazimierz Szydłowski, Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolski. mp. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł z Woiewodztwa Deputowany do Konstytucyi Adam Nałęcz Moszczeński Chor: Brac: Poseł Poznański Deputowauy do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolski mpp. Jan Nepomucen Zboiński Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolski Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszog: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolski Jozef Radzicki Podkomo: i Poseł Zi: Zakroc: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolski. Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi mp. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Min: Deputowany do Konstytucyi. z Prowincyi Wo. X. Litt: Post cujus Constitutionis, in Acta præsentia Ingrossationem, Originale Ejusdem Eidem offerenti, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

HERMAN *mp.*

Legi Roguski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Sexta Mensis Februarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

235

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, ad ingrossandumq, in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Uchylenie Konstytucyi 1768. Titt: Porządek Seymowania = co do Punktu decydowanie Proiektów Kategoryami opisuiącego.

KOnstytucyą Tysiąc, Siedmset, Sześćdziesiąt, Ośmego opisuiącą sposób, i zwyczay dotąd praktykowany, decydowania Proiektów przez Kategorye, przez Punkta, przez peryody, przez słowa, iako niedoskonały i szkodliwy porządkowi i pośpiechowi w Obradach, na zawsze uchylamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Artt: Lit. Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnfl: i Kurlandzki. Antoni Xiążę Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Żarnowski Deputowa-

ny z Senatu Prowincyi Małopolski manu propria. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey manu propria. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Antoni Łedochowski Wodzic i Poseł z Woiedztwa Czerngo Deputowany do Konstytucyi. Adam Nałęcz Moszczeński Chorąży Bracławski Poseł Poznański Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobr: Deput: do Konst: z Prow: Wielkopol: Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogr: Deputowany do Konstytucyi. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakroczym: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: Jzf Zabiełło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Poseł Wstwa Miń: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt: Post cujus quidem Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale Ejusdem Eidem Offerenti, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

HERMAN *mp.*

Legi Głębocki.

16 162

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Quinta Mensis Martij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis: 236

Ubeśpieczenie Fabryk Solnych.

GDy opatrzyć Solą Kray cały, iest Nas KROLA i STANOW zamiarem, zlecamy Kommissyi Skarbowey Oboyga Narodów, aby te mieysca, gdzie są Fabryki Solne, lub gdzie do stawienia ich okaże się sposobność, za zniesieniem się z Właścicielami przez Osoby zdatne lustrować kazała. W miarę zaś potrzeby, bądź za dostateczną Kaucyą Pieniądze na pewny czasu wymiar bez Prowizyi, utrzymuiącym, lub zakładaiącym takowe Fabryki pożyczały, bądź od każdey Beczki Soli wyrobioney, Garcy Dwanaście trzymaiącey, nadgrodę wyznaczyły, i we wszystkich zdarzeniach istotną pomienionym Fabrykom przynosiły pomoc. Gdyby zaś Kommissya Skarbowa Oboyga Narodów o takowe Fabryki układów, iako wyżey z Possessorami uczynić nie mogła, lub nie znaleźli się takowi, coby nowe Fabryki sami zakładać chcieli; dozwalamy w takowych zdarzeniach teyże Kommissyi Skarbowey nowe zakładać, lub będące kosztem Publicznym rozszerzać Solne Fabryki: Dobra Królewskie i Duchowne, w których są lub bydź mogą aktualne Fabryki Solne, lub iakieby były do nich z przyległości swey potrzebne, za inne Rzeczypospolitey Dobra

bra w Ekwiwalencyi zamieniać, i Ludzi do tego zdatnych z Zagranicy sprowadzić, waruiąc: że do póty Skarb na siebie trzymać będzie takowe z Słoney wody Fabryki, do póki nie znaydą się takowi Obywatele, co koszta Skarbowi wrócą, pewność utrzymania i pomnożenia zaczętych robót, zapewnią.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Lit. Marszałek Konfederacyi Wo Xa Litt:

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Infl: i Kurlandzki. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu do Konstytucyi Prowincyi Małopolski manu propria. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey manu propria. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu Prowincyi W. X. Litt: Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Tomasz Dłuski Podkomorzy Generalny i Poseł Wdztwa Lubelskiego Deputat do Konstytucyi. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł Wodztwa Czergo Deputowany do Konstytucyi. Adam Nałęcz Moszczeński Chorąży Bracław: Poseł Poznański Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolski manu propria. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrz: Deput: do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi: Zakroczym: Deputowany do Konst: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Mińskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wo X. Litt: Post Cujus quidem Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale Ejusdem Eidem Offerenti prævia Officii sui quietatione est extraditum.

H E R M A N *mp.*

Lectum per Głębocki.

17 163

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Quinta Mensis Martij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

237

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, ad ingrossandumque in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Wyznaczenie Deputacyi dla Xięstw Kurlandyi i Semigalii.

SKłaniaiąc się do Prozb od Rycerstwa Xięstw Kurlandzkiego i Semigalskiego do Nas KROLA i STANOW Rzeczypospolitey zaniesionych, Deputacyą z Osób, to iest: z Senatu Przewielebnego Okęckiego Biskupa Poznańskiego, Wielmożnych Ożarowskiego Kasztelana Woynickiego, Platera Kasztelana Trockiego, z Stanu Rycerskiego z Prowincyi Małopolskiey UUr. Dembińskiego Chorążego i Posła Krakowskiego, Xcia Czartoryskiego Generała Ziem Podolskich Posła Lubelskiego, Olizara Szambelana Naszego, Posła Wołyńskiego. Z Prowincyi Wielkopolskiey Urodzonych Działyńskiego Woiewodzica Kaliskiego, Posła Poznańskiego, Zboińskiego Starostę Mszańskiego Posła Dobrzyńskiego, Dominika Szymanowskiego Szambelana Naszego Posła Rawskiego, z Prowincyi Wo Xa Litt: Urodzonych Tyszkiewicza Kasztelanica i Posła Zmudzkiego, Niemcewicza Sędziego Grodzkiego i Posła Brzeskiego Litt: Weyssenhoffa Posła Inflantskiego wyznaczamy. Ktorzy to Deputowani, tu w Warszawie Zaskarżenia wszelkie,

kie, względem krzywd, i uciżenia Prawom Xięſtwu Kurlandzkiemu i Semigalſkiemu ſłużącym rozważą, tudzież iakie będą wzaiemne zażalenia, i od kogo będą podawane, rotrząsną, sposoby zaradzenia bezprawiom, ieżeli ſię iakie w Rząd Xięſtw wymienionych wcisnęły, oraz zapobieżenia onym na czas dalszy obmyślą, i Proiekt do tych Celów ſtosowny za porozumieniem ſię i wyſłuchaniem Stron Intereſsowanych, ułożą, i Onże iednomyślnością lub więkſzością Zdań, w Komplecie Osób naymniey Siedmiu uſtanowiwſzy, Nam KROLOWI i STANOM Rzeczypospolitey, do approbacyi w czasie Dwóch Miesięcy wygotowany przyniosą.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Jozef Kossakowſki Biſkup Jnfl: i Kurlandzki. Antoni Xże Jabłonowſki Kasztelan Krakowſki Deputat z Senatu z Małeypolſki. Symeon Kazimierz Szydłowſki Kasztelan Żarnowſki Deputowany z Senatu do Konſtytucyi Prowincyi Małopolſkiey. mp. Franciſzek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kaſztelan Kaliſki Deputowany do Konſtytucyi z Prowincyi Wielkopolſkiey. Kazimierz Konſt: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konſtytucyi z Senatu Prowincyi W. X. Litt. Waleryan Stroynowſki Podk: Buſki Poseł Wołyńſki z Małopolſki Deputat do Konſtytucyi. Tomasz Dłuſki P. G. i Poseł Wdztwa Lubelſkiego Deputat. Antoni Ledochowſki Wdzic i Poseł z Woiewodztwa Cngo Deputowany do Konſtytucyi A. Nałęcz Moszczeńſki Chorąży Bracławſki Poseł Poznańſki Deputowany do Konſtytucy z Prowincyi Wielkopolſkiey mp. Jan Nepomucen Zboińſki Deput: do Konſtytucyi z Prowincyi Wielkopol: mp. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakroczym: Deputowany do Konſt: z Prowincyi Wielkopol: mp. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Mińſkiego Deputowany do Konſtytucyi z Prowincyi Wo. X. Litt: Poſt cujus quidem Conſtitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem, Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, eſt extraditum.

H E R M A N *mp.*

Legi Komorowski

18 164

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Quinta Mensis Martij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

238

AD Officium & Acta praesentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacrae Regiae Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confaederationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta praesentia porrexit, tenoris talis:

Wyznaczenie Assessorów Dyssydentskich do Sądów Assessoryi Koronney.

Ponieważ dla nieobrania Assessorów do Regestru Spraw Dyssydentskich, Sprawy z tegoż Regestru przez dwa lata sądzonemi nie były; przeto My Król dla przyśpieszenia Sprawiedliwości, bez przeszkody dalszego względem tych spraw i Sądów urządzenia, na blisko nadchodzącą temu Regestrowi Kadencyą, według Prawa, Reskryptem Naszym Assessorów Dyssydentów tym czasem naznaczemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek. Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Infl: i Kurlandzki. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Maley polski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany

putowany z Senatu Prowincyi Małopolſki do Konſtytucyi mp. Franciſzek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kaſztelan Kaliſki Deputowany do Konſtytucyi z Prowincyi Wielkopolſkiey. mp. Kazimierz Konſt: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konſtytucyi z Prowincyi W. X. Litt. Waleryan Stroynowſki Podk: Buſki Poseł Wołyńſki z Małopolſki Deputat do Konſtytucyi. Tomasz Dłuſki Podkomorzy Generalny i Poseł Woiewodztwa Lubelſkiego Deputat do Konſtytucyi. Antoni Ledochowſki Wdzic i Poseł Wo:dwa Czergo, Deputowany do Konſtytucyi. Adam Nałęcz Moszczeńſki Chorą: Bracław: Poseł Poznańſki Deputowany do Konſtytucyi z Prowincyi Wielkopolſkiey mp. Jan Nepomucen Zboińſki P. Z. Dobr: Deputt: do Konst: z Prowincyi Wielkopol: mp. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi: Zakroczym: Deputowany do Konſt: z Prowincyi Wielkopol: mp. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Mińſkiego Deputowany do Konſtytucyi z Prowincyi W. X. Litto Poſt cujus quidem Conſtitutionis ſuperius præinſertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem, Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, eſt extraditum.

SWIESZEWSKI mpr.

Legi Swieżawſki.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Quinta Mensis Martij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis: 239.

Zlecenie Urodzonym Seymowemu y Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałkom.

GDy nam doniesiono iest od Deputacyi do ułożenia Projektów względem Græco-Oryentalnych y Dyssydentów wyznaczoney, iż Zgromadzenie Græco-Oryentalne w Państwach Rzeczypospolitey bez wszelkiey Zwierzchności y Rządu Cerkiewnego zostaiąc, tak dla utrzymania Karności Duchowney, jako też y wewnętrzney spokoyności, nieodwłocznie ustanowienia pewnego dozoru potrzebuie: przeto nim przyidzie do urządzenia dla tegoż Obrządku Græco Oryentalnego stałey Hierarchij z potrzebą y powagą Narodu zgodney, zalecamy Urodzonym Seymowemu y Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałkom, wydanie Listów okólnych do wszystkich Monasterów, Archimandryi, Proto-popij, y Cerkwi Parafialnych Nieunickich w Państwach Rzeczypospolitey zawartych, z dozwoleniem Członkom tegoż Wyznania Kongregacyi Generalney na dzień Piętnasty Miesiąca Maja Roku bieżącego w Mieście Naszym Pińsku, na którey Kongregacyi wybrać maią Konsystorz naywyższy z Osób

sób zaleconych nauką, obyczaiami, y wiernością ku Kraiowemu Rządowi, zabespieczonych Urodzeniem w Polszcze, y wolnych od obowiązków przysięgi obcemu Rządowi wybrane, podług tych Warunków Członki Konsystorza po wykonaney przysiędze na Wierność Nam Królowi y Rzplitey, obeymą Rząd Duchowny nad całym Zgromadzeniem Wyznania Græco-Oryentalnego z podległością naywyższey Władzy Kraiowey.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Lit. Marszałek Konfederacyi Wo Xa Litewskiego.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnfl: i Kurlandzki. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputat z Senatu do Konstytucyi Prowincyi Małopolski manu propria. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey manu propria. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu Prowincyi W. X. Litt: Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Tomasz Dłuski Podkomorzy Generalny i Poseł Wdztwa Lubelskiego Deputat do Konstytucyi. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł Wodztwa Czergo Deputowany do Konstytucyi. Ad: Nałęcz Moszczeński Chorąży Bracław: Poseł Poznański Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolski manu propria. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dob: Deput: do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczym: Deputowany do Konst: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Miń: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wo X. Litt: Post cujus quidem Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale Ejusdem Eidem Offerenti, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

S W I E S Z E W S K I
mp.

Lectum per Dmochowski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Duodecima Mensis Aprilis Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Odmiana Podatku Skórowego:

ODbieranie przez Skarb Skór *in Natura* we wszystkich Rzeczypospolitey Prowincyach, i Stępel od Skór znosiemy, a zamiast tego Podatek Konsumpcyiny od Rzezi ustanawiamy. Od Rzezi Bydła w Miastach Królewskich, Duchownych i Dziedzicznych, postanawiamy do Skarbu następną naywyższą Opłatę: Od Rzezi Wołu Złotych Ośmnaście, od Krowy czyli Jałowicy Złotych Czternaście, od młodociannych Byczków i Cieliczek Złotych Sześć, od Cieląt Złotych Dwa, od Wieprza karmnego Złotych Trzy, od Chudca Złoty ieden, od Kozła, Kozy, i Kożięcia Złoty ieden, od Barana, Owcy, i Jagnięcia, Groszy Dwadzieścia. Kommissye Skarbowe Oboyga Narodów, konsyderuiąc mieysca, i gatunek Bydła, *respective* Prowincyi, Woiewodztw, Ziem, i Powiatów, Taxę wyżey wyrażoną proporcyonować będą, i takowe Prawo *in spatio* pół Roku uskutecznią. Dwory Wieyskie, Wsie wszelkiey Natury i Karczmy na własną tylko mieyscową potrzebę, a nie na ustronną przedaż Bydła biiące, od oddawania Skór *in Natura* i opłaty od Rzezi, zupełnie uwalniaiąc, z każdego Dymu (same tylko Dymy Mieyskie, gdzie Rzeź będzie, wyłączywszy) po groszy miedzianych Trzy, co Rata, przy opłacaniu Podatku Podymnego wnosić nakazuiemy. Na-Wolnice zaś, podług zwyczaiu i Przywileiów, do Miast wożący bite Bydło, również Opłacie od Rzezi podlegać maią, i takowy Podatek oprócz Czynszowników, Rzemieślników, i Hollendrów, którzy za siebie płacić będą, do Dworów regulowany mieć chcemy. Zalecamy Kommissyom Skarbowym, uczynienia Ordyna-

dynacyi zgodney, z oszczędnością Manipulacyi, a to przez oddanie w Miastach postanowioney teraz Rzezi, Kontraktami na Lat Trzy *plus Offerenti* sposobem Licytacyi. Skóry wyprawne bez żadnego Cła za granicę wywozić pozwalamy, a nie wyprawnych wszelkiego rodzaiu wywozić za granicę pod Konfiskatą zakazuiemy, od Daty oblaty Prawa dzisieyszego. Tey zaś Konfiskaty dwie Części Delatorowi, a Skarbowi trzecią część przeznaczamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Jozef Korwin Kossakowski Bisk: Infl: i Kurlandzki. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu do Konstytucyi Prowincyi Małopolski mp. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Wielkopolskiey. mp. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konst: z Senatu Prowin: W. X. Litt. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Tomasz Dłuski Podkomorzy i Poseł Woiewodztwa Lubel: Deputat do Konstytucyi. Antoni Ledóchowski Wdzic i Poseł Woiectwa Czergo Deput: Adam Nałęcz Moszczeński Cho: Brscł: Poseł Poznań: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey mp. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobr: Deput: do Konst: z Prowinc: Wielk: mp. Jozef Radzicki, Podkomorzy i Poseł Z. Zakroczym: Deputowany do Konst: Prowincyi Wielkopol: mp. Jzf Zabiełło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Min: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt: Post cujus quidem Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusd: Idem Offerens, rursus ad se prævia Officii sui Quietatione, recepit.

P U C H A Ł A mp.

Legit Strzałkowski

167

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Prima Mensis Aprilis Annô Domini Millesimô Septingentesimô Nonagesimô Primô.

21

AD Officium & Acta praesentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacrae Regiae Majestatis, & Comitiorum Generalium atque Confoederationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio Actisque illius Constitutionem Infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta praesentia porrexit, tenoris talis ==

241

Miasta Nasze Królewskie Wolne w Państwach Rzeczypospolitey.

ARTYKUŁ I.

O Miastach.

1. Miasta wszystkie Królewskie w Kraiach Rzeczypospolitey za wolne uznaiemy.

2. Obywatelów takowych Miast, iako Ludzi wolnych, Ziemię w Miastach przez nich osiadłą, ich Domy, Wsie i Territoria, gdzie iakie do których Miast prawnie teraz należą, własnością ich dziedziczną bydź przyznaiemy, co nie ma przeszkadzać zaczętym, a nie dokończonym Sprawom.

3. Którym Miastom Przywileie Lokacyine zagineły, za dowiedzeniem ich byłości, My Król, *Diplomata renovationis* z nadaniem Ziemi, iaką teraz niewątpliwie posiadaią, wydamy.

4. W których Miastach Królewskich Seymiki Ziemskie są oznaczone, tym Przywileie Lokacyine, ieżeliby ich ieszcze nie miały, My Król wydamy.

5. Gdyby dla szczęśliwego, w którym mieyscu położenia na gruntach Królewskich Osada Ludzi wolnych dała Siedlisku swemu przystoyną postać Miasta, w takowym zdarzeniu, My Król, tey Osadzie *Diploma erectionis* Miasta nowego z nadaniem Ziemi wydamy.

6. Wolno też będzie Dziedzicom na swoich gruntach Miasta z ludzi wolnych zakładać, albo i Rolników wolnością nadać, iako też Miasta swe Dziedziczne Lokalnemi zrobić; takowe iednak Osady nie będą mogły wchodzić w poczet Miast wolnych, tylko gdy Dziedzic Instrumentem Lokacyinym nada im Ziemię dziedziczną, a natenczas My Król, *Diploma Confirmationis* tego Instrumentu za prozbą samego Dziedzica wydamy, i Instrument Lokacyiny Dziedzica wpisać w też Dyploma rozkażemy.

7. Jako dla wszystkich Miast, iedne iest Prawo, tak Mieszczanin któregokolwiek Miasta równych Przywileiów z Prawa teraźnieyszego używać będzie.

8. Wszyscy Obywatele Miasta, bądź Szlacheckiego, bądź Mieyskiego urodzenia Ludzie, którzy chcą prowadzić handle na funty, łokcie, &c: maiący Possessyą w Miastach, albo gdy iey nabędą, iakiegokolwiek są Dostoieństwa, Professyi i Kunsztu Prawo Mieyskie przyimować, i pod nim zostawać będą obowiązani. Inney zaś Szlachcie przyimować Mieyskie wolno będzie.

9. Przyięcie Prawa Mieyskiego czynić się ma w następuiący sposób: Każdy przyimuiący Mieyskie, stanąwszy przed Magistratem obecnie, lub przez Plenipotenta, uczyni oświadczenie w słowach następuiących: Ja NN. Nayiaśn: Królowi i Rzeczypltey wiernym będę, posłuszeństwo Prawom i Ustawom Seymowym za nayściśleyszy biorę obowiązek. Zwierzchności Miasta N. w którym do Obywatelstwa przyłączony iestem, podległym bydź chcę, i obowiązki wszelkie zachowam, co wszystko zaręczam tak dla siebie, iako i następców moich. Po dopełnionym takowym oświadczeniu ma bydź zapisany w Xięgę Obywatelów Miasta.

10. Miasta odmawiać nie powinny przyięcia do Obywatelstwa, i w Xięgę Mieyską zapisywania wszystkich uczciwych Cudzoziemców, tudzież Rzemieślników, wszelkich Ludzi wolnych, i z Prawa nikomu nie podległych Chrześcian, a to bez żadney opłaty.

11. Tak z urodzenia Szlachcie, iako i Obywatelom Stanu Mieyskiego tym, którzy potym do zaszczytu Szlachectwa przypuszczonemi zostaną, przyięcie Obywatelstwa Mieyskiego, w nim znaydowanie się, sprawowanie Urzędów, prowadzenie wszelkiego handlu, utrzymywanie iakichkolwiek bądź rękodzieł, nie bynaymniey odtąd szkodzić, ani uwłaczać nie będzie im samym, ani ich następcom w tymże zaszczycie Szlachectwa, i Prerogatyw do niego przywiązanych.

12.

12. Obieranie przez Obywatelów Miast własnego Magistratu, mianowicie Burmistrzów, Woytów i wszelkich Urzędników, iako iest cechą wolności, tak przy teyże wolności Miasta zostawuią się. Niemniey będzie wolno tymże Miastom czynić rozporządzenia co do wewnętrznych porządków i uskutecznienia dozierać; o czym Kommissyą Policyi uwiadomiać maią przez Rapporta.

13. Wszyscy zatym Obywatele Miasta, którzy są zapisani w Xięgę Mieyską, a maią dziedziczną Possessyą, mogą obierać, i bydź obieranemi do wszelkich Urzędów Mieyskich większością zdań. Nikt iednak Urzędu Exekucyinego i Funkcyi Ziemiańskiey z Urzędem i Funkcyą Plenipotenta Mieyskiego łączyć nie będzie mógł, pod nieważnością obydwóch; Ani w Randze Woyskowey w służbie aktualney będący, Urzędnikiem Mieyskim bydź nie może.

ARTYKUŁ II.

O Prerogatywach Mieszczan.

1. Prawo Kardynalne: *Neminem captivabimus, nisi jure victum*, na Osoby w Miastach osiadłe rozciągamy, wyiąwszy podstępnych Bankrutów, kaucyi dostateczney za sobą u Sądu nie stawiaiących, i na gorącym uczynku złapanych.

2. Miasta, w których oznaczone są Sądy Appellacyine, przed każdym Seymem Ordynaryinym iednego Plenipotenta większością głosów wybierać będą, z Obywatelów Possessye Dziedziczne w Miastach maiących, zdatnych do posługi publiczney, *crimine non notatos*, pod processem nie będących, i urzędowaniem mieyskim odbytym zaszczyconych, z wolnością wybierania tychże Plenipotentów i z innych Miast. Ci Plenipotenci na dzień Seymu rozpoczynaiącego się do Miasta Seymom przeznaczonego ziechać się maią, i Dzieło Elekcyi swey, Marszałkowi Seymowemu oddadzą, na Sessyach Prowincyonalnych wybierani będą z Plenipotentów Miast do Kommissyów Policyi, Skarbowey i Assessoryi; i na tychże Sessyach wyznaczeni będą, którzy do którey Kommissyi i Assessoryi należeć maią. A lubo ci wszyscy podług oznaczenia w rzeczonych Kommissyach, i Assessoryi zasiadać będą mogli, iednak nie więcey w Kommissyi Skarbowey i Policyi, iak po dwóch, a w Assessoryi po trzech z każdey Prowincyi zasiadać będzie. Ci Kommissarze i Assessorowie, w tychże Kommissyach i Assessoryi w obiektach tyczących się Miast, i handlowych *vocem activam* mieć będą, w innych zaś okolicznościach *vocem consultivam* mieć maią. Jeżeli na dalej który z tych Plenipotentów, albo i wszyscy od Miast, które obierać Plenipotentów Prawo maią, potwierdzeni zostaną, mogą na drugie lat dwie zostać. A dla tych Kommissarzów i Assessorów Pensyą przy urządzeniu Tabelli Expensy postanowiemy, dla takiey iednak liczby, iaka do zasiadania w Kommissyach i Assessoryi iest oznaczona.

3. Aby zaś opieka Rządowa, i dla wszystkich Miast wymierzała w żądaniach ich sprawiedliwość przyzwoitą, dozwalamy Miastom Naszym przez Assessorów, czyli Kommissarzów Mieyskich w Assessoryach, Kommissyach Skarbowych, i Policyi zasiadaiących, *desideria* Miast w Seymie donosić; A ci, gdy tego potrzeba będzie, i gdy zechcą, będą u Marszałka Seymowego o głos prosić, i ten im zabroniony bydź nie może, i ci tłómaczyć się będą zwyczaiem dziś praktykowanym zabierania głosów przez Delegowanych od Kommissyów.

4. Po odbytey dwuletniey wysłudze Publiczney w zwyż wyrażonych Kommissyach, lub Assessoryi, Ciż wybrani od Miast Plenipotenci na następnym Seymie zaraz Nobilitowani bydź powinni bez opłaty Dyplomatu *Nobilitatis*, ieżeli ieszcze Szlachtą nie będą.

5. Wolno odtąd iest, i będzie każdemu Mieszczaninowi Dóbr Ziemskich, iako i inney natury Dziedzicznym Prawem nabywać, z zupełnym własności Prawem posiadać, i następcom swoim, iako prawym Dziedzicom one po sobie zostawiać, Dobra sposobem Sukcessyi, albo *Jure potioritatis* posiadać, z których Dóbr, luboby byli Mieszczanami, w Sądzie Dobrom przyzwoitym odpowiadać są obowiązani.

6. Który z Mieszczan kupi całkowitą Wieś, lub Miasteczko Prawem Dziedzicznym opłacaiące Podatku 10go grosza Złł: 200. naymniey, na naypierwszym Seymie, ieżeli o to poda na piśmie prożbę swoią Marszałkowi Seymowemu do Stanów, mocą teraźnieyszego Prawa Nobilitowany zostanie.

7. Prócz tego na każdym Seymie 30. Osób z Mieszczan Possessye Dziedziczne w Miastach maiących, do zaszczytu Szlacheckiego przypuszczonych bydź ma; w czym naypierwszy wzgląd zachowany zostanie na dystyngwuiących się w Woysku, na zasiadaiących w Kommissyach Porządkowych Cywilno-Woyskowych, na zakładaiących Rękodzieła, na prowadzących handel z Produktów Kraiowych, a w tym na rekommendacye Posłów Ziemskich, i na rekommendacye Miast.

8. W całym Woysku (prócz Kawaleryi Narod:) w każdym Korpusie, Regimencie, i Pułku, dla Obywatelów kondycyi Mieyskiey będzie odtąd wolny wstęp do dosługiwania się Rang Officyerskich stopniami. A który dosłuży się Rangi Sztabs-Kapitana, lub Kapitana Chorągwi u Piechoty, a Rotmistrza w Pułku, mocą teraźnieyszego Prawa Szlachcicem z Potomkami swemi w wszelkich do niego przywiązanych Prerogatywach zostanie, i My Król *Diplomata Nobilitatis* takowym, za okazaniem Patentu, wydawać będziemy, od którego opłata Stępla następować nie ma.

9. Wolno

9. Wolno będzie odtąd Obywatelom kondycyi Mieyskiey w Kancellaryach, i Palestrach wszelkich Kommissyów, Rządowych Dykasteryów, Trybunalskich, i innych mnieyszych Sądów znaydować się, Patronizować, i inne posługi czynić, i na stopnie w tychże Kancellaryach znayduiące się, podług zasług i zdatności postępować; A który z tych dosłuży się stopnia Regenta Kancellaryi w Dykasteryach Rządowych, na naypierwszym zaraz Seymie Nobilitowanym bydź ma, i takowe *Diploma Nobilitatis* bez opłaty My Król wydawać będziemy.

10. W Duchownym Stanie Osoby kondycyi Mieyskiey będą mogły posiadać w Kollegiatach Prelatury i Kanonie; w Katedrach zaś Kanonie Doktoralne, także wszelkie Beneficya *Sæcularia & Regularia*, wyłączaiąc te Fundusze, które szczególnie dla Osób Urodzenia Szlacheckiego są poczynione.

11. Do Kommissyów Porządkowych, Cywilno-Woyskowych Województw, Ziem, i Powiatów dozwala się obierać Kommissarzów z Miast, w obrębie Kommissyów leżących, po trzech do każdey Kommissyi, bądź z urodzenia Szlacheckiego, albo kondycyi Mieyskiey, byle w Mieście Possessye Dziedziczne maiących.

12. A Miasta nasze Gdańsk i Toruń, gdy mieć będą proźby swe do Stanów, przez Sekretarza swego do Laski Seymowey one podawać będą, albo sami, przez Delegowanych, ieżeli zechcą, za danym od Laski głosem, który nie ma im bydź odmówiony.

13. Kara na zmyślaiących Possessye, będzie następuiąca: Ktokolwiek za Rewersem dałby komu Ziemską Dziedziczną Possessyą, tracić ią wieczyście będzie, i Sąd temu przyzna własność zarewersowaney Possessyi, kto dowiedzie Rewersu. Nawet choćby ten sam, kto za Rewersem ma Possessyą, dowiódł tey zarewersowanie, iemu wieczyście przyznana będzie. A takie Sprawy Sąd Ziemski *præcisa appellatione* sądzić będzie.

14. Wszelkie dawnieysze Prawa i Ustawy teraźnieyszemu Prawu o Miastach przeciwne uchylamy, a teraźnieysze ustanowienie o Miastach za Prawo Konstytucyine stanowiemy.

ARTYKUŁ III.

O Sprawiedliwości dla Mieszczan.

1. Zostawuiąc Miasta przy właściwych sobie w granicach Miast Juryzdykcyach, też Miasta z Przedmieściami z pod innych wszystkich Juryzdykcyi, iakie są: Trybunalskie, Ziemskie, Woiewodzińskie, Starościńskie, Zamkowe, prócz Spraw niedokończonych, po Kommissyinych do Trybunałów odesłanych, wyimuiemy i wyłączamy. Juryzdykcyą Marszałkowską, iako tylko Miasta Rezydencyonalnego Nas Króla tyczącą się, do opisów władzy teyże Juryzdykcyi właściwey odsyłamy.

2. Jurydyki Swieckie i Duchowne, tudzież drobne Miasteczka w obrębie lokalnym gruntów początkowie Miastom nadanych potworzone, iak są dotąd w Possessyi, co do samey tylko sądowności, i Policyi znosiemy, owszem też Jurdyki pod Juryzdykcye Magistratów Mieyskich poddaiemy, wszelkie zaś Czynsze i dochody iakieykolwiek natury dla Właścicielów tychże gruntów Jurydyk estrzegamy.

3. Gdzie iednak Miasta maią Wsie Dziedziczne Ziemskie, w Sprawach tychże Wsiów w Juryzdykcyach właściwych Possessyi odpowiadać maią.

4. Wszyscy Obywatele w Mieście Possessye maiący, i iakimkolwiek handlem, Rzemiosłem bawiący się, Juryzdykcyi Mieyskiey ulegać maią, i Podatki równie znosić, nie uważaiąc na iakiekolwiek Libertacye.

5. W każdym Mieście Magistrat obrany, Juryzdykcyą Sądową składać będzie. W tych Magistratach wszelkiego rodzaiu Sprawy, iako *in prima Instantia* sądzić się maią; sprawy nieprzenoszące Złł: 300. lub w Sprawie uczynkowey, w którey trzy dni więzienia kara nastąpi, w tychże Magistratach bez appellacyi dopuszczenia, kończone bydź maią ostatecznie. W większych zaś Sprawach appellacya do Sądów wyższych appellacyinych dopuszczona bydź powinna,

6. Na takowe Sądy Appellacyine, następuiące Miasta wyznaczamy, mianowicie w Prowincyi Mało-Polskiey: Miasta Kraków, Lublin, Łuck, Zytomierz, Winnica, Kamieniec Podolski, Drohiczyn. W Prowincyi Wielko-Polskiey: Miasta Poznań, Kalisz, Gniezno, Łęczyca, Warszawa, Sieradz. Płock. W Prowincyi Litewskiey: Miasta Wilno, Grodno, Kowno, Nowogródek, Mińsk, Brześć Litewski, Pińsk. Do Sądu Appellacyinego w Krakowie oznaczonego należeć będą Miasta w Województwie Krakowskim, Powiatach Sendomirskim, Wiślickim, i Chęcińskim leżące. Do Sądu Appellacyinego w Lublinie oznaczonego, należeć będą Miasta w Województwie Lubelskim, Ziemi Stężyckiey, w Powiatach Radomskim, Opoczyńskim, i Ziemi Chełmskiey leżące. Do Sądu Appellacyinego w Łucku oznaczonego należeć będą Miasta Województwa Wołyńskiego i Bełzkiego. Do Sądu Appellacyinego w Zytomierzu oznaczonego należeć będą Miasta Województwa Kiiowskiego. Do Sądu Appellacyinego w Kamieńcu Podolskim oznaczonego należeć będą Miasta Województwa Podolskiego. Do Sądu Appellacyinego w Winnicy oznaczonego należeć będą Miasta Województwa Bracławskiego. Do Sądu Appellacyinego w Drohiczynie oznaczonego należeć będą Miasta Województwa Podlaskiego. Do Sądu Appellacyinego w Poznaniu oznaczonego należeć będą Miasta Województwa Poznańskiego i Ziemi Wschowskiey. Do Sądu Appellacyinego w Kaliszu oznaczonego należeć będą Miasta Województwa Kaliskiego i Po-

wiatu

wiatu Konińskiego, a Powiatu Pyzdrskiego Miasta tey części, która iest z tey strony rzeki Warty, do Kalisza należeć ma. Do Sadu Appellacyinego w Gnieźnie oznaczonego należeć będą Miasta Woiewództwa Gnieźnieńsk: Powiatu Kcyńskiego i Powiatu Pyzdrskiego ta część, która iest z strony Warty od Gniezna. Do Sądu Appellacyinego w Sieradzu oznaczonego należeć będą Miasta Woiewództwa Sieradzkiego, Ziemi Wieluńskiey. Do Sądu Appellacyinego w Warszawie oznaczonego, należeć będą Miasta Xięstwa Mazowieckiego, i Woiewództwa Rawskiego. Do Sadu Appellacyinego w Łęczycy oznaczonego, należeć będą Miasta Woiewództwa Łęczyckiego, Brzeskiego Kuiawskiego, i Inowrocławskiego. Do Sądu Appellacyinego w Płocku oznaczonego, należeć będą Miasta Woiewództwa Płockiego, Ziemi Zawskrzyńskiey, i Ziemi Dobrzyńskiey. Do Sądów Appellacyinych w Miastach Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego oznaczonych: iakoto do Appellacyinego w Mieście Wilnie, należeć będą Miasta Woiewództwa Wileńskiego, Powiatów Oszmiańskiego, Lidzkiego, Wiłkomirskiego, Brasławskiego, Woiewództwa Trockiego i Powiatu Trockiego. Do Sądu Appellacyinego w Mieście Grodnie należeć będa Miasta Powiatów Grodzieńskiego, Wołkowyskiego, i Mereckiego. Do Sądu Appellacyinego w Mieście Kownie, należeć będą Miasta Xięstwa Żmudzkiego, Powiatów Kowieńskiego, Preńskiego i Upitskiego. Do Sądu Appellacyinego w Mieście Nowogrodku należeć będą Miasta Woiewództwa Nowogrodzkiego i Powiatów Słonimskiego, i Słuczoreskiego. Do Sadu Appellacyinego w Mieście Brześciu Lit: należeć będą Miasta Woiewództwa Brzeskiego Lit: i Powiatu Kobryńskiego. Do Sądu Appellacyinego w Mieście Pińsku, należeć będą Miasta Powiatów Pińskiego, Pińsko-Zarzecznego, Mozyrskiego, i Rzeczyckiego. Do Sądu Appellacyinego w Mieście Mińsku, należeć będą Miasta Woiewództwa Mińskiego, Połockiego, Witebskiego i Powiatu Orszańskiego.

7. W tych Miastach Appellacyinych obierani będą co lat dwie po Osób 5. z Szlachty i Nieszlachty, Mieszczan Possessye maiących, nawet Osób Magistratowych z Miast tychże, albo i z Miast innych tego wydziału, które do których Sądów Appellacyinych są oznaczone. A te Osoby wybrane składać będą Sąd Appellacyiny z tym warunkiem, iż Osoby Magistratowe i Ławnicze, do Sądu Appellacyinego wybrane, póki sprawować będą Urząd Appellacyiny, nie maią zasiadać i sądzić w Sądach *primæ Instantiæ* Magistratów, z których są obrani.

8. Te Sądy sądzić będą Sprawy z Appellacyi Magistratów, których walor przechodzi 300. Złł: lub kara 3. dni więzienia, a nie przewyższa waloru 3,000. Złł: lub kary 3. tygodni więzienia, a to ostatecznie, bez dopuszczenia Appellacyi. We wszystkich zaś Sprawach większego waloru, niż o 3,000. Złł: i kary niż 3. tygodnie więzienia, Appellacyą iak dotąd z Magistratów *primæ Instantiæ*, nie iuż do Sądów Appellacyinych Miast, ale do Sądów Naszych Zadwornych, tak w Koronie, iako w W. X. Lit: dopuszczaną mieć chcemy podług ninieyszy Ustawy.

9. Spraw Kryminalnych Magistraty sądzić nie będą mogły, ale ie odsyłać maią prosto do Sądów Appellacyinych, które też Sprawy Kryminalne sądzić moc maią z tym ostrzeżeniem, że na więzienie czasowe osądzony Kryminalista ulegać Exekucyi Dekretu będzie. Gdy zaś na wieczne więzienie, lub na śmierć zostanie osądzony, tenże Sąd Appellacyiny wywody obwiniaiące, i Dekret prześle Sądowi Assessorskiemu. Jeżeli Sąd Assessorski uzna Dekret Sądu Appellacyinego na więzienie wieczne, lub śmierć winowaycę wskazuiący za słuszny, dopiero ten Dekret exekwowany zostanie. Oraz przy Sądach Zadwornych Sprawy o złe sprawowanie Urzędów Mieyskich, iako też o Dochody z Miast Possessorów, i wszystkie inne Prawami Rzeczypospolitey wyznaczone zachowuiemy.

10. Miasta, że podlegać będą Kommissyi Policyi w rzeczach wewnętrznego Rządu i Dochodów ogólnych Mieyskich, ostrzegamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artł: Litt: Marszałek Konfederacyi W. Xstwa Littgo.

Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Żarnowski Deputowany z Senatu z Prowincyi Małopolskiey manu propria. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu W. X. Lit: Waleryan Stroynowski Podkomorzy Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolski. Jan N. pomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deput: do Konst: z P. Wielkop: manu propria. Jozef Radzicki Podkom: i Poseł Zi. Zakroczym: Deputowany do Konstyt: manu propria. Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Żmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Poseł Wdztwa Mińskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt. Post Cujus quidem Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia ingrossationem, Originale ejusdem Eidem Offerenti prævia Officii sui quietatione est extraditum.

PUCHAŁA mpp.

Legi Cichowski.

Actum in Curia Regia Varsavienſi Die Quintâ Menſis Maji, Annô Domini Milleſimô Septingenteſimô Nonageſimô Primô.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium ac Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis Ejus, Constitutionem Infra exaratam obtulit, ad Ingrossandumque in Acta præsentia porrexit, tenoris talis==

Ustawa Rządowa.

W IMIE BOGA, W TROYCY SWIĘTEY JEDYNEGO.

STANISŁAW AUGUST z Bożey Łaski, i Woli Narodu KROL Polski, Wielki Xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kiiowski, Wołyński, Podlaski, Podolski, Inflantski, Smoleński, Siewierski, i Czerniechowski. Wraz z STANAMI Skonfederowanemi w liczbie podwoyney Narod Polski reprezentuiącemi.

Uznaiąc, iż los Nas wszystkich od ugruntowania i wydoskonalenia Konstytucyi Narodowey iedynie zawisł, długim doświadczeniem poznawszy zadawnione Rządu Naszego wady, a chcąc korzystać z pory, w iakiey się Europa znayduie, i z tey dogorywaiącey chwili, która Nas samym sobie wróciła, wolni od hańbiących Obcey Przemocy nakazów, ceniąc drożey nad życie, nad szczęśliwość osobistą, exystencyą polityczną, niepodległość zewnętrzną i wolność wewnętrzną Narodu, którego los w ręce Nasze iest powierzony, chcąc oraz na błogosławieństwo, na wdzięczność współczesnych i przyszłych Pokoleń zasłużyć, mimo przeszkod, które w Nas namiętności sprawować mogą, dla Dobra powszechnego, dla ugruntowania Wolności, dla ocalenia Oyczyzny Naszey, i Jey Granic, z naywiększą stałością Ducha, ninieyszą Konstytucyą uchwalamy; i tę całkowicie za świętą, za niewzruszoną deklaruiemy, dopókiby Naród w czasie Prawem przepisanym wyraźną wolą swoią nie uczuł potrzeby odmienienia w niey, iakiego Artykułu. Do którey to Konstytucyi dalsze Ustawy Seymu teraźnieyszego, we wszystkim stosować się maią.

I.

Religia Panuiąca.

Religią Narodową Panuiącą iest, i będzie Wiara Swięta Rzymska Katolicka, ze wszystkiemi Jey Prawami; przeyście od Wiary Panuiącey, do iakiegokolwiek Wyznania, iest zabronione, pod karami Apostazyi. Ze zaś taż sama Wiara Swięta przykazuie Nam kochać Bliźnich Naszych; Przeto wszystkim Ludziom, iakiegokolwiek bądź Wyznania, pokóy w Wierze, i Opiekę Rządową winniemy, i dla tego wszelkich Obrząków, i Religii wolność, w Kraiach Polskich, podług Ustaw Kraiowych, waruiemy.

II.

Szlachta Ziemianie.

Szanuiąc pamięć Przodków Naszych iako Fundatorów Rządu Wolnego, Stanowi Szlacheckiemu wszystkie Swobody, Wolności, Prerogatywy Pierwszeń-

wszeństwa w życiu prywatnym i publicznym, nayuroczyściey zapewniamy, szczególniey zaś Prawa, Statuta i Przywileie temu Stanowi od Kazimierza Wielkiego, Ludwika Węgierskiego, Władysława Jagiełły, i Witolda Brata Jego, Wielkiego Xiążęcia Litewskiego, niemniey od Władysława i Kazimierza Jagiellończyków, od Jana Alberta, Alexandra i Zygmunta Pierwszego Braci, od Zygmunta Augusta ostatniego z Linii Jagiellońskiey sprawiedliwie i prawnie nadane, utwierdzamy, zapewniamy, i za niewzruszone uznaiemy. Godność Stanu Szlacheckiego w Polszcze za równą wszelkim stopniom Szlachectwa gdziekolwiek używanym przyznaiemy. Wszystkę Szlachtę równemi bydź między sobą uznaiemy, nie tylko co do starania się o Urzędy, i o sprawowanie posług Oyczyźnie, honor, sławę, pożytek przynoszących, ale oraz co do równego używania Przywileiów, i Prerogatyw Stanowi Szlacheckiemu służących, nadewszystko zaś Prawa, bespieczeństwa osobistego, Wolności osobistey, i własności gruntowey, i ruchomey, tak iak od wieków każdemu służyły, świątobliwie, nienaruszenie zachowane mieć chcemy, i zachowuiemy, zaręczaiąc nayuroczyściey, iż przeciwko własności czyieykolwiek żadney odmiany, lub excepcyi w Prawie niedopuściemy, owszem Naywyższa Władza Kraiowa, i Rząd przez nią ustanowiony, żadnych pretensyi pod pretextem *Jurium Regalium*, i iakimkolwiek innym pozorem, do własności Obywatelskich bądź w części, bądź w całości rościć sobie nie będzie. Dla czego bespieczeństwo osobiste, i wszelką własność komukolwiek z Prawa przynależną, iako prawdziwey społeczności Węzeł, iako zrzenicę Wolności Obywatelskiey szanuiemy, zabespieczamy, utwierdzamy, i aby na potomne czasy szanowane, ubespieczone, i nienaruszone zostawały, mieć chcemy. Szlachtę za naypierwszych Obrońców Wolności, i ninieyszey Konstytucyi uznaiemy. Każdego Szlachcica Cnocie, Obywatelstwu i honorowi iey świętość do szanowania, iey trwałość do strzeżenia poruczamy, iako iedyną twierdzę Oyczyzny, i Swobód Naszych.

III.

Miasta i Mieszczanie.

Prawo na teraźnieyszym Seymie zapadłe pod tytułem = Miasta Nasze Królewskie wolne w Państwach Rzeczypospolitey = w zupełności utrzymane mieć chcemy, i za część ninieyszey Konstytucyi deklaruiemy, iako Prawo wolney Szlachcie Polskiey dla bespieczeństwa ich swobód i całości wspólney Oyczyzny, nową, prawdziwą i skuteczną daiące siłę.

IV.

Chłopi i Włościanie.

Lud Rolniczy, z pod którego ręki płynie nayobfitsze bogactw Kraiowych źrzódło, który nayliczniejszą w Narodzie stanowi Ludność, a zatym naydzielnieyszą Kraiu siłę, tak przez sprawiedliwość, ludzkość i obowiązki Chrześciańskie, iako i przez własny Nasz interes dobrze zrozumiany, pod opiekę Prawa i Rządu Kraiowego przyimuiemy, stanowiąc: iż odtąd iakiebykolwiek swobody, nadania, lub umowy, Dziedzice z Włościanami Dóbr swoich Autentycznie ułożyli, czyliby te swobody, nadania i umowy były z Gromadami, czyli też z każdym osobno Wsi Mieszkańcem zrobione, będą stanowić wspólny i wzaiemny obowiązek, podług rzetelnego znaczenia warunków i opisu zawartego, w takowych nadaniach i umowach pod opiekę Rządu Kraiowego podpadaiący. Układy takowe i wynikaiące z nich obowiązki, przez iednego Właściciela gruntu dobrowolnie przyięte, nie tylko iego samego, ale i Następców iego, lub Prawa Nabywców tak wiązać będą, iż ich nigdy samowolnie odmieniać nie będą mocni. Nawzaiem Włościanie, iakieykolwiek bądź Majętności, od dobrowolnych umów, przyiętych nadań, i z niemi złączonych powinności usuwać się inaczey nie będą mogli, tylko w takim sposobie i z takiemi warunkami, iak w opisach tychże umów postanowione mieli, które czy na wieczność, czy do czasu przyięte, ściśle ich obowiązywać będą. Zawarowawszy tym sposobem Dziedziców przy wszelkich pożytkach od Włościan im należących, a chcąc iak nayskuteczniey zachęcić pomnożenie Ludności Kraiowey, ogłaszamy wolność zupełną dla wszystkich

stkich Ludzi, tak nowo przybywaiących, iako i tych, którzyby pierwey z Kraiu oddaliwszy się, teraz do Oyczyzny powrócić chcieli, tak dalece, iż każdy człowiek do Państw Rzeczypospolitey nowo z któreykolwiek strony przybyły, lub powracaiący, iak tylko stanie nogą na Ziemi Polskiey, wolnym iest zupełnie użyć przemysłu swego iak i gdzie chce, wolny iest czynić umowy na osiadłość, robociznę lub czynsze, iak i dopóki się umówi wolny iest osiadać w Mieście, lub na Wsiach, wolny iest mieszkać w Polszcze, lub do Kraiu, do którego zechce, powrócić, uczyniwszy zadosyć obowiązkom, które dobrowolnie na siebie przyiął.

V.

Rząd czyli oznaczenie Władz Publicznych.

Wszelka Władza Społeczności Ludzkiey początek swóy bierze z woli Narodu. Aby więc całość Państw, wolność Obywatelska i porządek społeczności w równey wadze zostawały, trzy Władze Rząd Narodu Polskiego składać powinny, i z woli Prawa ninieyszego na zawsze składać będą, to iest: *Władza Prawodawcza* w Stanach Zgromadzonych, *Władza Naywyższa Wykonawcza* w Królu i Straży, i *Władza Sądownicza* w Juryzdykcyach na ten koniec ustanowionych, lub ustanowić się maiących.

VI.

Seym czyli Władza Prawodawcza.

Seym czyli Stany Zgromadzone na dwie Izby dzielić się będą: na Izbę Poselską i na Izbę Senatorską pod Prezydencyą Króla. Izba Poselska, iako wyobrażenie i Skład Wszechwładztwa Narodowego, będzie Swiątynią Prawodactwa. Przeto w Izbie Poselskiey naypierwey decydowane będą wszystkie Proiekta, 1mo *Co do Praw ogólnych* to iest: Konstytucyinych, Cywilnych, Kryminalnych, i do ustanowienia wieczystych Podatków: w których to materyach Propozycye od Tronu Woiewodztwom, Ziemiom i Powiatom do roztrząśnienia podane, a przez Instrukcye do Izby przychodzące naypierwsze do Decyzyi wzięte bydź maią. 2do *Co do Uchwał Seymowych*: to iest Poborów doczesnych, Stopnia Monety, zaciągnienia Długu Publicznego, Nobilitacyi, i innych nadgród przypadkowych, Rozkładu wydatków Publicznych, Ordynaryinych i Extraordynaryinych, Woyny, Pokoiu, ostateczney Ratyfikacyi Traktatów Związkowych i Handlowych, wszelkich Dyplomatycznych Aktów i Umów, do Prawa Narodów ściągaiących się, Kwitowania Magistratur Wykonawczych, i tym podobnych zdarzeń głownym Narodowym potrzebom odpowiadaiących, w których to materyach Propozycye od Tronu, prosto do Izby Poselskiey przychodzić maiące, pierwszeństwo w prowadzeniu mieć będą — Izby Senatorskiey złożoney z Biskupów, Woiewodów, Kasztelanów i Ministrów, pod Prezydencyą Króla maiącego Prawo raz dać *Votum* swoie, drugi raz *Paritatem* rozwiązywać osobiście lub nadesłaniem zdania swego do teyże Izby, obowiązkiem iest: 1mo. Każde Prawo, które po przeyściu formalnym w Izbie Poselskiey do Senatu natychmiast przesłane bydź powinno, przyiąć lub wstrzymać do dalszey Narodu deliberacyi, opisaną w Prawie większością głosów, przyięcie moc, i świętość Prawa nadawać będzie. Wstrzymanie zaś, zawiesi tylko Prawo do przyszłego Ordynaryinego Seymu: na którym gdy powtórna nastąpi Zgoda, Prawo zawieszone od Senatu przyiętym bydź musi. 2do. Każdą Uchwałę Seymową w materyach wyżey wyliczonych, którą Izba Poselska Senatowi przysłać natychmiast powinna, wraz z tąż Izbą Poselską, większością głosow decydować, a złączona Izb obydwóch większość podług Prawa opisana, będzie wyrokiem i wolą Stanów. Warui emy, iż Senatorowie i Ministrowie w obiektach sprawowania się z urzędowania swego, bądź w Straży, bądź w Kommissyi, *Votum Decisivum* w Seymie nie będą mieli, i tylko zasiadać w ten czas w Senacie maią dla dania explikacyi na żądanie Seymu. Seym zawsze gotowym będzie: Prawodawczy i Ordynaryiny. Rozpoczynać się ma co dwa lata, trwać zaś będzie podług opisu Prawa o Seymach. Gotowy, w potrzebach nagłych zwołany stanowić ma o tey tylko materyi, do którey zwołanym będzie, lub o potrzebie po czasie zwołania przypadłey, Prawo

żadne na tym Ordynaryinym Seymie, na którym ustanowione było, znoszonym bydź nie może. Komplet Seymu składać się będzie z liczby Osób niższym Prawem opisaney, tak w Izbie Poselskiey iako i w Izbie Senatorskiey. Prawo o Seymikach na teraźnieyszym Seymie ustanowione, iako nayistotnieyszą Zasadę Wolności Obywatelskiey, uroczyście zabeśpieczamy. Jako zaś Prawodactwo sprawowane bydź nie może przez wszystkich, i Naród wyręcza się w tey mierze przez Reprezentantów czyli Posłów swoich dobrowolnie wybranych; Przeto stanowiemy, iż Posłowie na Seymikach obrani w Prawodactwie, i ogólnych Narodu potrzebach, podług ninieyszey Konstytucyi uważani bydź maią, iako Reprezentanci całego Narodu, będąc składem ufności powszechney. Wszystko i wszędzie większością głosów udecydowane bydź powinno. Przeto *liberum veto*, Konfederacye wszelkiego gatunku i Seymy Konfederackie iako Duchowi ninieyszey Konstytucyi przeciwne, Rząd obalaiące, Społeczność niszczące nazawsze znosiemy. Zapobiegaiąc z iedney strony gwałtownym i częstym odmianom Konstytucyi Narodowey, z drugiey uznaiąc potrzebę wydoskonalenia oney, po doświadczeniu iey skutków, co do pomyślności Publiczney; porę i czas rewizyi i poprawy Konstytucyi co lat Dwadzieścia Pięć naznaczamy. Chcąc mieć takowy Seym Konstytucyiny Extraordynaryinym, podług osobnego o nim Prawa opisu.

VII.

Król, Władza Wykonawcza.

Żaden Rząd naydoskonalszy bez dzielney Władzy Wykonawczey stać nie może. Szczęśliwość Narodu od Praw sprawiedliwych, Praw skutek od ich wykonania zależy. Doświadczenie nauczyło, że zaniedbanie tey części Rządu nieszczęściami napełniło Polskę. Zawarowawszy przeto wolnemu Narodowi Polskiemu Władzę Praw sobie stanowienia i Moc baczności nad wszelką Wykonawczą Władzą, oraz wybierania Urzędników do Magistratur; Władzę naywyższego wykonywania Praw, KRÓLOWI w Radzie iego oddaiemy: która to Rada *Strażą Praw* zwać się będzie. Władza Wykonawcza do pilnowania Praw i onych pełnienia ściśle iest obowiązaną. Tam czynną z siebie będzie, gdzie Prawa dozwalaią, gdzie Prawa potrzebuią dozoru Exekucyi, a nawet silney pomocy. Posłuszeństwo należy się Jey zawsze od wszystkich Magistratur: moc przynaglenia nieposłuszne i zaniedbuiące swe obowiązki Magistratury w Jey Ręku zostawiamy. Władza Wykonawcza nie będzie mogła Praw stanowić ani tłómaczyć, Podatków i Poborów pod iakimkolwiek imieniem nakładać, Długów publicznych zaciągać, rozkładu dochodów Skarbowych przez Seym zrobionego odmieniać, Woyny wydawać, Pokoiu ani Traktatów i żadnego Aktu Dyplomatycznego *definitivè* zawierać. Wolno iey tylko będzie tymczasowe z Zagranicznemi prowadzić negocyacye, oraz tymczas we i potoczne dla beśpieczeństwa i spokoyności Kraiu wynikaiące potrzeby załatwiać, o których naybliższemu Zgromadzeniu Seymowemu donieść winna. — Tron Polski Elekcyinym przez Familie mieć na zawsze chcemy i stanowiemy. Doznane klęski Bez-Królewiów peryodycznie Rząd wywracaiących, powinność ubeśpieczenia losu każdego Mieszkańca Ziemi Polskiey, i zamknięcia na zawsze drogi wpływom Mocarstw Zagranicznych, pamięć świetności i szczęścia Oyczyzny Naszey, za czasów Familii ciągle Panuiących, potrzeba odwrócenia od ambicyi Tronu Obcych, i możnych Polaków zwrócenia do iednomyślnego wolności Narodowey pielęgnowania, wskazały roztropności Naszey oddanie Tronu Polskiego Prawem następstwa. Stanowiemy przeto, iż po życiu, iakiego NAM dobroć Boska pozwoli, Elektor dzisieyszy Saski w Polszcze Królować będzie; Dynastya przyszłych Królów Polskich zacznie się na Osobie Fryderyka Augusta dzisieyszego Elektora Saskiego, którego Sukcessorom *de lumbis* z Płci Męzkiey Tron Polski przeznaczamy. Naystarszy Syn Króla Panuiącego po Oycu na Tron następować ma. Gdyby zaś dzisieyszy Elektor Saski nie miał Potomstwa Płci Męzkiey, tedy Mąż przez Elektora, za zgodą Stanów Zgromadzonych, Córce Jego dobrany, zaczynać ma linią następstwa w Płci Męzkiey do Tronu Polskiego. Dla czego Maryą Augustę Nepomucenę Córkę Elektora za Infantkę Polską deklaruiemy, zachowuiąc przy Narodzie Prawo, żadney preskrypcyi podpadać niemogące, wybrania do Tronu, drugiego Domu, po wygaśnieniu pierwszego. — Każdy Król wstępuiąc na Tron wykona przysięgę BOGU i Narodowi, na zachowanie Konstytucyi ninieyszey, na Pa-

cta

cta Conventa, które ułożone będą z dzisieyszym Elektorem Saskim, iako przeznaczonym do Tronu, i które tak iak dawne wiążać Go będą. — Osoba Króla iest Swięta i bespieczna od wszystkiego. Nic sam przez się nie czyniący, za nic w odpowiedzi Narodowi bydź nie może. Nie samowładzcą, ale Oycem i Głową Narodu bydź powinien, i tym go Prawo, i Konstytucya ninieysza bydź uznaie i deklaruie. Dochody tak iak będą w Paktach Konwentach opisane, i Prerogatywy Tronowi właściwe ninieyszą Konstytucyą dla przyszłego Elektora zawarowane tkniętemi bydź nie będą mogły. Wszystkie Akta Publiczne, Trybunały, Sądy, Magistratury, Monety, Stęple, pod Królewskim iść powinny Jmieniem. Król, któremu wszelka moc dobrze czynienia zostawiona bydź powinna, mieć będzie *jus agratiandi* na śmierć skazanych, prócz *in Criminibus Status.* Do Króla rozrządzenie nayważsze siłami zbroynemi Kraiowemi w czasie woyny i nominowanie Kommendantów Woyska należeć będzie, z wolną atoli ich odmianą za wolą Narodu, Patentować Officyerów i mianować Urzędniki podług Prawa niższego opisu, Nominować Biskupów i Senatorów, podług opisu tegoż Prawa, oraz Ministrów iako Urzędników pierwszych *Władzy Wykonawczey* iego będzie obowiązkiem — Straż czyli Rada Królewska do dozoru, całości, i Exekucyi Praw Królowi dodana, składać się będzie. *1mo.* Z Prymasa iako Głowy Duchowieństwa Polskiego, i iako Prezesa Kommissyi Edukacyiney, mogącego bydź wyręczonym w Straży przez pierwszego ex ordine Biskupa, którzy rezolucyi podpisywać nie mogą. *2do.* Z pięciu Ministrów, to iest: Ministra Policyi, Ministra Pieczęci, Ministra Belli, Ministra Skarbu, Ministra Pieczęci do Spraw Zagranicznych. *3tio.* Z dwóch Sekretarzów, z których ieden Protokuł Straży, drugi Protokuł Spraw Zagranicznych trzymać będą; Obydwa bez *Votum* decyduiącego. — Następca Tronu z małoletności wyszedłszy, i przysięgę na Konstytucyą wykonawszy, na wszystkich Straży posiedzeniach, lecz bez głosu, przytomnym bydź może. — Marszałek Seymowy, iako na 2. lata wybrany, wchodzić będzie w liczbę zasiadaiących w Straży, bez wdawania się w iey rezolucye, iedynie dla zwołania Seymu gotowego w takim zdarzeniu: gdyby on uznał w przypadkach koniecznego zwołania Seymu gotowego wymagaiących, rzetelną potrzebę, a Król go zwołać wzbraniał się, tedy tenże Marszałek do Posłów i Senatorów, wydać powinien listy okólne, zwołuiąc onych na Seym gotowy, i powody zwołania tego wyrażaiąc. Przypadki zaś do koniecznego zwołania Seymu są tylko następuiące: *1mo.* W gwałtowney potrzebie do Prawa Narodów ściągaiącey się, a szczególniey w przypadku woyny ościenney. *2do.* W przypadku wewnętrznego zamieszania grożącego rewolucyą Kraiu, lub kollizyą między Magistraturami. *3tio.* W widocznym powszechnego głodu niebespieczeństwie. *4to.* W osierociałym stanie Oyczyzny przez śmierć Króla lub niebespieczney Iego chorobie. Wszystkie rezolucye w Straży roztrząsane będą przez skład wyżey wspomniony, Decyzya Królewska po wysłuchanych wszystkich zdaniach przeważać powinna, aby iedna była w wykonywaniu Prawa wola; przeto każda ze Straży rezolucya pod Jmieniem Królewskim, i z podpisem ręki Iego wychodzić będzie, powinna iednak bydź podpisana także przez iednego z Ministrów zasiadaiących w Straży, i tak podpisana do posłuszeństwa wiązać będzie, i dopełnioną bydź ma, bądź przez Kommissye, bądź przez iakiekolwiek Magistratury wykonawcze, w tych iednak szczególnie materyach, które wyraźnie ninieyszym Prawem wyłączone nie są. W przypadku gdyby żaden z Ministrów zasiadaiących Decyzyi podpisać nie chciał, Król odstąpi od tey decyzyi, a gdyby przy niey upierał się, Marszałek Seymowy, w tym przypadku, upraszać będzie o zwołanie Seymu gotowego; i ieżeli Król spoźniać będzie zwołanie, Marszałek to wykonać powinien. — Jako nominowanie wszystkich Ministrów, tak i wezwanie z nich iednego od każdego Administracyi wydziału, do Rady swoiey czyli Straży, Króla iest Prawem. Wezwanie to Ministra do zasiadania w Straży na lat dwa będzie, z wolnym onego na dal przez Króla potwierdzeniem. Ministrowie do Straży wezwani w Kommissyach zasiadać nie maią. W przypadku zaś gdyby większość dwóch trzecich części wotów sekretnych, obydwóch Izb złączonych na Seymie, Ministra bądź w Straży, bądź w Urzędzie odmiany żądała; Król natychmiast na tego mieysce innego nominować powinien. Chcąc, aby Straż Praw Narodowych obowiązana była, do ścisłey odpowiedzi Narodowi, za wszelkie onych przestępstwa, stanowiemy: Iż gdy Ministrowie będą oskarżeni przez Deputacyą, do examinowania ich czynności wyznaczoną o przestępstwo Prawa, odpowiadać maią z Osoby i maiątków swoich. W wszelkich takowych oskarżeniach Stany Zgromadzone, prostą większością Wotów Izb złączonych odesłać obwinionych Ministrów maią do Sądów Seymowych po sprawiedliwe i wyrownywaiące przestępstwu ich ukaranie, lub przy dowiedzioney niewinności od sprawy i kary uwolnienie. Dla porzą-

dnego Władzy wykonawczey dopełnienia, ustanawiamy oddzielne Kommissye, maiące związek ze Strażą, i obowiązane do posłuszeństwa teyże Straży. Kommissarze do nich wybierani będą przez Seym dla sprawowania Urzędów swoich w przeciągu czasu Prawem opisanego. Kommissye te są: *1mo.* Edukacyi. *2do.* Policyi. *3tio.* Woyska. *4to.* Skarbu. Kommissye Porządkowe Woiewodzkie na tym Seymie ustanowione, równie do dozoru Straży należące, odbierać będą rozkazy przez wyżey wspomnione pośrzednicze Kommissye, *respective* co do obiektów każdey z nich władzy i obowiązków.

VIII.

Władza Sądownicza.

Władza Sądownicza nie może bydź wykonaną, ani przez Władzę Prawodawczą, ani przez Króla, lecz przez Magistratury na ten koniec ustanowione i wybierane. Powinna zaś bydź tak do mieysc przywiązaną, żeby każdy Człowiek bliską dla siebie znalazł sprawiedliwość, żeby przestępny widział wszędzie groźną nad sobą rękę Kraiowego Rządu. Ustanawiamy przeto *1mo.* Sądy Pierwszey Instancyi dla każdego Woiewodztwa, Ziemi i Powiatu, do których Sędziowie wybierani będą na Seymikach. Sądy Pierwszey Instancyi zawsze będą gotowe, i czuwaiące na oddanie sprawiedliwości tym, którzy iey potrzebuią. Od tych Sądów iść będzie Appellacya na Trybunały Głowne dla każdey Prowincyi bydź maiące, złożone równie z Osób na Seymikach wybranych. I te Sądy tak pierwszey, iako i ostatniey Instancyi będą Sądami Ziemskiemi dla Szlachty i wszystkich Właścicielów Ziemskich z kimkolwiek, *in Causis Juris & Facti.* *2do.* Juryzdykcye zaś Sądowe wszystkim Miastom podług Prawa Seymu teraźnieyszego: o *Miastach wolnych Królewskich* zabespieczamy. *3tio;* Sądy Referendarskie dla każdey Prowincyi osobne mieć chcemy w Sprawach Włościan wolnych, dawnemi Prawami Sądowi temu poddanych. *4to.* Sądy Zadworne Assessorskie, Relacyine i Kurlandzkie zachowuiemy. *5to.* Kommissye wykonawcze będą miały Sądy w Sprawach do swey administracyi należących. *6to.* Oprócz Sądów w Sprawach Cywilnych i Kryminalnych dla wszystkich Stanów, będzie Sąd Naywyższy Seymowy zwany. Do którego przy otwarciu każdego Seymu obrane będą Osoby. Do tego Sądu należeć maią występki przeciwko Narodowi i Królowi, czyli *Crimina Status.* — Nowy Codex Praw Cywilnych i Kryminalnych przez wyznaczone przez Seym Osoby spisać rozkazuiemy.

IX.

Regencya.

Straż będzie oraz Regencyą, maiąc na czele Królową, albo w Jey nieprzytomności Prymasa. W tych trzech tylko przypadkach mieysce mieć może Regencya. *1mo.* W czasie Małoletności Króla. *2do.* W czasie niemócy trwałe pomięszanie zmysłów sprawuiącey. *3tio.* W przypadku, gdyby Król był wzięty na woynie. Małoletność trwać tylko będzie do lat 18. zupełnych; a niemoc względem trwałego pomięszania zmysłów deklarowaną bydź nie może, tylko przez Seym gotowy większością Wotów trzech części przeciwko czwartey Izb złączonych. W tych przeto trzech przypadkach Prymas Korony Polskiey Seym natychmiast zwołać powinien, a gdyby Prymas tę powinność zwłoczył, Marszałek Seymowy Listy Okólne do Posłów i Senatorów wyda. Seym gotowy urządzi koley zasiadania Ministrów w Regencyi, i Królową do zastąpienia Króla w obowiązkach Jego umocuie. A gdy Król w pierwszym przypadku z małoletności wyidzie, w drugim do zupełnego przyidzie zdrowia, w trzecim z niewoli powróci, Regencya Rachunek z czynności swoich oddać mu powinna; i odpowiadać Narodowi za czas swego urzędowania, tak iak iest przepisano o Straży na każdym Ordynaryinym Seymie, z Osób i maiątków swoich.

X.

Edukacya Dzieci Królewskich.

Synowie Królewscy, których do następstwa Tronu Konstytucya przeznacza, są pierwszemi Dziećmi Oyczyzny: przeto baczność o dobre Ich wycho-

wanie

wanie do Narodu należy, bez uwłoczenia iednak Prawom Rodzicielskim. Za Rządu Królewskiego, sam Król z Strażą i wyznaczonym od Stanów *Dozorcą Edukacyi Królewiców*, wychowaniem Ich zatrudniać się będzie. Za Rządu Regencyi, taż z wspomnionym *Dozorcą* Edukacyą Ich powierzoną mieć sobie będzie. W obydwóch przypadkach Dozorca od Stanów wyznaczony, donosić winien na każdym Ordynaryinym Seymie o Edukacyi i postępku Krolewiców. Kommissyi zaś Edukacyiney powinnością będzie, podać układ Instrukcyi i Edukacyi Synów Królewskich, do potwierdzenia Seymowi, a to, aby iednostayne w wychowaniu Ich prawidła wpaiały ciągle i wcześnie w umysły przyszłych Następców Tronu, Religią, miłość Cnoty, Oyczyzny, Wolności, i Konstytucyi Kraiowey.

XI.

Siła Zbroyna Narodowa.

Narod winien iest sobie samemu obronę od napaści, i dla przestrzegania całości swoiey. Wszyscy przeto Obywatele są obrońcami całości i Swobod Narodowych. Woysko nic innego nie iest, tylko wyciągnięta siła obronna i porządna z ogólney siły Narodu. Narod winien Woysku swemu nadgrodę i poważenie za to, iż się poświęca iedynie dla iego obrony. Woysko winno Narodowi strzeżenie granic i spokoyności powszechney, słowem: winno bydź iego nayfilnieyszą tarczą. Aby przeznaczenia tego dopełniło niemylnie, powinno zostawać ciągle pod posłuszeństwem Władzy wykonawczey, stosownie do opisów Prawa, powinno wykonać przysięgę na wierność Narodowi i Królowi, i na obronę Konstytucyi-Narodowey. Użytym bydź więc Woysko Narodowe może na ogólną Kraiu obronę, na strzeżenie Fortec i granic, lub na pomoc Prawu, gdyby kto Exekucyi Iego nie był posłusznym.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi W. Xa Littgo.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Inflantski i Kurlandzki, N. Koadjntor Biskupstwa Wileńskiego iako Deputowany. Antoni Xiąże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małey Polski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu z Prowincyi Małopolskiey mp. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Kon: z Senatu W. X. Lit: mp. Waleryan Stroynowski Podkomorzy Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolski mp. Jan Nepomucen Zboiński Poseł Ziem: Dobrzyń: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkop: mp. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogrod: Deputowany do Konstytucyi P. W. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczymskiey Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey mp. Jzf Zabiełło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer, Poseł Wctwa Mińskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt: Post Cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem, Originale Ejusdem Eidem Offerenti prævia Officii sui quietatione est extraditum.

H E R M A N mp.

Legi Moraczewski.

Sub eodem Actu.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Maiestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium ac Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis Ejus, Constitutionem Infra exaratam obtulit, ad Ingrossandumque in Acta præsentia porrexit tenoris talis ==

Deklaracya Stanów Zgromadzonych.

Wszystkie Prawa dawne i teraźnieysze, przeciwne ninieyszey Konstytucyi, lub którémukolwiek iey Artykułowi, znosiemy; a opisy szczególne do Artykułow, i każdey materyi w ninieyszey Konstytucyi zamkniętych potrzebne, iako dokładniey wyszczególniaiące obowiązki i układ Rządu, za część składaiącą też Konstytucyą deklaruiemy. Władzy wykonawczey zalecamy, aby Straż swe obowiązki natychmiast pod okiem Seymu rozpoczęła, i ciągle utrzymywała. BOGU i Oyczyznie uroczyście przysięgamy na posłuszeństwo, na obronę wszy-

stkiemi ludzkiemi siłami tey całey Konstytucyi, i takową przysięgę za Hasło rzetelney miłości Oyczyzny daiąc, wykonanie oney nakazuiemy natychmiast tu w Warszawie przez wszystkie Kommissye i Juryzdykcye Sądowe, niemniey przez Woysko tu przytomne, a w ciągu naydaley Miesiąca od Daty ninieyszego Prawa, za ordynansem Kommissyi Woyskowey, przez całe Woysko Narodowe w Państwach Korony Polskiey i W. X. Litewskiego konsystuiące. Wyznaczenie Nabożeństwa w iednym Dniu po wszystkich w całym Kraiu Kościołach, to iest: Dnia Osmego Miesiąca Maia Roku bieżącego, na podziękowanie BOGU za zdarzoną chwilę pomyślną wydobycia Polski z pod przemocy obcey i nieładu Domowego, za przywrócenie Rządu, który nayskuteczniey Wolność Naszą prawdziwą, i całość Polski zabeśpieczyć może, za postawienie tym sposobem Oyczyzny Naszey, na stopniu mogącym prawdziwą w oczach Europy zyskać iey Konsyderacyą Przewielebnym Biskupom zalecamy, naznaczaiąc Dzień Swiętego Stanisława Biskupa Męczennika Patrona Korony Polskiey za uroczysty w Roku, który My i Potomkowie Nasi obchodzić będziemy, za Dzień poświęcony Naywyższey Opatrzności, po którym Oyczyzna śmiało i beśpiecznie po tylu nieszczęściach odetchnąć może. Chcemy oraz, aby Duchowieństwo tak Swieckie iako i Zakonne w Naukach Chrześciańskich, które prawowiernemu winno ludowi nie przestawało, zachęcać wszystkich do podobnych BOGU dziękczynień; aby zaś potomne wieki tym silniey czuć mogły, iż Dzieło tak pożądane pomimo naywiększe trudności i przeszkody, za pomocą Naywyższego losami Narodów Rządcy do skutku przywodząc, nieutraciliśmy tey szczęśliwey dla ocalenia Narodu pory, uchwalamy, aby na tę pamiątkę Kościoł *ex voto* wszystkich Stanów był wystawiony, i Naywyższey Opatrzności poświęcony.

Uczyniwszy zadosyć radości powszechney, daiemy pilne oko na ubeśpieczenie tey Konstytucyi, stanowiąc: iż ktobykolwiek śmiał bydź przeciwnym ninieyszey Konstytucyi, lub targać się na iey zepsucie, albo wzruszał spokoyność dobrego, i szczęśliwym bydź zaczynaiącego Narodu, przez zasiewanie nieufności, przewrotne tłómaczenie Konstytucyi, a tym bardziey przez formowanie iakiegokolwiek w Kraiu Rokoszu, czyli Konfederacyi, oney przodkował, lub iakowym sposobem do tego dokładał się; ten za nieprzyiaciela Oyczyzny, za iey Zdraycę, za Buntownika uznany, naysurowszemi karami natychmiast przez Sąd Seymowy ukarany będzie. Dla czego nakazuiemy, aby Sąd Seymowy w komplecie nieprzerwanym tu w Warszawie agitował się. Sessye swoie od Dnia do Dnia limitował, wszystkich zaś doniesionych sobie, przez dobrze osiadłego Obywatela Delacyą bioraçego, w assystencyi Jnstygatorów Oboyga Narodów, o podnoszenie Rokoszu lub namawianie do niego natychmiast sądził, o Osobach wyrokowi swemu maiących podlegać ubeśpieczał się, do czego Woyska Narodowe za zniesieniem się Sądu z Władzą wykonawczą maią bydź gotowe i powolne.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artylleryi Lit: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnflan: i Kurlan: N. Koadjutor Biskupstwa Wileńskiego Deputowany. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat ż Senatu z Małeypolskiey. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małeypolskiey manu propria. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi WielkoPolskiey. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Litt: Waleryan Stroynowski Podkomorzy Buski Poseł Wołyński z Mało-Polski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prowincyi Mało-Polskiey mp. Jan Nepomucen Zboiński P. Ziem: Dobrz: Deputt: do Kon: z Prow: Wielko: mp. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszog: Deputowany z Prow: Wielk: Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczymskiey Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielko-Polskiey mp. Jzf Zabiełło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstyt: Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Mińskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. Xa Littgo. Post Cujus Constitutionis in Acta præsentis ingrossationem, originale Ejusdem eidem offerenti prævia Officii sui Quietatione est extraditum.

HERMAN mp.

Legi Moraczewski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Octava Mensis Maji Annô Domini Millesimô Septingentesimô Nonagesimô Primô.

AD Officium Actaque praesenitia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacrae Regiae Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confaederationis Generalis Regni Secretarius, eidem Officio, & Actis illius Cnstitutionem infrascriptam obtulit & ad ingrossandum in Acta praesentia porrexit, tenoris talis —

Deklaracya tymczasowa względem Processów i Sądow.

GDy podług Ustawy Rządowey, prawidła wyboru Sędziów i oznaczenia Sądów Ziemiańskich pierwszey Instancyi, dotąd nie są przepisane; Przeto My Król wraz z Stanami Zgromadzonemi, chcąc mieć bieg sprawiedliwości nieprzerwanie dopełniany, stanowiemy; aby Sądy dotąd Ziemskie i Grodzkie w swoich Kadencyach w Koronie i Litwie tym czasem, toiest: do dalszey Seymu ninieyszego uchwały, odprawowały się, i Sprawy podług dawnieyszych Praw do nich należące rozsądzały. A że Seymikom Elekcyi Deputatów na Trybunały i Reassumpcyi tychże Trybunałów tak w Prowincyach Koronnych, iako i W. X. Litewskiego ieden czas oznaczyliśmy; w tym zaś przeciągu kilkomiesięcznym Trybunał w Prowincyi Wielko-Polskiey odbywać się nie będzie; Zaczym, iżby w niey sprawiedliwość Exekucyi Dekretów i Processu wymagaiąca, zwłoki niecierpiała, deklaruiemy do dalszey ustawy Seymu, aby każdy w Trybunale, Ziemstwie, lub Grodzie, Process podług Prawa Grodzieńskiego Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt czwartego zupełnie otrzymany maiący, zapozwał o zyskanie Dekretu *Executionis* do tego Ziemstwa, lub Grodu, pod którego Juryzdykcyą Dobra przekonane, Exekucyi podległe znayduią się. W Sprawach zaś z Sędzią lub Sędziami w tych Sądach zasiadaiącemi, zachodzących, wolność Stronie zapozwania o Dekret *Executionis* do własnego, albo pobliższego Ziemstwa czyli Grodu zostawuiemy: Przytym z Dekretów wyżey wymienionych, o dodanie pomocy Woyskowey, Prawo Seymu teraźnieyszego, dopełniane mieć chcemy. Także w przypadku śmierci, lub po-

stą-

stąpienia na wyższy Urząd, iako też nie ziechania którego z Sędziów Ziemskich, lub Grodzkich, wolność Obywatelom obrania Surrogata, stosownie do uchwały Seymu teraźnieyszego w Koronie zostawuiemy, a to niedłużey, iak do czasu Prawem oznaczyć się mianego dla Sądów Ziemiańskich.

Stanisław Nałęcz Małachówski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Litt:

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski, wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bis: Jnfl: i Kur: Nom: Koad: Bis: W. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt. do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kaszt: Raciązki Deputowany z Senatu z Prow: Wielkopolskiey. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małop: Jan Ossoliński Starosta, i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deput: z Prowincyi Wielkop: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Wyszog: Deputowany do Konstytucyi P. W. Jzf Zabiełło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputat do Konstytucyi z Prowin: Jozef Weyssenhoff Deputowny z Prow: Littey, Wo Xa Litt. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Offerenti eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mp.

Lectum per Chróścicki.

SUB EODEM ACTU.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius eidem Officio & Actis illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis.

Deklaracya tym czasowa względem Kommissyów Cywilno-Woyskowych Oboyga Narodów i Urzędów Ziemskich i Grodzkich w W. X. Littm.

Z powodu naznaczonego czasu na obieranie Kommissarzów Cywilno-Woyskowych w dniu osiemnastym Miesiąca Sierpnia: My Król za zgodą Stanów Funkcyą Kommissarzów też Kommissye Cywilno-

wilno-Woyskowe, teraz składaiących w Koronie, i w W. X. Litt do dnia ośmnastego Sierpnia Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego przeciągamy, z obowiązkiem, aby rozkład kompletu na ten czas Prorogacyi, między sobą ułożyli. Równie Urzędy Ziemskie i Grodzkie w W. X. Lit: do czasu obrania Sądów Ziemiańskich, przy zwykłych Obowiązkach zachowuiemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bis: Infl: i Kur: Nom: Koad. Bis: W. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kasztt: Raciązki Deputowany z Senatu z Prow: Wielkopolskiey. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małop. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowawy z Prowincyi Małopolskiey. Jan Nepomucen Zboiński Poseł Z: Dobrz: Deput: z Prowincyi Wielkop. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Weyssenhoff Deputowany z Prowincyi Litewskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Offerenti eidem, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

Lectum per Chrościcki.

SUB EODEM ACTU.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis illius Constitutionem Infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis.

Warunek tymczasowy dla Kancellaryi Sądowych w Xięstwie Mazowieckim.

POnieważ w Xięstwie Mazowieckim rozrządzenie i Gospodarstwo Kancellaryów, przywiązane było do urzędu Pisarza; Przeto My KROL, za zgodą Stanów, do dalszey Ustawy Seymowey, *in casu fatorum*, dla wygody Publiczney Obywatelów, aby każdy mógł *adire ad propria Acta* rząd Kancellaryi tymczasowy i otworzenie Xiąg natychmiast Podsędkom Ziemskim mieyscowym zlecamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski, Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Józef Korwin Kossakowski Bis: Infl: i Kur: Nomi: Koad: Bis: Wil: Kazimierz Konstt: Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kasztt: Raciązki Deputowany z Senatu z Prow: Wielkopolskiey. Alexander Łinowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małop. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prow: Małopol. Józef Weyssenhoff Deput: z Prow: Litewskiey. Celestyn Sokolnicki Stol: i Poseł Poznań: Deputowany z Prowincyi Wielkopol. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deputowany z Prowincyi Wielkopol. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Wyszogr: Deputowany z Prow: Wielkopol. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officij Sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpp.

Lectum per Chróścicki.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Octava Mensis Maii, Anno Domini Millesimo, Septingentesimo, Nonagesimo, Primo.

246

AD Officium & Acta praesentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacrae Regiae Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confaederationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta praesentia porrexit tenoris talis

SEYMIKI

I.

Co do mieysca Seymików.

1mo. NA każdy Seymik iedno Miasto, a w Mieście iedno mieysce do Seymikowania raz na zawsze naznaczamy.

2do. Takowe Konstytucyine dla Seymików Miasta, i w nich mieysca na końcu rozdziału tego o Seymikach spisane kładziemy.

3tio. Gdyby przypadek iaki zniszczył Miasto, lub w nim mieysce Seymikom przeznaczone, Kommissya Woiewódzka lub Powiatowa, pod którey wydziałem to Miasto zostawać będzie, doniesie o tym Straży, i razem poda inne naydogodnieysze dla Seymików mieysce. Straż tak podane sobie mieysce oznaczy, i obwieści za Uniwersałem Królewskim.

4to. Mieysce tak oznaczone służyć nie ma Seymikom tylko docześnie: skoro bowiem mieysce Konstytucyine restaurowane będzie, Kommissya Woiewódzka lub Powiatowa doniesie o tym Straży, która obwieścić powinna za Uniwersałem Królewskim powrot Seymików do Konstytucyinego mieysca.

5to. Na śrzodku mieysca Seymikom przeznaczonego ma bydź Stół i to będzie mieysce Koła porządkowego.

6to. Przygotowanie mieysca Seymikowego do porządku, w iakim odtąd Seymiki odprawiać się powinny, tudzież opatrzenie potrzeb wszelkich do Koła porządkowego, i Elekcyi przez wota sekretne, należeć ma do Kommissyi Woiewódzkiey lub Powiatowey, Skromny iey na to wydatek powrócą Obywatele przez dobrowolną składkę.

II.

Co do czasu Seymikom wyznaczonego.

1mo. Seymikom Elekcyinym Poselskim i Kommissarzów Woiewódzkich lub Powiatowych Termin co lat dwie dzień Ośmnasty w Miesiącu Sierpniu wyznaczamy, poczynaiąc w Roku przyszłym 1792.

2do. Seymikom Deputackim i Gospodarskim co rok dzień Czternasty w Miesiącu Lutym.

3tio. Seymikom Relacyinym po Seymie Ordynaryinym nazaiutrz po skończonych Seymikach Deputackich lub Gospodarskich.

4to. Po każdym zaś odbyciu Seymu gotowego, ieżeli naydaley we dwa Miesiące nie będzie przypadał Seymik naypierwszy, dla zdania Relacyi Posłom; tedy takim Seymikom Relacyinym w tygodni ośm termin oznaczamy. A gdyby termin tych Seymików Relacyinych miał zabierać czas Seymu gotowego nowo zwołać się maiącego: na ten czas z dwoch lub trzech odbytych zwołań Seymu gotowego zdadzą Posłowie Relacyą na naypierwszym Seymiku.

5to. Wiele razy zaś Urząd Elekcyiny wakować będzie, wybor na ten Urząd na naypierwszym z tych Seymiku następować powinien.

6to. Każdy Seymik podług ustawy swoiey w terminie sobie naznaczonym odprawiać się będzie z mocy Prawa samego, choćby nawet Uniwersałów nie było.

III.

Co do czasu Sessyi Seymikowych.

1mo. Seymiki tak na dniu pierwszym, iako i następne Sessye o godzinie Dziewiątey z rana zaczynać się maią.

2do. Przed zaczęciem Seymiku o godzinie pół dodziewiątey, we wszystkie Dzwony będących Kościołów mieyscowych, Prezyduiący uderzyć każę: które dzwonienie trwać ma, aż do godziny dziewiątey, a w przeciągu dzwonienia tego odprawiać się będzie Msza Swięta dla Seymikuiących.

3tio. Sessye Seymikowe trwać powinny do godziny trzeciey po południu, wyiąwszy przypadek, gdyby się iednomyślnie zgodzono na prędsze solwowanie. Powinna iednak dłużey trwać Sessya iak do trzeciey, gdyby tego dokończenie wotowania wyciągało.

4to. Sessye nie mogą bydź solwowane na dłużey, iak na dzień następny; w dnie Swięte, po odprawionym nabożeństwie, Sessya zaczynać się będzie.

IV.

Co do Osób mieysce i Głos na Seymikach maiących.

Mieysce i głos na Seymikach maią w swoim Powiecie Szlachta:

1mo. Wszysci Dziedzice Szlachta, iakikolwiek z swego Dziedzictwa Ziemskiego, i z Possessyi swoich Dóbr teyże natury *in potioritate* mianych Podatek do Skarbu Rzeczypospolitey opłacaiący. Tudzież za życia Rodziców ich Synowie nie wydzieleni.

2do. Bracia rodzeni po Oycu Dziedzictwo maiący, ieszcze niedzielni.

3tio. Zastawnicy Szlachta ci tylko, którzy z swych Possessyi opłacaią podatku Dziesiątego Grosza Złotych sto.

4to. Szlachta Possessorowie dożywotni, którzy z Dòbr Ziemskich podatku Rzpltey Dziesiątego Grosza opłacaią Złotych sto.

5to.

5to Szlachta w Służbie Woyskowey będąca, Possessye w własnych Ziemiach lub Powiatach, Prawem za dostateczne uznane maiąca, w czasie pokoiu urlopowani *respective* od swoich Kommend.

6to. Każda Possessya w zwyż wyrażonych Punktach wyszczególniona rozumieć się ma za Prawną, gdy przed Rokiem urzędownie nabyta i aktualnie posiadana będzie.

V.

Co do Osób głosu na Seymikach nie maiących.

Głosu na Seymikach nie maią:

1mo. Nayprzód Szlachta, którzy nie będą mieli któreykolwiek aktualney Possessyi, w Prawie teraźnieyszym o Seymikach wyszczególnioney.

2do. Szlachta na Gruntach bądź Królewskich, Duchownych, lub Ziemskich, choćby Prawem Dziedzicznym siedząca, ale władzy Zwierzchniey prywatney podległa, czyli też do opłacenia Czynszu, Daniny, albo do iakieykolwiek prywatney posługi, z Gruntu komu obowiązana.

3tio. Szlachta Grunta Ordynackie, choć Dziedzictwem posiadaiąca, lecz z tychże Gruntów do służby prywatney Ordynackiey obowiązana.

4to. Szlachta Dzierżawcy Arendowni.

5to. Nie maiący Lat ośmnastu skończonych.

6to. *Crimine notati* po kondemnacie lub Dekrecie, choćby nie ostatecznym.

VI.

Kto może bydź Kandydatem do Elekcyi.

Kandydatem do Elekcyi będzie:

1mo. Do Urzędów Elekcyinych, a zatym wszelkich Funkcyi, kto z dziedzicznych Possessyi, iakikolwiek do Skarbu Rzplitey płaci podatek.

2do. Z Woyskowych Szlachta w aktualney służbie będąca, Possessye Dziedziczne maiąca, po wysłużeniu osobistym lat sześciu w Woysku Rzpltey, do Funkcyi tylko Poselskiey obrani bydź mogą, pod który obowiązek do wyboru na rzeczoną Funkcyą nie maią podpadać ci, którzy iuż funkcyą publiczną odbyli.

VII.

Kto nie może bydź obranym.

Nie może bydź obranym:

1mo. Kto nie iest obecnym na Seymiku.

2do. Kto nie ma skończonych lat dwudziestu trzech.

3tio. Kto ani razu nie był na Funkcyi Publiczney, albo ieszcze nie był Kommissarzem Porządkowym Woiewódzkim lub Powiatowym przez zupełne lat dwa.

4to. Kto nie iest uwolniony *a Scartabellatu.*

5to. Na kim w Sprawie Cywilney zarzucona iest Kondemnata.

VIII.

Co do ſposobu podawania się na Kandydatów do Elekcyi.

Chcący bydź obrany do Funkcyi lub Urzędu, będzie miał wolność, albo w Kancellaryi oświadczyć przed Seymikiem chęć ſwoią albo przez pismo na Seymikach przed zagaiaiącym. Co iednak nie ma wiązać żądania Seymikuiących w wyborze nawet nie podaiących się za Kandydatów.

IX.

Co do porządku początkowego Seymików.

1mo. Dniem pierwey przed czaſem Seymikom z Prawa oznaczonym, Kommendy Woyſka Rzpltey uſtąpić powinny z Miaſta Seymikom przeznaczonego, i nie pierwey do niego powrócić aż po ſkończonych Seymikach; co się nie ma ściągać do Miaſta Rezydencyi Królewſkiey, do Fortec Rzpltey, iako też i Prezydyów Trybunalſkich.

2do. W czasie i mieyscu przez Prawo teraźnieyſze dla Seymików oznaczonym, Senatorowie, Urzędnicy Narodowi i mieyscowi, Kommiſſarze Woiewódzcy lub Powiatowi, Ex-Poſłowie i Ex-Deputaci, nakoniec Obywatele Rangi Woyſkowey wyżſzego Sztabu aż do Majora *inclusive*, zasiądą w koło ſtołu poſtawionego na śrzodku mieysca Seymikowego i tym ſposobem zrobią Koło Porządkowe.

3tio. Senator mieyſcowy pierwſzy w porządku, lub w niebytności Senatora, Urzędnik pierwſzy w porządku, Seymik zagaiać i prezydować będzie, a w niebytności Urzędnika, Kommiſſarz Woiewódzki lub Powiatowy także pierwſzy z porządku, a gdyby i tego nie było, tedy ten przytomny, który Funkcyą publiczną odbył nayprzód Ex-Poseł, zachowuiąc między Ex-Poſłami w tym porządek, kto pierwey był na Funkcyi i w iakim porządku umieſzczony był w *Laudum*, w nieprzytomności zaś Ex-Poſła, pierwſzy Ex-Deputat, między Ex-Deputatami ten sam porządek pierwſzeńſtwa zachowany bydź ma, iaki ieſt dla Ex-Poſłów przepisany; naoſtatek ilekroćby żadnego z tych nie było, Obywatel nayſtarſzy w wieku, Seymik zagaiać i prezydować będzie.

4to. Gdyby który z tych obecnie przytomny w mieyscu Seymikowania, Seymiku zagaiać niechciał w mieyscu i w czasie z Prawa naznaczonym, albo gdyby sam był Kandydatem do Funkcyi lub Urzędu w zamiarze Elekcyi będącego, wtedy pierwſzy po nim w porządku według Prawa Seymik zagaiać i prezydować będzie.

5to. Po zagaieniu, wezwie iednego z Obywatelów do przeczytania donośnym głosem Prawa tego o Seymikach.

6to. Kommiſſya Woiewódzka lub Powiatowa odda do rąk Prezyduiącego Xięgę Ziemiańſką ſpisaną podług przepisów osobnego na to Prawa.

7mo. Kancellarye oddadzą Prezyduiącemu Regeſtr Kandydatów do pzypadaiącey Elekcyi, ieżeli ſię którzy z Obywatelów w Kancellaryi zapisali; w tymże czaſie Obywatele, ktorzy będą chcieli być umieſzczonemi w liczbie Kandydatów, a w Kancellaryi nie

prze-

zapisali się, oświadczą żądanie swoie na piśmie, które Prezyduiącemu oddadzą.

8vo. Po czym Prezyduiący ogłosi Regestr wszystkich Kandydatów.

X.

Co do Rugów Osób Koła Porządkowego i Kandydatów.

1mo. Po odbyciu tego pierwszego Seymikowania Obrządku, ieżeli kto z Seymikuiących ma Obiekcye do uczynienia przeciw Prezyduiącemu, Osobom Koło Porządkowe składaiącym, lub Kandydatom, ma ie podać na piśmie Prezyduiącemu.

2do. Gdyby sam Prezyduiący był pod Obiekcyą, wtedy aż do czasu ułatwienia oney ustąpić powinien mieysce prezydencyi pierwszemu w porządku, przeciwko któremu Obiekcyi nie ma.

3tio. Jeżeli Obiekcye iakie nie ułatwione zostaną, Prezyduiący wespół z Osobami w Kole porządkowym zasiadaiącemi (wyiąwszy Kandydatów, i tych, co są pod Obiekcyą) rozwiązywać będą, podług Praw w Rozdziale tym o Seymikach zawartych, ważność każdey z osobna Obiekcyi *unanimitate, vel pluralitate votorum* przez sekretne kreski.

XI.

Co do Elekcyi Marszałka Seymikowego i Assessorów w Koronie, oraz Assessorów w Litwie.

1mo. Po odbytych Rugach takowych co do Osób Koła porządkowego i Kandydatów, Prezyduiący w Koronie przystąpi nieodwłocznie do Elekcyi Marszałka Seymikowego i sześciu Assessorów.

2do. W Wielkim Xięstwie Litewskim Prezyduiący pierwszy w porządku, podług powyższego Prawa Przepisów, będzie oraz Marszałkiem Seymikowym; Urzędu zaś iego obowiązki też same będą, które Prawem teraźnieyszym są przepisane dla Marszałka Seymikowego w Koronie.

3tio. Marszałek Seymikowy w Litwie, po odbytych Rugach Osób Koła Porządkowego i Kandydatów, przystąpi nieodwłocznie do Elekcyi sześciu Assessorów.

4to. Marszałek Seymikowy i Assessorowie w Koronie, tudzież Assessorowie w Litwie wybierani będą z Osób w Kole Porządkowym zasiadaiących, wyiąwszy Senatorów i Kandydatów.

5to Sposób Elekcyi Marszałka Seymikowego i Assessorów w Koronie iest następuiący: Na stole Koła Porządkowego postawione będzie naczynie, otwór z góry maiące i suknem okryte; w to naczynie włoży Prezyduiący tyle gałek, ile będzie w Kole Porządkowym Osób takich, których Prawo wybierać pozwala na Marszałka Seymikowego i Assessorów. Między temi gałkami, które wszystkie iedney wielkości i kształtu byó powinny, siedm będzie gałek odmiennego koloru. Prezyduiący czytać będzie koleyno Imiona Osób Koła Porządkowego według Prawa spisane, a w tym że czasie Dziecię ciągnąć będzie gałki z wyż rzeczonego naczynia. Na każde przeczytane Imie wyciągniona gałka biała będzie *nullitatis*, gałka zaś odmiennego koloru pierwsza Marszałka Seymi-

kowego oznaczy, inne zaś sześć, sześciu Assessorów tym porządkiem zasiadaiących, iakim gałki wyciągnione będą.

6to. Ten sam sposób służyć ma i Wielkiemu Xięstwu Litewskiemu, co do Elekcyi sześciu Assessorów, z tą tylko różnicą: iż Prezyduiący liczony nie będzie między Osobami z Koła Porządkowego do wyboru na Assessorów Prawo maiącemi. Gałek zaś odmiennego koloru ma być sześć tylko, z których pierwsza wyciągniona pierwszego Assessora, inne zaś pięć, pięciu z kolei idących Assessorów oznaczą.

7mo. Wybrani Marszałek Seymikowy i Assessorowie w Koronie, tudzież Assessorowie w Litwie wykonaią Przysięgę przed Prezyduiącym na Rotę niżey przepisaną, Marszałek zaś Seymikowy w Litwie, wykona Przysięgę na też Rotę przed pierwszym w porządku po sobie.

8vo. Tak wybrani i przysięgli Marszałek Seymikowy z Assessorami w Koronie, tudzież Assessorowie w Litwie, odbywać maią powinności Urzędowania swego na wszystkich Seymikach, które w iednym terminie podług Prawa przypadłe, koleyno ieden po drugim następować będą.

9no. Gdyby Marszałek Seymikowy w Koronie dla słabości zdrowia, lub inney iakiey przyczyny nie mógł, albo nie chciał odbywać powinności, Prawem sobie przepisanych, wtedy pierwszy w porządku Assessor mieysce iego zastąpi.

XII.

Co do sposobu oraz porządku Elekcyi i Wotów sekretnych.

1mo. Przed przystąpieniem do Elekcyi, Marszałek Seymikowy czytać każe w porządku deliberacyi Uniwersał z Propozycyami, tudzież przyłączone do nich Proiekta od Króla i Straży przysłane na Seymik Poselski.

2do. Seymikuiący wszyscy na Parafie podzieleni, wyiąwszy Osoby w Kole Porządkowym umieszczone, otaczać będą Koło Porządkowe, czego dozierać maią nayniżsi z porządku Urzędnicy mieyscowi.

3tio. Ktoby z Kandydatów odstępował swey pretensyi, oświadczyć to ma na piśmie, które Marszałkowi Seymikowemu odda, lecz po rozpoczętey Elekcyi przez wotowanie, iuż nie wolno będzie żadnemu z Kandydatów odstępować swey pretensyi.

4to. Marszałek Seymikowy przeczyta głośno Regestr Kandydatów do przypadaiącey Elekcyi, z wyrażeniem tych, którzy albo z mocy Prawa na rugach Koła Porządkowego od Kandydacyi są oddaleni, albo sami dobrowolnie pretensyi swoiey w podanym piśmie zrzekli się.

5to. Tak przeczytawszy Regestr pozostaiących Kandydatów, głośno zapytywać będzie po trzykroć o zgodę na każdego z osobna Kandydata, na którego iednomyślna nastąpi zgoda, tego z Assessorami zakonnotuie. Gdyby zaś nie było iednomyślney zgody na którego z Kandydatów, wtenczas na żądanie choćby iednego tylko z Seymikuiących oświadczone na piśmie, i do rąk Marszałka Seymikowego oddane, przystąpić powinien do Elekcyi *per Vota secreta* na wszystkich Kandydatów.

XIII.

XIII.

Spoſób i porządek Elekcyi per Vota ſecreta *będzie naſtępuiący*.

1mo. Przy ſtole Koła Porządkowego, tuż przy mieyscu, które Marszałek Seymikowy zaſiada, ſtać będzie naczynie Elekcyine.

2do. Naczynie to podzielone być ma przegrodą wewnętrzną na dwie połowy, z których iedna czarno pomalowana będzie z napisem *negativè*, druga biało z napisem *affirmativè*. Z przedniey ſtrony naczynia tego u dołu ma być dwoie zamczyſtych drzwiczek, iedne do czarney, drugie do białey połowy. Z teyże ſtrony u góry będzie otwór, w który włożona ręka rzucić może gałkę do czarney lub białey połowy. Naczynie to wewnątrz ma być ſuknem wybite.

3tio. Gałki do wotowania będą wszyſtkie iedney wielkości, kształtu, i koloru; liczba zaś ich odpowiadać będzie liczbie Seymikuiących w Powiecie.

4to. Naczynie Elekcyine publicznie otwarte i próżne okazane, zamknięte zoſtanie. Klucz od iednych drzwiczek będzie przy Marszałku Seymikowym, od drugich przy oſtatnim z porządku Aſſeſſorze.

5to. Kandydaci podawani będą do Elekcyi naſtępuiącym ſpoſobem: Imiona wſzyſtkich Kandydatów na osobnych i równych kartkach zapisane, wrzucone będą do naczynia ſuknem okrytego. Z tego naczynia Dziecię wyciągnie iedną kartkę, po czym Marſzałek Seymikowy przeczyta głośno Imie Kandydata na wyciągnioney kartce zapisanego, i ſam pierwſzy da *Votum* ſwoie na przeczytanego Kandydata, a potym koleyno wzywać będzie do wotowania iednego po drugim, nayprzód z Aſſeſſorów, naſtępnie z całego Koła Porządkowego, i każdemu przyſtępuiącemu do wotowania da iednę gałkę, w mieyſcu gdzie ſtoi naczynie Elekcyine.

6to. Gdy tak wotowanie Oſób Koła Porządkowego zakończone zoſtanie, ieden z Aſſeſſorów weźmie Xięgę Ziemiańſką przez Kommiſſyą Woiewodzką lub Powiatową podaną, i z niey czytaiąc w porządku Paraſii Imiona Seymikuiących, każdego z kolei bez opuſzczenia, iednego po drugim do wotowania wzywać będzie. Drugi Aſſeſſor każdemu do wotowania przyſtępuiącemu dawać ma iednę gałkę w mieyscu gdzie ſtoi naczynie Elekcyine, inni zaś Aſſeſſorowie każdy na osobnym Papierze zapisywać będą Imiona wszyſtkich wotuiących, zachowuiąc ten porządek, iakim wezwani wotowali.

7mo. Gdyby w czaſie, kiedy Aſſeſſor z Xiążki Ziemiańſkiey po imieniu wzywać będzie do wotowania, który z Seymikuiących, w porządku wezwany do wotowania nie ſtawał, wtedy po minioney kolei ſwoiey, wotować iuż Prawa późniey mieć nie będzie.

8vo. W ciągu wotowania obiekcye czynione być maią, ieżli iakie będą przeciwko zabieraiącemu ſię do wotowania, które Marſzałek Seymikowy wraz z Aſſeſſorami nieodwłocznie rozwiązywać będzie, według wyżſzego Prawa, co do niemaiących głoſu na Seymikach.

9no. Zarzut niepoſſeſſyonalności lub niedoſtateczney według Prawa Poſſeſſyi, będzie rozwiązany dowodem Xięgi Ziemiańſkiey, tak co do ſamey Poſſeſſyi, iako też co do gatunku i wielości oney.

10mo. Gdy tak wszyscy z Seymikuiących według Prawa Wota swoie na przeczytanego pierwszego Kandydata dadzą; Marszałek Seymikowy z Assessorami przeliczą osobno gałki *afirmativè* i osobno *negativè*; a potym przy Imieniu ogłoszonego do Elekcyi Kandydata zapiszą, każdy na osobnym u siebie papierze, liczbę iednych i drugich gałek.

11mo. Po skończonym wotowaniu na pierwszego Kandydata, Dziecię sposobem wyżey opisanym wyciągnie drugą kartkę z Imieniem drugiego Kandydata, a to z naczynia, w którym Imiona wszystkich Kandydatów są złożone. Po czym Marszałek Seymikowy z Assessorami wotowanie i rachunek liczby Wotów, iak wyżey, odprawi. Tym sposobem i porządkiem Elekcya każdego Kandydata z osobna iednego po drugim odbywać się będzie.

12mo. Wotowanie na iednego Kandydata rozpoczęte ciągle odbywać się ma, i nie powinno być przerywane solwowaniem Sessyi.

13tio. Po skończonym zupełnym wotowaniu na wszystkich Kandydatów, Marszałek Seymikowy z Assessorami ułożą Regestr Wotów na każdego Kandydata przypadłych: Nayprzód położy tego, który ma naywięcey Wotów; po nim tego, którego liczba Wotów iest nayblizsza liczby Wotów pierwszego i tak wszystkich koleyno; Regestr takowy z Assessorami podpisze, głośno przeczyta, i obrane większością Osoby na mieysca Elekcyine ogłosi, a nayprzód naywięcey Wotów maiącego na pierwsze mieysce Elekcyine, po nim naywięcey maiącego Wotów na drugie, i tak daley aż do liczby mieysc w zamiarze Elekcyi będących.

14to. Gdyby na pierwsze, drugie, lub następne mieysce zachodziła *paritas* między Wotami Kandydatów, rozwiązanie *paritatis* na każde z osobna mieysce następować powinno tym sposobem.

15to. Marszałek Seymikowy zapisze na równych kartkach Imiona Kandydatów *in paritate* Wotów zostaiących, i wrzuci ie w naczynie otwór z góry maiące suknem przykryte. Z tego naczynia Dziecię wyciągać będzie kartki poiedynczo. Imie pierwsze wyciągnione iest na pierwsze mieysce Elekcyine; Drugie na drugie mieysce, i tak daley, póki wypełnioną nie będzie liczba mieysc w zamiarze Elekcyi będących. Imiona wyciągane takim porządkiem zapisywane będą przez Marszałka i Assessorów, iakim porządkiem wyciągnione zostały. Jeźli na pierwsze mieysce *paritas* między Wotami Kandydatów nie zachodzi, wtedy Marszałek naywięcey Wotów maiącego Kandydata na pierwsze mieysce Elekcyine ogłosi, a do rozwiązania *paritatis* na drugie mieysce Elekcyine przystąpi, ieźli się *paritas* w następney liczbie Wotów między Kandydatami znayduie. Ta reguła zachowana być ma na wszystkie z kolei mieysca w zamiarze Elekcyi będące.

16to. Po takim *paritatis* rozwiązaniu, Marszałek Seymikowy z Assessorami ułoży Regestr obranych Osób, tenże Regestr z Assessorami podpisze, i ogłosi.

17mo. Każdemu z Kandydatów wolno być bliskim świadkiem całego tego obrządku Elekcyi.

18vo. Zadnemu z Kandydatów nie będzie wolno ustępować komu innemu przypadłych na siebie Obywatelskich Wotów.

19no.

19no. Ten sposób i porządek Elekcyi służyć będzie na Seymikach do wszystkich Funkcyi i Urzędów Elekcyinych.

20mo. Iowodem obranych Osób na Funkcye lub Urzędy będzie *Laudum*, które Marszałek Seymikowy wraz z Asseslorami podpisać winien i do Akt Kancellaryi oddać; Akt Elekcyi Posłów i ich Instrukcya w iednym *Laudum* zawarte będą. Osoby obrane maią być umieszczone w *Laudum* podług starszeństwa Urzędów.

21mo. Regestr tych Osób Seymikuiących, które przy wotowaniu Assessorowie zapisywali, Marszałek z Assessorami podpisze, i do Akt Kancellaryi odda.

22do. Obrani Deputaci, Urzędnicy, oraz Kommissarze Woiewódzcy lub Powiatowi, wykonaią nieodwłocznie w mieyscu Elekcyi przysięgę na Roty Prawem sobie przepisane.

XIV.

Co do Instrukcyi.

1mo. W czasie odbywanych Elekcyi, Prezyduiący, który zagaił Seymik, z Urzędnikami, którzy Assessorami nie są, oraz z temi, ktorzy publiczne Funkcye odbyli, Instrukcye dla Posłów *projectivè* przygotuią.

2do. Tak zebrane Osoby roztrząsać będą Propozycye od Króla i Straży na Seymik przysłane, tudzież Proiekta w względzie Prawodawczym, oraz *desideria respective* Woiewództwa, Ziemi, lub Powiatu podane od Kommissyi Woiewódzkiey lub Powiatowey i Obywatelów.

3tio. Proiekta od Kommissyi Woiewódzkiey lub Powiatowey i Obywatelów podawane być maią zaraz po obraniu Marszałka Seymikowego i Assessorów w Koronie, a po obraniu Assessorów w Litwie, i przez podaiących podpisane. Na Dniu następuiącym Proiektów do Instrukcyi podawać iuż nie wolno.

4to. Po skończoney Elekcyi Posłów, Proiekt Instrukcyi na Seymiku przeczytany będzie. Gdyby na którą część Instrukcyi iednomyślna nie zachodziła zgoda, Marszałek Seymikowy z Assessorami poda Propozycyą, ogół iedney materyi obeymuiącą.

5to. Dla odbierania Wotów na Propozycyą, Marszałek Seymikowy podzieli Obywatelów na dwie strony *inter affirmativam & negativam*, każdą z osobna stronę przeliczy za pomocą Assessorów, i *pluralitatem* ogłosi, sekretnemi Wotami Instrukcya decydowana nie będzie.

6to. Na Propozycye od Króla i Straży, Instrukcya dla Posłów temi słowy zapisana być ma: Na punkt N. Posłowie *affirmative*, lub ieżeli Proiekt przyięty nie będzie, *negative* zdanie swoie na Seymie dać maią. A ieżeli będzie uznany za potrzebny dadatek iaki do którego punktu, ten w Instrukcyi umieszczony być ma przy tymże Punkcie.

XV.

Co do Seymików Gospodarskich.

1mo. Na Seymiku Gospodarskim Obywatele Seymikuiący radzić maią, o potrzebach Woiewództwa, Ziemi, lub Powiatu swego, a w uradzonym celu zlecać będą Kommissyi Woiewódzkiey lub Powiatowey, przygotowanie Proiektów do Instrukcyi.

 2do.

2do. Na tymże Seymiku Kommiffya Woiewódzka lub Powiatowa poda obrachunek z powierzonych zawiadowaniu fwoiemu funduszów fzczególnych, na potrzeby Woiewództwa, Ziemi, lub Powiatu, iedynie przeznaczonych.

XVI.

Co do Seymików Relacyinych.

1mo. Na Seymiku Relacyinym Posłowie uczynią Relacyą o całym Dziele Seymu, nayprzód co do Prawodactwa, potym co do Dezyderyów Woiewództwa, Ziemi, lub Powiatu w Instrukcyi umieszczonych.

2do. Na tymże Seymiku po skończoney Relacyi, Posłowie na Seym gotowy potwierdzeni, lub nowi obrani bydź maią, do czasu Seymu Ordynaryinego.

3tio. Posłowie nowo obrani będą: *1mo.* Na mieysce Posła zmarłego. *2do* Na mieysce Posła, który Senatorem lub Ministrem został. *3tio.* Na mieysce Posła, który sam od dalszego sprawowania tey Funkcyi wymawiać się będzie. *4to.* Jeżeli który Poseł na Rugach Seymowych od Funkcyi Poselskiey iest oddalony. *5to.* Jeżeli który z Seymikuiących, żądać będzie nowey na Funkcyą Poselską Elekcyi, i takowe żądanie na piśmie z wyrażeniem mieysca Poselskiego, na które nowey Elekcyi żąda, oraz podpisem dwunastu Osób Seymikuiących Marszałkowi Seymikowemu poda.

4to. Posłowie, którzy sami dłużey w Funkcyi Poselskiey zostawać nie zechcą; maią to oświadczyć na piśmie, które Marszałkowi Seymikowemu oddadzą.

5to. Jeżeli z okoliczności przypadków wyrażonych w punkcie trzecim Artykułu tego, żadne mieysce Poselskie nie wakuie, a nikt z Seymikuiących żądania nowey Elekcyi, podług prawa, nieoświadczy, wtedy Marszałek Seymikowy z Assessorami zapisać powinni w *Laudum* potwierdzenie Posłow do Seymu gotowego.

6to. Gdyby które mieysce Poselskie wakowało przez śmierć Posła, przez postąpienie na Urząd Senatora lub Ministra, przez oddalenie Posła na Rugach Seymowych, lub nakoniec przez oświadczone na piśmie zrzeczenie się tey Funkcyi, wtedy Marszałek Seymikowy tak wakuiące mieysce Poselskie ogłosi, i do Elekcyi na toż mieysce przystąpi.

7mo. Gdyby zaś który z Seymikuiących żądał nowey Elekcyi na iedne lub wszystkie mieysca Poselskie, i to na piśmie, z podpisem dwunastu Osób Seymikuiących, podług powyższego Prawa, oświadczył: wtedy Marszałek Seymikowy przeczyta Imie Posła, na mieysce którego iest żądana nowa Elekcya, i poda Propozycyą w słowach; *Czy Poseł N. ma zostać potwierdzonym na mieyscu swoim? czyli nowa ma bydź Elekcya Posła na toż mieysce?* Podzieli Seymikuiących na dwie Strony *inter affirmativam* & *negativam* i za pomocą Assessorów obie Strony przeliczywszy, *pluralitatem* ogłosi. Jeżeli wola większości będzie za potwierdzeniem Posła, wtedy potwierdzenie onego z Assessorami zapisze; ieżeli przeciwnie większość udecyduie nową Elekcyą na mieysce przeczytanego Posła, wtedy Marszałek mieysce to za wakuiące ogłosi, i do Elekcyi Posła na toż mieysce przystąpi.

8vo Tym sposobem każdego Posła zosobna do Seymu gotowego potwierdzenie, lub nowa Elekcya na mieysce Poselskie, decydowana będzie.

9no.

9no. Sposób podawania się za Kandydata, oraz sposób i porządek Elekcyi *per vota secreta* ma bydź ten sam zachowany na Seymikach Relacyinych, iaki iest Prawem teraźnieyszym przepisany do wszystkich Funkcyi i Urzędów Elekcyinych.

XVII.

Co do nieważności Seymików w całym Dziele i w części.

1mo. Nieważnemi Seymiki z całym swoim dziełem i skutkiem będą: *1mo.* Seymik, który odprawiać się będzie nie w Mieście, i nie w mieyscu Konstytucyinym, albo nie w mieyscu oznaczonym według Prawa Rozdziału tego pod Artykułem pierwszym. *2do.* Seymik, na którym prezydować będzie kto inny, a nie ten, komu z mocy Prawa teraźnieyszego prezydować na Seymiku należy. *3tio.* Na którym obranie Marszałka Seymikowego i Assessorów, nie według Prawa nastąpi. *4to.* Na którym nie będzie dopuszczona Elekcya *per vota secreta*, mimo oświadczonego i podanego żądania na piśmie Marszałkowi Seymikowemu.

2do. Dzieło Seymiku w części tylko nieważne będzie, ilekroć Obywatel nie maiący Prawa podawać się do Funkcyi iakiey, lub Urzędu, wszelako na tę Funkcyą lub Urząd obrany będzie.

XVIII.

Co do Kar w przestępstwach przeciwko Seymikom.

1mo. Przestępstwa te, które Seymik nieważnym robią z całym iego dziełem i skutkiem, co się tycze Funkcyi Poselskiey należeć maią do Rugów Seymowych; ieśli się zaś tyczą innych Funkcyi Urzędów Elekcyinych, wtedy należeć będą do Trybunału, do którego zarzucaiący nieważność Seymiku powinien pozwać winnych, a Trybunał takową Sprawę rozsądzić ma, przed wszystkiemi innemi Sprawami, w Koronie z Regestru *directi mandati*, w Litwie z Regestru *Officii*.

2do. Za wszystkie takowe przestępstwa niszczące Seymik z całym iego dziełem i skutkiem, następne przepisuiemy kary: Naprzywódców półroku Wieży *in fundo* i osądzenie *ab omni Activitate* na zawsze. Na wspólników zaś Wieża górna, lub *suspensa ab omni Activitate* co do czasu, *secundum qualitatem delicti*.

3tio. Gdyby Prezyduiący Marszałek, lub Assessorowie przestąpili w którymkolwiek Punkcie, Prawem sobie przepisane obowiązki, każdy z nich karany bydź ma w Trybunale dwunasto tygodniami Wieży górney, i dwoma tysiącami Złotych na rzecz Delatora, na co w Koronie Regestr *directi mandati*, w Litwie *Officii*, przed wszystkiemi Sprawami wyznaczamy.

4to. Oddzielnie w Sądach Ziemskich tego Powiatu, Ziemi, czyli Województwa, gdzie się uczynek popełnił, z Regestru Taktowego, *salva Appellatione* do Trybunału, każdy sądzony będzie. *1mo.* Ktoby Milicyą lub kupą zbroyną gwałt Seymikowi uczynił, karany będzie pół rokiem Wieży *in fundo* i odsądzeniem *ab omni Activitate* na zawsze. *2do.* Ktoby sprowadził Milicyą, lub kupę zbroyną do gwałtu w porę Seymików, karany będzie Wieżą górną pół roku i zapłaceniem sześć tysięcy Złotych na rzecz Delatora. *3tio.* Ktoby w mieyscu i czasie Seymikowania dobył Szabli zaczepnie, choć bez żadnego ranienia, karany będzie dwunasto tygodniami Wieży górney i dwoma tysiącami Złotych na rzecz Delatora. A gdyby kto był raniony, tedy tak raniący, ieśli nie w obro-

nie, iako i pierwſzy Szabli dobywaiący kryminalnie karani bydź maią. *4to.* Ktobykolwiek do mieysca Seymików Konſtytucyin go na czas Seymików ſprowadzał Obywatelów własnego czyli obcego Woiewództwa, Ziemi lub Powiatu, głosu na tychże Seymikach niemaiących, a ſpokoyność i porządek Seymikowania, bądź groźbą, bądź czynem mieſzaiących, Przywodźcy i Wspólnicy pół rokiem Wieży górney i ſześcio tysiącami Złotych na rzecz Delator, każdy z osobna karani bydź maią. *5to.* Ktobykolwiek nie maiący głosu na Seymiku według Prawa, albo niemogący bydź Kandydatem do Funkcyi i Urzędów, wdzierał się gwałtownie do wotowania, lub Kandydacyi, karany będzie ſześcio Niedzielami Wieży górney. *6to.* Ktoby z bronią ogniſtą przyſzedł do mieyſca Seymikowego na czas Seymików, karany będzie, dwunaſto Niedzielami Wieży *in fundo*, *7mo.* Tak wota zakupuiący, iako i przekupiony karani bydź maią odsądzeniem *ab omni Activitate* na zawſze.

5to. Delator chcący pozywać winnego o przeſtępſtwo iakie przeciwko Seymikom popełnione, powinien bydź osiadły w tym Powiecie, w którym to przeſtępſtwo popełnione będzie, powinien mieć *pignus sufficiens* wyrównywaiący przepisaney karze na przeſtępſtwo, które zadaie. Złożyć powinien u Sądu Manifeſt, przez dwunaſtu przytomnych Seymikuiących podpisany. Nie dowodzący podlega równey karze, iaka ieſt przepisana na zadane przeſtępſtwo, a nadto prwróci Stronie wſzyſtkie koſzta prawne.

XIX.

Nie będzie wolno na żadnym Seymiku nakładać na Obywatelów opłat żadnych, iakieykolwiek bądź natury i gatunku, co nie może przeſzkadzać dobrowolnym ſkładkom.

XX.

Porządek Seymików i wſzelkie onych obrządki, iak są w teraźnieyſzym Rozdziale przepisane, iedynym prawidłem Seymikowania będą, do którego ſzczególnych, a nie opisanych Prawem obrządków przydawać, pod żadnym pretextem, nie wolno. Wſzyſtkie zaś Prawa o Seymikach poprzednie, a Prawem teraźnieyſzym nieobięte, znosiemy i za niebyłe deklaruiemy.

XXI.

ROTA PRZYSIĘGI

Marſzałka Seymikowego i Aſſeſſorów.

„ Ja NN. Przysięgam Panu Bogu Wſzechmogącemu w Tróy-
„ cy Swiętey iedynemu na to, iż Urząd Marſzałka Seymikowego,
„ (*ieżeli Marſzałek przysięga*) Aſſeſſora (*ieżeli Aſſeſſor przy-*
„ *sięga*) podług Prawa ſprawować będę, w rozwiązaniu Obiekcyi
„ ſprawiedliwość zachowam, i wſzelkie obowiązki Urzędu tego,
„ Prawem przepisane, tak iak gdyby wſzyſtkie co do ſłowa wypi-
„ sane, i przezemnie w tey przysiędze wymienione były, poſłu-
„ ſznie, wiernie i pilnie dokonam, nieuwodząc się ani przyiaźnią,
„ ani niechęcią, ani datkiem, ani nadzieią, ani boiaźnią. Tak mi
„ Boże dopomoż i niewinna męka Jego. „

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Litt:

Jozef Korwin Kossakowski Bisk: Jnfl: i Kurl: Nomi. Koadiu: Biskup. Wil: Kazimierz Konst. Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu W. X. Littgo. Waleryan Stroynowski Podkomorzy Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputowany do

ny do Konstytucyi Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deput: z Prowincyi Wielkopol: Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogrodzkiey Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytutucyi. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem, originale ejusdem Offerenti eidem prævia Officii sui quietatione est extraditum.

H E R M A N mpr

Legi juxta Acta Pluſkwiński.

SUB EODEM ACTU.

AD Officium & Acta præsentia Caſtrenſia Capitanealia Varsavienſia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majeſtatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis illius Conſtitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingroſſandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Xięga Ziemiańſka.

W Konſtytucyi Seymu teraźnieyszego, w Rozdziale o Seymikach, poſtanowiliśmy, że Szlachta maiący Prawo do wotowania, wzywani będą z Xięgi, która ma ſię nazywać: Xięga Ziemiańſka. Zapewniaiąc ſkutek tego poſtanowienia, zlecamy Kommiſſyom Woiewódzkim i Powiatowym w Koronie i w W. X. Litewſkim, ażeby rozpatrzywszy ſię w Taryffach ſwego *respective* Woiewództwa, Ziemi, lub Powiatu, przygotowali Xięgę dla każdey Ziemi lub Powiatu, maiących oddzielny Seymik oſobną; w którey wszyſtkie teyże Ziemi lub Powiatu Parafie porządkiem Alfabetu Dobra wszelkie w teyże Parafii leżące, tudzież każdy Obywatel umieſzczony, Poſſeſſya iego wymieniona, gatunek i wielość Podatku w osobnych Rubrykach wyszczególnione być powinny, a to podług uformowaneg Schemma i Inſtrukcyi do niego przyłączoney. Xięga ta *ultimis Junii Anni currentis* ma być ſporządzona, i przez Kommiſſarzów tę czynność dopełniaiących podpisana. Ktoby znaydował ſię w Taryffie opłacaiących Podatek, oznaczony Prawem za kondycyą do wotowania, a w Xiędze był opuszczony, będzie mogł nayprzód rekwirować Kommiſſyą o poprawienie omyłki, a w przypadku odmówienia, zapozwać Osoby komplet ſkładaiące do Trybunału w Koronie z Regeſtru *Pœnalium*, w Litwie z Regeſtru *Officii*. Gdyby zaś kto przeciwnie bez przyzwoitey Poſſeſſyi był umieszczony, o to *ad Inſtantiam* każdego Poſſeſſyonata, w tymże Sądzie Trybunalſkim Osoby komplet Kommiſſyi ſkładaiące do odpowiedzi pociągnione być mogą. Znaydowanie ſię w tey Xiędze, ſłużyć ma każdemu Obywatelowi na Seymiku na dowód prawney iego do wotowania Poſſeſſyi. Wyięcie Extraktu z tey Xięgi każdemu bez opłaty wolne będzie. Synowie Poſſeſſyonatów, Bracia nie dzielni, i dożywotni Dóbr Ziemſkich Poſſeſſorowie, którym Prawo do wotowania ieſt zabeśpieczone, powinni ſię ſtawić osobiście, lub przez Plenipotenta, przed Kommiſſyą Woiewódzką lub Powiatową, w czaſie wyż wyrażonym na ſporządzenie Xięgi Ziemiańſkiey, i okazać dowodami, że im ſłużą kondycye Prawem wyszczególnione. Także każdy Zaſtawnik maiący kondycyą do wotowania przepisaną, powinien przy pierwszym ſporządzeniu Xięgi, w cza-

ſię na to wyznaczonym, potym zaś ilekroć w Kontrakcie Zaſtawnym odmiana zachodzić będzie, zawsze naydaley na dwa Tygodnie przed Seymikiem, prezntować ſię ołobiście, lub przez Plenipotenta Kommiſsyi Woiewódzkiey lub Powiatowey, Kontraktem Poſſeſſyą ſwoię dowodzącym, i Kwitem z Podatku przez Rok opłacanego, dla odebrania na piśmie świadectwa Kommiſſyi, i wpisania go w Xięgę. Gdyby tego zaniedbał, a do wotowania zabierał ſię, podlegać ma karze niżey przepisaney na zmyślaiących Poſſeſſye. Każdy nowy Dziedzic także naydaley na dwa Tygodnie przed Seymikiem, ma ſię z dowodami prezentować w Kommiſſyi, dla wpisania go w Regeſtr, a Poprzednika iego wymazania, ieżliby nie miał w teyże Ziemi lub Powiecie inney Poſſeſſyi. Ktokolwiek maiąc ſwoie Poſſeſſye w różnych Woiewództwach, Ziemiach i Powiatach, ſtósownie do przepisu Prawa, podał intraty z nich razem przed iedną Kommiſſyą, dla wyciągnienia Dzieſiątego Groſza na Offiarę Skarbowi; takowy Obywatel ma dowodzić swoiey Poſſeſſyonalności przed Kommiſſyą tego Woiewództwa lub Powiatu, *respective* Kommiſſyi, gdzie iego Poſſeſſya leży, z zaświadczeniem tamtego Woiewództwa lub Powiatu, do którego Podatek opłaca. Kara na zmyślaiących Poſſeſſye, będzie naſtępuiąca: Ktokolwiek odtąd za Rewersem dałby komu Dziedziczną lub Zaſtawną Poſſeſſyą, tracić ią wieczyście będzie, i Sąd temu przyzna Własność zarewersowaney Poſseſſyi, kto dowiedzie Rewersu; nawet choćby ten ſam, kto za Rewersem ma Poſſeſſyą, dowiodł iey zarewerſowania, iemu wieczyście przyznana będzie. A takie Sprawy Sąd Ziemſki *præcisa Appellatione*, ſądzić będzie. Kommiſſya Woiewódzka lub Powiatowa Xięgę Ziemiańſką na każdym Seymiku Prezyduiącemu zaraz po zagaieniu, do rąk za Rewersem odsyłać, a przed pożegnaniem Seymiku, dla odnieſienia do Archivum, na powrót odbierać ią powinna. Która Xięga ma zawsze znaydować ſię w dwoiakim Exemplarzu w Aktach Kommiſſyi właściwey. Dla iednoſtaynego zaś porządku w całym Kraiu, Schemma i informacyą, podług którego Xięga Ziemiańſka ſporządzona być ma, tu przyłączamy.

Staniſław Nałęcz Małachowſki Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Jozef Korwin Koſſakowſki Biſk: Inſl: i Kurl: Nom: Koad: Biſk: Wil: Kazimierz Konſtanty Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konſtytucyi z Senatu W. X. Lit: Waleryan Stroynowſki Podkomorzy Bulki Poseł Wołyńſki z Małopolſki Deputat do Konſtytucyi. Jan Nepomucen Zboińſki P. Z. Dob: Deput: z Prowincyi Wielkopol: Tomasz Nowowieſki Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogr: Deputowany do Konſtytucyi Prowincyi Wielkopolſkiey. Jzf Zabieło Poseł z Xięſtwa Zmudzkiego Deputowany do Konſtyt: Poſt cujus Conſtitutionis in Acta præsentia ingrossationem Originale Ejusdem, Eidem offerenti, prævia Officii sui quietatione, eſt extraditum.

P U C H A Ł A *mp.*

Legi juxta Acta Pluskwińſki.

25

182

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Octava Mensis Maij Anno Domini Millesimô Septingentesimô Nonagesimô Primô.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis illius Constitutionem Infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis. ==

247

SEYMY

I.

O mieyscu dla Seymów przeznaczonym.

1mo. DLa Seymów Ordynaryinych Warszawę w Koronie, a z kolei każdemu takiemuż Seymowi trzeci raz przypadającemu Grodno, w Litwie, za mieysca zwyczayne wyznaczamy.

2do. W przypadku zniszczenia Miasta Seymom przeznaczonego, lub w przypadku woyny, gdyby wynikła potrzeba w innym mieyscu Seym oznaczyć: My Król zniósłszy się ze Strażą, inne Miasto na Ziazd Seymowy, Uniwersałem naszym na raz ieden oznaczemy.

3tio. W ciągu rozpoczętego Seymu, gdyby się trafić mogły wyżey wymienione przypadki, lub inne nawet za gwałtowne większością zdań Seymuiących uznane, tedy Seym w mieyscu takowym zalimitowany, na inne mieysce przeniesionym bydź może.

II.

O czasie do składania Seymów przeznaczonym.

1mo. Seym Ordynaryiny co dwa lata zwoływany bydź powinien, zaczynać się zaś będzie dnia pierwszego Miesiąca Październik, chociażby i w dzień Świąteczny.

2do. Krol zniósłszy się z Strażą, Uniwersał do zwołania Seymików przed Seymowych wyda, Propozycye od Tronu na Seym przygotowane, wraz z gotowemi Proiektami, przez Posły swe do każdego z osobna Seymiku roześle.

3tio. A gdyby Król Uniwersałów i Posłów na Seymiki nie wysłał, tedy Woiewództwa, Ziemie, i Powiaty, na Terminie z Prawa przeznaczonym Seymiki przed Seymowe odbywać, i na nich Posłów obrać będą powinny. A tak obrani Posłowie, tudzież Senatorowie ziadą się na czas i mieysce Seymowi Ordynaryinemu Prawem przeznaczone i Seymować będą z mocy Prawa samego, choćby Uniwersałów nie było.

III.

O czasie trwania Seymów i onych różnicy.

1mo. Seym Ordynaryiny trwać będzie przez dni siedmdziesiąt następnie po sobie idące, nie rachuiąc w to dni Niedzielnych i innych Uroczystych.

2do. Gdy potrzeby Publiczne wyciągać będą dłuższego czasu, Seym może bydź przedłużony do dni pietnastu.

3tio. Chociaż Seym Ordynaryiny na terminie zwyczaynym, lub z Prorogacyi uchwalonym skończony zostanie, zawsze iednak będzie gotowy do zwołania w przeciągu dwuletnim, to iest od dnia dokończonego Seymu Ordynaryinego, aż do dnia ostatniego przed przypadnieniem Seymu Ordynaryinego. Wydanie zaś Uniwersałów na Seymiki Poselskie następować ma sześciu tygodniami przed temiż Seymikami.

4to. Takowy Seym zawsze gotowy za listami Króla, do wszystkich Posłów i Senatorów wydanemi, zwołanym bydź ma, który Seym gotowy zaczynać się będzie w cztery tygodnie od daty tychże Listów; Listy zaś pomienione posyłane bydź maią do Kommissyów Porządkowych *respectivè* tych Woiewództw, Ziem, i Powiatów, do których Senatorów i Posłów wydane zostaną: a ci będą powinni Kommissyom tymże dawać Rewersa na odbierane takowe Listy. Gdyby zaś w przypadkach potrzeby zwołania Seymu gotowego, Prawem opisanych, Król wzbraniał się wydać Listów do wszystkich Senatorów i Posłów, a Marszałek Seymowy uznałby konieczną i rzetelną potrzebę zwołania Seymu gotowego; tedy tenże Marszałek Seymowy do wszystkich Senatorów, i Posłow wydać powinien Listy, zwołuiąc onych na Seym gotowy, i powody zwołania tego wyrażaiąc.

5to. Posłowie i Senatorowie w ciągu do trwałości Seymu gotowego podług Prawa opisanym, na każde zwołanie przez Króla, lub Marszałka Seymowego stawić się będą obowiązani na mieysce w Liście okólnym wytknięte.

6to. Przypadki do koniecznego zwołania Seymu gotowego są następuiące: 1mo. W gwałtowney potrzebie do Prawa Narodów ściągaiącey się, a szczególniey w przypadku woyny ościenney. 2do. W przypadku wewnętrznego zamieszania grożącego Rewolucyą Kraiu, lub kollizyą między Magistraturami. 3tio. W widocznym powszechnego głodu niebezpieczeństwie. 4to. W osierociałym stanie Oyczyzny przez śmierć Króla, lub niebezpieczney Jego choroby. 5to. W przypadku, gdyby w Straży Rezolucyi Królewskiey, Minister żaden podpisać niechciał, a Król gdyby tey rezolucyi nieodstępował i przy niey upierał się, Marszałek Seymowy upraszać będzie o zwołanie Seymu gotowego, a ieżeli Król spózniać będzie zwołanie, Marszałek to wykonać powinien, tudzież w przypadku: gdyby która z naywyższych Kommissyi Rządowych odebrawszy iakie zlecenie od Straży, osądziła większością Głosów, też zlecenie bydź mo-

mogące szkodliwym, wtedy *provisoriè* posłuszna będąc w wykonaniu rezolucyi Straży, poda nieodwłocznie uwagi swoie Królowi i Straży, a gdyby Straż nie skłoniła się do tych uwag, może upraszać Króla o zwołanie Seymu gotowego; gdyby zaś Król tego Seymu nie zwołał, może o to podać na Piśmie żądanie swoie Marszałkowi Seymowemu, który z przełożeniem treści i powodów tak w tym przypadku, iako i wyższym, pod zdaniem Sprawy w Seymie, natychmiast Seym zwołać powinien.

IV.

O Osobach Seym składaiących.

1*mo.* Seym składać się będzie z Króla, z Senatu, z Ministerium i z Posłów obranych. Seym na dwie Izby dzielić się będzie, na Izbę Poselską, i na Izbę Senatorską pod Prezydencyą Króla.

2*do.* Senatorowie i Ministrowie tylko w obiektach sprawowania się z Urzędowania swego i dopełnianych przez siebie Obowiązków w Kommissyach, a Ministrowie wszyscy w Straży zasiadaiący we wszystkich Materyach na Seymie *votum decisivum* nie będą mieli.

3*tio.* Liczbę Senatorów Swieckich do połowy uchwalonych na ninieyszym Seymie Posłów, w proporcyi równey, każdey Prowincyi porownywamy. A nominowanie Senatorów Nam Królowi Panuiącemu do naydłuższego życia, i wolny przez nas Króla wybór, za zgodą Stanów zachowuiemy. Następnym zaś Królom nominowanie iednego z dwóch Kandydatow, do wakuiącego Krzesła Swieckiego, po Woiewództwach, Ziemiach, i Powiatach, sekretnemi wotami wybierać się powinnych, zabeśpieczamy.

4*to.* Izba Poselska mieć będzie, na czele swoim Marszałka Seymowego, a przed obraniem onego Marszałka starey Laski Seymowey.

5*to.* Izb obydwoch Komplet uważaiąc razem Senatorów, i Posłów, składać się będzie naymniey z czwartey części, a zrywaiący komplet w Sądach Seymowych odpowiadać ma.

V.

O obowiązku naydowania się na Seymie Senatorów, Ministrów, i Posłów.

1*mo.* Senatorowie, Ministrowie, i Posłowie, na każdym Seymie Ordynaryinym, równie i na każdym gotowym zwołanym od początku, aż do końca Seymu, tak na Sessyach Seymowych, iako i Prowincyonalnych naydować się powinni.

2*do.* Gdyby Senator nie był dwarazy raz poraz na dwoch Seymach Ordynaryinych, Urząd tracić będzie, i tenże Urząd wakuiącym zostanie. Jedna choroba, którą Senator na następnym Seymie zaprzysiądz ma, uwalniać będzie Senatora od wymienioney kary odpadnienia od Urzędu. Także od rygoru tego, Weteran Senator Sześćdziesięcioletni wolny będzie.

VI.

O beśpieczeństwie Osòb Seym składaiących.

1*mo.* Senatorowie, Ministrowie, i Posłowie, podczas Seymu nie będą używać dobrodzieystwa suspensy, iako i Posłowie za granicę wysłani, przez czas Poselstwa swego.

2do. Tak w ciągu Ordynaryinego, iako też gotowego Seymu, Osobom Seymuiącym waruie się beśpieczeństwo ich Osób, a każdy ktoryby w czasie takowym, lub sześcią Niedzielami przed, i po Seymie gwałt iakikolwiek osobisty uczynił Osobie Seymuiącey, karany ma bydź o występek zelżonego Maiestatu.

VII.

O czynieniu zarzutòw Senatorom, Ministrom, i Posłom.

1mo. W trzech dniach przed otwarciem Seymu, Posłowie złożą *Lauda*, każdy swych Seymików, z których są wybranemi u Marszałka zeszłego Seymu, lub gdyby się ten z przyczyny choroby nie znaydował, albo umarł, u pierwszego Posła tey Prowincyi, w którey zostawała Seymu pierwszego Laska: które to *Lauda* po obraniu Marszałka do Kancellaryi Seymowey oddane będą.

2do. W tymże czasie czyniący zarzuty, przeciwko Seymikom, tak iak są w Rozdziale o Seymikach opisane, u Marszałka starey Laski, lub mieysce iego, iako wyżey, zastępuiącego złożą obiekcye swoie na Piśmie, i za Rewersami.

3tio. Zarzuty przeciwko Seymikom czynione bydź powinny osobiście, choćby nawet przez iednego z manifestuiących się.

4to. W przypadku iednak zarzutów nie całe dzieło Seymikowania niszczących, ale tylko Osobę, lub Osoby pomimo Prawa obrane oskarżaiących, ieżeli takowe zarzuty na Rugach Seymikowych rozwiązane zostały, wznawiane więcey bydź nie mogą.

5to. Jeżeli zaś na Seymiku zarzucane nie były, na Rugi Seymowe choćby przez Plenipotentów czynione do Rezolucyi przyimowane bydź maią.

6to. Zarzuty *Criminis* Kondemnaty przeciwko Senatorom, Ministrom osobiście, lub przez Plenipotenta umocowanego do takowego Dzieła, składane będą u Marszałków Narodowych.

VIII.

O otwarciu Seymu i o Rugach.

1mo. Dzień otwarcia Seymu poczynać się będzie od zwykłego w Farnym Kościele Nabożeństwa, po którym, My Król odbierzemy w Senacie powitanie, od Marszałka przeszłego Seymu, lub zastępuiącego mieysce iego z oznaymieniem udania się Posłów do Izby własney dla odprawienia Rugów i obrania nowego Marszałka, a po daney od nas Króla przez Kanclerza odpowiedzi, Posłowie udadzą się do Izby Poselskiey, gdzie Marszałek przeszłego Seymu lub w niebytności iego, pierwszy w porządku Poseł, z teyże Prowincyi, Laskę podniesie, i Seym zagai.

2do. Chociażby Marszałek Seymowy starey Laski nie był obranym Posłem na Seym następny Ordynaryiny, iednak w Seymie przypadłym obowiązki Prawem ninieyszym przepisane, aż do zdania Laski nowo obranemu Marszałkowi dopełnić powinien, po czym funkcya iego iuż ustawać będzie.

3tio. Po zagaieniu Seymu i ustąpieniu Arbitrów z Izby, ieżeli zarzuty przeciwko Seymikom oddane są do Laski, Marszałek

sta-

ſtarey Laſki w przytomności tych, którzy do każdego żarzutu należą, (bez dopuszczenia żadnych Poſelſkich głosów pod iakimkolwiek bądź pozorem zabieranych) do Rugów przyſtąpi w naſtępuiący ſpoſób.

4to. Nayprzód wprowadzone bydź powinny zarzuty, ieżeli iakie ſą, całe Dzieło Seymikowania, podług Rozdziału o Seymikach, niſzczące.

5to. Powinien czyniący zarzut okazać, iż naydował ſię obecnym na Seymiku, który oſkarża, iż ieſt dobrze oſiadły, dlaczego obowiązanym ieſt złożyć Kwit, iako płaci Ofiary Dzieſiątego Groſza do Skarbu z Poſseſsyi Dziedziczney naymniey *Złotych* Sto na Rok, lub ſtawić Zaręczyciela w Summie Kapitalney wartości Dobr takowemu dochodowi odpowiadaiącey.

6to. Winien daley czyniący zarzut wymienić ieden naymniey przypadek całe Dzieło Seymikowania niſzczący, iak ieſt w Prawie o Seymikach; tenże przypadek z wytknięciem Przywodców popełnionego przeciw Seymikom przeſtępſtwa weſprzeć Manifeſtem uczynionym w ciągu Seymiku, lub naydaley we trzy dni po odbytych Seymikach.

7mo. Winien zaſkarżenie ſwoie w Manifeście zanieſione ſtwierdzić Manifeſtem naymniey dwunaſtu Ziemianów Poſseſsyą maiących, którzy na tychże Seymikach przytomnemi i czynnemi byli.

8vo. Ponieważ zaś zniſzczenie całego Seymiku zarzuca, przeto w przypadku oddalenia *ab activitate* Poſłów rzeczonego Seymiku podpadać karom tym ſamym, iakie ſą na Burzycielów Seymiku przepiſane, winien, gdyby zarzut nierzetelnym okazał ſię.

9no. Izba Poſelſka złożona tylko z Poſłów zarzutom niepodległych, nayprzód głośnemi wotami, a potym koniecznie ſekretnemi Seymik oſkarżony, za ważny lub nieważny uzna.

10mo. A gdyby zachodziła równość wotów ſekretnych, Marſzałek równość tę rozwiąże, i za przywołaniem Arbitrów, ważność lub nieważność Seymiku ogłosi. Jeżeli uznana będzie na rugach nieważność całego Seymiku, tak dla zarzucaiącego, iako dla odwodzących ſię Sąd Trybunału oznacza ſię w Koronie z Regeſtru *directi Mandati*, a w Litwie *Officii* na Przeſtępców, Sąd kary w Prawie o Seymikach w Artykule XVIII. punkcie drugim przepiſane wſkaże, a podobnie zarzucaiącego, a nie dowodzącego, wedle tegoż Prawa o Seymikach w tymże Artykule XVIII. a punkcie piątym ukarze.

11mo. Rugom Izby Poſelſkiey Poſłowie przytomni i nieprzytomni podlegaią.

12mo. Rugi naywięcey trzy dni czaſu zabrać powinny, mogą zaś być prędzey ſkończone, ale czwartego dnia Izba do obrania Marſzałka Seymowego koniecznie przyſtąpić powinna.

IX.

Co do obrania Marſzałka i dalſzych czynów Seymowych, aż do Izb złączenia.

1mo. Marſzałek przeſzłego Seymu, lub w niebytności iego pierwſzy z porządku i z teyże Prowincyi Poseł, przyſtępuiąc do obrania Marszałka, w nieprzytomności Arbitrów, rozdać każe wſzyſtkim Posłom Regeſtr Osób Funkcyą Poſelſką zaſzczyconych z Prowincyi, na którą koley Laſki Seymowey przypada.

2do. Na Regeſtrze Stęplem oznaczonym każdy Poseł przywołany głoſem Marſzałka, imię żądanego od ſiebie do wyboru na Marſzałkowſką doſtoyność podkreśli, a podkreślony Regeſtr złoży w naczynie Elekcyine.

3*tio.* Gdyby dwa imiona zamiast iednego podkreślone na Regestrze znalazły się, także ieżeliby kto sposobem podpisu imię swoie, lub cudze, albo też cyfrę lub znak iakikolwiek położył, iako nieważny, odrzuconym zostanie.

4*to.* Na Marszałka pierwsze z porządku Woiewodztwo wotować zacznie, i potym koleyno Woiewodztwa wotować będą przez wszystkie trzy Prowincye.

5*to.* Gdy Elekcya zakończy się, Marszałek przeszłego Seymu w przytomności pierwszego Posła z każdey Prowincyi wezwanego, wszystkie Regestra przeliczy, Wota każdemu służące, na osobney karcie spisze, i Posła naywięcey Wotów zyskuiącego Marszałkiem ogłosi.

6*to.* W przypadku *paritatis Votorum*, Elekcya na Osoby tylko *in paritate* zostaiące, przez los rozwiązana będzie.

7*mo.* W naczynie do tego sporządzone włoży Marszałek równe gałki, i iednego koloru w liczbie, ile Osób *in paritate Votorum* zostaie, między któremi iedna Gałka odmiennego koloru być powinna, a dla którey Osoby przy czytaniu iey Imienia dobyta będzie Gałka odmiennego koloru przez Dziecię do tego użyte, ten natychmiast za Marszałka ogłoszonym zostanie.

8*vo.* Po przywołaniu do Izby Poselskiey Arbitrów, Marszałek nowo obrany w przytomności wszystkich odbierać będzie Laskę od przeszłego Marszałka, lub zastępuiącego iego mieysce, przed którym wykona przysięgę Rotą następuiącą: ,, Ja NN. Przysięgam Panu
,, BOGU Wszechmogącemu w Troycy Swiętey Iedynemu, na to,
,, iż powierzony mnie Urząd Marszałka Seymowego, podług Prawa
,, dopełnię, od nikogo dependować nie będę, tylko od całey Rzeczy-
,, pospolitey na Seym zebraney, porządek Seymowania podług Ustaw
,, Rzeczypospolitey, a mianowicie w Artykułach obowiązków moich
,, w Rozdziale o Seymie, tak, iak gdyby wszystkie co do słowa wy-
,, pisane, i przezemnie w tey przysiędze wymowione były, posłu-
,, sznie i wiernie dokonam, obowiązki w Prawie o Straży przepi-
,, sane, wiernie dopełnię, nie uwodząc się ani przyiaźnią; ani nie-
,, chęcią, ani datkiem, ani obietnicą, ani nadzieią, ani boiaźnią.
,, Tak mi Panie BOZE dopomoż, i niewinna Syna Jego Męka. —
Po czym Marszałek za obranie swoie podziękowanie Izbie oświadczywszy, podług własnego wybrania Sekretarza Seymowego z tey Prowincyi Obywatela, z którey sam obrany, wyznaczy osiadłego Szlachcica, który natychmiast Przysięgę wykona Rotą dla siebie przepisaną.
,, Ja NN. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy Swię-
,, tey Jedynemu, na to, iż powierzony mi Urząd Sekretarza Seymo-
,, wego, podług Prawa dopełnię, sekretu w Stanach mi powierzone-
,, go, wiernie dochowam, podane sobie od Laski Proiekta do czy-
,, tania, nic nie przydaiąc, ani umnieyszaiąc czytać będę, a podpi-
,, sane przez Marszałka Seymowego, i Deputatów Seymowych do
,, przepisania sobie dane, wcześnie do druku podam, i dopilnuię,
,, nie przydaiąc nic ani uymuiąc, Tak mi Panie BOZE dopomoż i
,, niewinna Syna Jego Męka.

10*mo.* Obrany Marszałek na teyże samey Sessyi, po wykonanych Przysięgach, mianować ma z każdey Prowincyi po czterech Posłów, ktorzyby Nam KROLOWI i Senatowi o iego wybraniu donieśli, i o chęci złączenia się Izby Poselskiey z Senatem oznaymili, o czym pierwszy w porządku z tey samey Prowincyi, w którey iest Laska, z pomiędzy Delegowanych do Senatu, Nam KROLOWI doniesie.

11*mo.* Odebrawszy od Tronu przez iednego z Kanclerzów odpowiedź, ciż Delegowani do swoiey Izby powrócić maią.

12*mo.* Zatym My KROL trzech Senatorów po iednemu z każdey Prowincyi do Izby Poselskiey wyszlemy, wzywaiąc Posłów do Senatu, po czym natychmiast Izba Poselska z Senatorską złączyć się ma.

X.

X.

Co do wyznaczenia Deputacyi na każdym Seymie Ordynaryinym zwyczaynie potrzebnych.

1mo. Po wybraniu Marszałka Seymowego, złożone będą nazaiutrz Sessye Prowincyonalne, każdey z osobna Prowincyi, na których wybrani zostaną Deputowani. *1mo.* Do Deputacyi Seymowey. *2do.* Do odebrania sprawy od Straży. *3tio.* Do examinu czynności i wysłuchania Rachunków wszystkich udzielnych Magistratur, a to po trzech Posłów, i po iednym Senatorze z każdey Prowincyi.

Rota Przysięgi dla Deputatów do Deputacyi Seymowey.

„Ja NN. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy „Swiętey Iedynemu, iż sumiennie i z pilnością przestrzegać bę„dę, aby Proiekta Seymowe w swoim porządku i rzędzie układane „STANOM Seymuiącym podawane były, iż w uwagach do tychże „Proiektów, moie własne zdanie, podług BOGA, Prawa, i Spra„wiedliwości podawać będę, iż w całym postępowaniu moim, Ar„tykuły Rozdziału Seymu do obowiązków moich stosuiące się tak, „iak gdyby wszystkie co do słowa wypisane, i przezemnie w tey Przy„sięgdze wymienione były, posłusznie i wiernie dokonam. Tak mi „Panie BOZE dopomoż i niewinna Męka Jego.

Rota Przysięgi dla Deputatów do Straży.

„Ja NN. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy „Swiętey Iedynemu, iako będąc Deputowanym do examinowania „czynności Straży, wszystkie iey działania na każdey z osobna Ses„syi, z iey Protokułu pilnie roztrząsać, wiernie opisywać, zdanie „podług BOGA, Prawa, i Sprawiedliwości, do Proiektu zaświad„czenia dla teyże Straży dawać będę, a cokolwiek Prawu przeci„wnego, lub nad moc Prawem teyże Straży pozwoloną przywłaszczo„nego postrzegę, albo iakie naprzeciw teyże Straży zażalenia odbiorę, „lub też gdzie Rezolucya przez którego Ministra z naruszeniem Pra„wa podpisana będzie, albo ieżeli Seym gotowy podług Prawa przez „Marszałka Seymowego zwołany niezostanie, to wszystko STANOM „Seymuiącym wiernie przy Relacyi doniosę, nie uwodząc się w tey „całey na mnie włożoney posłudze, ani datkiem, ani obietnicą, ani „względem, ani boiaźnią, ani przyiaźnią, ani niechęcią. Tak mi „Panie BOZE dopomoż i niewinna Syna Jego Męka.

Rota Przysięgi dla Deputatów do Kommissyi Edukacyiney.

„Ja NN. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy „Swiętey Iedynemu, iako pilnie, uważnie, i rzetelnie Percepty „i Expensa przeyrzę, przeyrzane adnotować będę, a w rozrządzeniu „teyże Kommissyi, iakie się mogą znaleść pożytki lub uszczerbki, „iakie naprzeciwko teyże Kommissyi zażalenia odbiorę, takie wier-

„ nie, nic nie opuszczaiąc, ani przydaiąc, STANOM Rzplitey do-
„ niosę, i zdanie moie podług BOGA, Prawa, i Sprawiedliwości,
„ do Proiektu Zaświadczenia i Kwitu dla teyże Kommissyi dawać
„ będę. Tak mi Panie BOZE dopomoż i niewinna Syna Jego Męka.

Rota Przysięgi dla Deputatów do Kommissyi Policyi.

„ Ja NN. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy
„ Swiętey Iedynemu, iako pilnie, uważnie, i rzetelnie Percepty i
„ Expensa do Kommissyi Policyi należące, przeyrzę, przeyrzane ad-
„ notować będę, a w rozrządzeniu teyże Kommissyi, iakie się mogą
„ znaleść pożytki lub uszczerbki, iakie przeciwko teyże Kommissyi
„ zażalenia odbiorę, takie wiernie nic nie opuszczaiąc, ani przyda-
„ iąc, STANOM Rzplitey doniosę, i zdanie moie podług BOGA,
„ Prawa, i Sprawiedliwości, do Proiektu Zaświadczenia i Kwitu dla
„ teyże Kommissyi dawać będę. Tak mi Panie BOZE dopomoż i nie-
„ winna Syna Jego Męka.

Rota Przysięgi dla Deputatów do Kommissyi Woyskowey.

„ Ja NN. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy
„ Swiętey Jedynemu, iako pilnie, uważnie, i rzetelnie wszelkie
„ czynności i Ordynanse Kommissyi Woyskowey, iey Dyspozycye,
„ Lustracye, Likwidacye, oraz rozrządzenie Summ do niey wcho-
„ dzących, examinować i adnotować będę, a w rozrządzeniu teyże
„ Kommissyi, iakie się mogą znaleść pożytki lub uszczerbki, iakie
„ naprzeciwko teyże Kommissyi zażalenia dowody odbiorę, takie wier-
„ nie, nic nie opuszczaiąc, ani przydaiąc, STANOM Rzplitey do-
„ niosę, i zdanie moie podług BOGA, Prawa, i Sprawiedliwości,
„ do Proiektu Zaświadczenia i Kwitu dla teyże Kommissyi dawać
„ będę. Tak mi Panie BOZE dopomoż i niewinna Syna Jego Męka.

Rota Przysięgi dla Deputatów do Kommissyi Skarbowey.

„ Ja NN. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy
„ Swiętey Iedynemu, iako pilnie, uważnie, i rzetelnie Percepty i
„ Expensa Skarbowe examinować, z Prawem konfrontować, decesów,
„ ieżeliby iakie znalazły się, dochodzić, i to wszystko przeyrzane ad-
„ notować będę, a w rozrządzeniu teyże Kommissyi, iakie się mogą
„ znaleść przeciwko teyże Kommissyi zażalenia, odbiorę, takie wier-
„ nie nic nie opuszczaiąc ani przydaiąc, STANOM Rzplitey do-
„ niosę, i zdanie moie podług BOGA, Prawa, i Sprawiedliwości,
„ tak do ulepszenia Administracyi Skarbu, iako i powiększenia iego
„ Dochodów, donosić, i do Proiektu Zaświadczenia i Kwitu dla teyże
„ Kommissyi dawać będę. Tak mi Panie BOZE dopomoż i niewinna
„ Syna Jego Męka.

2do. Wybrane zaś tym sposobem Osoby do wyż rzeczonych Deputacyi, na pierwszey Seymowey Sessyi Przysięgę wykonać maią: Senatorowie przed Nami KROLEM, Posłowie przed Marszałkiem.

XI.

XI.

Co do czynnów Seymowych po złączeniu Izb, aż do rozłączenia.

1mo. Po wezwaniu przez Nas KROLA, Izba Poselska uda się prosto do Izby Senatorskiey, końcem złączenia się z Senatem.

2do. Posłowie mieysca swoie zasiądą.

3tio. Marszałek Seymowy imieniem Izby Poselskiey, Sessyą Izb złączonych rozpocznie, a Kanclerz od Tronu da odpowiedź stosowną do wniesionego powitania KROLA.

4to. Zaczym Marszałek nayprzód, a potym Posłowie według porządku Woiewództw, nakoniec Sekretarz Seymowy do ucałowania Ręki Królewskiey przystąpią.

5to. Co gdy się odprawi, na pamiątkę, iż wszystkie Władze Exekucyine początek i źrzodło swoie od Narodu biorą, że Urzędy z woli Narodu Prawa i Rozkazy iego wykonywaią; Kanclerz od Tronu wyrzecze: *Stany Seymuiące Rzplitey z mocy Prawa, wszystkie Urzędy Exekucyine, w Władzy i działaniu swym zawieszaią.*

6to. Po którym ostrzeżeniu winien będzie Marszałek Seymowy przełożyć, że STANY Seymuiące zatrudnione stanowieniem Praw, i ważnemi Rzeczypospolitey Sprawami, gdy same czuwać w tymże czasie nad wykonaniem Praw nie mogą, znaiąc potrzebę, chętnie zezwalaią, aby wszelkie Urzędy Wykonawcze, w mocy i działaniu swym do dalszego Rzplitey rozrządzenia trwały, dlaczego wyroki swoie do Straży przesyłać będą do ich wykonywania, zaczym tenże Marszałek Seymowy ogłosi temi słowy = *Stany Seymuiące, wszystkie Magistratury, Urzędy Exekucyine, w Władzy i działaniu swym, do dalszego Rzeczypospolitey rozrządzenia, pod okiem swoim utrzymuią.*

7mo. Po czym mieysce mieć powinno czytanie *Pactorum Conventorum.*

XII.

O Elekcyi Sędziów Seymowych w złączonych Izbach.

1mo. Dnia drugiego Sessyi Seymowey w złączonych Izbach następować powinna Elekcya Sędziów Seymowych, którzy przez losy wybierani będą tym porządkiem.

2do. Na stoliku wśrzód mieysca, na którym *Ministerium* w Senacie zasiada, położone będzie naczynie Elekcyine pod trzema nierównemi kłotkami, od których ieden klucz przy Królu, drugi przy Marszałku przy Lasce w Senacie będącym, trzeci przy Marszałku Seymowym naydować się powinny.

3tio. Naczynie to przy każdey Elekcyi publicznie otwarte i próżne okazane zostanie przez Marszałka przy Lasce Senatu będącego.

4to. Zacznie się nayprzód Elekcya Senatorów na Seymie przytomnych.

5to. Daley przystąpić należy do wyboru przytomnych Posłów, podzieliwszy onych na trzy Prowincye.

6to. Dozor Elekcyi będzie przy Marszałku Narodowym Styr Izby Senatorskiey pod ów czas trzymaiącym, i przy Marszałku Seymowym.

7mo. Przy każdey z osobna Elekcyi tyle gałek w naczynia umieścić trzeba, ile z Prawa do niey Kandydatów wypada, a to w równey gałek wielkości i koloru iednego, wyiąwszy w Elekcyi z Senatu na każdą Prowincyą gałek cztery, w Elekcyi z Posłów na każdą Prowincyą gałek ośm które odmiennego koloru być powinny.

8vo. Zatym przy każdey z osobna Elekcyi, Marszałek przy Lasce Senatu będący, umieści gałki podług liczby, i naczynie zamknie.

9no. Sekretarz Narodowy, lub Urzędnik mieysce iego zastępuiący, imiona Senatorów, Sekretarz zaś Seymowy imiona Posłów stosownie do Elekcyi czytać będą, daiąc czas Dziecięciu wyciągać gałki z naczynia.

10mo. A przy którego wymienieniu, gałka odmiennego koloru przez Dziecię wyciągniona zostanie, takowego Marszałek przy Lasce Senatu z liczby Senatorów, a Marszałek Seymowy z liczby Posłów na Regestrze zapisze, i za oznaczonego do Funkcyi na Sędstwo Seymowe ogłosi.

XIII.

O wprowadzeniu Proiektów na Seym.

1mo. Po Elekcyi Sędziów Seymowych, dnia następnego zaczynać się powinno. 1mo. Czytanie uchwał Seymu gotowego, ieżeli te między Seymem, a Seymem Ordynaryinym iakie nastąpiły. 2do. Czytanie Proiektów do Prawodawstwa i do Podatków wieczystych, z Propozycyi od Tronu na Seymiki podanych, a przez Instrukcye do Izby przychodzących. 3tio. Czytanie Propozycyi od Tronu w publicznych Rzplitey Sprawach, tudzież Edukacyi, Policyi, Woyska i Skarbu potrzebach. 4to. Czytanie Proiektów we wszystkich Dezyderyach, *respective* Woiewodztw, Ziem, Powiatów, i Miast znayduiących się w zaleceniach Seymikowych.

2do. Gdyby następnie, i w czasie czytania, ktokolwiek z Seymuiących chciał podać swoy Proiekt, takowy czytany być powinien.

3tio. Zacząwszy zaś od Sessyi pierwszey po Elekcyi Sędziów czas czternastu takichże Sessyi oznacza się, nie tylko dla wspomnionego czytania, lecz naybardziey dla dania czasu Deputowanym do dokładnego Examinu Straży, i Rządowych Rzplitey Kommissyi, aby też Examina w tey porze odbyte zostały.

4to. W czasie czytania wszystkich Proiektów, głosy żadne przerywać nie maią, i temu tylko z pomiędzy Posłów głosu u Marszałka Seymowego żądać wolno będzie, który przy Proiekcie swoim udzielnym powody do podawania onego wytłumaczyć będzie miał potrzebę.

5to. Senatorowie dawać Proiektów nie będą, a ieżeliby czas zbywał, po przeczytaniu wszystkich Proiektów, Senat koleyno będzie mógł zabierać głosy z przekładaniem Stanom rady wierney, i coby ku pożytkowi ogólnemu sądził być potrzebnym. Jeżeliby zaś cały czas zabranym został czytaniem Proiektów, w ów czas Senatu zdania na piśmie tylko oddawane będą do Deputacyi Seymowey, w sposobie Rady.

XIV.

O Relacyach, które Deputowani do Examinu Straży i Kommissyów wyznaczeni na Seymie czynić będą.

1mo. Po czternastu Sessyach odbytych, od piętnastey Deputowani do odebrania Sprawy od Straży i Rządowych Kommissyi, Relacye swoie

swoie Stanom Seymuiącym zdawać będą; każda Deputacya przed zaczęciem Relacyi, też Relacyą wydrukowaną kosztem Skarbu, Seymuiącym rozda.

2do. Pocz nie Deputacya do examinowania Straży, a po niey następnie iedna po drugiey Deputacye do Kommissyów: Edukacyiney, Policyi, Woyskowey, Skarbu, wyznaczone.

3tio. Delegowani z Stanu Rycerskiego, po dwóch od każdey Kommissyi Rządowey, mieysce po Posłach Ziemskich mieć maią dla tłumaczenia się, a po nich Assessorowie i Kommissarze Mieyscy w Assessoryach, Kommissyach, Policyi, i Skarbu zasiadaiący, mieysce mieć będą, i *desideria* Miast donosić w Seymie maią, które do Deputacyi Seymowey oddane zostaną. A ci, gdy tego potrzeba będzie, i gdy zechcą, będą u Marszałka Seymowego u Laski o głos prosić, i ten im zabroniony być nie może, i ci tłumaczyć się będą zwyczaiem dziś praktykowanym zabierania głosów przez Delegowanych od Kommissyów.

4to. Każda Relacya zamykać powinna nie tylko czyny naganne przez Deputacyą examinuiącą upatrzone, ale i te, które przez iakiegożkolwiek Obywatela Deputacyi examinuiącey, z podpisem iego doniesione będą, bądź na Magistraturę, bądź na Osoby w niey zasiadaiące, z Administracyi wynikłe.

5to. Przy Relacyi winna Deputacya examinuiąca każda podać zdanie swoie na zaskarżenie przez Obywatela zaniesione, i Proiekt gotowy tak na każde zaskarżenie, iako i do zaświadczenia Kwitem, kiedy nań Straż albo Kommissye zasłużą, lub do zawieszenia tegoż Kwitu Proiekt, a nawet i do odmówienia onegoż z naganą i skassowaniem czynów nieprawnych.

6to. W przypadkach naruszenia Praw, utraty Skarbu Rzplitey, i publicznych Funduszów przez Straż, albo iakąkolwiek z Kommissyów Rządowych ze szkodą Kraiu, i nadwerężeniem spokoyności publiczney dopełnionych, poda Deputacya przy Relacyi opinią odesłania do Seymowych Sądów tych wszystkich, którzyby zdania swego rozpisem nie usprawiedliwili.

7mo. Zdanie i opinie Deputacyi examinuiącey każdey na tychże Sessyach układane być powinny iednomyślnością, albo prostą większością głosów.

8vo. Komplet dla wszystkich Deputacyów przez Seym wyznaczonych, z pięciu Osób być powinien naymniey, a pomiędzy niemi koniecznie po iedney Osobie z każdey Prowincyi.

9no. Pioro trzymaiący w każdey Deputacyi przez nią z pomiędzy Deputowanych Posłów wybrany, Protokuł porządny czynów Deputacyi trzymać będzie, w nim prezencye dla usprawiedliwienia kompletu zapisywać, *pluralitatem* Wotów notować, i Rozpisy w czym? i przez kogo czynione? zaświadczyć.

10mo. W porządku równości zdań w każdey Deputacyi do examinu wyznaczoney, Prezyduiący *paritatem* rozwiąże.

11mo. Gdyby kto z Deputowanych, lub z Posłów niewchodzących w Deputacyą, nie zgadzaiąc się na Proiekt Kwitu przez Deputacyą examinuiącą podany, lub na opinią teyże w którey okoliczności daną, oświadczył przeciwne zdanie, natenczas Proiekt od siebie drugi zaraz podać powinien, a natychmiast *Turnus* iść ma między Proiektem Kwitu lub opinii od Deputacyi examinuiącey podanych, a Proiektem Kwitu lub opinii przez Deputowanego lub innego Posła proponowanych, w takim przypadku większość prosta głosów rozwiąże Kwestyą.

12mo. W czasie tym zdawania Relacyów z examinu Kommissyów, wolno każdemu z Posłów Proiekta podawać w postrzeżonych potrze-

 bach

bach Edukacyi, Policyi, Skarbu i Woyſka, albo w upatrzonych w nich wadach.

13*tio*. Po odbyciu Relacyi przez Deputacyą do examinu Straży wyznaczoną, naſtępować powinna *semotis Arbitris*, Relacya obrotu politycznego intereſsow Zagranicznych, która drukowaną być nie powinna, a ieżeliby iaka okoliczność wątpliwą być zdawała ſię, lub obiaśnienia potrzebowała, i Stany Seymuiące żądały, by w tym ſię obiaśnić, natenczas ma być obrana Deputacya przez Wota ſekretne w Oſobach trzech po iedney z każdey Prowincyi, bądź z Senatu, bądź z Poſłów, które Przyſięgę na nayściśleyſzy ſekret wykonaią, examen z wſzelkich ſpraw dopełnią, i Relacyą Stanom uczynią. A w rzeczach ſekretu potrzebuiących donioſą Stanom wiarą poprzyſiężoną, czyli Oſoby do intereſsow Zagranicznych użyte, ſprawiły ſię we wſzyſtkim zgodnie z intereſsami i pożytkiem Rzplitey.

14*to*. Rota Przyſięgi dla tychże Delegowanych naſtępuiąca naznacza ſię == „ Ja NN. Przyſięgam Panu BOGU Wſzechmogącemu
„ w Troycy Swiętey Iedynemu, iż w zleceniu mnie danym od Sta-
„ nów Rzeczypoſpolitey do wyexaminowania interessów Zagranicznych,
„ z naywiękſzą pilnością w tymże examinowaniu ſprawować ſię bę-
„ dę, ſekret iak nayściśley zachowam, a cokolwiek ſzkodliwego lub
„ zdrożnego poſtrzegę, podług opisu Prawa Stanom donioſę.

15*to*. Po zakończoney w Stanach Relacyi Składu Politycznego intereſsów Zagranicznych, maią mieć audyencyą Poſłowie Rzplitey u Dworów poſtronnych rezyduiący, a to po zakończeniu ſwego Poſelſtwa *semotis Arbitris*. Poſłowie zaś Cudzoziemſcy, gdyby żądali audyencyi w Stanach, w tymże czaſie mieć ią będą.

16*to*. Na wyſłuchanie Relacyow wſzelkich, danie Kwitów w złączonych Izbach, czytanie Proiektów, i danie Audyencyi Poſłom, Seſsyi ośmnaście wyznacza ſię, a ile razy też Relacye w ośmnaſtu Seſsyach odbydźby ſię nie mogły, czas tych Relacyi dłużey przeciągnąć będzie należało, do zakończenia tychże Relacyi, i nayzupełnieyſzego roſtrząśnienia wſzelkich czynności i ſprawowania ſię Władz Wykonawczych. A ten czas przedłużony nie ma nic uymować tym Seſsyom, które ſą wyznaczone do oſobnych Materyi w rozłączonych Izbach.

17*mo*. Kończyć ſię będzie czynność w Izbach złączonych w czaſie oznaczonym, na wyſłuchaniu i rozwiązaniu zaſkarżeń takich, których Decyzya do Sądów Seymowych należy, a to *per Turnum* głośny i ſekretny, proſtą większością Wotów na takową proſtą Propozycyą == *Czyli w zaskarżeniu NN. Sąd Seymowy ma być przyznanym? albo nie?* A nayprzód względem Miniſtrow w Straży zaſiadaiących, ieżeliby o przeſtępſtwa Prawa zaſkarżeni byli, ma naſtępować takoważ Decyzya.

18*vo*. Przed rozłączeniem się Izb, Sekretarz Narodowy, lub pierwszy z porządku po nim Urzędnik Senatorom, a Sekretarz Seymowy Posłom rozda Regestr Stęplowany wszystkich Ministrów w Straży, i Kommissyach Rządowych zasiadaiących, końcem wotowania przez Seymuiących, czyli który z Ministrów ma bydź odmieniony, lub nie? Ma stać wazon na stole okazany, że iest próżny, a Stoliki po bokach osłonione, i potym zamknięty trzema Kluczami bydź powinien, od którego ieden Klucz przy Królu, drugi przy Marszałku Narodowym pierwszym w porządku, a trzeci przy Marszałku Seymowym bydź ma. Każdy Senator, i Poseł koleyno wzywany podkreślać będzie tych Ministrów, których odmiany z przyczyny nieufności życzy, i Regestr zwinięty w wazon włoży. Po skończonym wotowaniu Król z Senatu po iednemu, a Marszałek z Seymu po dwoch Posłów, z każdey Prowincyi do rewizyi wotów, wyznaczy.

czy. Wazon publicznie otworzony, Regestra przez Deputowanych wyjęte, przeliczone i rewidowane bydź powinny. Która rewizya z ogłoszeniem wotów koniecznie na iedney Sessyi zakończona bydź ma. Ilekroć który Minister od dwoch części Osób Seymuiących, przeciwko trzeciey podkreślony będzie, ten tym samym od Urzędu oddalony zostaie. Oddalenie tym sposobem Minisra od Urzędu nic nie może szkodzić iego sławie i prawom Obywatelskim, nominowanym iednak powtórnie na Ministra bydź nie może, chyba po upłynionych latach sześciu. Opisane w tym sposobie wotowanie na oddalenie albo utrzymanie Ministrów, na każdym Seymie Ordynaryinym ma następować koniecznie w czasie wyżey wyrażonym, a Marszałkowie Narodowi i Seymowy nie czekaiąc dopomnienia się Seymuiących, do czego każdy ma Prawo, sami z swego obowiązku teraźnieyszym Prawem na nich włożonego, dla dopełnienia onego, przystąpić do uskutecznienia tegoż powinni. Nominowanie na *Ministeria* tak wakuiące, ieżeliby przed Seymem rozdane niebyły, iako i do Straży, zawsze ma następować przed rozłączeniem się Izb, i Król nominować na *Ministeria* nie może tylko Szlachtę rodowitą dobrze osiadłą, Katolików. Minister rezygnować nie może *Ministerium* w innym czasie, tylko w czasie Seymu Ordynaryinego w Stanach; a to aż po odbytym wotowaniu wyżey wyrażonym, rewizyi wotów i onych ogłoszeniu. Co się ma rozumieć o tych Ministrach, którzyby oddaleni nie byli.

XV.

O obowiązkach Deputacyi Seymowey.

1mo. Na Seymach Ordynaryinych będzie obowiązkiem Deputacyi Seymowey pilnować, aby żaden Proiekt nie dążył do naruszenia i odmiany Prawa fundamentalnego pod tytułem: *Ustawa Rządowa*, i Praw niewzruszonych. Dzielić zaś będzie Deputacya Seymowa Proiekta na *Prawodawcze*, i *Uchwały Seymowe*.

2do. W rzędzie Proiektów *Prawodawczych* umieszczać będzie Deputacya Seymowa. *1mo.* Proiekta do Praw Politycznych. *2do.* Do Praw Cywilnych. *3tio.* Do Praw Kryminalnych. *4to.* Do podatków wieczystych.

3tio. Za Prawo *Polityczne* uważane bydź ma to, cokolwiek ściąga się do udoskonalenia w odmianie lub poprawie szczególnych opisów Formy Rządowey, zawsze iednak bez naruszenia fundamentalnego Prawa pod tytułem: *Ustawa Rządowa*. Pod wyrazem *Praw Cywilnych* oznaczaią się te, ktore stanowią, podług iakich prawideł, winni Obywatele między sobą zachować się w prywatnych swoich własnościach, względach i umowach. Pod wyrazem *Praw Kryminalnych* oznaczaią się te, które w uczynkach Obywatelów przestępstwa określaią, i kary za nie wyznaczaią. Pod wyrazem podatków wieczystych, maią się rozumieć ofiary, i Podatki stałe, do powiększenia Skarbu Publicznego.

4to. Za uchwały Seymowe uważane zawsze będzie to, co się ściąga do ustanowienia Poborów doczesnych w czasie woyny, stopnia monety, zaciągania długu Publicznego, Indygenatów, Nobilitacyi, i innych nadgród przypadkowych, rozkładu wydatków publicznych ordynaryinych, i extraordynaryinych, Woyny, Pokoiu, zawierania Traktatów związkowych, i ostateczney Ratyfikacyi tychże, oraz i handlowych wszelkich Dyplomatycznych Aktów i umów, do Prawa Narodów ściągaiących się, i tym podobnych zdarzeń, głównym Rzplitey potrzebom odpowiadaiących.

5to. Deputacya Seymowa w rzędzie Proiektów, do uchwał Seymowych uczyni podział dwoiaki; Pierwszy, który zawierać w sobie będzie Proiekta, ściągaiące się do zawierania Traktatów Związkowych, zaczepnych z Zagranicznemi Mocarstwami, wydawania woyny, zaciągania długu publicznego, trwałego kompletu Woyska, i postanowionego nań wieczystego Podatku. Podział drugi, też Deputacya uczyni z tych Proiektów, które obeymować będą Traktaty i materye handlowe, stanowienie pokoiu, rozrządzenie dochodem Skarbowym, ustanowienie w czasie woyny Poborów doczesnych, stopień monety, i które tyczeć się mogą Edukacyi Kraiowey bez naruszenia fundamentalnych iey Zasad. Cokolwiek tylko do Policyi Kraiowey ściągać się może; Cokolwiek proiektowanym będzie w urządzeniu wewnętrznym Woyska; Cokolwiek ściągać się może, do polepszenia urządzenia Skarbu; Co się tycze nadgród Indygenatów i Nobilitacyi; naostatek ściągaiące się Proiekta do dezyderyów Prowincyów, albo Woiewództw, Ziem, Powiatów i Miast.

6to. Deputacya podług Prawa o Miastach przygotuie Proiekt, do Nobilitowania Mieszczan tych, którzy byli Plenipotentami Miast, oraz tych, którzy kupili Wsie, lub Miasta całkowite, a podadzą o to prozbę do Stanów Marszałkowi Seymowemu, niemniey Osób trzydziestu z Mieszczan Nobilitować się maiących.

7mo. Podług tych rozgatunkowania prawideł Deputacya Seymowa zbierać będzie wszystkie, do każdego gatunku należące Proiekta, iuż od Króla i Straży, iuż od Seymuiących Osób podane, zachowuiąc zawsze pierwszeństwo, między Proiektami, które od Króla podane będą.

8vo. Jeżeli w Proiekcie podanym przez Seymuiącego obiekt naruszałby Prawo, pod tytułem: *Ustawa Rządowa*, też Deputacya podaiącego zaprosiwszy, wystawi onemu potrzebę, albo cofnienia zupełnego, albo odmiany. Jeżeliby zaś podaiący Proiekt uwagami przełożonemi nie dał się przekonać, Deputacya Seymowa Proiekt od Seymuiącego pod rozdziałem, i gatunkiem do których nayznaczniey zmierza, umieści, a w opinii przyłączoney uwagi przyda. *1mo.* Jeżeli treść Proiektu nie iest z gatunku Prawa pod tytułem: *Ustawa Rządowa.* *2do.* Proiekt czy iest czysto podany? czy nie zawiera w sobie materyi różney większości głosu podległey?

9no. Co do dezyderyów Prowincyonalnych, i szczególnych Woiewództw, Ziem, i Powiatów, Deputacya Seymowa strzedz tylko tego będzie powinna, aby te ściągały się do Prowincyi, albo Woiewództwa, Ziemi, czyli Powiatu dobra, i szczególney wygody, bez odmiany podziału Władz Exekucyinych i tychże międdy sobą stosunków.

10mo. Takowe Uwagi Deputacya Seymowa, na swych Sessyach iednomyślnością, albo większością zdań Deputowanych głośną, a w komplecie naymniey pięciu Osób determinować powinna; w skład zaś Deputacyi Seymowey Marszałek Seymowy wchodzić zawsze może.

11mo. Cokolwiek względem trzymaiącego Pioro, Protokułu, rozwiązania *paritatis*, rozpisów, i w komplecie znaydować się po iedney przynaymniey Osobie z każdey Prowincyi powinnych, o innych Deputacyach powiedziano, to wszystko ma bydź i dla Deputacyi Seymowey prawidłem.

12mo. Jeżeli uchwały Seymu gotowego w urządzeniu wewnętrznym iakie nastąpiły, między Seymem a Seymem Ordynaryinym, Deputacya Seymowa umieszczać one będzie, na czele każdego gatunku Proiektów, do którego z swey natury należeć będą, aby też uchwały do rozwagi i decyzyi Stanów, pod właściwym rodzaiem materyi zawsze nayprzód przechodziły.

13tio.

13tio. Rozgatunkowane Proiekta z uwagami swemi Deputacya Seymowa wydrukować rozkaże, expensem Skarbu publicznego, na tyle Exemplarzów, ile Seymuiących będzie Osób, i podług podziałów wyżey w Prawie wyrażonych; z tych iedne po drugich koleyno Sekretarzom Narodowemu do Senatu, i Seymowemu do Poselskiey Izby, tak wcześnie oddać starać się będzie, aby trzema dniami przed rozłączeniem się Izb, rozdawanie rzeczonych Proiektów poczęło się, i czasu tyleż zawsze, na każdy Proiekt Seymuiący miał do deliberacyi.

14to. Zeby zaś Deputacya Seymowa w tak ważnych i ciągłych obowiązkach pomoc miała należną, oprócz Sekretarza Seymowego i Kancellaryi Seymowey, mieć będzie dodanych sobie iednego z Subalternów Straży i po iednemu z takichże Subalternów każdey oddzielney Kommissyi, którzy iey do ułatwienia robot, z obowiązkiem zupełney powolności, przydani będą.

XVI.

Co do czynów Seymowych w rozłączonych Izbach i o decyzyi Proiektów.

1mo. Jak tylko wedle powyższych Artykułów zakończonemi zostaną Relacye; iak Straż i Kommissye, kwity i zaświadczenia otrzymaią, i zaskarżenia Deputacyów i Obywatelów rozwiązanemi zostaną; gdy inne też z przepisu Prawa dopełnią się czynności, Izby, Senatorska i Poselska, rozłączyć się będą powinny, a Marszałek Seymowy pożegnawszy Króla, powróci wraz z Posłami do Izby Poselskiey.

2do. Jzba Poselska iako wyobrażenie i skład Wszechwładztwa Narodowego, będzie Swiątynią Prawodawstwa. Po rozłączeniu się Izb, zaraz czynności swoie rozpocznie, i ciągle tym się zatrudni, aż do wybiegu dni przepisanych.

3tio. W Izbie Poselskiey Assessorowie i Kommissarze Mieyscy w Assessoryach, Kommissyach, Policyi i Skarbowey zasiadaiący, po Delegowanych z Kommissyów Rządowych mieysce mieć będą, dla donoszenia dezyderyów Miast, iak iest w Artykule XIV. opisano.

4to. Jakim porządkiem Deputacya Seymowa podług przepisu Prawa rozgatunkuie Proiekta, w takim też porządku Marszałek Koła Rycerskiego wprowadzać też Proiekta będzie do Izby Poselskiey ieden po drugim. Gdyby iednak Deputacya Seymowa Proiekt umieściła nie pod właściwym sobie Prawem oznaczonym gatunkiem, i gdyby to okazane zostało, Deputacya powinna będzie między materye sobie właściwe takowy Proiekt umieścić.

5to. Sekretarz Seymowy czytać będzie Proiekta, a po przeczytaniu Proiektów, zaraz i uwagi w Deputacyi Seymowey, ieżeli będą iakie, w czasie zaś takowego czytania, żadne głosy przerywać attencyi Seymuiących nie będą.

6to. Zaczynać się będzie nayprzód decyzya Proiektów Prawodawczych do Praw Politycznych, Cywilnych, Kryminalnych, i podatków wieczystych, bądź z Propozycyów od Tronu na Seymiki podanych, a przez Instrukcye do Izby przychodzących, bądź też z Proiektow na Seymie podanych pod decyzyą podpadaiących.

7mo. Proiekta do Praw Politycznych, których natura pod Artykułem XV. iest opisana, decydowane będą dwoma częściami wotów przeciwko trzeciey. Proiekta do Praw Cywilnych prostą większo-

 ścią

ścią wotów, Proiekta do Praw Kryminalnych dwoma częściami wotów, przeciwko trzeciey, a Proiekta do Podatków wieczystych trzema częściami wotów, przeciwko czwartey decydowane bydź maią. To iest: gdy w Izbie Poselskiey oznaczone dwie lub trzy części wotów, albo prosta większość podług gatunku materyi wymienionych będą za Proiektem, Proiekt zamieniony zostanie w Prawo; ile razy zaś oznaczoney Prawem wielości wotów dostawać nie będzie, Proiekt upadnie.

8vo. Każde pomienione Prawo Polityczne, Cywilne i Kryminalne, po przeyściu formalnym w Izbie Poselskiey, do Senatu na tychmiast przesłane bydź powinno. Po przeczytaniu żądanego Prawa w Senacie, Król zdanie swoie otworzy, a Marszałek przy Lasce Senatu będący, o zdanie Senatu zapyta. Jeżeli nie będzie w Senacie iednomyślności, na żądane przez Izbę Poselską Prawo, *Turnus* iść zaraz ma na takową prostą Propozycyą: *Czyli Prawo żądane ma bydź zawieszone do dalszey Narodu deliberacyi, czyli też zaraz ma mieć swoią Exekucyą?* Także sama część wotów w Senacie decydować będzie zawieszenie Prawa, iaka iest oznaczona do decydowania tegoż Prawa w Izbie Poselskiey, to iest dwoch części przeciwko trzeciey, albo prostey większości podług gatunku materyi Prawem opisaney. Jle razy zaś nie będzie w Senacie takiey części, za zawieszeniem, na tenczas w Izbie Poselskiey ustanowione Prawo, w mocy swey zostanie. A w decyzyi takowey zawsze po wotech głośnych sekretne iść powinny, choćby nikt onych nieżądał, gdyż na rzeczoną Propozycyą, decyzyą Senatu, sekretne wota stanowić będą.

9no. Przyięcie tego Prawa w Senacie sposobem dopiero opisanym, moc i świętość Prawu nadawać będzie, wstrzymanie zaś zawiesi tylko Prawo do przyszłego Ordynaryinego Seymu, na którym gdy powtórnie w Izbie Poselskiey, liczbą wotów w Prawie opisaną, utrzyma się, Prawo zawieszone od Senatu przyiętym bydź musi.

10mo. Zawieszenia Prawa do drugiego Seymu, Senat mieć będzie moc tylko w materyach powyższych Prawodawczych, to iest: Politycznych, Cywilnych i Kryminalnych. Zaś co do wieczystych Podatków i Uchwał Seymowych, które w następuiącym Artykule XVII. są opisane, mocy zawieszenia nie ma, ale do wotów tak, iak Izba Poselska, należy.

11mo. Na decydowanie Praw Politycznych, Cywilnych, Kryminalnych i wieczystych Podatków, iako też tych, któreby do deliberacyi Narodu przeszłego Seymu Ordynaryinego zawieszone zostały, liczba Sessyów ośm oznacza się. A na następnym Seymie Ordynaryinym zawieszone do deliberacyi Narodu Prawa pod gatunkiem właściwym materyi nayprzód rozwięzywane bydź maią.

XVII.

O dalszych czynnościach w Izbach rozłączonych.

1mo. Po upłynionych Sessyach ośmiu na decyzyi Proiektów do Praw Politycznych, Cywilnych, Kryminalnych, i wieczystych Podatków, zaraz na następney Sessyi zacznie się decyzya Proiektów od uchwał Seymowych, z tych gatunków materyi, które podług przepisanego Prawa dla Deputacyi Seymowey w Artykule XV. a punkcie 9tym należą do podziału pierwszego, na który rodzay Proiektów z po-

z podziału pierwszego liczba trzech Sessyów naznacza się. Daley decydowane będą Proiekta tyczące się Handlu, Edukacyi, Policyi, Woyska, Skarbu, Indygenatów, Nobilitacyi Mieszczan, i innych Osób, także zasłużonych nadgrod przypadkowych, i innych materyi w tymże Artykule XV. a punkcie *9tym* do Uchwał Seymowych podziału drugiego należących, na które oznacza się liczba Sessyów dwunastu.

2do. Proiekta do Uchwał Seymowych z podziału pierwszego decydowane będą dwoma częściami Wotów Seymuiących przeciwko trzeciey. Proiekta do Uchwał Seymowych z podziału drugiego prostą większością Wotów stanowione zostaną, to iest: gdy będzie za Proiektem liczba Wotów Prawem oznaczona, złączonych Izb obydwóch, Proiekt zamieniony zostanie w Wyrok i Uchwałę Seymową; przeciwnie, ile razy liczba Wotów Prawem oznaczona nie będzie za Proiektem, tenże Proiekt upadnie. Naostatek Dezyderya Prowincyów Woiewództw, Ziem, Powiatów, i Miast, kończyć będą zatrudnienia Izby Poselskiey w przeciągu Sessyów sześciu, na które dla każdey Prowincyi dwie Sessye wyznacza się.

3tio. Gdyby których materyi Decyzya prędzey skończyła się niż maią czas Sessyi wyznaczonych, tedy następne materye ich mieysce zabierać maią.

4to. Wszystkie materye gdy pod różną większość Wotów Seymuiących, podług wyższego opisu Prawa, podane zostały, po przeczytaniu każdego Proiektu i opinii Deputacyi Seymowey, Marszałek Seymowy zapyta się Izby o zgodę na cały Proiekt, a za oppozycyą chociażby iednego z Posłów, zaraz przystąpi *ad Turnum* na tę Propozycyą = *Czyli Proiekt przeczytany ma być w całości przyiętym, albo poprawionym?*

5to. Jeżeliby który z Posłów sprzeciwił się całemu Proiektowi, i tegoż odrzucenia zupełnego żądał, ma zaraz od siebie podać Propozycyą taką: *Czyli Proiekt ma być odrzuconym, albo poprawionym?* Między którą Propozycyą i od Laski daną, poprzedzi nayprzód *Turnus* na zapytanie: *Jaka z Propozycyów przyięta będzie?* a ten słowami tylko *affirmativè*, albo *negativè* odbywać się powinien.

6to. Jeżeli większością utrzyma się Propozycya do oddalenia Proiektu zmierzaiąca, Proiekt taki iuż drugi raz na tym Seymie podniesionym nie będzie.

7mo. Jeżeli zaś od Laski podana Propozycya utrzymaną zostanie, wtedy Marszałek Seymowy zaraz kommunikować onę będzie Marszałkowi przy Lasce Senatu będącemu, i obydwie Izby przez Wota decydować będą, przyięcie Proiektu całkiem, albo poprawę onego.

8vo. Gdy przyiętym być nie może Proiekt inaczey iak przez liczbę Wotów trzech części przeciwko czwartey, dwóch części przeciwko trzeciey, albo prostey większości w Senacie, i w Izbie Poselskiey razem przeliczonych, podług rodzaiu, z którego podług wyższego opisu Prawa w Artykule XV. zawartego, będzie Proiekt; przeto z kommunikacyi wzaiemney przez Laski obydwóch Izb, iaka wypadnie większość, Sekretarz Narodowy w Senacie, a Marszałek Seymowy w Izbie Poselskiey wypadłą podług Prawa *pluralitatem* ogłoszą, i Proiekt za Uchwałę Seymową przyięty, w Izbie Poselskiey nayprzód przez Marszałka Seymowego, a w Senacie przez Marszałka przy Lasce Senatu będącego, podpisanym zostanie.

9no. Po niedoszłey większości do liczby Prawem ninieyszym nakazaney, gdy Proiekt do poprawy odesłanym zostanie, Marszałek Seymowy rozdawać będzie głosy Posłom żądaiącym z kolei Prowincyi do samey tylko iedynie materyi toczącey się, dla wyświecenia teyże materyi, a po tych zakończonych, wezwie sprzeciwiaiących się Proiektowi do Deputacyi Seymowey, aby wraz z tąż Proiekt poprawić starali się.

10mo. Odesłanie Proiektu końcem poprawy do Deputacyi, zatrzymywać Izb nie będzie od wprowadzenia z porządku, i decydowania innych następuiących.

11mo. Przyniesiony nazad do Izby Proiekt iuż poprawny, może nawet przerwać materyą rozpoczętą; a ieżeli po przeczytaniu onego, większością głosów, iako wyżey, i całkowicie przyiętym nie zostanie, w ów czas na tym Seymie podniesionym iuż więcey nie będzie.

12mo. Jaki sposób przepisany iest Prawem na decydowanie Proiektów, tym samym sposobem decyzya Uchwał Seymu gotowego wewnętrznego urządzenia tyczących się, ieżeliby iakie między Seymem a Seymem Ordynaryinym były w gatunku własney materyi, nayprzód następować będzie, a to dla zapewnienia Narodu, czyli Uchwały tamte na daley obowiązywać go będą do posłuszeństwa.

13tio. W obiekcie Dezyderyów Woiewodztw, Ziem i Powiatów, te w porządku Prowincyów, w iakim rzeczone Woiewodztwa, Ziemie lub Powiaty, w ktorey Prowincyi nayduią się, iedne po drugim pod decyzyą przychodzić powinny; a na którym Woiewodztwie, Ziemi lub Powiecie, czas Sessyom w rozłączonych Izbach wypłynie, od Dezyderyów tego Woiewodztwa, Ziemi lub Powiatu, następnego Seymu decyzye w czasie przyzwoitym poczynać też powinny.

14to. Jeżeliby zdarzyć się miało, iżby w Izbie Poselskiey iednogłośnie został Proiekt przyięty, lubo różney większości Wotów podany Prawem ninieyszym, a za kommunikacyą Senatowi uczynioną, podobna iednogłosność i w Senacie nastąpiła; Proiekt takowy w Ustawę zamienionym zostanie.

15to. Jeżeliby zaś w Senacie taż sama materya wprowadzona iednogłośnie przyiętą nie była, dla przyczyn, które opponuiący się w głosie swoim wyłuszczyć powinien, i Wota żądane byłyby; Izba Poselska do Wotowania w tymże samym czasie co i Senat przystąpi, dla ścisleyszego Prawa dopełnienia w wyiaśnieniu Wotów, a iaka większość według rodzaiu i gatunku Proiektu wypadnie, ten albo przyiętym, albo odrzuconym zostanie.

16to. Po poprawie Proiektu przez Deputacyą Seymową i wezwanych, ile razy, czy to w Izbie Senatorskiey, czyli też Poselskiey żądane będzie powtorzenie czytania Proiektu poprawionego; Sekretarz Narodowy, i Sekretarz Seymowy czytać go będą, dla lepszego wyrozumienia onego.

17mo. Po każdey materyi, która do Decyzyi Seymowey w iakiey-kolwiek okoliczności, i kiedykolwiek, podług opisu Praw, właściwie przychodzić będzie, ile razy przez Wota decydowana zostanie, tedy zawsze po odbytych Wotach głośnych, sekretne Wota, chociażby ich nikt nawet nie żądał, tak w Izbie Senatorskiey iako i Poselskiey iść powinny, ani od tych Wotów sekretnych Stany uwalniać się będą; dlaczego stanowiemy: iż po odbytych Wotach głośnych, to tylko Decyzyą Seymową będzie, co przez Wota sekretne ustanowione zostanie. Jedna tylko materya wieczystych Podatków i trwałego kompletu Woyska, które nigdy przez Wota sekretne decydowane nie będą, ale przez Wota tylko głośne. Każde Prawo, czyli Uchwałę Seymową po ustanowieniu zaraz Marszałek Seymowy wraz z Osobami do Deputacyi Seymowey wyznaczonemi podpisywać maią w zwykłey Izbie konferencyonalney Seymowey, a Sekretarz Seymowy do Oblaty w Akta, gdzie Seym będzie, naydaley dnia trzeciego podać powinien.

18vo. Aby Prawo o Miastach na teraźnieyszym Seymie za część Konstytucyi Ustanowione, miało pewną i niezawodną swą Exekucyą; przeto stanowiemy: iż Mieszczanie, ktorzyby nie byli ieszcze Szlachtą, a będą od Miast Plenipotentami, ci wszyscy Nobilitowani być maią, niemniey który Mieszczanin kupi całkowite Miasteczko lub Wieś, ieżeli poda o to prozbę do Stanów Marszałkowi Seymowemu,

Nobi-

Nobilitowanym być ma. Prócz tego zaś na każdym Seymie Ordynaryinym trzydziestu Mieszczan ma być Nobilitowanych za rekommendacyą Posłów Ziemskich i Miast; Nobilitacya Plenipotentów Mieyskich tych, którzy kupili z Mieszczan Dobra, i Osób trzydziestu, odmówiona inaczey być nie może przeciwko szczególney którey Osobie, tylko trzema częściami Wotów przeciwko czwartey, podobnie uwolnienie *à Scartabellatu* Osób Nobilitowanych przez takąż samą tylko liczbę Wotów nastąpować powinno.

XVIII.

O Elekcyi Vice-Marszałka, pewności zaleceń Seymowych Straży posłanych, i Prorogacyi Seymu.

1mo. Po odbytych materyach wyż wyrażonych, dnia ostatniego przed ostatnim złączeniem się Izb Senatorskiey z Poselską, Elekcya Vice-Marszałka w Izbie Poselskiey nastąpować ma, a to z Posłow tey Prowincyi, przy którey Laska i tym samym obrządkiem i sposobem iak iest w teraźnieyszym Prawie opisana Elekcya Marszałka w Artykule IX. Ten Vice-Marszałek to wszystko dopełniać będzie powinien pod odpowiedzią Seymowi, cokolwiek iest przepisano w obowiązkach Marszałka Seymowego, tak co do Seymu, iako i Straży, iednak wtenczas tylko, gdyby Marszałek był chory, nieznaydował się, lub umarł: w bytności zaś Marszałka Vice-Marszałek do żadney powinności Marszałkowi przyzwoitey wdawać się nie ma.

2do Gdy Prawem teraźnieyszym w Artykule XI. a punkcie *6tym* warowano iest, że Stany Seymuiące Wyroki swoie do Straży przesyłać będą do ich wykonania; przeto, dla pewności tychże Wyroków Seymowych stanowiemy: iż gdyby Straż odebrawszy zlecenie od Seymu w przepisanym czasie tegoż zlecenia nie wypełniła, tedy Marszałek Seymowy bądź to podczas Seymu, bądź wtenczas gdy Seymu nie będzie, do tey Magistratury, do którey toż zlecenie ściąga się, przesłać go iest winien; pod odpowiedzią Seymowi: Magistratura zaś wypełnić takowe zlecenie będzie powinna, pod odpowiedzią w Sądach Seymowych.

3tio. Gdyby Nam Królowi, lub Deputacyi Seymowey, albo komu z Seymuiących, po upłynionym czasie dla Decyzyi Dezyderyów, Prowincyów, Woiewodztw, Ziem, i Powiatów, zdawało się żądać Prorogacyi Seymu, dla dokończenia potrzebnych Materyi, tedy na taki Proiekt ma iść *Turnus* w Senacie i Izbie Poselskiey w takowey prostey Propozycyi: *Czyli Seym ma być prorogowany? lub nie?* w materyi tey prosta większość Wotów sposobem Prawa wyżey opisanym stanowić będzie Decyzyą.

4to. Na dłużey Seym prorogowany być nie ma, iak na Dni piętnaście, a gdyby potrzeba wyciągała, znowu do piętnastu Dni prorogowany być może.

XIX.

O Ostatnim złączeniu Izb obydwóch, i o dokończeniu Seymu Ordynaryinego.

1mo. Jeżeli Prorogacya Seymu Ordynaryinego nie będzie uznaną, lub gdyby czas prorogacyi zamierzony upłynął, Izba Poselska z Senatem złączyć się powinna.

2*do*. Gdy ſię złączą Izby, Marszałek Seymowy czytać każe nowo uſtanowione Uchwały takowym porządkiem, iaki ieſt przepisany do decyzyi onych.

3*tio*. Jeżeliby zachodziła od kogożkolwiek z Seymuiących Kweſtya o różnicę wyrażów w Uſtawach Seymu uchwalonych, od tych, które czytane będą, konfrontować ie należy z oryginalnemi Uchwałami przez Marſzałka i Oſób do Deputacyi Seymowey wyznaczonych podpiſanemi.

4*to*. Po oſtatecznym złączeniu Izb, żadnych więcey Proiektów przyimować nie wolno.

5*to*. Po przeczytaniu i ſkonfrontowaniu nowo zapadłych Uſtaw, gdy ſię okażą zgodne z Oryginałami też Uſtawy, Marſzałek Seymowy i Deputacya Seymowa tak z Senatu iako i z Izby Poſelſkiey w obecności Stanów zgromadzonych, one podpiſać natychmiaſt będą obowiązani.

6*to*. Marſzałek Seymowy pożegnawſzy Króla od Stanów, Kanclerz zaś imieniem Królewſkim dawſzy odpowiedź, wezwie wſzyſtkich Seymuiących do ucałowania Ręki Królewſkiey.

7*mo*. Zakończy ſię Seym dnia czwartego po złączeniu ſię Izb dziękczynieniem Bogu w Farnym Kościele przez *Te Deum laudamus*.

8*vo*. Nazaiutrz po ſkończonym Seymie, Marſzałek wraz z Deputowanemi w Seymowey Deputacyi zaſiadaiącemi ſtawiwszy ſię obecnie przed Aktami Publicznemi, gdzie ſię Seym odprawiał, Uſtawy podpiſane do Oblaty poda, które do wſzyſtkich Aktów Ziemiańſkich w Exemplarzach wydrukowanych, natychmiaſt przez Kommiſyą Skarbową rozeſłane być powinny; Sekretarz zaś Seymowy każdemu Seymuiącemu Exemplarz tychże Uſtaw rozda po wydrukowaniu onych; Exekucya każdego Prawa naſtępować powinna od publikacyi onego, którą oznaczać będzie Oblata w Aktach Ziemiańſkich; Dla czego Kommiſsya Skarbowa pilnować tego powinna, któreby Prawo prędkiey Exekucyi potrzebowało, iżby nie czekaiąc ſkończenia Seymu, takowe Prawo natychmiaſt w Exemplarzach drukowanych rozſyłała.

XX.

Co do Seymu zawsze gotowego.

1*mo*. W przypadkach Prawem Artykułu III. Nro 7*mo*. określonych, Seym gotowy natychmiaſt zwołany być powinien.

2*do*. Poſłowie na Seym Ordynaryiny wybrani, a na Seymikach Relacyinych potwierdzeni, lub nowo obrani, oraz Senatorowie w ninieyſzym porządku do czynności Seymu gotowego przyſtąpią.

3*tio*. Co ſię tycze pierwszych Obrządków i Rugów Poſelſkich względem Poſłów tylko nowo obranych, zachowany będzie ten ſam ſpoſób, iaki ieſt o Seymie Ordynaryinym w Artykule VIII. przepiſany; zaś Poſłowie, którzy z Seymu Ordynaryinego ſą zachowani, pod Rugi na Seymie gotowym podpadać nie będą.

4*to*. Co ſię tycze Elekcyi Marſzałka, ta mieyſca mieć nie będzie, bo Marſzałek aż do przyſzłego Seymu Ordynaryinego Urząd ſwóy ſprawować ma; w przypadku iednak śmierci Marſzałka, choroby iego, i nieprzytomności, Vice Marſzałek iego mieyſce zaſtąpi, podług przepiſu Prawa w Artykule XVIII.

5*to*. Co ſię tycze wyznaczenia Sekretarza, i obrania Deputacyi Seymowey, to podług opiſu Prawa dla Seymu Ordynaryinego odprawi ſię.

6*to*. Co ſię tycze Seymowey czynności od czaſu Izb złączenia po przywitaniu Króla, i odpowiedzi imieniem iego przez Kanclerza, zaraz

zaraz Marszałek przystąpi do czytania Proiektów od Króla i Straży, a to w potrzebach zwołanego Seymu.

7mo. Wolno będzie każdemu z Seymuiących podawać Proiekta do tychże potrzeb stosowne; a to w przeciągu dni trzech.

8vo. Co się tycze porządku, którym Deputacya Seymowa w podziele Proiektów na materye ma postępować wyrażenia nad niemi swoich uwag, podawania ich do decyzyi Seymowey i sposobu decydowania tychże Proiektów w Seymie, ten sam sposób zachowany bydź ma, iaki iest opisany dla Seymów Ordynaryinych, wyiąwszy to; że w czasie Seymu gotowego Izby złączywszy się, aż do zakończenia Seymu nie rozłączone razem Seymować maią.

9no. Czas, którym ma zakończyć się Seym zawsze gotowy, zależeć będzie od potrzeb okoliczności i zdania Seymuiących prostey większości wotów.

10mo. Żadne inne wyroki zwołanego gotowego Seymu stanowione być nie mogą, iak tylko w przypadkach wyszczególnionych, do których zwoływane być mogą, a Seym gotowy stanowić ma o tey tylko materyi, do którey zwołanym będzie, lub p potrzebie po czasie zwołania przypadłey według opisu Prawa, *temuż Seymowi przyzwoitey*; A wszystkie wchodzić nie maią *in Volumen.* ==

11mo. Praw Cywilnych, Kryminalnych, i Politycznych, ale pod tytułem: *Uchwał naywyższey Władzy Seymowey*, do posłuszeństwa tak Urzędy wszelkie iako i Obywatelów obowiązywać będą, pokiby ie wola Rzeczypospolitey na następuiącym Seymie Ordynaryinym nieuchyliła.

XXI.

O Sessyach Seymowych w ogólności i dawaniu głosów w szczególności.

1mo. Sessye Seymowe w Izbie Poselskiey i w czasie Izb złączonych trwać powinny, od godziny dziesiątey, do godziny trzeciey po południu, czyli od zaczęcia Sessyi godzin pięć, a solwowane na dłużey być nie mogą, iak do dnia następnego, wyiąwszy Swięto.

2do. Gdyby Marszałek Seymowy nie był o godzinie dziesiątey z rana na Sessyi, *primus ex ordine* Poseł, w którey Prowincyi iest Laska, podnosić na ten czas Laskę ma, i obowiązek Marszałka dopełniać, aż do przyiścia Marszałka.

3tio. Jeżeliby *Turnus* przed godziną trzecią po południu nie był zaczęty, Sessya kończyć się ma i decyzya potym iuż żadna następować nie będzie. Gdyby zaś *turnus* przed godziną trzecią zaczął się, kończony zupełnie bydź powinien.

4to. Jeżeli przychodzi Proiekt do decyzyi, głosy dawane dłużey nie będą, tylko naydaley do godziny pierwszey po południu, o którey godzinie ieżeliby którykolwiek z Seymuiących prosił o *turnum*, Marszałek Seymowy nieodwłocznie przystąpi do ogłoszenia Propozycyi i odbierania wotów *per turnum*, iednakże i przed godziną wzmiankowaną na żądanie Osob Seymuiących, *turnus* dany bydź może.

5to. Nikt z Seymuiących od wotowania *in turno*, wymawiać się nie ma, zawieszeniem swego zdania, a kto wotować będzie głośno, od sekretnego wotowania oddalić się nie powinien, od czego tylko przypadek słabości uwolnić może.

F 6to.

6to. Z kolei tylko każdy wotować powinien, po przeyściu zaś kolei, w porządku iuż wotować nie może; podobnie nie może wotować sekretnie, kto nie był na wotach głośnych, i nie wotował.

7mo. Nad powyższe obowiązki Marszałka Seymowego i Narodowych, wyżey Prawem opisane, ogólny dozor porządku Seymowych Sessyi w Izbie Senatorskiey, do Marszałka pierwszego w porządku w Senacie będącego, a w Izbie Poselskiey do Marszałka Seymowego należy.

8vo. W złączonych Izbach porządek Sessyi należy wspólnie do Marszałka Seymowego i Narodowych.

9no. Marszałek Seymowy Posłom, a Marszałkowie Narodowi Senatorom, Ministrom, i Marszałkowi Seymowemu głosy rozdawać będą.

10mo. Gdyby w którey materyi dla sporów potrzeba było ściśleyszego porozumienia się, wtedy raz ieden w każdey materyi Marszałek Seymowy, za wniesieniem którego z Posłów, nay więcey na godzinę zawiesić będzie mógł czynności Seymowe, w którym czasie wszyscy będą się mogli poufale naradzać i układać, a po tym upłynionym czasie, za uderzeniem Laski i oświadczeniem Marszałka, Izba Poselska do porządku powróci.

11mo. Nikt bez zabranego głosu, *interlocutorie* przymawiać się nie może.

12mo. Jeżeli kilku Posłów razem głosu żąda, dawane głosy być maią porządkiem Prowincyi.

13tio. Po ogłoszoney Propozycyi przez Marszałka Seymowego w Izbach, żadna oppozycya przeciwko niey, iako przeciwko Propozycyi z Prawa wyiętey, mieysca mieć nie może, ale tę propozycyą zaraz Marszałek Seymowy, ieżeli w Izbach złączonych, oddać ma Marszałkowi pierwszemu, przy Lasce w Senacie będącemu, a ieżeli w rozłączonych, odesłać ma temuż Marszałkowi, i na tę Propozycyą *turnus* natychmiast iść ma.

14to. Sposób i porządek wotów sekretnych do decydowania propozycyów będzie następuiący: na Stole stać będzie naczynie, które przedzielone być ma przegrodą wewnętrzną na dwie połowy, z tych iedna połowa pomalowana będzie biało, z napisem *affirmativè*, druga czarno z napisem *negativè*, które napisy oznaczać będą w propozycyi też samą decyzyą, iaką stanowiły w głośnym wotowaniu. Z przedniey strony naczynia tego, u dołu ma bydź dwoie zamczystych drzwiczek, iedne do białey, drugie do czarney połowy, z teyże strony u góry będzie otwor, w który włożona ręka rzucić może gałkę do białey, lub czarney połowy, ukrycie. Naczynie to wewnątrz ma bydź suknem wybite. Gałki do wotowania będą wszystkie iedney wielkości, kształtu, i koloru, liczba zaś ich odpowiadać będzie, liczbie Osób Seymuiących, tak w Izbach złączonych, iako też osobno w Izbie Senatorskiey, i Izbie Poselskiey, gdy w Izbach rozłączonych, osobno też Izby wotować będą. Takowe naczynie przed zaczęciem wotów sekretnych, ma bydź pierwey otwarte i okazane całey Izbie, iż iest próżne. Poczym ieżeli *Turnus* idzie w oddzielnych Izbach, w Senacie zamknięte bydź ma naczynie przez pierwszego Marszałka, i przez pierwszego z Deputacyi Seymowey Senatora, a w Izbie Poselskiey przez Marszałka Seymowego i pierwszego w Deputacyi Seymowey zasiadaiącego Posła; ieżeli zaś idzie *Turnus* w Izbach złączonych, naczynie zamknięte bydź ma przez Marszałka Seymowego i pierwszego Marszałka w Senacie. W Izbie Senatorskiey, Marszałek pierwszy w porządku przy Lasce będący, wzywać będzie głosów po iednemu, i porządkiem Senatorów wotować maiących, a Sekretarz Koronny, lub iego mieysce zastępuiący każdemu przystępuiącemu do wotowania gałkę

iednę

iednę publicznie oddawać będzie, który wrzuci ią w naczynie na Stole stoiące. Do podobnego wotowania Posłowie, bądź w Izbach złączonych, bądź w Izbie Poselskiey przez Marszałka Seymowego tym samym porządkiem, iak w wotach głośnych wzywani będą, a Sekretarz Seymowy każdemu Posłowi przystępuiącemu do Stołu, na którym stać będzie naczynie, publicznie gałkę iednę odda, który nieodwłocznie wrzuci ią w toż naczynie. Gdy się wotowanie zakończy, ieżeli to było w Izbach rozłączonych, tedy w Senacie Marszałek pierwszy z porządku przy Lasce będący, wraz z Deputowanemi Seymowemi Senatorami, a w Izbie Poselskiey Marszałek Seymowy także wraz z Deputowanemi Seymowemi, a ieżeli w Izbach złączonych, tedy Marszałek Seymowy wraz z pierwszym Marszałkiem w Senacie będącym, i Osobami w Deputacyi Seymowey zasiadaiącemi tak z Senatu, iako i Posłów, przystąpią do rewizyi naczynia i przeliczenia Gałek, dla wynalezienia z nich wotów w materyi, która decydowana będzie; Gdyby w naczyniu znalazło się więcey gałek nad rozdane, w takowym przypadku, cała robota sekretnych wotów iest zła, i powtorzenia potrzebuie.

15*to*. Król ma prawo raz dać wotum swoie, drugi raz *Paritatem* rozwiązywać osobiście lub nadesłaniem zdania swego na Piśmie, a wotum Króla dane głośne, chociaż wotum sekretnego dawać nie będzie, iednak w wotach sekretnych liczone bydź ma.

16*to*. Prawo żadne na tym Ordynaryinym Seymie, na którym ustanowione było, znoszonym bydź nie może.

17*mo*. Cokolwiek powiedziało się o Królu w Seymowych czynnościach, to wszystko ma się rozumieć, gdy Król iest przytomny w mieyscu Seymu odprawuiącego się, gdyby zaś przytomny nie był, Seym podług opisu Prawa odbyty bydź ma.

XXII.

O Sessyach Prowincyonalnych i na nich Elekcyach.

1*mo*. Sessye Prowincyonalne na Seymach Ordynaryinych zbierać się mogą we wszystkie dnie w każdym czasie wolnym od Sessyi Seymowych; W przypadkach zaś Extraordynaryinych, za obwieszczeniem pierwszego w porządku Senatora, zbierać się będą.

2*do*. Składać się będą Sessye Prowincyonalne z Senatorów i Posłów, swoiey *respectivè* Prowincyi.

3*tio*. W czasie każdego Seymu zaraz na początku onego, każda Prowincya na cały ciąg Seymu do odbywania Sessyów Prowincyonalnych obierze dla siebie iedno mieysce.

4*to*. Senator pierwszy w porządku, na Sessyi Prowincyonalney znayduiący się, prezydować ma, i ten żądaiącym głosy rozdawać będzie.

5*to*. Każda Prowincya obierze iednego z Posłów do trzymania Protokułu na Sessyach Prowincyonalnych.

6*to*. Będzie szczególnieyszym obowiązkiem Sessyi Prowincyonalnych: 1*mo*. Dla zachowania kompletu dawać *pluralitate* pozwolenie żądaiącym odiazdu z Seymu, a żadna Prowincya nie będzie mogła dać zezwolenia wyiazdu od Seymu Senatorowi, lub Posłowi, tylko w tym umiarkowaniu, aby czwarta część Seymuiących, każdey *distinctim* Prowincyi, w Seymie zostawała. 2*do*. Odprawiać wszystkie Elekcye do wyboru na Sessyach Prowincyonalnych Prawem oznaczone, które zawsze *semotis Arbitris* odbywać się maią, a w cza-

 sie

sie tych Elekcyi, żadne głosy zabierane nie będą. 3tio. Ułatwiać dezyderya Prowincyonalne i Proiekta względem nich układać. 4to. Porozumiewać się w materyach przychodzących do decyzyi Seymowych. 5to. Kommissarze do wszystkich Kommissyów Narodowych obierani będą na Sessyach Prowincyonalnych, osobno do każdey Kommissyi po odbytym iey examinie. 6to. Na Sessyach Prowincyonalnych wybierani będą, z Plenipotentów Miast, do Kommissyi Policyi, Skarbowey, i Assessoryi, i na tychże Sessyach wyznaczeni będą, którzy do którey Kommissyi, i Assessoryi należeć maią.

7mo. Składaiący Sessye Prowincyonalne, Senatorowie i Posłowie naypierwszą uwagę mieć powinni na kondycye do Elekcyinego Urzędu ubiegaiącym się, Prawem przepisane.

8vo. Sekretarz Seymowy do Elekcyi do Deputacyów, Seymowey, do Examinu Straży i Kommissyów, odda Prezyduiącemu Regestr wszystkich Seymuiących, a do innych Elekcyi Regestr Kandydatów podaiących się, przez Marszałka Seymowego podpisany, który Regestr Prezyduiący głośno przeczyta, a ieżeliby znaydowali się podani za Kandydatów, którzyby nie mieli za sobą kondycyi Prawem przepisanych, z tegoż Regestru za zdaniem Prowincyi iednomyślnym, lub przez wota nawet sekretne, wyłączeni bydź powinni.

9no. Każda Elekcya następuiącym odprawi się sposobem: Sekretarz Seymowy tyle Exemplarzów wydrukowanych Regestru Kandydatów do Elekcyi odda Prezyduiącemu, aby wystarczył dla wszystkich Senatorów i Posłów wotować maiących z Prowincyi, Prezyduiący zaś każdemu Senatorowi i Posłowi teyże Prowincyi idącemu do wotowania, oddawać będzie ieden Exemplarz Regestru. Powinny stać stoliki zasłonione od widoku, na których wotuiący, podkreślać maią Kandydatów, powinien stać na stole Wazon, który pierwey ma bydź otworzony i publicznie okazany, że iest próżny, a potym zamknięty bydź powinien dwoma kluczami, z których ieden bydź ma u Prezyduiącego, a drugi u pierwszego z porządku Posła Prowincyi. Prezyduiący wzywać będzie porządkiem Senatorów, i Posłów do wotowania, a każdy wotuiący, na stoliku zasłonionym od widoku, podkreśli na Regestrze tyle Kandydatów, iaka liczba podług Prawa iest potrzebna do obrania Kommissarzów, i tenże Regestr zwinąwszy, do Wazonu stoiącego na stole publicznie włoży. Po odbytych wotach przez wszystkich Senatorów i Posłów Prowincyi, Prezyduiący za Assessorów do examinowania wotów wezwie z każdego Woiewództwa pierwszego Posła. Examinatorowie otworzywszy na publicznym widoku naczynie Elekcyine, przeyrzą naypierwey wszystkie Regestra, dostrzegaiąc, czy są podkreślone w takiey liczbie, iaka Prawem iest przepisana. Którykolwiek Regestr nie miałby takiey liczby podkreśloney, lub znalazłby się opisowi Prawa o każdey w szczególności Kommissyi przeciwny, Examinatorowie natychmiast deklarować będą, takowy Regestr za nie ważny i odrzucony, potym do przerachowania liczby wotów przystąpią, a którzy z Kandydatów będą mieli większość wotów, natychmiast ogłoszonemi do Funkcyi, do których wybieranemi będą, zostaną. Ilekroć równość wotów na których Kandydatów znalazłaby się, Prezyduiący w porządku rozwiązania *Paritatis votorum*, rozda dwie kartki każdemu wotuiącemu przez iedną rękę pisane, lub drukowane, z napisem słowa *Affirmativè*, drugą *Negativè*, i deklarować będzie publicznie, która kartka którego Kandydata oznacza. Wota tym samym porządkiem iść będą, co i pierwey, a każdy z oddanych sobie dwoch kartek, iednę zwiniętą, w Wazon wrzuci. Przeliczone takowe wota przez Prezyduiącego i Assessorów na którego z Kandydatów ukażą większość, ten za obranego ogłoszonym zostanie. Ieżeliby powtórna równość wotów wypadła, do rozwiązania iey sposób

sób ten sam wotowania powtarzanym będzie, póki większość Wotów na którego z Kandydatów nie okaże się. Każda zaś Elekcya iednego dnia zakończona być powinna, i nigdy Wazony z Regestrami nierewidowanemi od Sessyi, do Sessyi zostawiane być nie maią. Po zakończoney Elekcyi, Prezyduiący z Assessorami Regestr obranych podpisze, i Marszałkowi Seymowemu dla ogłoszenia go, w Izbach Seymowych odda.

XXIII.

Ubespieczenie Prawa o Seymach.

1mo. Liberum veto, Konfederacye wszelkiego gatunku, i Seymy Konfederackie, iako duchowi ninieyszey Konstytucyi przeciwne, Rząd obalaiące, społeczność niszczące, na zawsze znosiemy.

2do. Porządek Seymów, i wszelkie ich obrządki tak iak są w teraźnieyszym Prawie, w całey rozciągłości przepisane, iedynym odtąd prawidłem Seymowania na zawsze będą, które całe Prawo teraźnieysze o Seymach za Prawo Konstytucyine postanawiamy; a wszelkie inne Prawa o porządku Seymowania dawniey ustanowione, uchylamy.

XXIV.

O występkach przeciwko Seymowi.

1mo. Występek przeciwko Seymowi popełnia, ktokolwiek otacza mieysce Seymowe Woyskiem, Milicyą, lub kupą zbroyną, bądź do skłonienia, bądź do gwałcenia woli Seymuiących. Hersztowie i Dowodzcy takowego gwałtu podpadać będą karze infamii i śmierci.

2do. Ktokolwiek tamuie wniyście Senatorowi czy Posłowi do Izb ich właściwych, lub w czasie złączenia się Izb, do Izby wspólney Senatorskiey, Herszto-wie i Dowodzcy takowego gwałtu, karze infamii i śmierci podpadać będą.

3tio. Ktokolwiekby w mieyscu i czasie Sessyi Seymowey z bronią ognistą był postrzeżony, albo oręża, chocby bez ranienia i zaboystwa zaczepnie dobył, lub złośliwie uderzył, ten karze infamii i śmierci podpadać ma.

4to. Ktokolwiek proponuie związek Seymowy Konfederacki, a tym bardziey w ten wchodzi, na ten się pisze, i Seym arbitralnie odprawia, takowy karze infamii i śmierci podlega.

5to. Sprawy tego gatunku do Sądów Seymowych należą, ze zlecenia Seymu Ordynaryinego, lub zawsze gotowego.

6to. Ktoby z Seymuiących bez zezwolenia Prowincyi od Seymu odieżdżał, a przez to gdyby komplet Seymu był zerwany, w Sądach Seymowych odpowiadać ma.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Litto.

Jozef Korwin Kossakowski Bisk. Jnfl. i Kurl. Nomi. Koad: Bis. Wi. Kazimierz Konst. Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputo-

putowany do Konstytucyi z Senatu W. X. Littgo. Waleryan Stroynowski Podkomorzy Buski, Poseł Wołyński wyznaczony do Deputacyi Seymowey. Jzf Zabiełło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deput. z Prowincyi Wielko. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszo. Deputowany do Konstytucyi Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Offerenti eidem, prævia Offici sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

Legi Moraczewski.

248

SUB EODEM ACTU.

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Seym Konstytucyiny Extra-Ordynaryiny.

I.

SEYM Konstytucyiny Extra - Ordynaryiny odprawiać się będzie w Mieście Warszawie, wyiąwszy przypadki wyrażone w Prawie o Seymach Ordynaryinych pod Artykułem I. w Punkcie *2gim* i *3cim*.

II.

1mo. Seym Konstytucyiny zwoływany być ma co dwadzieścia pięć Lat.

2do. Pierwszy Seym takowy odprawiać się będzie w czasie Seymu Ordynaryinego, iaki z Prawa przypada, to iest: w Roku Tysiąc Ośmset Szesnastym Dnia pierwszego Miesiąca Października.

3tio. Co się tyczy sposobu i pewności zwołania Seymu tego Konstytucyinego, wszystko to iemu służy, co iest powiedziano w Prawie o Seymach Ordynaryinych, pod Artykułem II. w Punkcie *2gim i 3cim*.

4to. Seym Konstytucyiny kończyć się powinien koniecznie na trzy Miesiące przed następuiącym zwyczaynym Seymem Ordynaryinym.

III.

Seymowi Konstytucyinemu służą następuiące Artykuły w Prawie o Seymach Ordynaryinych zawarte, to iest: Artykuł IV. O Osobach Seym składaiących. V. O Obowiązku znaydowania się na Seymie Senatorów, Ministrów, i Posłów. VI. O bespieczeństwie Osób Seym składaiących. VII. O czynieniu zarzutów Senatorom, Ministrom, i Posłom. VIII. O otwarciu Seymu, i o Rugach. IX. Co do obrania Marszałka i dalszych czynów Seymowych, aż do Izb złączenia. X. Co do wyznaczenia Deputacyi na każdym Seymie Ordynaryinym zwyczaynie potrzebnych. XI. Co do czynów Seymowych po złączeniu Izb aż do rozłączenia. XII. O Elekcyi Sędziów Seymowych w złączonych Izbach.

IV.

1mo. Po Elekcyi Sędziów Seymowych, dnia następnego zaczynać się powinno czytanie Proiektów do Prawodawstwa z Propozycyi od Tronu na Seymiki podanych, to iest: *1mo*. Czytanie Proiektów do Praw Politycznych Konstytucyinych. *2do*. Czytanie Proiektów do Praw Politycznych Porządkowych.

2do Ile razy którykolwiek z Posłów poda Proiekt iaki, takowy natychmiast czytany być powinien.

3tio. Seymowi Konstytucyinemu służą Punkta: 3ci, 4ty i 5ty, zawarte pod Artykułem XIII. Prawa o Seymach Ordynaryinych.

V.

Artykuł XIV. Prawa o Seymach Ordynaryinych służy cały Seymowi Konstytucyinemu.

VI.

1mo. Ponieważ istotnym i głównym obiektem Seymu Konstytucyinego iest rewizya i poprawa Konstytucyi; przeto obowiązkiem będzie Deputacyi Konstytucyiney, wszystkie podane na Seymie Proiekta, iuż od Króla i Straży, iuż od Seymuiących Posłów dzielić. 1mo. Na Proiekta do Praw Politycznych Konstytucyinych, w rzędzie których, wszystkie te Proiekta mieścić ma, które sciągaią się do Praw zawartych w Prawie pod tytułem: *Ustawa Rządowa.* 2do. Na Proiekta do Praw Politycznych Porządkowych, w rzędzie których mieścić ma Proiekta ściągaiące się do szczególnych opisów i porządku postępowania Władz Rządowych.

2do. Deputacyi Konstytucyiney szczególną powinnością będzie pilnować, ażeby żaden Proiekt nic takiego w sobie nie zawierał, coby naruszało Prawa niewzruszone, lub *Pacta Conventa.*

3tio. Jeżeli rzecz Proiektu podanego naruszałaby Prawo niewzruszone lub *Pacta Conventa*, taż Deputacya podaiącemu wystawi potrzebę albo cofnienie zupełnego Proiektu, albo odmiany onego. Jeżeliby zaś podaiący Proiekt nie dał się przekonać uwagami przełożonemi, Deputacya Konstytucyina Proiekt ten pod gatunkiem, do którego nayznaczniey zmierza, podług powyższego opisu, umieści, a w opinii przyłączoney uwagi przyda. 1mo. Jeżeli rzecz Proiektu nie iest przeciwna *Prawom niewzruszonym lub Paktom Konwentom.* 2do. Proiekt czy nie zawiera w sobie wiele różnych materyi, i czy iest w wyrazach czystych i nieoboiętnych podany.

4to. Przepisy dla Deputacyi Seymowey w Prawie o Seymach Ordynaryinych pod Artykułem XV. w Punktach 10tym 11tym 13tym 14tym umieszczone, służą rownie i Deputacycyi Konstytucyiney na Seymie Konstytucyinym.

VII.

1mo. Seymowi Konstytucyinemu służą, Punkt 1szy 2gi 3ci 4ty 5ty w Artykule XVI. Prawa o Seymach Ordynaryinych.

2do. Zaczynać się nayprzód będzie decyzya Proiektów do Praw Politycznych Konstytucyinych, a po tych ukończonych przystąpi Izba Poselska do decyzyi Proiektów, do Praw Politycznych porządkowych.

3tio. Na Seymie Konstytucyinym wszystkie te Proiekta, gdyby iednomyślności nie było, decydowane będą prostą większością Wotow nayprzod głośnych, po Wotach zaś głośnych sekretne koniecznie iść powinny, choćby żaden z Posłów onych nie żądał, i dla tego w Propozycyi *ad Turnum* podaney, same sekretne *Vota* stanowić będą.

4to. Po przeczytaniu Proiektu i opinii Deputacyi Konstytucyiney, Marszałek Seymowy zapyta się Izby o zgodę na cały Proiekt.

5to. Za oppozycyą chociażby iednego Posła, Marszałek przystąpi zaraz *ad Turnum* na Propozycyą taką: *Czyli Proiekt przeczytany ma być w całości przyiętym? albo poprawionym?*

6to.

6to. Jeżeliby który z Posłów sprzeciwiał się całemu Proiektowi i tegoż odrzucenia zupełnego żądał; ma zaraz od siebie podać Propozycyą taką; *Czyli Proiekt, ma bydź odrzuconym, albo poprawionym?* Między taką Propozycyą i od Laski podaną, póydzie nayprzód *Turnus* na takie zapytanie: *Jaka z propozycyów przyięta bydź ma*, a ten słowami tylko *Affirmativè*, albo *Negativè*, odbywać się powinien.

7mo. Jeżeli większością utrzyma się propozycya do oddalenia Proiektu zmierzaiąca, Proiekt taki iuż drugi raz na tym Seymie podniesionym nie będzie.

8vo. Jeżeli zaś od Laski podana Propozycya utrzymaną zostanie, wtedy Izba przystąpi *ad Turnum* na tęż propozycyą, decyduiąc przyięcie Proiektu całkiem, albo poprawę onego.

9no. Gdy Proiekt do poprawy odesłanym zostanie, Marszałek Seymowy rozdawać będzie głosy Posłôm tego żądaiącym, z kolei Prowincyi do samey tylko iedynie materyi toczącey się, dla wyświecenia oney, a Posłowie żądaiący poprawy Proiektu przeszlą wcześnie uwagi swoie na piśmie, do Deputacyi Konstytucyiney.

10mo. Odesłanie Proiektu do Deputacyi, końcem poprawy zatrzymywać Izby niebędzie od wprowadzenia z porządku, i decydowania innych następuiących Proiektów.

11mo. Pryniesiony nazad do Izby Proiekt, iuż poprawny może przerwać materyą rozpoczętą i powtórnie decydowany będzie, w przypadku nie iednomyślności na taką propozycyą: *Czyli Proiekt przeczytany ma bydź w całości przyiętym, czyli ieszcze do poprawy odesłanym?*

12mo. Każde pomienione Prawo Polityczne Konstytucyine, lub Polityczne Porządkowe po przeyściu formalnym, w Izbie Poselskiey, do Senatu natychmiast przesłane bydź powinno.

13tio. Po przeczytaniu żądanego Prawa od Izby Posselskiey, w Senacie Król zdanie swoie otworzy, a Marszałek przy Lasce Senatu będący, zapyta o zdanie Senatu. Jeżeli niebędzie w Senacie iednomyślności na żądane Prawo przez Izbę Poselską, *Turnus* iść ma na taką propozycyą; *Czyli Prawo żądane ma bydź zwrócone do powtórney Izby Poselskiey decyzyi, czyli też ma zaraz brać moc Prawa zapadłego?*

14to. Senat decydować będzie, takąż samą większością wotów, i tymże sposobem, iaki iest dla Izby Poselskiey przepisany w punkcie *3cim* tegoż Artykułu z dodatkiem, że od dnia, którego z Izby Poselskiey przysłane będzie Prawo żądane, do Senatu, naydaley w następney Sessyi, Senat decydować powinien, przyięcie onego, albo zwrócenie do powtórney decyzyi.

15to. Ile razy Prawo od Izby Poselskiey żądane w Senacie iednomyślnością, lub przepisaną większością wotów, przyięte będzie, na ten czas to Prawo żądane, mieć iuż będzie moc Prawa zapadłego; kiedy zaś Senat udecyduie zwrócenie żądanego Prawa do powtórney Izby Poselskiey decyzyi, na ten czas powinien będzie Senat zaraz przesłać na Piśmie, do Marszałka Seymowego uwagi swoie, nad tym żądanym Prawem, z przełożeniem Rady, w czymby one odmienić, lub poprawić należało. A Izba Poselska na trzeciey Sessyi od czasu takowey rezolucyi Senatu, zastanawiaiąc toczącą się w tym czasie materyą w Izbie, przystąpi do powtórney tegoż żądanego Prawa decyzyi iednomyślnością, lub przepisaną większością wotów, i takowa powtórna decyzya Izby Poselskiey, iuż pod rozpoznanie Senatu podpadać niema, lecz moc Prawa zapadłego mieć będzie.

16to. W ciągu czasu przesłania z Izby Poselskiey żądanego Prawa, do Senatu i powtórney onego decyzyi, ieżeliby to z Prawa wypadło, Izba Poselska zatrudnić się może, decyzyą następnych Proiektów.

17mo. Każde Prawo, po ustanowieniu zaraz Marszałek Seymowy wraz z Osobami do Deputacyi Konstytucyiney wyznaczonemi podpisywać maią, w zwykłey Izbie Konferencyonalney Seymowey, a Sekretarz Seymowy do Oblaty w Akta, gdzie Seym będzie, naydaley dnia trzeciego podać powinien.

VIII.

Cały Artykuł XXI. w Prawie o Seymach Ordynaryinych, co do Sessyów Seymowych w ogólności i dawania głosów w szczególności, służy Seymowi Konstytucyinemu z tą iedną w Punkcie 13tym, tegoż Rozdziału różnicą, że Propozycya *ad Turnum* do Prawa w Izbie Poselskiey podana, nie będzie od Marszałka Seymowego posyłana do Senatu.

IX.

Dalsze czynności i obrządki Seymu Konstytucyinego odbywać się maią, podług przyiętych szczególnych opisów Prawa o Seymach na tymże Seymie Konstytucyinym.

Punkta służące wszystkim Seymom tak Konstytucyinemu iako Ordynaryinemu i gotowemu.

1mo Jle razy Marszałek Seymowy zapytywać się będzie, o zgodę Izby na Proiekt iaki, lub ustne zalecenie, zgadzaiący się Seymuiący w milczeniu zachowaią się; przeciwni zaś Proiektowi, lub zaleceniu oppozycyą swoią w głosie oświadczą.

2do. Marszałek Seymowy wyznaczy iednego z Kancellaryi Seymowey, do trzymania Protokułu Seymowego, w którym wszystkie każdey Sessyi Seymowey czynności i rezolucye zapisane bydź maią, co ma służyć tylko do ułożenia porządnego Dyaryusza Seymowego. Tak wyznaczona Osoba wykona przysięgę przed Marszałkiem, na wierne utrzymanie Protokułu, ten Protokuł Marszałek Seymowy z Sekretarzem podpisywać będą, po każdey Sessyi Seymowey.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Seym: Jozef Korwin Kossakowski Bisk: Infl: i Kur: Nom: Koad. Bis: Wil. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski

Kaszt:

Kasztt: Raciązki Deputowany z Senatu z Prow: Wielkopolskiey. Alexander Libowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małop. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowawy z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Weyssenhoff Deputo: z Prowin: Litewskiey. Celestyn Sokolnicki Stol: i Poseł W. Poz. Deputowany z Prow: Wielkopolskiey. Jan Nepomucen Zboiński Poseł Z. Dobrzyń: Deputowany z Prowincyi Wielkop. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Wyszogr: Deputowany z Prowincyi Wielkopol: Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Offerenti eidem, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

Lectum per Krosnowski.

26 198

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Octava Mensis Maji Annô Domini Millesimô Septingentesimô Nonagesimô Primô.

249

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis illius Constitutionem Infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis =

SĄDY SEYMOWE.

I.

Co do składu Sądów Seymowych.

SĄd Seymowy składać się będzie z Osob Trzydziestu sześciu, to iest: z Senatu Dwunastu w Kommissyach Rządowych zasiadać nie mogących, a z Posłów Dwudziestu Czterzech, którzy w równey liczbie z każdey Prowincyi wybierani będą co dwa Lata, sposobem w Prawie o Seymach przepisanym. Komplet zaś naymniey z Osob Piętnastu składać się ma, a na tych Sądach *Primus ex ordine* przytomny prezydować będzie z tey Prowincyi, przy którey iest Laska Seymowa.

II.

Gdyby zaś przeciwko któremu Sędziemu przez Losy wybranemu przyszła Sprawa przed Sąd Seymowy, natenczas ów Sędzia zasiadać nie ma, równie, iako i w przypadku zadanego, a przez Sąd uznanego wspólnictwa: oraz, gdyby obwiniona w Sądzie Seymowym Osoba excypowała przy gruntownych dowodach Sędziego, przeto, iż iest iey nieprzyiacielem, lub, że ma z nią Proceder prawny, że po niey spodziewa się Sukcessyi, czyli słowem: że ma interess w iey pognębieniu i zgubie.

III.

We wszystkich zaś przypadkach, gdyby w potrzebie nie było przepisanego Piętnastu Osob kompletu; sam Sąd Seymowy w liczbie przynaymniey Dwunastu Osob zebrany przez Losy wybrać może Osoby z Dygnitarzów czyli Urzędników Koronnych i W. X. Litewskiego na mieysce iedynie nieprzytomnych, a do kompletu potrzebnych Sędziów. Gdyby zaś wspomniony środek potrzebnemu kompletowi skutecznie nie zaradzał, z przyczyny znaczney liczby Sędziów przez obwinionego od sądzenia excypowanych; Naówczas Seym nowych Sędziów Trzydziestu Sześciu przez Losy wybrać ma, którzy wten-

czas tylko będą mieli Prawo i powinność zasiadania na Sądach, gdy potrzeba kompletu wymagać będzie, i przeciwko nim żadna excepcya mieysca mieć nie będzie.

IV.

Po obraniu, i nieodwłocznym Przysięgi wykonaniu, Sędziowie Seymowi w przeciągu dni dwunastu Juryzdykcyą swoią ufunduią, Ordynacyą Sądów swoich, co do dni i godzin, iako i innych porządkowych szczegółów Prawem nie obiętych, ułożą; iednego z Grona swego do trzymania Sentencyonarza iednomyślnością lub większością Kresek sekretnych, obiorą; Kancellaryą sądową urządzą, i zaraz nieodstępnie Sprawy, ieżeli się iakie znaydą, sądzić będą iednę po drugiey, wedle porządku wpisów uczynionych, stosownie do kolei Spraw przez Seym odesłanych, aż do zupełnego wszystkich Spraw zakończenia. Pisarzem w Sądach Seymowych będzie Pisarz Ziemski Mieyscowy.

V.

A któryby z Sędziow Seymowych w iakieykolwiek Sądów Seymowych potrzebie na czas Listem od Prezyduiącego w Sądach Seymowych zasiadaiącego ostrzeżony nie ziechał, lub ziechawszy, komplet zrywał, lub z mieysca Sądu, bez zezwolenia onegoż, oddalał się, takowy w tymże Sądzie Seymowym przekonany, karze *Carentiæ Activitatis* na lat dwa podpadać będzie. Od tego rygoru Prawa Sędziów Seymowych prawdziwa tylko choroba, lub fizyczne niepodobieństwo znaydowania się na mieyscu Sądów uwalniać będzie, co Przysięgą potwierdzone bydź powinno.

VI.

Do składu Sądów Seymowych należą Referendarze Narodowi, których obowiązkiem będzie, treść wszystkich wniosków, dowodów i odwodów od Stron czynionych, Sądowi Seymowemu na ustępie wiernie i dokładnie przekładać, oraz wypadaiące z treści rzeczy Konkluzye czyli Propozycye do decyzyi Sądowey na piśmie *consultive* podawać.

VII.

Co do Spraw Sądom Seymowym należących.

Do Spraw Seymowych należą wszelkie Sprawy, w których idzie o poznanie i ukaranie popełnionych występków publicznych, których są dwa gatunki, toiest: iedne są przeciwko Narodowi, drugie przeciwko Naywyższemu Rzeczypospolitey Rządowi. Występki przeciwko Narodowi, to iest te, które gwałcą publiczne Narodu bespieczeństwo, lub przynoszą pospolitą całemu Narodowi szkodę, są troiakiego rodzaiu, toiest: *1mo.* Występki gwałtu publicznego. *2do.* Zdrady publiczney. *3tio.* Szkody publiczney.

VIII.

Występki publicznego gwałtu przeciwko Narodowi popełnia *1mo.* Ktokolwiek pobudza Pospólstwo we Wsiach, lub Miastach do buntu, do zbroynego kupienia się, do publicznego i wewnętrznego niepo-

niepokoiu. *2do.* Ktokolwiek buntuie Woysko, czyli namawia, i iakiemikolwiek sposobami nakłania Woysko Rzeczypospolitey do niesłuchania Kommendy Woyskowey Ordynansów, a tym bardziey rozkazów naywyższey władzy Stanów Rzeczypospolitey Seymuiących. *3tio.* Ktokolwiek pobudza do buntu i zbroynego związku pod iakimkolwiek nazwiskiem, Hersztowie i Dowodzcy buntu Pospólstwa, buntu Woyska i buntu Szlachty, podpadać będą karze śmierci, i wieczney Infamii, która tak w tym, iak w każdym innym przypadku naymniey rozciągać się nie ma do niewinnych Osob, iakimkolwiek krwi, i towarzystwa związkiem złączonych z winowaycą. Pomocnicy zaś i wykonywacze mniey winni, Infamią, albo wiecznym, lub doczesnym więzieniem, albo wieżą górną, lub dolną, albo odsądzeniem od Urzędów, lub *ab omni Activitate*, lub od maiątku, który w takowym przypadku ma spadać na prawych Sukcessorów, karani bydź maią wedle okoliczności większey, lub mnieyszey winy. Hersztowie, Dowodzcy, celnieysi Pomocnicy, i Wykonywacze zawsze do Sądów Seymowych należeć, i surowszym karom podlegać maią; Prości zaś Buntownicy maią bydź odsyłani do Sądów zwyczaynych, i karani, stosownie do wielkości popełnionego występku. Procz tego każdy Buntownik za popełnione w czasie buntu zaboystwo, karze śmierci podlegać, a przez siebie, lub przez swoich wykonywaczów poczynione komukolwiek krzywdy i szkody maiątkiem własnym nadgradzać powinien, słowem: wszelkie przestępstwa popełnione w czasie buntu, sądzone, i w miarę przewinienia ukarane bydź maią, w każdym Sądzie rodzaiowi sprawy przyzwoitym. *4to.* Występek publicznego gwałtu przeciwko Narodowi popełnia, ktokolwiek wprowadza obce Woysko do Kraiu Rzeczypospolitey, i taki karze Infamii i śmierci podpadać będzie. *5to.* Ktokolwiekby w czasie woyny zaczętey przeciwko Rzeczypospolitey wszedł w służbę Nieprzyiacielskiego Woyska, ten podpada karże Infamii, i wiecznego wygnania z Kraiu Rzeczypospolitey. *6to.* Gdyby kto z dobraną kupą zbroyną po Wsiach, Miastach, Komorach gwałtem wybierał Dochody Rzeczypospolitey, lub one całkiem gwałtownie zabierał, ten karże wiecznego więzienia podlegać będzie, a szkoda Skarbowi Publicznemu, lub Obywatelom uczyniona ma bydź wedwoynasob nadgrodzona z maiątku Winowaycy: Reszta zaś tegoż maiątku, tak iak w każdym podobnym przypadku ma się dostać w całości prawym Sukcessorom, ma bydź iednak wyznaczona cząstka dochodu na subsystencyą Więźnia.

IX.

Występek zdrady publiczney przeciwko Narodowi popełnia *1mo.* Ktokolwiekby uknował spisek na wzniecenie buntu Pospolstwa, buntu Woyska, lub buntu Szlachty, i iakiegokolwiek zbroynego związku Prawem zakazanego. Jako zaś przez spisek rozumieć się zawsze ma *zmowa Podpisem, lub Przysięgą uczyniona na popełnienie szkodliwego Narodowi występku Prawem zakazanego*, tak cokolwiek Obywatel wolnego Narodu mówi, pisze, drukuie, czyni, lub czynić zamierza, sposobem w Prawie opisanym, lub sposobem, którego Prowo nie zabrania, to wszystko pod haniebne nazwiska spisku, buntu, i tym podobne nigdy podciągane nie będzie. *2do.* Ktoby uknował spisek na obalenie wolnego i niepodległego Rzeczypospolitey Rządu, toiest: *1mo.* Na zniesienie Seymików i Seymów. *2do.* Na wyięcie Woyska z pod władzy naywyższey Stanów Rzeczypospolitey Seymuiących. *3tio.* Na oddanie iedney iakiey Osobie, lub oddzielnemu od Seymu ciału wszystkich naywyższych Władz i Praw Rzeczypospolitey, ten popełnia występek zdrady Publiczney przeciwko Narodowi. Hersztowie

wie i Dowodzcy wspomnionych spisków iawnemi dowodami przekonani, karże Infamii i śmierci podpadać maią: Wspólnicy zaś podług stopnia winy mnieyszym karom w Arrykule VIII. wyrażonym podlegać będą. 3*tio.* Ktokolwiekby wchodził w zmowę z obcemi Narodami końcem w powyższych Punktach wyrażonym, iako Zdrayca Narodu, Infamią i śmiercią karany bydź ma. 4*to.* Ktoby poddał zmownie Fortecę, Zamek, iakąkolwiek Possessyą Rzeczypospolitey, lub iaką część iey Woyska obcemu Narodowi, iako Zdrayca Narodu, karże Infamii i śmierci podpadać będzie. 5*to.* Każdy Obywatel przekonany o Pensyą braną od iakiego Dworu Zagranicznego bez wiadomości Rządu Rzeczypospolitey od wszelkich Urzędów, & *ab omni Activitate*, iako Zdrayca Narodu nazawsze ma bydź odsądzony. 6*to.* Ktoby zdradliwie obcemu Narodowi wydawał sekreta i taiemnice Rzeczypospolitey, w miarę ważności sekretu i wielkości winy karany bydź ma Infamią lub więzieniem, lub innemi przyzwoitemi, karami. 7*mo.* Przekonany o korrupcyą, czyli przekupstwo, Senator, Minister, Poseł na Seym, Marszałek i Vice-Marszałek Seymowy, Minister u Dworu Zagranicznego, i którykolwiek Sędzia zasiadaiący w Sądach *Ultimæ Instantiæ*, iako zdradzaiący w swym urzędowaniu powszechność Narodową odsądzeniem nazawsze od wszelkich Urzędów ma bydź ukarany. 8*vo.* Przedawanie Ludzi za granicę, lub rekrutowanie Ludzi w Kraiu Rzeczypospolitey dla Woyska zagranicznego, iako zdrada Narodu ma bydź ukarana wiecznym, lub doczesnym z Kraiu wygnaniem, lub utratą maiątku, lub więzieniem wiecznym, albo doczesnym w miarę przewinienia, i onego okoliczności. Gwałtowne zaś rekrutowanie Ludzi dla Woyska zagranicznego, będąc nie tylko zdradą, lecz i gwałtem publicznym, surowiey ma bydź ukarane, w miarę popełnionych gwałtów. 9*no.* Utrzymywanie Milicyi Nadworney, lub Kozaków, nad przepis Prawa, karane bydź ma siedzeniem wieży dolney dwunastu tygodni. 10*mo.* Zmyślanie lub fałszowanie Praw, Uniwersałów, lub iakichkolwiek Pism całego Narodu tyczących, się pod Imieniem Seymu lub Króla, iako zdrada Narodu, karane będzie wiecznym z Kraiu wygnaniem, lub wiecznym więzieniem, a nawet Infamią wedle okoliczności zbrodni.

X.

Występki szkody publiczney maią należeć do Sądów Kommissyi Skarbowey podług Jey opisu. Có się zaś tycze publicznych przeciwko Narodowi występków, które popełnione bydź mogą od Straży Narodowey, od Naywyższych Rzeczypospolitey Kommissyi, te wszystkie występki w osobnych *respective* Rozdziałach dokładnie znayduią się opisane.

XI.

Występki przeciwko Rzeczypospolitey Rządowi są gwałt, i zdrada przeciwko Maiestatowi, czyli Królowi, przeciwko Seymom i Seymikom. 1*mo.* Ktokolwiekby się targnął na życie Króla, Infamią i śmiercią ma bydź skarany. 2*do.* Ktokolwiekby się targnął gwałtownie na Osobę Króla, ktokolwiekby się porwał do broni na Króla, śmierci podlegać ma. 3*tio.* Ktokolwiekby z kupą zbroyną mięszkanie Królewskie naszedł, lub naiechał, i w nim iakikolwiek gwałt uczynił, śmiercią karany bydź ma. 4*to.* Gwałtowne na iakimkolwiek mieyscu zatrzymanie, gwałtowne porwanie, lub gwałtowne dokądkolwiek uwiezienie Osoby Króla, śmiercią karane będzie. 5*to.* Ktoby wzniecał bunt w Pospolstwie, lub w Woysku, ktoby podniecał Szlachtę do buntu, lub związku zbroynego, końcem strącenia z Tro-

nu

nu Panuiącego Króla, takowy Herszt i Dowodzca śmiercią karany będzie: Inni zaś mniey winni wspólnicy wygnaniem lub więzieniem, lub tym podobnemi karami, podług okoliczności i wielkości zbrodni, ukarani będą. Hersztowie uknowanego, chociaż nie wykonanego spisku na popełnienie któregokolwiek z pięciu dopiero wymienionych przeciwko Maiestatowi występków, iako Zdraycy Rzeczypospolitey Rządu, zawsze Infamią, a wedle okoliczności i wielkości zbrodni, albo śmiercią, albo więzieniem, albo wygnaniem, albo utratą maiątku, lub Urzędów karani będą: Mniey zaś winni pomocnicy, i wspólnicy nie śmiercią, lecz innemi wzmiankowanemi karami, w miarę popełnioney zbrodni, ukarani bydź maią. Występki przeciwko Seymowi dokładnie są opisane w Rozdziale o Seymach. Występki przeciwko Seymikom znayduią się dokładnie opisane w Rozdziale o Seymikach. Występki gwałcące bespieczeństwo Sądów Seymowych, wedle opisu bespieczeństwa Sądów Trybunału Głównego, w tymże Sądzie Seymowym sądzone i ukarane zostaną: Lecz inne iakiekolwiek występki, chociaż pod bokiem Sądów Seymowych popełnione, do zwyczaynych, wedle Prawa, Sądów należeć będą.

XII.

Co do porządku prawnego Sądów Seymowych, wedle którego Sędziowie i Strony postępować maią.

Kiedy w przypądkach Prawem oznaczonych Izba Seymowa zleci Instygatorom Narodowym ścigać kogo w Sądach Seymowych o występek popełniony przeciwko Narodowi, lub naywyższemu Jego Rządowi, lub kiedy Izba Seymowa któremukolwiek Obywatelowi, czyli to z powodu własney krzywdy, czyli z powodu czystey o dobro publiczne gorliwości chcącemu bydź Delatorem, i nim bydź wedle Prawa mogącemu, dozwoli kogo pociągać do Sądów Seymowych o występek publiczny, wedle Prawa do tychże Sądów Seymowych należący, naówczas Instygatorów Narodowych będzie powinnością, aby od nich podpisany Pozew Osobie, o którey iest mowa, był oddany w przeciągu dni trzech, ieżli ta Osoba znayduie się w mieyscu Sądów, a w przeciągu naydaley Niedziel czterech, ieżeli Osoba zapozywać się maiąca, nie w mieyscu Sądów, lecz na innym iakim mieyscu znayduie się. Pozew do Sądów Seymowych z Pieczęcią Kancellaryi Koronney, i W. X. Lit: przez Woźnego przy obecności dwóch Szlachty osiadłych, albo oblicznie w ręce Pozwanego w mieyscu mięszkania iego ma bydź dany, albo przynaymniey w mieyscu mięszkania Pozwanego położony, a potym zeznany w Xięgach Sądu właściwego owemu mieyscu, na którym Pozew był oddany lub położony. Pozew zawsze ma bydź pisany ięzykiem Polskim, a w słowach prostych, iasnych i krótkich, wyrażać ma dokładnie rzecz, o którą idzie, toiest: kto? kogo? o iaki występek? na wskazanie iakiey kary? wedle którego Prawa? i na iaki Termin pozywa do Sądów?

XIII.

Nie tylko Szlachcic, lecz ktokolwiek dostateczną za sobą stawi porękę, od więzienia, lub aresztu, przed Dekretem Sądów Seymowych wolny bydź powinien: wyiąwszy nadzwyczayne buntu lub spisku przypadki, w którychby Seym dla ocalenia Narodu od widoczne-

go niebeśpieczeństwa osądził potrzebę więzienia, lub aresztu obwinionych Osob. Wszakże iako więzienie obwinionych przed Dekretem Sądowym nie iest karą, lecz śrzodkiem sprawiedliwości, tak, aby takowi więźniowie żadney nie doznawali niepotrzebney przykrości i niewygody, szczególną mieć będą baczność ci, do których wedle Prawa więzienia, i więźniowie należą. Delator w Sądach Seymowych iako wedle Prawa *pœna talionis* karany bydź powinien w przypadku niedowiedzenia zadanego występku, tak ieżeli sam nie iest w stanie dostateczney odpowiedzi, lub ieźli dostateczney nie okazuie poręki, więzionym i strzeżonym bydź ma aż do ogłoszenia Dekretu Sądowego, w którym albo niewinność iego uznana, albo płochość, lub złośliwość Delacyi ukarana zostanie *pœna talionis*, przez którą odtąd rozumieć się ma taż sama na Delatora kara, któreyby wedle Prawa podlegał obwiniony, gdyby onemu Delator rzeczy, którą zadaie, sądownie dowiodł.

XIV.

Jako każdemu Aktorowi w swoiey Sprawie stawać i mówić przed Sądem Seymowym nie zabrania się, tak wolno będzie każdemu uprosić kogo chce, do stawania w swey Sprawie przed Sądem Seymowym: Jeżeliby zaś który z obwinionych żądał, a nie mógł dostać Obrońcę lub Patronów, naówczas sam Sąd Seymowy wyznaczy ku pomocy i obronie obwinionego dwóch Patronów z poczciwości i biegłości w Prawie znanych, a od obwinionego nie excypowanych.

XV.

Gdyby zapozwana do Sądów Seymowych Strona z przyczyny prawdziwey choroby, lub innego fizycznego niepodobieństwa na Termin w Sądzie stanąć nie mogła, Sąd Seymowy, zważywszy sprawiedliwość przyczyn wedle składu okoliczności, wyznaczy ostateczny Termin, na który chociażby którakolwiek nie stanęła Strona, Sprawa zaocznie nawet sądzona bydź ma, i Dekret Sądowy niewrzuszoną moc, i wykonanie mieć będzie.

XVI.

Od przywołania Sprawy aż do ostatniego iey końca, czyli ogłoszenia Dekretu całe postępowanie Sądu Seymowego, będzie zawsze iawne i publiczne: wszystko, co tylko do Sądów Seymowych w całym ciągu iakieykolwiek Sprawy należeć może, mowić, i pisać się ma ięzykiem Narodowym, i tego wszystkiego publikowania, i drukowania zupełna zostawuie się wolność. Arbitrom, którzy w milczeniu i powinnym dla Sądu uszanowaniu zachować się maią, przytomność na wszystkich Sessyach Sądowych, nigdy tamowana nie będzie, oprócz Inkwizycyi i Namowy, o których niżey.

XVII.

Sędzia Seymowy, który pierwszy z porządku prezydować będzie, mieysce w Sądzie naypierwsze zasiadać, głosy rozdawać, Sessye za porozumieniem się z Kollegami solwować, z ustępu przywoływać, i *paritatem Votorum* rezolwować ma.

XVIII.

XVIII.

Kiedykolwiek podana wprzod *consultivè* od Referendarzów Konkluzya czyli Propozycya do wotowania, iednomyślnością lub większością głosów przyięta nie będzie, naówczas każdemu zasiadaiącemu Sędziemu Propozycye do wotowania formować i podawać wolno: które ieżeli iednomyślnością przyięte nie będą; dwukrotnemi głośno, a trzeci raz sekretnemi koniecznie wotami decydowane zostaną. Referendarz po ogłoszeniu *pluralitatis Votorum*, Regestr wotów głośnych trzymaiącemu Pioro *ad Acta* oddawać powinien.

XIX.

Każda Rezolucya Sądu iednomyślnością, lub większością wotów zapadła, natychmiast pod dniem swoim w Sentencyonarz zapisana, i zaraz przed zakończeniem Sessyi Sądowey od Prezyduiącego, i dwóch Sędziów po iednemu z innych dwóch Prowincyi podpisana bydź ma. Prócz tego ma bydź porządnie utrzymywany Protokuł Sądowy, w którym każda Sessya Sądowa pod dniem swoim, i wszelka iakakolwiek bądź czynność Sądu Seymowego, ma bydź zapisana.

XX.

Co się tycze Akcessoryów ustanawiamy: aby Sąd Seymowy ciągle wysłuchawszy porządnie czynionych wszelkich wniosków i odpowiedzi Stron względem wszystkich, iakie tylko w przypadłey Sprawie mieysce mieć mogą materyi Akcessoryów, to wszystko cokolwiek Strony w materyach Akcessoryów przełożyły, w całkowitym obięciu wziął na Namowę. Na którey nayprzód Referendarze krótko i dokładnie rzecz całą z obudwóch Stron przełożą Sądowi, i wypadaiące z całey osnowy Konkluzye *consultivè* na Piśmie podadzą; Potym Sąd na podane od Referendarzów, lub od którego Sędziego, wedle powyższego opisu, wotuiąc Propozycye, wszystkie wniesione wątpliwości w materyach Akcessoryów Rezolucyami swemi razem załatwi.

XXI.

Sąd Seymowy w tym wszystkim, cokolwiek nie sprzeciwia się wyraźnemu Prawu, tak w Akcessoryach, iak i w samey Sprawie nie odmówi obwinionemu zupełney wolności, sposobności, czasu i nawet pomocy do obrony i usprawiedliwienia się. Kiedykolwiek wypadnie potrzeba Inkwizycyi; wtedy do wysłuchania onych, albo cały Sąd przystąpi, albo z pośrzod siebie wybierze przez losy. Inkwizycye słuchane będą *semotis Arbitris* w komplecie nayrnniey Osob sześciu do Inkwizycyi wyznaczonych. Oprócz tego każdy Sędzia Seymowy, iako i Referendarze znaydować się mogą. Każdy arkusz osobny wszyscy Sędziowie Inkwizycyi przytomni, aż do ostatniego arkusza podpiszą, a Inkwizycyą z iedney Strony ieden Sędzia, a z drugiey drugi Sędzia własnemi rękami pisać będą. Każdy zaś Punkt w Inkwizycyach, skoro napisanym zostanie, natychmiast głośno ma bydź przeczytany, końcem uniknienia wszelkich omyłek i niedokładności.

XXII.

Po zakończonych Inkwizycyach, i na Sessyi Sądowey *in pleno* przeczytanych, Referendarze wypadaiące z tychże Inkwizycyi Konkluzye Sądowi *consultivè* na piśmie podadzą. Sąd Seymowy przed

decyzyą i ostatecznym wyrokiem, to wszystko, cokolwiek w Inkwizycyach tyczyć się może obwinionego, onemu wiernie i dokładnie kommunikować każe, i iego odpowiedzi osobiście przez uproszonego Obrońcę, lub Patrona uczynioney pilnie wysłucha.

XXIII.

Kiedy w uczynionych Inkwizycyach pokaże się przeciwność w zeznaniach i odpowiedziach Swiadków, naówczas Sąd Seymowy przystąpi do ich konfrontacyi, sprowadzaiąc razem dwóch, trzech lub więcey Swiadków, a nawet i wszystkich wedle ukazuiącey się potrzeby: Jeżeli zaś Sąd postrzeże przeciwność między zeznaniami obwinionego, a odpowiedziami Swiadków, natenczas ma bydź konfrontacya Swiadków z obwinionym. Jle razy także obwiniony zadanego sobie występku nie wyznaie, uczynionych, a sobie iuż kommunikowanych Inkwizycyi za prawne, zupełne, i należyte uznać niechce, ale owszem na swą obronę przytacza, albo 1*mo*. Ze wypytanie i wysłuchanie Swiadków nie iest ieszcze zupełne, i należyte, albo 2*do*. Ze odpowiedzi i zeznania Swiadków są sobie przeciwne, niedokładne, i excepcyom podległe, a ztąd żąda od Sądu Konfrontacyi, ta nigdy odmówiona bydź nie ma obwinionemu, który mieć będzie Prawo, *Nayprzód:* podać ieźli chce, pytania swoie do konfrontacyi Swiadków. *Powtóre:* znaydować się na niey przytomnym, i na swą obronę mówić, czynić pytania, odpowiedzi i excepcye. *Potrzecie:* Przybywaiącego lub znalezionego, a rzecz, o którą idzie wiedzącego Swiadka, lub Swiadków stawić, w każdym zaś przypadku równości świadectw sobie przeciwnych, Sąd przychylać się powinien do tych, które są za obwinionym.

XXIV.

Po odbytych wszystkich prawnych stopniach, które ostateczną Sądu Namowę poprzedać powinny, Sąd Seymowy wysłuchawszy na ustępie całey treści Sprawy od Referendarzów, krótko i dokładnie uczynioney, oraz ostateczney Konkluzyi *consultivè* od tychże Referendarzów na Piśmie podaney, przystąpi do ostatniego wyroku, w którym ma uznać, albo 1*mo*. Ze obwiniony zupełnie iest nie winny, albo 2*do*. Ze obwinionemu występek nie iest dowiedziony, albo 3*tio*. Ze obwinionemu zadany występek zupełnie iest dowiedziony. W pierwszym przypadku Sąd ma ogłosić zupełną wolność, niewinność i nieskażony honor Obwinionego, a na Delatora, ieźli w tey Sprawie znaydował się, kary Prawem oznaczone wskazać; w drugim przypadku Sąd obwinionego wolnym od Sądu i Kary ma uznać, równie iako i Delatora; w trzecim przypadku Sąd obwinionego uznać winnym i kary nań Prawem oznaczone wskazać ma. Ostateczney rozpoczętey Namowy Sąd nigdy przerywac nie ma, i wszyscy Sędziowie Seymowi do końca ostateczney decyzyi i zapisania oney w Sentencyonarzu na Sessyi Sądowey nieprzerwanie przytomni bydź maią.

XXV.

Sąd Seymowy nikogo winnym uznawać i na kary wskazywać nie ma na fundamencie prezumpcyi, lecz 1*mo*. Ten tylko ma bydź za winnego uznany, którego uczynek iest Prawem zakazany, a pewnemi i oczywistemi Dowodami okazany, 2*do*. Winnowayca przekonany na taką iedynie ma bydź wskazany karę, iaka wedle Prawa należy; Dowody zaś zupełnie, o uczynek przekonywaiące maią bydź te:

1*mo*.

1*mo*. Swiadectwo dwóch przynaymniey oczywistych przysięgłych Swiadków żadney nie podległych excepcyi. 2*do*. Pisma Autentyczne obwinionego iaśnie i niewątpliwie rzecz, o którą idzie, okazuiące. 3*tio*. Własne zeznanie Obwinionego, i rozmyślne na zapytanie odpowiedzi, widocznie rzecz, o którą idzie, wyłuszczaiące. 4*to*. Okoliczności zaś popełnionego występku fizyczne, lub moralne, tyle tylko w Sądzie mieć będą ważności, ile się z nich okaże pewności i oczywistości, za pomocą wzmiankowanych wyżey dowodów.

XXVI.

W każdym przypadku prawdziwey wątpliwości, tak względem Prawa, iako i względem Dowodów popełnionego występku, oraz względem rodzaiu i wielkości kary, Sąd Seymowy nie przeciwko Obwinionemu, lecz na stronę Obwinionego w wyrokach swoich wątpliwość rozwiązywać będzie.

XXVII.

Dekreta Sądów Seymowych, które maią bydź krótko, iasno, i dokładnie pisane, w przeciągu trzech dni naydaley po ostateczney sądowey namowie ogłoszone i publikowane będą. A exekucya onych do Marszałków Narodowych, wedle Prawa i zwyczaiu należeć ma. Po Dekrecie żadna Strona nic iuż do Sądów wnosić nie może, lecz ten, którego Sąd Seymowy wedle Artykułu XXIV. wolnym tylko od Sądu kary uznał, mieć będzie Prawo każdego czasu okazania zupełney swey w Sądzie Seymowym niewinności, skoroby wynalazł dostateczne na to Dowody.

XXVIII.

Cokolwiek do iakiey Sprawy w Sądach Seymowych ściągać się może, to wszystko w swych *respective* Xięgach i należytemi wedle Prawa Urzędowemi podpisami stwierdzone, w Kancellaryi czyli w Aktach Sądów Seymowych, ma bydź zachowane, z zupełną dla każdego czynienia Extraktów wolnością, przez Pisarza.

XXIX.

Obrani Sędziowie Seymowi w obecności Króla, i Stanów Seymuiących, a nie przytomni w obliczu Sądu Seymowego, wykonać maią Przysięgę, którey Róta będzie następuiąca: ,, Ja NN. przy-
,, sięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy Swiętey iedyne-
,, mu, iako Pensyi Zagraniczney nie biorę, i brać nie będę, i że
,, wybranym będąc do rozsądzenia Spraw Sądom Seymowym poleco-
,, nych, też Sprawy podług Boga, Prawa, sprawiedliwości i Dowo-
,, dów, sądzić będę, żadnemi względami, Przyiaźnią, lub niena-
,, wiścią, uwodzić się nie będę: Na Przyiaciela, bogatego, lub ubo-
,, giego względu żadnego mieć nie będę; Darów żadnych i obie-
,, tnic nie przyimę, i we wszystkim sądzeniu moim Boga, Prawo,
,, i sprawiedliwość za naypierwszy, i iedyny cel mieć będę. Tak
,, mi Panie BOZE dopomoż, i niewinna Męka Chrystusa PANA.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Litt."

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Mało-Polskiey do Deputacyi Seymo-

 wey.

wey. Jozef Korwin Kossakowski Biskup Infl: i Kurl: Nom: Kond: Bis: Wil: Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kaszt: Raciązki Deputowany z Senatu z Prow: Wielko Polskiey. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małopo. Waleryan Stroynowski Podkomorzy Buski, Poseł Wołyński wyznaczony do Deputacyi Seymowey. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Mało-Polskiey. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyńsk: Deput: z Prowincyi Wielko-Polsk. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogrodz: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielko. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielko-Polskiey. Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deput: do Konstytucyi. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputat do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt: Jozef Weysenhoff Deputowany z Prowincyi Litewskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale, ejusdem Offerenti eidem prævia Offici sui Quietatione est extraditum.

PUCHAŁA
mpp.

Legi Moraczewski.

Sub eodem Actu.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis illius Constitutionem Infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis =

250

SĘDZIOWIE SEYMOWI

Obrani Roku 1791.

z SENATU.

z Prowincyi Mało-Polskiey.

WW. Sołtyk Kasztelan Wiślicki.
Zeleński Kasztelan Biecki.
Szydłowski Kasztelan Zarnowski.
Ryszczewski Kasztelan Lubaczewski.

z Pro-

z Prowincyi W. X. Lit.

Przewiel: Xże Massalski Biskup Wileński.
Xże Giedroyć Biskup Zmudzki.
WW. Plater Kasztelan Trocki.
Chomiński Woiewoda Mścisławski.

z Prowincyi Wielko-Polskiey.

Czapski Woiewoda Chełmiński.
Moszczeński Kasztelan Łędzki.
Kossowski Kasztelan Inowłodzki.
Lasocki Kasztelan Gostyński.

z STANU RYCERSKIEGO.

z Prowincyi Mało-Polskiey.

UUr: Mikułowski Pisarz Ziem: Radom: Poseł Sandomirski.
Proskura Ssta Tuczapski Poseł Kiiowski.
Stroynowski Podkom: Buski Poseł Wołyński.
Wybranowski Stolnik i Poseł Lubelski.
Wężyk Rudzki Podsto: Wiślicki, Poseł Ziemi Mielnickiey.
Grocholski Miecznik Koronny Poseł Bracławski.
Szczeniowski Podsędek i Poseł Bracławski.
Krasicki Ssta Korytnicki, Poseł Czerniechowski.

z Prowincyi W. X. Lit.

UUr: Czyż Sędzia Grodzki i Poseł Wileński.
Korsak Sędzia Ziem: i Poseł Wileński.
Nagurski Podkomorzyc i Poseł Zmudzki.
Zdzitowiecki Szambelan J. K. Mości Poseł Smoleński.
Łappa Pisarz Ziemski i Poseł Starodubowski.
Niemcewicz Sędzia Grodzki i Poseł Brzeski Litt:
Jeleński Stta i Poseł Mozyrski.
Oskierko Stta Bahrymowski Poseł Rzeczycki.

z Prowincyi Wielkopolskiey.

Potocki Krayczyc Koronny, Poseł Poznański.
Zielonacki Komornik Graniczny i Poseł Kaliski.
Biernacki Stolnik Piotrkowski Poseł Kaliski.
Poniński Woyski i Poseł Gnieznińśki.
Kretkowski Podstoli i Poseł Łęczycki.
Zakrzewski Stta Radziejowski Poseł Brzeski Kujawski.
Sobolewski Stta i Poseł Warszawski.
Leszczyński Cześnik i Poseł Rawski.

Stanisław Nałęcz Małachówski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marsałek Konfederacyi W. X. Litt:

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski, z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bis: Infla i Kur:

i Kur: Nom: Koad: Bis: W. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt. do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Moscowski Kaszt: Raciązki Deputowany z Senatu z Prow: Wielkopolskiey. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małop: Jan Ossoliński Starosta, i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopol: Jozef Weysenhoff Deputowany z Prowin: Litewskiey. Celestyn Sokolnicki Stol: i Poseł Poznan: Deputowany z Prowincyi Wielkop: Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deputowany z Prowincyi Wielkop: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Wyszog: Deputowany z Prowin: Wielkopol: Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Offerenti eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mp.

Legi Papiński

27

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Trigesima Prima Mensis Maij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD officium & Acta praesentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacrae Regiae Maiestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confaederationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta praesentia porrexit, tenoris talis:

251.

Jus aggratiandi na śmierć wskazanych.

KROL mieć będzie *Jus aggratiandi* na śmierć wskazanych prócz *in Criminibus Status*; Co się tak ma rozumieć. *1mo.* KROL nie będzie mógł aggracyować na śmierć wskazanych w Sądach Seymowych za występki w Rozdziale o Sądach Seymowych przepisane. *2do.* Na śmierć wskazanych w Sądach Woyskowych. *3tio.* Ani wskazanych na śmierć w którymkolwiek Sądzie Ostatecznym za wszelkie zaboystwa, kradzież Skarbu Publicznego i wszelkie Naiazdy. W innych zaś występkach *Jus aggratiandi* dla wskazanych na śmierć, ma się rozumieć zamienienie kary śmierci na karę wiecznego więzienia; A do takowey decyzyi Królewskiey w Straży, którykolwiek Minister w niey zasiadaiący, zachowuiąc się podług Praw, podpisać się ma.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Litto.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Helmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Seymowey. Józef Korwin Kossakowski Bisk: Insl: i Kurl.

i Kurl. Nomi. Kos. Bis. Wil. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputat z Senatu Prowincyi Małopolskiey mp. Tadeusz Mostowski Kaszt. Raciązki Deputowany z Senatu z Prowincyi Wielkopolskiey. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małopol. Michał Odrowąż Straż Podsędek Ziemski Radomski Poseł Wdztwa Sandomirskiego z Prowincyi Małopolskiey Deputowany. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Jzf Zabieło Poseł Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Depuat do Konstytucyi z Prowincyi Wo. Xa Littgo. Celestyn Sokolnicki Stol: i Poseł Poznań: Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deputowany z Prowincyi Wielkopol. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Offerenti eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA

mp.

Lectum per Krosnowski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Sexta Mensis Junii, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

252

Ad Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio Actisque Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

STRAŻ.

I.

Skład Straży.

Straż Praw czyli Rada Królewska do dozoru całości, i exekucyi Praw Krolowi d dana, składać się ma:

1mo. Z Prymasa, iako Głowy Duchowieństwa Polskiego, to iest: Pierwszego w rzędzie Hierarchii Duchowieństwa Korony Polskiey i W. X. Lit: i iako Prezesa Kommissyi Edukacyiney; Prymas szczególnie pod niebytność swoią zastąpionym bydź ma w obowiązkach swoich w Straży przez pierwszego w porządku Biskupa przytomnego.

2do. Z Piąciu Ministrów, to iest: z iednego Marszałka iako Ministra Policyi, z iednego Pieczętarza iako Ministra Pieczęci w Straży, z iednego Ministra *Belli*, z iednego Podskarbiego iako Ministra Skarbu, z drugiego Pieczętarza iako Ministra do Spraw Zagranicznych.

3tio. Następca Tronu z małoletności wyszedłszy, i Przysięgę na Konstytucyą Rządu Polskiego wykonawszy, na wszystkich Straży posiedzeniach, lecz bez głosu, przytomnym bydź może.

4to. Marszałek Seymowy iako na dwa lata wybrany wchodzić będzie w liczbę Osób Straż składaiących, a pod niebytność Marszałka, Vice - Marszałek w obowiązkach iego zastępowac ma, podług opisu Prawa o Seymie.

5to. Będzie w Straży dwóch Sekretarzów, z których ieden Protokuł Straży, drugi Protokuł Spraw Zagranicznych utrzymywać maią.

6to. Król co dwa lata na Seymie Ordynaryinym nominować będzie do Straży iednego z Ministrów od każdego Administracyi wydziału: A nominacya takowa zapisana bydź ma w liczbę uchwał Seymowych. Nominowanych raz Ministrów w przeciągu lat dwóch oddalać od Straży nie może. Nominowany Minister do Straży, Urzędu swego rezygnować nie może, tylko na Seymie Ordynaryinym, a to po zdaniu Sprawy z Urzędowania swoiego.

7mo. W przypadku śmierci Ministra w Straży zasiadaiącego, Król natychmiast *Ministerium* wakuiące konferować ma, a potym nominować do Straży Ministra z tegoż Administracyi wydziału, w którym zawakowało *Ministerium* w Straży.

8vo. Po dwóch latach, wolno Królowi na Ordynaryinym Seymie odmienić Ministrów w Straży zasiadaiących, lub onych potwierdzić na dalszy czas, ieżeli który z nich na Seymie od Urzędu Ministra oddalonym nie będzie.

9no. Sekretarzów do Straży Król nominować ma na lat dwa, z liczby Sekretarzów, Referendarzów i Pisarzów Narodowych, z mocą odmiany, lub potwierdzenia onych.

10mo. Kancellarya Straży do Interessów wewnętrznych będzie po dozorem Ministra Pieczęci w Straży. Gabinet zaś do Expedyczy Spraw Zagranicznych będzie pod dozorem Ministra Interessow Zagranicznych.

II.

Sposób czynności Króla w Straży.

1mo. Wszystkie Decyzye w Straży roztrząsane będą przez Ministrów w Straży zasiadaiących, zebranych na Radę w czasie przepisanym, lub za zawołaniem Króla.

2do. Decyzya Królewska po wysłuchanych wszystkich zdaniach przeważać powinna.

3tio. Każda takowa decyzya wychodzić będzie ze Straży pod imieniem Królewskim z podpisem ręki Jego, extraktem z Protokułu, i pod Pieczęcią Straży.

4to. Zadna decyzya Królewska w Straży do posłuszeństwa obowiązywać nie może, i dopełnioną bydź niema, ieżeli podpisaną nie będzie przez iednego z Ministrów zasiadaiących w Straży. Prymas lub Biskup mieysce Iego zastępuiący, decyzyi Królewskiey podpisywać nie może.

5to. W przypadku, gdyby żaden z Ministrów w Straży zasiadaiących decyzyi Królewskiey podpisać niechciał, Król odstąpi od tey decyzyi. A gdyby przy niey upierał się, Marszałek Seymowy upraszać będzie o zwołanie Seymu gotowego; ieżeli Król zpóźniać będzie zwołanie Seymu, Marszałek to wykonać powinien podług Prawa.

6to. Wszelkie decyzye ze Straży wydawane bydź nie mogą, tylko do oddzielnych Kommissyi Rządowych pośrzedniczych, i te do posłuszeństwa obowiązywać będą. A iako za wszystkie decyzye Króla w Straży sobie przesłane nie będą w odpowiedzi Seymowi, tylko Minister decyzyą Królewską podpisuiący, tak tymże decyzyom Królewskim zawsze posłusznemi bydź winne, pod odpowiedzią w Sądach Seymowych za nieposłuszeństwo; W przypadku zaś, gdyby która z oddzielnych Kommissyi Rządowych pośrzedniczych odebrawszy iakie zalecenie przez decyzyą Króla w Straży, osądziła większością głosow też zalecenie bydź przeciwnym Prawu, wtedy *provisoriè* posłu-

słuszna będąc w wykonaniu takowey decyzyi, poda nieodwłocznie Uwagi swoie Krolowi w Straży, a gdyby Krol nie skłaniał się do tych uwag, ma upraszać Krola o zwołanie Seymu gotowego, gdyby zaś Krol Seymu nie zwołał, ma o to podać na piśmie żądanie swoie Marszałkowi Seymowemu. Decyzye zaś Krola w Straży do wszelkich Sądów *Ultimæ Instantiæ*, tudzież do Sądów Ziemiańskich wychodzić nie będą, tylko w sposobie ostrzeżenia i napomnienia.

7mo. Wszystkie Interessa Zagraniczne będą sprawowane między Królem a Ministrem Spraw Zagranicznych, waruiąc doniesienia w Straży o stanie Negocyacyi z Państwami Zagranicznemi.

8vo. Król ułoży Ordynacyą, w ktorey czas pewny na Sessye Ordynaryine Straży, tudzież obowiązki Sekretarzów i Kancellaryi przepisane bydź maią.

III.

Obowiązki Ministrów w Straży tak ogólne, iako i szczególne.

1mo. Ministrowie w Straży zasiadaiący powinni bydź przytomnemi na Radzie, wyiąwszy choroby i oddalenia się na czas pewny za zezwoleniem Króla. Nieprzytomność Ministra na Radzie, ma bydź zapisana w Protokule Straży z wyrażeniem przyczyny tey nieprzytomności.

2do. Wszyscy Ministrowie w Straży winni Królowi zawsze wierną dawać radę i zgodną z dobrem Narodu, oraz z Prawami Kraiowemi.

3tio. Przy każdey decyzyi Krolewskiey w Straży zapadłey, i przez Ministra iednego podpisaney, przytomny Minister innego zdania, to zdanie swoie w Protokuł zapisze, inaczey rozumiany będzie za zgadzaiącego się na decyzyą wypadłą.

4to. Prymas czyli Biskup mieysce iego zastępuiący, Minister Policyi, Minister *Belli*, i Minister Skarbu w Straży zasiadaiący powinni będą. *1mo.* Prawa i zalecenia wszelkie Seymowe do Kommissyi Rządowych pośrzedniczych, do ich udziału należących, przesyłać. *2do.* Rapporta od tychże Kommissyi do ich udziału należących, odbierać, i one Królowi i Straży oddawać w czasie przepisanym. *3tio* Decyzye Królewskie sposobem w wyższym Artykule opisanym zapadłe, do tychże Kommissyi do wykonania przesyłać. *4to.* Donosić Królowi w Straży o tym wszystkim, w czymkolwiek dostrzegą w Kommissyach do udziału swoiego należących, albo zaniedbanie Prawa, albo onego przestąpienie.

5to. Ministra Pieczęci w Straży obowiązkiem będzie. *1mo.* Prawa i zalecenia Seymów do Magistratur Sądowniczych ściągaiące się, tymże Magistraturom przesyłać. *2do.* Odbierać Rapporta od Magistratur Sądowniczych, co do Regestrów Sądowych w czasie z Prawa przepisanym odsądzonych, tudzież co do przytomności Sędziów i zachowanego Kompletu. *3tio.* Donosić Królowi w Straży o nie zachowaniu Prawa w wymienionych przypadkach, przez też Magistratury. *4to.* Przesyłać tymże Magistraturom Sądowniczym ostrzeżenia, i napomnienia w wymienionych przypadkach przez decyzyą Króla w Straży zapadłą. *5to.* O wyszłych Sigillatach, tak z własney Kancellaryi, iako też i innych Pieczętarzów, Królowi donosić. *6to.* Do wszelkich decyzyi Królewskich w Straży zapadłych, przez Ministra podpisanych, Pieczęć Straży przykładać, czego odmawiać

 nigdy

nigdy nie będzie mu wolno. *7mo.* Kancellaryą w Straży do Interessów wewnętrznych mieć w pilnym dozorze, oraz całości i porządku iey dostrzegać.

6to. Rapporta wszystkie przez ręce Prymasa, lub Biskupa mieysce iego zastępuiącego, tudzież przez Ministrów wyż wyrażonych do Straży przychodzące, składane będą w Kancellaryi Straży do Interessów wewnętrznych.

7mo. Jeżeliby Prymas, lub Biskup mieysce Jego zastępuiący, tudzież Minister odebranych od udziału iemu należącego Rapportów, Straży i Królowi naydaley na pierwszey Sessyi nie podawał, wtedy też Rapporta od wyż wymienionych Kommissyi i Magistratur, prosto do Kancellaryi Straży przesyłane bydź maią. Gdyby zaś ktorykolwiek z nich zapadłey według Prawa decyzyi Królewskiey w Straży i przez Ministra podpisaney, przesłać tam, gdzie z Prawa należy, w czasie przeznaczonym zaniedbał, wtedy Kancellarya Straży dopełnić to winna.

8vo. Ministra do Spraw Zagranicznych obowiązkiem będzie. *1mo.* Utrzymywać ciągłą Korrespondencyą z Ministrami Rzplitey wszelkiego stopnia, i Konsulami u Dworów Zagranicznych. *2do.* Składać Konferencye z Ministrami Zagranicznemi przy Królu i Rzeczypospolitey rezyduiącemi. *3tio.* Tymczasowe z Zagranicznemi prowadzić Negocyacye, oraz tymczasowe i potoczne dla bespieczeństwa i spokoyności Kraiu załatwiać wynikaiące potrzeby, i o załatwionych zaraz Straży donosić. *4to.* Pilnować i dopominać się wykonania Traktatów; we wszystkich zaś przypadkach, któreby w Woynę między Obcemi toczącą się wciągały Rzplitę, o zwołanie Seymu gotowego dopraszać się, dać opiekę i bronić wszystkich Interessów politycznych i handlowych Rzplitey, niemniey każdego w szczególności Obywatela z innemi Narodami. *5to.* Utrzymywać wydatki Summy wyznaczoney przez Seym na potrzebę Interessów Zagranicznych. *6to.* Donosić w Straży o stanie Negocyacyi z Państwami Zagranicznemi. *7mo.* Mieć dozor nad Osobami sposobiącemi się do Dyplomacyi, i o zdatności ich Królowi donosić, Osoby do Poselstw Zagranicznych, do Nominacyi Królewskiey polecać, wyiąwszy Posłów wielkich, którzy na Seymach nominowani bydź maią. Wszyscy zaś Posłowie od Rzeczypospolitey do Dworów Zagranicznych nominowani przysięgać maią, na wierność Królowi, Rzeczypospolitey i Konstytucyi, a to podług Roty Prawem przepisaney. *8vo.* Kancellaryą do Spraw Zagranicznych mieć w pilnym dozorze, oraz iey porządku i całości dostrzegać. *9no.* Przekładać Królowi w Straży potrzebę zwołania Seymu gotowego w gwałtowney potrzebie do Prawa Narodu ściągaiącey się, a szczególniey w przypadku Woyny Ościenney. *10mo.* Na każdym Seymie Ordynaryinym, czynić relacyą obrotu politycznego Jnteressów Zagranicznych, tudzież zdawać Sprawę przed Deputowanemi od Seymu, tak z wydatku Summy na potrzeby Jnteressów Zagranicznych przeznaczoney, iako też i z tym czasowych Negocyacyi.

IV.

Dalsze obowiązki Ministrów i ich odpowiedzialność.

1mo. Gdy Ministrowie w Straży zasiadaiący, prócz tego, że są Radą Królewską, są oraz i Strożami całości Praw, szczególnym prze-

przeto obowiązkiem będzie Ministrów w Straży zasiadaiących, żadney takiey decyzyi Królewskiey nie podpisywać, któraby przeciwną była Prawu.

2do. Przeciwna Prawu decyzya każda będzie, przez którą Władza Wykonawcza przywłaszcza sobie moc stanowienia Prawa, lub onego tłómaczenia, która Podatki lub Pobory pod iakimkolwiek imieniem nakłada, długi publiczne zaciąga, rozkład dochodów Skarbowych przez Seym zrobiony odmienia, albo rozrządza te Summy Skarbowe, których szafunek przez Prawo wyraźne pozwolony nie iest teyże Władzy Wykonawczey, Woynę wydaie, Pokóy lub Traktat, lub iakikolwiek Akt Dyplomatyczny *definitivè* zawiera.

3tio. Każda decyzya w Straży przeciwna Prawu będzie, która wdaie się w Wyroki Sądowe, lub zawiesza skutek Dekretów, lub onych satysfakcyą nakazuie, choćby nawet pod pretextem zapytań Stron, Urzędów i Juryzdykcyi w wątpliwościach prawnych.

4to. Każda decyzya Straży za przeciwną Prawu miana będzie, która narusza Konstytucyą Rządu Rzplitey, oraz wolność Osoby, wolność mówienia, Pisania, i Drukowania, tudzież własność maiątku.

5to. Nakoniec każda decyzya w Straży przeciwna Prawu będzie, która narusza szczególne opisy Prawa, o Seymikach, Seymach, Kommissyach Rządowych, i innych wszystkich Magistraturach, oraz Urzędach, słowem, która narusza iakiekolwiek bądź Prawo nie zniesione.

6to. Każdy Minister w Straży, któryby takową decyzyą Królewską podpisał, odesłany do Sądów Seymowych, sposobem w Prawie o Seymach opisanym, ieźli o winę przekonany zostanie, karany będzie w tychże Sądach na Osobie i maiątku, według przepisu Prawa, o Sądach Seymowych: A iako żadna przyczyna uwalniać nie może Ministra od odpowiedzi za podpisanie decyzyi Królewskiey przeciwney Prawu, tak żaden Minister decyzyi takowey niepodpisuiący, pociągany do odpowiedzi nie będzie, za zdanie swoie i radę w Straży.

7mo. Minister do Spraw Zagranicznych w Straży, prócz wyż wyrażonych Przypadków, podobneyże odpowiedzi podpada na Seymie, gdyby podług przepisu Prawa sobie służącego, potrzebę zwołania Seymu Królowi w Straży przekładać zaniedbał.

8vo. Ministrowie w Straży będący, w żadnych Kommissyach i Magistraturach Sądowniczych zasiadać nie mogą.

V.

Obowiązki Marszałka Seymowego w Straży, tudzież Vice-Marszałka mieysce Jego zastępuiącego.

1mo. Marszałek Seymowy w decyzye Króla w Straży wdawać się nie ma.

2do. Obowiązkiem Jego będzie, gdyby Straż odebrawszy Zlecenie od Seymu, w przepisanym czasie tego zlecenia nie wypełniła, tedy Marszałek Seymowy, bądź to pod czas Seymu, bądź w ten czas, gdy Seymu nie będzie, do tey Magistratury, do ktorey też zlecenie ściąga się, przesłać one iest winien, pod odpowiedzią Seymowi.

3*tio.* Dostrzegać, aby Seym gotowy był zwołany przez Króla w przypadkach, iakie w Prawie o Seymach pod Artykułem III. w Punkcie 6*tym* są wyrażone.

4*to.* Gdyby w przypadkach potrzeby zwołania Seymu gotowego Prawem opisanych, Król wzbraniał się Seym zwołać, lub zwołanie onego zwłoczył, a Marszałek Seymowy uznałby konieczną i rzetelną potrzebę zwołania Seymu gotowego, tedy tenże Marszałek Seymowy wydać powinien Listy okólne, sposobem w Prawie o Seymach przepisanym w Artykule III. Punkcie 4*tym* do wszystkich Senatorów i Posłów, zwołuiąc onych na Seym gotowy, i powody zwołania tego wyrażaiąc; takowy obowiązek winien Marszałek dopełnić pod odpowiedzią Seymowi.

5*to.* Dla czego Marszałek Seymowy iest obowiązany widzieć wszelkie Protokuły Straży, tudzież Protokuły Spraw Zagranicznych, oraz wszelkie Expedycye Zagraniczne, tak przychodzące, iako i wychodzące, co nigdy mu zabronionym bydź nie może.

6*to.* Obowiązkiem Marszałka będzie ścisły sekret dochowywać w tym wszysskim, co się tycze Spraw Zagranicznych.

7*mo.* Marszałek Seymowy w ciągu funkcyi swoiey Marszałkowskiey, żadney inney funkcyi i Urzędu sprawować nie może.

8*vo.* Wszystko to samo służy i *Vice*-Marszałkowi Seymowemu, gdy ten według Prawa o Seymie pod Artykułem XVIII. w Punkcie 1*wszym* zawartym, mieysce Marszałka w Straży zastępować będzie.

VI.

Nominowani przez Króla Ministrowie do Straży, wykonaią przysięgę w obecności Króla i Stanów Seymuiących, a pod czas niebytności Seymu, w obecności Króla w Straży.

Rota Przysięgi dla Ministrów w Straży.

„ Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, w Tróy-
„ cy Swiętey Jedynemu na to: iż Pensyi Zagranicznych nie biorę,
„ i brać nie będę, iż wszelkie obowiązki i powinności Ministra w
„ Straży Prawem przepisane, gorliwie i wiernie dopełnię, w radzie
„ moiey Krolowi, od nikogo nie dependuiąc, podług Boga, Praw,
„ i sprawiedliwości, sprawować się będę, sekretu powierzonego nie
„ wydam, a cokolwiek szkodliwego na przeciw Osobie J. K. Mci
„ i Rzplitey dostrzegę, tego nie zamilczę, i wiernie J. K. Mci w
„ Straży doniosę; zgoła w całym Urzędowaniu moim nie uwodząc
„ się żadnemi względami, przyiaźnią, lub nienawiścią, darów ża-
„ dnych i obietnic nie przyimuiąc, Boga, Prawo, i sprawiedliwość,
„ za iedyny cel mieć będę. Tak mi Boże dopomoż i niewinna Sy-
„ na Jego Męka.

VII.

O Sekretarzach Straży.

1*mo.* Sekretarz Straży do Interessów wewnętrznych, tudzież Sekretarz Gabinetu do Expedycyi Spraw Zagranicznych, przysięgną przed Królem na pierwszey Sessyi w Straży na Rotę następuiącą.
„ Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Tróycy Swię-
„ tey Jedynemu na to: iż Pensyi Zagranicznych nie biorę, i brać
„ nie

„ nie będę, iż wszelkie obowiązki, i powinności Prawem przepisa-
„ ne, gorliwie i wiernie dopełnię, sekretu nie wydam, Protokuły
„ pilnie, i wiernie utrzymywać, oraz dochowywać będę; zgoła w
„ całym Urzędowaniu moim, darów żadnych, i obietnic nie przyi-
„ muiąc, Boga, i Prawo za iedyny cel mieć będę. Tak mi Boże do-
„ pomoż i niewinna Syna Jego Męka. „

2do. Gdyby który z Sekretarzów wyż wymienionych wykroczył przeciwko przysiędze swoiey, w Sądach Seymowych z woli Seymu odpowiadać ma.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Jozef Korwin Kossakowski Bisk: Infl: i Kurl: Nom: Koad. Bis: Wil. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z SenatuProwincyi Małopolskiey *mp.* Tadeusz Mostowski Kasztelan Raciązki Deputowany z Senatu z Prow: Wielkopolskiey. Michał Odrowąż Strasz Podsędek Ziemski Radomski Poseł Woiewództwa Sandomirskiego z Prowincyi Małopolski Deputowany Jozef Kociełł Rotmistrz Kaw. Nar. Woyska Wo Xsta Litto Poseł Pttu Oszmiań: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Litewskiey. Tomasz Wawrzecki Chorąży W. X. Litto Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi. Celestyn Sokolnicki Stol: i Poseł Poz. Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deputowany z Prowincyi Wielk. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jan Paweł Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus quidem Constitutionis superius præinsertæ in Acta Præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Eidem Offerenti, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

HERMAN
mpr.

Lectum per Chrościcki.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Decima Quinta Mensis Junii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, eidem Officio & Actis illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis:

Warunek względem Lenności w W. X. Litt: 253

LEnności w W. X. Litt: Aktem Unij, Statutem Litewskim, i Konstytucyami 1661. i 1677. Roku z Dobrami Ziemskiemi porównane, i poźnieyszemi Konstytucyami stwierdzone, w teyże naturze zachowuiemy i utwierdzamy; a te Lenności, które od Unij aż dotąd na Seymach osobnemi Konstytucyami w Dziedzictwa zamienione zostały, za Dobra Dziedziczne deklaruiemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Lit: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Jozef Korwin Kossakowski Bis: Infl: i Kur: Nomi: Koad: Bisk: Wil: Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego, wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Alexander

der Linowſki P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małop: Jan Ossoliń ſki Staroſta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolſkiey. Jozef Kocieł Rotmiſtrz Kawaleryi Narodowey Poseł Oszmiańſki Deputowany do Konſtytucyi z Prowincyi W. X. Littgo Tomasz z Skrzetuſzewa Wawrzecki Chorąży W. X. Litt: Poseł Brasławſki Deputowany do Konſtytucyi. Celeſtyn Sokolnicki Stol: i Poseł Pozn: Deputowany z Prowincyi Wielkopolſkiey: Jozef Radzicki Podkomorzy Poseł Z. Zakrocz: Deput: do Konſt: z Prowincyi Wielkopolſkiey: Jan Łuszczewſki Poseł Sochaczewſki, Deputowany z Prowincyi Wielkopolſkiey Poſt cujus Conſtitutionis, in Acta præsentia Ingroſsationem Originale ejusdem, Offerenti eidem, prævia Officii sui Quietatione eſt extraditum.

S W I E S Z E W S K I
mpr.

Legi Roguſki

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Decima Quinta Mensis Junii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

254.

Zalecenie Kommissyi Skarbu W. X. Litt:

GDy Kommissya Skarbu W. X. Litt: dopełniaiąc Prawo na dniu Dwudziestym Maia, Roku Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiątego zapadłe, przyniosła Opinią Nam KRÓLOWI, i STANOM Seymuiącym względem Summ Konstytucyami Tysiąc, Siedmset, Sześćdziesiąt Osmego, Tysiąc, Siedmset, Siedmdziesiąt Piątego, i Tysiąc Siedmset, Siedmdziesiąt Szostego Roku, na Starostwach i Królewszczyznach przyznanych; względem zaś Summ wyższemi nad wspomnione Konstytucye Prawami ròwnież na Starostwach i Królewszczyznach zabeśpieczonych, które wytrzymane zostały, lub nie? Gdy taż Kommissya determinacyą swoią do Aktoratu odesłała; Przeto My KROL, za zgodą STANOW Rzeczypospolitey, chcąc takowe Summy iak nayprędzey mieć wylikwidowane, zlecamy Kommissyi Skarbowey W. X. Litt: aby ta nie maiąc do tych czas Sądowości, w Extrakadencyi do tego szczególnie przypadku, Sądowe Sessye swoie miała, i *in*

Spa-

Spatio Trzech Miesięcy, takową Likwidacyą Nam KROLOWI i STANOM Seymuiącym przyniosła, a UUr: Instygatorów W. X. Litt: obowiązuiemy do Urzędowey pilności w rzeczy tyczącey się całości Skarbu Publicznego.

Stanisław Nałęcz Małachowſki Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marſzałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał A tt: Litt: Marſzałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Jozef Korwin Kossakowski Bis: Inſł: i Kur: Nomi: Koad: Bisk: Wil: Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego, wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małop: Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Kociełł Rotmistrz Kawaleryi Narodowey Poseł Oszmiański Deputowany do Konstytucyi z Prowincy W. X. Littgo Tomasz z Skrzetuszewa Wawrzecki Chorąży W. X. Litt: Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi. Celestyn Sokolnicki Stol: i Poseł Pozn: Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakrocz: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkopolski. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski, Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis, in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem, Offerenti eidem prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

S W I E S Z E W S K I.
mpr.

Legi Głębocki.

31

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Quarta Mensis Junij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus **Antonius** Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

255

KOMMISSYA POLICYI

I.

Skład Kommissyi Policyi.

1mo. KOmmissya Policyi Oboyga Narodów składać się będzie, z Marszałków Narodowych, którzy nie będą wezwani do Straży, tudzież z piętnastu Kommissarzy, to iest: trzech z Senatu, po iednemu z każdey Prowincyi, sześciu z Stanu Rycerskiego, po dwoch z każdey Prowincyi, i Sześciu Plenipotentów Miast na Seym, po dwoch z każdey Prowincyi.

2do. Wszyscy Kommissarze Policyi, obierani będą co dwa Lata na Seymach Ordynaryinych, sposobem Elekcyi przepisanym w Prawach, *O Seymie i o Miastach*, a na każdey takiey co Lat dwa Elekcyi, Kommissarze Policyi mogą bydź na dalszy czas znowu obrani.

3tio. Obranym na Kommissarza Policyi bydź nie może. 1mo. Kto nie ma od Roku niewątpliwey Possessyi dziedziczney, z Stanu Rycerskiego Ziemskiey, a Obywatel Miasta Mieyskiey, *respective* w swoiey Prowincyi. 2do. Kto nie był choć raz na Funkcyi Publiczney, to iest: z Stanu Szlacheckiego Posłem, Deputatem, lub w Kommissyi Woiewódzkiey, przez czas Prawem przepisany. 3tio. Ktokolwiek iest obowiązany aktualną służbą Woyskową. 4to. Kto iest w aktualnym Urzędowaniu Poselstwa na Seymie.

4to. Prezesem Kommissyi Policyi będzie ieden z Marszałków Narodowych, a w nieprzytomności Ich, pierwszy z Porządku Kommissarz. Prezesowi wolno iest podług upodobania Assessorów do Kommissyi wybierać i zapraszać, *cum voce consultiva*, co iednak nie będzie rozumiano za odbycie Funkcyi publiczney. Nigdy więcey

iak połowa Kommissarzy, nie będzie mogła oddalać się; a komplet Kommissyi naymniey z pięciu Kommissarzów *cum voce decisiva* zawsze w przewyższaiącey liczbie Stanu Szlacheckiego, składać się ma. Pensye zaś nieprzytomnych na przytomnych rozdzielać się maią, względem czego Kommissya Ordynacyą sobie ułoży.

5to. Wyznaczamy każdemu Kommissarzowi Pensyą roczną taką, iaką im przy Tabelli Expens publicznych stanowiemy, do którey Marszałkowie, iako pensyą Ministrowską opatrzeni należeć nie będą. Gdyby który Kommissarz umarł, pensya przez niego nie dosłużona w Skarbie Publicznym zostać ma. Żaden zaś Kommissarz, gdy iest podległy odpowiedzialności, zrzekać się ani ustąpić Urzędu pod żadnym pozorem nie może.

6to. Kommissya Policyi mieć będzie Pisarza Possessyonata, którego iednomyślnością, lub większością głosów sekretnych obierze. Urząd Pisarza dożywotni będzie, lecz nikomu przedanym, ani ustąpionym bydź nie może; przeto dobrowolna Urzędu tego Rezygnacya na Piśmie uczyniona, podaną Kommissyi bydź ma, i w Protokuł wpisaną wraz z Rezolucyą Kommissyi będzie. Poczym Kommissya do Elekcyi nowego Pisarza z pomiędzy Officyalistów swoich przystąpi. Obowiązki Pisarza są. *1mo.* Na Sessyi zasiadać *cum voce consultiva*. *2do.* Trzymać Protokuł Kommissyi. *3tio.* Mieć zwierzchni dozor Kancellaryi i *Archiwi* Kommissyi. *4to.* W Sądach Kommissyi Pióro trzymać i Dekreta pisać. Nadto Kommissya ułoży liczbę i płacę potrzebnych sobie Officyalistów w równey proporcyi z każdey Prowincyi, z których żaden Urzędu swego przedać, ani ustąpić nie będzie mógł, i takowy układ Seymowi do potwierdzenia poda.

7mo. Marszałkowie, Kommissarze, i Officyaliści Kommissyi Policyi w żadnym Sądzie suspensy brać nie będą mogli, lecz w przypadku potrzeby wykonania Przysięgi, po iey dopełnienie wszelkie Juryzdykcye odsyłać ich będą do mieysca, gdzie się Kommissya agituie.

8vo Przez czas Urzędowania swego, ani Kommissarz Policyi, ani Jey Officyaliści w żadney inney Kommissyi, lub funkcyi bydź nie mogą.

II.

Władza Kommissyi.

Władza i Zarządzanie Kommissyi powierzone dla ustanowienia i utrzymania powszechnego porządku w Państwach Rzeczypospolitey rozciągać się maią, na to wszystko, co się tycze. *1mo.* Bespieczeństwa i spokoyności publiczney. *2do.* Wygody publiczney. *3tio.* Sądowości i Urzędników Policyi, bez przestąpienia iednak następuiących przepisów, pod odpowiedzią w Sądach Seymowych.

III.

Granice Władzy Kommissyi.

1mo. Nie będzie mogła Kommissya Policyi nic czynić, stanowić, nakazywać, lub zakazywać, coby naruszało przyrodzone, i zabespieczone ustawami Rzeczypospolitey Prawa wolności, i własności osobistey Obywatelów, i przechodniów.

2do.

2do. Nie będzie mogła pod żadnym pozorem długów publicznych zaciągać, ani funduszów mieyscowych przenosić, ani nakazywać iakiegokolwiek bądź gatunku podatków; danin, opłat, iedynie do samowładności Rzeczypospolitey należących.

3tio. Nie będzie mogła wdawać się pod żadnym pozorem w inny wydział Władzy innym udzielnym Władzom i Magistratum powierzoney.

4to. Ponieważ tylko Miasta wolne Rzplitey są właściwie podległemi Rządowi, i rozkazom Kommissyi Policyi; przeto prócz niektórych wyłączeń wyrażonych w niższym opisie iey obowiązków, nie będzie mogła do Miast, i Wsiów Dziedzicznych Obywatelskich rozciągać inney władzy, prócz dawania rady i ostrzeżenia. Dlaczego do żadnych Maiątków, domów, i mieysc własnością Ziemiańską będących, i do Rządu Mieyskiego nie należących, ani do wewnętrznego w nich obeyścia się bynaymniey wdawać się niepowinna, tym mniey ieszcze żadnego tey Ziemi Właściciela z powodu taiemney delacyi, lub iakich taiemnych wiadomości, imać, przytrzymywać, więzić, ani pozywać nie może.

5to. Dlaczego wszelkie gatunki szpiegowania i rewizyi w mieszkaniach i gruntach Ziemiańskich, lub w uczynkach, i zabawach Obywatelów, iak naysurowiey są iey zabronione.

6to. Jako zaś wszelkie rozporządzenia Kommissyi, maią bydź tylko skutkiem Praw, i Ustaw Rzplitey, tak nie wolno będzie iey żadnego takiego rozkazu wydawać, ktoryby na sobie nosił Akt Prawodawstwa.

IV.

Co do Władzy i Obowiązków Kommissyi, względem beśpieczeństwa, spokoyności ogólney całego Kraiu.

Władza i Obowiązki Kommissyi na zachowanie beśpieczeństwa i spokoyności powszechney są:

1mo. Czuwanie na wszelkie bunty, rozruchy, rozboie, zabóystwa, gwałty, między któremi ma się liczyć, przeymowanie, rozpieczętowanie i zmyślanie Pieczęci, Listów na Pocztach, tudzież na kradzieże, iawną rozpustę, i zgorszenia.

2do. Czuwanie na obyczayność powszechną i wszelkie sposoby zysku, z samego zwodzenia, i oszukania Ludzi, gry azardowne, czyli niszczące Maiątki w Domach i mieyscach Publicznych, wstrzymywanie żebractwa, i włóczęgi, a przeto szczególnieysze dozieranie Ludzi nie maiących żadney osiadłości, Stanu, Professyi, Rzemiosł, Służby, ani żadnego pewnego do życia sposobu.

3tio. Doglądanie iak nayściśleysze tego wszystkiego, co należy do zachowania i pewności zdrowia Ludzkiego; a przeto ułożenie, i zachowania porządku względem Lekarzów i Lekarstw, Chirurgów, Cyrulików, Aptekarzów, Aptek, i sztuki babienia, a to znosząc się z Kommissyą Edukacyiną.

4to. Dawanie dobroczynney pomocy w rozmaitych przypadkach pospolitych i szczególnych, w zdarzeniach pożarów, powodzi, gwałtownych wichrów, głodu, morowego Powietrza, zarazliwych chorób na Ludzi i na bydło, w niebeśpieczeństwach życia, a to obmyśleniem i wykonaniem takich środków, któreby w niczym nie naruszały

ruszały Praw Obywatelskich, lub na które ostrzeżeni Właściciele dobrowolnie przystać mogą.

5to. Stanowienie wszelkich rozporządzeń i przepisów, tyczących się Policyi, które będą skutkiem Ustaw Rzplitey, względem Obywatelów przychodniów, i przechodniów; Pilnowanie, ażeby według przepisów i warunków Prawa, wolność pisania i drukowania pewną i nienaruszoną była; Dlaczego żadne Przywileie *Exclusionis* mieysca mieć nie maią. Jako zaś wszelkie dzieło drukowane iest własnością Autora, tak przez całe życie iego do niego tylko należeć będzie, przeto żadnego przedrukowania tegoż samego Dzieła z uszkodzeniem tey własności Kommissya nie dozwoli, aż do śmierci Autora, po którey Dzieło iego staie się własnością publiczną. Pod wyraz tegoż samego Dzieła nie będą mogły bydź podciągane inne Dzieła podobne lub podobny tytuł maiące. Ułożenie i utrzymanie w całym Kraiu iednostayności miar i wag, a stosunek onych do miar, i wag zagranicznych, wydrukowany w kraiu publikować, ponawiaiąc to według potrzeby. Dochodzenie, i powzięcie wiadomości z Rapportów Kommissyi Woiewódzkich i Miast o ludności, urodzaiach, Jarmarkach, Targach, obfitości i cenie rozmaitych produktów, Towarów i Rękodzieł w różnych mieyscach, o przeszkodach, lub pomocach w Rolnictwie, Handlu i Rzemiosłach, o zwyczaynych i niezwyczaynych chorobach i zarazach na Ludzi i Bydło, o zwyczaiach wszelkich zdrowiu, lub powodzeniu powszechnemu przeciwnych, względem tego wszystkiego bez rozkazowania, i wdawania się w domowe Właścicielów Ziemiańskich rozrządzenia, dla nich wydawać ma, i ogłaszać tylko swe ostrzeżenia i oświecenia. Jako zaś wszelkie rozporządzenia i przepisy tyczące się Policyi i pozwolone przez Prawo nie będzie mogła Kommissya inaczey wykonywać, tylko przesyłaniem onych do Exekucyi Kommissyi Woiewódzkich, co do Wsiów, i Zwierzchności Mieyskich, co do Miast tak odbieraiąc z Rapportów ostrzeżenia, i Dyspozycye przez te Kommissye i Zwierzchności *proiectivè*, a w nagłych przypadkach *provisorie* czynione, takowe dyspozycye potwierdzać, roztrząsać, odmieniać lub wcale uchylać według ustaw Rzplitey i prawideł, rzetelney potrzeby lub korzyści publiczney, nie odwłocznie powinna.

6to. Zarządzenie wszelkiemi Domami i mieyscami publicznemi dla bespieczeństwa i spokoyności powszechney przeznaczonemi, iako to więzieniami, które według potrzeby w całym Kraiu zakładać, wygodne i obszerne, Kommissyom Woiewódzkim i Urzędom Mieyskim zaleci, a szczególnie w Mieście Rezydencyonalnym Warszawie, tudzież Domami Poprawy, Rynkami, Ratuszami, Placami publicznemi i Ulicami; także mieć będzie dozor nad administracyą wszelkich dochodów przez Rzeczpospolitą na Obiekta Policyi przeznaczonych, tudzież funduszów na ten koniec uczynionych, lub czynić się mogących; równie rozkazywać wszelkim Urzędnikom, Officyalistom i Dozorcom Policyi, tychże napominać i sądzić, karać nieposłusznych i przestępnych; nikt zaś nie będzie mógł tamować i bronić publikowania wszelkich Rozrządzeń, Uniwersałów, Obwieszczeń, i Ostrzeżeń, ktore Kommissya Policyi wydawać będzie, owszem we wszystkich Aktach Ziemiańskich i Mieyskich nieodwłocznie i darmo zaoblatowane, a we wszystkich Kościołach z Ambon, gdy o to rekwizycya zaydzie, ogłaszane i do drzwi Kościelnych przybiiane bydź powinny.

7mo. Nakoniec iako obowiązkiem Kommissyi Policyi iest, widzieć i zaradzać o wszystkim, cokolwiek się ściąga do dobrego i powszechnego porządku, tak każdemu Seymowi Ordynaryinemu, przez Nas Króla w Straży podawać będzie Proiekta, i planty po-

trze-

trzebnych Praw do doskonałego urządzenia Policyi, oraz przekładać naydogodnieysze sposoby dla wyexekwowania onych.

8vo. Dlaczego wszelkie inne oddzielne co do Policyi Kommissye za dawnemi Prawami i Reskryptami Nas Króla byłe, lub będące, tudzież Władze i Juryzdykcye przez Marszałków Narodowych dotąd względem tey Policyi sprawowane uchylamy, prócz osobnego opisu obowiązków Prezyduiącego w Kommissyi, a dozor całkowity teyże Kommissyi Policyi zlecamy. Waruiąc iednak, iż Sprawy rozpoczęte i niedokończone, lub zdarzyć się ieszcze mogące w Juryzdykcyi Marszałkowskiey odsądzane w niey będą aż do otworzenia Sądów Ziemiańskich, i urządzenia Sądów Mieyskich. Dzieła zaś przez Kommissye *Boni Ordinis* zaczęte, Kommissya Policyi dokończyć, i Officyalistom nadgrodzić każe.

V.

Co do Władzy i obowiązków Kommissyi względem beśpieczeństwa i spokoyności szczególney Miast wolnych Rzeczypospolitey.

Gdy do szczególnieyszego dozoru i rządu Kommissyi Policyi oddane są Miasta wolne Rzeczypospolitey, tudzież Przedmieścia, Wsie, i przyległości ich własne, będzie obowiązkiem Kommissyi zaprowadzić i utrzymywać w nich nieodmienny porządek; a przeto pilnuiąc iak nayściśleyszey Exekucyi Prawa o Miastach, i daiąc procz wyższego opisu w ogólności nieustanną baczność na niebeśpieczeństwo i spokoyność onych.

1mo. Odbierze całe *Archivum* po Departamencie Policyi, weyrzy w Remanent przez tenże Departament Seymowi w Rapporcie iego podany, tudzież odbierze *Archivum* całkowite po Kommissyi Brukowey w Warszawie, i Ekonomiczne po Juryzdykcyi Marszałkowskiey, oraz Domy i Składy do tey Juryzdykcyi przedtym należące.

2do. Akta, mieysce w Pałacu Rzeczypospolitey i Milicye Policyi dotąd Chorągwie Marszałkowskie zwane, obeymie: a te Milicye zawsze pod Rządem i Kommendą Prezyduiącego w Kommissyi będą.

3tio. Nakaże Lustracyą wszystkich Miast, a w nich wszelkich mieysc do dozoru Policyi należących, wszelkich funduszów, dochodow, Remanentów tak dawniey, iako i od zaczęcia teraźnieyszego Seymu, w Kassach Mieyskich zaległemi bydź powinnych, także i Składek na różne Obiekta Policyi przeznaczonych, wszystkich Urządzeń, zwyczaiów, i porządków dotąd zaprowadzonych, wszystkich Budynków tak publicznych iako i partykularnych, wszystkich Mieszkańcow z Klassyfikacyą aktualney Ludności, słowem: we wszystkich stosunkach poweźmie doskonałą wiadomość stanu i potrzeb Mieyskich, a cokolwiek zaraz poprawić lub ustanowić w nich będzie mogła, nieodwłocznie rozrządzi.

4to. Miasta wielkie zniosłszy się z Magistratami mieyscowemi, podzieli nieodwłocznie na Cyrkuły, a Cyrkuły na Wydziały.

5to. Pilnować będzie ustanowionego Prawem Przepisu o powinności Urzędników Policyinych, Mieyskich; wszelkie zaś rozporządzenia swoie inaczey wykonywać nie może, tylko przesyłaiąc ie do exekucyi Zwierzchności Mieyskiey.

6to. Dawać baczność na wszelkie takowe w Miastach Rzemiosła i roboty, które bez szczególney ostrożności mogłyby bydź szkodliwe, i niebeśpieczne, iako to: procz wyżey wymienionych Professyi tyczących

cych się zdrowia ludzkiego, Kuźnie, Browary, Rzeźnice, Jatki, Mydlarnie, Garbarnie, Piece Garncarskie, i t. d. w pośrzod Budynków albo Mieszkańców znayduiące się.

7mo. W Miastach pilnować będzie Kommissya: *1mo.* Sprawiedliwości nie tylko w miarach i wagach, ale też w cenie i gatunku rzeczy i Towarów. *2do.* Zniesie lub urządzi wszystkie koszta i trudności *w przyimowaniu do Cechów*, oraz wszelkie zwyczaie i uchwały *Cechów* przemysłowi i pospolitey korzyści przeciwne. *3tio. Mimo Przywileiów Cechowych* w każdey potrzebie i niedostatku publicznym będzie mocna Kommissya Policyi dawać wolność przedaży roboty i przemysłu, a względem tego wszystkiego stosować się zupełnie Kommissya będzie do ostatniego Prawa o Miastach i do zaręczoney wolności przez Ustawę Rządową każdemu przychodzącemu Człowiekowi z Zagranicy.

8vo. Ani Kommissyi Policyi, ani Miastom nie będzie wolno bez pozwolenia Rzeczypospolitey alienować Dobr i wszelkich Funduszów Miastom dla porządku i wygody onych nadanych, owszem Kommissya ściśle doglądać ma, aby wszelkie takowe Dobra i Fundusze Mieyskie arendowane były przez Lieytacye za poprzedzaiącym sześcio-niedzielnym Urzędownym Obwieszczeniem, pod dozorem Urzędników Policyi, a dochody w nich nigdy na prywatną, lecz zawsze na publiczną Miast potrzebę, wygodę, i ozdobę były obracane. A iako Kommissya przed Seymem, tak Miasta, i każdy zarządzaiący iakimkolwiek Funduszem na obiekta Policyi przeznaczonym, przed Kommissyą ściśle rachować się będą.

9no. Przestrzegać będzie Kommissya, ażeby odtąd żadne Miasta Długów nie zaciągały, Dobr nie zastawiały, Danin, Opłat, Akcyz, ani na rzeczy, ani na Towary, ani na Osoby przybywaiące, lub znayduiące się w Mieście nie nakładały, Domów i Placów, które są własnością publiczną na powiększenie dochodów swoich nie obracały; czego wszystkiego równie Kommissyi, iak Zwierzchnościom Mieyskim czynić nie wolno: Opłaty zaś różne dotąd po Miastach trwaiące, póty tylko Kommissya zachować dozwoli, póki Seym za podanym sobie od Kommissyi opisaniem onych nie uchwali albo zniesienie, albo utwierdzenie takowych opłat.

10mo. Długi dotąd od Miast zaciągnione i winne, Kommissya obrachuie, a środki, które znosząc się z Miastami, obmyśli dla spłacenia onych, Seymowi przez Króla w Straży do uwagi poda. A gdyby kto nieprawnie Dobra, lub iakiekolwiek użytki Miastom nadane posiadał, Kommissya dopomoże Miastom do prędszego odzyskania w Sądzie przyzwoitym. O składkach zaś dobrowolnych, przyczynach i celu onych zawsze Zwierzchność Mieyska donosić będzie Kommissyi.

11mo. Baczność mieć będzie Kommissya dla spokoyności lub bespieczeństwa Obywatelów Mieyskich, aby Woyska przechodzące, lub stoiące w Miastach, żadney krzywdy, szkody, lub uciemiężenia nie czyniły, aby w kwaterach, lub opłacie za nie żaden Obywatel nierównością ciężaru nie był ucisniony, a te kwatery lub opłaty za nie nigdy na Domy publiczne, lecz tylko na szczególne Obywatelów przez Zwierzchność mieyską naznaczane były.

12mo. Szczególnieyszym zaś będzie obowiązkiem Kommissyi, obmyślać i podać do wykonania w Miastach przyzwoite środki dla oddalenia i uniknienia pożarów, lub gwałtownych powodzi, dla prędkiego i skutecznego ratunku, także wspomagania zniszczonych Miast, Domów, i Osób w takowych przypadkach; a przeto na ten koniec w każdym Mieście starać się będzie o założenie Kass publicznych ogniowych i ratunkowych.

VI

VI.

Co do władzy i obowiązków Kommissyi względem wygody ogólney całego Kraiu.

1mo. Obowiązkiem Kommissyi będzie, mieć baczność podług opisów sobie służących, na wprowadzanie i uporządzenie tego wszystkiego, co stanowić może wygodę powszechną i szczególną w Kraiu: a nayprzód obfitość i tanność rzeczy do życia potrzebnych, łatwość w robotach, zamianach, przeyściach, przeiazdach, wolność przedaży wszelkich Produktów, a przeto skassowanie wszelkich Monopoliów na wygodę życia będących, a nie dozwalanie żadnych innych na przyszłość.

2do. Zarządzanie tym, co iest własnością pospolitą, służącą dla wygody handlu powszechnego wszystkich Obywatelów iako to: Trakty publiczne, spławy i brzegi, czyli lądy rzek, kanały publiczne, względem których znosić się będzie z Kommissyą Skarbową, Poczty konne, wozowe, i listowe, którym Kommissya Policyi da opiekę, nie wdaiąc się w rozrządzenia wewnętrzne onych, iako przez *Pacta Conventa* Nam Krolowi do życia oddanych, i przestrzegać będzie, ażeby Sprawiedliwość równie i wzaiemnie wymierzana była dla zarządzaiących Pocztami i Obywatelów; dla czego gdy Poczta od Obywatela ukrzywdzoną zostanie, a nie znaydzie Sprawiedliwości w Sądzie mieyscowym, lub Obywatel ukrzywdzony nie odbierze satysfakcyi od Zwierzchności Poczt, tedy Strony szukać Sprawiedliwości będą u Kommissyi Policyi. We wszystkich zaś szczegołach w tym punkcie wyrażonych rozrządzenia Kommissyi wszędzie równą exekucyą odbierać maią.

3tio. Także dozor nad temi własnościami powszechnemi, które służą wygodzie, zdrowiu, i zabawie pospolitey, iako to: Łaźnie, Zdroie, Szpitale, Domy miłosierdzia, Domy zaiezdne, gościnne, szynkowne, Traktyernie, ochędostwo powszechne, Teatra publiczne, mieysca przechadzki, gry, i wszelkiey rozrywki publiczney, z warunkiem iednak, iż procz Szpitalów i Funduszów na nie, które mieć chcemy wszędzie pod zupełnym dozorem i rządem Kommissyi, inne wymienione mieysca, gdy będą w Własnościach Ziemiańskich położone, nie rozkazom, lecz tylko oświecaniom i ostrzeżeniom Kommissyi poddane bydź maią.

4to. Opieka powszechna i dobroczynny ratunek dla wszelkiego ubostwa, nędzy, niedołężney starości, kalectwa, a na to rownie iak na zabieżenie prożnowaniu włoczęgów wyżey opisanych, i więźniów do rzemiosł, rękodzieł, i wszelkich robot publicznych, w których nędza i ubostwo za pracę użyteczną Kraiowi żywność znaydować będą dostarczać; także w wszelkich takowych robotach lub rękodziełach publicznych wzniecać emulacyą, dawać zachęcenia, stanowić nadgrody.

VII.

Co do władzy i obowiązków Kommissyi względem wygody szczególney Miast Rzeczypospolitey.

Nie tylko Kommissya Policyi obowiązaną będzie mieć dozor nad bespieczeństwem i spokoynością Miast Rzeczypospolitey, ale oraz sta-

rać się o zaprowadzenie do nich wygody powszechney, względem którey, procz wyższych ogólnych opisów, baczność mieć będzie.

1mo. W urządzeniu tego, co się ściąga do wygody wewnętrzney Miast, iako to: porządne bruki, ochędostwo ulic, przeniesienie Cmentarzów za Miasta, całość i ozdoba Domów i Budynków tak publicznych, iako i prywatnych, podniesienie, lub zniesienie zapadłych, także starych murów, placów pustych, a to iak nayprędzey, ieżeli są publiczne, ieżeli zaś prywatne, znosząc się z Właścicielami, i naznaczaiąc im czas nayblizszy, po którego upłyanieniu bez exekucyi rozkazów Kommissyi, takowe mieysca przedać przez Licytacyą, i pieniądze Właścicielom oddać nakaże. Bramy wiazdowe do Miast, mostów, bicie tam, grobel, rowów, wystawienie łatwych i pewnych portów rzecznych, urządzenie poiazdów publicznych transportowych dla Ludzi i rzeczy, znosząc się z Zwierzchnością Pocztową, oświecanie ulic w nocach, zwłaszcza zimowych i ciemnych, słowem: wszystko, co do ozdoby i łatwego znalezienia potrzeb i osłodzeń życia należy.

2do. Równie, co ściąga się do wygody przybytkowey i zewnętrzney z obfitości, dowozów, targów, i jarmarków, porządku w Kaffenhauzach, Austeryach, Karczmach, ułatwienia kommunikacyi i doniesień z Miasta do Miasta we wszystkich Rzplitey Kraiach, bez naruszenia iednak Praw Nam Królowi względem Poczt Kraiowych służących, wolności dla każdego dawania i używania wszelkich zabaw publicznych, wystawiania Teatrów, i grania na nich bez żadnych przeszkod, opłat, wyłączeń, skoro o tym uwiadomiona będzie Policya i da pozwolenie na piśmie.

3tio. Co się tycze pomocy i schronienia w nagłych przypadkach ucisku, słabości i ubostwa, a to dobrym urządzeniem Szpitalów, Domow miłosierdzia, a zwłaszcza Fabryk i robot publicznych, do których równie, iak i do Fabryk prywatnych Obywatelów, ze Szpitalów Domów podrzutków &c. dostarczać każe robotników, z warunkiem, ażeby zapłata tychże Szpitalów &c. wiernie dochodziła. Nakoniec pilnować uskutecznienia tego wszystkiego, co znayduiąc pod opisem ogólney Kraiu wygody, szczególniey i silniey, bo z mocą rozkazania do Miast Kommissya ma przystosować.

VIII.

Co do Władzy Sądowey Kommissyi Policyi.

Do Sądów Kommissyi Policyi należeć będą Sprawy następuiące.

1mo. O całość wszelkich w Kraiu Funduszów i dochodów ogólnych Miast na obiekta Policyi destynowanych, ieżeli tych Possessya nie iest kwestyonowana; Sprawy albowiem o windykacye takich dochodów należeć maią do właściwych Ziemiańskich i Mieyskich Juryzdykcyi, i tam Sprawy pilnowane tylko przez Plenipotentów będą.

2do. O zataienie Percept, nierzetelność, lub niedokładność wydatków i rachunków z tychże publicznych dochodów i funduszów, lub ich użycie bez wiedzy Kommissyi Policyi.

3tio. O niezachowanie przepisów Prawa Licytacyi z wolnym nakazaniem drugich, bez mocy iednak zmnieyszania dochodów pierwey okazanych.

4to. O nieposłuszeństwo Kommissyi Woiewodzkich, i Zwierzchności Mieyskich, na Rezolucye, dyspozycye, i rozrzędzenia Kommissyi Policyi, oraz Urzędników, i Dozorców exekwuiących iey Dyspozycye.

510.

5to. O zgwałcenie beśpieczeństwa Juryzdykcyi Kommissyi Osób, Kommissarzów, Urzędników, Officyalistów, i Dozorców Policyi w mieyscach gdzie z Urzędu znaydować się będą.

6to. O niezachowanie rozporządzeń Kommissyi, względem iednostayności miar i wag.

7mo. O przestępstwa Urzędników, Officyalistów, Dozorców, i Sług Policyi.

8vo. Zadnych innych Spraw Kommissya Policyi sądzić nie będzie mogła chociażby się kto poddał dobrowolnie pod iey Sąd. Jako zaś sprawy iey do sądzenia oddane, prędkiey potrzebuią decyzyi, przeto tak w pierwszey, iako w drugiey Instancyi używane bydź nie maią zwyczayne w innych Sądowniczych Magistraturach Indukty, i Repliki, lecz iedynie wszystko kończyć się ma przez Memoryały, z kommunikacyą Urzedowną tychże Memoryałów i odpisów na nie, tudzież Indagacyi Przysięgłych ieżeliby rzecz nie była obiaśniona dowodami na piśmie, co w Mieście naydaley w przeciągu trzech dni, w Kraiu zaś naydaley w czterech tygodniach ma bydź uskutecznionym.

9no. Z pomiędzy poleconych sobie spraw do sądzenia, Kommissya Policyi szczególnie tylko o zgwałcenie beśpieczeństwa swego, i swoich Kommissarzów, Officyalistów, Urzędników, i Dozorców, także o przestępstwa tychże w urzędowaniu sądzić będzie mogła, prosto w swym Sądzie ostatecznie: Inne zaś gatunki spraw iey do sądzenia powierzonych przechodzić maią przez pierwszą Instancyą Sądów właściwych Kommissyi Woiewódzkich i Mieyskich.

10mo. W tych Sądach Policyi pierwszey Instancyi ostatecznie i bez dopuszczenia Appellacyi sądzone maią bydź, tylko sprawy, nie przenoszące Złł: trzysta wartości, a kary Złł: Pięćdziesiąt, lub trzy dni więzienia; w większych zaś sprawach Appellacya dopuszczona bydź powinna do Kommissyi Policyi, którey wyroki będą iuż ostateczne, a prócz wydatków Prawnych dla Stron przyznawać się maiących, wszelkie kary pieniężne, nigdy na zysk sądzących sprawy Policyi przysądzane bydź nie mogą, lecz do Kassy ogólney Policyi na potrzeby Publiczne składane bydź powinny.

11mo. Tak w pierwszey iako w ostatniey Instancyi Kommissyi Policyi, Sprawy sądzone bydź maią, zawsze na Instancyą, czyli doniesienie Dozorców Policyi, w oznaczonych *respectivè* do ich dozoru Wydziałach; w przypadkach zaś przestępstwa Urzędników i Dozorców Policyi, każdy Possessyonat może bydź ich Delatorem do Kommissyi Policyi.

12mo. Kommissya Policyi ułoży dla Officyalistów, Urzędników, i Dozorców, swoich Instrukcye, a dla Sądów swoich pierwszey i ostatniey Instancyi Ordynacye, i te dla wiadomości powszechney publikować rozkaże.

13tio. Wyroki Ekonomiczne i Sądowe Kommissyi Policyi exekwowane będą, przez Milicyą Policyi, która gdyby do tey Exekucyi, lub do beśpieczeństwa publicznego nie wystarczała, tedy Kommissya Pomocy od Kommend Woyskowych wezwie. Milicya Policyi składać się będzie z dwoch Chorągwi, Koronney i Litewskiey dotąd Marszałkowskiemi zwanych. Co się zaś tycze wszelkich Milicyi Mieyskich, dla Exekucyi wyroków Policyinych i właściwych Juryzdykcyi, a oraz dla utrzymania beśpieczeństwa i wygody Publiczney, Kommissya Policyi układać ma Proiekta, tak względem uformowania tych Milicyi, iako też sposobów ich utrzymywania, i takowe przez Nas Króla, w Straży na Seymy podawać będzie.

14to. Gdy wszystkie więzienia publiczne, Domy poprawy, i tym podobne z ich funduszami zostawać będą pod dozorem i rządem Kommissyi Policyi; przeto każda Juryzdykcya, Sąd, Zwierzchność

chność każdego z władzy swoiey na więzienie osądzonego, oddawać ma w ręce Urzędników Policyi, ktorzy osadzać go będą podług oznaczenia maiącego im się oddać z wyrokiem autentycznym, razem z więźniem.

IX.

Porządek postępowania Kommissyi.

1mo. Kommissya Policyi zawsze ciągle i bez przerwy agitować się będzie. Obrani Kommissarze zaczną Urzędowanie swoie w sześć dni naypoźniey po obraniu, a póki ci na Kommissyi nie zasiądą, Kommissarze kończący funkcyą swoią winni będą pełnić bez przerwy obowiązki Prawem przepisane.

2do. Co dzień, wyiąwszy Dni święte, prócz nagłey potrzeby za obwieszczeniem Prezyduiącego, Kommissya Sessye Ordynaryine, Ekonomiczne, i Sądowe miewać będzie.

3tio. Przy zaczęciu każdey Sessyi przytomność Marszałka, Kommissarzów, i Assessorów zapisana bydź ma. Spoźnione zaś Marszałka, lub Kommissarza na Sessyą przybycie tak ma bydź napisane, aby została wiadomość i o czasie spoźnionego na Sessyą przybycia, i o przytomności Osób, przy każdey Materyi i decyzyi. Baczność na to całey Kommissyi, a szczególniey Prezyduiącym i trzymaiącym Protokuł zalecamy. W przypadku gdyby się Komplet nie zebrał, przytomni Kommissarze podpisami własnemi pilność swoią zaświadczą.

4to. Gdyby który z Marszałków Narodowych mieysce w Kommissyi maiących nie znaydował się ciągle na Sessyach, przez czas w Ordynacyi Kommissyi przepisany, podług którey ieden przynaymniey Marszałek ma bydź obowiązanym, znaydować się zawsze na Sessyach w Kommissyi Policyi, wtedy Pensya iego Ministrowska za ten czas w Skarbie zostawać będzie.

5to. Karze potrącenia Pensyi podpadać nie maią Marszałkowie i Kommissarze ci, którzyby z obowiązku Urzędu lub z wyraźnego zlecenia Kommissyi w Interessach Policyi tyczących się oddaleni byli, i ci, ktorzyby z przyczyn rzetelney choroby w Kommissyi przytomnemi bydź nie mogli; takową iednak chorobę przed Kommissyą na pierwszey Sessyi, własnym zaprzysiężeniem dowieść powinni.

6to. Wszelkie Decyzye i Rezolucye Kommissyi iednomyślnością, lub większością zdań stanowione bydź maią. Równość zdań Prezyduiący rozwiązywać będzie. W Sądach po głośnych zdaniach, sekretne kreski iść mogą, gdyby który Kommissarz ich żądał; w innych zaś wszystkich rezolucyach i decyzyach sekretne kreski mieysca nie maią, ale każdy decyduiący zapisać powinien zaraz w Sentencyonarzu rozpis, czyli zdanie swoie, różne od większości zdań decyzyą stanowiących. Zadne iednak rozpisy nie będą mogły tamować skutku wszelkich decyzyi i rezolucyi większością zdań w Kommissyi zapadłych.

7mo. Dwa będą w Kommissyi Sentencyonarze: ieden Sądowy, drugi Ekonomiczny; w pierwszym każda decyzya Sądowa, w drugim wszystkie inne rezolucye i czynności Kommissyi, zapisane będą. Takowe Sentencyonarze maią bydź utrzymywane przez dwoch Kommissarzów, a wszyscy składaiący Kommissyą *cum Voto decisivo* przytomni podpisywać będą one codziennie; nie podpisuiący się w Sentencyonarzu, a przytomny, rozumiany bydź ma, za zgadzaiącego się z zapadłą rezolucyą, i sam tylko rozpis podług poprzedni-

cze-

czego Artykułu uczyniony, różne zdanie od większości zaświadczać będzie. Oddzielnie od Sentencyonarzów utrzymywane będą dwa Protokuły, w iednym z nich Noty i Rezolucye, w drugim Dekreta wpisywane bydź maią *per extensum*, Prezyduiący podpisywać ie będą, nie wprzód iednak, aż po dokładney onych Konfrontacyi z decyzyami i rezolucyami w Sentencyonarzach zapisanemi. Do takowych Protokułów należące wpisy maią bydź zrobione, naypóźniey w dni osm od czasu wypadłey, a w Sentencyonarzu zapisaney decyzyi lub rezolucyi. W przypadku uchybienia przepisu tego, Pisarz iako rządzący Kancellaryą odpowie Kommissyi.

8*vo*. Wszystkie Uniwersały, Obwieszczenia, Ostrzeżenia, i Noty wychodzić z Kommissyi będą, pod Tytułem: *Kommissya Policyi Oboyga Narodów*, a przez iednego z Marszałków Narodowych podpisywane bydź maią, który gdyby podpisu odmówił, albo przytomnym nie był, pierwszy z porządku Kommissarz podpisze. Wszelkie inne Dyspozycye, Rezolucye, Instrukcye, Extraktem wydawane bydź mogą. Wypisy zaś z Pootokułu sekretnego Prezyduiący zaświadczy. Pieczęć Kommissyi Policyi zawieraiąca Herb Oboyga Narodów z napisem przykładana będzie do wszystkich Uniwersałów i Extraktów, dla dania im większey uroczystości.

9*no*. Wszystkie Memoryały a oddzielnie Rapporta numerowane bydź maią, na których to Memoryałach i Rapportach ieden z Kommissarzów dzień podania onych, i dzień uczynionych na nie rezolucyi, zapisywać będzie. Takowe Memoryały i Rapporta, Kommissya porządkiem daty podania ułatwiać będzie, te iednak, któreby prędszey i nagleyszey wymagały rezolucyi, choćby poźniey podane były, pierwey rezolwowane bydź mogą, nie inaczey zaś iak za zgodą większości głosow Kommissyi.

10*mo*. Wolno będzie Kommissyi prace swoie, między składaiących Kommissyą podzielić, którzy przygotowane planty, rezolucye i tym podobne czynności *projectivè* podpisywać będą pod zdanie i decyzyą Kommissyi.

11*mo*. Względem processu ułoży sobie Kommissya i publikować każe, ordynacyą stosowną do tego Prawa, iako też, względem opłaty z iey Kancellaryi, z którey wszelkie Extrakta z korektą i Pieczęcią wydawane bydź maią, bez żadney inney opłaty, prócz iednego złotego od arkusza.

X.

Co do powinności i stosunku Kommissyi Policyi względem Seymu.

1*mo*. Kommissyi powinnoscią będzie, na każdym Seymie Ordynaryinym: 1*mo*. Zdawać sprawę z wszelkich czynności swych, tudzież z przychodów i rozchodów, dozorowi swemu poruczonych: a to przed Deputacyą tym końcem z Seymu wyznaczoną, podług opisu w Rozdziale o Seymie. 2*do*. Podawać Seymowi wydrukowane Tabelle wszelkich przychodów, i rozchodów, tak iey administracyi *immediate* powierzonych, iako i z funduszów pespolitych iey opiece i dozorowi poleconych.

2*do*. Wolno będzie każdemu Obywatelowi do Deputacyi examinuiącey czynności Kommissyi podawać na piśmie z podpisem Ręki własney zarzuty i zażalenia swoie na Kommissyą, lecz Delacya Obywatela na Kommissyą o iey czynności Urzędowe iść nie może,

wyiąwszy osobiste występki tych, którzy w Kommissyi zasiadaią, a to w przypadkach i sposobie w Rozdziale o Sądach Seymowych przepisanym.

3tio. Gdyby z Relacyi Deputowanych okazała się iaka czynność naganną, Seym podług okoliczności i gatunku przewinienia, czynność takową Kommissyi albo nagani, i iey rozrządzenie czyli Rezolucye skassuie, albo oskarżone Osoby Kommissyą składaiące do Sądów Seymowych po rozsądzenie i ukaranie Instygatorom Narodowym zapozwać każe.

4to. Ponieważ we wszelkich czynnościach i Rezolucyach Kommissyi rozpisy wolne zostawiliśmy; przeto w przypadku pozwania Kommisiyi z woli Seymu, na Sądy Seymowe, Kommissarze winni będą zdania swoie rozpisem usprawiedliwić; a ieżeli czynność Kommissyi nie okaże się naganną, albo w Sądach Seymowych usprawiedliwioną zostanie, Seym da Kommissyi zaświadczenie, i zakwitowanie z dokładnym Remanentu opisaniem.

XI.

Co do obowiązków i Stosunku Kommissyi Policyi względem Straży.

1mo. Kommissya Policyi, powinna wiernie donosić Królowi w Straży o wszelkich czynnościach swoich, a to przesyłaiąc Rapporta do Ministra tegoż udziału. Gdyby zaś Minister odebranego Rapportu Królowi w Straży, naydaley na pierwszey Sessyi nie podał, wtedy Kommissya prosto do Kancellaryi Straży przesłać swóy Rapport powinna będzie. Oprócz zaś zwyczaynych doniesień i Rapportów powinnością będzie Kommissyi na każde zapytanie i żądanie Króla w Straży, dać dokładną odpowiedź i explikacyą, oraz informacyą w tym wszystkim, w czym uwiadomionym bydź zechce.

2do. Wszelkie decyzye Króla w Straży z podpisem iednego Ministra do Kommissyi Policyi wydane, do posłuszeństwa obowiązywać ią będą. W przypadku zaś gdyby Kommissya Policyi odebrawszy iakie zalecenie przez decyzyą Króla w Straży, osądziła większością głosów, też zalecenie bydź przeciwnym Prawu, *provisoriè* posłuszna będąc w wykonaniu takowey decyzyi, poda nieodwłocznie Uwagi swoie Królowi w Straży: a gdyby Król nie skłaniał się do tych uwag, ma upraszać Króla o zwołanie Seymu; gdyby zaś Król Seymu nie zwołał, ma o to podać na piśmie żądanie swoie Marszałkowi Seymowemu, pod odpowiedzią Seymowi.

3tio. Wszelkie żądania, zapytania, zalecenia, odpowiedzi, explikacye, informacye, słowem wszelkie wzaiemne między Królem w Straży a Kommissyą czynności maią bydź podawane na piśmie z podpisem przytomnych komplet składaiących.

XII.

Co do stosunku Kommissyi Policyi z innemi Rządowemi Rzplitey Kommissyami, tudzież z Kommissyami Woiewódzkiemi.

1mo. Kommissya Policyi u każdey Rządowey Rzplitey Komissyi szukać może pomocy, Informacyi, i wzaiemnego zniesienia się, czy

czy przez pisma, czy przez wyznaczone z grona swego do konferencyi Osoby, czego gdy uzna potrzebę, prześle do niey żądanie swoie przez notę z dokładnym wyłożeniem rzeczy, o którą iść będzie, wzaiemnie na wszelkie do siebie od innych Rzplitey Kommissyów przysyłane Noty, Kommissya Policyi powinna będzie bez zwłoki dawać odpowiedzi na piśmie, nie odmawiaiąc w niczym potrzebney pomocy, iaka z Prawem i Władzą iey udzielną zgadzać się będzie.

2do. Prawidła stosunków Kommissyi Policyi względem Kommissyów Woiewodzkich są opisane w Rozdziale o Kommissyach Woiewodzkich.

XIII.

Przysięga Kommissarzòw.

Obrani Kommissarze w obecności Króla i Stanów Seymuiących, a nieprzytomni w mieyscu Juryzdykcyi Kommissyi wykonaią Przysięgę, którey Rota będzie następuiąca:

„ Ja N. N. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troy„ cy Swiętey Jedynemu na to: iż Pensyi Zagraniczney nie biorę, „ i brać nie będę, iż wybrany na Urząd Kommissarza Policyi wedle „ przepisu Prawa, Wolności i Własności osobistey i powszechney be„ śpieczeństwa, spokoyności, wygody, i porządku publicznego wier„ nie dostrzegać będę, i że wszelkich funduszów i dochodów pospo„ litych, władzy i opiece, lub dozorowi Kommissyi Policyi poru„ czonych, od wszelkiego uszczerbku i uszkodzenia bronić będę; „ iż wszelkie obowiązki i powinności Prawem urzędowi temu prze„ pisane, gorliwie, i rzetelnie dopełnię; Władzy większey sobie nad „ Prawo pozwalać, a prawem pozwoloney na złe używać nie będę; „ iż sprawy Policyi tyczące się, zasiadaiąc w Sądach, podług Boga, „ Praw, Sprawiedliwości, i dowodów sądzić będę, zgoła w całym „ urzędowaniu moim nie uwodząc się żadnemi względami, przyia„ źnią lub nienawiścią, darów żadnych, i obietnic nie przyimuiąc, „ Boga, Prawo, Sprawiedliwość za iedyny cel mieć będę. Tak mi „ Boże dopomoż i niewinna Syna Jego Męka.

Marszałkowie procz wykonaney na dostoieństwo Ministra Przysięgi, powtorny raz przy pierwszym zasiadaniu swoim w Kommissyi, przysięgną przed nią na Rotę wyżey przepisaną.

XIV.

Obowiązki Marszałka Prezyduiącego, lub zastępuiącego mieysce iego w Kommissyi Policyi.

1mo. Obowiązki oddzielne Marszałka Prezyduiącego, lub zastępuiącego mieysce iego w Kommissyi Policyi są: mieć dozor i zwierzchność nad Dworem, tudzież baczyć na to wszystko, co może zapewnić bespieczeństwo i powagę naszą Królewską, spokoyność pod bokiem naszym, bespieczeństwo Następcy Tronu, Senatorów, Ministrów i Posłów w czasie Seymu, Osob, Domów, i Dworów Ministrów Zagranicznych przy Nas rezyduiących, Dlaczego w mieyscu, gdzie

My Król znaydować się będziemy, Władza Marszałka Prezyduiącego w Kommissyi Policyi tak daleko tylko ma bydź rozciągniona, ażeby mógł zapobiedz występkom bez naruszenia wszelako Prawa: *Neminem captivabimus nisi Jure victum*, lub gdy występek popełniony zostanie, winowaycę zatrzymać i do Sądu właściwego odesłać.

2do. Gdziekolwiek My Król znaydować się będziemy, tam wszystkie mieyscowe Cywilne Magistratury i Urzędy obowiązane będą kommunikować Marszałkowi Prezyduiącemu w Kommissyi Policyi wszelkie doniesienia tyczące się bespieczeństwa Boku Nas Króla, iakie do ich Urzędu przyidą, nie naruszaiąc iednak w Obozach Praw Woyskowych, a Kommendant Mieyscowy znosząc się z nim, ma oddawać mu swoie kommunikacye i doniesienia; Dozorcy zaś Policyi, i strzegący Bram i Okopów Miasta, Rapporta regularne oddawać mu będą, pod karą odpowiedzi w Sądach Policyi.

3tio. Jeżeli po roztrząśnieniu tych Rapportów i doniesień, Marszałek Prezyduiący w Kommissyi Policyi, uzna potrzebę większego zabespieczenia spokoyności powszechney, doniesie o tym natychmiast Nam Królowi w Straży.

4to. Nadto mieyscowy Urząd Policyi wyznaczy iednego Subalterna, a mieyscowa Kommendą wykommenderuie iednego Officyera Subalterna, który dla prędszego wykonania obowiązków Marszałka Prezyduiącego w Policyi przy nim znaydować się ma. Jako zaś w przypadkach przestępstwa na Zamku naszym, popełnienia uczynku kryminalnego lub buntu i rozruchu w mieyscu Rezydencyi naszey, tenże Marszałek powinien *provisoriè* rozrządzenie uczynić lub zatrzymać winnego, tak za wezwaniem iego osobiście, lub na piśmie uczynionym Urzędy Cywilne i Kommendant Garnizonu dadzą mu potrzebną pomoc, a Marszałek natychmiast doniesie o tym Nam Królowi w Straży.

5to. Aże odtąd w każdym Mieście i Powiecie będą gotowe Sądy mieyscowe, zaczym obowiązkiem będzie Marszałka Prezyduiącego w Kommissyi Policyi (wyiąwszy przypadki stosowne do opisu Sądów Seymowych) każdego z rozkazu swego przytrzymanego, naydaley w przeciągu dwudziestu czterech godzin wyexaminować, i za dostrzeżeniem winy, oddać do Sądu właściwego, w którym Sprawy takie sądzone bydź maią Rokiem licowym, to iest: natychmiast przed wszystkiemi. Gdyby zaś przytrzymany Władzą Marszałka prezyduiącego w Kommissyi Policyi nie był oddany w tym przeciągu do Sądu właściwego, albo w tymże przeciągu za okazaniem niewinności nie był uwolniony tenże, Marszałek za to będzie w odpowiedzi za Rezolucyą Seymu w Sądach Seymowych.

6to. Gdyby zaś Król miał się znaydować w takim mieyscu, gdzie niemasz mieyscowych Publicznych Sądów, Marszałek prezyduiący w Kommissyi Policyi dwoma tygodniami przed przybyciem Króla na to mieysce może rekwirować Sąd Ziemiański, i Urzędy Mieyskie Pierwszey Instancyi tego Powiatu, aby się tam znaydowały pod bytność Królewską.

7mo. Wszakże gotowość ta Władzy Marszałka Prezyduiącego w Kommissyi Policyi pod Bokiem naszym Królewskim nie może dyspensować mieyscowe Juryzdykcye i Urzędy Cywilne od zwyczayney ostrożności i pilności w tym wszystkim, co do ich należy Urzędowania, owszem gdziekolwiek się zeydzie Urząd Marszałka Prezyduiącego w Kommissyi Policyi z Urzędami mieyscowemi, ostatnie pierwszemu pomagać bez zamięszania i kollizyi powinny.

8vo. Rozległość mieysca Rezydencyi Naszey Królewskiey, przy którey iedynie obowiązki Marszałka Prezyduiącego w Kommissyi Policyi czynne będą, rozumieć się ma rozciągniętą o milę iedną w około od

od Rogatek kończących Miasto, Przedmieście, lub Wieś w całym ich okręgu.

9no. Odpor każdy gwałtowny Władzy Marszałka prezyduiącego w Policyi będzie kryminalnym, i kryminalnie sądzony bydź ma. A gdyby przez niedopełnienie lub zaniedbanie Urzędu iego, naruszone zostało beśpieczeństwo lub spokoyność Króla, Osób Seymuiących, albo Następcy Tronu; tenże Marszałek odpowiadać za to powinien Osobą i maiątkiem przed Sądem Seymowym za Rezolucyą Seymu.

10mo. Kancellarya Marszałka Prezyduiącego w Kommissyi Policyi, która oraz będzie Kancellaryą Sądu nadzwyczaynego na Sprawy kryminalne i uczynkowe znacznieysze, niżey wyszczególnione w Artykule XVI. titulo: *Sąd nadzwyczayny* w Mieście Rezydencyonalnym Naszym w Warszawie, składać się będzie z iednego Pisarza, iednego Regenta, dwóch Kancellarzystow, i dwóch Instygatorów, ktorych sobie tenże Marszałek dobierze, a fundusz na ich zapłatę w Tabelli expens publicznych oznaczamy.

XV.

Sądowość szczególna w Mieście Warszawie Rezydencyonalnym Nas Króla dla Possessyonatow Stanu Szlacheckiego i Cudzoziemcòw.

1mo. Marszałka prezyduiącego w Kommissyi Policyi obowiązkiem będzie, ułatwiać sposobem ugody wszelkie Sprawy stosowne do iego Urzędu, z któremi Strony do niego po ugodę udadzą się. Sprawy zaś nie kryminalne wynikaiące z Prawa Narodów, względem Osób i Domów Ministrów Zagranicznych, decyzyą swoią kończyć będzie.

2do. W pretensyach Mieszczan do Szlachty i Cudzoziemców odtąd o Komorne i zapłaty Rzemieślnikom, takowe Sprawy stosownie do Prawa o Miastach w Sądach Mieyskich *præcisa appellatione* odsądzone będą.

3tio. Sprawy uczynkowe między Possessyonatami Stanu Szlacheckiego, lub od Mieszczan przeciwko Possessyonatom Stanu Szlacheckiego nieosiadłym w Mieście Warszawie podięte, gdy nie przeydą trzech tysięcy Grzywien kary, i sześciu Niedziel wieży, w Sądach Ziemiańskich ostatecznie i *præcisa appellatione* odsądzone będą, a takowe kary nigdy na Sąd, ale zawsze na Stronę pokrzywdzoną przyznane bydź maią.

XVI.

Sąd nadzwyczayny kryminalny dla Miasta Warszawy Rezydencyonalnego Nas Króla.

1mo. W przypadkach Spraw uczynkowych przewyższaiących dopiero wymienione kary z Appellacyi od Sądu Ziemiańskiego przychodzących. 2do. Dobycia broni lub uderzenia kogo na Dworze, albo w obecności Króla. 3tio. Dobycia broni na Senatora, albo Posła, lub uderzenia onych w czasie Seymu. 4to. W przypadkach znacznieyszych wynikaiących z Prawa Narodów względem Osób i Domów Ministrów Zagranicznych. 5to. W każdey Sprawie kryminalney w Mieście Re-

zydencyonalnym naszym Warszawie, lzymubw Mieście, gdzie Seym agitować się będzie, między Osobami iakieykolwiek bądź kondycyi, lub Narodu zdarzoney, gdy takowe przypadki i Sprawy w Sądach Pierwszey Instancyi Ziemiańskich lub Mieyskich odeydą, ustanawiamy appellacyą do Sądu kryminalnego ostatecznego w następuiący sposób złożonego: Obwinionemu podana będzie przez Prezyduiącego w Kommissyi Policyi Lista wszystkich przytomnych Kommissarzy w Kommissyach Edukacyi, Policyi, Woyska, Skarbu i Assessoryi zasiadaiących. Z tych obwiniony wybierze podług upodobania swego dwanaście Osob, które maiąc na czele Prezyduiącego w Kommissyi Policyi w komplecie naymniey z dziewięciu Osob *in toto* złożonym, Sprawę obwinionego według Praw Kraiowych *in Codice criminali* spisanych, ostatecznie rozsądzą. Dla czego Pisarz tego Sądu nadzwyczaynego zasiadaiący *cum voce consultiva* do takowych Spraw osobne Protokuły utrzymywać ma.

Waruie się, iż w czasie alternaty Seymu w Litwie przypadaiącego, Kommissya Policyi tamże agitować się ma,„i Marszałek Litewski zasiadaiący w Policyi w tymże *Biennium* pierwszy przed Koronnemi do Prezydencyi będzie.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytu. Jozef Korwin Kossakowski Bisk: Inf: i Kur: Nom: Koad. Bis: Wil. Kazimierz Konst. Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit. do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kaszt. Raciązki Deputowany z Senatu z Prow: Wielkop. Alexander Linowski P. W. Krak. Deputowany z Prowincyi Małopol. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Tomasz Wawrzecki Chorąży W. X. Litto Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi. Adam Littawor Chreptowicz Poseł z Wdztwa Nowogrodzkiego Deputowany z Prowincyi W. X. Lit. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi: Zakroczym: Deputowany do Konst. z Prowincyi Wielkopol. manu propria. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA *mpr.*

Lectum per Słomkowski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Trigesima Mensis Junij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nanagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius Eidem Officio & Actis illius Constitutionem infrascriptam obtulit & ad ingrossandum, in Acta præsentia porrexit tenoris talis: 256

Osoby wybrane za Kommissarzów do Kommissyi Policyi Dnia Drudziestego osmego Czerwca Tysiąc Siedmset Dziewiędziesiąt Pierwszego Roku.

Z SENATU

Z Prowincyi Małopolskiey.

W. Dembowski Kasztelan Czechowski.

Z Prowincyi Wo Xa Litgo.

W. Szczyt Kasztelan Brzeski Litewski.

Z Prowincyi Wielkopolskiey.

W. Lipski Kasztelan Łęczycki.

Z STANU RYCERSKIEGO

Z Prowincyi Małopolskiey.

UUr. Alexander Potocki.
Marcin Badeni Szambelan J. K. Mci.

Z Pro-

Z Prowincyi Wo Xa Littgo.

UUr. Szwykowski Ex-Pisarz Skarbu Wo Xa Littgo.
Proszyński Ex Pisarz Trybunału Wo Xa Littgo.

Z Prowincyi Wielkopolskiey.

UUr: Karól Wodzyński Starosta Nurski.
Jgnacy Zapolski.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Jozef Korwin Kossakowski Bis: Inf: i Kur: Nom: Koad. Bis. W. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit: do Deputacyi Seymowey. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany z Prowincyi Wo X. Litt. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi Zakrocz. Deputt. do Konstt: z Prowincyi Wielkopoll: manu propria. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem Offerenti, Eidem prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

Lectum per Słomkowski.

33

220

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Quarta Mensis Junij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis: 257.

Limita Seymu.

CHcąc zmordowanym siłom Naszym trzechletnią Seymową pracą dać odpoczynek, My KROL, za zgodą STANOW, Sessye Seymowe do Dnia pietnastego w Miesiącu Wrześniu Roku bieżącego limituiemy. Gdyby zaś nagłe i nieprzewidziane potrzeby prędszego rozpoczęcia Obrad Seymowych wymagały, My KROL w Straży wydanemi Uniwersałami wezwiemy wszystkich Seymuiących, do iak nayprędszego powrotu, i we trzy Niedziele po wyszłych Uniwersałach Seym na nowo rozpoczniemy. Tymczasem Deputacye wyznaczone obowięzuiemy, aby każda polecone sobie Proiekta gotowała, i do przeyrzenia Deputacyi Konstytucyiney oddawała,

aże-

ażeby za zebraniem się z Limity Seymu, Sessye z większym pospiechem i porządkiem odbywać się mogły.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał A. tt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woycicch Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Jozef Korwin Kossakowski Biskup Infl: i Kur: Nom: Koad: Bisk: Wil: Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolskiey mpr. Kazimierz Konstanty Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kasztelan Raciązki Deputowany z Senatu z Prowincyi Wielkopols: Tomasz Wawrzecki Chorąży Lit. Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi. Jozef Zabieło Poseł z Xstwa Zmudzkiego Dputowany do Konstytucyi. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Wdztwa Nowogrodzkiego Deputowany z Prowincyi Wielkiego Xstwa Lit. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczymskiey Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

S W I E S Z E W S K I
mpr.

Legi Kakowsk.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Trigesima Mensis Junji Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium Actaq: præsens: Castt: Capit: Varsia plter veniens Mficus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Mattis & Comitiorum ordinarior: Generalium Atq; Confæderationis generalis Rni Secretarius eidem Officio actisq: illius Constitutionem infra scriptam obtulit & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis = -258

Wyznaczenie Deputacyi do napisania Codicis Civilis & Criminalis *dla W. X. Litt:*

DOpełniaiąc woli Prawa pod Tytułem: *Ustawa Rządu* nakazuiącego spisać nowy *Codex* Praw Cywilnych i Kryminalnych, Deputacyą do tego Dzieła wyznaczamy, do którey wybrane na Sessyi Prowincyonalney Osoby, tak z Seymuiących, iako też i innych Obywatelów Prowincyi Litewskiey, maiąc za Prawidło Statut W. X. Litt: *Codicem Civilem* wraz z Processem Cywilnym, *&* *Codicem Criminalem cum Processu Criminali* ułożą. A gdyby w Statucie brakowało iakich Cywilnych lub Kryminalnych Ustaw, Deputacya czerpaiąc prawidła z innych Praw tak Kraiowych, iako obcych i z sprawiedliwości naturalney, nowemi Prawami tenże niedostatek dopełni, i nayprzód do roztrząśnienia w Sessyi Prowincyonalney Litewskiey, a potym do Decyzyi Stanów przyniesie. Co gdyby przed terminem na zakończenie Seymu teraźnieyszego Prawem oznaczonym uskuteczniono bydź nie mogło, wtedy takowe Dzieło

ło do Decyzyi następuiącego Seymu zostawione bydź ma. Aby zaś Dzieło tak pożądane niezawodnie do potrzeb i życzenia Narodu stosować się mogło, obowiezuiemy Deputacyą, ażeby Prospekt na Konkurs wydała dla wszystkich Obywatelów, którzyby chcieli w tey Materyi pisać, i tak ważną Narodowi uczynić przysługę; a któregoby Opis za naydogodnieyszy Narodowi, i naystosownieyszy do potrzeb Obywatelskich osądziła, temu My nadgrody Dwadzieścia Tysięcy Złotych przyznamy. Takowy zaś Zbiór Praw Cywilnych i Kryminalnych, gdy w Prawo zamieniony zostanie, będzie się nazywał *Codex Stanisława Augusta.*

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art: Lit: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney, Jozef Korwin Kossakowski Bis: Infl: i Kurl: Nom: Koad: Bis: Wil: Symeon Kazimierz Szydłowski, Kasztelan Zarnowski, Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolskiey. Kazimierz Konstanty Płater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kasztelan Raciązki, Deputowany z Senatu z Prow: Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

S W I E S Z E W S K I
mpr.

Lectum cum Originali per Strzałkowſki.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Trigesima Mensis Junii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, eidem Officio & Actis illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis: 259

Oznaczenie Deputacyi do napisania Codicis Civilis & Criminalis *dla Prowincyi Koronnych.*

DOpełniaiąc woli Prawa pod tytułem: *Ustawa Rządu* nakazuiącego spisać nowy *Codex* Praw Cywilnych, i Kryminalnych, Deputacyą do tego Dzieła wyznaczamy, do którey wybrane na Sessyi obydwóch Prowincyi Koronnych, razem złączonych, Osoby tak z Seymuiących, iako też i innych Obywatelów Prowincyi Koronnych, maiąc za prawidło tak Statut Łaskiego, iako też i Statut W. X. Litt: *Codicem Civilem* wraz z Processem Cywilnym, *&* *Codicem Criminalem cum Processu Criminali* ułożą: A gdyby w tych Statutach brakowało iakich Cywilnych lub Kryminalnych Ustaw, Deputacya czerpaiąc Prawidła z innych Praw, tak kraiowych iak obcych, i z sprawiedliwości naturalney, nowemi Prawami tenże niedostatek dopełni; i nayprzód do roztrząśnienia Sessyom Prowincyonalnym Koronnym, a potym do Decyzyi Stanów przyniesie, na który czas Decyzyi UUr: Marszałkowie Seymowy, i Konfederacyi Oboyga Narodów wszystkich Posłów Listami swemi wcześnie do przybycia obwieszczą. Gdyby zaś przed

terminem na zakończenie Seymu teraźnieyszego, Prawem oznaczonym, uskutecznione to Dzieło bydź nie mogło, wtedy takowe Dzieło do Decyzyi następuiącego Seymu zostawione bydź ma. Aby zaś Dzieło tak pożądane niezawodnie do potrzeb i życzenia Narodu stosować się mogło, obowiązuiemy Deputacyą, ażeby Proiekt na Konkurs wydała dla wszystkich Obywatelów, którzyby chcieli w tey materyi pisać, i tak ważną Narodowi uczynić przysługę, a któregoby opis za naydogodnieyszy i naystosownieyszy do potrzeb Obywatelskich osądziła, temu My nadgrody Dwadzieścia Tysięcy Złotych Polskich przyznamy. Takowy zaś zbiór Praw Cywilnych i Kryminalnych, gdy w Prawo zamieniony zostanie, będzie się nazywał *Codex Stanisława Augusta.*

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Lit: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litgo

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnfl: i Kur: Nom: Koad: Bis: Wil: Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolskiey mpr. Kazimierz Konstanty Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kasztelan Raciązki Deputowany z Senatu z Prowincyi Wielkopolsk: Tomasz Wawrzecki Chorąży Lit: Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi. Jozef Zabieło Poseł z Xstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Wdztwa Nowogrodzkiego Deputowany z Prowincyi Wielkiego Xstwa Lit: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczymskiey Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale Ejusdem Offerenti Eidem, præyia Officii sui Quietatione, est extraditum.

S W I E S Z E W S K I
mpr.

Lectum per Grabowſki.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Trigesima Mensis Junii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

260

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confæderationis Generalis Regni, Secretarius, eidem Officio & Actis illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis:

Urządzenie wewnętrzne Miast Wolnych Rzeczypospolitey w Koronie i w Wielkim Xięstwie Litewskim.

I.

Skład Ludu Mieyskiego.

1. Lud Mieyski każdego Miasta Wolnego składać się będzie z tych Mieszkańców Miasta, którzy przyięli Prawo Mieyskie, i zapisani są w Xięgę Mieszczan.

2. Ta Xięga ma bydź dwoiaka: iedna dla samych Possessyonatów, druga dla niepossessyonatów.

3. Xięga Mieszczan Possessyonatów ma bydź uformowana na wzór Xiąg Ziemiańskich, w którą zapisani bydź maią wszyscy Dziedzice, ich Synowie letni, Bracia nie dzielni, Zastawnicy i Dożywotnicy Chrześcianie, krtórzy w przeciągu trzech Miesięcy od daty nabycia Possessyi, Prawo Mieyskie przyiąć i w tę Xięgę wpisać się obowiązani będą; tudzież Przychodnie z Zagranicy, przynoszący z sobą Warsztaty, lub Kapitały; a któryby z Possessyonatów nie wpisał się w Xięgę Possessyonatów Mieyskich, ten prerogatyw tymże Obywatelom służących używać nie będzie; Juryzdykcyi iednak Mieyskiey z Possessyi, podług Prawa, podlegać ma.

4. Xięga Mieszczan niepossessyonatów zamykać w sobie powinna każdego Mieszkańca Miasta bawiącego się w nim handlem, rzemiosłem, lub iakąkolwiek mieyscową Professyą, albo służbą Mieyską publiczną. Do tych Xiąg sami tylko Ludzie wolni, z Prawa nikomu nie podlegli wpisani bydź maią.

5. Rozległość Miasta rozumieć się ma do ostatniego domu, kończącego Przedmieście, lub ulicę, w całym okręgu.

II.

Zgromadzenie Ludu Mieyskiego.

1. Lud Mieyski zgromadzać się będzie na Ratusz, w czasach niżey przepisanych; a gdyby nie było Ratusza, lub go iaki zniszczył przypadek; wtedy Magistrat oznaczy mieysce przyzwoite na zgromadzenia Ludu, dopóki nie stanie Ratusz.

2. Każdy z Ludu Mieyskiego, równych Praw i swobód wolności używać będzie, lecz na zgromadzeniach ci tylko mieysce i głos mieć będą. którzy w Xiędze Possessyonatów zapisani zostaną.

3. Ci iednak Possessyonaci mieysca i głosu mieć niebędą: 1. Którzy nie skończyli lat 18. wieku swego. 2. Którzy oddali pod rozbior Wierzycielom swóy maiątek. 3. Którzy są pod Kondemnatą, lub *Crimine notati*. 4. Którzy są w aktualney służbie Woyskowey.

4. Miasta od kilkudziesiat, aż do 500. kilkudziesiąt Possessyonatów maiace, składać będą tylko iedno Zgromadzenie. Maiace zaś od 600. aż do 1000. Possessyonatów. dzielić się będą na dwa Zgromadzenia; od 1000. aż do 1500. dzielić się będą na trzy Zgromadzenia, i tak daley powiększaiąc się nową liczba 500. Possessyonatów, rozdzielać się będą na więcey Zgromadzeń, tak dalece: żeby w iednym Zgromadzeniu nie było mniey nad 300. ani więcey nad 500. kilkadziesiąt Possessyonatów.

5. Każda część Miasta składaiąca osobne Zgromadzenie, nazywać się będzie Cyrkułem, i znaczyć w ogóle Miast wszystkich tyle, ile znaczy iedno w szczególności Miasto Cyrkułów nie maiace; względem zaś ogółu tego Miasta, którego iest częścią, znaczyć będzie część iego nieoddzielną, iedno ciało składaiącą.

6. Każdy Cyrkuł, oraz Miasto. maiące tylko iedno Zgromadzenie, dzielić się będzie na *Dozory*. A każdy Dozór nie może mieć mniey nad 100. ani więcey, nad 200. Possessyonatów.

III.

Zgromadzenia i Elekcye.

Pierwszym celem Zgromadzeń Ludu w Miastach i Wydziałach, są Elekcye, iedne *Mieyscowe*, drugie *Wydziałowe*.

IV.

Zgromadzenia i Elekcye Mieyscowe.

1. Elekcye *Mieyscowe* będą dwoiakie, iedne Elekcye Mieyscowe *szczególne*; a te odprawiać się będą w Miastach nie maiących Cyrkułów, oraz w Każdym Cyrkule Mieyskim; drugie Elekcye Mieyscowe *ogólne*; a te bydź nie mogą, tylko w Miastach, które się dzielą na Cyrkuły.

2. Na Elekcye Mieyscowe *szczególne* w Mieście nie maiącym Cyrkułów, Obywatele w Mieyskiey Xiędze Possessyonatów zapisani zgromadzać się i wybierać będą. 1. Jednego Dyrektora i czterech Assessorów do porządku Zgromadzenia na czas Elekcyi. 2. Jednego Woyta i czterech Radnych do Magistratu. 3. Jednego Burmistrza i czterech Sędziów do Sądu Mieyscowego. 4. Czterech Ławników. 5. Jednego Kassyera. 6. Nakoniec Deputatów na Zgromadzenie Wydziałowe w liczbie niżey przepisaney.

3. Na Elekcye Mieyscowe *szczególne* w Miastach podzielonych na Cyrkuły, każdego Cyrkułu z osobna Obywatele w Mieyskiey Xiędze Possessyonatów zapisani zgromadzać się i obierać będą u siebie. 1. Jedne-

dnego Dyrektora i czterech Assessorów do porządku Zgromadzenia na czas Elekcyi. 2. Jednego Woyta i Sześciu Ławników. 3. Jednego Burmistrza i czterech Sędziów do Sądu Mieyscowego Cyrkularnego. 4. Piętnastu Gminnych, a to iedynie tylko na następuiące Zgromadzenie Mieyscowe *ogólne*. 5. Nakoniec Deputatów na Zgromadzenie Wydziałowe, w liczbie niżey przepisaney.

4. Na Elekcye Mieyscowe *ogólne* w Miastach, które się dzielą na Cyrkuły, Gminni obrani w Cyrkułach, zgromadzać się będą do głównego w Mieście Ratusza, i obiorą: 1. Dyrektora i czterech Assessorów, do porządku Zgromadzenia swego na czas Elekcyi, a to z pośrzód siebie. 2. Jednego Prezydenta i iednego Vice-Prezydenta. 3. Radnych do Magistratu w liczbie iaka przypadnie, licząc po trzech, względem każdego Cyrkułu, w Miastach maiących naywięcey trzy Cyrkuły; po dwóch zaś w Miastach, które maią więcey iak trzy Cyrkuły. 4. Jednego Kassyerą.

5. Wszystkie Elekcye Mieyscowe *szczególne*, odprawiać się będą co dwa lata w dniu 7. Kwietnia; Elekcye zaś Mieyscowe *ogólne*, co dwa lata w dniu 14. Kwietnia: do czego Rokiem Normalnym będzie Rok Seymowy Ordynaryiny.

V.

Zgromadzenia i Elekcye Wydziałowe.

1. Zgromadzenie Wydziałowe składać się będzie z Deputatów obranych na Elekcyach szczególnych Miast Cyrkułów nie maiących, oraz Cyrkułów Mieyskich.

2. Na tych Zgromadzeniach Wydziałowych Miasto niemaiące 100. Possessyonatów, będzie mieć tylko 1go. Deputata: Miasto maiące od 100. aż do 300. Possessyonatów, mieć będzie dwóch Deputatów: Miasto, lub Cyrkuł, maiące od 300. aż do 600. Possessyonatów, mieć będzie trzech Deputatów.

3. Gdyby które Miasto do tey wielkości przyszło, żeby więcey nad 9. składało Cyrkułów; tedy za przybyciem 10go Cyrkułu, straci po iednym Deputacie z każdego Cyrkułu; za przybyciem 11go. Cyrkułu; straci po dwóch Deputatów; po czym, choćby więcey Cyrkułów przybywało, każdy z nich nie może mieć więcey, iak iednego Deputata.

4. Takowi Deputaci od Miast i Cyrkułów, swego *respectivè* Wydziału, zbierać się będą na Główny Ratusz Miasta, za Miasto Appellacyine temuż Wydziałowi Prawem oznaczonego.

5. Tak zgromadzeni Deputaci obierać będą: 1. Jednego Dyrektora i 4rech Assessorów, do porządku Zgromadzenia Wydziałowego z pomiędzy siebie. 2. Jednego Plenipotenta Wydziałowego na Seym. 3. pięciu Sędziów Appellacyinych, i tyleż zastępców tychże. 4. Tyle Kommissarzów Miast do Kommissyów Woiewódzkich, lub Powiatowych, ile iest tychże Kommissyów w obrębie iednego Wydziału, wybieraiąc po trzech Kommissarzów do każdey Kommissyi, z Miast w obrębie Kommissyi leżących.

6. Elekcye Wydziałowe odprawiać się będą co dwa lata w dniu dziewiątym Maia w Roku Seymowym Ordynaryinym.

VI.

Prawidła powszechne wszystkim Zgromadzeniom i Elekcyom.

1. Każda Elekcya odprawiać się ma w dzień wyznaczony, z mocy Prawa tego, za uderzeniem w Dzwon Ratuszny, o godzinie osmey ranney.

2. Na każdym Zgromadzeniu przed obraniem Dyrektora i Assessorów, do porządku Zgromadzenia, zagaiać i prezydować będzie pierwszy z porządku Urzędnik Mieyski przytomny, ieźli sam Kandydatem nie iest.

3. Na każdym Zgromadzeniu Wydziałowym Deputatów, a mieyscowym ogólnym Gminnych, zagaiać i prezydować będzie pierwszy Deputat, lub Gminny, tego Miasta, lub Cyrkułu, w którego Ratuszu odprawiać się będzie to Zgromadzenie.

4. Zagaiaiący Zgromadzenie, zacznie Sessyą od przeczytania Prawa tego: Poczym ieźli Zgromadzenie będzie Wydziałowe, al o Mieyscowe ogólne, wtedy każdy Deputat na Zgromadzenie Wydziałowe, a każdy Gminny na Zgromadzenie Mieyscowe ogólne, złożą u Prezyduiącego dowody Elekcyi swoiey. Daley czytany będzie regestr Kandydatów, którzy podawać się powinni na pismie w Kancellaryi swego Miasta Cyrkułu, lub Wydziału, albo też przed zagaiaiącym; Deputaci Kandydatami bydź nie mogą, aż po skończeniu tey funkcyi.

5. Gdyby kto zadawał któremu z składaiących Zgromadzenie, albo z Kandydatów, że *activitatem* mieć nie może; natenczas 4. naypierwsze z porządku Zgromadzenia Osoby, zasiędą z Prezyduiącym, i te zarzuty przez kreski sekretne rozwiążą.

6. Potym Zgromadzenie obierze Dyrektora i Assessorów, sposobem do Elekcyi Marszałka i Assessorów Seymikowych Ziemiańskich przepisanym; Kandydatami zaś będą do wyboru na Dyrektora i Assessorów ci z Possessyonatów, którzy się do tego za Kandydatów podadzą; obrani Dyrektór i Assessorowie przysięgę na Zgromadzeniu wykonaią.

7. Poczym Dyrektór z Assessorami przystąpi do Elekcyi, tym porządkiem, iaki iest w Artykułach o *Elekcyach* przepisany, i one albo iednomyślnością, albo większością wotów sekretnych taką, iaka iest dla Elekcyi Urzędów Ziemiańskich przepisana, uskuteczni, wzywaiąc do tych wotów Possessyonatów z Xięgi, Ulicami, Gminnych Cyrkułami, Deputatów Miastami. *Paritas* wotów rozwiązaną będzie także sposobem Ziemiańskim.

8. Zastępcy Sędziów Appellacyinych nie będą przez osobne obierani Elekcye, tylko wtenczas, gdy ciż Urzędnicy wszyscy iednomyślnością wybrani zostaną. Kiedy zaś wybór ich póydzie przez wota sekretne; wtenczas, którzy przy wotowaniu na tychże Urzędników, naywięcey po nich mieć będą wotów; ci ogłoszeni będą ich Zastępcami.

9. Co do ustępowania wotów, aktykowania dzieła Elekcyi i regestru wotuiących, przysięgi obranych, nieważności dzieła Zgromadzenia, i kar za nie: Prawo o Seymikach Ziemiańskich, będzie dla Miast wzorem.

10. Rozwiązanie zadaney nieważności Elekcyi Plenipotentów na Seym, Gminnych, i Deputatów, należeć będzie do Rugów Zgromadzeń, do których wysłani będą; Rozwiązanie zaś zadaney nieważności Elekcyi osobom Magistrat składaiącym, i Sędziom Appellacyinym, należeć będzie prosto do Assessoryi *respectivè* Prowincyi.

11. Przestępstwa całe Dzieło Elekcyi niszczące, podług opisu Seymików Ziemiańskich, należeć będą prosto do Sądów Assessoryi, *respectivè* Prowincyi; inne zaś mnieysze przestępstwa, podług tegoż Prawa należeć maią do Sądu Appellacyinego Wydziałowego, z Appellacyą do Assessoryi *respectivè* Prowincyi.

12. Zgromadzenie Mieyscowe szczególne, po obraniu Deputatów na Zgromadzenie Wydziałowe, powierzy im *Desideria* swoie do przełożenia na Zgromadzeniu Wydziałowym, na którym ułożone będą ogólne całego Wydziału *Desideria* dla Plenipotentów na Seym.

VII.

VII.

Uchwały.

Drugim celem Zgromadzeń Ludu Mieyskiego, będą Uchwały.

1. Ile razy uzna Magistrat potrzebę iakiey nowey w Mieście składki, doniesie o tym Kommissyi Policyi; a skoro taż Kommissya uzna propozycyą Magistratu, za zgodną z Prawem lub potrzebą publiczną; Magistrat poda tę Propozycyą do Uchwały Ludu Mieyskiego następuiącym sposobem: w Miastach nie maiących Cyrkułów, zwoła wszystkich Obywateli w Xiędze Mieyskicy Possessyonatów zapisanych, którzy zgromadziwszy się na Ratusz, większością wotów głośnych podaną Propozycyą decydować będą, pod Prezydencyą pierwszego z Magistratu; w Miastach zaś podzielonych na Cyrkuły, Magistrat prześle Propozycyą Urzędowi każdego Cyrkułu, przez który zwołani Obywatele, w Xiędze Possessyonatów zapisani, obiorą na Ratuszu swego Cyrkułu do tego iedynie przypadku Gminnych, w liczbie, iako wyżey; a ci Gminni zebrani na Ratusz ogólnego Zgromadzenia Miasta, większością wotów głośnych podaną przez Magistrat Propozycyą decydować będą: W obydwóch przypadkach Prezyduiący w Magistracie, *paritatem* rozwiąże.

2. Składki wszelkie, bądź w pieniądzach, bądź w robociznach uchwalane będą, tak na Possessyonatów, iako i nie Posessyonatów z Miasta użytkuiących, nikogo nie wyłączaiąc, i nieuważaiąc na iakiekolwiek Libertacye, Prawem Seymu teraźnieyszego niezawarowane.

VIII.

Relacye Plenipotentów na Seym wybranych, i Deputatów do Zgromadzenia Wydziałowego.

Trzecim celem Zgromadzeń Ludu w Miastach i Wydziałach, iest wysłuchanie Relacyi.

1. Plenipotenci Seymowi, na pierwszym Zgromadzeniu Wydziałowym, po skończoney swey funkcyi, uczynią Relacyą z czynów swych w Seymie.

2. Deputaci na Zgromadzenie Wydziałowe wysłani, po odbytym Zgromadzeniu doniosą napierwszym Zgromadzeniu swego Miasta lub Cyrkułu, o Osobach wybranych na Plenipotentów Seymowych, i Sędziów Appellacyinych; tudzież o ułożonych w Zgromadzeniu Wydziałowym Dezyderyach na Seym.

IX.

Ogólne Prawidła względem Urzędów Mieyskich.

1. Possessyonat w Mieście w Xiędze Possessyonatów wpisany, obrany bydź może na Urzędnika w tymże Mieście: w Miastach podzielonych na Cyrkuły, Possessyonat w którymkolwiek Cyrkule, może bydź obrany w każdym Cyrkule za Urzędnika. Possessyonat w którymkolwiek z Miast do iednego Wydziału należących, może bydź obrany za Urzędnika tegoż Wydziału.

2. Nie mogą bydź obrani ci Possessyonaci. 1. Którzy nieskończyli lat 23. wieku swego. 2. Którzy oddali pod rozbiór Wierzycielom swóy maiątek. 3. Którzy są pod Kondemnatą, lub *Crimine notati*. 4. Ci, którzyby nieumieli czytać i pisać. Ta kondycya ma bydź za-

 cho-

rchowana w lat sześć od daty pierwszey Elekcyi, z mocy Prawa teraźnieyszego. 5. Którzyby byli na iakim Urzędzie Sądowniczym, lub Exekucyinym Ziemiańskim, albo w aktualney służbie Woyskowey.

3. Nie mogą bydź obrani do składu iednego Urzędu. 1. Oyciec i Syn. 2. Teść i Zięć. 3. Dway Bracia rodzeni.

4. Po odbytey Elekcyi Radnych, Prezydent i Vice-Prezydent Magistratu, w Miastach na Cyrkuły podzielonych, obierani będą z Radnych na teyże Elekcyi nowo wybranych.

5. Nie może bydź Radnym, Woytem, Burmistrzem, Plenipotentem na Seym, Sędzią Appellacyinym i Zastępcą onegoż, tudzież Kommissarzem Woiewódzkim, lub Powiatowym, kto nie był na Mieyskim, lub Ziemiańskim Urzędzie od Elekcyi zależącym.

6. Wszystkie Urzędy Wydziałowe i Mieyskie Mieyscowe, wyiąwszy Gminnych i Deputatów, będą dwuletnie; przez nową iednak Elekcyą każdy z tych Urzędników na nowo obrany bydź może; obrani zaś zrzekać się Urzędów swoich, ani ustępować nie mogą.

7. Urzędnicy Mieyscy w żadnym Sądzie Suspensy brać nie mogą, a w przypadku potrzeby nakazu któremu z nich wykonania przysięgi, po dopełnienie tey, wszelkie Juryzdykcye odsyłać go będą do mieysca, gdzie Urząd odbywa.

8. Wszelkie Akta i Dekreta Urzędów Mieyskich, ięzykiem Narodowym pisane będą.

9. Miarę zapłaty wszystkich Urzędów Mieyskich, Magistrat ułoży, i do approbaty Kommissyi Policyi poda.

X.

Skład, obowiązki, i Władza Urzędow, w Miastach niemaiących Cyrkułów.

1. Magistrat składać się będzie z Wóyta i czterech Radnych, w komplecie naymniey trzech Osób.

2. Pisarza Magistratowego, sam Magistrat przez wota sekretne obierze; obowiązkiem Pisarza będzie: 1. Zasiadać w Magistracie *cum voce consultiva*. 2. Utrzymywać Akta, Susceptę i Pieczęć Magistratu. 3. Mieć zwierzchni dozór nad Kancellaryą i Kancellarzystami; obowiązki zaś Kancellaryi Mieyskiey generalney przy Magistracie, Assessorya w Ordynacyi osobney przepisze.

3. Magistrat wybierze iednego Syndyka, tymże samym sposobem, co i Pisarza; obowiązkiem Syndyka będzie, czynić wszędzie w Imieniu Miasta, a to ze zlecenia Magistratu; inne szczególne obowiązki Syndyka Assessorya przepisze.

4. Wóyt, a w iego nieprzytomności, pierwszy z porządku Radny, prezydować ma.

5. Większość zdań decyzyą Magistratu stanowić będzie, kreski sekretne iść nie mogą; Sentencyonarz będzie zaświadczał zdanie większości przeciwne; równość zdań, przytomny Prezyduiący rozwiązywać ma.

6. Pieczęć Magistratu będzie Herb Miasta.

7. Magistrat ciągle odbywać się będzie, dopóki nowo wybrane Osoby na mieysca iego nie zaiądą.

8. Magistratu, iako naywyższego w Mieście Urzędu, następuiące będą obowiązki: 1. Przestrzegać całości Praw Miasta i iego Funduszów. 2. Wyznaczać Opiekunów i Kuratorów Sierotom i Wdowom, oraz niedołężnym za uznaniem Sądu, a od wyznaczonych Sprawę odbierać. 3. Mieć baczność na podupadłych, nędznych i kaleków. 4. Rozkładać Podatki przez Seym postanowione, i składki przez Lud

uchwa-

uchwalone. 5. Układać Propozycye do dezyderyów i uchwał Ludu Mieyskiego. 6. Zwoływać Zgromadzenia Mieyskie do Elekcyi i Uchwał. 7. Imieniem swoim czynić w Sprawach publicznych Mieyskich, i w Sprawach Sierot. 8. Utrzymywać Milicyą Mieyską. 9. Dawać i legalizować zaświadczenia, które żądane będą, za Granice. 10. Zawiadywać Kassą Mieyską i strzedz oney całości. 11. Mieć ogólny dozór nad Mieyskiemi Więzieniami, Magazynami, Szpitalami i publicznemi Domami. 12. Dozierać wszystkich Urzędników Mieyskich, by swoich powinności podług Prawa dopełniali. 13. Rapporta wszelkie od Mieyskich Urzędów odbierać, i od siebie Zwierzchnościom, do których należeć będzie, Rapporta przesyłać. 14. Tabellę liczby Officyalistów, Sług w Mieście, i Milicyi, oraz onych zapłaty, układać, i te do potwierdzenia Kommissyi Policyi podawać.

9. Magistrat mieć będzie władzę wskazywania winy na nieposłusznych rozkazom swoim, Mieyskich Urzędników Policyinych, i Ekonomicznych; tudzież na Officyalistów swoich, którzy, gdyby się przez Magistrat uciążonemi bydź sądzili; będą się mogli udać przez Memoryał do Kommissyi Policyi: co iednak nie ma zastanawiać posłuszeństwa rozkazom i wyrokom Magistratu.

10. Magistrat nie będzie miał władzy Sądowey, tylko iedynie w przypadku zgwałcenia bespieczeństwa Osób i Officyalistów Magistratowych, w mieyscu ich Urzędowania; a od takowego wyroku Magistratowego wolno będzie Stronie appellować do Assessoryi.

11. Do szczególney władzy i obowiązku Prezyduiącego w Magistracie, należeć będzie: 1. Zwoływać Magistrat na Sessye extraordynaryine. 2. Po pisywać decyzye i expedycye Magistratu. 3. Mieć Zwierzchność nad Milicyą Mieyską. 4. Rozkazywać *provisorie* Mieyskim Policyinym Urzędnikom, Officyalistom, i Sługom w nagłych zdarzeniach, nim zwoła Magistrat; którzy, gdyby rozkazowi Prezyduiącego posłusznemi nie byli, podpadać będą winie, równie, iak nieposłuszni Magistratowi. 5. Tenże w Magistracie Prezyduiący, będzie mógł słownie godzić i sądzić ostatecznie wszelkie w Mieście Sprawy potoczne, których wartość nie przenosi Złotych 50. a kara Złotych 12. na rzecz Strony ukrzywdzoney. Decyzye zaś, tak ugodzonych i odsądzonych Spraw, w Protokuł na to iedynie służący zapisywane bydź maią; w rozsądzenie zaś większych Spraw, pod żadnym pozorem wdawać się nie ma.

XI.

1. Sąd Mieyski mieyscowy, składać się będzie z iednego Burmistrza i czterech Sędziów; Burmistrz prezydować i równość kresek rozwiązywać będzie, a iego nieprzytomność, pierwszy z porządku Sędzia zastąpi.

2. Sąd ten ciągle odbywać się będzie w komplecie trzech Osób naymniey; wszelkie decyzye iego będą zawsze w wotach głośnych, a to dla usprawiedliwienia się Sentencyonarzem.

3. W tym Sądzie wszelkiego rodzaiu Sprawy, iako *in Prima Instantia*, sądzić się maią ostatecznie, i bez dopuszczenia appellacyi, nieprzenoszące Złotych 300. lub w Sprawie uczynkowey, w którey trzy dni więzienia kara nastąpi; w większych zaś Sprawach appellacya do Sądu Appellacyinego Wydziałowego dopuszczona bydź powinna.

4. We wszystkich Sprawach większego waloru, niż o 3000. Złotych, i kary, niż trzy tygodnie więzienia, Appellacya od Sądu tego *Primae Instantiae*, nie iuż do Sądu Appellacyinego, ale do Assessoryi dopuszczona bydź ma; Spraw zaś Kryminalnych Sąd ten nie będzie mógł sądzić, ale ie odsyłać powinien do Sądu Appellacyinego.

 5. W Spra-

5. W Sprawach, w których ostateczne rozsądzenie do Kommissyi Policyi należy, appellacyą do teyże Kommissyi, podług Prawa, dopuszczać będzie.

6. Tenże Sąd będzie mógł sądzić o zgwałcenie bespieczeństwa Osób Sądowych, w mieyscu ich Juryzdykcyi.

7. Wszystkie Sprawy w tym Sądzie odbywać się będą przez Memoryały i odpowiedzi na piśmie, oraz indagacye przysięgłe, ieśliby rzecz nie była obiaśniona dowodami; a gdyby Strony koniecznie potrzebowały ustnych explikacyi, w takich naypierwey Sąd same Strony przytomne zapyta, i do zgody nakłaniać będzie: a gdy onych nie zgodzi, i dokładnieyszych potrzebować będzie explikacyi: w ten czas dopiero Strony przez swoich Plenipotentów explikować się będą.

8. Sąd Mieyscowy przybierze sobie, i obowiąże Przysięgą, iednego Pisarza, Instygatora i Woźnych; obowiązkiem zaś Pisarza będzie: 1. Zasiadać w Sądzie *cum voce consultiva*. 2. Pisać Dekreta i rezolucye Sądowe. 3. Utrzymywać Akta, Susceptę i Pieczęć. 4. Mieć zwierzchni dozór nad Kancellaryą.

9. Pisarz i Instygator zmieniani nie będą, chyba za postąpieniem, odstąpieniem lub wyrokiem Sądowym.

10. Obszernieyszym prawidłem dla tego Sądu będzie Ordynacya, którą Assessorya, stosownie do tego Prawa przepisze.

XII

1. Ławników obowiązkiem będzie: 1. Z wyznaczenia Sądu odprawiać Sądy Ziazdowe, podług reguł przez Sąd im przepisanych. 2. Exekwować Dekreta i Processa Sądowe. 3. Podawać Intromissye. 4. Expedyować Wizye, spisywać Inwentarze i Działy, assystować wedlug Prawa, do Testamentów, i odbierać Tranzakcye od tych, którzy dla słabości zdrowia, osobiście przy Aktach stawać nie mogą.

2. Obszernieyszym Prawidłem dla Urzędu tego będzie Ordynacya, którą mu Assessorya przepisze.

XIII

1. Kassyera obowiązkiem będzie: 1. Przyimować do Kassy Generalney Mieyskiey dochody publiczne Miasta. 2. Wydawać z Kassy Pieniądze, a to nieinaczey, tylko za wyraźną Magistratu dyspozycyą na piśmie. 3. Mieć bliski dozór całości Kassy Mieyskiey, od którey klucz ieden przy nim, drugi przy Prezyduiącym, trzeci przy pierwszym z porządku Radnym, bydź powinien. 4. Utrzymywać porządnie i dokładnie Xięgi przychodów i wydatków teyże Kassy. 5. Oddawać Magistratowi na początku każdego Miesiąca, Rachunek przychodów i wydatków Miesięcznych teyże Kassy, a nawet i częściey, ile razy tego Magistrat żądać będzie. 6. Okazywać gotowiznę Pieniędzy w Kassie będących na żądanie Magistratu.

2. Kassyer przybierze sobie do pomocy Subalternów i Sług, w liczbie i płacy przez Magistrat oznaczoney, i za nich w odpowiedzi będzie.

XIV.

Skład, Obowiązki i Władza Urzędów Cyrkułowych.

1. W Mieście podzielonym na Cyrkuły, Wóyt każdego Cyrkułu następujące mieć będzie obowiązki i władzę w obrębach Cyrkułu swoiego. 1. Mieć dozór nad Officyalistami i Sługami Policyi. 2. Dopełniać

niać rozkazy Magistratu i Prezydenta, oraz dopełnienie onych Subalternom swoim nakazywać. 3. Dawać takie Rapporta Magistratowi i Urzędom, którym z mocy Prawa należy, iakie od tychże żądane będą. 4. Słownie godzić i sądzić ostatecznie wszelkie w Cyrkule zdarzone Sprawy potoczne, których wartość nie przenosi Złotych 50. a kara Złotych 12. na rzecz Strony ukrzywdzoney; decyzye zaś tak ugodzonych i odsądzonych Spraw, w Protokuł na to iedynie służący zapisywane bydź maią; w rozsądzanie zaś większych Spraw, pod żadnym pozorem wdawać się nie ma, gdyby się zaś kto czuł bydź ukrzywdzonym w Sprawie przez Wóyta potocznie osądzoney, może się udać z skargą do Prezydenta.

2. Sądowi w każdym Cyrkule *Primæ Instantiæ*, złożonemu z iednego Burmistrza i czterech Sędziów, wszystko to służy, co iest przepisano dla tegoż Sądu w Mieście nie maiącym Cyrkułów, pod Artykułem XI.

3. Dla Ławników w Cyrkułach też same służą przepisy, które są dane Ławnikom w Miastach nie maiących Cyrkułów, w Artykule XII.

XV.

Skład, obowiązki i Władza Urzędów Mieyscowych ogólnych, w Miastach podzielonych na Cyrkuły.

1. Magistrat w Miastach podzielonych na Cyrkuły, składać się będzie z Prezydenta, Vice-Prezydenta i Radnych; Prezydować będzie Prezydent, w iego nieprzytomności Vice-Prezydent, a w nieprzytomności tych obydwóch, pierwszy z porządku Radny.

2. Wreszcie, cokolwiek iest przepisano dla Magistratu w Mieście Cyrkułów nie maiącym, pod Artykułem X. to samo wszystko służy Magistratowi Miasta na Cyrkuły podzielonego.

3. Co się zaś tyczy obowiązków i władzy Prezydenta, toż samo iemu służyć będzie, co iest przepisano pod Artykułem X. w punkcie 11. dla Wóyta Prezyduiącego w Magistracie Miasta nie maiącego Cyrkułu, z tą różnicą: że Spraw potocznych w tymże Punkcie wymienionych sądzić nie będzie; lecz te do Wóyta w Cyrkule podług wyższego Artykułu należeć maią.

4. Kassyer przy Magistracie w Mieście na Cyrkuły podzielonym, też same będzie miał obowiązki, iakie są przepisane w Artykule XIII. dla Kassyera w Mieście nie maiącym Cyrkułów.

XVI.

Urzędy Wydziałowe.

1. W każdym Miast Wydziale, oznaczonym przez Prawo titulo: *Miasta Nasze wolne &c.* Będzie ieden Sąd Appellacyiny; ten Sąd Appellacyiny, składać się będzie z pięciu Sędziów, i tylez Zastępców, którzy w tym porządku, iak będą w dziele Elekcyi umieszczeni, zasiadać i prezydować maią.

2. Ten Sąd naypoźniey w sześć dni po Elekcyi rozpocznie swe Sessye w Ratuszu Miasta, na ten Sąd każdemu Wydziałowi naznaczonego, i zaraz tak się ułoży z Zastępcami, żeby zawsze przytomnych było w mieyscu trzech Sędziów, i trzech Zastępców; odbywać się zaś będzie ciągle w Komplecie Osób naymniey pięciu, dopóki nowo wybrane Osoby na mieyscu iego nie zasiądą; *paritatem* głośnych i sekretnych kresek Prezyduiący rozwiąże:

3. Ten Sąd obierze sobie Pisarza *cum voce consultiva*, który odmieniany bydź nie może, chyba za postąpieniem, odstąpienim, lub wyrokiem Sądowym; nad to, przepisze Ordynacyą, i tę do Approbacyi Assessoryi poda.

4. Pieczęć Sądu tego będzie w Koronie, Herb Korony; w Litwie Litewski; a pod nim, Herb Miasta Wydziałowego.

5. Sąd ten sądzić będzie ostatecznie, i bez dopuszczenia Appellacyi, Sprawy przychodzące z Appellacyi od Sądów Mieyskich *Primæ Instantiæ*, w obrębie Miast do iednego Wydziału należących; a to Sprawy nie przewyższaiące waloru Złotych 3000. lub kary 3. tygodni więzienia; Sprawy zaś Kryminalne sądzić będzie z tym ostrzeżeniem: że na więzienie czasowe osądzony Kryminalista, ulegać będzie exekucyi Dekretu; gdy zaś na wieczne więzienie, lub śmierć zostanie osądzony; Sąd Appellacyiny, przeszle Sądowi Assessorskiemu Dekret i wywody obwiniaiące. Jeżeli Sąd Assessorski uzna takowy Dekret Sądu Appellacyinego za słuszny: wtedy ten Dekret exekwowany zostanie. Co się zaś tycze Spraw Kryminalnych w Mieście Rezydencyi Królewskiey, zachowano bydź ma, podług Prawa Kommissyi Policyi pod Artykułem XVI.

6. Dla Urzędu Plenipotentów Mieyskich na Seym, będzie prawidłem Prawo tego Seymu, titulo: *Miasta Nasze Wolne &c.*

7. Dla Kommissarzów Woiewódzkich, lub Powiatowych, z Miast wybranych, prawidłem będzie szczególny opis Prawa o tychże Kommissyach.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. Kor: Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Lit: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa Litgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Jozef Korwin Kossakowski Biskup Infl: i Kur: Nom: Koad: Bisk: Wil: Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolskiey mpr. Kazimierz Konstanty Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kasztelan Raciązki Deputowany z Senatu z Prowincyi Wielkopols: Tomasz Wawrzecki Chorąży Lit. Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi. Jozef Zabieło Poseł z Xstwa Zmudzkiego Dputowany do Konstytucyi. Adam Litawor Chreptowicz Poseł Wdztwa Nowogrodzkiego Deputowany z Prowincyi Wielkiego Xstwa Lit. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczymskiey Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

P U C H A Ł A.
mpr.

Lectum per Chrościcki.

SUB

SUB EODEM ACTU.

Ostreżenie względem Exekucyi Prawa o Miastach Naszych, dawniey Królewskich, a teraz wolnych Rzeczypospolitey.

CHcąc przywieść do skutku Prawa dla Miast Naszch na tym Seymie ustanowione, a oraz zapobiedz, ażeby arbitralne Praw rzeczonych wykonanie, nie dało mieysca kollizyi, między maiącemi się rozpocząć Juryzdykcyami; a temi, którc na mocy Prawa teraźnieyszego, o Miastach, ustać muszą; takową czyniemy deklaracyą:

1. Do wszystkich Miast Wolnych, MY KROL w Straży, wydamy Listy Uniwersały Nasze, z któremi razem przeszlemy Prawo na dniu 18. Kwietnia zapadłe, pod tytułem: = *Miasta Nasze wolne Królewskie*: = tudzież Prawo pod tytułem: = *Urządzenie wewnętrzne Miast wolnych Rzplitey*: = a oraz całkowity opis Kommissyi Policyi.

2. W tym Uniwersale zalecamy Miastom, ażeby na dniu 1. Miesiąca Sierpnia Roku bieżącego 1791. wszystkie Miasta i Miastezka, które maią przywileie *Locationis*, iako też Miasta Nasze Królewskie, w których Seymiki Ziemskie są oznaczone, a nie maią dotąd Urzędów, natychmiast wybrały sobie Urzędy, podług Opisu Prawa; gdzieby zaś Uniwersał Nasz, zastał Magistraty i Urzędy, z mocy Przywileiów Lokacyinych, lub w Miastach Naszych Królewskich, na Seymiki Ziemskie oznaczonych, wybrane; w tych nie ma bydź czyniona odmiana, aż do Dnia Prawem przepisanego: który to Dzień w Roku następuiącym 1792. będzie Dniem Normalnym, zaczynaiących się w wszystkich Miastach, wszelkich Elekcyi, podług rozrządzenia nowego Prawa.

3. Ponieważ Prawo mieć chce, ażeby Miasta większe podzielone zostały na Cyrkuły, przez Kommissyą Policyi; przeto zapobiegaiąc wszelkim nieprzyzwoitościom, któreby ztąd wyniknąć mogły, gdyby Elekcye w Miastach większych *viritim* odprawowały się; My KROL w Straży Uniwersałami Naszemi, każde w szczególności takowe Miasto uwiadomiemy, iak ma bydź zachowana proporcya Elekcyi, po wszystkich częściach pryncypalnych Miast, samych tylko Deputatów na Elekcye Wydziałowe, dla wybrania Plenipotentów na Seym, i Sędziów do Sądu Appellacyinego Wydziałowego, na których wybranie Dzień 10. Sierpnia Roku bieżącego wyznaczamy.

4. Z pomiędzy wybranych od Miast Plenipotentów sześciu, po dwóch z każdey Prowincyi, do Kommissyi Policyi podług Prawa teraźnieyszego Sessye Prowincyonalne wybiorą,

5. Nim zaś Plenipotenci od Miast delegowani będą, a nim z tychże Delegowanych na Sessyach Prowincyonalnych wybrani, w Kommissyi Policyi zasiądą; Kommissya ta Dzieło swoie rozpocznie, w Komplecie Kommissarzów, z Senatu i Stanu Rycerskiego; wszakże do żadney trwałey Ordynacyi, tak względem Miast, iako i własnego iey postępowania nie przystąpi, póki w niey Kommissarze Mieyscy nie zasiądą, ale tylko zlecenia Nasze w Straży, Kommissyom Porządkowym Woiewódzkim, lub Powiatowym, taż Kommissya przysyłać będzie, i exekucyi onych przestrzegać.

6. Skoro zaś Kommissya Policyi, w zupełnym podług Prawa naydzie się komplecie, przepisze sobie nayprzód Ordynacyą postępowania swego, i przystąpi zaraz do podziału Miast większych na Cyrku-

ły, a takowy Cyrkułów podział, każdemu w szczególności Miastu przeszle, tak aby każdy Cyrkuł i Miasto, na terminie z Prawa przypadaiącym, w Roku następuiącym 1792. mogł sobie wybrać Urzędy, podług opisu Prawa na teraźnieyszym Seymie zapadłego.

7. Wszystkie zaś innne Miasta wolne Królewskie, ktorym Przywileie *Locationis* zaginęły, a okażą przed Pieczętarzami dowody prawdziwey ich bytności; My KROL na zaświadczenie Pieczętarzow Przywileie *Renovationis* onym wydamy; po których otrzymanych, wolne będą obrać sobie Magistraty, podług Prawa teraźnieyszego, ieżeli ich dotąd nie miały.

8. Aby zaś z źle zrozumianego Prawa, nie nastąpiła uyma dochodów Naszych Królewskich, w Miastach Ekonomicznych, tudzież w Miastach, w których Starostowie maią dochody swoie, podług Lustracyi ostatniey, waruiemy; iż co się tycze Opłat i Obowiązków, tak Skarbowi Naszemu Królewskiemu, iako Starostom i Possessorom wszelkich Królewszczyzn, dotąd należnych; Miasta maią się zachować podług rzeczoney ostatniey Lustracyi dopóty, dopóki albo Sądowym wyrokiem Sądów Naszych Zadwornych uchylone, lub na gotową opłatę przemienione nie będą, albo przez dobrowolną ugodę w assystencyi i pisaniu się Instygatorów lub Officyalistów Skarbowych, za approbacyą Sądu Assessorskiego, przez Dekret zamienione na Opłatę lub uchylone nie zostaną; dla czego Sądom Naszym Zadwornym zalecamy, ażeby Sprawy takowe *in assistentia* rzeczonych Instygatorów lub Officyalistów Skarbowych, *processu summario* na przyzwanie Stron Obydwóch w komplecie podług Prawa, poczynaiąc od Dnia 1go Oktobra ciągle godziły, sądziły, i ostatecznie załatwiały, aby wszelkie Sprawy naypóźniey *in spatio* dwóch lat, ukończone były.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Lit: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney, Jozef Korwin Kossakowski Bis: Jnfl: i Kurl: Nom: Koad: Bis: Wil: Symeon Kazimierz Szydłowski, Kasztelan Zarnowski, Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolskiey. Kazimierz Konstanty Płater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kasztelan Raciązki, Deputowany z Senatu z Prow: Wielkopolskiey. Tomasz Wawrzecki Chorąży Litewski Poseł Brasławski, Deputowany do Konstytucyi. Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Adam Litawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki, Deputowany z Prowincyi W. X Lit: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski, Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczym: Deput: do Konst. z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

Lectum per Chrościcki.

SUB

262

SUB EODEM ACTU.

Deklaracya.

Ponieważ Akta Sądu Statutem Kazimierza Wielkiego Roku 1356. postanowionego, iedne pod tytułem: = *Superioris Juris Theuthonici Provincialis Arcis Cracoviensis* = Drugie pod tytułem: = *Sądu Królewskiego z Kommissarzy sześciu Miast złożonego.* = Trzecie pod tytułem: = *Magnæ Procurationis Arcis Cracoviensis* = Teraz po różnych mieyscach rozrzucone, w Krakrowie znayduią się: w których wiele potrzebnych dla Miast znayduie się Tranzakcyi; zaczym Akta pomienionych ustałych Juryzdykcyi z swemi Archiwami, pod Rząd i dozór Sądu Appellacyinego Prawem teraźnieyszym w Krakowie postanowionego, i Pisarza tegoż Sądu oddane bydź maią, i w Ratuszu Miasta Krakowa osobne *Archivum* na złożenie tych Xiąg, Magistrat Krakowski wyznaczy; również Akta pośrzedniczych Juryzdykcyi Starościńskich i Woytowskich, z mocy dawnieyszych Ustaw sprawowanych; tudzież Juryzdyk i Miasteczek szczególnych, w obrębie Miast większych, Prawem Seymu teraźnieyszego uchylonych, Magistratom własnym tychże Miast oddane bydź maią.

Sanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. Kor: Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Lit: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnfl: i Kur: Nom: Koad: Bisk: Wil: Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolskiey mpr. Kazimierz Konstanty Plater Ksztalan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kasztelan Raciązki Deputowany z Senatu z Prowincyi Wielkopol: Tomasz Wawrzecki Chorąży Lit: Poseł Brasławki Deputowany do Konstytucyi. Jozef Zabiełło Poseł z Xstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Adam Litawor Chreptowicz Poseł Wdztwa Nowogrodzkiego Deputowany z Prowincyi Wielkiego Xstwa Lit. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczymskiey Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey, Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

Lectum per Chrościcki.

263.

SUB EODEM ACTU.

Deklaracya.

POnieważ Miasta Woiewództwa Sandomirskiego, nie mogą się obeyść bez osobnego Wydziału, w którymby Sądy Appellacyine mieć mogły, i swego na Seym Plenipotenta przesyłały; Przeto podnosząc Miasto Sandomierz do prerogatyw Miast Wydziałowych Appellacyinych; z każdey Prowincyi, po iednym Wydziale przyczyniamy; a Prowincyi Wielkopolskiey, i W. X. Lit: dozwalamy; aby na swych Prowincyonalnych Sessyach, po iednym Appellacyinym Mieście przyczynili; Plenipotenci zaś przyczynieni, w Sądach Zadwornych Assessorskich mieysce mieć będą.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Lit: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litgo

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnfl. i Kur: Nom: Koad: Bis: Wil: Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolskiey mpr. Kazimierz Konstanty Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kasztelan Raciązki Deputowany z Senatu z Prowincyi Wielkopolsk: Tomasz Wawrzecki Chorąży Lit: Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi. Jozef Zabieło Poseł z Xstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Adam Litawor Chreptowicz Poseł Wdztwa Nowogrodzkiego Deputowany z Prowincyi Wielkiego Xstwa Lit: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wilkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczymskiey Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

Lectum per Strzałkowſki.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Nona Mensis Septembris Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Maiestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis; 264.

Deklaracya względem Uniwersałów Kommissyi Skarbu Koronnego, niżey wyrażonych.

MY KRÓL, za zgodą Skofederowanych STANÓW, na przełożenie Urodzonych Posłów Ziemskich, względem dwóch Uniwersałów Kommissyi Skarbu Koronnego, nayprzód: Pierwszy teyże Kommissyi Uniwersał, pod Dniem Dwudziestym Szostym, Miesiąca Lipca Roku bieżącego wydany, nakazuiący Monet Zagranicznych redukcyą, odmieniamy w następuiącym sposobie: Utrzymuiąc w całkowitości redukcyą Monet, podług Uniwersału Kommissyi, szczególnie wybieranie tychże Monet w Podatkach do Skarbu, aż do ostatniego wybrania teraźnieyszey Raty Septembrowey, to iest: do Dnia Piętnastego Oktobra, Roku bieżącego podług dawnego Kursu, iaki miały przed redukcyą, nakazuiemy. Po którym czasie upłynionym, wszelkie Monety Zagraniczne tak w Podatkach Publicznych, iako i wszędzie, podług redukcyi w Uniwersale Kommissyi ustanowioney, Kurs mieć będą, a to dopoki Kommissya Skarbowa nie dostrzeże odmiany w Stopie Monet Zagranicznych. Wywozu wszelkiey obcey Monety z Kraiu Rzeczypospolitey bez żadney przeszkody dozwalamy. Drugi Uniwersał teyże Kommissyi, pod Dniem Dwudziestym Szostym, Miesiąca Sierpnia, względem Monety Złotey, wagi nie maiącey wydany znosiemy, a teyże Kommissyi zalecamy, ażeby zniosszy się z Wielmożnemi Podskarbiemi Wielkiego Xięstwa Litt: i Delegowanemi od Kommissyi Skarbu Litt: w przeciągu dni Sześciu przyniosła

do Nas przełożenie swoie z wytłomaczeniem powodów, dla których od Nas żądać będzie ustanowienia w tey mierze Prawa, tym czasem zaś dawnieysze zakazy Prawa, względem obrzynania Złota, i nie wydawnnia takowego potwierdzamy, i Urodzonym Marszałkom Konfederacyi Oboyga Narodów zalecamy, tę Wolą Naszą przenieść do Straży, aby w całym Kraiu exekwowana była.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Lttgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstyt: Kazimierz Konst Plater Kasztelan Głłu Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Litt: Tadeusz Mostowski Kaszt: Raciązki Deputowany z Senatu z Prow: Wielkopolskiey. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Tomasz z Krzetuszewa Wawrzecki Chorąży W. X. Litt. Poseł Bracławski Deputowany do Konst: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogr: Deputowany do Konstytucyi Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczym. Deputo: do Konst: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Jan Łuszczewski Poseł Ziemi Sochaczewskiey Deputowany z Prow: Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Offerenti eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

P U C H A Ł A mp.

Legi Wysocki.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Undecima Mensis Octobris, Anno Domini Millesimô Sptingentesimô Nonagesimô Primô.

AD Officium et Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, et Comitiorum Ordinariorum, Generalium, atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Illius Constitutionem infra scriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis: 265

Deklaracya względem Wartości, i Kursu Złota.

MY Król, wraz z Stanami Seymuiącemi, po uczynionym Nam z nakazu Prawa przez Kommissyą Skarbu Koronnego, wspolnie z WW. Podskarbiemi Litewskiemi, i Delegowanemi od Kommissy i Skarbowey Litewskiey przełożeniu, stanowiemy: *1mo.* Czerwone Złote, te istotnie za dobre w swey wewnętrzney wartości, i wadze, w szacunku Złotych Ośmnaście uznaiemy, które do czystości swoiey, Dwadzieścia trzy Karaty i granów siedm, a w wadze Siedmdziesiąt dwa i pół Essów trzymać będą; a z iedney Grzywny Kolońskiey Złota Sześćdziesiąt Siedm Czerwonych Złotych wybiane w Mennicy Naszey będą. *2do.* Jako zaś Złoto uważane iest iak Towar, a ogłoszenie wewnętrzney wartości wybitego Złota, iest powinnością Władzy Rządowey, nakazuiemy: Aby Kommissye Skarbowe według przepisu o Srebrney Monecie Zagraniczney, w miarę potrzeby ogłaszały szacunek podług powyższego prawidła, i przy Uniwersałach swoich sztychowane wyobrażenia Złota Zagranicznego przyłączały, a podług tego ogłoszenia i wagi, Kassy publiczne odbierać, i wydawać też Złoto będą, dla czego zalecamy Kommissyom Skarbowym, ażeby Gwichty do ważenia Złota, do Kommissyi Woiewodzkich, do Kancellaryi Rządowych, Miast wolnych Rzeczypospolitey, do Komor, Exakcyów, i wszędzie, gdzie uznaią potrzebę, rozesłały. *3tio.* Obrzynanie, fałszowanie, lub innemi wynalazkami uszkadzanie wartości Złota, stosownie do dawnieyszych Praw, za występek głowny uznaiemy, i Obrzynaczów, fałszerzów, lub innemi wynalazkami uymuiących wartości Złota, tudzież dodaiących do tego sposoby, i narzędziów, Kryminalnie karanych mieć chcemy. *4to.* Złotu obe-

rznięteniu, nawet Obrączkowemu, wagi sprawiedliwey nie maiącemu, szacunku legalnego zabraniamy, wolno iednak ie będzie Właścicielowi oddać do Kaś, do Exakcyów, lub do Kasy Mennicy, dopłacaiąc za niedoważone Essy, za każdy po Groszy miedzianych Siedm i pół, a przyięte do Kas Czerwone Złote oberżnięte, natychmiast w obecności Właściciela przecięte, i z Kaś Skarbowych do Mennicy oddawane bydź maią. 5to. Jako zaś Złoto wychodzić może za Granicę Państwa Rzeczypospolitey, tak oberzniętych Czerwonych Złotych, równie z ważnym Złotem, wywozu dozwalamy. Nakoniec mieć chcemy, aby oddawane, bądź do Skarbu, bądź do Mennicy Czerwone Złote oberżnięte, za dopłaceniem Essów brakuiących, kosztem Skarbu do ostatniego Lutego Roku Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiątego Drugiego przebiiane były. 6to. Gdy zaś po ostatnim Dniu Miesiąca Lutego Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiątego Drugiego Roku, Czerwone Złote oberznięte oddawane będą na przebicie, prócz do opłaty za niedoważaiące Essy, na koszta Menniczne grosz Srebrny ieden na Czerwonym Złotym dodawany będzie. 7mo. Wszystkim, a mianowicie Handluiącym pieniędzmi, wydawać i brać Czerwonych Złotych oberzniętych, nie inaczey, iak podług wagi i przepisaney wartości, surowo zakazuiemy: A takie Czerwone Złote oberznięte, gdyby sprowadzone z Zagranicy, i sposobem Prawem nie zakazanym postrzeżone były, Konfiskacie za przekonaniem Sądowym podlegać maią, z przysądzeniem trzeciey części onych dla Delatora.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha General Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa. Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Helmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Anntoni Xżę Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: Xa Zmudz: i Poseł Deputowany do Konstytucyi. Jozef Radzicki Podkom: i Poseł Zi. Zakrocz: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prow: Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsen: ingrossationem Originale ejusd: Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mp.

Legi Papiński.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Undecima Mensis Octobris Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Illius Constitutionem infra scriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis. 266.

Porównanie gatunku Podatków w Koronie i w W. X. Litt:

PRzychylaiąc się do żądania UU: Posłów W. X. Litt: końcem ustanowienia równości podatkowania, iednomyślnie oświadczonych. My KROL, za zgodą STANOW Seymuiących stanowiemy, iż odtąd Prowincya W. X. Litewskiego, te tylko Rodzaie Podatków, i w takim sposobie opłacać będzie, które i iak w Koronie opłacane będą; Tego zaś Prawa Exekucyą od Raty Marcowey następuiącego Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiątego Drugiego Roku naznaczamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Litt:

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Mało-

 pol-

polskiey. Antoni Xżę Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xa Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Józef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi: Zakrocz: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem, Originale ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr:

Legi Roguski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Sexta Mensis Octobris, Anno Domini Millesimô Sptingentesimô Nonagesimô Primô.

AD Officium et Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, et Comitiorum Ordinariorum, Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Illius Constitutionem infra scriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit, Tenoris talis: 267

Urządzenie Sądów Mieyskich i Assessoryi.

ROZDZIAŁ I.

O Sądach Mieyskich, oraz Assessorskich, ich Władzy i Powinnościach.

WSzystkie Urzędy Sądowe Mieyskie Mieyscowe w Miastach, bądź na Cyrkuły podzielonych, bądź bez Cyrkułów będących, tudzież Appellacyine Wydziałowe i Assessorskie, czyli Naywyższey Instancyi, są obowiązane do ciągłego sądzenia Spraw, czyli Sporu Stron, przed Sąd swóy przychodzących; Wyiąwszy czas i dni odpoczynku, iakie dla których Sądów, ninieyszym Prawem pozwolone będą.

ARTYKUŁ I.

O Sądach Pierwszey Instancyi w Miastach na Cyrkuły podzielonych.

1mo. SĄd Ordynaryiny *Primæ Instantiæ*, czyli Sąd Mieyski Mieyscowy, w Mieście na Cyrkuły nie podzielonym, składać się będzie, z iednego Burmistrza, z czterech Sędziów, i tyluż Zastępców, przez Lud Mieyski na Zgromadzeniu Mieyscowym wybranych; Burmistrz prezydować, i równość Kresek rozwięzywać będzie, a Jego nieprzytomność pierwszy Sędzia zastąpi; Zastępcy zaś w nieprzytomności Sędziów, z iakieykolwiek ona przyczyny zdarzy się, na Sądach zasiadać maią.

2do. Wszystkie Decyzye Sądu Mieyskiego Mieyscowego będą zawsze w Wotach głośnych, a to dla usprawiedliwienia się Sentencyonarzem przed Sądem Wyższych Instancyi.

3tio. W tym Sądzie wszelkiego rodzaiu Sprawy, iako w Sądzie Ordynaryinym *Primæ Instantiæ*, sądzić się powinny. Nikt z podległych temu Sądowi, do Sądów Wyższych Instancyi udawać się nie może, kto wprzód w Sprawie swoiey Wyroku tegoż Sądu nie otrzyma.

4to. Sąd Ordynaryiny *Primæ Instantiæ*, czyli Sąd Mieyski Mieyscowy, sądzić będzie ostatecznie, i bez dopuszczenia Appellacyi Sprawy, nie przenoszące wartości Trzysta Złotych, i Kary Pięćdziesiąt Złotych, lub Sprawy Uczynkowe, między Mieszczaninem, a Mieszczaninem, w których Kara trzy Dni Więzienia Cywilnego Prawem iest przepisana; tudzież Sprawy w pretensyach Mieszczan między sobą, lub między Mieszczaninem, a Szlachcicem, bądź Cudzoziemcem, i to iedynie o Komorne, i o Zapłaty Rzemieślników, a to stosownie do Prawa o Miastach.

5to. We wszystkich zaś innych Sprawach, Appellacya dopuszczoną bydź ma, od Sądu Ordynaryinego *Primæ Instantiæ*, do Sądu Appellacyinego Wydziałowego, lub do Sądu Naywyższey Instancyi Assessorskiego, podług tego układu, iakie Sprawy, któremu Sądowi Prawo rozpoznawać dozwoliło.

6to. Lubo we wszystkich Sprawach przenoszących wartość Trzysta Złotych, i Kary Pięćdziesiąt Złotych, tudzież Więzienia Cywilnego Dni Trzy, Sąd Ordynaryiny *Primæ Instantiæ*, Appellacyi do Wyższego Sądu bronić nie może, i założona takowa Appellacya Exekucyą Wyroku zupełnie tamuie, iednakowoż w Sprawach prostego Długu, do Wexlu lub Skryptu na Possessyi Prawu Mieyskiemu podległey, lub na Towarze opisanym, w Mieście będącym, grabieży, i gwałtownego wybicia z Possessyi, Sąd *Primæ Isstantiæ*, Appellacyi dopuszczać nie ma; Strona zaś uciążliwość czuiąca, nie tamuiąc Exekucyi Wyroku Sądowego *Primæ Instantiæ*, udać się może do Sądu Wyższego, i tam poszukiwać straty mocna będzie.

7mo. Sąd Mieyski Mieyscowy, w Sprawach Policyi, których ostateczne rozsądzenie do Kommissyi Policyi należy, będzie Sądem Ordynaryinym Policyi *Primæ Instantiæ*, z mocą ostatecznego rozsądzenia, gdzieby Sprawa nie przechodziła wartości Trzechset Złotych, lub Kary Pięćdziesiąt Złotych, albo Więzienia Dni Trzy; W innych zaś Sprawach Policyi, większey wartości, i Kary, Appellacyą do Kommissyi Policyi dopuszczać będzie winien.

8vo. Tenże Sąd Mieyski Mieyscowy będzie mogł sądzić Sprawy o zgwałcenie beśpieczeństwa Osób Sądowych w aktualnym dopełnieniu Urzędów w mieyscu Juryzdykcyi będących, lub o zgwałcenie beśpieczeństwa Sądu, w mieyscu Juryzdykcyi własney. W tych zaś Miastach, gdzie Juryzdykcya będzie Mieyska, i Ziemiańska, Szlachcic Prawu Mieyskiemu nie podległy, za zgwałcenie beśpieczeństwa Publicznego, w Sądzie Ziemiańskim, a Obywatel Mieyski, w Sądzie Mieyskim, odpowiadać winien.

9no. Sąd Mieyski Mieyscowy większością głosów wybierze sobie Pisarza, umieiącego Prawo Kraiowe, i zaleconego dobremi obyczaiami, który będzie zasiadać w Sądzie *cum Voto informativo*, nie może bydź zmienianym, chyba za odstąpieniem, postąpieniem, lub odsądzeniem; Urzędu iednak swego nie wprzód odstąpić może, aż się przed Sądem z swych obowiązków uspra-

wie-

wiedliwi, Akta sobie powierzone w porządku za Rewersem Następcy, i za Kwitem Sądu odda; Obowiązkiem Jego będzie pisać Dekreta, i Rezolucye Sądu, utrzymywać Akta, i Pieczęć Sądową, mieć w bliższym dozorze Kancellaryą, Sług Sądowych, za których służbę w odpowiedzi będzie, tudzież inne powinności, przez Sąd sobie zlecone, odbywać.

10mo. Pisarze, co do zapisywania Protokułów Sądowych, i wszelkiego wniesienia Stron, wcześnie przed każdą Sessyą Strony Prokuratorów, czyli ich Agentów dopilnują, aby nim Sędziowie, o godzinie dziewiątey z rana, mieysca swoie zasiędą, w też Protokuły zapisane *per exstensum* były, i Regestr Spraw zapisanych, iakie do sądzenia przypadaią, z porządku Wpisów Sądowi w pogotowiu był oddany.

11mo. Przy obięciu swego Urzędu Pisarz, obowiązany iest zaprzysiędz w obecności Sądu, na tę Rotę: — „Ja N. przysięgam PANU BOGU Wszechmogącemu w Tróycy Swiętey Jedynemu, iż powierzonych mi od Sądu obowiązków, pilnie „przestrzegać będę, zapisywania Wniesień Stron do Protokułów „w każdym dniu Sądowym, nikomu nie odmówię, do *Archi-* „*vum* ze światłem chodzić nie będę, i nikogo nie wpuszczę, „Akta i Kancellaryą w pilnym dochowam dozorze, całości, i „porządku w zapisywaniu Protokułów, i wydawania Extraktów „zgodnych z Aktami, i aby skrobane nie wychodziły przestrzegać będę; Wszelkie Rezolucye Sądowe i Tranzakcye, choć „by naykrótsze na osobnych Arkuszach wydawać będę, nad „wyznaczoną Prawem Opłatę, ani wymagać, ani przyimować „więcey nie będę, Sekretu Izby nie wydam, Sądowi we wszystkich Sprawach podług Prawa wiernie doradzać będę, żadney Stronie rady dawać nie będę, do czego wszystkiego obowięzuię się Sądowi pod odpowiedzią z Osoby i z Maiątku „mego. Tak mi Panie BOZE dopomoż. „

12mo. Tymże Pisarzom zaleca się, iżby dawnych Aktów Summaryusze *sub folio et numero*, pod rubryką przy każdym Protokule zaciągnąć, i pod Alfabetem spisać się maiącym, urządzali, i nowe Akta w takimże porządku utrzymywali, a odrąd Kwerendy komużkolwiek bądź, nie inaczey dopuszczali, tylko w przytomności iedney przysięgłey Osoby Kancellaryi, a to bez wszelkiey Opłaty.

13tio. Pisarz nie będzie mogł żadnego Dekretu lub Rezolucyi Sądowey, Stronom czytać, tym bardziey Extraktem wydawać, któreby wprzód przed Sądem przeczytane, i poprawione nie były, potym w Protokuł przyzwoity wciągnione, i przez Sędziów Komplet składaiących podpisane nie zostały. W wszelkich zaś Protokułach, które są do Pisarza oddane, nie ma bydź nic mazano, skrobano, przypisywano nad Wierszami zwyczaynemi, lub na boku Karty.

14to. Obowiązki Kancellarzystów Assessorya przepisze, rozdrukowane do wszystkich Sądów Mieyskich Mieyscowych rozeszle, i ich zachowanie tymże Sądom nakaże.

15to. Każdy Sąd Mieyski Mieyscowy będzie miał Regenta przysięgłego, którego sam Sąd wybierze, z obowiązkiem zastępowania Pisarza w czasie legalney Jego nieprzytomności.

16to. Sąd Mieyski Mieyscowy będzie miał iednego Prokuratora Fiskalnego czyli Sądowego, i bespieczeństwa, drugiego Prokuratora Policyi, trzeciego Prokuratora Sierot i Ubogich. Pierwszy ma bydź przez Sąd wybrany, drudzy dway od Magistratu Sądowi dodanemi będą. Nie mogą bydź zmieniani, tylko za

 po-

postąpieniem, ustąpieniem, lub odsądzeniem przez Sąd Ordynaryiny. We wszystkich zaś Sprawach, gdzieby nie potrzeba czynić od Sądu, lub od Policyi, albo gdzieby nie potrzeba ubogim i Sierotom dodawać Prokuratora, Strona każda przez siebie, przez swego Plenipotenta, albo kogokolwiek innego, którego sobie na to przez Plenipotencyą Urzędowną wybierze, czynić może. W Sprawach iednak Wdów i Sierot, choćby Strona miała swego Agenta, Prokuratora, Plenipotenta, lub iakimkolwiek imieniem nazwanego Obrońcę, Prokurator Sierot do obrony Sprawy przydanym od Sądu bydź ma, i Spraw takowych bronić w Sądzie obowiązany będzie. A gdyby dla choroby, lub inney legalney przyczyny stawać nie mogł, Sąd innego Prokuratora do obrony przyda.

17mo. Każdy z tych Prokuratorów przy obięciu swych obowiązków Przysięgę następuiącą w obecności Sądu wykonać powinien: == „ Ja N. przysięgam PANU BOGU Wszechmogącemu w Tróy„ cy Swiętey Jedynemu, iż powierzone mi obowiązki pilnie do„ pełnię, w Sprawach przez Sąd, albo Syndyka imieniem Ma„ gistratu mnie poleconych, z wszelką usilnością, i pilnością „ stawać będę, dowody i Prawo rzetelnie bez naciągania skła„ dać będę, Stronie do mnie udaiącey się, wiernie doradzać „ będę, na wszelkie Zapozwanie w Sprawach do mego obowiąz„ ku należących, pisać się będę, i w nich, co do mnie należy, „ czynić nie omieszkam. Do czego wszystkiego obowiązuię się „ Sądowi pod odpowiedzią z osoby, i z maiątku mego. Tak „ mi Panie BOZE dopomoż.

18vo. Prokurator Fiskalny stawać będzie w Sprawach beśpieczeństwa Sądu i Osób Sądowych, tudzież w Sprawach Opłaty Kancellaryi Sądowey, a to za wyraźnym Sądu rozkazaniem. Prokurator Sierot i Ubogich stawać ma w Sprawach od Osób, którym przez Sąd, lub za Rekwizycyą Syndyka przydany zostanie. Prokurator Policyi, stawać będzie w Sprawach Policyi, za Rekwizycyą Officyalistów Policyi, lub Ekonomicznych.

19no. Za każdym podaniem Memoryału, Sąd Pozwu odmówić nie ma.

20mo. Sąd Mieyscowy Mieyski mieć będzie Woźnych, czyli Sług Mieyskich do usługi każdego Sądu *respective* używać się mianych przez Magistrat Autentykowanych, i Possessyą w Mieście, lub dostateczne za sobą zaręczenie maiących, do pełnienia obowiązków, iakie ninieyszym Prawem są przepisane.

21mo. Przysięga Woźnego, którą przed Sądem ma wykonać, iest następuiąca: == „ Ja N. przysięgam PANU BOGU Wszechmogą„ cemu w Tróycy Swiętey Jedynemu, iż będąc Autentykowany „ od Magistratu do posługi Sądu, pilnie w tey posłudze spra„ wować się będę, Memoryały i Pozwy Stronom wiernie poda„ wać i zeznawać, oraz wszelkie obowiązki podług Prawa i „ zlecenia Sądowego, pełnić będę. Nad wyznaczoną Prawem „ opłatę wymagać, ani przyimować więcey nie będę. Do cze„ go wszystkiego obowiązuię się, pod odpowiedzią z osoby i „ maiątku mego. Tak mi Panie BOZE dopomoż, i niewinna „ Syna Jego Męka. „

22do. Ponieważ żaden Sąd Ordynaryiny *Primæ Instantiæ* nie może się obeyść bez Urzędu Wykonawczego, któryby Wyroki Sądowe exekwował, i inne obowiązki z mocy sobie od Sądu Ordynaryinego nakazane dopełniał; Przeto przy każdym Sądzie Ordynaryinym Mieyskim Mieyscowym, do tych powinności będzie Urząd Ławniczy.

ARTY-

ARTYKUŁ II.

O Sądach Primae Instantiae *w Miastach na Cyrkuły podzielonych.*

1mo. KAżdy Sąd Mieyski Mieyscowy Ordynaryiny w Miastach podzielonych na Cyrkuły, w każdym Cyrkule miać będzie sześciu Ławników, w Miastach zaś nie podzielonych na Cyrkuły, czterech wybranych przez Lud Mieyski na Zgromadzeniu Mieyscowym. Szczególnieyszym obowiązkiem Ławników iest exekwować Dekreta i Processa Sądu Ordynaryinego *Primae Instantiae* w Mieście, expedyować Wizye, spisywać Inwentarze i Działy, assystować podług Prawa do Testamentów, i odbierać Tranzakcye z Wyroku Sądowego od tych, którzy przed Sądem dla słabości zdrowia stanąć nie mogą, tudzież za Dekretem Sądu Ordynaryinego Pierwszey Instancyi, odbywać Kommissye na Gruntach w obrębie Miasta, a to w Sprawach takowych, których Sąd na Stole rozpoznać nie może, zawsze iednak z obowiązkiem odesłania po Decyzyą do Sądu Ordynaryinego, z tym warunkiem, iż Sąd z podanych od Stron Ławników po iednym za Kommissarza, i iego Zastępcę obierze, a Prezesa i iego Zastępcę, gdyby się Strony nie ugodziły, zawsze sekretnemi Kreskami wyznaczy. Zastępcy wtenczas tylko Urząd swóy odbywać będą mogli, gdy wyznaczony Kommissarz z przyczyn legalnych nie ziedzie.

2do. Przysięga Ławników iest następuiąca: — „ Ja N. przysięgam „ Panu BOGU Wszechmogącemu w Tròycy Swiętey Jedynemu, iż w wykonaniu Wyroków Sądu, iako też w pełnieniu „ obowiązków Sądu Delegowanego, czyli Kommissarskiego, pilnie sprawować się będę, Regułę Dekretu wiernie zachowam, „ podług Prawa i Dowodów powierzone mi Sprawy pozuawać „ będę, nie uwodząc się przyiaźnią, względem, lub nienawiścią, nadgrody nad Przepis Prawa wymagać nie bedę, w pełnieniu obowiązków moich zwłoki żadney nie użyię. Do czego wszystkiego obowiązuię się pod odpowiedzią z osoby i „ maiątku mego. Tak mi Panie BOŻE dopomoż, i niewinna „ Syna Jego Męka. „

3tio. W Mieście na Cyrkuły podzielonym, Sądowi *Primae Instantiae* w każdym Cyrkule postanowionemu, złożonemu z iednego Burmistrza, z czterech Sędziów, i tyleż Zastępców przez Lud Mieyski na Zgromadzeniu Cyrkularnym obranemu, wszystko to służy, co iest przepisano dla takowego Sądu w Mieście nie maiącym Cyrkułów.

4to. Dla Ławników Cyrkularnych też same służą Przepisy, które są dane dla Ławników w Miastach nie maiących Cyrkułów.

ARTYKUŁ III.

O Sądach Potocznych.

1mo. OPrócz Sądu Ordynaryinego *Primae Instantiae*, w każdym Cyrkule Miast większych, i w każdym Mieście na Cyrkuły nie podzielonym, ustanowione są Sądy Wóytowskie Potoczne, w których Wóyt, przez Lud Mieyski na Zgromadzeniach Mieyskich wybrany, obowiązany iest godzić, i sądzić ostatecznie Sprawy potoczne, nie przenoszące wartości Złotych Pięćdziesiąt, i Ka-

ry Złotych Dwanaście, na rzecz Strony pokrzywdzoney; w rozsądzenie zaś większych Spraw pod żadnym pozorem wdawać się nie ma.

2do. Decyzye tak ugodzonych, iako odsądzonych przez Wóyta Spraw w Protokuł na to iedynie służący, zapisywane bydź powinny.

3tio. Sąd Potoczny Wóyta Cyrkularnego, tym się iedynie różni od Sądu Wóyta w Mieście na Cyrkuły niepodzielonym, iż Wóyt Miasta, będąc oraz prezyduiącym w Magistracie, ostatecznie Sprawy potoczne wartości wzwyż wyrażoney załatwia; w Decyzyi zaś Wóyta Cyrkularnego, gdyby się kto czuł pokrzywdzonym, może się udać na skargę do Prezydenta Miasta, a Prezydent, lub zastępuiący go w tych obowiązkach Vice-Prezydent, Skargę takową przyiąć, i ostatecznie załatwić powinien.

ARTYKUŁ IV.

O Sądach Magistratu Mieyskiego.

1mo. W każdym Mieście nie maiącym Cyrkułów, lub na Cyrkuły podzielonym, ustanowiony iest Magistrat z władzą sądzenia Urzędników Policyinych przez siebie ustanowionych i obranych, i Ekonomicznych, tudzież własnych Officyalistów. Tenże Magistrat sądzić będzie Sprawy o zgwałcenie beśpieczeństwa Osób Magistratowych, lub Officyalistow Magistratu w Mieście ich Urzędowania, z tym warunkiem, iaki iest umieszczony pod Opisem beśpieczeństwa Sądu Mieyskiego Mieyscowego.

2do. Od Wyroków Magistratu w Sprawach Policyi i Ekonomicznych Mieyskich, wolna iest Appellacya do Kommissyi Policyi, w innych zaś do Assessoryi.

3tio. Magistrat w Mieście na Cyrkuły nie podzielonym składać się ma z iednego Wóyta, z czterech Radnych, i tyluż Zastępców, przez Lud Mieyski podług Prawa obranych, z Pisarza przysięgłego, i Syndyka, przez Osoby Magistrat składaiące wybranych, a Syndyk obowiązki Regenta zastępować będzie.

4to. Wóyta, Radnych, i ich Zastępców, Pisarza Magistratowego, i Syndyka przysięgłego, też same będą obowiązki, co do Władzy Sądowniczey, które ninieyszym Prawem przepisane są dla Sądu Mieyskiego Mieyscowego *Primæ Instantiæ*.

5to. W Mieście na Cyrkuły podzielonym, Magistrat składa się z Prezydenta, Vice-Prezydenta, z trzech Radnych z każdego Cyrkułu przez Lud obranych, z Pisarza, Regenta, i z Syndyka Miasta przez tenże Magistrat wybranych.

6to. Obowiązki Magistratu Miasta na Cyrkuły podzielonego, co do Władzy Sądowniczey, też same są, które służą Magistratowi Miasta na Cyrkuły niepodzielonego.

7mo. Każdy Magistrat mieć będzie Prokuratora Fiskalnego, czyli beśpieczeństwa swey Juryzdykcyi, obowiązanego stawać w Sprawach beśpieczeństwa z woli Magistratu, a Prokurator Policyi w Sądach *Primæ Instantiæ*, od Magistratu postanowiony w Sprawach tyczących się Policyi, oraz przeciwko Urzędnikom Policyinym i Ekonomicznym przed Sądem Magistratu, na wyraźne tegoż Sądu rozkazanie, stawać iest obowiązany.

8vo. Obowiązki Syndyka są dwoiakie: iedne ściągaiące się do Sądów Mieyskich Mieyscowych, lub Cyrkularnych; drugie do Sądów Mieyskich Wyższych Instancyi, lub w którymkolwiekby Sądzie Miasto Sprawy swoie miało. *Co do pierwszych:* Syndyk

iest

iest *nayprzód* postanowionym Dozorcą Prokuratorów i Officyalistów Mieyskich, aby ci, tak w Magistracie, iako i w Sądach Mieyskich Mieyscowych, powinnościom swoim zadosyć czynili. *Powtóre:* Obowiązanym do dozoru, aby Wdowy i Wdowce Inwentarze pozostałych maiątków prawnie nierozrządzonych po śmierci iednego z Małżeństwa spisywali; Gdyby zaś przeciwko rozrządzeniu i Tranzakcyom zaszłym, o ich nieważności były iakie Zażalenia, w ten czas o nich Syndyk ma donieść Sądowi, a za rozkazem tego spisanie Inwentarza pozostałych Maiątków uskutecznione bydź powinno, i aby w czasie od Prawa nakazanym zaprzysiężone, i w Protokuł na to urządzony wciągnione były. *Potrzecie:* mieć staranie, aby Opiekunowie Małoletnim Sierotom dodani, w czasie od Prawa nakazanym, Rachunki oddawali, i takowych Rachunków Syndyk ma attentować, równie przestrzegać, aby Maiątek Sierot w Opiece zostaiących przez Opiekunów uszkodzonym nie był, aby Summy Małoletnich były bespiecznie lokowane, aby Opiekunowie mieli *pignus responsionis.* *Poczwarte:* przy Działach imieniem i na rzecz Małoletnich przez Opiekunów czynić zwykłych, tymże Małoletnim assystować i zapobiegać, aby Małoletni od Opiekunów pokrzywdzonemi nie byli. *Popiąte:* Po bezdzietnie zmarłych w Mieście Osobach, bądź Kraiowych, bądź Zagranicznych, po Zbiegłych, po oddaiących Maiątki pod rozbiór Wierzycielów, gdy Urząd Ławniczy Maiątek pozostały zapieczętuie, i Inwentarzem spisze, Sukcessorów lub Wierzycielów Zmarłego, albo Zbiegłego, za Rezolucyą Sądu pozywać i Process w Sądzie utrzymywać; wszystko zaś to, co się tycze Fortuny Małoletnich i Zmarłych bezdzietnie, przez Prokuratora Ubogich i Sierot w Sądzie przyzwoitym *Primæ Instantiæ* popierać. *Poszóste:* W Sprawach Policyi w Sądzie Mieyskim Mieyscowym Ordynaryinym, a przeciw Urzędnikom Ekonomicznym w Magistracie przez Prokuratora Policyi czynić tyle razy, ile Magistrat nakaże. Zgoła wszystkie Sprawy, czy w Magistracie, czy w Sądzie Ordynaryinym, o całość dochodów Miasta, o obowiązki Urzędników Policyi, o bespieczeństwo Magistratu, na Instancyą Syndyka czyniono bydź ma. Co zaś należy do obowiązków Syndyka, które ma w Wyższych Instancyach Mieyskich, lub wszelkich innych Sądach, w Sprawach, któreby przypadały od Miasta, lub Magistratu, tam Syndyk, iako Specyalny Plenipotent, i na ten koniec postanowiony, imieniem Miasta, lub Magistratu pisać się winien, i Spraw sobie zleconych attentować; dla czego do Syndyka i Jego dozoru należy *Archivum* zawieraiące w sobie Przywileie i Dokumenta tyczące się całości Praw i Swobód Miasta, które oddane sobie Inwentarzem podpisanym przez Prezydenta, lub Wóyta Mieyskiego. pod swym dozorem i Kluczem utrzymywać ma. Regestr zaś całego *Archivum* dla łatwey Kwerendy, i wyięcia Extraktów pod Datami sporządzony mieć powinien. A dla dania Informacyi w Interessach Mieyskich, tudzież dla odbierania Rozkazów Magistratu, niemniey dla utrzymywania Korrespondencyi od Magistratu sobie poleconych, na Sessyach Magistratowych, tak Publicznych, iako i Prywatnych, znaydować się powinien.

9no. Rota Przysięgi dla Syndyka, iest następuiąca: — „Ja N. „ przysięgam PANU BOGU Wszechmogącemu w Tróycy Swię- „ tey Jedynemu, iż powinności Prawem mi przepisane wier- „ nie dopełnię, rozkazom Magistratu posłusznym będę, *Archi-* „ *vum* Mieyskie w porządku i całości z Regestrem pod Data- „ mi sporządzonym utrzymywać będę, i nigdy do tegoż *Ar-*

 „ *chivum*

„ *chivum* z światłem nie wnidę, i nikogo nie wpuszczę, w „ stawaniu w Sprawach, lub dopilnowaniu memu powierzo- „ nych wszelkiey pilności dołożę, i Prokuratorów, aby swe o- „ bowiązki pełnili, doglądać będę, do Adwokata Wydziałowego „ o wszystkim, co do Jego obowiązków należy, wiernie dono- „ sić będę, i to wszystko dopełnić obowiązuię się pod Karami „ z Osoby i maiątku mego. Tak mi Panie BOZE dopomoż, i „ niewinna Syna Jego Męka. „

10mo. Sąd *Primæ Instantiæ* Miasta Cyrkułów nie maiącego, równie iak i Sąd Cyrkularny, tudzież Magistrat mieć będzie na Pieczęci Herb Miasta, która Piecżć różnić się ma samym tylko napisem, to iest: Pieczęć Sądu Mieyskiego Mieyscowego będzie miała takowy napis: *Sąd Ordynaryiny Primæ Instantiæ Miasta N.* Pieczęć zaś Cyrkularna będzie miała takowy napis: *Sąd Primæ Instantiæ Cyrkułu N. Miasta N. Magistrat Miasta Wydziałowego N.* (ieżeli iest Stołeczne Wydziału) lub *Miasta N. do Wydziału N. należącego.* Pod tą Pieczęcią, i pod tytułem Urzędów Sądów Mieyskich Mieyscowych, lub Magistratów, Pozwy, Dekreta, Rezolucye, i Tranzakcye wszelkie wychodzić będą.

11mo. Sąd Mieyski Mieyscowy *Primæ Instantiæ*, tudzież Magistrat w przepisanym Komplecie dopóty Urząd swóy sprawować ma, dopóki przez nowo wybrane Urzędy zmienionym nie zostanie; będzie zaś miał czas i dni odpoczynku: 1mo. Od Dnia 23go Grudnia do Dnia 2go. Stycznia. 2do. W dni Zapustne po Niedzieli *Quinquagesima* zwaney, aż do Czwartku wstąpiwszy w Post. 3tio. Od wielkiey Srzody aż do Srzody po Swiętach Wielkanocnych. 4to. We wszystkie Dni Uroczyste Kościelne. 5to. We wszystkie Dni Uroczyste Dworu Królewskiego. 6to. W dni 14. i 18. Kwietnia, tudzież w Dzień Trzeciego Maja. 7mo. W dni Obrad Zgromadzenia Mieyscowego i Wydziałowego. 8vo. W dzień rozpoczęcia Seymu, i w dzień corocznego rozpoczynania się Sądów Assessorskich. Nareszcie w dzień Anniwersarza założenia Miasta. W Dni te Sądy Mieyskie Mieyscowe *Primæ Instantiæ*, Sądy i Obrady Magistratu, będą miały swóy odpoczynek. Akta Sądu i Kancellarye w Dni te maią bydź zamknięte. A od Dnia Dwudziestego Czwartego Lipca, do Dnia Dwudziestego Czwartego Sierpnia same tylko Sądowe Audyencye odprawiać się nie będą; ale Sądy Potoczne i Policyine nieprzerwanie każdego Dnia odprawiać się powinny.

ARTYKUŁ V.

O Sądach Appellacyinych Wydziałowych.

1mo. W każdym Miast Wydziale, w Mieście przez Prawo za Wydziałowe przeznaczonym, ustanowiony iest Sąd Appellacyiny, złożony z pięciu Sędziów, i tyluż Zastępców przez Deputatów Miast na Zgromadzeniu Wydziałowym obranych, który sądzić się ma na Ratuszu Miasta Wydziałowego.

2do. Przy Sądzie Appellacyinym bezprzestannie naydować się ma trzech Sędziów, i trzech Zastępców, względem czego przy rozpoczęciu swoim naypóźniey w dni Sześć po Elekcyi porządny układ ma bydź zrobiony, w którym czasie Sędziowie i Zastępcy Appellacyini odmieniać się mogą; a to w taki sposob, aby w Komplecie naymniey Osob pięciu, rachuiąc w to Sędziów i Zastę-

Zastępców, Sąd Appellacyiny Wydziałowy Sessye swoie odbywał, dopóki nowo wybrane na mieysce iego Osoby nie zasiądą. Ktoryby zaś Sędzia w czasie nieoznaczonego dla siebie Kompletu na Sądach znaydował się, *Votum* swego dawać nie będzie, wyiąwszy przypadek zastępowania Sędziego, który dla legalnych przyczyn na Sessyi znaydować się nie może.

3tio. Prezyduiącym w Sądzie Appellacyinym będzie ten, który miał naywięcey przy Elekcyi Wotów; inni Sędziowie i Zastępcy tym porządkiem zasiadać maią, iakim porządkiem na Zgromadzodzeniu Wydziałowym, przez większość Wotów wybranemi byli. Mieysce Prezyduiącego pierwszy w porządku przytomny Sędzia zastąpi.

4to. Pierwszy w porządku prezyduiący Sędzia równość Wotów głośnych rozwiązywać ma.

5to. W tym Sądzie będzie Pisarz *cum voce informativa unanimitate vel pluralitate* przez Sąd wybrany, który raz wybrany, przez następnych Sędziów odmienionym bydź nie może, chyba za postąpieniem, odstąpieniem, lub odsądzeniem przez tenże Sąd. W tym Sądzie będzie także Regent z obowiązkiem zastępowania Pisarza i pełnienia tych powinności, które są przepisane ninieyszym Prawem. Co się zaś tycze obowiązków i Przysięgi Pisarza, Regenta, Kancellaryi, i Woźnego, też same Sądowi Appellacyinemu służą, które są przepisane Sądowi *Primæ Instantiæ*. Regent Przysięgę Pisarza wykona.

6to. Przy każdym Sądzie Appellacyinym będzie Adwokat Wydziałowy, przez Nas Króla w Straży na dwa Lata nominowany, z wolnym potwierdzeniem onego. Obowiązki Jego są: doglądać powinności Syndyków Mieyskich, donosić Adwokatowi Generalnemu przy Assessoryi będącemu o sprawowaniu się Magistratów i Sądów *Primæ Instantiæ*, stawać w obronie Ubogich, Sierot, i Kryminalistów przed Sądem Appellacyinym, attentować Inkwizycyi w Sprawach Kryminalnych; Dla czego w Sprawach takowych w Sądzie Appellacyinym przypadaiących, Adwokat Wydziałowy pisać się powinien. Adwokat Wydziałowy o niepilność i przestąpienie obowiązków, Sądy *Primæ Instantiæ*, i Sądy Wydziałowe Appellacyine do Adwokata Generalnego przy Assessoryi będącego, donosić ma; Za złe zaś sprawowanie się w Urzędzie, bądź w niedopełnieniu obowiązku, bądź w niesprawiedliwym oskarżeniu, tenże Adwokat w Sądzie Assessorskim odpowiadać będzie.

7mo. Adwokat Wydziałowy, wykona przed Sądem Wydziałowym Przysięgę na następuiącą Rotę: „ Ja N. przysięgam PANU „ BOGU Wszechmogącemu w Tróycy Swiętey Jedynemu, ia- „ ko obowiązki Prawem mi przepisane, wiernie dopełnię, Spraw „ powierzonych sobie podług Prawa i dowodów z pilnością „ bronić będę, o sprawowaniu się Sądów w Wydziele, do kto- „ rego za Adwokata ustanowiony iestem, Adwokatowi General- „ nemu przy Assessoryi będącemu wiernie donosić, w Spra- „ wach Kryminalnych nic nie opuszczę na obronę obwinione- „ go, a w całym postępowaniu moim, nie uwodząc się wzglę- „ dem przyiaźni, lub nienawiści, nad opłatę mi wyznaczoną, „ żadnych datków wyciągać, i przyimować nie będę. Do tego „ wszystkiego obowięzuię się pod odpowiedzią z Osoby i Ma- „ iątku mego. Tak mi Panie BOŻE dopomoż. „ A wykonawszy takową Przysięgę obowiązki swoie rozpocznie.

8vo. Będzie także w Sądzie Appellacyinym Prokurator Fiskalny, czyli bespieczeństwa, który z obowiązku swego czynić ma prze-

ciw Kryminalistom w Sądzie Appellacyinym, choćby Strona swego Prokuratora miała. Prerogatywy i obowiązki iego są też same, iakie zostały przepisane dla Prokuratora, pod opisem Sądu Ordynaryinego Mieyskiego Mieyscowego.

9no. A co się tycze Stron do Sądu *viâ appellationis*, lub przeciwko uciążliwemu Sądowi przychodzących, mogą czynić w Sądzie Appellacyinym Strony same przez siebie, przez Prokuratora, Agenta, Plenipotenta, lub kogokolwiek innego na swym mieyscu przez Plenipotencyą Urzędowną postanowionego.

10mo. Sąd Appellacyiny Wydziałowy sądzić będzie ostatecznie, i bez dopuszczenia Appellacyi, Sprawy przychodzące z Appellacyi, lub przeciwko uciążliwemu Sądowi od Sądów Mieyskich *Primæ Instantiæ* ze wszystkich Miast do swego Wydziału należących, a to Sprawy nieprzewyższaiące waloru Złotych Trzy Tysiące, Kary pieniężney Złotych Sto Ośmdziesiąt, i Kary Więzienia Cywilnego Tygodni trzy; tudzież wszelkie Sprawy prostego Długu do Zapisów i Skryptów ręcznych *viâ gravaminis* przychodzące.

11mo. Co się zaś tycze Spraw Kryminalnych, Sąd ten będzie Sądem Ordynaryinym *Primæ Instantiæ* dla Osób Juryzdykcyi Mieyskiey z Prawa podległych, pod Juryzdykcyą tego Wydziału będących, do którego Kryminaliści ze wszystkich Miast do Wydziału należących, odsyłanemi i zapozywanemi bydź maią. Wszelkie Wyroki Sądu tego na Więzienie trzechletnie, i inne Kary Prawem Kryminalnym opisane, *præcisa appellatione* wskazywane, i do Exekucyi przywodzone będą. Gdyby zaś szło o skazanie Przestępcy na dłuższe, lub wieczne Więzienie, albo na śmierć, Sąd Appellacyiny przeszle Sądowi Assessorskiemu Dekret, i Wywody obwiniaiące, a Adwokat Wydziałowy obrony za Kryminalistą do Sądu Appellacyinego wnoszone, i od Exekucyi swego Dekretu wstrzyma się, dopóki Rezolucyi od Sądu Assessorskiego nie odbierze.

12mo. Pieczęć tego Sądu będzie w Koronie Herb Koronny, a w Litwie Litewski, a pod nim Herb Miasta Wydziałowego z napisem: == *Sąd Appellacyiny i Kryminalny Ordynaryiny Wydziału N.* Pozwy zaś do tego Sądu, tudzież Dekreta, Extrakty, Tranzakcye będą wychodzić pod tytułem Krolewskim.

13tio. Co się tycze Exekucyi Wyroków Sądu Appellacyinego Wydziałowego, lub Sprawy, którąby potrzebowała na mieyscu Inkwizycyi, Kalkulacyi, Weryfikacyi, rozmiaru Placów, i gruntów natury Mieyskiey, i Possessyi Mieyskiey będących, wybierze Urzędy Ławnicze Miast do Wydziału należących, będą oraz Urzędami Wykonawczemi Sądu Wydziałowego Appellacyinego, tudzież Urzędem Delegowanym, ilekolwiek tego Sąd Appellacyiny uzna potrzebę, z tym warunkiem: iż Sąd Appellacyiny z podanych od Stron Ławników po iednym obierze, a Prezesa i iego Zastępcę, w przypadku nie zgodzenia się Stron, sekretnemi Wotami wyznaczy, i że Sąd Appellacyiny nie będzie mógł używać tego Urzędu na Kommissye, który był użyty w Pierwszey Instancyi, ieżeli przeciw niemu *viâ Appellationis*, lub iako przeciwko uciążliwemu Urzędowi są wyniesione skargi.

14to. Sędziowie Appellacyini Wydziałowi w przepisanym Komplecie dopóty Urząd swóy sprawować będą, dopóki przez nastąpnie wybranych Sędziów zmienionemi, lub na nowo obranemi nie zostaną. A co się tycze czasu i dni odpoczynku, tenże sam służy Sądowi Appellacyinemu, który iest Prawem dozwolony dla Są-

dów *Primæ Instantiæ*, wyiąwszy: iż Sąd Appellacyiny mieć będzie odpoczynek, od Dnia Dwudziestego Czerwca, do Dnia Dwudziestego Czwartego Sierpnia.

ARTYKUŁ VI.

O Sądach Assessorskich.

1mo. SĄd Naywyższy Appellacyiny, czyli Assessorski, ieden dla Korony w Warszawie, drugi dla Litwy w Wilnie, agitować się maiący, mieć będzie Prezesami Pieczętarzów w Straży nieumieszczonych, dwóch Senatorów w Koronie, po iednym z każdey Prowincyi, iednego Senatora w Litwie, po czterech Assessorów z Stanu Rycerskiego z każdey Prowincyi, po czterech Assessorów z Miast każdey Prowincyi, którzy wraz z Prezyduiącym w Komplecie naymniey Osób pięciu od Sądów Mieyskich wszelkie Sprawy *viâ appellationis*, lub przeciwko uciążliwemu Sądowi przychodzące, ostatecznie sądzić będą, stosownie do Prawa o Kommissyi Policyi w przewyższaiącey liczbie Assessorów Stanu Szlacheckiego. W Sprawach zaś między Szlachcicem a Szlachcicem własności, i dochodów Mieyskich nie tyczących się, komplet z samego Stanu Szlacheckiego składać się ma.

2do. Wszystkie Sprawy w tym Sądzie *unanimitate vel pluralitate* Wotów głośnych w Sentencyonarz na ten koniec sporządzony, zapisanych decydowane będą. Prezyduiący *paritatem* w Sądzie Assessorskim rozwiąże, a w iego nieprzytomności pierwszy z porządku Assessor.

3tio. Assessorów *cum Voto Consultivo* w Assessoryi Pieczętarz nominować będzie, po trzech z każdey Prowincyi.

4to. Sąd Assessorski mieć będzie Pisarza *cum voto informatio*, którego Sąd sekretnemi Wotami z podaiących się Kandydatów obierze, który nie może bydź zmieniony, chyba za postąpieniem, odstąpieniem, lub odsądzeniem.

5to. W tym Sądzie będzie Regent z obowiązkiem zastępowania Pisarza; powinności Pisarza, Regenta, Kancellaryi, i Woźnego, tudzież ich przysięgi będą też same, które się przepisały dla Sądu Appellacyinego Wydziałowego, i *Primæ Instantiæ*. Regenta, Kancellaryą, i Woźnych Pieczętarz nominować będzie.

6to. Powinności Metrykantów, i porządek Metryk Oboyga Narodow, każda *respectivè* Assessorya przepisze, do których przyłączamy obowiązki, iakie są przepisane dla Pisarzów Sądów Ordynaryinych *Primæ Instantiæ*, Appellacyinych Wydziałowych, Magistratów i Syndyka względem Protokułów, dozoru Kancellaryi, *Archivum* publicznego i sekretnego, tudzież Extraktów. Nominacyą zaś Metrykantów przy Pieczętarzach zachowuiemy.

7mo. Będzie także przy tym Sądzie Adwokat Generalny, przez Nas Króla w Straży na dwa lata nominowany, z wolnym potwierdzeniem onego. Obowiązki iego są następuiące. 1mo. Mieć dozor nad wszystkiemi Adwokatami Wydziałowemi, aby powinności swoie podług Prawa pełnili. 2do. Wszystkich Kryminalistów w Sądzie Assessorskim bydź obrońcą, w Sprawach Ubogich i Sierot z Appellacyi od Sądów Mieyskich, lub przeciwko uciążliwemu Sądowi czynić, przeciwko Sędziom *Primæ Instantiæ*, i Appellacyinym Wydziałowym, przeciwko Magistratom Miast, i ich Syndykom, ieżeli są oskarżeni o złe sprawowanie Urzędów swoich, przeciw Adwokatom Wydziałowym w Sądzie As-

sessorskim czynić. Dla czego Adwokat Generalny w Sprawach sobie z Urzędu poleconych, gdy w Sądzie Assessorskim przypadną, pod odpowiedzią pisać się powinien. Przysięga Adwokata Generalnego taż sama iest, iaka została przepisana dla Adwokatów Wydziałowych.

8vo. Sąd Assessorski mieć będzie Prokuratora, który z rozkazu Sądu w Sprawach Kryminalnych przeciw obwinionemu, tudzież w Sprawach bespieczeństwa Sądu i Kancellaryi, czynić powinien.

9no. Kommissya Policyi będzie miała Prokuratora przy Sądzie Assessorskim, z obowiązkiem przestrzegania całości Funduszów Mieyskich i wszelkich innych, na wygodę, lub pomoc Publiczną przeznaczonych.

10mo. Kommissya Skarbowa będzie miała Prokuratora Skarbowego, dla przestrzegania imieniem Skarbu, Funduszów i dochodów Rzeczypospolitey.

11mo. Wszelkim zaś Stronom wolno będzie w Sądach Naywyższych Appellacyinych czynić osobiście, lub przez Plenipotentów, Agentów, albo kogożkolwiek innego, przez Urzędową Plenipotencyą na ten koniec postanowionego, zawsze iednak nie słownie, ale na piśmie.

12mo. Sąd Naywyższy Appellacyiny Assessorski sądzić będzie ostatecznie wszystkie Sprawy, *viâ appellationis*, lub przeciw uciążliwemu Sądowi, z wszystkich Miast do siebie przychodzące, których ostateczne rozpoznanie wyraźnym Prawem powierzone nie zostało Sądom Potocznym i Ordynaryinym *Primæ Instantiæ*, lub Sądom Appellacyinym Wydziałowym. Także Sprawy *Officii* o złe sprawowanie się Sądów Ordynaryinych Mieyskich, i Appellacyinych Wydziałowych, Magistratów i Wóytów, względem których Spraw Sąd Assessorski iest Sądem Ordynaryinym, i takowe Sprawy *ex crudo* sądzić będzie: tudzież Sprawy Officyalistów z Magistratami i Sądami, tak Ordynaryinemi, iako i Appellacyinemi, wyiąwszy Policyine, czyli te, *viâ appellationis*, lub przeciw uciążliwemu Sądowi, do Sądu Assessorskiego przyidą; niemniey Sprawy, o rozwiązanie żądaney nieważności, Elekcyi Osobom Magistrat składaiącym, Sędziom Appellacyinym, tudzież Sprawy o przestępstwa całe Dzieło Elekcyi niszczące, podług Opisu Seymików Ziemiańskich, prosto do Sądów Assessorskich, *respectivè* Prowincyi, należeć będą. Nakoniec mnieysze przestępstwa na Zgromadzeniach Mieyskich popełnione, stosownie do Prawa, pod tytułem: —— *Urządzenie Wewnętrzne Miast*: —— do Sądu Wydziałowego należące, gdy przez Appellacyą do Sądów Assessorskich wprowadzone zostaną.

13tio. Co się tycze Spraw *cognitionis Privilegiorum* własności i Funduszów Rzeczypospolitey, własności i Funduszów Miast, w tych Sąd Assessorski, iako Sąd Ordynaryiny, ostatecznie wyroki swoie dawać będzie, czyliby szło o poznanie Przywileiów iakiegokolwiek bądź rodzaiu, czyli o poznanie własności Rzeczypospolitey, lub własności którego kolwiek Miasta, albo wszelkiey innej Publiczney rzeczy na wygodę, lub potrzebę w Miastach przeznaczoney.

14to. Gdzieby Sąd Assessorski potrzebował w Sprawach Mieyscowych Kommissye wysyłać, wyznaczać będzie Urzędy Ławnicze, z tym warunkiem, iaki się przepisał dla Sądu Appellacyinego Wydziałowego naznaczaiąc po iednym Ławniku z podanych od Stron Kandydatów, tudzież Prezyduiącego i Jego Zastępcę, gdy się Strony nie ugodzą, sekretnemi Kreskami wybierze, tak, aby odtąd w Kommissyach nie bywało więcey nad O-

sób

Osób trzy; gdzieby zaś szło o Kommissye między Miastem a Possessyonatem Ziemskim, tam Sąd Assessorski wyznaczać będzie na Kommissarzów iednego Mieszczanina, a dwóch z Urzędu Ziemiańskiego Wykonawczego z Kandydatów, których Strony podadzą, Prezesa zaś i iego Zastępcę, w przypadku nie ugodzenia się Stron, Sąd przez sekretne Wota wyznaczy. A gdzieby szło o Kommissye między Szlachcicem a Szlachcicem z natury Sprawy do Sądu Assessorskiego należącey, tam Sąd Assessorski z podanych Kandydatów od Stron po iednym Kommissarzu wyznaczy, a Prezesa i Zastępcę iego, ieżeli się Strony nie ugodzą, przez sekretne kreski wybierze.

15to. Do Exekucyi Dekretu Sąd Assessorski używać będzie Urzędów Wykonawczych mieyscowych.

16to. Pieczęć Sądu Assessorskiego podług dawnego zwyczaiu będzie Koronna w Koronie, a Litewska w Litwie, większa, lub mnieysza, podług tego, iak który Pieczętarz Sądom Assessorskim prezydować będzie. Pozwy i wszelkie Wyroki Sądu tego, tudzież Extrakty i Rezolucye będą wydawane pod imieniem Nas KROLA z podpisem prezyduiącego Pieczętarza w formie dotąd używaney, którego podpisu odmówić nie może.

17mo. Assessorowie dopóty Urząd swóy Sędziowski sprawować będą, dopóki przez nowo wybranych Assessorów zmienionemi nie zostaną; Co się zaś tycze czasu i dni odpoczynku, Sąd Assessorski odbywać się nie będzie. *1mo.* Od Dnia dwudziestego trzeciego Grudnia, do Dnia drugiego Stycznia. *2do.* W dni Zapustne po Niedzieli *Quinquagesima* zwaney, aż do Czwartku wstąpiwszy w Post. *3tio.* Od Wielkiey Srzody, aż do Srzody po Swiętach Wielkanocnych. *4to.* W Niedziele i Swięta, tudzież we wszystkie dni Uroczyste Dworu Królewskiego. *5to.* W dni Czternastego i Ośmnastego Kwietnia, tudzież w Dzień trzeci Maia. *6to.* W dni Obrad Zgromadzenia Mieyscowego i Wydziałowego. *7mo.* W dzień rozpoczęcia się Seymu, Akta Sądu i Kancellarye we wszystkie Dni te maią bydź zamknięte, a od Dnia Pierwszego Czerwca, do Dnia Pierwszego Października same tylko Sądy Assessorskie ciągle odprawiać się nie będą, Akta zaś i Kancellarye tego Sądu w obec Pisarza Dekretowego i dwóch Sędziów Assessorskich zawsze otwarte bydź maią.

18vo. Każde Zgromadzenie Mieyskie Mieyscowe Cyrkularne, albo ogólne, tudzież każde Zgromadzenie Wydziałowe o swym Dziele całkowitym, z przyłączeniem Autentycznego Aktu Dzieła, Pieczętarzowi w Assessoryi Prezyduiącemu Rapporta przesyłać ma, a to nazaiutrz po ukończonym Dziele. Jeżeliby zaś to Dzieło Zgromadzenia nie odprawiło się podług przepisu Prawa, lub ieżeliby zostało przez kogo zaskarżone, takowe zaskarżenia przesyłane bydź maią przy Rapporcie, a to naypóźniey Dnia Szostego.

19no. Każdy Sąd Mieyski Mieyscowy lub Cyrkularny i Potoczny natychmiast Sądowi Assessorskiemu donieść ma do Prezyduiącego Pieczętarza o rozpoczęciu swey Juryzdykcyi, naymniey w dni sześć przy każdey zmianie z Prawa przypadaiącey.

20mo. Każdy Sąd Mieyski Mieyscowy obowiązany iest Prezyduiącemu w Assessoryi dawać Rapporta co Kwartał o odsądzonych Sprawach. *1mo.* Wiele Spraw, z których Strony zgodne Dekreta przyięły? *2do.* Od których nie appellowały? *3tio.* Wiele takich, od których appellowały? *4to.* W których Sprawach Appellacya niedopuszczona, a Strony appellowały? *5to.* Do którego Sądu Strony appellowały i w iakiey natury Sprawach? *6to.* Jaka iest percepta *Jurium Cancellariæ*, iak nayrychley ułożyć się maiących, tak z Suscepty Extraktów, iako i Sądowych postępków.

21mo. Takowy Rapport dawać iest obowiązany każdy Sąd Appellacyiny Wydziałowy, przysyłaiąc go do Sądu Assessorskiego w sposób takowy: 1mo. Wiele Spraw, w których Strony zgodzone Dekreta przyięły? 2do. Od których, iako przeciwko uciążliwemu Sądowi, poszły do Sądu Assessorskiego, i iak wiele takowych Spraw? Jaka iest percepta *Jurium Cancellariæ* tak z Susceptiy Extraktów, iako i z Sądowych postępków.

22do. Adwokaci Wydziałowi o Elekcyach i rozpoczętych Juryzdykcyach, potym zaś co Kwartał o porządku i postępkach Sądowych, tudzież o Sprawach do nich należących, obowiązani są donosić Adwokatowi Naszemu Generalnemu, przy Sądzie Assessorskim od Nas KROLA postanowionemu, Adwokatóm zaś Wydziałowym Syndykowie Miast takież Rapporta czynić maią.

23tio. Wszystkich zaś tych Rapportów porządek i układ Assessorya przepisze; Taż Assessorya będzie obowiązana przepisać wszelkie Formy Tranzakcyi, i postępowania w Sądzie, tudzież obowiązki dla Prokuratorow, Agentów, i innych, ktorzyby zastępowali Strony, same przez się w Sądach niechcące stawać.

ROZDZIAŁ II.

O Sędziach.

ARTYKUŁ I.

O Sędziach *Primæ Instantiæ*.

1mo. W Mieście na Cyrkuły niepodzielonym, Wóyt, Burmistrz, Radny Magistratu, i Sędzia Sądu Cywilnego *Primæ Instantiæ*, powinien bydź Possessyonat tego Miasta, w ktorym Urząd sprawuie, i w Księgę Possessyonatów wpisany.

2do. W Mieście na Cyrkuły podzielonym, Prezydent, Vice-Prezydent, Radni Magistratu, Woytowie, Burmistrze, i Sędziowie Cyrkularni *Primæ Inssantiæ*, powinni bydź Possessyonatami tego Miasta, i w Księgę Possessyonatów Mieyskich wpisani, lecz nie koniecznie Possessyonatami tego Cyrkułu, w ktorym Urząd sprawuią.

3tio. Każdy Sędzia Mieyski *Primæ Instantiæ*, tudzież Sędzia w Magistracie zasiadaiący, tym bardziey Prezyduiący w Sądach rzeczonych, powinien mieć Lat Dwadzieścia Trzy skończonych wieku swego, powinien mieć maiątek pod rozbiór Wierzycielów nie oddany, i nie ma bydź *Crimine notatus*, lub pod Processem, ma umieć Prawo i Proces Kraiowy, niema bydź na żadnym Urzędzie Sądowniczym, lub Wykonawczym Ziemiańskim, tym bardziey nie ma zostawać w aktualney służbie Woyskowey. A ponieważ niektóre z tych warunków, w ciągu sprawowanych funkcyi przez Sędziego, mogą bydź niezachowane, przeto choćby Sędzia, lub Prezyduiący miał te wszystkie przymioty i kondycye, iakich po nim Prawo wymaga, będąc wybranym, a potym w ciągu sprawowania swego Urzędu, którego z nich nie zachował, iako to: gdyby Maiątek swóy poddał pod rozbiór Wierzycielów, gdyby o występek Kryminalny do Sądu był pociągniety, i Sprawa przeciw niemu w Sądzie popierana była, gdyby przyszedł do pomieszania zmysłów, w pierwszych dwóch przypadkach, nie może Urzędu swego sprawować, póki swych Wierzycielów nie za-

spokoi

spokoi, i Maiątku nie oswobodzi, lub póki się z Zarzutu Krymi-nalnego nie oczyści, w trzecim póki do zdrowia nie przyidzie. Równie Sędzia lub Prezyduiący w Sądach Mieyskich Mieyscowych Cywilnych, gdyby postąpił na iaki Urząd Sądowniczy, lub Wykonawczy Ziemiański, od Urzędu Sędziego Mieyskiego tym samym odpada.

4to. W iednym Składzie Sądowniczym nie może zasiadać Oyciec i Syn, Teść i Zięć, dway Bracia rodzeni, lub Stryieczni rodzeni.

5to. Prezydentem, Vice-Prezydentem, Wóytem, i Burmistrzem bydź nie może, kto wprzód nie był na Mieyskim, lub Ziemiańskim Urzędzie od Elekcyi zawisłym.

6to. Sędzia, lub Prezyduiący w Sądach Mieyscowych, iakieykolwiek one są natury, nie może dłużey Funkcyi swoiey sprawować, tylko przez lat dwa, chybaby przez nową Elekcyą powtórnie był obrany, obrany zaś zrzekać się swego Urzędu, ani go ustępować nie może.

7mo. Urzędnicy Mieyscy Mieyscowi, któregokolwiek bądź Sądu Sędziowie, lub Prezyduiący, w żadnym Sądzie Suspensy brać nie mogą, ale w każdym z Osoby i maiątku swego przez Plenipotentów odpowiadać winni. Wszelako, gdyby potrzeba była wykonania Przysięgi, wszelki Sąd po dopełnienie tey Przysięgi odsyłać ich ma do mieysca, gdzie swoy Urząd sprawuią. Toż Prawo służy Urzędom Wykonawczym Mieyskim Mieyscowym, wszelkim Officyalistom, i Sługom Sądowym.

8vo. Każdy Sędzia Mieyski Mieyscowy, bądź Cyrkularny, Burmistrz, Wóyt, tudzież Prezydent, Vice-Prezydent, i Radny po wybiorze swoim Przysięgę wykonać iest obowiązany w obecności Ludu Mieyskiego, a to na tę Rotę —— "Ja N. Przysięgam Panu BOGU
„Wszechmogącemu w Tróycy Swiętey Jedynemu, iż Spory
„między Stronami do Sądu przychodzące, starać się będę z ca-
„łey możności ugadzać, a ieżelibym Stron do zgody przypro-
„wadzić nie mógł, według Prawa pisanego i według dowodów
„w Sądzie złożonych, sprawiedliwie sądzić będę, żadney Stro-
„nie, w Sporach Sądowych będącey, rady dawać nie będę,
„Sekretu Izby nie wydam, i w całym ciągu Urzędowania mego,
„BOGA maiąc przed oczyma, podług Sumnienia mego, żadnym
„darem, datkiem, obietnicą, lub nienawiścią nie uwiodę się.
„Tak mi Panie BOZE dopomoż, i niewinna Syna Jego Męka."

9no. Takowa Przysięga, na Tablicy wielkiemi Literami napisana, powinna bydź zawieszona w Izbie naprzeciw Stołu Sądowego, tak, aby ią wszyscy Sędziowie widzieć, i z łatwością czytać mogli.

10mo. Każdy Sędzia Mieyski Mieyscowy i Cyrkularny, wyiąwszy czas i dni odpoczynku, ma znaydować się w mieyscu Sądowym o godzinie Dziewiątey zrana, i póty z Izby Sądowey nie oddalać się, dopóki się nie skończy Sessya, a gdyby się spóźnił, lub przed ukończeniem Sessyi oddalił się, ma w proporcyą Pensyi, tracić swoię dzienną nagrodę, iaka na niego przypada. Dlaczego w Protokule, na ten koniec sporządzonym, ma bydź codziennie zapisywany czas rozpoczęcia Sessyi, i przytomność Sędziów.

11mo. Wytrącone pieniądze za nieprzytomność Sędziów, nie maią bydź na przytomnych dzielone, ale odciągnięte zostaną co Kwartał w Kassie Publiczney Sądowey.

12mo. Zaden przeto Sędzia od Sądu oddalać się nie może pod karą wytrącenia Pensyi codzienney za nieprzytomność, a pod karą odsądzenia od Urzędu & *ab omni activitate* na Lat sześć, gdyby Komplet zrywał. Prawdziwa iednak choroba, którą świadectwem Doktora dowieść iest obowiązany, nie tylko usprawiedliwiać powinna Sędziego z iego w Sądzie nieprzytomności, ale nadto nie ma go pozbawiać Pensyi dzienney, ieżeli w mieyscu Sądowym zachorował.

13tio. Sędzia pod Processem będący, nie może sprawować Urzędu swego, gdy mu takowy Proces przy rozpoczęciu Urzędu Sądowego zarzucony będzie, w czasie zaś Funkcyi otrzymaney, nie ma mu przeszkadzać do zasiadania w Sądzie. Wszakże na maiątku Jego Strona maiąca Proces, Exekucyą onego zyskować może. Gdyby zaś Proces był do Osoby, a Strona Exekucyi onego żądała, w takowym przypadku Sędzia od Urzędu odpada. Równie, gdyby Sędzia Fortunę swoią Mieyską, lub Ziemiańską na satysfakcyą Kredytorom oddał, albo gdyby Kredytorowie przeciw niemu do Sądu Mieyskiego, lub Ziemiańskiego, po oddanie Dóbr iego na satysfakcyą udali się, i Wyrok Sądu na Rozbior Fortuny zyskali, ma się natychmiast wstrzymać od Urzędowania.

14to. Ponieważ Sąd Mieyski Mieyscowy obowiązany iest do Decyzyi głośnemi Wotami, przeto każdy Sędzia, nie może się oddalać od Izby Sądowey, póki nie zapisze w Protokule Imienia swego na Sentencyą zapadłą. Dlaczego, gdy Sprawa do Decyzyi przyidzie, Sessya solwowaną bydź nie może, ani żaden Sędzia z Izby Sądowey wychodzić nie ma, dopóki Sprawa udecydowaną nie będzie, lub iaka Kategorya, w którey Skład sprawy podzielenia iey wymaga, i Sentencya w Protokuł zapisana przez Sędziów przytomnych podpisaną nie zostanie; każdy Sędzia nie zachowuiący to Prawo, ma bydź sądzony i karany tak, iak iest przepisano na Sędziów zrywaiących Komplet.

15to. Gdzieby nie zachodziła iednomyślność, tam większość wotów decydować ma; Propozycye do wotowania każdy Sędzia podawać może, a gdzieby nie zachodziła iednostayność na propozycyą, większość wotów między Propozycyami decydować będzie, wszakże decyzye Sędziów maią bydź tylko do uznania należytości, lub winy, a Prawo bez żadnego tłómaczenia ma dać Wyrok na uznaną należytość, lub winę; Takowy sposób sądzenia, zachowany bydź powinien w Sprawach oczywistych, i zaocznych.

16to. Ponieważ Prezyduiący w każdym Sądzie, iest oraz Sędzią składaiącym Komplet, przeto, gdy Sprawa przychodzić będzie do decydowania *pluralitate*, *Votum* swoie z innemi Sędziami dawać będzie, a tylko w przypadku równości, też równość, iako Prezyduiący, decyzyą swoią na iednę, lub drugą stronę załatwi, kreskowanie zaś od ostatniego z porządku zaczynać się ma.

17mo. Jako na udecydowaney Sentencyi, Prezes i Sędziowie nie odchodząc z Izby, podpisywać się są obowiązani, tak równie na Dekrecie Prezes i Sędziowie podpisywać się będą, na Extraktach iednak sam tylko Prezyduiący i Pisarz Dekretowy podpisować się ma.

18vo. Sędzia Sprawy Syna lub Corki sądzić nie będzie, tudzież własney Sprawy, do któreyby z Osoby, lub Ewikcyi należał, czyliby w niey był do Sądu pozwany, lub nie.

19no. Sędzia, gdy przeciwko niemu przypadnie Sprawa, w sądzie zasiadać na Sprawie swoiey nie ma, co mu iednak do sądzenia Spraw innych przeszkadzać nie będzie. Wolno iednak Stronie maiącey Sprawę przeciw Sędziemu Mieyscowemu lub Cyrkularnemu, udać się do innego nayblizszego Sądu, tam Sędziego zapozwać, lub udać się do Sądu Wydziałowego po wyznaczenie Sądu którego kolwiek *Primæ Instantiæ*, czego Sąd Appellacyiny Stronie odmawiać nie może.

20mo. Sędzia w Sprawie do rozpoznania przychodzącey, raz tylko wyrok wydawać może, który powinien bydź czyniony z wielkim namysłem stosownie do złożonych Dowodów i Prawa. Dla czego nie wolno iest Sędziemu czynić żadnych popraw w Sentencyi,

choćby

choćby iednomyślność zaszła. Illacye *ad omissa* ninieyszym Prawem we wszystkich Sprawach znoszą się.

ARTYKUŁ II.

O Sędziach Wydziałowych,

1mo. Sędziom Appellacyinym Wydziałowym też same obowiązki służą, które są przepisane dla Sędziów *Primæ Instantiæ.*

2do. Sędzią Appellacyinym bydź nie może, kto nie iest Possessyonatem w Wydziale, i kto nie był wprzód na iakim Urzędzie Ziemiańskim, lub Mieyskim od Elekcyi zależącym.

ARTYKUŁ III.

O Sędziach Assessorskich.

1mo. Sędziom Assessorskim, czyli naywyższym Appellacyinym też same obowiązki służą, iakie są przepisane dla Sędziów Pierwszey Instancyi.

2do. Assessorowie na Seymie obrani, przysięgę przed Nami Królem na Rotę, iaka iest przepisana dla Sędziów *Primæ Instantiæ*, wykonaią. A ieżeliby który na Elekcyi nie był przytomny, taką przysięgę przed Sądem, pierwszy raz zasiadaiąc, wykonać ma.

3tio. Assessorom podaiącym się za Kandydatów do Elekcyi, obiekcye maią bydź zarzucane przed Elekcyą, po Elekcyi obiekcye czynione, szkodzić im nie mogą, chybaby był Process do Osoby.

ROZDZIAŁ III.

Obmyślenie Funduszu dla Sędziów Assessorskich, tak Szlachty, iako Mieszczan, dla Sędziów Mieyskich Mieyscowych i Appellacyinych, tudzież dla Officyalistów, i Sług tychże Sądów w Koronie i w Wielkim Xięstwie Litewskim.

Chcąc, aby wszyscy Urzędnicy Sądowi Pierwszych, Appellacyinych, Wydziałowych, i Naywyższych Instancyi, tudzież ich Officyaliści, i Słudzy obowiązki swoie iak nayściśley dopełniali, przeto stanowiemy nayprzód: iż wszyscy Sędziowie i Offiзyaliści, Dozorcy Sądów *Primæ Instantiæ*, i Słudzy będą mieli pensye roczne z Funduszu ninieyszym opisanego Prawem.

1mo. Wszystkie Memoryały, Pozwy, Dekreta, Tranzakcye, zgoła wszystkie *Actus* Sądowe maią bydź zapisywane na Papierze Stęplowanym Kraiowym, ceny Prawem opisaney, iak było dotąd.

2do. Kommissya Skarbowa, Assessorya wraz z Kommissyą Policyi, przez Delegacye na ten koniec wyznaczone, ułożą iak naylatwieysze sposoby, ażeby Papier Stęplowany wszędzie podług potrzeby znaydował się przy każdym Sądzie Pierwszych, Appellacyinych, i Naywyższych Instancyi.

3tio. Assessorya dla wszystkich Sądów, Pierwszych i wyższych Instancyi, ustanowi taxę od Pieczęci, opłatę od wszelkich Tranzakcyi, Indukt, i Extraktów, i takową taxę, tudzież układ Pensyi, Stanom do approbaty, approbowane zaś wszystkim Sądom do zachowania, poda.

4to. Wszystkie *Adjudicata* kar, które Sądy przez połowę przysądzać sobie zwykły, uchylamy, chcąc, aby Urzędy Sądowe, i Ich Officyaliści, tudzież Sługi, za samą tylko pracę, z opłaty Papieru Stęplowanego, Pieczęci, Tranzakcyi, Indukt, i Extraktów nadgrodę swoią mieli, nie zaś z kary, która dla zysku mogłaby narażać Sędziów na zbyteczne Stron ukaranie.

5to. Wszystkie pensye dla Sędziów, lub Officyalistów, i ich Sług w Sądach, Pierwszych, Appellacyinych, i Naywyższych Instancyi, tudzież Kancellaryach rzeczonych Sądów Mieyskich, odtąd opłacane będą z dochodu zwyż wymienionego; a ktobykolwiek z Sędziów, lub Officyalistów rzeczonych Sądów dotąd na opłacie Listy Cywilney pensyą swoią miał zabespieczoną, tego Pensyą, na opłatę Prawem teraźnieyszym dla Sądów oznaczoną, przenosiemy, ieżeli na Urzędzie zostanie.

6to. Dla Sędziów Assessorskich, i Officyalistów, tudzież Sług tego Sądu, taką Pensyą naznaczamy, iaka iest Prawem opisana dla Kommissarzów inszych Kommissyi; a co się tycze Sędziów Niższych, ich Officyalistow i Sług, będzie zachowana proporcya, stosownie do Urzędów i Miast, w których też odbywaią. Gdyby zaś percepta nie wystarczała na opłatę dla wszystkich Sędziów, tedy w niedopłaceniu wszystkim rowna proporcya ma bydź zachowana.

7mo. Kommissya Skarbowa wraz z Assessoryą i Policyą przez swych Delegowanych ułoży sposób całey manipulacyi dochodu Sądowego, tak iednak, aby Skarb Rzeczypospolitey decessu nie miał na Papierze Stęplowanym, maiąc za prawidło, aby tylko sama Assessorya z Policyą i Kommissyą Skarbową o Papier Stęplowany, i o inne Sądowe opłaty czyniła *immediatè*, a zaś niżsi Dozorcy czynili *mediatè* przez swą *respectivè* Naywyższą Zwierzchność, do czego tym Magistraturom takowe podaiemy Prawidła. *1mo.* Ażeby Percepta nie mogła bydź inaczey ciągnięta, tylko z Protokułów Sądowych i Kancellaryi, tudzież z Assygnacyi i Rewersow na Papier Stęplowany wydanych. *2do.* Expensa zaś odciągnięta będzie z ustanowionego raz na zawsze Etatu, którego odmieniać nie będzie nigdy wolno bez wiadomości i pozwolenia Seymu.

8vo. Cokolwiek od ustanowioney opłaty zbywać będzie dochodu, ten corocznie, przy zakończonych Rachunkach między Magistraturami, oddany bydź ma do Skarbu Publicznego, a Kommissye Skarbowe takowy dochód w Percepcie Dochodów Rzeczypospolitey co Seym podawać będą, który to Dochod ma bydź odkładany na zabespieczenie oznaczoney Pensyi Sędziowskiey. Gdyby zaś się pokazało, iż Superata przewyższa roczną opłatę dla wszystkich tych Sędziów, w ten czas połowa Jego zachowaną, a druga na inne potrzeby Rzeczypospolitey użytą bydź może.

9no.

gno. Urzędy Wykonawcze, podług ustanowionego raz na zawsze przez Assessoryą przepisu, kosztem Stron sprowadzaiących opłacane bydź maią.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xwa Lttgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Prowincyi Małopolskiey z Senatu do Deputacyi Konstyt: Antoni Xżę Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małoypolski. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Wielkopolskiey. Tadeusz Mostowski Kasztelan Raciązki Deputowany z Senatu z Prow: Wielkopolskiey. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany z Prowincyi Wo. Xa. Litt. Jozef Weyssenhoff Deputowany z Prowin: Litewskiey Poseł Inflantski. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi: Zakroczym. Deputo: do Konst: z Prowincyi Wielkopolskiey. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem, Offerenti eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA. mp.

Lectum per Chróścicki.

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Vigesima Secunda Mensis Octobris, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium Actaque Præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Maiestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius eidem Officio Actisque illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis:

Zaręczenie wzaiemne Oboyga Narodów. 268

KU wieczney pamięci sprawy niżey opisaney. My Stanisław August z Bożey Łaski i Woli Narodu Krol Polski, Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smoleński, Siewierski i Czerniechowski: za zgodą Panów Rad Senatu, tak Duchownych, iako i Swieckich, oraz Posłów Ziemskich Korony Polskiey i Wielkiego Xięstwa Litewkiego, bacząc ustawicznie na powinność Naszą, ku wspólney Oyczyźnie swey, Rzeczypospolitey Polskiey, której wszystkę ozdobę, pożytek pospolity, a naywięcey umocnienie od niebezpieczeńswa tak wewnętrznego iak zewnętrznego, opatrzyć powinniśmy; maiąc przytym przed oczyma chwalebny, a Oboiemu Narodowi bardzo należny związek i spółeczność Aktem Unij przez Przodki Nasze po tylokrotnie na wieczne czasy, za wspólnym Obydwóch Narodów, tak Korony Polskiey, iako i Wielkiego Xięstwa Litewskiego zezwoleniem, uczynioną, i dotąd uprzeymością, a statecznością oboiey Strony dzierżaną, stanowiemy: iż iako iedną powszechną i nieoddzielną USTAWĘ RZĄDOWĄ, całemu Państwu naszemu, Koronie Polskiey i Wielkiemu Xięstwu Litewskiemu służącą mamy, tak tymże iednym rządem i Woysko Nasze wspólne i Skarby w ieden nierozłączony Skarb Narodowy połączone, rządzone mieć chcemy; a to pod następuiącemi warunkami. 1*mo.* Kommissyą Woyskową i Kommissyą Skarbową Oboyga Narodów równa połowa Osób z Korony, a druga równa połowa Osób z Wielkiego Xięstwa Litewskiego składać maią; a zaś Skład Kommissyi *Policiei*, co do liczby Osób onę składaiących, iako skutek dobrowolnego zezwolenia Wielkiego Xięstwa Litgo nie ma nigdy służyć za *prœjudicatum*, dla tegoż Wielkiego Xięstwa Litgo; i owszem wszystkie Magistratury, któreby Rzeczpospolita w późnieyszym czasie inne, a obu Narodom wspólne stanowić miała, w tych wszystkich liczba równa Osób, tak z Korony iako i Wielkiego Xa Littgo mieszczona być ma. 2*do.* Wielkie Xięstwo Litewskie mieć będzie takąż samą liczbę Ministrów i Urzędników Narodowych, oraz z temiż tytuły i obowiązkami, iak Korona kiedykolwiek miec będzie. 3*tio.* W Kommissyach Woyskowey i Skarbowey Prezydencya koleią będzie raz przy Litwie, drugi raz przy Koronie z równym wymiarem czasu. 4*to.* Kassa Skarbowa z publicznych Rzeczypospolitey Litewskich dochodów w Wielkim Xięstwie Litewskim ma zostawać. 5*to.* Sprawy Kommissyi Skarbowey Sądowi powierzone, co się tycze Litwy, mieć będą Sąd swóy z Osób w Kommissyą niewchodzących ustanowiony w Wielkim

Xięstwie

Xięstwie Litewskim, podług osobnego na to Prawa: A te wszystkie rzeczy tu postanowione i obwarowane, My Król, za zgodą Skonfederowanych Stanów, znaiąc być potrzebne i oboiemu temu Narodowi tak Koronie Polskiey iako i Wielkiemu Xięstwu Littmu, iako iedney, wspólney, a nierozdzielney Rzeczypospolitey pożyteczne, uznaiemy być Artykułami Aktu Unij tychże Narodów, oraz trwałość i nienaruszenie onych, przez Akt ninieyszy waruiemy, utwierdzamy i umacniamy warunkiem, utwierdzeniem i umocnieniem takim, iakie mamy w Akcie Unij Korony Polskiey i Wielkiego Xięstwa Litto: A iako, My Król za Artykuł *Pactorum Conventorum*: to wszystko sobie poczytuiemy, tak i Następcom Naszym toż wszystko *inter Pacta Conventa*, ku zaprzysięganiu umieszczanym mieć chcemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leczczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Jozef Korwin Kossakowski Bisk: Infl: i Kurlan: Koadiutor Bis: Will: Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Symeon Kazim: Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolski manu propria. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Głłu Trocki Deputat z Senatu W. X. Littgo manu propria. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey z Senatu manu propria. Alexander Linowski Poseł Wdztwa Krak: Deputowany z Prow: Małop. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputo: do Konstytucyi. Jozef Weyssenhoff Poseł Inflantski Deputowany z Wo Xa Littgo. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany z Prowincyi Wo Xa Littgo. Celestyn Sokolnicki Stolnik i Poseł Poznań: Deputowany do Konstytucyi z Prow: Wielk: Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi: Zakr: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkopolskiey manu propria. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Z. Dep: do Konst. Post cuius Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem, Originale Eiusdem Offerenti Eidem, prævia Officij sui quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA mp.

Legi juxta Acta Pluſkwiński.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Nona Mensis Octobris, Anno Domini Millesimô Septingentesimô Nonagesimô Primô.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum, atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Illius Constitutionem infra scriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

KOMMISSYA SKARBOWA RZECZYPOSPOLITEY OBOYGA NARODOW.

I.

Mieysce Kommissyi.

KOmmissya Skarbowa Oboyga Narodów, odbywać się ma w Mieście Rezydencyi Królewskiey.

II.

Skład Kommissyi.

1mo. Kommissya Skarbowa Oboyga Narodów, składać się ma z Podskarbich, i z Szesnastu Kommissarzy, iako to: 1. Dwóch Senatorów, to iest: ieden z Korony alternatą, między Prowincyami Koronnemi obierany, a drugi z Senatorów Litewskich. 2. Ośmiu z Stanu Rycerskiego, to iest: Czterech z Korony, po dwóch z każdey Prowincyi Koronney, a Czterech z Litwy. 3. Sześciu z Plenipotentów Miast na Seym, to iest: po dwóch z każdey Prowincyi Koronney, a dwóch z Litwy.

2do. Wszyscy Kommissarze Skarbowi, obierani będą na Seymach Ordynaryinych co dwa lata z Kandydatów; a na każdey takiey co lat dwie Elekcyi, Kommissarze Skarbowi, mogą bydź na dalszy czas znowu obrani.

3tio. Obranym na Kommissarza Skarbowego bydź nie może. 1. Kto nie ma od Roku niewątpliwey Possessyi Dziedziczney, z Stanu Rycerskiego Ziemskiey, a Obywatel Miasta Mieyskiey, *respectivè* swoiey Prowincyi. 2. Kto nie był choć raz na Funkcyi publiczney od Elekcyi zależącey. Wysłużone lat 6, bez przerwy w Skarbie Rzeplitey na Stopniu Officyalisty przy boku Kommissyi, lub na Stopniu Superintendenta, Kontraregestranta, i Kassyera Skarbowego, poczytane bydź maią, za odbycie Funkcyi publiczney. 3. Kto iest obowiązany aktualną służbą Woyskową. 4. Kto iest Posłem na Seym.

4to. Prezesem w Kommissyi Skarbowey, będzie ieden z Podskarbich. Podskarbiowie Koronni i Litewscy, ułożą między sobą koley

Prezydencyi, z równym wymiarem czasu, co do Prezydencyi, między Koroną i Litwą. Gdyby żadnego Podskarbiego przytomnego nie było, wtedy Prezydować będzie pierwszy z porządku Kommissarz Koronny, ieżeli koley Prezydencyi przypadnie na Podskarbiego Koronnego; Litewski zaś, ieżeli koley Prezydencyi przypada na Podskarbiego Litewskiego.

5to. Prezyduiący z Korony i Litwy wyznaczać mogą po trzech Assessorów, którzy po wykonaniu Przysięgi na Sekret Izby, zasiadać będą w Kommissyi *cum voce consultiva* takowe iednak w Kommissyi zasiadanie, nie ma bydź rozumiane za odbycie Funkcyi publiczney.

6to. Komplet Kommissyi będzie następuiący: w obiektach nie tyczących się Miast, i nie handlowych, Komplet składać się ma z 5. naymniey Osób, *vocem decisivam* w Kommissyi maiących, ze Stanu Szlacheckiego z którychkolwiek bądź Prowincyi, a wtedy Kommissarze Mieyscy zasiadać będą w Kommissyi *cum voce consultiva*; W obiektach zaś tyczących się Miast i handlowych, komplet Kommissyi składać się ma z Pięciu naymniey Osób, *vocem decisivam* w Kommissyi maiących, a to bez różnicy tak z Osób Szlacheckiego Stanu, iako i z Kommissarzów Mieyskich: W obiektach zaś tyczących się Miast i handlowych, gdy będzie rzeczą o interes szczególnie Miast Litewskich, Kommissarze z Plenipotentów Miast Koronnych, w równey liczbie z Litewskiemi decydować maią. A gdyby bądź Koronni, bądź Litewscy Plenipotenci do kompletu swoiego nieznaydowali się, Kommissarze Skarbowi z Stanu Szlacheckiego sami decydować będą.

7mo. Kommissarze brać będą pensyą roczną, przy Tabelli Expens Publicznych oznaczoną; wypłacanie zaś takowey pensyi ma bydź w sposobie niżey opisanym. Podskarbiowie, ponieważ są pensyą Ministrowską opatrzeni, do pensyi Kommissarskiey nie należą.

8vo. Kommissya Skarbowa mieć będzie dwóch Pisarzów, iednego Koronnego, drugiego Litewskiego, który dotąd pod Jmieniem Skarbnego przy Kommissyi Skarbowey Lit: zostawał. Tych Pisarzów, w przypadku wakansu, Kommissya obierać będzie iednomyślnością, albo większością wotów sekretnych. Pisarz powinien bydź osiadły, Urząd iego dożywotni będzie, nikomu przedanym, ani ustąpionym bydź nie może. Dobrowolne Urzędu tego złożenie, ma bydź Kommissyi podane na pismie, i w Protokuł wpisane, wraz z Rezolucyą Kommissyi, po czym Kommissya do Elekcyi nowego Pisarza przystąpi. Obowiązki Pisarza są: 1. Na Sessyach Kommissyi zasiadać; *cum voce consultiva*, 2. Utrzymywać Protokuły Kommissyi. 3. Mieć zwierzchni dozór Kancellaryi i *Archivi* Kommissyi. 4. W Sądach Kommissyi pióro trzymać i Dekreta pisać. Do Kommissyi należeć będzie przepisanie szczególnych tym Pisarzom obowiązków, oraz powierzenie iednemu z nich zwierzchniego dozoru Kancellaryi i *Archivi* Kommissyi.

9no. Prócz Pisarzów mieć będzie Kommissya przy boku swoim innych ieszcze Officyalistów potrzebnych, których liczbę i płacę ułoży; a układ takowy Seymowi do potwierdzenia poda, potwierdzonego zaś przez Seym układu, odmieniać nie będzie mogła, tak co do liczby Osób Officyalistów, iak i co do płacy onych.

10mo. Żaden Kommissarz w ciągu Urzędowania swoiego, zrzekać się, ani ustępować nie może, pod iakimkolwiek bądź pozorem Funkcyi swoiey Kommissarskiey; przez czas zaś urzędowania swego, ani Kommissarz Skarbowy, ani Officyalista Skarbowy w żadney inney Funkcyi bydź nie mogą, i iey sprawować pod żadnym pozorem nie maią.

11mo. Podskarbiowie, Kommissarze i Officyaliści Kommissyi Skarbowey, w żadnym Sądzie suspensy brać nie będą mogli: a w przypadku potrzeby nakazania Przysięgi Podskarbim, Kommissarzom, i Officyalistom przy boku Kommissyi zostaiącym, po iey dopełnienie wszelkie Juryzdykcye odsyłać ich będą do mieysca, gdzie się Kommissya odbywa.

III.

III.

Władza Kommissyi.

Władzy Kommissyi Skarbowey, oddaiemy Ekonomikę publiczną, Rząd Skarbu Rzplitey, i dozor całości onego, wybieranie Dochodów publicznych, Prawem wyraźnym pod iey Rząd oddanych, i tychże Dochodów publicznych wydatek: dozor nad Monetą, wybor Officyalistów Skarbowych, i zupełny Rząd nad niemi, nakoniec Sądowość w sprawach niżey wymienionych.

IV.

Granice Władzy Kommissyi.

1mo. Nie będzie wolno Kommissyi, pod żadnym pozorem, ustanawiać Podatków i opłat iakichkolwiek bądź, wyraźnym Prawem nie nakazanych; nie będzie wolno stanowić Komor Celnych, wewnątrz Kraiu Rzplitey, albo iuż wystawionych daley utrzymywać; zaczym wszelkie Komory Celne, Przykomorki, i Straże Celne, między Koroną a Litwą, znosiemy; nie będzie wolno zamykać Granic Państwa Rzplitey, co się tycze handlu, i tamować wolności wywozu, lub przywozu Produktów wszelkich i rękodzieł; nie będzie wolno odmieniać Instruktarzów Celnych, *respectivè* granicznych ścian Rzplitey, przez Seym potwierdzonych; nie będzie wolno w wybieraniu Dochodów publicznych stanowić Monopoliów, Prawem wyraźnym nie nakazanych; nie będzie wolno wybierać Podatków, lub iakichkolwiek bądź opłat Prawem nienakazanych, Monetą, nie podług ogłoszonego w Kraiu szacunku. Żaden z Podskarbich i Kommissarzów, ani Officyalistów nie będzie mógł trzymać na siebie, ani przez subordynowane Osoby, iakichkolwiek bądź dochodów Rzplitey. Gdyby zaś który z Podskarbich lub Kommissarzy chciał na siebie licytować w Kommissyi Dobra Rzplitey, wtedy w Kole Kommissyi znaydować się nie ma.

2do. Nie będzie wolno Kommissyi, pod żadnym pretextem, używać dochodów Rzplitey, na żadne inne wydatki, tylko na te iedynie, które wyraźnym Prawem są determinowane, ani Funduszu na Allewiacye pozwolonego na inny zamiar obracać, tylko iedynie według przeznaczenia onego; nie będzie wolno używać i wydawać na cokolwiek bądź, bez wyraźney woli Seymu, Remanentów pozostałych, od wydatków publicznych; nie będzie wolno zatrzymywać, lub przeciągać komukolwiek bądź, płacy z Prawa należney, a mianowicie Woysku, i Wierzycielom Rzplitey, albo wypłacać Monetą nie podług szacunku w Kraiu ogłoszonego, wyiąwszy Zagraniczne długi Rzeczypospolitey, które podług umowy płacone bydź powinny; nie będzie wolno pożyczać komukolwiek bądź z Kassy Skarbowey, lub Monety w Kassie będącey zamieniać.

3tio. Jako nakoniec wszelkie rozporządzenia, i działania Kommissyi nie maią bydź, tylko w dopełnieniu Praw i Ustaw Seymowych Rzeczypospolitey, tak nigdy wolno Jey nie będzie żadnego takiego rozkazu wydawać, któryby nosił na sobie Akt Prawodawstwa. To wszystko pod odpowiedzią w Sądach Seymowych.

V.

Szczególny Opis Władzy, i Obowiązków Kommissyi.

1mo. Do Władzy Kommissyi należy Urządzenie administrowaney przez samych tylko Officyalistów Skarbowych Manipulacyi, czyli pe-

 wnego

wnego sposobu wybierania Dochodów publicznych pod Jey Rząd oddanych, zawsze iednak stosownie do Przepisów na Seymie uchwalonych.

2do. Mocna będzie Kommissya czynić Allewiacye w Podatkach publicznych podług Prawa.

3tio. Kassa Dochodów Rzplitey Litewskich, zostawać ma w Wielkim Xięstwie Litewskim, tak, ażeby cyrkulacya pieniędzy gotowych zatamowaną nie była przez wywoz onych, czego urządzenie Kommissyi Skarbowey powierzamy.

4to. Do Kommissyi należy stanowić nad granicą potrzebne Komory, *Obserwatoria*, i tych żaden Dziedzic lub Possessor Dobr, iakieykolwiek bądź natury, bronić iey nie ma, o mieyscu iednak z Dziedzicem, lub Possessorem umowić się ma, koszt zaś na to potrzebny łożyć będzie Kommissya ze Skarbu Publicznego, nie obowiązuiąc nigdy Dziedzica lub Possessora do takowey expensy.

5to. Lubo Prawem teraźnieyszym Art: IV. Paragrafu I. zabroniono iest Kommissyi, stanowić Komory Celne wewnątrz Kraiów Państwa Rzeplitey, dla wygody iednak handluiących mocna będzie Kommissya, stanowić w Miastach, gdzie potrzeba handlu wymagać będzie, Komory Celne, w których towary, do tychże Miast przychodzące za Remissą z Komor granicznych, będą opłacać Cło, którego na Komorach nadgranicznych nie opłaciły.

6to. Towary wszelkie, od których Cło Prawem naznaczone w nadgranicznych Komorach raz opłacone będzie, żadney powtórney Rewizyi, żadney powtórney Cła opłacie, i wszelkiey melioracyi onego pod żadnym pozorem w całym Kraiu Państwa Rzplitey podlegać nie maią; wolno iednak Kommissyi w Instrukcyach Officyalistom danych powtórne nakazywać Rewizye, w przypadku pewnych o przemyceniu dowodów, nie inaczey wszelako, iak w ciągu dwóch Niedziel od czasu expedycyi, ani daley iak o dwie mile od granicy Państwa Rzplitey, a za uznanym w części lub w całości przemyceniem, Kommissya postępować ma podług Prawa o Konfiskatach.

7mo. Prócz opłat na Komorach Celnych wyraźnym Prawem naznaczonych, żadne inne opłaty na tychże Komorach wybierane nie będą, pod iakimkolwiek bądź pozorem i nazwiskiem, a zatym wszelkie dotąd bez Prawa wybierane opłaty znosiemy, i zakazuiemy.

8vo. Każdy wieżdżaiący do Kraiów Państwa Rzplitey, po opłaceniu Cła w nadgraniczney Komorze od Towarów, ieżeli iakie wieść będzie, wolen będzie iechać, gdzie mu się podoba, a wszelkie nakazy zostawiania *vadimoniorum* w takowych przypadkach znosiemy.

9no. Gdyby kto wyprowadziwszy Produkta Kraiowe za Granicę, tychże Produktów wyprowadzonych nie mogąc wyprzedać, w ciągu sześciu Miesięcy, nazad one wprowadzał do Państwa Rzplitey, wtedy Kommissya nakaże wracać Cło od powracaiących a odeclonych produktów.

10mo. Kommissya uwalniać będzie od opłaty Cła wszelkie rzeczy sprowadzone z zagranicy na publiczne Rzplitey potrzeby, nie inaczey iednak, iak za podaną sobie na Piśmie Notą, od któreykolwiek Rządowey Rzplitey Kommissyi, w Nocie tey wyszczególnione bydź maią, co do gatunku i wielości, wszystkie te rzeczy maiące przychodzić z zagranicy. Co żadney Osobie, ani tym, które w Magistraturach zasiadaią, partykularnie służyć nie będzie, lecz iedynie o publicznych Rzplitey potrzebach rozumieć się ma.

11mo. Kommissya Skarbowa Instruktarze Celne ułoży, ułożone Seymowi do potwierdzenia poda, potwierdzone drukować każe, i do wiadomości publiczney poda we wszystkich Woiewodztwach i Powiatach przez Kommissye Woiewodzkie; Takowe Instruktarze znaydować się powinny na każdey Komorze Celney, i każdemu przeieżdżaiącemu, ktoryby ie czytać chciał, kommunikowane bydź maią.

12mo.

12mo. Tranzyta wszelkie przez Kraie Państwa Rzplitey ułatwione mieć chcemy. Potrzebne w tym celu Urządzenia Kommissya ułoży, i do potwierdzenia Seymowi poda, a przez Seym potwierdzone, równie iak i Instruktarze Celne, ogłaszać będzie.

13tio. Wszystkie opłaty wewnątrz Kraiu Państwa Rzplitey na Rzekach i ich brzegach od statków, wszelkich Towarów, i Produktów wodą płynących dotąd wybierane znosiemy, i aby nigdy zadne wybierane nie były, stanowiemy. Co się zaś tycze opłat od grobel sypanych lub brukowanyah, od mostów, i przewozów, te Kommissya Skarbowa będzie mocna stanowić, podług osobnego na to Prawa.

14to. Zaden z przeieżdżaiących, osobliwie Kupcy, przymuszani nie będą iechać koniecznie Traktem publicznym, tudzież przez mosty, i przewozy, od których opłata naznaczona będzie, wyiąwszy mieysca i Trakty na granicach Państwa Rzplitey przeznaczone do wiazdu i wyiazdu końcem Rewizyi, i Opłat Celnych.

15to. Co się tycze czyszczenia Rzek spławnych, znoszenia na nich Jazów, i wszelkich przeszkod, wolność, i łatwość handlu tamuiących, tudzież robienia kanałów i Traktów Publicznych, Kommissya Skarbowa znosić się w tym będzie z Kommissyą Policyi.

16to. Obowiązkiem Kommissyi będzie, urządzać Fabryki Rzplitey pod iey Rząd oddane, i takowych Fabryk przychody, i rozchody, w dokładney Tabelli Seymowi podawać, wyiąwszy te, które z zalecenia Seymowego są, lub będą Kompaniom oddane.

17mo. Powinnością Kommissyi będzie, strzedz, podług szczególnych opisów Prawa całości Dóbr Rzplitey i Funduszów publicznych pod Rząd i Dozor iey oddanych, sprawy wszelkie tychże Dóbr i Funduszów tyczące się Kommissya Plenipotentom Skarbowym pilnować nakaże w Sądach, gdzie z Prawa należy; a ci Plenipotenci nie będą mogli godzić się ze Stroną, bez wiadomości Kommissyi. Na każdym Ordynaryinym Seymie Kommissya podawać ma drukowaną Tabellę tychże Dóbr i Funduszów publicznych, z dokładnym wyszczególnieniem przez kogo, od którego czasu, i do iakiego czasu, oraz za iakim Prawem, są, lub maią bydź posiadane.

18vo. Kommissya ułoży pewny sposób Licytacyi wszelkich, w Kommssyi odbywać się maiących, i takowy układ Seymowi do potwierdzenia poda.

19no. Dozorowi Kommissyi Skarbowey poruczamy Korony, i inne Kleynoty Rzplitey, których nigdy, i nikomu nie wyda, bez wyraźnego rozkazu Seymu.

20mo. Kommissya mieć będzie Dozor nad Mennicą, strzedz będzie, aby ta we wszystkim sprawowaną była podług opisu Praw iey służących, a mianowicie, aby stopa monety Prawem oznaczona odmienianą nie była.

21mo. Kommissya stanowić będzie, i do wiadomości publiczney podawać w Woiewództwach i Powiatach szacunek wewnętrzny monety zagraniczney, stosowny do stopy monety Kraiowey, nie inaczey iednak, aż wprzód trzema Miesiącami przynaymniey wyda publiczne o tym ostrzeżenie.

22do. Monecie wszelkiey Zagraniczney wchód i wychód wolny na granicach Państwa Rzplitey broniony nie będzie. Zdawkowey, czyli bilonowey monecie wchód wolny nie ma być dozwolony. Fałszowaną monetę Kommissya zabierać i konfiskować będzie.

23tio. Mocna będzie Kommissya bądź z pośrzód siebie wybranych, bądź inne iakie Osoby wysyłać do obieżdżania Prowincyi, czyli Repartycyi Celnych, do weyrzenia w stan Kass i Fabryk Rzplitey, tudzież do nabycia innych potrzebnych rządowi swoiemu wiadomości; w czym wszystkim żadney od nikogo przeszkody mieć nie będzie.

24*to.* Oprócz Officyalistów przy boku Kommissyi zostaiących, mieć ieszcze będzie Kommissya Officyalistów Skarbowych na Prowincyach, potrzebnych do wyboru i dozoru dochodów Publicznych. Kommissya mocna będzie powiększać, lub umnieyszać liczbę tych Officyalistów, podług potrzeby. W zdarzeniu nieodbitey potrzeby powiększenia, lub umnieyszenia liczby Officyalistów na Prowincyach, albo naznaczenia onym większey, lub mnieyszey Pensyi, przyczyna takowey Rezolucyi Kommissyi, bydź powinna dokładnie wyszczególniona w Protokule.

25*to.* Do władzy Kommissyi należy wybór wszystkich Officyalistów Skarbowych, tak przy boku Kommissyi, iako też i na Prowincyach zostaiących, a to podług następuiących przepisow: 1. Kommissya trzymać będzie wierną *Conduite* - Listę wszystkich Officyalistow Skarbowych, którą corok examinować i weryfikować ma. 2. Nie wolno umieszczać na żadnych wyższych stopniach Officyalistów Skarbowych począwszy od Rewizora i Pisarza, tylko z Officyalistów w aktualney służbie Skarbowey zostaiących, i w *Conduite* - Liście za zdatnych i zasłużonych przez Kommissyą uznanych. 3. Nikt nie może bydź Officyalistą Skarbowym, kto nie ma za sobą dostateczney Ewikcyi w własnym Maiątku, albo w poręce. Podskarbi Prezyduiący, a w iego niebytności, Podskarbi mieysce iego zastępuiący, w niebytności zaś Podskarbich, pierwszy z porządku wedle Prawa Prezyduiący, podawać będzie na Sessyi Kommissyi Kandydatów na wszystkie wakuiące stopnie Officyalistów Skarbowych. Kommissya zaś w komplecie Prawem przepisanym decydować będzie przez sekretne wota przyięcie, lub odrzucenie onych, a to póty, dopóki którego z podawanych Kandydatów na mieysce wakuiące nieprzyimie. 4. Gdyby na wakuiącą Funkcyą Skarbową, i za taką przez Kommissyą uznaną, Podskarbi Prezyduiący w Kommissyi, lub mieysce iego zastępuiący, nie podawał Kandydata w ciągu dwóch dni od czasu przyiętey Poręki, wtedy pierwszy po nim z porządku ma to dopełnić.

26*to.* Dostateczność Ewikcyi Officyalisty nigdy nie będzie decydowana sekretnemi Wotami, lecz zawsze głośnemi. Osoby Kommissyą składaiące, przyimuiące niedostateczną Ewikcyą, sami będą w odpowiedzi za uczynioną szkodę Skarbowi; przeto obowiązkiem Kommissyi iest, przeglądać Kaucye, i strzedz onych pewności.

Poręcznikiem bydź nie może: 1. Ten, komu Prawo czynić Tranzakcyi niedozwala. 2. Kto w Kommissyi Skarbowey zasiada, wyiąwszy wezwanych Assessorów. 3. Officyalista w iakimkolwiek bądź stopniu w usługach Skarbu zostaiący.

27*mo.* Gdy Kommissya dostrzeże iakąkolwiek choć naymnieyszą szkodę Skarbu przez Officyalistę uczynioną, ma natychmiast uwiadomić Poręcznika iego, czego gdyby nie uczyniła, albo nałeziony, i dowiedziony Decess na Raty podzieliła, i poczekała, albo przestępnego Officyalistę na mieyscu Funkcyi zostawiła, wtedy nie iuż Poręcznik, ale Kommissarże komplet na ówczas składaiący będą w odpowiedzi za szkodę Skarbu. Wolno będzie Poręcznikowi cofnąć daną za Officyalistą porękę, o czym ćwierć rokiem pierwey ostrzedz powinien Kommissyą przez Memoryał, póki zaś tego nie uczyni, w czasie i sposobie opisanym, póty do odpowiedzi z Poręki obowiązanym będzie, równie iak i za każdą przez Officyalistę szkodę uczynioną Skarbowi, w przeciągu ćwierci roku od daty podanego Kommissyi Memoryału.

28*vo.* Zaden Officyalista Funkcyi swoiey Skarbowey przedawać, ani ustępować nie może. Kommissyi zaś obowiązkiem będzie, podawać na każdym Seymie Ordynaryinym Deputacyi do Examinu iey czynów wyznaczoney, Regestr dobrze wysłużonych Officyalistów Skarbowych.

29*no.*

29no. Kammissya będzie mieć Rząd i Władzę zupełną nad Officyalistami Skarbowemi; będzie obowiązana przepisywać im Jnstrukcye; będzie mogła wyrokiem swoim oddalać ich *in Æconomicis*, i sądzić kryminalnie w przestępstwach, do iey Sądu należących, podług niższego opisu.

30mo. Milicya Skarbowa będzie pod zwierzchnim rządem Kommissyi, a pod szczególną Kommendą Prezyduiącego w Kommissyi.

31mo. Wszystkie obwieszczenia Kommissyi Skarbowey bydź powinny zaraz i bez opłaty oblatowane we wszystkich Aktach, ile razy tego Kommissya żądać będzie, tudzież z Ambon ogłaszane, i do drzwi Kościelnych przybiiane.

32do. Żadne Akta wzbraniane nie będą Kommissyi do wyszukiwania wszelkich Dokumentów tyczących się Jnteressów Skarbowych, od takowych zaś wypisów Skarb więcey płacić nie ma, iak po iednemu Złotemu od Arkusza.

VI.

Władza Sądowa Kommissyi.

1mo. Do Sądu Kommissyi Skarbowey należą sprawy następuiące: 1. O pokrzywdzenie i naruszenie Skarbu Rzplitey w dochodach publicznych pod Rząd i Dozór Kommissyi oddanych; tudzież o fałszowanie Assygnacyi Kommissyi do Kass Skarbowych. 2. O przestępstwa Officyalistów Skarbowych, tudzież o krzywdy przez Officyalistów, i nawzaiem Officyalistom przez kogożkolwiek bądź wyrządzone, a to iedynie z powodu ich Funkcyi i obowiązków Skarbowych. Wszelkie bowiem inne z Officyalistami sprawy, ich Funkcyi i obowiązków Skarbowych nie tyczące się, należeć maią do Sądów właściwych podług Prawa. 3. Sprawy handlowe między Kraiowemi i zagranicznemi Osobami, wynikłe iedynie z niedotrzymania Kontraktów handlowych. 4. O zgwałcenie beśpieczeństwa Juryzdykcyi Kommissyi, Osób Kommissarzów i Officyalistów Skarbowych, w mieyscach, gdzie z Urzędu znaydować się będą. 5. W rodzaiach takowych spraw, gdzieby wyznaczenie Sądu Ziazdowego na Akta Inkwizycyi, Kalkulacyi lub Weryfikacyi było potrzebne, takowe Kommissya Skarbowa naznaczać będzie, a Urzędy Ziazdowe przeciw Prawu postępuiące, poprawiwszy ich czyny, po ukaranie do Sądu z Prawa należnego odeszle.

2do. Żadnych innych Spraw Kommissya sądzić nie będzie mogła, choćby się kto podawał dobrowolnie pod iey Sąd.

3tio. Sprawy do Kommissyi należące przychodzić będą prosto do iey Sądu. Sąd zaś Kommissyi iest Sądem *Ultimæ Jnstantiæ.*

4to. Pomoc Woyskowa nigdy odmowiona bydź nie ma do Exekucyi Wyroków Kommissyi Skarbowey, tudzież i Not Iey Rekwizycyonalnych, ściągaiących się do Officyalistów Skarbowych.

5to. Co się zaś tycze Prowincyi Litewskiey, Sąd dla niey ustanowiony, zostawuiemy do osobnego opisu Prawa.

VII.

Porządek postępowania Kommissyi.

1mo. Kommissya Skarbowa zawsze, ciągle, i bez przerwy odbywać się będzie. Obrani Kommissarze zaczną Urzędowanie swoie naypóźniey w sześć dni po obraniu, a póki ci na Kommissyi nie zasiądą,

Kommissarze kończący Funkcyą, pełnić będą bez przerwy obowiązki Prawem przepisane.

2do. Kommissya miewać będzie codzień Sessye swoie, wyiąwszy Dni Swiąteczne, w których, gdyby nagła wypadła potrzeba, wtedy, za obwieszczeniem przez Prezyduiącego, Kommissarze na nadzwyczayną Sessyą ziechać się powinni.

3tio. Przy zaczęciu każdey Sessyi przytomność Podskarbich i Kommissarzów, zapisana bydź ma; spóźnione zaś Podskarbich lub Kommissarzów na Sessyą przybycie, tak ma bydź zapisane, aby wiadomość została, i o czasie spóźnionego na Sessyą przybycia, i o przytomności Osób przy każdey decyzyi. Baczność na to całey Kommissyi, a szczególniey Prezyduiącemu, i trzymaiącemu Protokuł zalecamy: W przypadku, gdyby się komplet nie zebrał, przytomni Kommissarze podpisami własnemi pilność swoię zaświadczą.

4to. Żaden Kommissarz oddalać się nie ma bez pozwolenia Kommissyi. W Protokule zapisany będzie czas pozwolony Kommissarzowi do oddalenia się. Kommissya strzedz będzie, żeby ieden przynaymniey Kommissarz nad komplet zawsze był w mieyscu Kommissyi przytomny tak, ażeby do każdey decyzyi Kommissyi komplet był zapewniony. Podskarbiego z kolei swoiey zasiadaiącego obowiązkiem będzie, na każdey Sessyi Kommissyi znaydować się. Wszystko to Kommissya w Ordynacyi szczególney dokładnie przepisać ma.

5to. Podskarbiowie i Kommissarze odbierać będą przy końcu Kwartału czwartą część pensyi swoiey roczney, pensye nieprzytomnych Kommissarzów rozdzielać się maią na przytomnych, układ tego ma bydź zrobiony w Ordynacyi. Gdyby zaś który z Podskarbich nie był przytomny na Sessyach przez czas w Ordynacyi Kommissyi sobie przepisany, wtedy Pensya iego Ministrowska za ten czas w Skarbie zostawać będzie. Karze potrącenia pensyi podpadać nie maią Podskarbiowie i Kommissarze ci, którzyby z wyraźnego zlecenia Kommissyi w interessach Skarbu oddaleni byli, i ci, którzyby z przyczyny rzetelney choroby na Sessyach Kommissyi przytomnemi bydź nie mogli; rzetelność zaś choroby zaprzysięgą przed Kommissyą na pierwszey Sessyi. Gdyby który Kommissarz umarł, Pensya iego przez niego nie dosłużona w Skarbie Publicznym zostanie.

6to. Wszelkie decyzye i rezolucye Kommissyi, iednomyślnością, lub większością zdań, stanowione bydź maią. Równość zdań, Prezyduiący rozwiąże. W Sądach, po głośnych zdaniach, sekretne kreski iść mogą, gdyby który Kommissarz ich żądał; w innych zaś wszystkich decyzyach i rezolucyach Kommissyi, sekretne kreski mieysca nie maią; ale każdy decyduiący, zaraz, nie wychodząc z Izby, i własną ręką zapisze w Sentencyonarzu rozpis, czyli zdanie swoie różne od większości zdań decyzyą stanowiących. Żadne iednak rozpisy nie będą mogły tamować skutku wszelkich decyzyi i rezolucyi, większością zdań w Kommissyi zapadłych.

7mo. Kommissya mieć będzie dwa Sentencyonarze, ieden Sądowy, drugi Ekonomiczny: w pierwszym każda decyzya Sądowa, w drugim wszystkie inne rezolucye, i czyny Kommissyi zapisywane będą. Takowe Sentencyonarze maią bydź utrzymywane przez dwóch, Kommissarzów, a wszyscy składaiący Kommissyą *cum voto decisivo* przytomni, podpisywać one będą na każdey Sessyi. Nie podpisuiący się w Sentencyonarzu, a przytomny, rozumiany bydź ma za zgadzaiącego się z zapadłą rezolucyą, i sam tylko rozpis, podług wyższego paragrafu uczyniony, zaświadczać będzie zdanie różne od większości.

8vo. Prócz Sentencyonarzów, będą w Kommissyi trzy Protokuły; w iednym z nich Noty, Rezolucye, i wszystkie Dzieła Ekonomiczne

cżne

czne Kommissyi, w drugim Dekreta wpisywane bydź maią *per extensum*. Prezyduiący podpisywać będzie obydwa, nie wprzód iednak, aż po dokładney konfrontacyi z decyzyami, i rezolucyami w Sentencyonarzu zapisanemi. Do takowych Protokułów należące wpisy, bydź maią nayrózniey zrobione w dni ośm, od czasu zapisaney w Sentencyonarzu decyzyi, lub rezolucyi: za niezachowanie przepisu tego, Pisarz odpowie w Kommissyi. Trzeci Protokuł będzie sekretny, w którym wpisywane bydź maią całkowicie wszystkie te Ekonomiczne rezolucye, i dyspozycye Kommissyi, które dla skutecznieyszego wykonania muszą bydź w sekrecie do nieiakiego czasu zachowane. Ten Protokuł sekretny, ieden z Kommissarzów utrzymywać będzie, a wszyscy przytomni składaiący Kommissyą *cum voto decisivo* podpisywać go maią.

9no. Wszystkie Memoryały, a oddzielnie Rapporta, numerowane bydź maią. Na tych Memoryałach i Rapportach ieden z Kommissarzów zapisywać będzie dzień podania onych, i dzień uczynionych na nie rezolucyi. Wszystkie Memoryały i Rapporta, Kommissya ułatwiać ma porządkiem daty podania: te iednak, któreby prędzey wymagały rezolucyi, choćby poźniey podane były, pierwiey ułatwiane być mogą, ieżeli potrzeba tego uznana będzie przez większość zdań w Kommissyi.

10mo. Wolno będzie Kommissyi prace swoie między Kommissarzów podzielić, którzy w swoich wydziałach przygotowane planty, rezolucye, i tym podobne dzieła *projectivé* przynosić będą pod decyzyą Kommissyi. Rozkład takowy ma być zapisany w Protokule.

11mo. Kassa generalna Skarbowa, na trzy zamki zamknięta być powinna, do którey klucz ieden będzie przy Prezyduiącym w Kommissyi inne zaś dwa, przy dwóch Kommissarzach; tak, ażeby ani żadna Percepta przyimowana nie była do Kassy, ani żadna expens z niey niewydana, bez tych trzech Osób, przy których klucze od Kassy będą.

12mo. Wszystkie gatunki Intrat Skarbowych wciągane będą w rachunki Skarbowe; Zadna Percepta przyięta, a Expens zaassygnowana nie będzie, bez wyraźney dyspozycyi Kommissyi; Kommissya zaś takowey dyspozycyi nie ma wydawać, aż po uczynioney pierwey przez siebie w komplecie zwyczaynym, lub przez Kommissarzów od siebie wyznaczonych, dokładney weryfikacyi i konfrontacyi z istotną perceptą.

13tio. Assygnacye do Kass Prowincyonalnych z woli Kommissyi wydawane, podpisywane być maią przez tych, przy których są klucze od Kassy generalney, i przez Superintendenta Kassy.

14to. Trzymaiący klucze od Kassy, wypłacać będą raz na tydzień Superintendentowi Kassy assygnowane przez Kommissyą pieniądze, a to podług wyraźnych dyspozycyi Kommissyi. Pozostałe od wydatku pieniądze przy sobie złożyć każą do Kassy. Tygodniowy Bilans Kassy, przez siebie podpisany, Kommissyi podawać maią.

15to. Wszystkie Uniwersały, Obwieszczenia i Noty Kommissyi wychodzić będą pod tytułem: *Kommissya Skarbowa Oboyga Narodów*, a przez Podskarbiego Prezyduiącego w Kommissyi podpisane być maią, który gdyby przytomnym nie był, pierwszy z porządku Kommissarz podpisze. W każdym zaś Uniwersale ma być wymienione Prawo, na mocy którego, Uniwersał wychodzi. Wszelkie inne Dyspozycye, Rezolucye, i Assygnacye Kommissyi Extraktem z Protokułu wydane będą. Wypisy zaś z Protokułu sekretnego stwierdzone być maią podpisem Prezyduiącego.

16to. Pieczęć Kommissyi Skarbowey będzie: *Herb Oboyga Narodów* z napisem. Takowa Pieczęć przykładana bydź ma do wszystkich Expedycyi publicznych i Extraktów, dla dania im większey uroczystości.

 17mo.

17*mo*. Wszelkie z Kancellaryi Kommissyi Extrakty z korrektą i pieczęcią darmo wydawane być maią, wyiąwszy Dekreta, od których płacono być ma po Złotemu od arkusza.

18*vo*. Wreszcie Kommissya Skarbowa ułoży Ordynacyą stosowną do ninieyszego Prawa, i tę do potwierdzenia Seymowi poda.

VIII.

Powinności i stosunki Kommissyi względem Seymu.

1*mo*. Kommissyi Skarbowey Oboyga Narodów powinnością będzie na każdym Seymie Ordynaryinym. 1. Zdawać sprawę ze wszelkich czynów swoich, tudzież z przychodów i rozchodów Skarbu Rzeczypospolitey pod Jey rząd oddanych, a to przed Deputacyą tym końcem z Seymu wyznaczoną, podług opisu w Rozdziale o Seymie. 2. Podawać Seymowi wydrukowane Tabelle wzmiankowane w wyższych Artykułach Rozdziału tego. A nadto wydrukowane Tabelle wszelkich przychodów i rozchodów Skarbu Rzplitey pod Jey rząd oddanych, z wyszczególnieniem kosztów w percepcyi; Tabellę długów wszelkich Rzeczypospolitey opłaconych, i do opłacenia zostaiących; nakoniec Tabellę Bilansu handlowego.

2*do*. Wolno będzie każdemu Obywatelowi do Deputacyi examinuiącey czyny Kommissyi podawać na piśmie, z podpisem ręki własney, zarzuty i zażalenia swoie na Kommissyą. Lecz Delacya Obywatela na Kommissyą o iey czyny urzędowe, iść nie może; wyiąwszy osobiste występki tych, którzy w Kommissyi zasiadaią, a to w przypadkach i sposobie w Rozdziale o Sądach przepisanym.

3*tio* Gdyby z Relacyi Deputowanych okazał się czyn iaki naganny; Seym podług okoliczności i gatunku przewinienia, czyn takowy Kommissyi albo nagani, i iey rozporządzenie, czyli rezolucye skassuie, albo oskarżone Osoby Kommissyą składaiące pozwać każe Instygatorom Narodowym do Sądów Seymowych po rozsądzenie i ukaranie.

4*to*. Ponieważ we wszystkich czynach i rezolucyach Kommissyi Ekonomicznych, rozpisy wolne zostawiliśmy; przeto, gdy oskarżone Osoby Kommissyą składaiące pozwane będą z woli Seymu na Sądy Seymowe, też Osoby winne będą zdania swoie rozpisem usprawiedliwiać.

5*to*. Jeżeli czyny Kommissyi nie okażą się naganne, albo w Sądach Seymowych usprawiedliwione zostaną, Seym da Kommissyi zaświadczenie i zakwitowanie z dokładnym Remanentu opisaniem.

IX.

Obowiązki i stosunki Kommissyi względem Straży.

1*mo*. Kommissya Skarbowa powinna wiernie donosić Królowi w Straży o wszelkich czynach swoich, a to przesyłaiąc Rapporta na ręce Ministra Skarbu w Straży. Gdyby zaś Minister odebranego Rapportu Królowi w Straży, naydaley na pierwszey Sessyi, nie podał, wtedy Kommissya prosto do Kancellaryi Straży przesłać swoy Rapport powinna będzie; Oprocz zaś zwyczaynych doniesień i Rapportów, powinnością będzie Kommissyi, na każde zapytanie i żądanie Króla w Straży, dać dokładną odpowiedź i explikacyą, oraz informacyą w tym wszystkim, w czym uwiadomionym być zechce.

2*do*.

2do. Wszystkie decyzye Króla w Straży z podpisem Ministra iednego, do posłuszeństwa obowiązywać ią będą; W przypadku zaś, gdyby Kommissya, odebrawszy takie zalecenie przez Decyzyą Króla w Straży, osądziła większością głosów, też zalecenie być przeciwnym Prawu, *provisoriè* posłuszna będąc w wykonaniu takowey decyzyi, poda nieodwłocznie uwagi swoie Królowi w Straży; a gdyby Król nie skłaniał się do tych uwag, ma upraszać Króla o zwołanie Seymu; gdyby zaś Król Seymu nie zwołał, ma o to podać na piśmie żądanie swoie Marszałkowi Seymu, pod odpowiedzią Seymowi.

3tio. Wszelkie żądania, zapytania, zalecenia, odpowiedzi, explikacye, słowem, wszelkie wzaiemne między Królem w Straży, a Kommissyą czynności, maią być podawane na piśmie, z podpisem przytomnych komplet składaiących w Kommissyi.

X.

Stosunki Kommissyi Skarbowey z innemi Rządowemi Rzeczypospolitey Kommissyami, tudzież z Kommissyami Woiewodzkiemi.

1mo. Kommissya Skarbowa w każdey Rządowey Rzplitey Kommissyi szukać może pomocy, informacyi i wzaiemnego zniesienia się, czy przez pisma, czy przez wyznaczone z grona swego do konferencyi Osoby, czego gdy uzna potrzebę, przeszle do niey żądanie swoie przez Notę, z dokładnym wyłożeniem rzeczy, o którą iść będzie; wzaiemnie na wszelkie do siebie od innych Rzpltey Kommissyów przesyłane Noty, Kommissya Skarbowa powinna będzie, bez zwłoki, dawać odpowiedź na piśmie; nie odmawiaiąc w niczym potrzebney pomocy, iaka z Prawem i Władzą iey udzieloną, zgadzać się będzie.

2do. Prawidła stosunków Kommissyi Skarbowey, względem Kommissyów Woiewódzkich, są opisane w Rozdziale o Kommissyach Woiewódzkich.

Przysięga Kommissarzów.

Obrani Kommissarze w obecności KROLA i STANOW Seymuiących, a nieprzytomni, w mieyscu Juryzdykcyi Kommissyi, wykonaią Przysięgę, którey Rota będzie następuiąca.

„ Ja NN. przysięgm Panu BOGU Wszechmogącemu, w Tróycy
„ S. Jedynemu na to: iż Pensyi Zagraniczney nie biorę, i brać nie
„ będę: iż wybrany na Urząd Kommissarza Skarbowego, całości do-
„ chodów Publicznych Rządowi Kommissyi Skarbowey poleconych,
„ wiernie dostrzegać, a od uszczerbku i iakiegokolwiek onych uszko-
„ dzenia, bronić będę. Tychże dochodów, ani na co innego, tylko
„ na wydatki Prawem przepisane, ani więcey nad opis Prawa, uży-
„ wać niedopuszczę: iż Sprawy Kommissyi Skarbowey polecone,
„ podług Boga, Praw, sprawiedliwości i dowodów, sądzić będę:
„ Sekret Izby dochowam, i wszelkie obowiązki i powinności Pra-
„ wem Urzędowi temu przepisane, gorliwie i rzetelnie dopełnię:
„ Władzy większey nad Prawo sobie pozwalać, a Prawem pozwolo-
„ ney, na złe używać nie będę: Zgoła, w całym Urzędowaniu mo-
„ im, nie uwodząc się żadnemi względami, przyiaźnią, lub nienawiścią,
„ darów żadnych i obietnic nie przyimuiąc, Boga, Prawo,
„ i sprawiedliwość za iedyny cel mieć będę: Tak mi Panie Boże
„ dopomoż i niewinna Syna Jego Męka."

Podskarbiowie, oprócz wykonaney na Dostoieństwo Ministra Przysięgi, powtórny raz, przy pierwszym zasiadaniu swoim w Kommissyi, przysięgną przed nią na Rotę wyżey przepisaną.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Lttgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bisk. Infl. i Kurl. Koad. Bisk. Wil. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Głu Trockiego wyznaczany z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey manu propria. Alexander Linowski P, W. Krak: Deputowany z Prowincyi Małopol: Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xa. Zmud: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Lit: Jozef Weyssenhoff Poseł Inflan. Deputowany z Prowincyi W. X. Litgo. Celestyn Nowina Sokolnicki Stol. i Poseł Poznański Deputowany do Konstytucyi z Pr: W. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zie: Zakroczym. Deputo: do Konst: z Prowincyi Wielkopol. m. p. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta praesentia Ingrossationem, Originale ejusdem, Offerenti eidem, praevia Officii sui Quietatione, est extraditum.

HERMAN. mp.

Lectum per Chrościcki.

43

250

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Secunda Mensis Novembris Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta praesentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacrae Regiae Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confaederationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Jllius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta praesentia porrexit, tenoris talis:

270

Rozkład Województw, Ziem, i Powiatów, z oznaczeniem Miast, a w nich mieysc Konstytucyinych dla Seymików w Prowincyach Koronnych i Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

W każdey Prowincyi, to iest: Małopolskiey, Litewskiey, i Wielkopolskiey, liczbę Posłów porównywaiąc do liczby Osób sześćdziesiąt ośmiu, powiększoną mieć chcemy.

Prowincya Mało-Polska.

I.

Województwo Krakowskie obierać będzie Posłów ośmiu; W tym Województwie oznaczaią się cztery Seymiki: *1mo.* Dla Powiatu Krakowskiego i Xięstwa Siewierskiego, Miasto Kraków w Kościele Farnym Swiętey Anny. *2do.* Dla Powiatu Proszowskiego Miasto Proszowice w Kościele Farnym. *3tio.* Dla Powiatu Xięskiego Miasto Zarnowiec w Kościele Farnym. *4to.* Dla Powiatu Lelowskiego Miasto Częstochowa Stara w Kościele Farnym. Na każdym z tych wyrażonych Seymiku, po dwóch Posłów obieranych będzie; Deputackie zaś Seymiki corocznie alternatą z całego Województwa odprawować się będą, zaczynaiąc pierwszy Seymik od Miasta Krakowa; Ponieważ zaś toż Województwo ma dwie Kommissye Porządkowe Cywilno-Woyskowe, to iest: iedną dla Powiatu Krakowskiego i Proszowskiego, do których i Xięstwo Siewierskie przyłącza się, a drugą dla Powiatów Xięskiego i Lelowskiego; Przeto dla Kommissyów Powiatu Krakowskiego, Proszowskiego, i Xięstwa Siewierskiego w Krakowie Kommissarzów Swieckich ośmiu, a w Proszowicach ośmiu obiera-

A nych

nych bydź ma. A dla Kommissyów Powiatu Xięskiego i Lelowskiego, obieranych bydź ma Kommissarzów w Zarnowcu ośmiu, i w Częstochowie Starey ośmiu. Duchowni zaś Kommissarze alternatą obierani bydź powinni, to iest: gdy na dwóch Seymikach Kommissarze Swieccy do iedney Kommissyi obierani będą, a Duchownych Kommissarzy po trzech Prawo obierać przeznaczyło, przeto Duchowni na Kommissarzów do iedney Kommissyi, raz na iednym Seymiku, a następnie na drugim obierani bydź maią, który porządek w alternacie zawsze zachowany bydź ma. A lubo podług Prawa o *Seymikach* w Artykule IV. i V. ustanowionego, żaden Szlachcic Głosu, ani *Votum* na Seymiku mieć nie może, tylko w tey Ziemi lub Powiecie, w którym będzie miał aktualną którąkolwiek Prawem wyszczególnioną Possessyą, ostrzega się iednak, że Szlachcic maiący Possessyą dziedziczną, w którymkolwiek Powiecie w tym Woiewództwie leżącym, w każdym z tych Powiatów w całym Woiewództwie do Funkcyi i Urzędów obranym bydź może.

II.

Woiewództwo Sandomirskie obierać będzie Posłów ośmiu. W tym Woiewództwie cztery Seymiki oznaczaią się. 1*mo*. Dla Powiatu Sandomirskiego Miasto Opatów w Kościele Farnym Kollegiackim. 2*do*. Dla Powiatu Radomskiego i Ziemi Stężyckiey, Miasto Radom w Kościele Farnym w Rynku będącym. 3*tio*. Dla Powiatu Wiślickiego, i Pilźnińskiego, Miasto Stobnica w Kościele Farnym. 4*to*. Dla Powiatu Opoczyńskiego i Chęcińskiego w Mieście Opocznie w Kościele Farnym. Na tych Seymikach Obywatele po dwóch Posłów na Seym obierać będą. Deputackie zaś Seymiki zawsze w Mieście Opatowie dla całego Woiewództwa odprawować się maią. A Kommissarze Porządkowi Cywilno - Woyskowi do każdey Kommissyi, w tym mieyscu obierani będą, gdzie są oznaczone Seymiki. A że Powiat Sandomirski z Powiatem Wiślickim iedną maią Kommissyą Porządkową Cywilną-Woyskową; przeto Powiat Sandomirski w Mieście Opatowie ośmiu, a na Powiat Wiślicki w Mieście Stobnicy ośmiu Swieckich Kommissarzy obierać się będzie; Duchowni zaś Kommissarze w tych Dwóch Powiatach alternatą obierani bydź powinni, raz wszyscy na iednym Seymiku, drugi raz na następnym. Powiat zaś Radomski w Mieście Radomiu, a Ziemia Stężyca w Mieście Stężycy w Kościołach Farnych obierać będą, Urzędników i Kommissarzów Cywilno-Woyskowych w tydzień po Seymikach Poselskich; a wiele razy Urząd Elekcyiny zawakuie, tak w Powiecie Radomskim, iako w Ziemi Stężyckiey, termin Seymikom takowym Elekcyinym we dwa tygodnie po odbytych którychkolwiek Seymikach Woiewództwa Sandomirskiego wyznaczamy. A lubo podług Prawa *o Seymikach* w Artykułach IV. i V. ustanowionego, żaden Szlachcic Głosu, ani *Votum* na Seymiku mieć nie może, tylko w tey Ziemi lub Powiecie, w którym będzie miał aktualną którąkolwiek Prawem wyszczególnioną Possessyą, ostrzega się iednak, że Szlachcic maiący Possessyą dziedziczną w którymkolwiek Powiecie, lub Ziemi, w tym Woiewództwie leżącey, w każdym z tych Powiatów, lub Ziemi, w całym Woiewództwie do Funkcyi i Urzędów obranym bydź może.

III.

Woiewództwo Kiiowskie będzie miało Posłów ośmiu, i tym końcem, dzieli się na cztery Powiaty, to iest: 1*mo*. Na Powiat Kiiowski.

wski. *2do*. Na Powiat Zytomirski. *3tio*. Na Powiat Owrucki. *4to*. Na Powiat Naddnieprski.

1mo. Powiat Kiiowski składać się będzie z Parafiów następuiących: 1. Berdyczów. 2. Kodnia. 3. Kotelnia. 4. Leszczyn. 5. Iwnica. 6. Chodorków. 7. Korosteszów z tey strony rzeki Teterewi. 8. Iwanków podług Taryffy dziesiątego Grosza. 9. Makarów. 10. Białopole. 11. Białyłuwka. 12. Biała Cerkiew. 13. Pohrebyszcze. 14. Pawołocz. 15. Brusiłów. 16. Krasnopol. 17. Rokitno.

2do. Powiat Zytomirski składać się będzie z Parafiów następuiących: 1. Cudnów. 2. Zytomierz. 3. Korostoszewskiey reszta z tamtey strony Teterewi. 4. Uszomir podług Taryffy dziesiątego Grosza. 5. Lubarska Parafia po Słucz. 6. Iwankowskiey reszta podług Taryffy dziesiątego Grosza. 7. Troianów. 8. Malin. 9. Horbułuwka.

3tio. Powiat Owrucki składać się będzie z Parafiów następuiących: 1. Owrucz. 2. Chabne. 3. Czarnobyl. 4. Wielodniki. 5. Uszomirskiey Parafii reszta podług Taryffy dziesiątego Grosza. 6. Zwiahelskiey część po Słucz. 7. Koreckiey część po Słucz. 8. Narodycze. 9. Olesk. 10. Ostroladowicze.

4to. Powiat Naddnieprski składa się z Parafiów następuiących: 1. Stawiszcze. 2. Lisianka. 3. Wasylowka. 4. Chwastów. 5. Byszów. 6. Mosznia. 7. Wołodarka. 8. Rzyszczów. 9. Borszczaiowka. 10. Czechryn. 11. Czerkassy. 12. Smiła. 13. Bohusław. Te iednak Włości, które między Woiewództwami Kiiowskim i Bracławskim są w sporze granicznym, lubo są dołożone w obydwóch tychże Woiewództw rozdziałach, wszelako ubliżenia żadnego nieść nie powinny żadnemu z tych Woiewództw, i w Sądzeniu przeszkody, dopóki Deputacya od Stanów wyznaczona, finalney decyzyi względem granic tych Woiewództw nie położy. Temu Woiewództwu z wyrażonych czterech Powiatów składaiącemu się, naznaczaią się cztery Seymiki. *1mo*. Dla Powiatu Kiiowskiego Miasto Pawołocz w Kościele Farnym. *2do*. Dla Powiatu Zytomirskiego Miasto Zytomierz w Kościele Farnym. *3tio*. Dla Powiatu Owruckiego Miasto Owrucz w Kościele po-Jezuickim Bazyliańskim. *4to*. Dla Powiatu Naddnieprskiego Miasto Bohusław w Kościele Farnym Łacińskim. Na tych Seymikach w rzeczonych Powiatach Obywatele po dwòch Posłów na Seym obierać będą. Deputackie zaś Seymiki w tych wszystkich czterech Powiatach, tym porządkiem iak są ułożone, alternatą dla całego Woiewództwa odprawować się będą, zaczynaiąc pierwszy Seymik od Powiatu Kiiowskiego w Mieście Powołoczy. Ponieważ Powiat Zytomirski, i Powiat Owrucki, ma osobne swoie Kommissye Porządkowe Cywilno-Woyskowe, przeto do tych Kommissyi Kommissarze w swoich *respectivè* Powiatach w Miastach Zytomierzu, i Owruczu obierani będą. A że Kommissya Porządkowa Cywilno-Woyskowa Kiiowska, iest także Prawem ustanowiona, przeto do tey Kommissyi w Powiecie Kiiowskim Kommissarzy Swieckich ośmiu, i w Powiecie Naddnieprskim, podobnie Kommissarzy ośmiu Obywatele obierać będą. Duchowni zaś Kommissarze w tych dwóch Powiatach alternatą obierani bydź maią, raz wszyscy na iednym Seymiku, drugi raz na następnym, a z tey przyczyny Kommissyi Kiiowskiey odtąd mieysce w Mieście Powołoczy, iako właściwym Powiatowi Kiiowskiemu, naznaczamy. Do którey Kommissyi Obywatele tegoż

 Powia-

Powiatu Kiiowskiego i Naddnieprskiego należeć maią. A lubo podług Prawa o Seymikach w Artykułach IV. i V. ustanowionego, żaden Szlachcic Głosu ani *Votum* na Seymiku mieć nie może, tylko w tey Ziemi lub Powiecie, w którym będzie miał aktualną którąkolwiek Prawem wyszczególnioną Possessyą, ostrzega się iednak, że Szlachcic maiący Possessyą dziedziczną w którymkolwiek Powiecie w tym Woiewództwie leżącym, w każdym z tych Powiatów w całym Woiewództwie do Funkcyi i Urzędów obranym bydź może.

IV.

Ziemia Chełmska z Powiatem Krasnostawskim, będzie miała Posłów dwóch. Na Seymiki dla tey Ziemi, wraz z Powiatem Krasnostawskim, generalnie wszystkie, oznacza się Miasto Chełm w Kościele XX. Piarów.

V.

Woiewództwo Wołyńskie, które składa się z pryncypalnych trzech Powiatów, to iest: Łuckiego, Włodzimirskiego, i Krzemienieckiego, i które w Powiecie Włodzimirskim oznaczało także Woiewództwo Czerniechowskie w dwóch Powiatach, to iest: Czerniechowskim, i Nowogrodzkim, dzielić się teraz będzie na sześć Powiatów, to iest: *1mo.* Na Powiat Łucki. *2do.* Na Powiat Krzemieniecki. *3tio.* Na Powiat Włodzimirsko-Czerniechowski. *4to.* Na Powiat Horyński, któremu od rzeki *Horyn* te nazwisko nadaie się. *5to.* Na Powiat Włodzimirsko-Nowogrodzki. *6to.* Na Powiat Nadsłucki, któremu od rzeki *Słucz*, te nazwisko nadaie się.

1mo. Powiat Łucki obeymować i składać się będzie z Parafiów następuiących: 1. Beresteczko. 2. Deraźnia. 3. Dorohostaie. 4. Dubno. 5. Łuck. 6. Nieświcz. 7. Targowica. 8. Złoczowka. 9. Wiszenki. 10. Klewań. 11. Koblin. 12. Lipin. 13. Ołyka. 14. Sokule. 15. Torczyn. 16. Kisielińskiey Parafii część, podług Taryffy dziesiątego Grosza, iak do Łucka opłaca.

2do. Powiat Krzemieniecki obeymować i składać się będzie z Parafiów następuiących: 1. Białogrodka. 2. Kołodno. 3. Krupiec 4. Krzemieniec. 5. Ptycza. 6. Podkamień. 7. Wiśniowiec. 8. Białozurka. 9. Jampol. 10. Kuniów. 11. Kozin. 12. Olexiniec. 13. Radziwiłłów. 14. Szumsk.

3tio. Powiat Włodzimirsko-Czerniechowski obeymować i składać się będzie z Parafiów następuiących: 1. Koniuchy. 2. Horochów. 3. Skurcze. 4. Poryck. 5. Zabłocce. 6. Litowirsk. 7. Swoyczuw. 8. Sielce. 9. Łokacze. 10. Zaturce. 11. Kisielinskiey Parafii reszta, tak iak podatek dziesiątego Grosza do Włodzimierza opłaca. 12. Włodzimierz. 13. Turzysk. 14. Kowel. 15. Kołkowska Parafia z tey strony Styru.

4to. Powiat Horyński obeymować i składać się będzie z Parafiów następuiących: 1. Alexandrya. 2. Horyngrod. 3. Krzywin. 4. Stepań. 5. Taykury. 6. Tuczyn. 7. Bereźnica. 8. Międzyrzecz. 9. Równe. 10. Szpanów. 11. Zwiahel. 12. Korzec. 13. Ostrog.

5to. Powiat Włodzimirsko-Nowogrodzki obeymować i składać się będzie z Parafiów następuiących: 1. Czartorysk. 2. Hulewiczów. 3. Hołoby. 4. Kazimirka. 5. Mielnica. 6. Nabrusieck. 7. Włodzimirzec. 8. Buień. 9. Maciejowska Parafia w tych Wsiach, iakie

iakie do Powiatu Włodzimierskiego w Taryffie dziesiątego grosza zapisane, 10. Kamień Koszyrski 11. Kołkowska Parafia za Styrem 12. Bereźne.

6to. Powiat Nadsłucki, który aż do granicy Województwa Kijowskiego rozciągać się ma, obeymować i składać się będzie z Parafiów następuiących, 1. Bazalia, 2. Lubar, 3. Łabun, 4. Ostropol, 5. Zasław, 6. Połonne, 7. Kupiel, 8. Teofipol, 9. Kulczyny, 10. Lachowce, 11. Łanowce, 12. Ożohowce, 13. Stary Konstantynów, 14. Wołoczyska, 15. Horodyszcze. Temu Woiewództwu Wołyńskiemu obeymuiącemu w sobie razem Woiewództwo Czerniechowskie, a składaiącemu się z sześciu Powiatów, naznacza się sześć Seymików. 1. Dla Powiatu Łuckiego, Miasto Łuck w Kościele Katedralnym. 2. Dla Powiatu Krzemienieckiego, Miasto Krzemieniec w Kościele Xięży Franciszkanów. 3. Dla Powiatu Włodzimiersko-Czerniechowskiego, Miasto Włodzimierz w Kościele Katedralnym Ruskim. 4. Dla Powiatu Włodzimiersko-Nowogrodzkiego, Miasto Rafałuwka w Kościele Farnym. 5. Dla Powiatu Horyńskiego, Miasto Rowne w Kościele Farnym. 6. Dla Powiatu Nadsłuckiego, Miasto Krasiłow w Kościele Farnym. Na tych Seymikach Obywatele w każdym Powiecie dwoch Posłów na Seym obierać będą, a Posłów ośmiu będzie pod tytułem Woiewództwa Wołyńskiego, zaś pod tytułem Woiewództwa Czerniechowskiego oznacza się Posłów czterech; W Powiatach Łuckim, Krzemienieckim, Horyńskim, i Nadsłuckim obierani Posłowie, pod tytułem Woiewództwa Wołyńskiego zostaną. Zaś w Powiatach Włodzimiersko-Czerniechowskim i Włodzimirsko-Nowogrodzkim obierani Posłowie, pod tytułem Woiewództwa Czerniechowskiego będą. Ponieważ zaś też Woiewodztwo Wołyńskie ma trzy Kommissye Porządkowe Cywilno-Woyskowe, to iest: Łucką, Krzemieniecką, i Włodzimirską, przeto do Kommissyi Łuckiey, Obywatele Powiatu Łuckiego w Mieście Łucku Kommissarzów Swieckich ośmiu, a Obywatele Powiatu Horyńskiego w Mieście Równym Kommissarzów ośmiu. Zaś do Kommissyi Włodzimirskiey Obywatele Powiatu Włodzimirsko-Czerniechowskiego w Mieście Włodzimierzu Kommissarzów ośmiu, a w Mieście Rafałuwce Obywatele Powiatu Włodzimirsko-Nowogrodzkiego Kommissarzów ośmiu, i naostatek do Kommissyi Krzemienieckiey, Obywatele Powiatu Krzemienieckiego w Mieście Krzemieńcu Kommissarzów ośmiu, a w Mieście Krasiłowie Obywatele Powiatu Nadsłuckiego Kommissarzów ośmiu obierać na Seymikach będą. A że do Kommissyi Duchownych Kommissarzów po trzech Prawo obierać przeznaczyło; Przeto Duchowni na Kommissarzów w Powiatach *respectivè* do ktorych Kommissyi obierani będą alternatą, raz na iednym Seymiku zupełnie, a następnie na drugim obierani bydź maią. A Powiaty i Obywatele do tych Kommissyów Iuryzdykcyi należeć będą, ktore przez nich do obierania teraźnieyszym Prawem są przeznaczone. Deputackie zaś Seymiki Wołyńskie, tak, iak Kommissye Porządkowe odprawuią się, w Miastach Łucku, z Powiatem Horyńskim, i w Krzemieńcu z Powiatem Nadsłuckim, w Kościołach wyżey wyrażonych z alternatą oznaczaią się. A dla Woiewództwa Czerniechowskiego Seymiki Deputackie w Mieście Włodzimierzu w Kościele oznaczonym stanowią się. A lubo podług Prawa o Seymikach w Artykułach IV. i V. ustanowionego, żaden Szlachcic głosu, ani *votum* na Seymiku mieć nie może, tylko w tey Ziemi lub Powiecie, w którym bę-

dzie miał aktualną ktorąkolwiek Prawem wyszczególnioną Possessyą; ostrzega się iednak, że Szlachcic maiący Possessyą dziedziczną w którymkolwiek Powiecie, w tym Woiewództwie leżącym, w każdym z tych Powiatów w całym Woiewództwie do funkcyi i Urzędów obranym bydź może.

VI.

Woiewództwo Podolskie, będzie miało Posłów ośmiu, i tym końcem dzieli się na cztery Powiaty. 1*mo*. Na Ziemię Kamieniecką. 2*do*. Na Powiat Czerwonogrodzki, dla którego część Ziemi Kamienieckiey oznacza się. 3*tio*. Na Powiat Latyczowski. 4*to*. Na Powiat Rowski, dla którego część Powiatu Latyczowskiego wydziela się, a któremu Powiatowi od Rzeki *Rów* to imie nadaie się.

1*mo*. Ziemia Kamieniecka obeymować i składać się będzie z Parafiów następuiących. 1. Kamieniec. 2. Zwaniec. 3. Czerce, 4. Smotrycz. 5. Sołodkowce 6. Tynna. 7. Zalesce. 8. Dunaiowce. 9. Mukarów. 10. Sokułce. 11. Uszyca. 12. Kitaygród.

2*do*. Powiat Czerwonogrodzki obeymować, i składać się będzie z Parafiów następuiących. 1. Czarnokozińce. 2. Oryiań. 3. Zbrzyś. 4. Kutkowce, czyli Usiatyn. 5. Satanów. 6. Grodek. 7. Komanów. 8. Felsztyn. 9. Skazińce. 10. Szarawieckiey Parafii część podług Taryffy dziesiątego Grosza, iak opłaca do Kamieńca.

3*tio*. Powiat Latyczowski obeymować i składać się będzie z Parafiów następuiących. 1. Pików. 2. Chmielnik. 3. Nowy Konstantynów. 4. Latyczow. 5. Sieniawa. 6. Międzyboż. 7. Mikołaiów. 8. Czarno-Ostrow. 9. Derażnia. 10. Michałkowce. 11. Michałpol. 12. Proskirów. 13. Wońkowce. 14. Szarawieckiey Parafii część podług Taryffy dziesiątego grosza, iak opłaca do Latyczowa.

4*to*. Powiat Rowski obeymować i składać się będzie z Parafiów następuiących 1. Mohylowskiey Parafii tyle, ile do Powiatu Latyczowskiego należy. 2. Jaryszow. 3. Ożarzyńce. 4. Łuczyniec. 5. Snitków. 6. Kopaygrod. 7 Czerniejowce. 8. Bar. 9. Wierzbowce. 10. Mezyrow. 11. Zamiechów. 12. Zinków. 13. Szararogrod. Temu Woiewództwu składaiącemu się z czterech wyrażonych Powiatów, cztery Seymiki naznacza się. 1. Dla Ziemi Kamienieckiey, Miasto Dunaiowce w Kościele Farnym. 2. Dla Powiatu Czerwonogrodzkiego, Miasto Grodek w Kościele Farnym. 3. Dla Powiatu Latyczowskiego, Miasto Latyczów w Kościele Dominikańskim. 4. Dla Powiatu Rowskiego, Miasto Bar w Kościele Xięży Bazylianów. W tych Powiatach Obywatele na każdym Seymiku po Dwoch Posłów obierać będą. Deputackie zaś Seymiki z Ziemi Kamienieckiey i Powiatu Czerwonogrodzkiego w Dunaiowcach, a z Powiatu Latyczowskiego, i z Powiatu Rowskiego, w Latyczowie odprawiać się będą. A że Woiewództwo Podolskie ma dwie Kommissye Porządkowe Cywilno-Woyskowe, to iest: iednę Kamieniecką w Kamieńcu, a drugą Latyczowską w Latyczowie, przeto do Kommissyi Kamienieckiey w Dunaiowcach Kommissarzow Swieckich ośmiu, a w Grodku ośmiu, i podobnie do Kommissyi Latyczowskiey w Latyczowie Kommissarzów ośmiu, a w Barze ośmiu, Obywatele obierać będą. Ze zaś Duchownych Kommissarzów Prawo po trzech do iedney Kommissyi obierać przeznaczyło, przeto Duchowni na Kommissarzów w Powiatach re-

respectivè, do których Kommissyów obierani będą alternatą na iednym Seymiku zupełnie, a następnie na drugim obierani bydź maią. A lubo podług Prawa o Seymikach w Artykułach IV. i V. ustanowionego, żaden Szlachcic głosu, ani *votum* na Seymiku mieć nie może, tylko w tey Ziemi, lub Powiecie, w którym będzie miał aktualną którąkolwiek Prawem wyszczególnioną Possessyą; Ostrzega się iednak, że Szlachcic maiący Possessyą dziedziczną w którymkolwiek Powiecie w tym Woiewództwie leżącym, w każdym z tych Powiatów w całym Woiewództwie do funkcyi i Urzędów obranym bydź może.

VII.

Woiewództwo Lubelskie, będzie miało Posłów sześciu. Temu Woiewództwu trzy Seymiki wyznaczaią się. 1*mo*. Dla Ziemi Lubelskiey, Miasto Lublin w Kościele Xięży Dominikanów. 2*do*. Dla Ziemi Łukowskiey, Miasto Łukow w Kościele Xięży Bernardynów. 3*tio*. Dla Powiatu Urzędowskiego, Miasto Urzędów w Kościele Farnym. Na każdym z tych Seymików dwóch Posłów Obywatele obierać będą. Obieranie zaś Deputata na Trybunał z całego Woiewództwa alternatą następować ma, w Lublinie, w Łukowie, i Urzędowie. A że Ziemia Lubelska z Powiatem Urzędowskim iednę ma Kommissyą Porządkową Cywilno-Woyskową; przeto w Lublinie Kommissarzów Swieckich ośmiu, a w Urzędowie ośmiu, obieranych będzie. Duchowni zaś Kommissarze alternatą obierani bydź powinni, raz wszyscy w Lublinie, drugi raz w Urzędowie; a Ziemia Łukowska do swoiey Kommissyi całą liczbę z Kommissarzów obierać będzie. A lubo podług Prawa o Seymikach w Artykułach IV. i V. ustanowionego, żaden Szlachcic głosu, ani *votum* na Seymiku mieć nie może, tylko w tey Ziemi, lub Powiecie, w którym będzie miał aktualną którąkolwiek Prawem wyszczególnioną Possessyą; ostrzega się iednak, że Szlachcic maiący Possessyą Dziedziczną w którymkolwiek Powiecie w tym Woiewództwie leżącym, w każdym z tych Powiatów w całym Woiewództwie do funkcyi i Urzędów obranym bydź może.

VIII.

Woiewództwo Bełzkie, w obrębie tym, iak się znayduie, wraz z Ziemią i Powiatami do niego należącemi, obierać będzie Posłów na Seym dwóch, a wszystkim Seymikom tego Woiewództwa z wyborem iednego Deputata na Trybunał naznacza się Miasto Dubienka w Kościele Farnym. Z przyczyny zaś szczupłości tego Woiewództwa, Obywatele w Ziemi Chełmskiey, lub w Woiewództwie Wołyńskim, dziedziczne tylko Possessye maiący, które przez Extrakty z Księgi Ziemiańskiey wyięte, na tychże Seymikach dowodzić maią, nie tylko do Seymikowania w tymże Woiewództwie Bełzkim Prawo mieć będą, ale też do wszelkich Urzędów i funkcyi przypuszczaią się, a na wzaiem Obywatele Szlachta maiący dziedziczną Possessyą aktualną w obrębie Woiewództwa Bełzkiego, i w Księdze Ziemiańskiey znayduiącą się, do funkcyi i Urzędów w Ziemi Chełmskiey, i Woiewództwie Wołyńskim Prawo mieć będą.

IX.

Woiewództwo Podlaskie, będzie miało Posłów sześciu. Temu Woiewództwu naznaczaią się trzy Seymiki. 1*mo*. Dla Ziemi Drohickiey

hickiey, Miasto Drohiczyn w Kościele Farnym. 2do. Dla Ziemi Mielnickiey, Miasto Mielnik w Kościele Farnym Zamkowym. 3tio. Dla Ziemi Bielskiey, Miasto Brańsk w Kościele Farnym. Deputackie zaś Seymiki w obieraniu Deputata na Trybunał, w Drohiczynie, Mielniku, i Brańsku z alternatą odprawować się będą podług dawnego zwyczaiu.

X.

Woiewództwo Bracławskie, będzie miało Posłów ośmiu, i tym końcem dzieli się na cztery Powiaty. 1mo. Na Powiat Bracławski. 2do. Na Powiat Winnicki. 3tio. Na Powiat Zwinogrodzki. 4to. Na Powiat Nadbohski.

1mo. Powiat Bracławski składać się będzie z Parafii następuiących. 1. Bracław. 2. Kopijowka. 3. Tulczyn. 4. Tomaszpol. 5. Miaskowka. 6. Raszków. 7. Czeczelnik. 8. Jozefgrod Bałta. 9. Z Kraśniańskiey Parafii zamykaiącey Klucz Szpikowski i Peczarski. 10. Niemierowskiey Parafii część z Miastem i Wsiami następuiącemi: Miasto Niemierów, Wsie: Raczki, Muchowce, Bijowce, Berezowka, Bluchawcie, Sieliszcze, Telejowka, Medweża, Kunawa, Ruban, Chwastowce, Czepielowka, Sztępaszki, Salawince, Buczynka, Hrynenki, Saszki, Nikiporowce, Sorokotiażyńce, Korowayna, Potok, Manasterek, Hunka.

2do. Powiat Winnicki składać się będzie z Parafii. 1. Winnica. 2. Janów. 3. Pików. 4. Przyłuka. 5. Woronowica. 6. Woroszyłuwka. 7. Tywrów. 8. Lityn. 9. Brahiłów. 10. Morachwa. 11. Czerniejowce. 12. Pohrebyszcze ile z prawey strony Rossi do Woiewództwa Bracławskiego należy. 13. Krasne, oprócz części należących do Powiatu Bracławskiego. 14. Niemierowskiey Parafii reszta, prócz co wyżey do Powiatu Bracławskiego wyłączone zostało. 15. Zorniszcze. 16. Jlińce.

3tio. Powiat Zwinogrodzki zawierać będzie Parafie. 1. Zwinogrod. 2. Tetyiów. 3. Wołodarka. 4. Lisianka. 5. Smiła. 6. Mosznia. 7. Stawiszcze.

4to. Powiat Nadbohski będzie się składał z Parafiiów. 1. Granów. 2. Oratów. 3. Manasterzyska. 4. Humań. 5. Hołowaniesko. Te iednak Włości, które między Woiewództwami Kijowskim i Bracławskim są w sporze Granicznym, lubo są dołożone w obydwoch tychże Woiewództw Rozdziałach, wszelako ubliżenia żadnego nieść nie powinny żadnemu z tych Woiewództw, i w sądzeniu przeszkody, dopóki Deputacya od Stanów wyznaczona finalney Decyzyi względem granic tych Woiewództw nie położy. Temu Woiewództwu z czterech wyrażonych Powiatów składaiącemu się, cztery Seymiki wyznaczaią się. 1. Dla Powiatu Bracławskiego, Miasto Bracław w Kościele Farnym. 2. Dla Powiatu Winnickiego Miasto Winnica w Kościele Dominikańskim. 3. Dla Powiatu Zwinogrodzkiego, Miasto Zwinogrodka w Kościele czyli Cerkwi, Parafialnym. 4. Dla Powiatu Nodbohskiego, Miasto Granów w Kościele Farnym. W tych Powiatach Obywatele na każdym Seymiku po dwóch Posłów obierać będą. Seymiki zaś Deputackie koleią w Bracławiu, Winnicy, i Zwinogrodce, odprawować się będą, zaczynaiąc koley od Bracławia. Podobnie Seymiki na Urzędy Elekcyine, i Kommissarzów Porządkowych Cywilno-Woyskowych tylko w Bracławiu, Winnicy, i Zwinogrodce, odbywać się maią. Dla Kommissyi Powiatu Zwinogrodzkiego mieysce w Mieście Zwi-

Zwinogrodce naznacza się. Dla czego taż Kommissya z Bracławia do Zwinogrodki przenieść się ma. A lubo podług Prawa o Seymikach w Artykułach IV. i V. ustanowionego, żaden Szlachcic Głosu ani *Votum* na Seymiku mieć nie może, tylko w tey Ziemi lub Powiecie, w którym będzie miał aktualną którąkolwiek Prawem wyszczególnioną Possessyą; ostrzega się iednak, że Szlachcic maiący Possessyą dziedziczną w którymkolwiek Powiecie w tym Woiewództwie leżącym, w każdym z tych Powiatów w całym Woiewództwie do Funkcyi i Urzędów obranym bydź może.

Prowincya Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

W Wielkim Xięstwie Litewskim równie, iak każda z Prowincyów Koronnych, na Powiatow trzydzieści i cztery podzielonym, co do Miast, i mieysc w onych, na Seymiki niemniey szczególnych dezyderiów przez Posłów oświadczonych mieć chcemy i stanowiemy.

I.

W Woiewództwie Wileńskim. Powiat Wileński w swoich granicach iak dotąd był pozostały po Wilią, Seymikować będzie w Wilnie na Zamku, i Posłów dwóch wybierać.

Powiat Oszmiański podzielony na dwa Powiaty, Oszmiański, i Zawileyski, będzie miał za granicę przedzielaiącą iedan od drugiego rzekę Wilią, a odtąd Powiat Oszmiański będzie się składał z Parafiów: Wołożyńskiey, Pierszayskiey, Trabskiey, Holszańskiey, Lebiedzieskiey, Horodziłowskiey, Markowskiey, Oborskiey, Oszmiańskiey, Iwieyskiey, Dudzkiey, Lipniskiey, Zygmunciskiey, Gieranońskiey, Dziewieniskiey, Hermaniskiey, Trokielskiey, Surwiliskiey, Grayzyskiey, Krewskiey, Ostrowieckiey, Solskiey, Smorgońskiey, Sobotnickiey, Zuprańskiey, Nalibodzkiey, Zabrzeskiey, Łoskiey, Chozowskiey, i Wiśniewskiey; Seymikować zaś będzie ten Powiat w Oszmianie w Zamku, i na Seymy dwóch Posłów wybierać.

Powiat Zawileyski z Parafiami do niego oddzielonemi: Swirańską, Kiemielicką, Bystrzycką po prawey stronie Wilii, Daniuszewską, Swirską, Niestaniską, Kościeniewską, Hoduciską, Komayską, Sorokpolską, Daugieliską, Łyntupską, Swięciańską, Poszumieńską, Twerecką, Zadziewską, Postawską, Łuczayską, Miadziolską, Kurzeniecką, Woystomską, Zodziską, Duniłowicką, Wołkołacką, Parafianowską, Bucławską, Dokszycką, Głębocką, Dołhynowską, Kobylnicką, Seymikować będzie w Postawach w Kościele Parafialnym, i tamże dwóch Posłów wybierać na Seymy.

Powiat Lidzki z iednego na dwa podzielony, pod nazwiskami *Lidzki*, i *Eyszyski*, zawierać w sobie będzie, co do Powiatu Lidzkiego Parafie: Lidzką, Białohrudzką, Jelnieńską, Zyrmuńską, Wasiliską, Żołudzką, Rożańską, Lacką, Nowodworską, Iszczolską, i Wiewiorską; Seymikować będzie w Lidzie w Kościele Xięży Karmelitów, i wybierać dwóch Posłów.

Powiat Eyszyski z Parafiami: Eyszyską, Raduńską, Nacką, Bieniakońską, Osowską, i Zabłocką, Seymikować będzie w Eyszyszkach w Kościele Parafialnym, i podobnie dwóch Posłów wysyłać na Seymy.

Powiat Wiłkomirski w swoiey całości, iak był dotąd, przy dawnym Mieście Wiłkomierzu, a w nim co do mieysca na Seymiki, w

Zamkowym Budynku Eperieszyńskim, i przy dwóch Posłach na Seymy wybieranych, pozostanie.

Powiat Brasławski podobnie nie dzielący się, i w swoiey całości pozostaiący, na Seymiki Miasto Brasław, a w nim podawnemu Szopę na Zamku mieć będzie, i dwóch Posłów wybierać.

II.

W Woiewództwie Trockim, Powiat Trocki podzielony na Trocki i Merecki, w pierwszym mieć będzie Parafie: Nowotrocką, Starotrocką, Olkienicką, Hanuszyską, Piwoszyńską, Wysokodworską, Uzugoscką, Butrymańską, Olicką, Zyzmorską, Poporską, Zośleńską, Gieguzyńską, Kozakiską, Jewieńską, Sumiliską, Kietuwiską, Rudnicką, i część Parafii Stakliskiey i Punieńskiey w Taryfie Trockiey pomieszczoną; Seymikować zaś będzie w Mieście Trokach na Zamku, i dwóch Posłów wybierać.

Powiat Merecki nowy z Parafiami: Merecką, Marcinkańską, Daugowską, Niemonoyską, Mirosławską, Sereyską, Metelską, Swięto-Jezierską, Siemnieńską, Łoździeyską, Urdomińską, Kalwaryską, Puńską, Lubowską, Wiżańską, Grazyską, Kretkopolską, Bartnicką, i Poiewońską, Seymikować będzie w Mieście Mereczu w Kościele Parafialnym, i dwóch Posłów na Seymy wysyłać.

Powiat Grodzieński, iako nie dzielący się, na dawnym mieyscu w Mieście Grodnie Seymikować będzie, nie w Zamku iednak, lecz w Kościele po-Jezuickim do czasu, i dwóch Posłów, iak zawsze, wysyłać będzie na Seymy.

Powiat Kowieński podzielony na dwa Powiaty, *Kowieński*, i *Preński*, a z tych pierwszy ma w sobie zawierać Parafie: Kowieńską, Baptowską, Kieydańską, Opitołoską, Wędziagolską, Zeymeńską, Skorulską, Kurmiałowską, Rumszyską i Łabunowską, Seymikuiąc w Mieście Kownie w Kościele Parafialnym, i dwoch Posłow na Seym wybieraiąc.

Powiat Preński składać się maiący odtąd z Parafiów: Preńskiey, Łankieliskiey, Wierzbołowskiey, Olwickiey, Wiłkowiskiey, Ludwinowskiey, Daukszańskiey, Kieturwłockiey, Udryńskiey, Rumbowickiey, Balwierzyskiey, Bartnickiey, Jeźnieńskiey, Dorsuniskiey, Pilwiskiey, Poniemuńskiey, Wisztynieckiey, Nowomieyskiey, i drugiey części Parafiów tak Punieńskiey, iako też Stakliskiey w Taryffie iak dotąd Kowieńskiey nayduiących się, Seymikować będzie w Prenach w Kościele Parafialnym, i dwóch Posłów na Seymy wysyłać.

Powiat Upitski w swoiey dawney całości pozostaiący, Seymikować ma podawnemu, co do Miasta, w Poniewieżu, lecz nie w Zamku, ale w Kościele J. XX. Piarów, dwóch Posłów wybieraiąc.

III.

Xięstwa Żmudzkiego Podział Powiatów i Parafiów na trzy Seymikowe Powiaty, czyli Repartycye, Rosieński, Szawelski i Telszewski.

W Powiecie Rosieńskim Powiaty i Parafie te będą: Eyragolski, Wilkiski, Powiatu Wielońskiego Trakt Poniemoński po odłączeniu Klucza Beysagolskiego, tegoż Powiatu Trakt Datnowski, Powiat Jaswoński, Powiatu Tendziagolskiego część w Parafii Grynkiskiey, iako to: Dobra Ziemskie Grynkiszki z Plebanią, i ich Wsiami, Dobra Nataycie, Postrowiec, Poszyle, Auksztole, Tendziagoła, Burbiszki, Okolicy Woydyły, Meyliszki, i Tronkinie, dwa Staro-

stwa

stwa Dyrgaycie i Koyrayny, Powiat Rosieński po odłączeniu części do Szawel, Powiat Widuklewski po odłączeniu części przyległey-szey do Szawel, Powiat Kroski po odłączeniu podobnie części przy-legleyszey do Szawel, Powiat Korszewski, Powiat Poiurski, Powiat Retowski; Seymikować będzie ten Powiat Rosieński w Rosieniach w Kościele Xięży Piarów, dwóch wybieraiąc Posłów.

W Powiecie Szawelskim te oznaczaią się Powiaty, i Parafie: Szawelski, Berżański, Powiatu Wielońskiego Trakt Laudański, do którego Klucz Beysagolski w tymże Trakcie położony, Powiat Tendziagolski po odłączeniu wymienionych części do Powiatu Rosieńskiego, Powiatu Widuklewskiego części w trzech Parafiach, mianowicie Radziwiliskiey, dwie Okolice Szlacheckie Poberze i Zarnie, trzy Obręby: Pakalniszki, Janowiciszki i Gankie, w Parafii Szawlańskiey Dobra Ziemskie Szawlany z Folwarkami murowane Szawlany, Dykteryszki także z Folwarkami, z Plebanią Szawleńską, i ich Wsiami, Dobra Sutkiszki, Suliki, Palcki i Paleczki, Zastarcie i Szklaryszki, w Parafii Cytowianskiey Dobra Cytowiany i Pogryżowo, z Powiatu Kroskiego części w Parafii Kurtowiańskiey, iako to: Dobra po-Jezuickie Poszawsze, Dobra Ziemskie Kiewnary, Bochdaniszki, Poszymsze, Podubis ieden i drugi, Wsie od Podubisia, Dobra Krasnogaylíszki ze Wsiami Ur: Gorskiego, Dobra Wiłaycie, Stulgie, Mieńżykie, Okolicy Wiłaycie czyli Brzezińskie, Tarucie, Kantucie, Pruszyńskie, Połukaie, Derbucie czyli Kombary, Pikuże, Poszwentupie, Woweryszki czyli Suwartowo, Czeszniszki, Zukiszki, Akszeliszki, Grymzy, Okmiany, i Audenie czyli Jurgaycie, Powiat Uzweński, Powiat Korklański, Powiaty wielkich i małych Dyrwian, Powiat Birzyniański, z Powiatu Rosieńskiego części, iako to: Dobra Poszokernie i Okolica Budraycie; Seymikować ten Powiat Szawelski ma w Szawlach w Kościele Parafialnym, i dwóch Posłów wybierać będzie.

W Powiecie Telszewskim, te przepisuią się Powiaty: Powiaty Telszewski, Wieszwiański, Potumszewski, Płotelski, Gondyński, Medyngiański, Zorański, Powondeński, Twerski, Szawdowski, i Połongowski; a Seymikować będzie ten Powiat Telszewski w Mieście Telszach w Kościele Xięży Bernardynów, i po dwóch obierać Posłów.

IV.

Z Województwa Smoleńskiego i Powiatu Starodubowskiego Exulantskie Seymiki, (na których Obywatele, tak z Possessyi Exulantskich, iako też Imion podług Prawa im służących, nie inaczey iednak, iak z Dziedzictw i Possessyi w Wielkim Xięstwie Litewskim aktualnych, Seymikować będą) odbywać się maią w Olicie w Kościele Parafialnym, co do Exulantów Smoleńskich, w Żyzmorach zaś w Kościele równie Parafialnym, co do Exulantów Starodubowskich, i w każdym z tych dwóch Miast i mieysc po dwóch Posłów osobno Smoleńskich, i osobno Sarodubowskich, na Seymy wybierać wyżey wspomnieni Obywatele będą.

V.

Województwo Połockie nie iuż w Uszaczu, lecz w Mieście Czasznikach, a w nim w Kościele Dominikańskim Seymikować będzie, i dwóch Posłów na Seymy wysyłać, waruiąc dla Obywatelów tegoż Województwa, aby na naypierwszym Seymiku dogodnieysze Mia-

 sto

sto wybrali *per vota secreta*, a to *per Laudum* za Konstytucyinę wzięte będzie.

VI.

Woiewództwo Nowogrodzkie, co do Powiatu tegoż nazwiska podzielone na Powiaty, Nowogrodzki i Słuczorzeski, będzie miało w pierwszym Parafie: Nowogrodzką, Wsielubską, Niechniewicką, Sienieńską, Horodyską, Worończańską, Staroielnieńską, Stołowicką, Myską, Darewską, Iszkolską, Kroszyńską, Mirską, Mikołaiewską, Połonecką, Swierzeńską, Snowską, Stoiatycką, Zadnieyską, Nieświską, i Krzywoszyńską; Seymiki w tym Powiecie odprawować się będą, w Nowogrodku na Zamku, i z nich wysyłani dway Posłowie na Seymy bydź maią. Powiat nowy Słuczorzeski składać się będzie z Parafiów, Hłuskiey, Słuckiey, Kopylskiey, Cimkowickiey, Kleckiey, Lachowickiey, i Niedźwiedzkiey, a Seymiki tegoż Powiatu odprawować się maią w Słucku w Kościele Parafialnym, i dwóch Posłów na Seymy tenże Powiat wysyłać będzie.

Powiat Słonimski w dawney całości swoiey, Seymikować będzie w Słonimie w Kościele Xięży Bernardynów, i dwóch Posłów na Seymy posyłać.

Powiat Wołkowyski nie podzielony, także Seymiki odprawiać będzie w Wołkowysku w Kościele po-Jezuickim, i dwóch Posłów wybierać.

VII.

Woiewództwa Witebskiego Seymiki determinuią się w Mieście Czerei w Kościele Parafialnym, na których oprócz Obywatelów Witebskich, którzy do Taryffy dziesiątego Grosza wpisanemi zostali: Exulanci Witebscy z Imion zakordonowanych, i ci, którzy do Xięgi Ziemiańskiey wpisanemi zostaną, do wotowania, *& ad Eligibilitatem* przypuszczeni bydź powinni, Ci tylko, którzy w Wielkim Xięstwie Litewskim Prawnemi są Dziedzicami, albo Possessorami.

Powiat Orszański tegoż Woiewództwa Witebskiego, w takiey, iak dzisiay całości, Seymikować będzie w Chołopieniczach w Sądowey Izbie, a po dwóch Posłów na Seym z każdego Seymiku, tak Witebskiego, iak i Orszańskiego wysyłać Obywatele będą.

VIII.

W Woiewództwie Brzeskim Litewskim, Powiat Brzeski Litewski, iest podzielony na dwa: Brzeski i Kobryński. W pierwszym zamykać ma następuiące Parafie: Włodawską, Sławatycką, Opolską, Wisznicką, Bialską, Pratulińską, Pieszczacką, Kodeńską, Mrozowicką, Czarnawczycką, Wysocką, Mieleyczycką, Kamieniecką, Szereszowską, Komarowską, Wohińską, Huszczańską, Łomaską, Janowską, Małowągorską, Horbowską, Stawską, Wistycką, Wołczyńską, Brzeską, Wielamowską, Wierzchowicką, Prużańską, i część Parafii Zbirowskiey po prawey stronie Muchawca od Kobrynia do Brześcia; Seymikować ten Powiat będzie w Brześciu w Kościele po-Jezuickim, i dwóch Posłów wybierać. Powiat nowy Kobryński zawierać będzie Parafie: Kobryńską, Dywińską, Horodecką, część Braszewickiey Parafii z Possessyami podług Taryff do Woiewództwa Brzeskiego należącemi, Sichniewicką, Bereską, Sielecką, Kiwatycką, i część Parafii Zbirowskiey po lewey stronie rzeki Muchawca od Kobrynia do

Brze-

Brześcia, a Seymikować będzie ten Powiat w Mieście Kobryniu, w Kościele Parafialnym, i dwóch Posłów na Seym wysyłać.

Powiat Piński przedzielaiący się na Piński i Pińsko-zarzeczny, za granicę mieć będzie następuiący Powiatów Przedział, iako to: począwszy od rzeki Prypeci z Ziemi Chełmskiey wpływaiącey, aż do Jeziora Nobelskiego, ztamtąd rzeką Strumieniem do mieysca równaiącego się z początkiem rzeki Prypeci gniłey, daley tąż ostatnią, aż do wpadu oney do Styru, Styrem aż do Prości, która od Wsi Chwedor przez rzekę Styr przechodzi, i nazywa się Przewłoką, tą Proścą daley aż do rzeki Strumienia, Strumieniem do Wsi Berezcow, gdzie się zaczyna Prypeć wielka, a tą rzeką aż do granicy Mozyrskiey; po lewey stronie którego granicznego przedziału cokolwiek Obywatelów nayduie się, Seymikować będą w Pińsku, w Kościele Xięży Franciszkanów, i Posłów dwóch wysyłać na Seym.

Cała druga Strona prawa, Powiatem będzie Pińsko-zarzecznym, którego Seymiki odprawować się maią w Płotnicy w Kościele Parafialnym Łacińskim, dokąd Obywatele przez *Laudum* wygodnieyszego dla siebie nie wybiorą mieysca; Posłów także dwóch Powiat Pińsko-zarzeczny wysyłać na Seymy będzie miał Prawo.

IX.

Województwo Mińskie w dawney całości swoiey ma Seymikować w Mińsku w Kościele po-Jezuickim, dwóch Posłów na Seymy wybieraiąc.

Powiat Mozyrski Seymikować będzie w Mozyrzu na Sali Zamkowey, i Posłów dwóch wybierać.

Powiat Rzeczycki Seymikować ma w Bobruysku w Kościele po-Jezuickim, i wysyłać będzie dwóch Posłów na Seymy.

X.

Xięstwa Inflantskiego Exulanci składaiący się z Familii Inflantskich podług dawnego tychże Rytterbanku, i tych, którzy do Xięgi Ziemiańskiey wpisanemi będą, iako też i Szlachta Kurlandzka z Possessyi Kurlandzkiey, Seymikować maią w Iłłukszcie w Domu na to udzielnym, i Posłów dwóch wysyłać na Seymy będą. Powiatowi zaś Piltyńskiemu, iako niewątpliwie do Władzy i Zwierzchności Rzeczypospolitey należącemu, mieysce na Seymiki w Mieście Hasenpoth naznaczamy w Kościele Parafialnym, na którym dwóch Posłów, podług Prawa teraźnieyszego o Seymikach, Obywatele Powiatu Piltyńskiego obierać maią, a ci przy Posłach Inflantskich, równie w składzie Posłów Wielkiego Xięstwa Litewskiego, mieysca swoie mieć będą.

Dogadzaiąc też Prowincyonalnym Wielkiego Xięstwa Litewskiego żądaniom przez Posłów wszystkich Ziemskich przełożonym, stanowiemy nadto, iż gdziekolwiek Kościoły, lub inne mieysca naznaczonemi zostały, te Konstytucyinemi mieyscami nie będą tak do czasu, pokąd Domy wygodne dla Aktów Seymikowych, albo Szopy wielkie na Placach Zamkowych w Królewszczyznach, a w Dziedzicznych Miastach na Placach nadanych tymże Aktom wieczyście, wystawionemi nie zostaną. Dla dopełnienia czego Obywatele z Właścicielami uczynią postanowienia przez *Lauda* Powiatowe, i Kommissyi Porządkowey swoiego Powiatu końcem przypilnowania Exekucyi takowęż powierzą. Stanowiemy oraz dla wygody Obywatelów, aby tygodniem przed zaczęciem Aktu Seymikowego, i pokąd trwać ten będzie, w dowożeniu wszelkiey sufficyencyi, żadna nie dzia-

ła się przeszkoda przez Właściciela Miasta, Seymikowi ninieyszym Prawem wyznaczonego, i żadne monopolia Obywatelów nie ciążyły. Wreszcie nowe Powiaty do wszelkich prerogatyw dawnym Powiatom służących, a mianowicie co do Urzędów Powiatowych, przypuszczamy w mocy, i granicach Formy Rządowey.

Prowincya Wielko-Polska.

I.

Woiewództwo Poznańskie. To Woiewództwo składać się będzie z trzech Powiatów, z iedney Ziemi, a Powiat Poznański, oprócz Parafii niżey od niego odłączonych, odbywać będzie Obrady swoie Seymikowe w Poznaniu w Kościele po-Jezuickim.

Powiat Kościański, oprócz Parafii poniżey odłączonych, odbywać będzie Seymiki Poselskie i Relacyine w Kościanie w Kościele Farnym.

Powiat Międzyrzycki, zastępuiąc mieysce Powiatu Wałeckiego, odbywać będzie Seymiki Poselskie i Relacyine w Międzyrzyczu w Kościele Farnym. Do którego Powiatu z Powiatów Poznańskiego i Kościańskiego następuiące Parafie przyłączamy. Międzyrzycz, Międzychód, Kopanica, Sieraków, Kwilecz, Lutom, Pniewy, Chrypsko, Lęszce, Lewice, Lubasz, Lwowek, Wierzbno, Łagowicę, Bledzew, Rokitno, Goray, Przytoczna, Pszczewo, Swierzyna, Kalewa, Starydwor, Chociszew, Paradyż, Trzciel, Witomyśl, Kargowa, Babimost, Brzycze, Bukowiec mały, Opalenica, Grodzisk, Kręski, Zbąszyn, Kamieniec, Kębłowo, Niatek, Rakosiewice, Ruchocice, Wielichowo, Wolsztyn, Kosieczyn.

Ziemia Wschowska Seymikować będzie w Mieście Wschowie w Kościele Farnym, do którey od Powiatu Kościańskiego odłączaią się Parafie następuiące: Brenno, Czestrom czyli Goloiowko, Chwałkowo, Dubin, Mieyska Górka, Gołaszyn, Krobia, Konary, Kołaczkowice, Kaszczór, Łaszczyn, Leszno, Markowo, Niepard, Poniec, Pępowo, Pakosław, Przement, Rydzyna, Radomsko, Sarnowa, Skorąszowice, Szkaradów, Włoszakowicze, Zakrzewo.

II.

Woiewództwo Kaliskie składać się będzie z czterech Powiatów, to iest: Kaliskiego, Konińskiego, Pyzdrskiego, i Srzodzkiego na mieysce Nakielskiego zabranego, z których Powiatów, Kaliski zostaie w swoiey całości, i Powiat formować będzie. Koniński zostaie się w swoiey całości, oprócz Parafii poniżey do Powiatu Pyzdrskiego przyłączonych, i drugi Powiat formować będzie. Pyzdrski, do którego Parafie następuiące: Brzostków, Biezdziadów, Lgów, Radlin, Zerków, Dembno, Nowe Miasto, Mieszków, Jarocin, Wilkowyia, Pogorzelica, Potarzyca, Rozdrażew, Nosków, Borzęciczki, Góra, Szymanowice, Bardo, Bieganów, Bredzew, Graborzew, Mielżyn, Pyzdry, Staw, Strzałków, Sokolniki, Słupca, Wszembosz, Siemborowo, Ciążeń, Młodeiowo, Skarboszewo, Września, Biechów, Gozdowo, Czeszew, Górka Targowa, Ostrów, Namarzewo, Grabowo, Nekla, Kułaczków, Opatowek; od Powiatu zaś Konińskiego do tegoż Powiatu Pyzdrskiego przyłączaią się Parafie następuiące: Trąmbczyn, Zagorów, Koszuty,

szuty, Kowalewo Duchowne, Krolików, tudzież od Powiatu Kaliskiego do tegoż Powiatu Pyzdrskiego przyłączaią się Parafie: Kretkow, Rzegocin, Szymanowice, Grab, z Wsiami do nich należącemi, należeć będą, i z tych się trzeci Powiat formować będzie. *Czwarty Powiat* Srzodzki: do Powiatu Srzodzkiego należeć będą Parafie następuiące, przedtym do Powiatu Pyzdrskiego należące: Baszków, Benice, Bagrowo, Borek, Cerekwica, Chwałków, Golina, Janków, Jaraczew, Jutroszyn, Kobierno, Kobylin, Koźmin, Krotoszyn, Lutogniew, Mokronos, Panienka, Pogorzela, Rusko, Starogrod, Siedlemin, Wietków, Wielowieś, Wyganowo, Zduny, Szymanowice, Zagorow Królewskie, Bnin, Giecz, Grodziszewko, Gałowo, Jwno, Krerowo, Kurnik, Koszuty Szlacheckie, Mączniki, Mądre, Miłosław, Murzynowo, Nietrzonowo, Niezamyśl, Rumieyki, Siedlec, Snieciska, Solec, Srzoda, Winna Góra, Zieleniec, Kaczanów. W tych Powiatach, iako to: Powiat Kaliski w Kaliszu w Kościele Kanoników Regularnych. Powiat Koniński w Koninie w Kościele Farnym. Powiat Pyzdrski w Pyzdrach w Kościele Farnym. Powiat Srzodzki w Srzodzie w Kościele Farnym, po dwóch Posłów obierać, i Seymiki Relacyine odbywać będą.

III.

Woiewództwo Gnieźnieńskie składać się będzie z Powiatów dwóch, to iest: Gnieznieńskiego, i Kcyńskiego: z tych Powiat Gnieźnieński w Gnieźnie w Kościele Farnym; Powiat Kcyński w Mieście Wągrowcu w Kościele Farnym, po dwóch Posłów obierać, i Seymiki Relacyine odbywać będzie.

A co się tycze Seymików Kommissarskich, Deputackich, Gospodarskich, tudzież obierania Urzędników Woiewódzkich pod wybor całego Woiewództwa Obywatelów przychodzących, ustanawiamy, iż pomienione trzy Woiewództwa, to iest: Poznańskie w Poznaniu, Kaliskie w Kaliszu, Gnieźnieńskie w Gnieźnie, wraz z Powiatami *respectivè* do każdego Woiewództwa należącemi, każde Deputata iednego; Kommissarzów zaś do Kommissyów Cywilno-Woyskowych Woiewództwo Poznańskie, to iest: Powiat Poznański, i Międzyrzycki do iedney, Woiewództwo Kaliskie do iedney, Woiewództwo Gnieźnieńskie do iedney, zaraz po Seymikach Deputackich odbywszy Seymiki Gospodarskie, Urzędników Woiewódzkich pod wybor przychodzących, każde Woiewództwo w swoim Stołecznym Mieście obierać będzie. Powiat zaś Kościański z Ziemią Wschowską do drugiey Kommissyi, w tydzień po odbytych Seymikach Deputackich, i Gospodarskich, w Mieście Kościanie szesnastu Kommissarzów wybierać, i Seymik Gospodarski odbywać będzie. Ziemia zaś Wschowska, iako swoich oddzielnie Urzędników maiąca, we dwie Niedzieli po ukończonych Seymikach Deputackich w Mieście Poznaniu, obierać swoich Urzędników ma w Wschowie.

IV.

Woiewództwo Sieradzkie składać się będzie z Powiatów czterech: Sieradzkiego, Szadkowskiego, Piotrkowskiego, i Radomskiego: z tych Powiat Sieradzki, i Szadkowski, Seymikować będzie w Szadku w Kościele Farnym, i dwóch Posłów obierać, tudzież Seymiki Relacyine w tymże mieyscu odbywać; Powiat Piotrkowski i Radomski, Seymikować będą w Piotrkowie w Kościele Farnym, tamże dwóch Posłów obierać, i Seymiki Relacyine odbywać. A co się tycze Seymików Deputackich, te alternatą, iednego Roku w Sieradzu w Ko-

ściele]]Xięży Dominikanów, drugiego Roku w Piotrkowie w Kościele Farnym, trzeciego Roku w Wieluniu w Kościele Farnym Kollegiackim w czasie przepisanym obierać będą. Ziemia zaś Wieluńska z Powiatem Ostrzeszowskim Seymiki wszystkie Prawem wyznaczone, tudzież Deputackie z alternaty na nią przypadaiącey, w Mieście Wieluniu w Kościele Farnym Kollegiackim odbywać będzie. A co należy do Urzędów Woiewódzkich obieralnych, ile razy Urząd takowy przed Seymikiem Deputackim lub Poselskim zawakuie, Elekcya onegoż w tydzień po ukończonych rzeczonych Seymikach, zawsze w Mieście Stołecznym Sieradzu w Kościele Parafialnym odprawować się będzie. Ziemia zaś Wieluńska osobne Urzędy Elekcyine maiąca, przy dawnym swym mieyscu Seymikowania w Wieluniu zostaie, i obierać będzie Urzędników w czasie dla Woiewództwa Sieradzkiego, przepisanym.

V.

Woiewództwo Łęczyckie składać się będzie z czterech Powiatów: Łęczyckiego, Orłowskiego, Brzezińskiego, i Inowłodzkiego. Powiat Łęczycki i Orłowski, oprócz Parafii niżey do Powiatów Brzezińskiego, i Inowłodzkiego wyłączonych, Seymikować będzie w Łęczycy w Kościele Farnym, dwóch Posłów wybierać, i Seymiki Relacyine odbywać. Powiaty Inowłodzki, i Brzeziński Seymikować będą w Brzezinach, z Parafiami do nich przyłączonemi, w Kościele Farnym, i dwóch Posłów obierać, tudzież Seymiki Relacyine odbywać; Do tych zaś Powiatów Inowłodzkiego, i Brzezińskiego Parafie następuiące od Powiatu Łęczyckiego przyłączaią się, iako to: Gieczno, Modlno, Zgierz, Bałdow, Kazimierz, Kalow, i Poddębice, z Wsiami do tych Parafiów należącemi. A co się tycze Seymików Kommissarskich, Deputackich, wyboru Urzędników Woiewódzkich pod Elekcyę podchodzących, i Gospodarskich, całe Woiewództwo z Powiatami do niego należącemi, w Łęczycy oneż odbywać będą, obieraiąc Urzędników, zawsze po odbytych Seymikach Gospodarskich.

VI.

Woiewództwo Brzeskie Kuiawskie i Inowrocławskie. Woiewództwo Brzeskie Kuiawskie, oprócz Powiatu Radzieiowskiego, pozostałey reszty Kruszwickiego, oraz Parafii poniżey do Woiewództwa Inowrocławskiego przyłączonych, w Mieście w Brześciu Kuiawskim w Kościele Farnym, dwóch Posłów obierać będzie, i tamże Seymiki Relacyine odbywać.

Woiewództwo Inowrocławskie, iako to: Powiaty Inowrocławski, i Radzieiowski, reszta pozostałego Kruszwickiego, tudzież z Parafiami: Strzszewską, Konecką, Łowiczkowską, Zbrachlińską, i Nieszawską, w Mieście Radzieiowie w Kościele Farnym, Posłów dwóch obierać będzie, i tamże Seymiki Relacyine odbywać, nie ubliżaiąc niczyiemu Prawu, bądź Woiewództwa Inowrocławskiego, bądź Ziemi Dobrzyńskiey do Miasta Nieszawy w obrębach iego lokacyi. Seymiki zaś Deputackie, Gospodarskie, i Elekcyine wspólnie ie obydwa Woiewództwa, iednego Roku w Brześciu Kuiawskim, drugiego Roku w Radzieiowie, w Kościołach Farnych, zachowuiąc alternatę, w czasie Prawem oznaczonym, odbywać będą. Ze zaś Woiewództwa, Poznańskie, Kaliskie, Gnieźnieńskie, Sieradzkie, Łęczyckie, Kuiawskie, i Inowrocławskie waruią sobie, co się tycze do tych tylko Woiewództw, iż Obywatel w Powiecie własnego Woiewództwa Possessya

sessyą Prawem na teraźnieyszym Seymie przepisaną maiący, może bydź w całym Woiewództwie na Funkcye i Urzędy *Eligibilis*. Przeto warunek ten przez Woiewództwa wyżey wyrażone uczyniony, za Prawo deklaruiemy, i *eligibilitatem* Obywatelowi w Powiecie własnego Woiewództwa Possessyą maiącemu, w całym tylko własnym Woiewództwie przyznaiemy. Które Prawo co do Woiewództw, Mazowieckiego, Rawskiego, Płockiego, i Ziemi Dobrzyńskiey ściągać się nie ma.

VII.

Ziemia Dobrzyńska. Seymiki Ziemi Dobrzyńskiey odprawiać się będą raz na zawsze w Mieście J. K. Mości Lipnie w Kościele Parafialnym, na których taż Ziemia z trzech Powiatów, to iest: Dobrzyńskiego, Lipińskiego, i Rypińskiego, obierać będzie Posłów dwóch, Deputata iednego, tudzież Urzędy Elekcyine; niemniey odbywać będzie Seymiki wszystkie, iako to: Kommissarzów Porządkowych Cywilno-Woyskowych, Relacyine, i Gospodarskie, a to podług przepisu Prawa, czas i odbywanie Seymików waruiącego.

VIII.

Woiewództwo Płockie: 1*mo*. Obywatele z Powiatów, Płockiego, Bielskiego, i Sierpskiego, maią obierać Posłów dwóch w Mieście Bielsku, i w Kościele tegoż Miasta Parafialnym. 2*do*. Obywatele z Powiatów, Raciążkiego, i Płońskiego maią obierać dwóch Posłów w Mieście Raciążu, w Kościele tegoż Miasta Parafialnym. Co się zaś tycze obierania Deputata, Kommissarzów Cywilno-Woyskowych, i innych Urzędników Elekcyinych, łącznie wszyscy Obywatele z powyższych pięciu Powiatów Płockich, będą wspólnie razem tamże w Mieście Raciążu obierać. 3*tio*. Obywatele z Powiatów Szrzeńskiego, Niedzborskiego, i Mławskiego, w Ziemi Zawskrzyńskiey sytuowanych, maią obierać Posłów dwóch, Deputata, Kommissarzów Cywilno-Woyskowych, tudzież wszystkie Urzędy Elekcyine *respectivè* tych trzech tylko Powiatow maią się odbywać w Mieście J. K. Mci Mławie, w Kościele Parafialnym pod Tytułem Swiętey Troycy, pod rządem Xięży Missyonarzów zostaiącym. A że z całego Woiewództwa Płockiego ieden tylko Deputat na Trybunał Koronny bywa, i iest co Rok obierany, dogadzaiąc więc równoważności wszystkich Woiewództwa Obywatelów, urządzeniem takowym stanowiemy, aby gdy przez dwa Roki Deputat w Mieście Raciążu będzie obieranym, trzeciego następnie Roku, w Mieście J. K. Mości Mławie był obranym, mieć chcemy, i takową alternatę do zachowania nazawsze utrzymuiemy, z preferencyą iednak do wszystkich Funkcyów i Urzędów Elekcyinych, dla Obywateli tych Powiatów, z których w Miastach Seymiki swoie odprawiać się będą, zaczynaiąc zawsze od Powiatów Płockich; Seymiki zaś Gospodarskie tak w Powiatach Płockich, iako i Ziemi Zawskrzyńskiey (chociażby z alternaty nie wypadło Deputata obierać) co Rok udziałane mieć chcemy, na których wszelkie Elekcye Urzędów odbywać się maią, tudzież i Seymiki Relacyine w czasie przypadaiącym.

IX.

Xięstwo Mazowieckie. Ponieważ Woiewództwo Xięstwa Mazowieckiego z dziesięciu Ziem złożone, we wszystkich Ziemiach ma swo-

ich Urzędników Cywilnych i Sądowych, z któremi każda Ziemia u siebie Seymikuiąc, po dwóch Posłów wybiera, i wybierać będzie, Elekcye Urzędników, i inne Seymiki Prawami warowane odbywa, i odbywać będzie; zaczym takowy zwyczay Seymikowania dla Ziem Xięstwa Mazowieckiego zostawuiąc, i Prawem wieczystym zapewniaiąc, ustanawiamy, iż wszystkie Seymiki, iako to: Poselskie, Kommissyów Porządkowych, Deputackie, Gospodarskie, Relacyine, tudzież Elekcye na Urzędy obieralne wakuiące, Prawami dotąd ustanowione, lub ustanowić się maiące, w tym czasie, i porządku, iak ich Prawa przepisały, każda Ziemia u siebie odprawiać, i odbywać będzie porządkiem następuiącym: Ziemia Czerska w Czersku, w Kościele Parafianym. Ziemia Warszawska w Warszawie, w Kościele OO. Bernardynów na Krakowskim Przedmieściu. Ziemia Wizka w Wiznie, w Kościele Parafialnym. Ziemia Wyszogrodzka w Wyszogrodzie, w Kościele Parafialnym u OO. Miechowitów. Ziemia Zakroczymska w Zakroczymiu, w Kościele Farnym. Ziemia Ciechanowska w Ciechanowie, w Kościele Farnym. Ziemia Łomżyńska w Łomzie, w Kościele Farnym pod tytułem Swiętego Michała. Ziemia Rożańska w Rożanie, w Kościele Parafialnym. Ziemia Liwska w Liwie, w Kościele Parafialnym. Ziemia Nurska w Ostrowiu, w Kościele Parafialnym. Ze zaś toż Xięstwo Mazowieckie dotąd całym Generałem Deputatów dwóch w Warszawie obierało, teraz zaś takowe obieranie Deputatow do Ziem swoich z alternatą zwrocić żąda; przeto do takowego żądania Urodzonych Posłów całego Generału Xęstwa Mazowieckiego przychylaiąc się, Konstytucyą Tysiąc Siedmset Sześćdziesiąt osmego Roku, Generałem Deputatów obierać nakazuiącą, uchylamy, a Konstytucyą Tysiąc Siedmset Sześćdziesiąt Czwartego Roku, po Ziemiach z alternaty obierać zalecaiącą, reasssumuiąc: obieranie Deputatów do Ziem zwracamy, która alternata ponieważ teraz na Ziemi Łomżyńskiey i Rożańskiey stanęła, zaczym z mocy ninieyszego Prawa alternata obrania Deputatów od tychże Ziem zaczynać się będzie. Ponieważ Seymiki szczególne na Elekcye Urzędników pod wybor Obywatelstwa przychodzących, Prawami dawnieyszemi za obieralnych uznanych, lub Prawami nowemi uznać się maiących, oddzielnie wyznaczane nie będą, pewność zaś Elekcyi takowych Urzędników niewątpliwa bydź powinna; Zaczym zabespieczaiąc wszystkie Ziemie Xięstwa Mazowieckiego, i Powiat Zambrowski, o wyborze rzeczonych Urzędników, ustanawiamy; iż ieżeliby Urząd iakowy, lub Urzędy Elekcyine w ktoreykolwiek Ziemi zawakowały, tedy na takowy Urząd lub Urzędy, Osobę lub Osoby, nazaiutrz po skończonym Seymiku Gospodarskim, co Rok podług Prawa w każdey Ziemi przypadaiącym, Obywatele tey Ziemi, gdzie Urząd lub Urzędy wakuią, sposobem w Prawie na teraźnieyszym Seymie przepisanym, wybierać powinni będą: Z ostrzeżeniem, iż ieżeliby więcey Urzędów Elekcyinych wakowało iak ieden, tedy nie razem wszystkie, lecz *consecutivè* ieden po drugim, obierane bydź powinny w dniach następuiących, aby po odbytey Elekcyi iedney Urzędnika, zaraz druga zaczynała się. A co się tycze Powiatu Zambrowskiego do Ziemi Łomżyńskiey należącego, i swoie własne Ziemstwo maiącego, ustanawiamy, iż w przypadku wakuiącego Urzędu Ziemskiego Sądowego, lub Urzędów, Powiat Zambrowski w tydzień po odbytych Seymikach Gospodarskich w Łomzie, takowy Urząd, lub Urzędy w Zambrowie obierać będzie. Gdy Ziemia Zakroczymska i Ciechanowska żąda zapewnienia alternaty odprawowania się Kommissyi Porządkowey Cywilno-Woyskowey, tak, iżby Kommissya Ziemi Zakroczymskiey pierwsze lat dwie w Zakroczymiu, drugie lat dwie w

Nowym

Nowym Mieście, Kommissya zaś Ciechanowska, pierwsze lat dwie w Ciechanowie, drugie lat dwie w Prasnyszu odprawowały się; Zaczym takową alternatę dla tych Ziem zabeśpieczaiąc, iż podług niey Kommissye Porządkowe Cywilno-Woyskowe odprawować się zawsze będą, waruiemy. A iako Prawem obwarowano iest, iż ci tylko *ad activitatem dandorum suffragiorum & ad eligibilitatem* na Funkcye, i Urzędy w Ziemiach, a to *respectivè* w każdych należą, którzy w Xiędze Ziemiańskiey *respectivè* Ziemi swoiey są zapisani, tak waruiemy, iż ci. którzyby w Woiewództwie Mazowieckim Possessye swoie mieli, w tey tylko Ziemi, gdzie Possessye swoie maią, obierać, i obranemi na Funkcye bydź mogą, w innych zaś Ziemiach, gdzie Possessyi swoiey nie maią, ani *ad activitatem*, ani *ad eligibilitatem* należeć nie będą, oprócz Senatorów Generalnych tegoż Woiewództwa, do których ta excepcya ściągać się nie będzie.

X.

Woiewództwo Rawskie. Seymiki Ziem Woiewództwa Rawskiego Poselskie, i wszelkie Elekcyine, w swoich Ziemiach, i dawnych mieyscach zostawuią się, iako to: w Ziemi Rawskiey w Rawie, w Kościele po Jezuickim, dziś pod dozorem Xięży Kanoników Grobu Chrystusa Pana będącym. Ziemi Sochaczewskiey w Sochaczewie, w Kościele Xięży Dominikanów. Ziemi Gostyńskiey w Gąbinie, w Kościele Farnym. Co się iednak tycze Seymików Deputackich, reassumuiąc Konstytucyą Konwokacyiną Roku Tysiąc Siedmset Sześćdziesiąt czwartego, te Seymiki alternatą w każdey Ziemi odprawować się maią, zaczynaiąc od Ziemi Sochaczewskiey, na którey pomieniona alternata stanęła, z tym warunkiem, iż na Seymiki tylko Deputackie, Obywatele trzech Ziem Woiewództwa Rawskiego zieżdzać mogą, i *activitatem* tamże mieć będą. A gdyby w tey Ziemi, na którą alternata przypadła, Pretendenta Possessyonata z teyże nie było, na ten czas z innych Ziem z tegoż Woiewództwa, Obywatel Possessyonat wybranym na Deputata bydź może. Co do Seymików Gospodarskich, te w każdey Ziemi, chociażby w niey alternata Seymiku Deputackiego nie przypadała, nazaiutrz po dniu Seymikom Deputackim wyznaczonym, odprawiać się maią, na których po ułatwieniu materyi, iakie i dla którego Seymiku Gospodarskiego wypadną, Urodzeni Posłowie *respectivè* swoich Ziem, Relacyą z odbytych czynności Seymów zdawać będą powinni. Co się zaś tycze Seymów gotowych, Relacye z tych w każdey *respectivè* Ziemi na Seymikach Prawem oznaczonych, zdawane bydź maią.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt. Litt. Marszałek Konfederacyi W. X. Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konst. Jozef Korwin Kossakowski Biskup Infl: i Kurlan: Koadiutor Biskup Wileński. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Głu Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Senatu

natu z Prowincyi Wielkopolskiey mp. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Mał. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki, Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Z. Deputowany do Konst: z Prowincyi W. X. L. Jozef Weyssenhoff Poseł Inflantski Deputowany z Prowincyi W. X. Litt: Celestyn Nowina Sokolnicki Stol: i Poseł Poznański Deputowany z Pro: Wielkop. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakrocz: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkopol. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem Eidem offerenti, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

Lectum per Chrościcki.

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Secunda Mensis Novembris Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Zapisywanie Xiąg Ziemiańskich Prowincyi Koronnych, i W. X. Lit.

271

Prowincya Mało-Polska.

Kommissya Cywilno Woyskowa Krakowska, w Krakowie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatu Krakowskiego z Xięstwem Siewierskim, i Powiatu Proszowskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Lelowska w Szczekocinach agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatu Xiązkiego i Lelowskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Sandomirska w Szydłowie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Sandomirskiego, Wiślickiego, i Pilzninskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Radomska, w Radomiu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatu Radomskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Stężycka, w Stężycy agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Stężyckiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Opoczyńska w Opocznie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Opoczyńskiego, i Chęcińskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Kiiowska w Zytomierzu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Kiiowskiego, Zytomierskiego, i Naddnieprskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Owrucka w Owruczu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatu Owruckiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Chełmska w Chełmie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Chełmskiey, i Powiatu Krasnostawskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Wołyńska w Łucku agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Łuckiego, i Horyńskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Włodzimierska w Włodzimierzu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Włodzimiersko-Czerniechowskiego, Włodzimiersko-Nowogrodzkiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Krzemieniecka w Krzemieńcu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Krzemienieckiego, i Nadsłuckiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Kamieniecka Po-

dolska w Kamieńcu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Kamienieckiey Podolskiey, i Powiatu Czerwonogrodzkiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Latyczewska w Latyczewie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Latyczewskiego, i Rowskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Lubelska w Lublinie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Lubelskiey, i Powiatu Urzędowskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Łukowska w Łukowie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Łukowskiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Bełzka w Dubience agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatu Dubienieckiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Podlaska w Drohiczynie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Drohickiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Mielnicka w Mielniku agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Mielnickiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Bielska w Tykocinie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiań. Powiatów Bielskiego, i Brańskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Bracławska w Bracławiu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Bracławskiego, i Nadbohskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Winnicka w Winnicy agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatu Winnickiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Zwinogrodzka w Zwinogrodce agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatu Zwinogrodzkiego.

Prowincya Wielko-Polska.

Kommissya Cywilno-Woyskowa Poznańska w Poznaniu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Poznańskiego, i Międzyrzeckiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Kościańska w Kościanie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Wschowskiey, i Powiatu Kościańskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Kaliska w Kaliszu agituiąca się, ma zapysywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Kaliskiego, Konińskiego, Pyzdrskiego, i Srzodzkiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Gnieźnieńska w Gnieźnie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Gnieźnieńskiego, i Kcyńskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Sieradzka w Sieradzu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Sieradzkiego, i Szadkowskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Piotrkowska w Radomsku agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Piotrkowskiego, i Radomskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Wieluńska w Wieluniu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Wieluńskiey, i Powiatu Ostrzeszowskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Łęczycka w Łęczycy agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Łęczyckiego, Inowłodzkiego, Brzezińskiego, i Orłowskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Brzeska-Kuiawska w Brześciu Kuiawskim agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Brzeskiego-Kuiawskiego, Kowalskiego, i Przedeckiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Inowrocławska w Radzieiowie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Inowrocławskiego, Radzieiowskiego, i Kruszwickiego resztę z tey strony. Kommissya Cywilno-Woyskowa Dobrzyńska w Lipnie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Dobrzyńskiego, Lipińskiego, i Rypińskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Płocka w Raciążu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Płockiego, Bielskiego, Sierpskiego, Raciążkiego, i Płońskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Zawskrzyńska w Mławie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Szreńskiego, Niedzborskiego, i Mławskie-

go.

go. *Xięstwo Mazowieckie.* Kommissya Cywilno-Woyskowa Czerska w Czersku agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Czerskiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Warszawska w Warszawie agituiące się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Warszawskiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Wizka w Wiznie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Wizkiey, i Powiatu Wąsoskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Wyszogrodzka w Wyszogrodzie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Wyszogrodzkiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Zakroczymska w Zakroczymiu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Zakroczymskiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Ciechanowska w Ciechanowie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Ciechanowskiey, i Powiatu Prasnyskiego. Kommissya Cywiloo-Woyskowa Łomżyńska w Łomży agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Łomżyńskiey, i Powiatów Kolińskiego, Zambrowskiego, i Ostrołęckiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Rożańska w Makowie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Rożańskiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Liwska w Liwie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Liwskiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Nurska w Ostrowi agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Nurskiey, i Powiatu Kamieńczykowskiego, i Ostrowskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Rawska w Rawie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Rawskiey, i Powiatu Bielskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Sochaczewska w Sochaczewie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Sochaczewskiego, i Mszczonowskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Gostyńska w Gąbinie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Gostyńskiego, i Gąbińskiego.

Prowincya Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Wilnie, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Wileńskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Oszmianie, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Oszmiańskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Postawach, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Zawileyskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Lidzie, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatów Lidzkiego, i Eyszyskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Wiłkomierzu, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Wiłkomierskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Brasławiu, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Brasławskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Trokach, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatów Trockiego, i Mereckiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Grodnie, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Grodzieńskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Kownie, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatów Kowieńskiego, i Preńskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Poniewieżu, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Upitskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Xięstwa Zmudzkiego agituiąca się w Rosieniach, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatów Rosieńskiego, i Telszewskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Szawlach, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Szawelskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Połocka agituiąca się w Uszaczu, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Woiewództwa Połockiego. Kommissya Cywilno-Woyskową agituiąca się w Nowogrodku, zapisywać ma Xięgi Ziemiań-

 miań-

miańskie Powiatów Nowogrodzkiego, i Słuczoreskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Słonimie, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Słonimskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Wołkowysku, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Wołkowyskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Woiewództwa Witebskiego agituiąca się w Czerei, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Woiewództwa Witebskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Powiatu Orszańskiego agituiąca się w Chołopieniczach, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Orszańskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Woiewództwa Brzeskiego-Litewskiego agituiąca się Brześciu-Litewskim, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatów Brzeskiego, i Kobryńskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Pińska agituiąca się w Pińsku, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatów Pińskiego, i Pińsko-Zarzecznego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Woiewództwa Mińskiego agituiąca się w Mińsku, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Mińskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Powiatu Mozyrskiego agituiąca się w Mozyrzu, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Mozyrskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Powiatu Rzeczyckiego agituiąca się w Bobruysku, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Rzeczyckiego.

Stanisław Nałęcz Małachowſki Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marſzałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt. Litt. Marſzałek Konfederacyi W. X. Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konst. Jozef Korwin Kossakowski Biskup Infl: i Kurlan: Koadiutor Biskup Wileński. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Głu Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Wielkopolskiey mp. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Mał. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki, Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Z. Deputowany do Konst: z Prowincyi W. X. L. Jozef Weyssenhoff Poseł Inflantski Deputowany z Prowincyi W. X. Litt: Celestyn Nowina Sokolnicki Stol: i Poseł Poznań: Deputowany do Konstytucyi z Pro: Wielkop. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakr: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkopol. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem Eidem offerenti, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

Lectum per Chróścicki.

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Octava Mensis Novembris Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Jllius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

272

Deklaracya względem Osób podaiących się do Magistratur Rządowych.

KAżdy Seymik Elekcyiny Poselski, po odbytym wybiorze Posłów, obowiązany będzie, każdemu żądaiącemu z Obywatelów Woiewodztwa swoiego, Ziemi lub Powiatu z Stanu Rycerskiego iedynie Cywilnego, Possessyą, zdolność i Stopień, podług Prawa maiącemu dać zaświadczenie, na żądanie iego, za którym ten zapisywać się mocen będzie do przyszłego wyboru na Seymie na Kandydata do Magistratur Rządowych, do których się poda, to iest: do Kommissyi, bądź Policyiney, bądź Skarbowey, bądź Woyskowey Oboyga Narodów, albo Sądów Assessorskich Koronnych, czy Litewskich; takowe zaświadczenie Woiewodztwa Ziemi lub Powiatu Obywatele maiący podawać się za Kandydatòw do Laski będą, a z pomiędzy nich Prowincyonalne Sessye, podług Prawa o Seymie, wybierać maią, w któ-

rym

rym to wybiorze przekonanie Posłów wiązanym bydź nie może, i wybor Obywatela zaświadczenie maiącego z któregokolwiek bądź Seymiku, zostawiamy każdemu Posłowi wolny, oraz z kończących Funkcye swoie, ieżeli się który z nich do Laski poda, *respectivè* Magistratury, w którey zasiadał, wolność zupełną wybierania zostawuiemy bez zaświadczenia Seymikowego.

Stanisław Nałęcz Małachowſki Ref: W. K. Seymowy, i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marſzałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marſzałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leſzczyc Skarſzewſki Biſkup Hełmſki i Lubelſki wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolſkiey. Jozef Korwin Koſſakowſki Biſk. Inf. i Kur: Koad: Bis: Wil. Antoni Xże Jabłonowſki Kaſztelan Krakowſki Deputat z Senatu z Małeypolſki. Alexander Linowſki P W, Krak: Deputowany z Pro: Mał. Antoni Ledochowſki Wodzic i Poſeł Wodtwa Czergo Deputowany. Jozef Kocieł Poseł Oszmiańſki Deputowany z W. X. Litt: Jozef Weyſsenhoff Poseł Inflantſki Deputowany z Prowincyi Litewſkiey. Celeſtin Sokolnicki Stol: i Poseł Poznan: Deputowany do Konſt: z Prow: W. Polſkiey. Jan Nepomucen Zboińſki P. Z. Dobrzyń: Deput: z Prowincyi Wielkopol: mp Walenty Sobolewſki Staroſta i Poſeł Warſzawſki Deputowany z Prowincyi Wielkopolſkiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakroczym: Deput. do Konſt: z Prowincyi Wielkopol: mp. Jan Łuszczewſki Poseł Sochaczewſki Deputowany z Prowincyi Wielkopolſkiey. Poſt Cujus Conſtitutionis in Acta præſentia ingroſſationem, Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii ſui quietatione, eſt extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

Legi Zembrzuski

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Decima Nona Mensis Novembris Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński *Sacræ Regiæ Majestatis*, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Illius Constitutionem infrascritam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Zalecenie Kommissyom Skarbowym Oboyga Narodów. 273

NA uczynione Nam Królowi i Stanom przełożenie, że Rezolucye na doniesienia o poczynionych przez Kommissye do odbierania wyznań Intraty pomyłkach, dla krótkości czasu do rozważenia tychże doniesień oznaczonego, ułatwione bydź nie mogły, postanawiamy. 1*mo.* Rezolucye na doniesienia o poczynionych przez Kommissye Podatkowe pomyłkach dotąd zaskarżonych, i do Piętnastego Stycznia Roku przyszłego Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiąt Drugiego zaskarżyć się mogących, Kommissye Skarbowe Oboyga Narodów w ciągu naydaley trzech Miesięcy ułatwią. 2*do* Kommissye Skarbowe Oboyga Narodów, gdy w Taryffach przysłanych od Kommissyów Podatkowych dostrzegą; że nie są wyrażone Summy Duchowne Wyderkaffowe do opłaty Podatków Rzeczypospolitey, lub o takowych Summach też Kommissye Skarbowe doniesienia odbiorą, zarekwiruią Kommissye Woiewódzkie, aby obwieściwszy

wszy Właścicielów Dóbr, na których Summy podległe podatkowaniu znayduią się, takowe Wyderkaffowe Summy do podatkowania były wciągnięte.

Stanisław Nałęcz Małachowfki Ref: W. K. Seymowy, i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marfzałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marfzałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Lefzczyc Skarfzewfki Bifkup Helmfki i Lubelfki wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolfkiey. Jozef Korwin Koffakowfki Bifk. Inf: i Kur: Koad: Bis: Wil. Antoni Xże Jabłonowfki Kafztelan Krakowfki Deputat z Senatu z Małeypolfki. Alexander Linowfki P. W, Krak: Deputowany z Pro: Mał. Jan Offolińfki Starofta i Pofeł Drobicki Deputowany z Prowincyi Małopolfkiey. Antoni Ledochowfki Pofeł Wodtwa Czergo Deputowany z Prowin: Mał. Jzf Zabieło Pofeł z Xieftwa Zmudzkiego Deputowany do Konft. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Pofeł X. Z. Deput: do Konft: z Prowincyi W. X. L. Jan Nepom: Zboińfki P. Z. Dobrzyń: Deput: z Prowincyi Wielkop: mpp. Walenty Sobolewfki Starofta i Pofeł Warfzawfki Deputowany z Prowincyi Wielkopolfkiey. Tomasz Nowowiefki Łowczy i Pofeł Wyfzogrodzki Deputowany z Prowincyi Wielkopol. Jozef Radzicki Podkomorzy i Pofeł Z. Zakroczym: Deput. do Konft: z Prowincyi Wielkopol: mpp. Poft Cujus Conftitutionis in Acta præfentia ingroffationem, Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii fui quietatione, eft extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

Legit Potrykowski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Decima Octava Mensis Novembris Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Jllius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Dozwolenie weryfikacyi Dymôw. 274

PO uczynionym Nam Królowi i Stanom od Kommissyi Skarbu Koronnego przełożeniu, iż liczne zachodzą skargi na mylne Taryff Dymów przez Lustratorów od Kommissyów Cywilno-Woyskowych zapisanie, stanowiemy. *Primo:* gdzie zachodzą takowe skargi, Kommissya Skarbowa naznaczać będzie w przytomności Officyalistów Skarbowych na gruncie przez Kommissye Cywilno-Woyskowe weryfikacye, po których uskutecznionych zachodzące kwestye ułatwi; do takowych zaś weryfikacyi, Ci Kommissarze Cywilno-Woyskowi, na których Dzieła skargi zachodzić będą, wyznaczeni bydź nie mogą. *Secundo:* Czynienie Zaskarżeń na mylne Taryff spisanie, i tychże poprawa tylko do Dnia Pierwszego Maia Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiąt Drugiego Roku przyszłego trwać będą. Po którym dniu Normalna Taryffa Dymów sporządzona przez żaden sposób poprawie podlegać nie będzie, aż do czasu oznaczonego nowey Rewizyi Dymów, a to podług Prawa pod tytułem: *Lustracya Dymów, i podanie Ludności* w Roku Tysiąc Siedmset Ośmdziesiąt Dziewiątym zapadłego. *Tertio:* Bonifikacyą, iaka z powodu mylnych Taryff wypadać będzie, czynić Kommissyi Skarbowey oznaczemy. *Quarto:* Gdzieby zaś Wsie przez Lustratorów nie były lustrowane, i do Taryffy zapisane, takowych Wsiów Dziedzice, i Possessorowie donieść o tym Kommissyom Cywilno-Woyskowym nieodwłocznie, pod karą dwoistey opłaty, powinni. A Kommissye Cywilno-Woyskowe do takowych Wsiów Lustracye zeszlą, i zlustrowane do Taryffy zapiszą, i dla odebrania zaległey należytości Skarbowey do Kommissyi Skarbu Koronnego odeślą. *Quinto:* Te zaś zalecenie równie przez Kommissyą Skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego, nim Osoby składaiące tęż Kommissyą do składu Kommissyi Skarbowey Oboyga Narodów wniydą, ma bydź dla Prowincyi Litewskiey, co do wy-

znacze-

znaczenia weryfikacyi Taryy mylny ch, wykonane. *Sexto:* Takowe zaskarżenie wstrzymywać nie ma Dzieła Koekwacyinego, ani onemu przeszkadzać dokończenia.

Stanisław Nałęcz Małachowſki Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marſzałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt. Litt. Marſzałek Konfederacyi W. X. Litt.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bisk: Infl: i Kur: Koad: Bisk: Wil. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małop. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopol. Antoni Ledochowski Poseł Woydztwa Czer: Deputowany z Prowin: Małopol. Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstcyi. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Z. Deput: do Konst: z Prowincyi W. X. L. Jan Nepom: Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deput: z Prowincyi Wielkopol: mpp. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Wyszogr: Deputowany z Prowincyi Wielkopol. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczym: Deputowany do Konst: z Prowincyi Wielkopol: mpp. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem, Originale ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

Legi Strzałkowki.

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Trigesima Mensis Novembris Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Maiestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius Eidem Officio Actisque Jllius Constitutionem infrascriptam obtulit & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris Talis:

Sprawiedliwość dla Szlachty niżey wyrażonych.

GDy Nam KROLOWI i STANOM Seymuiącym doniesiono iest przez Deputacyą wyznaczoną pod tytułem: *Przyspieszenie Sprawiedliwości:* iż Szlachta w Xięstwie Mazowieckim w Ziemiach Łomżyńskiey, Rożańskiey, w Parafiach Gąssowskiey, Sieluńskiey, Rzekońskiey Goworowskiey na Wsiach Chełsty, Cisk, Korczaki, czyli Klenczany, Damięty, Grabowo, Nogawki, czyli Mierzełowo, Bobino, Stroniawy, Gierwaty, Daniłowo w Ziemi Łomżyńskiey w Powiecie Ostrołęckim, Rupino, Gołębie, Ogonowo, czyli Zagonowo, Grzymały, czyli Młynarze, Ochenki, Gierwaty, Modzele, Sledzie, Długołęka, Cholnowo, Rogale, Kocki, Chrzczągki w Ziemi Rożańskiey leżących, osiadłości swe Ziemskie z Nadań Xiążąt Mazowieckich ma i dzierży, a tylko z oboiętnych Przywileiów wyrazów pod Juryzdykcyą Proboszczów Płockich, oraz opłatę Onymże, i Kapituły Płockiey weszła, przeto znosząc takowe wątpliwe Przywileiow wyrazy, rzeczoną Szlachtę na Dobrach Ziemskich mieszkaiącą, z pod wszelkiey władzy Juryzdykcyi i Podatkowania Proboszczów Płockich i Kapituły wyimuiemy i odtąd taż Szlachta tak do Juryzdykcyi Krajowey Ziemiańskiey, i wszelkich prerogatyw, iako i do podatku Publicznego należeć szczególnie ma, a w tym celu Xięgi w Sieluniu będące do Possessyi Szlacheckich reguluiące się przenieść do Kancellaryi Ziemskiey Rożańskiey, w przeciągu Dwoch Miesięcy od daty Prawa tego, pod przysięgą dozor nad

temiż Xięgami maiącego, nakazuiemy; Przy rozgraniczeniu zaś zdarzyć się mogącym między Wioskami i Okolicami Szlacheckiemi wyżey wspomnionemi, Przywileie, za iakiemi posiadaią, i Dokumenta Własność Szlachecką Dziedziczną probuiące, za prawidło służyć maią. Nakoniec inne wszelkie Spory z okoliczności tey między Proboszczem Płockim i Kapitułą z iedney strony, a Szlachtą wyżey wspomnioną z drugiey strony dotąd zaszłe, wiecznie umarzamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha General Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bisk: Infl: i Kur: K. B. W. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany z W. X. Litt: do Konstytucyi. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małop. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Maleypol. Antoni Ledochowski Wdzic: i Poseł Wodtwa Czergo Deputowany. Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Z. Deput: do Konst: z Prowincyi W. X. Celestin Sokolnicki Stol: i Poseł Poznański Deputowany do Konsty: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey mpp. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakro: Deput. do Konst: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem, Originale ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA

mpr.

Legi Zembrzuski

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Trigesima Mensis Novembris, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta praesentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacrae Regiae Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confaederationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta praesentia porrexit, tenoris talis:

Warunek względem Xięstwa Siewierskiego. 276

POnieważ przez ustanowienie Xięgi Ziemiańskiey dla Xięstwa Siewierskiego, Obywatele Szlachta tegoż Xięstwa z Obywatelami Rzeczypospolitey w prerogatywach Ziemiańskich iednoczą się, ażeby więc toż wcielenie się Xięstwa Siewierskiego Obywatelów, równe swobody i prerogatywy Im czyniące, do równych obowiązków Obywatelskich pociągało, stanowiemy, i mieć chcemy: ażeby prócz iuż zaiętych na Skarb Narodowy dochodów, Kommissya Skarbu Narodowego, wszelkie percepcye Dochodów publicznych iako to: Cła, Czopowe, Papier Stęplowany, Tabakę, Opłatę od Rzezi, i inne urządziła; Kommissyi zaś Porządkowey Powiatu Krakowskiego zlecamy: ażeby ta, stosuiąc się do Prawa wyznaczaiącego Ofiarę Podatku Wieczystego z Dóbr Ziemiańskich, Duchownych i Mieyskich, podług Prawideł dla Kommissyów do Ofiary Dziesiątego Grosza przepisanych, z tegoż Xięstwa, bądź przez podawanie się Obywatelskie, bądź przez Lustracye dopełniła, Dymów i Ludności Konskrypcyę zrobiła, z których to Dymów bądź Mieyskich

bądź Wieyſkich, Podatek Podymnego w równey wielości opłacany będzie, iak w Powiecie Krakowſkim, do którego Juryzdykcyi Sądowniczey Obywatelſtwo tegoż Xięſtwa przyłączamy.

Stanisław Nałęcz Małachowſki Ref: W. K. Seymowy, i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marſzałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marſzałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leſzczyc Skarſzewſki Biſkup Hełmſki i Lubelſki wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolſkiey. Kazimierz Konst; Plater Kasztell: Głu Trockiego Deputowany z W. X. Litt: do Konſtytucyi. Alexander Linowſki Po; W. Krak: Deputowany z Prow Małop; Jan Oſsoliński Staroſta i Poseł Drohicki Deputowany z Prow: Małopolſkiey. Antoni Ledochowſki Wodzic i Poseł Wodztwa Czergo Deputowany z Prowincyi Małopol: Jzf Zabieło Poseł z Xięſtwa Zmudzkiego Deputowany do Konſtytucyi. Adam Rupeyko Sędzia Ziemſki i Poseł X. Z. Deput: do Konſty: z Prowincyi W. X. L. Celeſtyn Sokolnicki Stol: i Poseł Poz. Deputowany do Konſtytucyi z Prowin: W. Pol: Walenty Sobolewſki Staroſta i Poseł Warſzawſki Deputowany z Prowincyi Wielkopolſkiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zj: Zakroc: Deputo: do Konſty: z Prowincyi Wiekopol: manu propria. Poſt cujus Conſtitutionis in Acta præſentia ingroſſationem, Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii ſui quietatione, eſt extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

Legi Kakowski

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Trigesima Mensis Novembris, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitenealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Secræ Regiæ Maiestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius Eidem Officio Actisque Jllius Constitutionem infrascriptam obtulit & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis:

Zalecenie Kommissyom Skarbowym Oboyga Narodów. 277

GDy Prawem Seymu teraźnieyszego pod tytułem: *Zaręczenie wzaiemne Oboyga Narodów*: połączenie Skarbów iuż nastąpiło; w celu więc iak nayprędszego uskutecznienia tego Prawa, zalecamy Kommissyi Skarbu Litewskiego, ażeby szczególniey zatrudniła się rozrządzeniem Podatków tych: które w Miesiącu Decembrze i Styczniu wchodzić do Skarbu zwykły, tudzież wypłaceniem Woysku Kwartału Decembrowego, a to dopełniwszy, Kommissya Skarbu Litewskiego ma sporządzić rachunek Przychodów i Rozchodów od Daty wykalkulowanych iuż przez Deputacyą Rachunków, do Dnia Dwudziestego Stycznia Roku następuiącego Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiąt Drugiego, z którym to Rachunkiem taż Kommissya stanąć ma tu w Warszawie na Dzień Pierwszy Februarii tegoż Roku następuiącego Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiąt Drugiego: Stanąwszy zaś, Rachunek oddać do Deputacyi Examinuiącey, a samą w celu zapadłego Prawa z Kommissyą Skarbu Koronnego na tymże Dniu złączyć się obowiązaną będzie. Taż Kommissya Skarbu Litt: wraz z Kommissyą Skarbu Koronnego dopełni wszelkiego rozrządzenia w Podatkach, według Prawa Seymu i Roku teraźnieyszego pod tytułem. *Porównanie gatunu Podatków w*

Koronie i w W. X. Litt:, co nastąpić ma przed wpływem nowych Podatków z Raty Marcowey, aby nowo wybrani Kommissarze z nich się Stanom Seymuiącym rachowali.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy, i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Lit. Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Helmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bis: Jnf: i Kur: K. B W. Kazimierz Konst; Plater Kasztell: Głu Trockiego Deputowany z W. X. Lit: do Konstytucyi. Alexander Linowski Po. W. Krak: Deputowany z Prow Małop; Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prow: Małopolskiey. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł Wodztwa Czergo Deputowany z Prowincyi Małopolskiey Jzf Zabiełło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytu: Adam Rupeyko Sędzia Ziemski i Poseł X. Z. Deput: do Konst: z Prowincyi W. X. L. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany z W. X. Litt: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi: Zakroc: Deputo: do Konst: z Prowincyi Wiekopol: manu propria. Post cujus Constitutionis in Acta præsentis ingrossationem. Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

Lectum per Chrościcki.

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Trigesima Mensis Novembris, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Maiestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius Eidem Officio Actisque Jllius Constitutionem infrascriptam obtulit & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis:

278

Przyśpieszenie Obrania Kommissarzów Skarbowych Oboyga Narodów.

MY KROL, za Zgodą STANOW Seymuiących, chcąc, aby Prawo w swoiey Exekucyi niezawodnie zachowane było, Elekcyą Kommissarzów Skarbowych Oboyga Narodów od Dnia Pierwszego Marca, Roku następnego Tysiąc Siedemset Dziewiędziesiąt Drugiego, nieodzownie determinuiemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W.K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt. Litt. Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bisk: Jnfl: i Kur; K. B. W. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Głu Trockiego Deputowany z W. X.

A Litt:

Litt: do Konſtytucyi. Alexander Linowſki Po. Wo. Krak: Deputowany z Prow: Małop. Jan Oſsoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolſkiev. Antoni Ledochowſki Wodzic: i Poſeł Wodtwa Czergo Deputowany. Jzf Zabieło Poseł z Xięſtwa Zmudzkiego Deputowany do Konſtytucyi. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Z. Deput: do Konſt: z Prowincyi W. X. L. Celeſtyn Sokolnicki Stol: i Poseł Poznanſki Deput: do Konſty: z Prowincyi W. Polſkiey. Walenty Sobolewſki Starosta i Poſeł Warſzawſki Deputowany z Prowincyi Wielkopolſkiey. Jozef Radzicki Podko: i Poseł Z. Zakroczy: Deput. do Konſt: z Prowincyi Wielkopol: mpp. Poſt cujus Conſtitutionis in Acta præsentia ingroſsationem, Originale ejuſdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, eſt extraditum.

PUCHAŁA

mpr.

Lectum per Chrśocicki.

52 268

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Nona Mensis Decembris, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Deklaracya względem Manifestów. 279

Gdy za powodem roztropności i ludzkości, naypierwszym Prawodawstwa staraniem bydź powiano, przez wczesne, a przezorne nieprzyzwoitościom, i przewinieniom zapobieżenie, ochraniać Władzę swoią od potrzeby onym zaradzania z trudnością i surowością; nieodstępni od takowego Prawidła, My KROL, wraz z STANAMI Seymuiącemi przedsiębiorąc śrzodki ostrzeżenia w ninieyszych okolicznościach potrzebnego, deklaruiemy: Jż ktoby do Akt Publicznych, Manifesta, Protestacye, przeciw aktualnie odprawuiącemu się Seymowi, i przeciw USTAWIE RZĄDOWEY odtąd ważył się wnosić, lub ktoby takowe Manifesta ważył się do Akt Publicznych w Państwach Rzeczypospolitey przyimować, takowy za burzyciela spokoyności publiczney niniejszym Prawem uznany, do Sądów Seymowych, podług Prawa na Seymie teraźnieyszym uchwalonego, zapozwanym bydź powinien, i iako wzruszaiący spokoyność publiczną karany będzie. Dlaczego przyimowanie takowych Manifestów, Protestacyi, wszystkim Kancellaryom i Sądom zakazuiemy, pod karami dopiero wymienionemi; Manifesta zaś, Protestacye, gdziekolwiek w Państwach Rzeczypospolitey, przeciw USTAWIE RZĄDOWEY, lub Uchwałom Seymu teraźnieyszego dotąd zaniesione i przyięte, za niebyłe deklaruiemy. Aby zaś wszelkim złośliwym tłomaczeniom Deklaracyi trzeciego Maja Roku niniejszego zapadłey, koniec uczynić, wolny głos na Obradach Obywatelskich, i wolne tłomaczenie się z swego sposobu myślenia, wszędzie i zawsze, każde-

każdemu w szczególności Obywatelowi, podług przeszłych i na teraźnieyszym Seymie warowanych Praw, nayuroczyściey zapewniamy, i że takowy głos na Seymie oświadczony, do Akt podać każdy iest mocen, ostrzegamy.

Stanisław Nałęcz Małachowſki Ref: W. K. Seymowy, i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marſzałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marſzałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leſzczyc Skarſzewſki Biſkup Hełmſki i Lubelſki wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolſkiey. Jozef Korwin Koſſakowſki Biſk. Inf: i Kur: Koad: Bis: Wil. Antoni Xże Jabłonowſki Kaſztelan Krakowſki Deputat: z Senatu z Małeypolſki. Kazimierz Konst; Plater Kasztell: Głu Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Jan Oſsoliński Staroſta i Poseł Drohicki Deputowany z Prow: Małopol: Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Z. Deputowany z Prowincyi W. X. L. Jozef Weyſsenhoff Poſeł Inflantſki Deputowany z Prowincyi W. X. Litewſkiego. Jan Nepomucen Zboińſki P. Z. Dobrzyń: Deput: z Prowincyi Małopoł: mp. Poſt Cujus Conſtitutionis in Acta præſentia ingroſſationem, Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii ſui quietatione, eſt extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

Legi Kwaskowski

Actum in Curia Regia Varſaviensi, Die Quinta Mensis Decembris, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Maiestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius Eidem Officio Actisque Jllius Constitutionem infrascriptam obtulit & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis:

Rozgraniczenie Dóbr wſzelkiey Natury w Prowincyach Koronnych.

GDy ſpory graniczne naypopędliwiey wzruszały ſpokoyność Sąſiedzką Ziemiańſką, uszczerbiały Ekonomikę Kraiową, a przeciągłym i kosztownym Proceſſem wycieńczały Maiątki Obywatelſkie; Przeto My KROL, wraz z STANAMI Rzeczypospolitey, te szkodliwe ſkutki umarzaiąc, własność Obywatelſką chcąc na zawsze mieć ugruntowaną, powszechne normalne Rozgraniczenie Miaſt, Miaſteczek i Wſiów wszelkiey natury, w Prowincyach Koronnych, uchwalamy w Prawidłach naſtępuiących:

1mo. Uſtanawiamy osobne Woiewódzkie Kommiſſye Graniczne *Ultimæ Inſtantiæ*, przez Lat cztery trwać maiące, i mieysca im dla Woiewództw osobnym Prawem wyznaczamy, które oſtatecznie rozsądzaiąc Sprawy Graniczne, w poznanie natury Dóbr Królewſkich wdawać ſię nie maią; Lecz takowe spory tudzież o Dobra Mieyſkie przed Rokiem teraźnieyszym 1791. rozpoczęte, tylko Aſſeſſorya iak nayprędzey rozsądzić i ukończyć powinna, zaś o Własność Dobr Ziemſkich między Ziemſkiemi Obywatelami Sądy przyzwoite spory, rozsądzać będą.

2do. Wszyſtkie Woiewództwa, Ziemie i Powiaty na Seymiki zebrawszy ſię, z pomiędzy Senatorów, Urzędników, i Obywatelów przytomnych, przez Kreſki sekretne, sposobem w Prawie o Elekcyach przepisanym, w liczbie 10. Kommiſſarzów Granicznych w tym Woiewództwie, lub Powiecie oſiadłych, na dwa lata obiorą, a po dwóch latach wolność innych obrania, lub tych w części, albo całkowicie zatwierdzenia, zachowuie ſię.

3tio. Dwie Osoby iednego Imienia i iednymże Herbem pieczętuiące ſię, tudzież Oyciec z Synem, Teść z Zięciem, Szwagier z Szwagrem, i Osoby Sąd Ziemiańſki ſkładaiące, niemniey Osoby od kogóżkolwiek pensyonowane, nie mogą

bydź obranemi za Kommissarzów Granicznych; A z Kommissarzów Cywilno-Woyskowych, ieźli który na Kommissarza Granicznego obrany zostanie, Kommissye Cywilno-Woyskowe innego sobie obiorą.

4to. Na tymże zaraz Seymiku, i tymże samym sprsobem, Sędziow Granicznych osiadłych, stósownie do powyższego Punktu trzeciego, obiorą; których Sędziów liczbę do potrzeby i rozległości Województwa, Ziemi i Powiatów, stósować dozwalamy.

5to. Pod Kondemnatą zostaiący, tak na Kommissarza, iako też Sędziego Granicznego, obierany bydź nie może, a po obraniu i Przysiędze dopełnioney otrzymana Kondemnata szkodzić nie ma.

6to. Obrani Kommissarze i Sędziowie zaraz na Seymiku przed Zagaiaiącym, Przysięgę, Rotą niżey przepisaną, wykonaią, a po wykonaniu Przysięgi, iuż od Funkcyi swey odstępować nie mogą.

7mo. Kommissarze na mieysce Prawem oznaczone na dzień 1wszego Września, Roku następnego 1791. ziechawszy się, po usundowaney Juryzdykcyi, ułożą między sobą Kompleta, wyznaczaiąc do każdego Kompletu pięć Osób, tak ieiednak, aby z iedney Ziemi lub Powiatu, nie mogło bydź w iednym Komplecie więcey Kommissarzów, iak dwóch, oprócz, gdzieby mniey Powiatów było; a Komplet Sądowy przynaymniey z pięciu Osob składać się ma.

8vo. Czas każdego Kompletu Kommissya oznaczy, a te Kompleta, i czas, odmieniane bydź nie maią; Osoby zaś dnego Kompletu, w innych Kompletach pod żadnym pozorem zasiadać nie mogą, i pod czas Ustępu znaydować się; W zdarzeniu przedłużoney Sprawy w iednym Komplecie, następny Komplet dokończenia zaczętey Sprawy przeszkadzać nie może, lecz następne sądzić zacznie.

9no. Też Kommissye do pisania Dekretów i trzymania Aktów, obiorą Regenta osiadłego, i Instygatora Sądowego, choćby nieosiadłego, *secretis votis*, którzy Przysięgę Rotą przez Kommissyą dla nich przepisać się maiącą, w obliczu Kommissyi wykonaią.

10mo. Jeden Regestr Sądowy Spraw z Appellacyi przychodzących dla każdey Ziemi, lub Powiatu osobny, a zaś ogólny Spraw z Kommissarzami do drugiego Kompletu odłożonych, ustanowi Ordynacyą, i należytość Kancellaryi od Wpisów i Extraktów, ułoży.

11mo. Skalę iednakową do Mapp, Kommissya Skarbowa Oboyga Narodów ułoży, i wyda.

12mo. Sentencyonarz, w którym Wyroki wszelkie zapisywane bydź maią, ieden z Kommissarzy trzymać będzie, sekretnemi wotami do każdego Kompletu, przez ten Komplet oobrać się miany.

13tio. Każda Kommissya, wziąwszy Wypis z Xiąg Ziemiańskich, na rozkaz iey przez Kancellaryą autentycznie wydać miany, rozdzieli Województwa Ziemie i Powiaty, na tyle

części,

części, czyli Wydziałów z Parafii składaiących się, ile iest obranych Sędziów Granicznych; te wydziały liczbą oznaczy, i Regentowi zleci na osobnych kartkach Wydziały napisać, z wyrażeniem liczby do nich przywiązaney; takowe kartki równo zwinione, w naczynie, lub worek otwór mały u góry maiący, włoży, a Prezyduiący z Regestru Sędziów, koleią Imię i Nazwisko Sędziego Granicznego ogólnie czytać będzie, a za każdym imienia Sędziego przeczytaniem, dziecię około lat pięć maiące, przez Kommissyą wezwane, kartkę wyciągnie, a Wydział wyciągniony przęczytanemu Sędziemu do rozgraniczenia w nim Miast, Miasteczek, i Dóbr wszelkiey Natury Kommissya poleci. W przypadku zabrakowania Kompletu dla śmierci, lub choroby Kommissarzów Granicznych, którą zaprzysiądz winien, Kommissarze obecni z następnego Kompletu, wyimowaniem gałki odmienney, iak wyżey, Zastępcę losem obiorą, i natychmiast o wybraniu onegoż doniosą, a ten z następnego Kompletu Kommissarz, aż do skończenia tegoż Kompletu, sądzić będzie; to zaś wybranie od sądzenia w następuiącym Komplecie tegoż Kommissarza uwalniać nie ma.

14to Podkomorzowie i Komornicy Graniczni, gdy za Kommissarzów, lub Sędziów, obranemi nie zostaną, do tey czynności należeć nie maią.

15to. Wszyscy wszelkich Dóbr Dziedzice, lub Possessorowie, w różnicy Granice maiący, i prędszego rozsądzenia żądaiący, podadzą Memoryał do własney Kommissyi, z wyrażeniem, w którey Ziemi, Powiecie, i Parafii, leżą Dobra; oraz które ich Sciany, i Narożniki rozgraniczeniu podlegaią.

16to. Pomienione Memoryały Stron, w Kommissyi ułożą; Kommissya każdemu Sędziemu Granicznemu Regestr Memoryałów do iego Wydziału stósuiący się, podług Daty spisany, odda, i zaleci, aby podług niego, nayprzód Dobra w Memoryale wyrażone, koleyno iedne po drugich, za obwieszczeniem Stron Ościennych i Narożnych uczynić mianym, i do Xiąg własnego Powiatu na tygodni sześć wniesionym, Dobra w Memoryale wyrażone rozgraniczali.

O Komportacyi Dokumentów i Przysięgach.

W Dobrach Stołowych Plenipotent Administracyi; w Dobrach Królewskich dotąd Possessor Uprzywileiowany; w Dobrach takieyże natury Królewskich, z Dobrami Ziemskiemi graniczących, w Possessyi tego, czyie są Dobra Ziemskie, zostaiących, Plenipotent od Kommissyi Skarbu Koronnego zesłany; w Dobrach Duchownych, podług dawnego zwyczaiu, Kanonicy, Przełożeni, Prokuratorowie, Possessorowie; w Dobrach Ziemskich Dziedzice, a za Małoletnich Opiekunowie; za będących w Kurateli Kuratorowie; w Dobrach tychże Ziemskich, Zastawie, lub Dożywociu podległych, Dziedzice, Possessorowie, Dożywotnicy, lub ieden z nich; w Dobrach Dekretami *Potioritatis*

 obię-

obiętych, lub Spór o Dziedzictwo maiących, Possessorowie; lub ieden z nich; w Dobrach niedzielnych Brat, lub Siostry, w Possessyi będący; w Dobrach Mieyskich, umocowany od Magistratu ieden z Miasta, Dokumenta Graniczne komportować maią, tym sposobem: Każdy Dobra Ziemskie, Królewskie i Duchowne w dwóch, lub więcey Woiewództwach maiący, powinien będzie przed Aktami naybliższemi Ziemiańskiemi, Przysięgę wykonać: „ Jako Dokumenta, wszystkie do Granic „ Dóbr moich NN. z Sąsiadami zachodzących, należące, wier„ nie zebrawszy, przez Summaryusz spisany, podpisany, i do Xiąg „ teraz wniesiony, oneż Plenipotentowi zaufania mego warte„ mu oddałem, żadnego Dokumentu nie utaiłem, i nie wiem, „ gdzieby się ich więcey znaydowało; i iako zleciłem tymże „ Plenipotentom, lub Plenipotentowi moiemu, aby Dukta rze„ telnie prowadzili, cudzego Gruntu bynaymniey nie zaymo„ wali, i iako, ani sam przez siebie, ani przez subordynowa„ ne Osoby faworu u Sądu, bądź darami, bądź obietnicami nie iednałem, i iednać nie będę. „ Niemniey stanowiemy, aby Archiwista każdy, gdzie iest trzymany, przysiągł przed Aktami naybliższemi Ziemiańskiemi, na tę Rotę: „ Jako Dokumenta „ wszelkie, którekolwiek tylko do Granic Dóbr Pryncypała mo„ iego, z Dobrami Sąsiedzkiemi służyć mogą, rzetelnie zebra„ łem, i w Summaryusze wiernie wprowadziłem, nic nie utaiłem, „ i gdzieby ich więcey było, nie wiem; a wyszukane rzetel„ nie Plenipotentowi, lub Plenipotentom do każdych Dóbr „ oddałem. „ Extrakty tych Przysiąg, i Dokumenta Graniczne Summaryuszem spisane, Plenipotent autentycznie umocowany na Gruncie w Sądzie złożywszy, wykona Przysięgę: „ Jako Dokumenta wszystkie mnie od Pryncypała do Dóbr NN. „ powierzone, rzetelnie komportuię, żadnego nie utaiłem, i „ niewiem, aby więcey gdziekolwiek takowych Dokumentów „ znaydować się miało. „ Tenże Plenipotent, lub inna Osoba od Strony przysłana, zastępuiąc Pryncypała, albo też i sama przytomna Strona Dukta wyprowadzi, Wyroki Sądowe uskuteczni, Przysięgę na nieuięcie przez siebie, albo kogo innego, nienamòwienie Swiadków, wykona. W iednym zaś tylko Woiewództwie, lub Ziemi Dobra maiący, sami przysięgać maią Dziedzice, lub Possessorowie Zastawni, lub Dożywotni na Gruncie, tak na rzetelną Komportacyą Dokumentów, nieutaienie ich, i że nie wiedzą, gdzieby się więcey takowych Dokumentów znaydować miało; i iako, ani sami przez siebie, ani przez subordynowane Osoby, faworu u Sądu, bądź darami, bądź obietnicami, nie iednali, i iednać nie będą; iako też na nie uięcie Swiadków. Gdyby w dwóch Wydziałach Ziem i Powiatów iednego Woiewództwa, w iednymże czasie takowa Przysięga przypadała; tedy Dziedzic, lub Possessor, wziąwszy zaświadczenie od Sędziego Granicznego iednego Wydziału, poszle do Sędziego Wydziału innego, który Sędzia raz tylko Termin do Niedziel sześciu odłoży, a do rozgraniczenia innych Dóbr postępować będzie; Possessor Zastawny, lub Dożywotni, Dziedzica o nadchodzącym Terminie rozgraniczenia uwia-

uwiadomić koniecznie obowiązany. Chorobą złożóny Dziedzic, lub Posseffor, w iednym, lub dwóch, czyli więcey Województwach Dobra maiący, przed Sędzią Granicznym Wydziału tego, w którym chory znayduie się, lub przed którymkolwiek Sędzią Ziemiańskim Przysięgę w mieyscu choroby wykona, Rotą dla tych, którzy w różnych Województwach Dobra maią, przepisaną, dodawszy; „ Jako dla choroby ziechać na Granicę nie mogę „ Zaświadczenie o Przysiędze takowey Plenipotent umocowany Pismem ręcznym przed Sędzią Granicznym na Gruncie złoży, i dopełni obowiązki wyżey dla Plenipotentów przepisane. Posłowie zaś do Dworów Zagranicznych, i Sekretarze Legacyi, aktualnym obowiązkiem zaięci, w Kraiu nie znayduiący się, za Granicą przed tamecznym Urzędem, lub przez Plenipotentów, wyraźnie do tego umocowanych, Przysięgę dopełnić, podług wyższego opisu, obowiązani są.

O Mappach.

Tam, gdzie zachodzą spory i Sąd o Granice, Mappa Graniczna zrobiona bydź powinna; gdzie przez Sędziego, lub Przyiacioł Granice ugodzone, lub Kompromissami ukończone, albo bez Appellacyi rozsądzone zostaną; Mappy udziałane do woli Stron zostawuiemy. Tak zaś zgodnie ustanowione Granice, lub bez Appellacyi osądzone i sporządzone Mappy, do Akt Kommissyi *respective* podane, i tam zapisane, za trwałe i niewzruszone mieć chcemy.

O Arbitrach na Gruncie.

Strony ościenne i węgielne, co do swych Kategoryi, po iednemu Arbitrze na Grunt sprowadzą, którzy pod obowiązkiem sumnienia, bez przysięgi, wraz z Sędzią Granicznym zawsze prezydować maiącym, moc sądzenia mieć będą.

O Rozsądzeniu spornych Granic.

Sędzia Graniczny na Grunt ziechawszy wraz z Arbitrami, lub od któreykolwiek Strony z iednym, albo sam gdy Strona żadna Arbitra nie posadzi, bez zwłoki (prócz wyżey wyrażonego odłożenia) nie dozwalaiąc, Komportacyą Dokumentów Granicznych, pod Przysięgą, przez kogo należeć będzie, nakaże, Dukta i Jnkwizycye z Swiadków od każdey Strony po dwunastu wiary godnych, przysięgłych, występkiem kryminalnym nie notowanych, lub w mnieyszey liczbie, gdy się Strony na to zgodzą, wyprowadzi, a każdy przez Sędziego o stawienie Swiadków, obwieszczony, stawić Swiadków pod winą Stu Grzywien, za każdego niestawionego Swiadka, niezwłocznie zapłacić się powinną obowiązany. Strona zaś granicząca, drugiey Stronie żądanych Swiadków nie stawiaiąca w Sprawie upadać będzie, chyba gdyby na niemożność stawienia Swiadka, Przysięgę wykonała. Mappę, ieżeli

Sędzia sam będzie Geometrą, odrysuie; a ieżeli nie, tedy Geometrze, czyli Geometrom od Stron, czyli Strony fprowadzonym takową Mappę fporządzić zleci, onę z Ziemią fprawdzi, a gdzieby się z położeniem nie zgadzała, poprawić Geometrze, czyli Geometrom nakaże, zgodną z położeniem ziemi, wraz z Arbitrami czyli Arbitrem obecnemi podpifze. Granice rozpozna, podług Prawa, Jnkwizycyi i Dokumentów rozsądzi; a gdy żadna Strona Appellacyi do Kommiffyi nie założy, Kopce wysypie, dawne, gdzie były, odnowi. Dekreta podług Prawa niewzrufzone, ugody autentyczne prawidłem będą do sypania i odnawiania Kopców.

O Ugodzie Granic.

W tym czasie, gdzie Sędziowie w Memoryałach wymienione Granice rozsądzać będą, Dziedziców i Poffefforów Dóbr Ziemiańfkich, Duchownych i Mieyfkich, lub wcześnie, za umówieniem się wfpólnym, obowięzuiemy, aby oni sami między sobą Granice ugodą, lub Sądem Polubownym ułatwili, Kopcami oznaczyli przez przyiacioł uprofzonych, którym na ten raz moc sypania Kopców daiemy, zmową zaś trzeciego nie pokrzywdzali, pod nieważnością ugody na fzkodę w tęż ugodę, lub Sąd Polubowny niewchodzącego wymierzoney.

Dalfza Czynność Sędziów Granicznych, i Arbitrów.

Sędziowie Graniczni, po ułatwieniu Granic w Memoryałach wyszczególnionych, udadzą się do rozgraniczenia innych w swym Wydziale Dóbr wfzelkiey natury Memoryałami nieobiętych, oneż, żadnych nie omiiaiąc, z Arbitrami, lub sami, gdy Arbitrów nie będzie, rozgraniczą, Kopcami oznaczą; a gdzie Kopce 15. lat niemaiące, lub nowo za Dekretami, czyli ugodami usypane zaftaną, odnawiać ich nie będą; wfzelako Dekreta i ugody w fwoie Dzieła ingroffować maią. Sędziowie Graniczni z Arbitrami na Gruncie wfzelkie Wyroki większością zdań ftanowić maią; Równość zdań Sędzia Graniczny, iako Prezyduiący, rozwiąże, każdy iednak Arbiter inaczey rozumieiący, zdanie fwoie wyrazić może, i one podpifze.

O Appellacyach.

Appellacya do Kommiffyi Graniczney iedynie tylko po przysądzeniu Duktu, przed sypaniem Kopców, dopufzczona bydź ma.

O Dekretach Zaocznych.

Sędziowie Graniczni ziechawfzy na Grunt, nie zważaiąc na nieftawienie się któreykolwiek Strony, z Dokumentów i świadectw Stron, czyli Strony ftawaiącey i Poffeffyi, sumiennie i fprawiedliwie sądzić będą, a po osądzeniu, Sprawę takową do Kommiffyi Graniczney, dla oftatecznego Dekretu

kretu odeszlą, a tam, gdy utwierdzenie tego Aktu zaocznego, czyli zobopolnego Stron stawienia się, czyli zaocznie zaydzie, natenczas na Grunt po usypanie Kopców Sędziego zeszlą, który one posypie, i na ostatnim Kopcu zaprzysiądz samey tylko Stronie Dukt zyskuiącey, nakaże, na Rotę takową: „ Jako Dukt między Dobrami NN. a Dobrami NN. z „ Dowodów przeświadczaiących sumnienie i charakter móy, „ a nie z chęci pokrzywdzenia i uszkodzenia Sąsiada Sądowi okazałem „ To zaś Dzieło za niewzruszone poczytane zostanie. Gdzieby zaś wątpliwość obydwóch Duktów Sąd z dowodu i świadectw przysięgłych uznał, w ten czas bez Przysięgi, podług sumnienia, Sprawę rozsądzi. Sędzia, gdy w Wydziale swoim mieć będzie Dobra, i w nich sporną Granicę, doniesie Kommissyi, a ta inszego Sędziego wyznaczy, do rozgraniczenia takowych Dóbr.

O Granicach między Wydziałami.

W mieyscach, gdzie między Wydziałem a Wydziałem iednego Woiewództwa Granice zachodzić będą, który Sędzia Graniczny prędzey obwieści, i ziedzie, ten Granice załatwi.

Gdzie Granice między Obywatelami Prowincyi a Prowincyi, lub Woiewództwa, i Woiewództwa zachodzić będą, tam Sędziowie Graniczni, a w W. X. Litt: Kommissarz Wydziałów stykaiących się, po iednemu z każdego Wydziału iedney i drugiey Prowincyi, albo iednego, lub drugiego Woiewództwa znioslszy się z sobą, i Strony obwieściwszy na Niedziel sześć, wspólnie z Arbitrami Stron obydwóch, czyli Arbitrem z iedney Strony obecnym, lub bez Arbitrów; (gdy od Stron posadzonemi nie będą) Granice z Dokumentow i świadectw rozsądzą, i zaspokoią; A gdzieby trzeciego, lub czwartego Wydziału różnych Prowincyi, albo Woiewództw, Węgielnikiem, albo Narożnikiem, Dobra stykały się, tedy ci dway osobnych Wydziałow Sędziowie, którzy pierwey do rozsądzenia Sciany graniczney obwieszczą, i ziadą, wraz z Arbitrami, (iako wyżey) Stron, lub Arbitrem obecnym, albo i bez Arbitrów nieobecnych, Narożniki lub Węgielniki z trzecim, bądź i z czwartym Wydziałem Dóbr stykaiące się, rozpoznaią i rozsądzą. A w przypadku różności zdań, Sędziowie sami Graniczni losy ciągnąć będą, a który z nich los do Decyzyi weźmie, *paritatem* rozwiąże. Gdyby zaś Strony, lub Strona Appellacyą założyły przed sypaniem Kopców, Sędzia każdy takowey Appellacyi do własney Kommissyi dopuści, i dzień, którego był Dekret przeczytany, i Appellacya założona w Dziele swoim zapisze, a Kommissya każda po dwóch Kommissarzy sekretnemi Kreskami Kompletu natenczas niesktadaiących, wyznaczy, i dzień ziechania na Grunt, od dnia przeczytania Dekretu, czterdziesty drugi przeznaczy. Jeżeliby zaś ten dzień padał na zimową porę, tedy go przeniesie na 1go Maia, i o takowym wyznaczeniu obydwie Kommissye wzaiemnie siebie obwieszczą. Wyznaczeni zaś Kommissarze ziechawszy na Grunt, nie zważaiąc na nie przybycie

drugich Kommiſſarzy. byle ich tylko dwóch ziechało wraz z Arbitrami od Stron, lub Strony posadzonemi, i Rotą Kommiſſarzów przysiądz maiącemi obecnemi, lub Arbitrem obecnym, albo bez nich, gdy przez Strony posadzonemi nie będą, tudzież nie zważaiąc na nieſtawienie się któreykolwiek Strony, Granice oſtatecznie więkſzością zdań rozsądzą; w przypadku równości zdań, ciągnąć będą losy sami Kommiſſarze, a który z nich los do Decyzyi weźmie, ten równość zdań rozwiąże: a takowe Granice wiecznie trwałe bydź maią. W przypadku choroby, lub śmierci którego ze czterech wyznaczonych Kommiſſarzy, każda *respective* Kommiſſya innego zaraz na to mieysce wyznaczy.

Miaſta wolne, i Wsie ich w iedney Prowincyi, w Województwie, albo Powiecie leżące, maiące ſpory graniczne z Dobrami Ziemſkiemi, lub Duchownemi, w drugiey Prowincyi, Województwie, albo Powiecie będącemi, sądzić się maią na Gruncie w Pierwſzey Jnſtancyi przed Sędziami, lub Sędzią Granicznym, z Arbitrami, albo bez Arbitrów, gdy ich Strony nie posadzą, iako wyżey ieſt przepisano. W przypadku Appellacyi, Kommiſſya Graniczna tey Prowincyi, Województwa, lub Powiatu, w którym Miaſta wolne, lub ich Wsie leżą, dzień tylko przepiſze, iako wyżey, ziechania na Grunt dla Sędziów dwóch Mieyſkich; a z pomiędzy siebie Kommiſſarza iuż wybierać nie będzie; A ci Sędziowie Mieyscy maią bydź obrani przez Miaſto z Osób Stanu Szlacheckiego, lub Mieyſkiego, byle nie z pomiędzy Mieſzkańców tego Miaſta, ani z tych, którzy przyieli Prawo Mieyſkie w tym Mieście, i Przysięgę na Gruncie przed Kommiſſarzami Granicznemi, lub Kommiſſarzem, wykonaią, Rotą dla Kommiſſarzy przepisaną. Druga zaś Kommiſſya, pod którey Zwierzchnością Dobra te Duchowne, czyli Ziemſkie leżą, trzech Kommiſſarzy z pomiędzy siebie Kompletu na tenczas nieſkładaiących, i czas przeznaczywſzy (iako wyżey) wybierze; A ci Kommiſſarze wſpólnie z Sędziami Mieyſkiemi na Grunt ziadą, nie zważaiąc na nieprzytomność innych Kommiſſarzy lub Sędziów, byle ich tylko było z Kommiſſarzy dwóch, a z Sędziów Mieyſkich ieden, nie uważaiąc na nieſtawienie się któreykolwiek Strony, Sprawę oſtatecznie rozsądzą; w przypadku równości zdań, Kommiſſarze tylko ciągnąć będą (iako wyżey) losy do rozwiązania równości.

A gdzie między Miaſtem a Miaſtem wolnemi, lub ich Wsiami Apellacya od Pierwſzey Jnſtancyi naſtąpi, tam zaraz Sąd tey Pierwſzey Jnſtancyi, czas ziechania Sędziów Mieyſkich Appellacyinych, od czasu przeczytania Dekretu w Niedziel sześć, oznaczy; A ci Sędziowie Mieyscy od każdego Miaſta po dwóch, ſposobem wyżey wyrażonym, wybrani, i na Gruncie w obliczu Stron, czyli Strony przysiądz maiący, ten Sąd Appelacyiny *Ultimæ Inſtantiæ*, ſkładać, i Sprawy takowe Appellacyine, załatwiać będą w Scianach, i Narożnikach, tylko ſwoich Miaſt i Wsiów; a w przypadku równości zdań, ci Sędziowie Mieyscy ciągnąć będą losy do

roz-

rozwiązania równości Kresek. Gdzieby zaś Sciany pomienionych, Miast i Wsiów ich przytykały do Narożnika, w sporze będącego, Dóbr Duchownych, albo Ziemskich, tam Kommissarze od Kommissyi własney, pod którey Juryzdykcyą takowy sporny Narożnik znayduie się, wyznaczeni, złączywszy się z Sędziami Mieyskiemi, tak aby gdzie trzech Kommissarzy Ziemiańskich, dwóch Sędziów Mieyskich, a gdzie dwóch Kommissarzy, tam ieden Sędzia Mieyski, łączyli się, i w takowym Komplecie iedną Osobą z Kommissarzy Ziemiańskich nad Sędziów Mieyskich przewyższaiącym, spory Granicznego Narożnika, sposobem wyżey przepisanym, zaspokaiać maią. W śrzodku zaś iednego Województwa, Miasta wolne maiące Granice z Dobrami Duchownemi, lub Ziemskiemi, gdy od Pierwszey z Gruntu spornego Instancyi, Appellacya do Kommissyi Woiewódzkiey założona będzie, Miasta do swoiey Sprawy Graniczney dwóch Sędziów, sposobem, iak wyżey, wybranych, w Kommissyi Graniczney posadzą, z któremi trzech Kommissarzów Granicznych, z Arbitrami, lub bez Arbitrów, gdy ich Strony nie zasadzą, a bądź iednym przez którąkolwiek Stronę sprowadzonym, Sprawę tylko z Miastem, lub iego Wsią, rozsądzą większością zdań; a w przypadku równości zdań, Kommissarze Graniczni sami losy ciągnąć będą, a wyciągaiący do Decyzyi los, równość zdań rozwiąże. Kommissye dla takowych Spraw Mieyskich osobny Regestr ustanowią.

Moc Rozpoznania Trudności.

Sędziowie Graniczni w trudnościach po Rezolucyą do własney Kommissyi udadzą się: w przypadku, ktòby nieposłuszeństwo Prawu wszczynał, czynności na Gruncie Sędziów Granicznych tamować ważył się, Kommissya za doniesieniem Sędziego Pomoc Woyskową od Kommissyi Woyskowey wyiednaną posyłać będzie, i Stronę tamuiącą podług gatunku zdrożności ukarze. — Deklaruiemy: iż wszystkie Graniczne Sprawy między wszelkiey natury Dobrami, w iakichkolwiek Juryzdykcyach, Magistratach, i Sądach Trybunalskich zawisłe, do tego Normalnego Sądu zwracamy, które to Sądy, będą miały moc rozpoznawać Dekreta, te iednak, które podług Praw do rozpoznania należą; Sprawy zaś przez Kompromissa ukończone, nieporuszone mieć chcemy, i zapisami Kompromissarskiemi tamże w Sądzie Kompromissarskim ukończone bydź maią. Gdzieby zaś dwie Sentencye niezgodne sobie, przeciwne przez Superarbitra, i Arbitra wydane były; takowe Sprawy do rozpoznania Sądowi Kommissarskiemu podaiemy.

O Sprawach z Appellacyi.

Kommissya Graniczna każda po zapisaniu Komportacyi w Sprawach Appellacyinych, zaleci Stronom, aby względnie one swych Kategoryi po iednemu Arbitrze natychmiast

w Kommiſſyi posadzili, to zaś posadzenie w Sądzie Appellacyinym Arbitrów, tak się rozumieć ma: iż Strona ościenna, na iedno mieysce Narożnika, czyli Węgielnika, z węgielnym Sąsiadem, lub z węgielnemi Sąsiadami zgadzaiąca się, i iednoż trzymaiąca, iednego tylko Arbitra, a nie więcey lokować maią; Arbiter zaś, lub Arbitrowie od różniącego się Narożnika posadzeni, po osądzeniu Węgielnika, w dalſze rozsądzenie Scian między Stronami pryncypalnie czyniącemi, wdawać się nie będą. A ci Arbitrowie Przysięgę dla Kommiſſarzów przepisaną wykonawſzy, Kategorye Stron tylko swoich, z Kommiſſarzami sądzić będą. Kommiſſya każda Sprawy Appellacyine sądzić będzie na Stole z Mappy, Dokumentów i świadectw; Po ſkończonych ſporach każdey Sprawy, pięciu Kommiſſarzów na uſtępie ciągnąć będą losy z naczynia, lub z worka, w którym trzy gałki białe, a dwie czarne włożą się, a którzy Kommiſſarze wezmą gałki białe, tę Sprawę wraz z Arbitrami *respective* do Kategoryi posadzonemi, osądzą. Ci zaś, którzy czarne wybiorą, zdanie tylko doradzaiące w Sprawie mieć będą; a po Decyzyi, Kommiſſya na Grunt Sędziego Granicznego, dla sypania Kopców, i na oſtatnim Kopcu wyſłuchania Przysięgi, Rotą wyżey przepisaną, zeszle. A gdyby Mappa, i Dzieło zaſkarżone były, wtenczas Kommiſſya do ſprawdzenia Kommiſſarzów dwóch, z Kompletu pod ów czas nie sądzącego, oznaczy, którzy dopełniwſzy przepisów Kommiſſyi, Sprawę do Kommiſſyi po rozsądzenie odeszlą. Wolno iednak wprzód Stronom, bez ciągnienia losów, zgodnie wybrać z pięciu Kommiſſarzów trzech, do sądzenia Sprawy z Arbitrami, lub bez Arbitrów; a gdy się nie ugodzą, Strona iedna, gdy Arbitra swego w Kommiſſyi posadzi, a druga nie, tedy czterech Kommiſſarzów, losem, białe gałki wyciągaiący, z Arbitrami Sprawę osądzą, a piąty Kommiſſarz gałkę czarną biorący, zdanie doradzaiące tylko mieć będzie. Gdyby Strony obydwie w Kommiſſyi Arbitrów nie posadziły, tedy wſzyscy pięciu Kommiſſarzów Sprawę sądzić będą, i w ten czas ciągnienie losów mieysca nie ma. Kommiſſarz Graniczny w tym Komplecie, w którym zasiada, w Sprawie własney, Zony i Dzieci ſwoich, Oyca, Stryia i Brata rodzonych, Szwagra, Tèścia i Zięcia, ani z Ewikcyi, gdzieby przez Granicę Wieś odpadała, sądzić się nie może; lecz ta do przyszłego Kompletu odłożoną zoſtanie, a Komplet naſtępuiący z Regeſtru Spraw z Kommiſſarſkiemi odłożonych, naypierwey sądzić zacznie. Toż się ma rozumieć i o Sędziach Granicznych, w którym przypadku Kommiſſya innego wyznaczyć na żądanie Strony powinna.

W Woiewództwach pogranicznych, gdzie będą Granice ſtykać ſię z innemi Państwami, Sędziowie Graniczni maią bydź baczni, aby nowey Kweſtyi w Granicach Narodowych któżkolwiek nie uczynił; o Dyfferencyi zaś każdey Pograniczney, zdarzyć ſię mogącey, Sędziowie Graniczni doniosą Kommiſſyi Graniczney, a Kommiſſya uwiadomi Straż natychmiaſt o potrze-

trzebie traktatowania o rozgraniczenie. — Co się tycze Spraw uczynkowych szczególnie z okoliczności Granic na Gruncie spornym zaszłych, i z Pretensyi tego spórnego Gruntu pochodzących, takowe Sprawy, po rozsądzeniu Sprawy Graniczney, i wysypaniu Kopców, w mieyscu zdarzonego uczynku, Sędziowie Graniczni na Gruncie, za poprzedzaiącemi Swiadectwami, Przysięgami, i Kalkulacyą, z wolną do Kommissyi Graniczney Appellacyą, rozsądzą. *Non praejudicando* Prawu 1768. *de violata Possessione* Gruntów zapadłemu, według którego Stronie, *violatam Possessionem* maiącey w Sądach Ziemiańskich wolna droga czynienia zostawuie się. A Kommissye Graniczne Sprawy pomienione, z Appellacyi przychodzące, ostatecznie rozpoznaią, i zaspokoią. Co się tycze nadgrody za prace, tak Kommissarzom, iako i Sędziom Granicznym, tę na Seymikach ich Elekcyi Woiewództwa, Ziemie, i Powiaty, obmyślą i oznaczą. Po ukończeniu, w czasie wyżey oznaczonym, całego Dzieła, wszystkie Akta Graniczne, i Mappy, Kommissye Graniczne w dozor Sądów Ziemiańskich oddać obowiązane będą.

Rota Przysięgi dla Kommissarzów Granicznych.

„Jako Sprawy z Appellacyi przychodzące, podług Prawa, sprawiedliwości i dowodów, także Inkwizycyi, rozsądzać będę, na bogatego i ubogiego, przyiaciela i nieprzyiaciela żadnego względu i rożnicy mieć nie będę, podarunków żadnych w Dobrach lub Pieniądzach gotowych, bądź w kartach, albo zapisach, lub rzeczach ruchomych, ani przed, ani pod czas, ani po funkcyi, od nikogo, ani sam, ani przez nikogo na zysk domu mego brać i przyimować nie będę. Spraw do Sądu Kommissyi Graniczney przychodzących praktykować, ich żadnemu Kolledze w żaden sposób rekommendować ani prosić nie będę, a w sądzeniu samego P. BOGA, Prawo, Sprawiedliwość, dowody przed oczyma mieć, a z nich przekonania sumnienia mego słuchać, i obowiązki Prawem na mnie włożone, wiernie i pilnie wykonywać będę."

Rota Przysięgi dla Sędziów Granicznych.

„Jako spory i Dukta Stron wiernie opiszę, świadectw dokładnie słuchać będę, one tak, iako Swiadek zeznawać będzie, nic nie przydaiąc, ani uymuiąc, wiernie zapiszę, Sprawy Graniczne i uczynkowe, podług Boga, Prawa, i Sprawiedliwości, Dokumentów, Swiadectw, a z nich przekonania sumnienia sądzić będę; na bogatego i ubogiego, przyiaciela i nieprzyiaciela, żadnego względu i różnicy mieć nie będę, podarunków żadnych w Pieniądzach gotowych, Dobrach, Kartach, Zapisach, lub rzeczach ani przed, ani podczas, ani po funkcyi od nikogo nieprzyimę, i obowiązki funkcyi moiey wiernie dopełnię."

Dekreta zaś wszyſtkie i cały Proceſſ Polſkim Językiem pisane bydź maią.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt:Lit: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski, wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł Wodztwa Czernie: Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Z. Deputt: do Konstt: z Prowincyi W. X. Litt. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deputt: z Prowincyi Wielkop: *mp.* Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakroczym: Deputowany do Konstt: z Prowincyi Wielkopol: *mp.* Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem, Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

HERMAN

mpr.

Legit Kościński.

54

275

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Decima Mensis Januarii, Anno Domini Millesimo, Septingentesimo, Nonagesimo, Secundo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

SĄD ZIEMIANSKI

281

ARTYKUŁ I.

O mieyscach Sądu Ziemiańskiego.

1mo. Mieysca na Sądy Ziemiańskie wyznaczamy następuiące, iako to: w Prowincyi Małopolskiey w Woiewództwie Krakowskim, dla Powiatu Krakowskiego i Proszowskiego, oraz i Xięstwa Siewierskiego, w *Krakowie*; Dla Powiatów, Xięskiego i Lelowskiego, w *Lelowie*. — W Woiewództwie Sandomirskim, dla Powiatu Sandomirskiego, w *Sandomirzu*; Dla Powiatu Wiślickiego, w *Nowym Korczynie*; Dla Powiatu Chęcińskiego i Opoczyńskiego, w *Chęcinach*; Dla Powiatu Radomskiego, w *Radomiu*; Dla Ziemi Stężyckiey, w *Stężycy*. — W Woiewództwie Kijowskim, dla Powiatu Kijowskiego i Zytomirskiego, w *Zytomierzu*; Dla Powiatu Owruckiego i Naddnieprskiego, w *Owruczu*; w Ziemi Chełmskiey z Powiatem Krasnostawskim, w Miastach *Chełmie* i *Krasnymstawie*, alternatą, zaczynaiąc alternatę od Chełma. — W Woiewództwie Wołyńskim, dla Powiatu Łuckiego Włodzimirsko-Nowogrodzkiego i Horyńskiego, w *Łucku*; Dla Powiatu Krzemienieckiego i Nadsłuckiego, w *Krzemieńcu*; Dla Powiatu Włodzimiersko-Czerniechowskiego, w *Włodzimierzu*. — W Woiewództwie Podolskim, dla Ziemi Kamienieckiey i Powiatu Czerwonogrodzkiego, w *Kamieńcu*; Dla Powiatu Latyczowskiego i Rowskiego, w *Latyczowie*. — W Woiewództwie Lubelskim, dla Ziemi Lubelskiey i Powiatu Urzędowskiego, w *Lublinie*; Dla Ziemi Łukowskiey, w *Łukowie*. — W Woiewództwie Bełzkim, w *Dubience*. — W Woiewództwie Podlaskim, dla Ziemi Drohickiey, w *Drohiczynie*; Dla Ziemi Mielnickiey, w *Mielniku*; Dla Ziemi Bielskiey, w *Tykocinie*. — W Woiewództwie Bracławskim, dla Powiatu Bracławskiego i Nadbohskiego, w *Bracławiu*; Dla Powiatu Winnickiego, w *Winnicy*; Dla Powiatu Zwinogrodzkiego, w *Zwinogrodzce*. — W Prowincyi Wielkopolskiey, w Woiewództwie Poznańskim; Dla Powiatu Poznańskiego i Międzyrzeckiego, w *Poznaniu*; Dla Powiatu Kościańskiego i Ziemi Wschowskiey, w *Kościanie i Wschowie*, zaczynaiąc od Kościana alternatę, gdzie złącznie Powiatu Kościańskiego i Ziemi Wschowskiey Obywatele sądzić się będą. — W Woiewództwie Kaliskim, dla Powiatu Kaliskiego i Konińskiego, w *Kaliszu*; Dla Powiatu Pyzdrskiego i Srzedskiego, w *Pyzdrach*, — W Woiewództwie Gnieźnińskim, dla Powiatu Gnieźnińskiego i Kcyńskiego,

w *Gnieźnie.* — W Woiewództwie Sieradzkim, dla Powiatów Sieradzkiego i Szadkowskiego, w *Sieradzu*; Dla Powiatów Piotrkowskiego i Radomskiego, w *Piotrkowie*; Dla Ziemi Wieluńskiey i Powiatu Ostrzeszowskiego, w *Wieluniu.* — W Woiewództwie Łęczyckim, dla Powiatów Łęczyckiego, Orłowskiego, Brzezińskiego, i Inowłodzkiego, w *Łęczycy.* — W Woiewództwie Brzeskim Kujawskim, z Powiatami Brzeskim, Przedeckim, Kowalskim, i Radziejowskim, w Mieście *Brześciu-Kujawskim* i *Radzieiowie.* — W Woiewództwie Inowrocławskim w Mieście *Podgórzu.* — W Ziemi Dobrzyńskiey, dla Powiatów Dobrzyńskiego, Lipińskiego, i Rypińskiego, w Mieście *Lipnie.* — W Woiewództwie Płockim, dla Powiatów Płockiego, Bielskiego, Raciązkiego, Sierpskiego, i Płońskiego, w *Raciążu*; Dla Ziemi Zawskrzyńskiey, dla Powiatów Sreńskiego, Niedzborskiego, i Mławskiego, w *Mławie.* — W Xięstwie Mazowieckim; dla Ziemi Czerskiey, Powiatów Czerskiego i Garwolińskiego, alternatą, w *Czersku* i *Garwolinie*; Dla Powiatów Wareckiego i Groieckiego, w *Warce* i *Gróycu*, takąż alternatą; dla Ziemi Warszawskiey, w *Warszawie*; dla Wizkiey, w *Wiźnie*; dla Ziemi Wyszogrodzkiey, w *Wyszogrodzie*; dla Ziemi Zakroczymskiey, z alternatą, iak dotąd, w *Zakroczymiu* i *Nowym-Mieście*; dla Ziemi Ciechanowskiey z alternatą, iak dotąd, w *Ciechanowie* i *Prasnyszu*; dla Ziemi Łomżyńskiey, w *Łomzie*; dla Ziemi Rożańskiey z alternatą, iak dotąd, w *Rożanie* i *Makowie*; dla Ziemi Liwskiey, w *Liwie*; dla Ziemi Nurskiey, w *Ostrowiu.* — W Woiewództwie Rawskim; Dla Ziemi Rawskiey, w *Białey*, i w *Rawie*, alternatą; Dla Ziemi Sochaczewskiey, w *Sochaczewie*; Dla Ziemi Gostyńskiey, w *Gostyninie* i w *Gąbinie*; z alternatą. — A w Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego, mieysca na Sądy Ziemiańskie, tam oznaczamy, gdzie Seymiki teyże Prowincyi są Prawem przeznaczone.

2do. Domy Sądowe, które w mieyscach na Sądy Ziemiańskie wyż wyznaczonych aktualnie znayduią się, służyć na dal maią, iak dotąd do odprawiania Sądów, Składu Aktów Ziemiańskich, i Kancellaryi: w mieyscach zaś, w którychby Domów takowych nie było, te iak nayprędzey wystawione bydź maią, a to z funduszu, który przez osobną uchwałę naszą obmyślemy, tak na wystawienie gdzie trzeba będzie, iako też i na utrzymywanie wszystkich Domów Sądowych; Domy takowe do żadnego partykularnego zamiaru, lub mieszkania, od kogożkolwiek używane bydź nie maią.

3tio. Również obmyślemy fundusz na wystawienie, i utrzymywanie Domów na Areszta, Wieże, i Więzienia.

4to. Dla opatrzenia bespieczeństwa Domów Sądowych, iako też i Więzień, Straż potrzebną dawać maią te Kommendy Woyska Rzeczypospolitey, które w mieyscach Sądowych konsystować będą. A nadto dawać będą Wartę do Izby Sądowey w czasie odprawuiących się Sessyi Sądowych, nigdy iednak Straże i Warty takowe używane nie będą do domów i mieszkań Sędziowskich partykularnych, w czym wszystkim Kommissya Woyskowa wyda Kommendantom potrzebne Instrukcye i Ordynanse.

5to. Bespieczeństwo ogólne, tak dla samego Sądu aktualnie odprawuiącego się, iako też szczególne w mieyscu Sądowym dla Osób Sądowych, dla Officyalistów Sądowych, zgoła dla wszystkich pod bokiem Sądu znayduiących się, waruiemy, podług Praw wszystkim Jurysdykcyom służących.

ARTYKUŁ II.

O liczbie Sędziów Sąd Ziemiański składaiących, tudzież o czasie i sposobie wybierania tychże Sędziów.

1mo. Każdy Sąd Ziemiański, składać się będzie z Sędziów dziesięciu.

2do. Wszyscy ci Sędziowie obierani będą co cztery lata na Seymikach Deputackich, na każdey takiey Elekcyi dawni Sędziowie na nowo obranemi bydź mogą.

3tio.

3tio. Co się tycze Kondycyi do wyboru na Urząd Sędziego, Prawo o Seymikach pod Artykułami VI. i VII. zachowane mieć chcemy przy Elekcyi Sędziów Ziemiańskich, z następuiącym ostrzeżeniem: 1mo. Nie mogą bydź obrani na Sędziów do iednego całkowitego Składu Sądowego dwie Osoby iednego imienia, oraz Teść z Zięciem. 2do. Nie mogą bydź obrani na Sędziów ci, którzy są *crimine notati* po Kondemnacie, lub Dekrecie, choćby nieostatecznym. 3tio. Nie może bydź na Sędziego obrany ten, któryby był od Urzędu Sędziowskiego odsądzony przez Wyrok Sądu Naywyższey Instancyi. 4to. Na Posłów i Deputatów na Trybunał nie będzie wolno obierać więcey, iak dwie Osoby z iednego całkowitego Składu Sądowego, to iest: iednego na Posła, i iednego na Deputata. 5to. Sprawowanie dotąd Urzędu wykonawczego *Officium executivum* zwanego, ma bydź liczone przy Elekcyi Sędziów Ziemiańskich za odbycie Funkcyi publiczney.

4to. Również przy Elekcyi Sędziów Ziemiańskich, zachowane mieć chcemy Przepisy Prawa o Seymikach w Artykule VIII. co do sposobu podawania się na Kandydatów: w Artykule X. co do Rugów tychże Kandydatów; w Artykułach XII. i XIII. co do sposobu, oraz porządku Elekcyi i Wotów sekretnych.

5to. Sędzia obrany nie będzie potrzebował Przywileiu dotąd zwyczaynego, ale na mieyscu Przywileiu, odbierze *Laudum* Seymikowe, które służyć mu będzie za powód Elekcyi iego; Sędziowie obrani wykonaią nieodwłocznie w mieyscu Elekcyi Przysięgę, na Rotę Prawem przepisaną.

6to. Każdy Sędzia może w przeciągu lat czterech urzędowania swego złożyć swóy Urząd Sędziowski, z tym iednak warunkiem, aby sześcią Niedzielami przed następuiącemi Seymikami zapisał w Aktach Ziemiańskich złożenie Urzędu swego Sędziowskiego, dopóki iednak nowy na mieysce iego Sędzia wybrany nie będzie, obowiązki Urzędu swego Sędziowskiego pełnić winien.

7mo. Gdyby w przeciągu czteroletniego Urzędowania Sędziowskiego umarł który Sędzia, został Senatorem, Ministrem, Kommissarzem Rządowym, lub postąpił na wyższy iaki Urząd czynny, albo wszedł w aktualną Służbę Woyskową, wtedy na mieysce iego inny obrany bydź ma na pierwszych następuiących Seymikach.

ARTYKUŁ III.

O Władzy Sądu Ziemiańskiego.

1mo. Sądy te Ziemiańskie, będą Sądami Pierwszey Instancyi, zawsze gotowemi; od tych Sądów iść będzie podług przepisów Prawa, Appellacya do Trybunałów Głównych, *respective* każdey Prowincyi.

2do. Sądy te Ziemiańskie Pierwszey Instancyi, będą Sądami na te wszystkie Sprawy, które dotąd do Sądów Ziemiańskich, i Grodzkich należały.

ARTYKUŁ IV.

O Obowiązkach Sądu i Sędziów Ziemiańskich.

1mo. Sądów Ziemiańskich trzy będą Kadencye. 1wsza: Od Dnia 1go Kwietnia, do Dnia ostatniego Czerwca *inclusivè*. 2ga: Od Dnia 1go Października, do Dnia ostatniego Grudnia *inclusivè*. 3cia: Od Dnia 1go Stycznia, do Dnia ostatniego Marca *inclusivè*; każda z tych Kadencyi zaczynaiąc się od Dnia sobie oznaczonego, choćby nawet w Dzień Świąteczny, trwać będzie bez przerwy do Dnia ostatniego tymże Prawem naznaczonego. Gdyby iednak Sprawy na iedną Kadencyą przypadaiące wszystkie odsądzone zostały, wtedy wolno będzie Sędziom teyże Kadencyi roziechać się nie inaczey iednak, iak pod warunkiem niżey opisanym.

2do. Na odpoczynek Sądowy naznączamy w każdym Roku Miesięcy trzy, to iest: Lipiec, Sierpień, i Wrzesień.

3tio. Sędziowie obrani ziechawszy na rozpoczęcie Sądów dnia 1. Kwietnia podzielą się na dwa Kompleta, tak, ażeby piąciu Sędziów do iedney Kadencyi przywiązanych było; rozkład takowy Osób na Kadencye zrobią Sędziowie między sobą iednomyślnością, albo większością Wotów sekretnych, i w Protokule Sądowym zapiszą.

4to. Sędzia z drugiego Kompletu, nie będzie mógł w czasie nie swoiey Kadencyi, ani zasiadać, ani decydować w Sądzie, ani w Izbie Sądowey w czasie namowy znaydować się. Sędzia w czasie Kadencyi, nawet do którey iest wyznaczonym, należeć nie może do Decyzyi tey Sprawy, w którey przytomnym nie był na obustronnym wywodzie.

5to. Komplet do sądzenia naymnieyszy będzie z Osób trzech.

6to. Prezydować będzie ten z Sędziów aktualny Komplet składaiących, który iest pierwszym z porządku Elekcyi w *Laudum* zapisany.

7mo. Sędzia aktualny Komplet składaiący, nie może bydź z mieysca ruszany, czyli od sądzenia Sprawy iakiey wyłączany, tylko w przypadkach: *1mo.* W swoiey własney Sprawie będąc Stroną czyniącą, bądź Powodową, bądź Odwodową. *2do.* Będąc od drugiey Strony pociągnioną, a Wyrokiem Sądu do tey Sprawy połączoną. *3tio.* W Sprawach Rodziców, Braci rodzonych, i Dzieci.

8vo. Gdy z porządku wołanych Wpisów przypadać będzie Sprawa, przez którą Sędziowie aktualny Komplet składaiący, byliby w Sprawę zaięci, tak, że Komplet aktualny Sądowy nie byłby dostateczny, wtedy Sąd przy Aktoracie takowym zapisawszy świadectwo, iż w tey Sprawie Kompletu Sądowego nie było, a dalsze następuiące Wpisy wołać i sądzić ma. Za złożeniem zaś Kompletu, Aktorat z powyższym świadectwem zostawiony, wołać i sądzić powinien przed innemi wszystkiemi Sprawami. Jeżeliby zaś Sędziowie cały Sąd Ziemiański składaiący, byli zaięci do Sprawy iakiey, tak, iżby ciż Sędziowie w któreykolwiek kadencyi, Kompletu Prawem przepisanego, składać nie mogli, i dla tey przyczyny Sprawa takowa nie mogłaby bydź sądzoną, na ów czas Sprawa takowa odesłana bydź powinna do Trybunału *respectivè* swoiey Prowincyi, *pro determinatione fori.*

9no. Kondemnata otrzymana na Sędziu w czasie Sędziowskiey Funkcyi iego, byleby nie była w Kryminalney Sprawie, tamować nie będzie Sędziemu sprawowania Urzędu iego Sędziowskiego.

10mo. Każda Decyzya Sądu iednomyślnością, albo większością zdań stanowiona będzie; w przypadku równości zdań, Sędziowie aktualny Komplet składaiący, ciągnąć będą losy, a który z nich weźmie los do Decyzyi, ten równość zdań rozwiąże.

11mo. Sąd Ziemiański mieć będzie osobny Protokuł rozpisowy, w którym Sędziowie zdania swoie przeciwne większości, zapisywać powinni z podpisem ręki własney, a to na teyże samey Sessyi, i nie wychodząc z Izby Sądowey. Rozpis iednak takowy nie ma nic ubliżać Wyrokowi Sądu większością zdań zapadłemu.

12mo. Zaden Sędzia w czasie Ustępu, czyli namowy, wychodzić z Izby Sądowey nie ma, dopóki Dekret promulgowany nie będzie; nikt w czasie teyże namowy znaydować się w Izbie Sądowey nie będzie mógł, tylko same Osoby Sądowe aktualny Komplet składaiące; tudzież Pisarz Sądowy, lub mieysce iego zastępuiący.

13tio. Sessye Sądowe będą tylko raz na dzień, od godziny ósmey ranney, do godziny pierwszey z południa. Dnie wolne od Sessyi będą Niedziele i Swięta, także dnie w czasie odbywaiących się Seymików, i trzy dni po Seymikach, a to w mieyscu, gdzie się Seymiki odbywaią. Waruiemy iednak, iż tak oznaczone dnie i godziny wolne od Sessyi Sądowych przerywać nie maią raz rozpoczętey namowy.

14to. W inne zaś dnie, każdy Sędzia obowiązany będzie przychodzić punktualnie na Sessye Sądowe o godzinie Prawem wyższym oznaczoney, i na teyże Sessyi aż do skończenia iey znaydować się. I dla tego mieć chcemy, ażeby przytomność każdego Sędziego, tak co do dnia Sessyi, iako też i iey godziny wiernie zapisywaną była. Na zrywaiących Komplet rygor Prawa rozciągamy, nieprzytomność zaś Sędziego zrywaiącego Komplet, z przyczyny choroby, ma bydź przez tegoż Sędziego zaprzysiężoną.

15to.

15*to*. Gdyby w czasie Kadencyi Sądów, kiedy Sędziowie po odsądzeniu Spraw wszystkich na tę Kadencyą przypadaiących roziadą się, zdarzyła się Sprawa iaka, bądź Cywilna, bądź Kryminalna, wtedy Pisarza Aktowego obowiązkiem będzie, uwiadomić Sędziów do teyże Kadencyi należących, o potrzebie ziechania się ich, którzy to Sędziowie za odebraniem uwiadomienia takowego, obowiązani będą ziechać się natychmiast do mieysca Sądom ich przeznaczonego, i Sprawę przypadaiącą bez odwłoki sądzić. Gdyby zaś w czasie Miesięcy do odpoczynku sądowego, podług Punktu drugiego tegoż Artykułu, zdarzyła się Sprawa iaka Kryminalna, wtedy Pisarza Aktowego obowiązkiem będzie uwiadomić Sędziów następuiący Komplet składaiących, którzy odebrawszy takie uwiadomienie, zaraz ziechać, i Sprawę takową bez odwłoki sądzić powinni.

16*to*. Każdy Sąd Ziemiański kończący Kadencyą swoię, przesyłać będzie Rapport do Króla przez Ministra Pieczęci w Straży, o Regestrach i Sprawach odsądzonych, oraz do sądzenia zostaiących, nie wymieniaiąc iednak Osób w Sprawy wchodzących, tudzież Rapporta o przytomności Sędziów i zachowaniu Kompletu, takowe Rapporta Sąd każe wciągać do Ksiąg Sądowych.

17*mo*. Ciż Sędziowie Ziemiańscy, *respective* Prowincyi, będą sprawować Urząd wykonawczy, dotąd *Officium executivum* zwany, będą exekwować Dekreta Trybunalskie, i innych wszystkich Juryzdykcyi, będą mocni exekwować Dekreta Sądów Ziemiańskich, choćby innego Woiewództwa, Ziemi, lub Powiatu, Tradycye na mocy Dekretów wszelkich Juryzdykcyi czynić może Sędzia którego kolwiek Woiewództwa, Ziemi, lub Powiatu, *respective* Prowincyi.

18*vo*. Sędziowie Dekreta exekwuiący, nie maią nic więcey od Stron wymagać nad to, co w urządzeniu około tego dla nich wyznaczone będzie.

19*no*. Chociażby który z Sędziów na drugię cztery lata nie był znowu obrany, iednakże wykonywać mocen będzie te Dekreta, na wykonanie których w czasie funkcyi swoiey Sędziowskiey, z którego kolwiek Sądu był wyznaczonym.

20*mo*. Każdy Sąd Ziemiański mieć będzie Pieczęć z Herbem swego Woiewództwa, Ziemi lub Powiatu, z napisem: Pieczęć Woiewództwa, Ziemi lub Powiatu N.

ARTYKUŁ V.

O Wyborzę Pisarza Sądu Ziemiańskiego i iego obowiązkach.

1*mo*. Każdy Sąd Ziemiański mieć będzie Pisarza swego, ten Pisarz obierany będzie na lat Siedm, przez cały przytomny skład Sądowy iednomyślnością, albo większością wotów sekretnych; Kondycye do wyboru na Pisarza Sądów Ziemiańskich, maią bydź zachowane też same, które są przepisane w Prawie o Seymikach, pod Artykułem VI. i VII. do wszystkich Urzędów Elekcyinych.

2*do*. Obowiązki Pisarza są następuiące: 1. Zasiadać w Sądzie, lecz *sine voce decisiva*, Zapisywać przytomność Sędziów, tak co do dnia, iak też i godziny Sessyi Sądowych. 3. Protokuły Sądowe i Regestra ustrzymywać, Dekreta w Polskim języku pisać, i napisane z rozkazu Sądu czytać, i te żądaiącey Stronie wydawać. 4. Wpisy przyimować, te zaraz, skoro przez Stronę za okazaniem Relacyi Pozwów podane będą, do Regestrów wpisywać. 5. Tranzakcye Wieczyste przed Sądem przyznawane do Xiąg wciągać.

3*tio*. Pisarz zawsze przytomnym na Sądach bydź powinien, wyiąwszy, gdyby z przyczyny nieuchronney potrzeby za pozwoleniem Sądu, był oddalony, lub w przypadku choroby, a wtedy Sąd wyznaczy tymczasowego Zastępcę iego, który na rotę Pisarza ma przysiądz.

4*to*. Pisarz ten, nie będzie mógł odmówić Stronie żądaiącey Extraktu, bądź Dekretu, bądź iakowey sentencyi w Sprawie zapadłey, i nie może należeć do exekucyi żadnych Dekretów.

5*to*. Pisarz ten będzie pod Zwierzchnim rządem Sądu, którego iest Pisarzem; tenże Sąd może go odsądzić od funkcyi, za niedopeł-

nienie obowiązków iego Prawem przepisanych, wszakże z wolną Appellacyą do Trybunału; w przypadku iednak Sądu takiego na Pisarza, Komplet aktualny Sądowy obwieścić winien wszystkich Sędziów, do całkowitego Składu Sądu Ziemiańskiego należących, a za ziechaniem się Sędziów w Komplecie naymniey pięciu Osób przystąpi do sądzenia Sprawy takowey.

6to. Gdyby Pisarz umarł, był odsądzony, zrzekł się przed Sądem funkcyi swoiey, albo na wyższy Urząd postąpił, wtedy Komplet aktualny Sądowy ostrzeże wszystkich Sędziów do całkowitego składu Sądu Ziemiańskiego należących, i po takowym ostrzeżeniu za ziechaniem się Sędziów, w Komplecie naymniey pięciu Osób, óbierze innego na mieysce iego do czasu nowey Elekcyi, co lat siedm z mocy Prawa tego przypadaiącey.

ARTYKUŁ VI.

O wyborze Pisarza Aktowego i iego obowiązkach.

1mo. Każdy Sąd Ziemiański mieć będzie Pisarza Aktowego, Pisarz ten obrany będzie na Seymikach Deputackich. Kondycye Elekcyi iego są też same, które są przepisane w Prawie o Seymikach, pod Artykułami VI. i VII. do wszystkich Urzędów Elekcyinych.

2do. Pisarz ten będzie pod zwierzchnim dozorem Sądu: mieć ma potrzebnych dla pomocy sobie przysięgłych Regentów i Kancellarzystów, za których będzie Sądowi w odpowiedzi.

3tio. Urząd Pisarza tego będzie dożywotni, i na iego mieysce inny obrany bydź nie może, tylko po śmierci, postąpieniu, odstąpieniu, lub odsądzeniu za przewinienie; nie może iednak Pisarz ten postąpić, ani odstąpić, dopóki nie uczyni sprawy z Urzędowania swego, nie zda w całości Archiwum, i od Sądu Ziemiańskiego zakwitowanym nie będzie.

4to. Pisarz ten nie będzie mógł odstąpić od swego Urzędu, tylko sześcią Niedzielami przed następuiącemi Seymikami, a to przez óświadczenie Sądowi Ziemiańskiemu na piśmie podane, które to oświadczenie w Protokuł Sądowy wciągnione bydź powinno.

5to. W przypadku śmierci Pisarza Aktowego, lub odsądzenia iego przed przypadnieniem Seymików, Sąd Ziemiański ma obrać tymczasowego Pisarza z Regentów iego, który obowiązki do Urzędu iego przywiązane sprawować będzie powinien, dopóki nowy Pisarz na następuiących Seymikach obrany nie będzie.

6to. Pisarza Aktowego szczególnym obowiązkiem będzie: 1. Mieć w pilnym dozorze Archiwa i Kancellarye. 2. Aktykacye, Przyznania i Suscepty w Polskim ięzyku przyimować, tudzież i Tranzakcye wszelkie, w czasie nieprzytomności Sądu. 3. Extrakty wydawać. 4. Xięgi w nayleprzym porządku utrzymywać. 5. Mieć zwierzchni dozor nad Regentami i Kancellarzystami, zgoła co tylko do beśpieczeństwa i porządnego utrzymania Archiwum Ziemiańskiego należy, i co szczególnieyszym Prawem przepisano mu będzie, to wszystko dopełnić obowiązkiem będzie Pisarza Aktowego.

7mo. Pisarz Aktowy na Seymikach obrany, obeymie zaraz pod rząd swóy Archiwa, tak Ziemskie, iako też Archiwa do Kancellaryi Grodzkiey dotąd należące. Każdy zdaiący Archiwum Pisarzowi temu, powinien mu podać dokładny Regestr spisanych Xiąg, Pisarz przyimuiący Archiwum, zweryfikuie Regestr takowy, zweryfikowany podpisze własną ręką, sposobem Rewersu i do Oblaty poda; gdy tym sposobem obeymie Archiwum, poda Sądowi całkowity Regestr Xiąg przyiętych, a Sąd wyznaczy z grona swoiego Osoby w liczbie, iaką za potrzebną uzna, do zweryfikowania takowego Regestru, po zweryfikowaniu zaś dokładnym, Regestr cały podpisze, i do Oblaty podać każe. Sądu zaś obowiązkiem szczególnym odtąd będzie, przy końcu każdey Kadencyi rewidować Protokuły zapisywanych Tranzakcyi przez czas Kadencyi, i takowe Protokuły zasummowawszy, podpisywać.

ARTY-

ARTYKUŁ VII.

O wyborze i obowiązkach Instygatora Sądów Ziemiańskich.

1mo. Każdy Sąd Ziemiański mieć będzie Instygatora, którego sam iednomyślnością, albo większością zdań obierze.

2do. Obowiązkiem Instygatora będzie, czynić w Imieniu i z rozkazu Sądu, w Sprawach bespieczeństwa Sądu, i w Sprawach Kryminalnych, choćby Delatora nie było, i to wszystko dopełnić, co mu teżże Sąd w obowiązkach iego przepisze.

ARTYKUŁ VIII.

O Ustanowieniu Woźnych.

1mo. Sąd każdy Ziemiański będzie miał dwóch Woźnych, których sam iednomyślnością, albo większością wotów obierze. Gdyby który Obywatel żądał u Sądu ustanowienia Woźnego iakiego, Sąd mocen będzie to uczynić, a po uczynionym dokładnym examinie osoby na Urząd Woźnego przez Obywatela zaleconey, i wysłuchaniu Prawem przepisaney iemu Przysięgi, wyda mu Autentyczny Instrument.

2do. Woźni mogą bydź iakiey kolwiek Kondycyi, byle byli Ludźmi dobrey Wiary, nie podpadali żadnemu zarzutowi karę kryminalną za sobą ciągnącemu, i umieli czytać i pisać. Woźni zaś dotąd iuż kreowani, przy pełnieniu obowiązków swoich zachowują się.

3tio. Powinnością Woźnego będzie, dopełniac te wszystkie obowiązki, które Prawa szczególne Urzędowi iego przepisuią.

ARTYKUŁ IX.

Rota Przysięgi Sędziego.

» Ja N. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Tróycy Swię-
» tey Jedynemu, iż obrany na Urząd Sędziego, spory między Stronami
» do Sądu przychodzące, według Prawa pisanego, i według dowodów
» w Sądzie złożonych, a nie według wiadomości swoiey, nic nie przy-
» daiąc, ani uymuiąc, sprawiedliwie sądzić będę, żadney Stronie w spo-
» rach Sądowych będącey, rady dawać nie będę, darów żadnych i obie-
» tnic, ani przez siebie, ani przez inne osoby od Stron sądzących się,
» pod żadnym pozorem, ani przed Sprawą, ani w czasie Sprawy, ani
» po Sprawie nie przyimę, sekretu Izby nie wydam, w wykonywaniu
» Dekretów i innych Sądowych Wyroków, podług Prawa i przepisu tych-
» że Dekretów i Wyroków, zachowam się, zapłatą od takowych obo-
» wiązków taką tylko kontentować się będę, iaka przez Prawo iest usta-
» nowiona, większey ani wymagaiąc, ani dobrowolnie ofiarowaney przyi-
» muiąc, i w całym ciągu Urzędowania moiego, pilnuiąc we wszystkim
» Prawa, Boga maiąc przed oczyma, podług sumnienia mego, niczym
» nie uwodząc się, zdanie moie w każdey sprawie dawać będę; tak mi
Panie Boże dopomoż i niewinna Syna iego Męka.

Rota Przysięgi Pisarza Sądowego.

» Ja N. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Tróycy Swię-
» tey iedynemu, iako obowiązków Urzędu mego ninieyszym Prawem
» opisanych, ściśle dopełniać będę, i wszystkie Stron spory, wniesienia
» i dowody pilnie zważać i w nich podług Prawa pisanego i dowodów
» w Sądzie złożonych doradzać, wszystkie Rezolucye Sądowe, tak, iak
» z iednomyślności lub większości zdań wypadną, w Protokuł wciągać,
» podług nich Dekreta układać, Wpisy podług Prawa przyimować bę-
» dę, sekretu Izby nie wydam, żadney Stronie prawuiącey się rady
» dawać nie będę, zgoła w całym Urzędowaniu moim samego Boga
» przed oczyma maiąc, Prawa i przepisy iego za prawidło mieć będę,
» tak mi Panie Boże dopomoż i niewinna Syna Jego Męka.

Rota Przysięgi Pisarza Aktowego.

» Ja N. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Tróycy Swię-
» tey Jedynemu, iako powinności Urzędu mego ninieyszym Prawem
» przepisanych, wiernie i pilnie dopełniać będę, wszystkie zlecenia od
» Sądu mnie dane, uskutecznię, i onym posłusznym będę, nad wyzna-
» czoną Prawem opłatę, większey wyciągać, ani dobrowolnie nawet ofia-
» rowaney przyimować nie będę, i w całym Urzędowaniu, Prawo i
» przepisy iego za prawidło mieć będę, co wszystko obowiązuię się do-
» pełnić, pod odpowiedzią z osoby i maiątku mego, tak mi Panie Boże
» dopomoż i niewinna Syna Jego Męka.

Rota Przysięgi Instygatora Sądu.

» Ja N. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Tróycy Swię-
» tey Jedynemu, iako Sądowi we wszystkich nakazach do mnie ściąga-
» iących się, posłuszny będę, też nakazy i rezolucye Sądowe dopełnię
» i uskutecznię, oraz wszelkie obowiązki ninieyszym Prawem dla mnie
» przepisane, wykonywać iak nayściśley będę, tak mi Panie Boże do-
» pomoż i niewinna Syna Jego Męka.

Rota Przysięgi Woźnych.

» Ja N. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Tróycy Swię-
» tey Jedynemu, iako Sądowi we wszystkich iego rozkazach do mnie
» ściągaiących się posłuszny będę, też rozkazy i rezolucye Sądowe,
» mnie do położenia, lub oznaymienia Stronom zlecone, tymże Stronom
» oddawać, i do nayblizszey ich wiadomości, iaka tylko z mey strony
» dopełniona bydź może, donosić, oraz zeznania położonych i oznay-
» mionych, naywierniey, bez żadney przewłoki czynić, opłaty większey
» nad wyznaczoną Prawem od Stron wymagać nie będę, zgoła wszystkie
» powinności nineyszym Prawem przepisane, nayściśley dopełniać, pod
» odpowiedzią Sądowi z osoby i maiątku mego obowięzuię się, tak
» mi Panie Boże dopomoż i niewinna Syna Jego Męka.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapiecha General Art: Lit: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Lit.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Chełmski i Lubelski, wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytuc. Kazimierz Konst: Plater Kaszt: Głu Trockiego Deputowany z Senatu W. X. Litt: Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Tomasz Wawrzecki Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobr: Deputt: z Prowincyi Wielk: Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem, Originale ejusdem offerenti eidem, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

HERMAN mpr.

Legit Kaniewski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Decima Mensis Januarii, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Secundo.

AD Officium Actaque praesentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacrae Regiae Maiestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confaederationis Generalis Regni Secretarius Eidem Officio Actisque Jllius Constitutionem infrascriptam obtulit & ad ingrossandum in Acta praesentia porrexit tenoris talis:

Deklaracya o Sądach Ziemiańskich w Prowincyach Koronnych.

MY KROL, wraz z Skonfederowanemi Rzeczypospolitey STANAMI, deklaruiemy, niżeli Ordynacya i Proces Sądowy *per Codicem Juris Civilis & Criminalis*, ustanowione będą, Sądy Ziemiańskie po wyborze swym na Seymikach wedle przepisu Prawa zapadłego nastąpić mianym rozpocząwszy w czasie, i mieyscach iuż oznaczonych, swą Jurysdykcyą, tym czasem wedle Ordynacyi dawnemi prawami przepisaney, tak, iak dotąd Sądy Ziemskie i Grodzkie rządziły się, co do Wpisów, Kondemnat, Dekretów, i Exekucyi Processu, sprawować się maią; co zaś do postępowania Sądowniczego następuiący ma być zachowany przepis.

1mo. Pozwy wychodzić będą z terminem czteroniedzielnym, rachuiąc od Zeznania przed przypadaiącą Sprawą,

2do. Zapozwy rekonwencyonalne, byle w iedneyże Sprawie, choćby naypóźniey wydane, legalność mieć będą.

3tio. Cały Process i Tranzakcye w Polskim ięzyku czynione bydź maią, a Akt Sądowy codziennie zapisywany będzie.

4to. Opłata Kondemnat i Processu będzie taka, iaka dotąd była w Ziemstwie z Redukcyą oney na Złote Polskie.

5to. Stan Sprawy, czyli Jndukty Stron, na nie Repliki, Konkluzye, tudzież Summaryusze, na pismie Sądowi podawane będą, przez same Strony, lub ich Plenipotentów.

6to. Wpisy w Regestrach Ziemskich, i Grodzkich, gdzie zaległe znaydnią się, do iednych Regestrów porządkiem lat, i Kadencyi wpisywane, i przez nowy Sąd podpisane będą.

7mo. Sprawy, w iakim porządku w Regestra są wpisane, w takim do sądzenia brane będą.

8vo. Na iakim stopniu stanął Process, w Grodzie, lub Ziemstwie, od takiego w nowym Ziemiańskim Sądzie z Pozwów, iakie wydane, lub przez Sąd zachowane były, rozpoczęty być powinien.

9no. Regestra Sądowe te będą, 1. Regestr Ordynaryiny dla wszystkich Spraw, 2. Regestr Taktowy wraz z Expulsyinym, dla Spraw Cywilnych, Uczynkówych, i Expulsyinych, 3. Regestr Kryminalny dla Spraw Kryminalnych i o bespieczeństwo zgwałcone Sądu, lub Osób w Sądzie siedzących. 4. Regestr *Executionum Processûs.* 5. Regestr *Pœnalium.*

10mo Nayprzód sądzić się będzie Regestr Kryminalny, i żadne inne Regestra i Sprawy przed nim brane bydź nie mogą. 2. Regestr ta-

ktowy Spraw Cywilnych, uczynkowych z Expulsyinemi, aż do odsądzenia ich. 3. Regestr Ordynaryiny, który zawsze ustaie, gdy się wydarza Sprawa Kryminalna, lub uczynkowa. 4. Regestr *Executionum* i *Pœnalium* w każdym ostatnim Dniu Sądowym, każdego Tygodnia brany będzie, choćby iaka Sprawa nie była dokończona.

11mo. Exekucya Dekretów Trybunalskich, tudzież Ziemskich i Grodzkich dotąd zapadłych, i do czasu tylko nowych Sędziów wybrania zapaść maiących, przez exystuiące dotąd Urzędy tak Ziemskie, iako i Grodzkie odbywana bydź ma; po wyborze zaś nowych Sędziów i ich przysiędze, iuż tylko Ciż nowo obrani Sędziowie exekwować będą.

12mo. W wszelkich Sprawach z Kondescensyi, tak z Trybunałów, iako i Sądów Ziemiańskich przychodzących, ma służyć i dla Prowincyów Koronnych Prawo, Tysiąc, Siedmset Ośmdziesiąt Czwartego Titulo: *Process Sądowy w Wielkim Xięstwie Litewskim*: i podług Artykułu VII. tegoż Prawa Titulo: *Inkwizycye*, *Kalkulacye*, *Weryfikacye*, zupełnie zachowane bydź powinno.

13tio. W Sprawach *Juris*, prócz *simplicis debiti* na iedney Kadencyi raz tylko w iedney Sprawie Stronom przychodzić wolno będzie.

14to. Strony Powodowe, na którą Kadencyą zapozwą, w czasie teyże Kadencyi naydaley do Niedziel dwóch wpisy z swych Pozwów zrobić, pod upadkiem takowych Terminów będą obowiązane.

15to. Które Woiewództwa, Ziemie, lub Powiaty życzyłyby sobie powiększyć, lub w mieyscach osobnych, prócz wyżey wyrażonych, oddzielny Sąd Ziemiański oznaczyć, albo na inne mieysca przenieść, czyli Alternatę sądzenia ustanowić, albo ustanowioną odmienić, to wszystko mocni będą Obywatele na naypierwszych Seymikach, dla swey dogodności, co do Ziem, lub Powiatów, iednomyślnie, albo większością Głosów ułożyć, i takowy układ do potwierdzenia Seymowi przez Posłów swych podać.

16to. Posłowie i Kommissarze Cywilno-Woyskowi, Funkcye swoie aktualnie odbywaiący, na Sędziów Ziemiańskich, Lustratorów i Kommissarzy do rozgraniczenia wybierani bydź mogą.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Helmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Kazimierz Konst Plater Kasztelan Głu: Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Tomasz Wawrzecki Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobr: Deput: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione est extraditum.

H E R M A N *mp.*

Lectum per Głębocki

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Decima Mensis Januarij, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Secundo.

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitenealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Maiestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius Eidem Officio Actisque Illius Constitutionem infrascriptam obtulit & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis:

DEKLARACYA

O SĄDACH ZIEMIANSKICH w WIELKIM XIĘSTWIE LITEWSKIM.

OPisawszy Prawem osobnym skład Sądów Ziemiańskich, niżeli *in Codice* Spraw Cywilnych i Kryminalnych, według Prawa na teraźnieyszym Seymie ustanowionego, widzieć będziemy przepisane temuż Sądowi reguły, i prawidła; Tymczasem dla wszystkich Sądów Ziemiańskich w Wielkim Xięstwie Litewskim do pewnego postępowania Ordynacyą ustanawiamy następuiącą.

1mo. Każdy Sąd Ziemiański do sądzenia Spraw swoiey Jurysdykcyi podległych mieć będzie cztery Regestra: *Pierwszy* Cywilny. *Drugi* Summaryiny *Trzeci* Taktowy Ordynaryiny. *Czwarty* Taktowy Extraordynaryiny.

Do Regestru Cywilnego, będą należeć te wszystkie Sprawy, które dotąd po Ziemstwach i Grodach z opisu Prawa mieściły się w Regestrze Ordynaryinym.

Do Regestru Summaryinego wpisywane będą Sprawy, które także według nauki Prawa tak w Ziemstwach, iako też w Grodach sądzone były z tegoż Regestru.

Do Regestru Taktowego Ordynaryinego, należeć będą Sprawy. 1mo. O zgwałcenie bespieczeństwa Sądu i wszystkich Osób na Sądy Ziemiańskie przybyłych, nie inaczey iednak, tylko gdyby to zgwałcenie zdarzyło się w Mieście, w którym trwa Juryzdykcya. 2do. O przestępstwa na Seymikach, które Prawo teraźnieyszego Seymu Sądom Ziemskim rozpoznawać kazało. 3tio. Z Officyalistami Sądowemi, z któremi Sąd zleci Instygatorowi swoiemu o przestępstwa *in Officio* Prawem postępować. 4to. Z Palestrantami, Plenipotentami i Woźnemi według Prawa Roku 1784. ieżliby tych Strony o zdradę i niepilność skarżyły. 5to. Sprawy Urzędników exekwuiących

cych Dekreta, ieżliby ci podczas exekucyi lub expedyowania Aktów osobiście pokrzywdzonemi zostali. 6to. Sprawy nakoniec te wszystkie, które dotąd z Regestru *incarceratorum* sądzić się mogły,

Do Regestru Extraordinaryinego Taktowego, nie inne będą należeć Sprawy, tylko *pure* kryminalne z popełnionego zabóystwa wynikłe, gdziekolwiek w okręgu i granicach Juryzdykcyi Sądu Ziemiańskiego zdarzone, bez podciągania iednak spraw dyfferencyinych, i innych wszelkich, które do osobnych Regestrów należą.

2do. Wołanie tych Regestrów chcemy mieć taką koleią:

Regestr Cywilny, porządkiem wpisów aż do odsądzenia sprawy oczewistey.

Potym Regestr Summaryiny, także porządkiem aż do przywołania wpisów iedney Kadencyi Sądowey.

Regestr Taktowy Ordynaryiny, wołać się może zawsze *in tractu* Spraw, z pierwszych dwoch Regestrów sądzących się; bardziey iednak i koniecznie wołać się porządkiem wpisów powinien, podczas Sprawy oczewistey z Regestru Cywilnego, lub Summaryinego przypadłey.

Regestr Extraordynaryiny Taktowy, chcemy mieć wołany w każdym czasie, i podczas każdey sprawy z któregokolwiek Regestru zawołancy, zaraz skoro tylko będzie w tym Regestrze wpisany Aktorat, z którego Sąd nie pierwey do sądzenia Spraw drugich zwracać się będzie, tylko po odsądzeniu wszystkich Spraw w tym Regestrze znayduiących się. Do tego samego Regestru będą wpisywane Sprawy Kryminalne o *Zabóystwa* w czasie niebytności Kadencyów zdarzone, na których Sądzenie winien będzie Urząd zieżdżać według Prawa o Sądzie Ziemiańskim zaszłego.

3tio. Tak do Regestru Cywilnego, iako też Summaryinego, może bydź *ex identitate* łączona każda Sprawa, bądź to z Regestru Ordynaryinego Taktowego, bądź to z Extraordynaryinego; lecz przeciwnie nigdy z *dwoch pierwszych* i pod żadnym pretextem łączona bydź nie może sprawa, do sprawy z Regestru Taktowego Ordynaryinego i Extraordynaryinego sądzącey się, pod nieważnością Dekretów; i pod karą na Stronę i Palestranta w Konstytucyi Roku 1784. opisaną.

4to. Wpisywanie Aktoratów, do Regestrów ninieyszą Deklaracyą ustanowionych, ma następować za poprzedzaiącemi według Prawa pozwami, w tym Sądzie Ziemiańskim, do którego Juryzdykcyi będą sprawy podlegać; wpisane zaś *incompetenter* będą ściągać na stronę karę ewokacyi i *nullitatem* zyskanych *in Contumaciam* wyroków.

5to. Sposób wydawania i zeznawania Pozwów niemniey termin za niemi rozprawy zachowuie się ten sam, iaki dotąd do każdego gatunku spraw był opisany przez Prawa. Co się iednak tycze spraw *pure* Kryminalnych do Regestru *Extraordynaryinego Taktowego* przynależących, w tych termin do rozprawy, od podania pozwu naznacza się za dwie Niedziele.

6to. Sprawy, które po ustaniu Juryzdykcyi Grodowey do Ziemiańskiego teraz przechodzą Sądu, *niemniey i te*, które w nowych Powiatach podpadać będą, uformowanym w nich nowym Sądom Ziemiańkim. *Nakoniec i te*, które w swoich dawnych Powiatach zostaną, a z przeszłych Regostrów za nowemi pozwami przeniosą się do Regestrów teraz ustanawiaiących się, maią bydź zachowane w tym samym stopniu Litispendencyi, w iakim są dotąd.

7mo. Dylacye w sprawach według rodzaiu, stopnie kondemnowania i sposob tychże Kondemnat znoszenia, także według spraw rodzaiu, exekwowanie Dekretów oczewistych i kontumacyinych, expedyowanie Aktów Jnkwicycyi, kalkulacyi weryfikacyi, tudzież Aktów

Taxy

Taxy i exdywizyi, poddawanie do tychże Aktów przez Strony Urzędników, i sposób ich wyznaczania przez Juryzdykcye, obrządek zyskiwania Pomocy Woyskowey za Dekretami, za któremi Exekucye, Tradycye, i inne Akta na gruncie następpować powinne, Pisanie Dekretów, tak Dylacyinych, iako też oczewistych, niemniey Kontumacyinych, z wyrażeniem obecności na sprawie samych Stron, lubPlenipotentów do pilnowania tychże spraw zlecenie maiących, sposób zakładania appellacyów i wolność ich dopuszczania, według spraw gatunku, przyznawanie i Aktykacya tak pod czas Sądów, iako też i w czasie nie bytności Sądów; nakoniec sposób *in principali* rozwiązywania sporow wszelkich tam *in causis Juris, quam facti*, maią bydź zachowane i stosowane do poprzedzaiących Praw Prowincyi W. Xięstwa Litewskiego dopóty, póki *Codex* spisany i za Prawo przyięty nie będzie.

8vo. Sprawy z Trybunałów wysłane, maią się kończyć w tym Sądzie Ziemiańskim, do którego Remissa zaszła; te zaś, które były z Trybunałów wysłane do Grodu, maią bydź podobnież rozsądzane w Sądzie Ziemiańskim tego Województwa, lub Powiatu, do którego wprzódy Grodu odesłanemi były.

9no. Obywatele tych Województw i Powiatów, które się rozdzieliły na tym Seymie, lubo z possessyów swoich podlegać będą tey Juryzdykcyi Sądu Ziemiańskiego, pod którą według oddziału będą sytuowane ich Possessye, mogą iednak wszelkie swoie Tranzakcye przyznawać, aktykować, Manifesta zanosić, w ktorymkolwiek Sądzie Ziemiańskim, tych rozdzielonych Powiatów, z warunkiem wszakże, aby Tranzakcye, ile wieczyste, według dawnych Praw, tam były przeniesione, gdzie leżą te Dobra, na które Tranzakcye służą tudzież, aby intrommissye wszelkie tam się zeznawały podobnież, gdzie, Dobra położenie swe maią.

10mo. Dochody Sądom Ziemiańskim i Sędziom, niemniey Kancellaryi, zostawuiemy te same, iakie według Praw dawnych należały Ziemstwom, a to dopóty, nim się te przez osobną usawę opiszą.

11mo. Zachowuiąc wzgląd dla Urzędników dawnych, przeszły Sąd Ziemski składaiących, ktorzy po obraniu siebie przez Obywatelów, byli też zaszczyceni Przywileiem od Nas KROLA do sprawowania swych Urzędów *ad vitæ tempora, aut ad ascensum*, tych przeto w Sądzie Ziemiańskim, w iakim *immediate* siedzieli, na pierwsze lat cztery przy Urzędzie Sędziów Ziemiańskich zostawuiemy, między temi, oraz i przeszłych Pisarzów Ziemskich, nie iuż przy Urzędzie Pisarstwa, lecz *circa Activitatem* Sędziów Ziemiańskich zachowuiemy. Do nich przeto Obywatele dobiorą na Seymikach tyle Osób, ile do kompletowania zupełnego Sądu, według Prawa teraźnieyszego wymagać będzie potrzeba; Po skończonych zaś tych czterech latach, choćby z nich ktorzy obranemi nadal na Sędziów Ziemiańskich nie byli, iednak przy tytule i Urzędzie Exekutoryalnym do śmierci swoiey, *vel ad Ascensum* będą zostawać, pod odpowiedzią atoli, ieśliby się gdzie na sprawowaniu Aktów, lub Exekucyów pokazali wykraczaiącemi przeciw Prawu; *Podobnież* Urzędników Grodzkich, Kredensa dotąd maiących, zachowuiemy także przy Urzędzie Exekutoryalnym póki żyć będą, lub na wyższy stopień przeydą ci, od których kredensowanemi byli, albo też póki ci sami Urzędnicy na inny Urząd postąpią.

12mo. Sędziowie, którzy się obiorą w nowo rozdielonych Powiatach niemniey wszyscy tychże nowych Powiatów Urzędnicy, będą należeć *ad Turnum* tego Woiewodztwa, lub Powiatu, od którego stanęły oddziały, na wszelkich iednak Ziazdach Publicznych Urzędnicy dawnego Powiatu, lub Woiewodztwa, we-

dług stopnia swego mieć będą pierwsze mieysce przed Urzędnikami tego Powiatu, który przez oddział poźnieyszy wziął swoie nastanie.

13tio. A iako w Woiewodztwach i Powiatach nierozdzielonych Senator i Urzędnik Elekcyiny mieyscowy, że iest *respective* swego Woiewództwa i Powiatu, pierwszy z porządku do zagaienia i Prezydencyi na Seymikach należy, tak w Powiatach rozdzielonych, w których ieszcze Urzędów niema ustanowionych, gdzieby ex-Poseł, lub ex-Deputat nieznaydował się, Urzędnik Elekcyiny, maiący Possessyą w nowo oddzielnym Powiecie z dawnego Prezydować według pierwszeństwa będzie; w Sądach zaś Ziemiańskich przez pierwsze cztery lata będą prezydować dawni Urzędnicy porządkiem swoich pierwszych stallów w każdym komplecie, w którym zasiadać im przyidzie.

14to. Lubo w opisach Sądu Ziemiańskiego ustanowiliśmy, iż gdzieby domów Sądowych, Kancellaryów, Archiwum, tudzież mieysc na areszta, wieże i więzienia niebyło, tam na ich wystawienie ma bydź obmyślony fundusz przez osobną Uchwałę, niżeli iednak to do skutku przyidzie, stanowiemy tym czasem, aby w Miastach, gdzie będą Sądy Ziemiańskie, a tych wszystkich mieysc nie będzie, Sąd Ziemiański z Zwierzchnością mieyscową o też Domy ułożył się, i używał ich na swoie przeznaczenie, według potrzeby dopoty, póki ich erekcya z Funduszu publicznego nie zaydzie, szczególnie zaś, co do mieysc na Wieże Cywilne i fundowe, gdzie tych dotąd niema, pierwsze destynowane będą do siedzenia w każdym Domu, byle w Mieście Sądowym swoią Exystencyą maiącym, drugie w mieyscu od Sądu wyznaczonym, a kosztem tym czasem, choćby Strony wygrywaiącey erygować się maiącym.

15to. Regentom w Juryzdykcyach zasiadaiącym, a aktualnie funkcyą Regentowską sprawuiącym funkcya ich Regentowska uważana będzie przy Elekcyi Sędziów Ziemiańskich za odbycie funkcyi publiczney i za stopień do Elekcyi na urząd Sędziego, przy innych Kondycyach Prawem opisanych.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Littgo

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Gen: Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Tomasz Wawrzecki Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobr: Deput: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione est extraditum.

H E R M A N *mp.*

Legi Głębocki

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Undecima Mensis Januarii, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Secundo.

AD Officium Actaque Præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Maiestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius eidem Officio Actisque illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis:

Deklaracya o Kommissyach Cywilno-Woyskowych Wielkiego Xięstwa Litt:

284

AZeby Powiaty Prawem Seymu ninieyszego nowo rozdzielaiące się, równie z innemi mieli ciągłą exekucyą Urządzeń, które są przepisane dla Kommissyów Porządkowych, My KROL, za zgodą STANOW, deklaruiemy, iż na następuiących w Miesiącu Lutym Seymikach, każdy z tych Powiatów z nowego rozdzielenia wynikłych, w mieyscu Prawem na Seymiki sobie przepisanym, zważywszy potrzebę własną, będzie mocen obierać Kommissarzów Porządkowych w liczbie Prawem przepisaney. Którzy to obrani Kommissarze Funkcye swoie sprawować będą do dnia Osiemnastego Sierpnia, Roku idącego Tysiąc, Siedmset, Dziewięćdziesiąt Drugiego, iako do czasu na Elekcyą tychże Kommissarzów dla

dla wszystkich Woiewodztw i Powiatów przeznaczonego, a w tym czasie ciż sami wybrani Kommissarze potwierdzonemi nadal, lub odmienionemi być mogą.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy, i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Kazimierz Konst. Plater Kasztelan Głu Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deput: Seymow: Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prow: Małopolskiey. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi z W. X. Litt: Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrz: Deputowany z Prowincyi Wielkopol: Post cujus Constitutionis in Acta praesentia ingrossationem Originale ejusdem, Eidem Offerenti, praevia Officii sui quietatione, est extraditum.

H E R M A N mp.

Legi Głębocki

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Vigesima Prima Mensis Januarij, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Secundo.

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Maiestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius Eidem Officio Actisque Jllius Constitutionem infrascriptam obtulit & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis :

Sąd Trybunalski Koronny. 285

ARTYKUŁ. I.

O Mieyscach Sądów Trybunalskich.

1mo. W Każdey Prowincyi będzie odrąd Sąd Trybunalski *Supremæ Instantiæ* osobny i oddzielny ; to iest w Prowincyi Wielkopolskiey w *Piotrkowie*, w Prowincyi Małopolskiey w *Lublinie*.

2do. Trybunały te zaczynać się będą dnia 1. Maia, a kończyć dnia ostatniego Marca.

3tio. W Trybunale Piotrkowskim sądzić się będą Woiewództwa Prowincyi Wielkopolskiey, to iest Poznańskie, Kaliskie, Gnieźnieńskie, Kuiawskie z Inowrocławskim, Ziemia Dobrzyńska, Woiewodztwo Sieradzkie z Ziemią Wieluńską, Łęczyckie, Płockie, Mazowieckie, i Rawskie.

4to. W Trybunale Lubelskim sądzić się będą Woiewództwa, i Ziemie Prowincyi Małopolskiey; iako to Krakowskie, Sandomirskie, Lubelskie, Kiiowskie, Ziemia Chełmska, Woiewodztwo Wołyńskie, Woiewództwo Podolskie, Bełzkie, Podlaskie, Bracławskie i Czerniechowskie.

5to. W Miastach ninieyszym Prawem na Trybunały przeznaczonych, Domy Sądowe aktualnie w nich znayduiące się, iak dawniey, tak i na przyszłość do odprawiania Sądów, składu Aktow Trybunalskich, i Kancellaryi użyte bydź maią; a nigdy do żadnego partykularnego zamiaru, lub mieszkania od kogokolwiek używane nie będą.

6to. Dla opatrzenia bespieczeństwa Domów Sądowych, iako też i więzień, straż potrzebną dawać maią te Kommendy Woyska Rzeczypospolitey, które w mieyscach Trybunalskich konsystować będą : A

nadto dawać będą wartę do Izby Sądowey w czasie odprawuiących się Sessyi Sądowych; do czego Kommissya Woyskowa wyda potrzebne Instrukcye, i Ordynanse.

7mo. Bespieczeństwo ogólne tak dla samego Sądu aktualnie odprawuiącego się, iako też szczególne w mieyscu sądowym dla Osób Sądowych, i Officyalistów, tudzież dla wszystkich pod bokiem Sądu znayduiących się, waruiemy, podług Praw wszystkim Juryzdykcyom służących.

ARTYKUŁ. II.

O liczbie Deputatów Sąd Trybunalski składać maiących.

Każden Sąd Trybunalski składać się będzie z 25ciu Deputatów, których Województwa, Ziemie i Powiaty, podług sposobu niżey przepisanego, wybierać będą.

ARTYKUŁ. III.

O mieyscu, czasie, i sposobie wybierania Deputatów Duchownych i Swieckich.

1mo. Każde Województwo na Seymikach w Dniu 14. Lutego, zachowuiąc alternatę Ziem i Powiatów, wybierać będzie po dwóch Deputatów z Osób Swieckich, to iest: Województwo Poznańskie wybierze dwóch do Piotrkowa, Województwo Kaliskie dwóch do Piotrkowa, Województwo Gnieźnieńskie dwóch do Piotrkowa, Sieradzkie dwóch do Piotrkowa, Ziemia Wieluńska i Ziemia Dobrzyńska każda po iednym Deputacie do Piotrkowa, Województwo Łęczyckie dwóch do Piotrkowa, Województwo Brzeskie Kuiawskie z Inowrocławskim dwóch do Piotrkowa, Województwo Płockie dwóch do Piotrkowa. Xięstwo Mazowieckie dwóch do Piotrkowa, Województwo Rawskie dwóch do Piotrkowa.

W Prowincyi Małopolskiey Województwo Krakowskie wybierze dwóch do Lublina, Województwo Sandomirskie dwóch do Lublina, Województwo Kiiowskie dwóch do Lublina, Województwo Bełskie z Ziemią Chełmską dwóch do Lublina, Województwo Wołyńskie dwóch do Lublina, Województwo Podolskie dwóch do Lublina, Województwo Lubelskie dwóch do Lublina, Województwo Podlaskie dwóch do Lublina, Województwo Bracławskie dwóch do Lublina, Województwo Czerniechowskie dwóch do Lublina.

2do. Deputaci maią bydź wybierani, podług opisów znayduiących się w punkcie 3cim i 4tym Artykułu II. Prawa o Sądzie Ziemiańskim.

3tio. Obierać także będą Województwa z zachowaniem alternaty po iednym Deputacie Duchownym z każdey Kapituły *respective* Prowincyi na Seymikach Deputackich.

4to. Porządek obierania Deputatów Duchownych z Kapituł po Województwach następuiący przepisuiemy: z Kapituły Gnieźnieńskiey obierać będzie iednego Roku Województwo Gnieźnieńskie, drugiego Roku Sieradzkie. Z Kapituły Kuiawskiey iednego Roku Województwo Brzeskie, Kuiawskie z Inowrocławskim, drugiego Roku Ziemia Dobrzyńska. Z Kapituły Krakowskiey iednego Roku Województwo Krakowskie, drugiego Roku Sandomirskie. Z Kapituły Poznańskiey iednego Roku Województwo Poznańskie, drugiego Roku Kaliskie. Z Kapituły Płockiey iednego Roku Województwo Płockie, drugiego Roku Łęczyckie. Z Kapituły Łuckiey

ckiey iednego Roku Woiewództwo Wołyńskie drugiego Roku Podlaskie. Z Kapituły Chełmskiey iednego Roku Ziemia Chełmska, drugiego Roku Woiewództwo Lubelskie. Z Kapituły Kiiowskiey iednego Roku Woiewództwo Kiiowskie, drugiego Czerniechowskie. Z Kapituły Kamienieckiey iednego Roku Woiewództwo Podolskie, drugiego Roku Bracławskie. Z Kollegiaty Warszawskiey iednego Roku Xięstwo Mazowieckie, drugiego Roku Woiewództwo Rawskie.

5*to*. Tak Deputaci Duchowni, iako i Swieccy natychmiast po wybraniu siebie, wykonać powinni niżey przepisaną przysięgę.

ARTYKUŁ IV.

O wyborze Officyalistów i Sług Trybunalskich.

1*mo*. Każdy Trybunał mieć będzie dwóch Pisarzów Dekretowych, iednego Aktowego, dwóch Instygatorów Sądu, i czterech Woźnych.

2*do*. Pisarz Aktowy obierany będzie sekretnemi głosami, przez Sąd Trybunalski, a to z Kandydatów, których po iednym każde Woiewództwo *respectivè* Prowincyi na teraźnieyszym Seymiku wybrać ma; kondycye do wyboru na Pisarza Aktowego Sądów Trybunalskich maią bydź zachowane też same, które są przepisane w Prawie o Seymikach, pod Artykułem: VI. i VII. do Urzędów Elekcyinych.

3*tio*. Sposób Elekcyi Pisarza Aktowego następuiący będzie: Prezyduiący rozdać każe wszystkim Deputatom Regestr Kandydatów od Woiewództw podanych, każdy Deputat przywołany od Prezyduiącego Imie żądanego od siebie do wyboru Kandydata na Pisarstwo Aktowe podkreśli, tak podkreślony Regestr złoży w naczynie Elekcyine; gdy Elekcya zakończy się, Prezyduiący w przytomności dwóch Deputatów, iednego Swieckiego, drugiego Duchownego pierwszych z porządku, wszystkie Regestra przeliczy, Wota każdemu służące na osobney karcie spisze, i Kandydata naywięcy Wotów zyskuiącego Pisarzem Aktowym ogłosi.

4*to*. W przypadku *paritatis votorum*, Elekcya na Osoby tylko *in paritate* zostaiące przez los rozwiązana będzie, a to w ten sposób: w naczynie do tego sporządzone włoży Prezyduiacy równe gałki, i iednego koloru, w liczbie ile Osób *in paritate* zostaie, między któremi iedna gałka odmiennego koloru bydź powinna, a dla którey Osoby przy czytaniu iey Imienia dobyta będzie gałka odmiennego koloru przez Dziecię do tego użyte, ten Pisarzem Aktowym ogłoszony zostanie.

5*to*. Pisarz Aktowy będzie pod zwierzchnim dozorem Sądu Trybunalskiego mieć ma potrzebnych dla pomocy sobie Kancellarzystow, za których będzie Sądowi w odpowiedzi.

6*to*. Urząd Pisarza Aktowego będzie dożywotni, i na iego mieysce inny obrany bydź nie może, tylko po śmierci, postąpieniu, odstąpieniu, lub odsądzeniu za przewinienie: nie może iednak Pisarz Aktowy postąpić, ani odstąpić, dopoki nie uczyni Sprawy z Urzędowania swego, nie zda w całości *Archivum*, i od Sądu Trybunalskiego zakwitowany nie będzie.

7*mo*. W przypadku śmierci Pisarza Aktowego, lub odsądzenia iego, Trybunał pod ów czas sądzący się, ma obrać tymczasowego Pisarza i oraz donieść Woiewództwom swoiego Wydziału, aby te na naybliższym z Prawa przypadaiącym Seymiku wybrały Kandydatów do Urzędu tego.

8*vo.* Pisarze Dekretowi maią być wybierani przez Sąd Trybunalski przy Reassumpcyi onegoż, a to z Kandydatów sześciu, których po trzech Woiewodztwa *respective* Prowincyi koleyno podawać będą: koley ta Prowincyi Małopolskiey zaczynać się ma od Woiewodztw, Krakowskiego i Sandomirskiego; w Prowincyi Wielkopolskiey od Poznańskiego i Kaliskiego. Urząd Pisarzów Dekretowych wraz z kończącym się Trybunałem, kończyć się będzie. Pisarze Dekretowi bez Wotum decyduiącego w Izbie zasiadać będą.

9*no.* Elekcya Pisarzów Dekretowych z Kandydatów od Woiewodztw podanych podług opisów w Punkcie 3. i 4. Artykułu tego zawartych odbywać się powinna.

10*mo.* W przypadku śmierci lub choroby przed dokończeniem Trybunału, na którego z Pisarzów Dekretowych, Pisarz Aktowy mieysce iego zastąpić powinien.

11*mo.* Pieczęć Trybunałów obydwóch Prowincyi będzie Orzeł z napisem, dla Trybunału Wielkopolskiego: *Pieczęć Trybunału Prowincyi Wielkopolskiey.* Dla Małopolskiego: *Pieczęć Trybunału Prowincyi Małopolskiey.* Pieczęć ta pod strażą Pisarza Aktowego zostawać będzie.

12*mo.* Instygatorowie Sądu wybierani będą przez Sąd Trybunalski przy Reassumpcyi onegoż, a Funkcye ich wraz z kończącym się Trybunałem kończyć się będą.

13*tio.* Woźni mogą bydź iakieykolwiek kondycyi, byle byli Ludźmi dobrey sławy, umieli czytać i pisać, i nie podpadali żadnemu zarzutowi karę Kryminalną za sobą ciągnącemu. Wybierani będą przez Sąd Trybunalski, a raz obrani nie będą mogli bydź odmieniani, lub inni na ich mieysce wybierani, tylko po śmierci pierwszych, dobrowolnym odstąpieniu, lub oddaleniu za przewinienie.

ARTYKUŁ V.

O Władzy Sądu Trybunalskiego.

1*mo.* Trybunały sądzić będą wszystkie Sprawy od Sądów Ziemiańskich z Woiewodztw, Ziem i Powiatów, *respective* do każdego należących, albo przez odwołanie się Stron, albo przez zarzut uczynienia uciążliwości przychodzące; a ieden Dekret oczewisty iednomyślnie, lub za zgodą trzech części przeciwko czwartey zapadły kończyć będzie Sprawę.

2*do.* Dekreta Trybunalskie, tudzież wszelkie Tranzakcye w Trybunale zeznawać się maiące, nieinaczey, tylko w Oyczystym ięzyku pisane bydź maią.

ARTYKUŁ VI.

O Komplecie Sądu Trybunalskiego.

W Sprawach wszelkich Cywilnych tak prawnych, iak uczynkowych Komplet Sądu Trybunalskiego składać się będzie z Dziewięciu Deputatów.

ARTYKUŁ VII.

O obowiązkach Sędziów. i Sądu Trybunalskiego.

1*mo.* Deputaci Duchowni, i Swieccy ziechawszy do mieysc sobie przeznaczonych, na dzień rozpoczęcia Trybunału, i zszedłszy się

się do Jzby Sądowey, po odbyciu pierwey zwykłego Nabożeństwa, pod Prezydencyą pierwszego z porządku Woiewodztw Deputata, załatwią Rugi, względnie obiekcyi, iakieby się zdarzyć mogły przeciwko Deputatom, i tychże obiorowi nieprawnemu, przez decyzyą *in occluso* tych tylko Deputatów, przeciwko którym żadnego nie będzie zarzutu. Jako zaś obiekcya od decyzyi Rugów usuwać każdego Deputata będzie, tak tym bardziey i od Prezydencyi na Rugach, a w takim przypadku ten z porządku Woiewodztw Prezydować będzie Deputat, przeciwko któremu żadney nie będzie obiekcyi.

2do. Po załatwionych Rugach, przystąpi Jzba do wyboru Officyalistów Sądowych, a obraniu tychże, i po odebraney od obranych Przysiędze, na dwa Składy w osobnych Jzbach sądzić maiące rozdzielą się tak, aby Skład iedney Jzby naywięcey z 13. oznaczał się Osób, a to przez wyciągnienie losów, którzy w którym Składzie zasiadać będą.

3tio. Ciągnienie losów następuiącym sposobem odbywać się powinno: Pierwszy z porządku Woiewodztw Deputat wrzuci w Wazon do tego przygotowany tyle Kałkułów, ile znaydować się będzie Deputatów przytomnych w mieyscu Trybunału, połowa z tych Kałkułów oznaczona będzie liczbą 1. druga połowa oznaczoną będzie liczbą 2. Deputaci Duchowni porządkiem starszeństwa Kapituł, i Swieccy porządkiem pierwszeństwa Woiewodztw, wyciągać będą ieden po drugim kałkuły, a którzy wyimą kałkuły z liczbą 1. ci rozsądzać będą Sprawy Prawne; Deputaci zaś wyciągaiący kałkuły z liczbą 2. rozsądzać będą Sprawy uczynkowe.

4to. Ciągnienie Kałkułów, czyli odmiana Składów w osobnych Jzbach sądzić maiących, co Miesiąc odbywać się powinno, dla czego gdyby w którey Jzbie przypadała Sprawa przy końcu Miesiąca, któraby przed zamierzonym czasem do ciągnienia kałkułów ukończoną bydź nie mogła, Jzba od sądzenia tey Sprawy wstrzymać się powinna.

5to. Gdyby zaś Sprawa Kryminalna zdarzyła się, na ten czas obydwie Jzby łączyć się będą, do póty iednak takowe łączenie nie nastąpi, dopóki w obydwóch Jzbach wyroki w rozpoczętych Sprawach nie będą ogłoszone.

6to. W każdey Jzbie ieden z Deputatów będzie Censorem siedzącym przy Prezyduiącym: Obowiązkiem iego szczególnieyszym będzi, *1mo.* Dostrzegać, aby sprawiedliwe było konnotowanie zdań Deputatów w kreskowaniu głośnym. *2do.* Po każdym kreskowaniu sekretnym rachować z Prezyduiącym Wota bądź *affirmative*, bądź *negative* dane. *3tio.* Pilnować, aby Pisarz Dziennik, w którym konotowany będzie czas w schodzeniu się na Sessye Deputatów wiernie zapisywał.

7mo. Sposób Elekcyi Prezyduiącego i Cenzora następuiący przepisuiemy. W każdey Jzbie przed rozpoczęciem Sądów, w śrzodku oneyże postawione będzie na Stole, w obecności Arbitrów, naczynie blaszane, taki tylko otwor z boku maiące, ażeby się ręka dziecinna wcisnąć mogła, do którego Prezyduiący, a przy pierwszym ciągnieniu Deputat pierwszy z porządku Woiewodztw po okazaniu Publiczności, że iest próżne, tyle gałek białych równey wielkości iednę po drugiey w przytomności wszystkich przez otwor wpuszczać będzie, ile Osob w składzie Jzby odrachuie, pilnie wszakże dostrzegaiąc tego, ażeby między owemi gałkami dwie tylko były udzielnemi literami znaczone, to iest: iedna literą P. a druga literą C. To wypełniwszy Prezyduiący każe sobie podać listę Deputatów w składzie Jzby znayduiących się: a gdy ci mieysca swoie zasiądą, Prezyduiący głosić zacznie porządkiem Woiewodztw i Kapituł Jmiona i przezwiska Deputatów; przy każdym głoszeniu imienia i przezwiska, Dziecię nie mniey iak pięć lat i nie więcey, iak siedm lat maiące, wyimować będzie z naczynia po iedney gałce, a ta Publiczności przez Instygatora okazana, i przez tegoż Prezyduiącemu przyniesioną będzie, ten na liście sobie od Kancellaryi podaney zapisze, i tak koleyno dobywane przez Dziecię gałki zapisywać ma obok przezwiska głoszonego Deputata, póki obydwie gałki, co literami ozna-

czone będą, z naczynia wydobytemi nie zostaną. Co gdy się dopełni, ten z Deputatów prezyduiącym ogłoszony będzie, przy którego czytanym przezwisku Dziecię wyciągnęło gałkę z literą P. ten zaś Cenzorem, przy którego głoszonym przezwisku Dziecię wyciągnęło gałkę z literą C. Takowe ciągnienie kałkułów co tydzień odbywać się powinno. A co się powiedziało o Elekcyi Prezyduiącego i Cenzora w Jzbach dwóch, toż samo ma się rozumieć i w ten czas, kiedy obydwie Jzby łączyć się będą.

8*vo*. Deputaci Duchowni i Swieccy wszyscy *cum voto decisivo* zasiadać będą.

9*no*. Sessye Sądowe będą tylko raz na dzień, od godziny Osmy ranney, do drugiey z południa.

10*mo*. Dnie wolne od Sessyi będą: 1. Niedziele i Swięta. 2. Od dnia 24. Grudnia, do dnia 2. Stycznia, 3. od Soboty przed Zapustney do Czwartku pierwszego w Poście. 4. Od Srzody Wielkiego Tygodnia, do pierwszey Srzody po Wielkiey Nocy. 5. Dzień 3. Maia.

11*mo*. W inne zaś dnie każdy Sędzia punktualnie na Sessye Sądowe o godzinie Prawem wyższym oznaczoney schodzić się, i na niey aż do skończenia siedzieć obowiązanym będzie.

12*mo*. Deputaci Swieccy brać będą Pensyi ze Skarbu Rzplitey po dziesięć tysięcy Złł: Pol: które im nie *anticipative*, ale *decursive* wypłacane będą.

13*tio*. Deputat spoźniaiący się godziną na Sessyą utraci z Pensyi Dziewięć Złł: Pol: spoźniaiący się dwóma godzinami, utraci Ośmnaście Złł: trzema godzinami, utraci Dwadzieścia siedm Złł: czterema godzinami, utraci Trzydzieści sześć Złł: a gdyby na całey Sessyi nie był, utraci Siedmdziesiąt dwa Złote, a za opuszczenie drugiey Sessyi utraci Dwieście pięćdziesiąt dwa Złote, za opuszczenie trzech Sessyi, utraci Pięćset cztery Złote, i tak daley postępuiąc utracać będzie, a gdyby cały Tydzień na Sessyi nie był od Funkcyi odsądzony zostanie.

14*to*. Zadna przyczyna uwalniać nie może Deputata od zasiadania na Sessyi, prócz choroby, dla którey, ieżeliby Komplet do sądzenia być nie mogł, choroba, że była prawdziwą, i że dla niey żadnym sposobem nie mogł być Deputat na Sessyi iedney lub więcey, Przysięgą potwierdzona nieodpuszczenie być powinna; a w takim iedynie przypadku Pensyi Deputat za nieprzytomność swoią na Sessyi nie utraca.

15*to*. Deputat, pod iakimkolwiek pozorem, prócz prawdziwey choroby, o którey wyżey, zrywaiący Komplet, samym uczynkiem odpada od Funkcyi, i traci Prerogatiwę czynnego Obywatela na łat trzy. Duchowny równie zrywaiący Komplet przez lat trzy w Kapitule zasiadać nie będzie, i dochod z niey na siebie przypadaiący przez trzy lata tracić będzie.

16*to*. Deputat Komplet składaiący nie może być z mieysca ruszany, czyli od sądzenia Sprawy iakowey wyłączany, tylko w przypadkach. 1. W swoiey własney Sprawie, będąc stroną czyniącą. 2. Będąc od drugiey Strony pociągnioną, lub do Sprawy iakożkolwiek należącą. 3. W Sprawach Rodziców, Braci rodzonych, i Dzieci.

17*mo*. Każden Deputat w czasie Funkcyi swoiey naymniey przez trzy Kwartały zasiadać powinien, dla czego żaden z Deputatów nie będzie mogł oddalać się od Trybunału, tylko za pozwoleniem Jzby, a Jzba nie może dać na dłuższy czas Deputatowi pozwolenia, iak na dwa Miesiące.

18*vo*. Każda Sprawa Cywilna, bądź prawna, bądź uczynkowa do Sądu Trybunalskiego przychodząca, iednomyślnością, lub większością zdań decydowaną bydź ma, Deputat Sentencyonarz trzymaiący natychmiast Sentencyą bądź z iednomyślności, bądź z większości głosów wypadłą wpisze; a Deputaci drudzy wraz z nim onęż podpiszą. Sentencya takowa w Protokuł wpisana za przywołaniem z ustępu Stron ogłoszoną być ma.

19*no*.

19mo. Jeżeliby Sentencya w Sprawie iakowey, bądź iednomyślności, bądź z trzech części Wotów przeciwko czwartey zapadła, Dekret podług niey uformowany, byle oczywisty, będzie ostateczny, i niewzruszony.) W Sprawach zaś takich, w którychby prosta tylko większość, lub równość zdań zapadła, i Strona na takowey Decyzyi nie przestawała, Sąd ma sobie następuiącym sposobem postąpić: postawione będą na stole w obydwóch Izbach wazony, Prezyduiący wrzucą w też wazony tyle kałkułów, ile będzie w Izbach pod ówczas przytomnych Deputatów, z tą tylko różnicą, iż w Izbie tey, w którey Sprawa sądzoną była, pięć tylko będzie kałkułów czerwonego koloru, w Izbie zaś drugiey sześć kałkułów tegoż koloru bydź powinno. Deputaci tak Duchowni porządkiem Starszeństwa Kapituł, iako i Swieccy porządkiem pierwszeństwa Woiewództw, wyciągać będą z wazonów kałkuły, a którzy wyciągną kałkuły czerwonego koloru, do rozsądzenia Sprawy, w którey, albo iednomyślności, albo większości zdań trzech części przeciwko czwartey nie było, należeć będą. Deputaci tym sposobem do rozsądzenia powtórnego Sprawy wybrani, zeyść się natychmiast do iedney Izby powinni, i przeczytawszy Indukty i Repliki, które odtąd już nie słowne, ale na piśmie podawane będą, przeyrzawszy Dokumenta, lub Inkwizycye, przystąpią do ferrowania Sentencyi, a czyliby ta iednomyślnością, lub większością głosów zapadła, Dekret podług niey uformowany będzie niewzruszony.

20mo. Żaden Deputat, ani pod czas Sprawy zaczętey, ani w czasie ustępu dopóki decyzya Sprawy zupełna nie nastąpi, wychodzić z Izby Sądowey niema.

21mo. Każdy Sąd Trybunalski obowiązany będzie dawać Rapporta co Kwartał do Straży. 1. Którzy Deputaci w przyiściu na Sessye spoźniali się, lub wcale na nich nie byli. 2do. Wiele Spraw iest odsądzonych: 3. Wiele ieszcze do rozsądzenia pozostaie. Dla czego sporządzony będzie Protokuł, w którym nic innego pisano nie będzie, iak tylko: Deputaci NN. zeszli się na Sessyą Dnia NN. o godzinie N. Sądziła się Sprawa NN. z NN. i NN. z NN. Protokuł ten codziennie przez Deputatów i Pisarza podpisany będzie, i nikomu do przeyrzenia broniony być nie ma.

ARTYKUŁ VIII.

Rota Przysięgi Deputata.

„ Ja N. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy Swię„tey Jedynemu na to, iż wybrany na Deputata wedle Boga i wedle „Praw Prowincyom Koronnym służących, według żałoby i odporu „Stron, a nie według wiadomości moiey, nic nie przykładaiąc, ani „uymuiąc, sprawiedliwie i sumiennie sądzić będę, bez względu na bo„gatego i ubogiego, na przyiaciela, krewnego, i na nieprzyiaciela „na Kraiowego czy na Cudzoziemca, nie powoduiąc się ani przyiaźnią, „ani nienawiścią, ani boiaźnią, ani pongtą iakich bądź darów, nie wy„magaiąc, ani spodziewaiąc się żadney nadgrody, nie radząc Stronie, „ani się lękaiąc pogrożek, nie uwodząc się instancyą ustną, ani listo„wną, owszem wszelkie listy instancyonalne u Laski składać obowią„zuię się. Zgoła samego Boga, Prawo Kraiowe, i przepisy iego przed „oczyma maiąc, podług sumienia zdanie moie w każdey Sprawie da„wać będę, żadney też nie opuszczę Sądowey Sessyi, oprócz iedney „obłożney choroby, i kiedy w myśli Prawa dla nagłey i nie zmyśl„oney potrzeby, wolność oddalenia się na czas otrzymam; w przypaść „mogącey na mnie z losu kolei tak Prezydencyi, iako też Cenzoryi, „ścisle opisy tego Urzędowania dopełnię, a iako sprawiedliwie przy„sięgam, tak mi Panie Boże dopomoż i niewinna Syna iego męka. „

Rota Przysięgi Pisarza Sądowego.

„ Ja N. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy S. ie„dynemu, iako obowiązków Urzędu mego Prawem opisanych ściśle do„pełniać będę, przytomność Deputatów na Sessyi konnotować wiernie

będę, i wszystkie Stron spory, wniesienia i dowody pilnie zważać, i w nich podług Prawa pisanego i dowodów w Sądzie złożonych doradzać, wszystkie rezolucye Sądowe, tak iak z iednomyślności lub większości zdań wypadną, w Protokuł wciągać, wpisy podług Prawa przyimować będę, sekretu Jzby nie wydam, żadney Stronie prawuiącey się rady dawać nie będę, zgoła w całym Urzędowaniu moim samego Boga przed oczyma maiąc, Prawo i przepisy za prawidło mieć będę, tak mi Panie Boże dopomoż i niewinna Syna iego męka. „

Rota Przysięgi Pisarza Aktowego.

„ Ja N, przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy S. iedynemu, iako powinności Urzędu mego dla Pisarzów Aktowych przepisane, wiernie i pilnie dopełniać będę, wszystkie zlecenia od Sądu mnie dane uskutecznię, i onym posłuszny będę, nad wyznaczoną Prawem opłatę większey wyciągać, ani dobrowolnie nawet ofiarowaney przyimować nie będę, i w całym Urzędowaniu Prawo i przepisy iego za prawidło mieć będę, co wszystko obowiązuię się dopełnić pod odpowiedzią z Osoby i maiątku mego, tak mi Panie Boże dopomoż i niewinna Syna iego męka. „

Rota Przysięgi Instygatora Sądu.

„ Ja N. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy Swiętey iedynemu, iako Sądowi we wszystkich nakazach do mnie ściągaiących się posłuszny będę, też nakazy i rezolucye Sądowe dopełnię, i uskutecznię, oraz wszelkie obowiązki dla Instygatorów Sądu przepisane wykonywać iak nayściśley będę, tak mi Panie Boże dopomoż i niewinna Syna iego męka. „

Rota Przysięgi Woźnych.

„ Ja N. przysięgam P. Bogu Wszechmogącemu w Troycy S. iedynemu, iako Sądowi we wszystkich iego rozkazach do mnie ściągaiących się posłuszny będę, też rozkazy i rezolucye Sądowe mnie do położenia, lub oznaymienia Stronom zlecone, tymże Stronom oddawać i do naybliższych wiadomości, iaka tylko z mey strony dopełniona być może, donosić, oraz zeznania położonych i oznaymionych nay wierniey bez żadney przewłoki czynić, opłaty większey nad wyznaczoną Prawem od Stron wymagać nie będę; zgoła wszystkie powinności Prawem przepisane nayściśley dopełniać pod odpowiedzią Sądowi z Osoby i maiątku mego obowiązuię się, tak mi Panie Boże dopomoż i niewinna Syna iego męka. „

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Litt:

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Jozef Korwin Kossakowski Bisk: Jnfl: i Kurl: Koad: Bisk: Wil: Michał Odrowąż Strasz Poseł Wdztwa Sandomirskiego z Prowincyi Małopolski Deputowany do Konstytucyi. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi z Wo Xa Litt: Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrz: Deput: z Prowincyi Wielkopolsk: manu propria Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogr: Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey manu propria. Jozef Radzicki Podkom: i Poseł Z. Zakrocz: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem, originale ejusdem Offerenti eidem prævia Officii sui quietatione est extraditum.

H E R M A N mpr

Legi Kamieński.

57

287

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Octava Mensis Januarii, Anno Domini Millesimo, Septingentesimo Nonagesimo Secundo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis:

Zalecenie Sądom Ziemiańskim Oboyga Narodów względem długów Żydowskich. 286.

NIm nastąpi Urządzenie Ludu Żydowskiego w Kraiach Rzeczypospolitey mieszkaiącego, My KROL, razem z STANAMI Seymuiącemi uznaliśmy za potrzebę, uwiadomić się pierwey o ilości długów przez Kahały Żydowskie zaciągnionych; Przeto za zgodą powszechną stanowiemy: 1mo. Urodzeni Seymowy i Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałkowie przeniosą wolą STANOW Seymuiących do Nas KROLA w Straży, ażeby wydany był Uniwersał obwieszczaiący wszystkich kredytorów Kahalnych, iż na zlikwidowanie długów Kahalnych naznaczony iest Sąd w każdym Woiewodztwie i Powiecie, od dnia Dziesiątego Kwietnia Roku Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiąt Drugiego rozpocząć się maiący, na którym terminie, aby każdy z Wierzycielów sam Osobiście lub przez umocowanego od siebie, z Dokumentami realność długu probuiącemi, *sub amissione Causæ* stawał przed Sądem tegoż Woiewodztwa czy Powiatu, w którym leży Kahał długowi *respectivè* Opisow uległy: 2do. Takowy Uniwersał ma bydź niezwłocznie do wszystkich Woiewództw i Powiatów rozesłany, z Zaleceniem: aby po Parafiach był publikowany. Ażeby zaś i Wierzycielów Zagranicznych doszedł wiadomości, przez Gazety publiczne ma bydź ogłoszony. 3tio. W każdym Woiewodztwie, Ziemi lub Powiecie obrani Sędziowie Ziemiańscy Ci, którzy kompletu na pierwszą Kadencyą do sądzenia Spraw Ziemiańskich wyznaczonego składać nie będą, rozpoczną Sądy likwidacyine długów Kahalnych od dnia Dziesiątego Kwietnia Roku Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiąt Drugiego w Mieście na Sądy Ziemiańskie przeznaczonym, i takową likwidacyą nieprzerwanie ciągnąć będą, aż do zupełnego wszystkich długów obrachowania Kahałów *respectivè* swego Woiewodztwa czy Powiatu położonych. 4to. Ażeby likwidacye długów Kahalnych nayda ley do dnia

Piętnastego Czerwca Roku teraźnieyszego ukończone były, Sędziowie likwidatorowie obrachowywać będą mogli, choć poiedynczo rozdzielni, długi te, w których sprzeczka o wielość Summy, lub Procentu między Stronami nie zaydzie; te zaś tylko, w których się Strony zgadzać nie będą w komplecie zupełnym Sądowi Ziemiańskiemu przepisanym zadecyduią ostatecznie. 5to. Sędziowie likwidować nayprzod maią długi Kahalne dawnieysze Dekretami poprzedniczo zapadłemi obięte, i ich w mocy nienaruszoney zostawią; i tych długów dawnych osobną Tabellę ułożą. 6to. Po obrachowaniu zaś długów dawnych, likwidować będą, długi późniey po Dekretach *Liquidationis* zaciągnione, onych rzetelność rozpoznaią, nielegalne Sądownie uchylą, procenta od tych Summ, gdzieby się pokazały wyzey nad przepis Prawa brane z kapitałów wytrącą, a na przyszłość procent podług Prawa zawaruią, nie wdaiąc się w nakazywanie opłaty. Takowe ukończone Oblikwidacye do Akt Ziemiańskich oddadzą, a Extrakty ich do Kommissyi Skarbowey Oboyga Narodów naydaley na dzień Piętnasty Czerwca Roku Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiąt Drugiego, odeszlą kosztem Kahału każdego, który się likwidować będzie. 7mo. Gdy zaś zostanie zakończona likwidacya długów, Sędziowie przystąpią do Oblikwidacyi Funduszów wszystkich, które się znayduią w Kahałach na Opłatę długów, i takową Oblikwidacyą Funduszów wraz z likwidacyą długów do Kommissyi Skarbowey Oboyga Narodów odeszlą, a to na powyższy termin. W tym zaś przeciągu czasu wszelkie Exekucye Dekretów wstrzymane bydź maią, co do opłacenia kapitałów: odtąd zaś niewolno będzie Kahałom żadnych długów zaciągać pod przepadkiem Kapitałów tym, którzyby Kahałom Summy iakie pożyczyli.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha General Art: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Littgo

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski, wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolsk: Michał z Białaczowa Odrowąż Strasz. Poseł Wództwa Sandomirskiego do Konstytucyi z Prowincyi MałoPolski Deputowany. Adam Łittawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi z W. Xa Litt: Józef Weyssenhoff Poseł Jnflantski Deputowany z Prowincyi W. Xa Littgo. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczym: Deputowany do Konst: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Jngrossationem, Originale Ejusdem, offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

HERMAN.

mpr.

Legi Pluskwiński

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Octava Mensis Januarii, Anno Domini Millesimo, Septingentesimo, Nonagesimo, Secundo.

AD Officium & Acta praesentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacrae Regiae Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confaederationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta praesentia porrexit tenoris talis:

Deputacya do Redakcyi Praw Seymu teraźnieyszego.

GDy przez długi Seymowania Naszego przeciąg USTAWY teraźnieysze, iedne dokończone nie są, drugie poźnieyszemi Prawami uchylone, lub podniesione zostały; przeto, chcąc, aby iak naylepszy porządek w Uchwałach Seymu teraźnieyszego mógł być ułożony, na części przyzwoite Materyom podzielony, i aby się w nich żadna między Prawami nieznaydywała Kontradykcya do porządney Redakcyi Praw Seymu teraźnieyszego; z Senatu, Przewielebnego Szembeka Xcia Biskupa Płockiego, Wielmożnego Kołłątaia Podkanclerzego Koronnego, Wielmożnego Chreptowicza Podkanclerzego Wielkiego Xięstwa Litewskiego, z Stanu Rycerskiego, z Prowincyi Mało-Polskiey, Urodzonych Troianowskiego Podlaskiego, z Prowincyi Litewskiey Weyssenhoffa Jnflantskiego, z Prowincyi Wielko-Polskiey, Zakrzewskiego Poznańskiego, Posłów wyznaczamy, którzy porządkiem Materyi wszystkie Prawa i Uchwały ułożą, przeciwne między sobą zgodzą, uchylone wyimą, a tak ułożone całe Dzieło

 Nam

Nam KROLOWI i STANOM Skonfederowanym przyniosą, wraz z dokładną konfrontacyą Oryginalnych USTAW.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Michał z Białaczowa Odrowąż Strasz Poseł Wdztwa Sandomirskiego deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Małopolski. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi z W. X. Litt: Jozef Weyssenhoff Poseł Inflantski Deputowany z Prowincyi W. Xtwa Littgo. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczym: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: mp. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrosſationem Originale ejusdem, Eidem Offerenti, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

HERMAN.

mp:

Legi Załęski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Trigesima Mensis Januarii, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Secundo.

AD Officium Actaque Præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Maiestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius eidem Officio Actisque illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis:

Deklaracya względem Osób Woyskowych nieprzysięgłych, i Zniesienie Buław Polnych.

288

GDy Wielmożny Seweryn Rzewuski, Hetman Polny Koronny, i Urodzony Szczęsny Potocki Generał Artylleryi Koronney na Rozkazy Nasze, stali się nieposłusznemi; Nadto tenże Wielmożny Hetman Rzewuski, przez Lat Ośmnaście, obowiązkom Urzędu swego zadosyć nie czynił; Przeto My KROL, za zgodą STANOW Seymuiących, Buławę Polną Koronną za wakuiącą deklaruiemy, i obydwie Buławy Polne znosiemy; Nakazuiemy oraz Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów, aby tak na mieysca Urodzonego Potockiego Generała Artylleryi, iako też i na mieysca innych Officyerów, którzy za Ordynansami Przysięgi na Konstytucyą nie wykonali, innych podług starszeństwa i zdatności, Nam KROLOWI fortragowała.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Littgo

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski, wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolsk: Michał

chał z Białaczowa Odrowąż Strasz Poseł Wództwa Sandomirskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Mało-Polski. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi z Wo Xa Litt: Józef Weyssenhoff Poseł Jnflantski Deputowany do Konstytucyi z Wo Xwa Litewskiego. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Jngrossationem, Originale Ejusdem, offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

HERMAN.

mpr.

Legit Potrykowski.

62

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Trigesima Mensis Januarii, Anno Domini Millesimo, Septingentesimo, Nonagesimo, Secundo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

289

Obiaśnienie Prawa pod Tytułem Sąd Trybunalski Wo. Xa. Littgo.

POnieważ w Artykule piątym Prawa o Sądzie Trybunalskim w Wielkim Xięstwie Litewskim Wybór Pisarzów na Kadencyą przyszłą w Roku Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiąt Drugim przypadaiącą napisany na Powiaty Brasławski i Nowogrodzki, następować powinien na Lidzki i Brasławski; zatym dogadzaiąc Sprawiedliwości, przypadaiącą koley Pisarstwa na Powiaty Lidzki i Brasławski zachowaną ninieyszą Deklaracyą, My KROL, za zgodą STANOW Skonfederowanych Rzeczypospolitey, mieć chcemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Litt:

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Helmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Michał z Białaczowa Odrowąż Strasż Poseł Wdztwa Sandomirskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Małopolskiey.

 Adam

Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi z W. X. Litt. Jozef Weyssenhoff Poseł Inflantski Deputowany do Konstytucyi W. X. Litt. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczym: Deputowany do Konst: z Prowincyi Wielkopol: mp. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem Originale ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

H E R M A N

mpr.

Lectum per Krosnowski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Trigesima Prima Mensis Januarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Secundo.

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Maiestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius Eidem Officio Actisque Jllius Constitutionem infrascriptam obtulit & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis :

290

Zalecenie Urodzonym Seymowemu i Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałkom.

CHcąc, aby wierne Swiadectwo czynów Seymu nínieyszego nietylko współ-żyiącey powszechności wiadome zostało, ale i późnieyszym czasom w Drukach dochowane bydź mogło, a przełozono iest Nam KROLOWI i zgromadzonym STANOM, iż wydanie Dyaryuszu Seymu tak długiego prywatnym kosztem podięte bydź niemoże; przeto Urodzonym Seymowemu i Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałkom zlecamy, przenieść Wolę Naszą do Nas KROLA w Straży, iżby zalecono było Kommissyi Skarbowey Oboyga Narodów, aby ta zwykłym sposobem w wydawaniu Konstytucyi Seymowych, koszt na Druk rzeczonego Dyaryuszu, za Kwitami Urodzonego Seymowego i Konfederacyi Koronney Sekretarza łożyła, a wydany do wszystkich Kancellaryów Ziemiańskich rozesłała, i każdemu z Osób Seym składaiących po iednym Exemplarzu wydała.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Mi-

chał

chał z Białaczowa Odrowąż Strasz Poseł Wdztwa Sandomirskiego deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Małopolski. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi z W. X. Litt: Jozef Weyssenhoff Poseł Inflantski Deputowany z Prowincyi W. Xtwa Littgo. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczym: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: mp. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem Originale ejusdem, Eidem Offerenti, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

HERMAN.

mp:

Legi Stypułkowski.

64

292

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Trigesima Prima Mensis Januarii, Anno Domini Millesimo, Septingentesimo, Nonagesimo, Secundo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Limita Seymu.

291

PRzychylaiąc się do proźby Urodzonych Posłów Ziemskich, My KROL, zazgodą STANOW Seymuiących, Sessye Seymowe do Dnia Pietnastego Miesiąca Marca Roku bieżącego proroguiemy, a zatym i Elekcyą Kommissarzów Skarbowych od Dnia Pierwszego Marca Prawem determinowaną, na tenże Dzień Pietnasty Marca Roku ninieyszego przeciągamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Litt:

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Michał z Białaczowa Odrowąż Strasz Poseł Wdztwa Sandomirskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Małopolskiey.

Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi z W. X. Litt. Jozef Weyssenhoff Poseł Inflantski Deputowany do Konstytucyi W. X. Litt. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczym: Deputowany do Konst: z Prowincyi Wielkopol: mp. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta prœsentia ingrossationem Originale ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

HERMAN

mpr.

Legi Roguski.

(188) 6 293

Działo się w Warszawie w Zamku Jego Królewskiey Mości Dnia Dwudziestego Osmego Miesiąca Marca, Roku Pańskiego Tysiącznego, Siedmsetnego, Dziewięćdziesiątego drugiego.

Do Urzędu i Akt Ziemiańskich Warszawskich osobiście przyszedłszy Wielmożny Antoni Siarczyński Jego Królewskiey Mości, Seymowy i Konfederacyi Koronney Sekretarz, do tychże Akt Konstytucyą niżey wyrażoną podał, którey takowa następnie osnowa:

Deklaracya o Sądach Trybunalskich w Prowincyach Koronnych. 292

My KROL, wraz z Skonfederowanemi Rzeczypospolitey STANAMI, deklaruiemy: iż niżeli Ordynacya i Process Sądowy *per Codicem Juris Civilis & Criminalis*, ustanowione będą, Sądy Trybunalskie w czasie i mieyscach Prawem iuż oznaczonych, rozpocząć się maiące, co do postępowania Sądowniczego, następuiący zachować maią Przepis:

1mo. Nie będą przyimować żadnych Spraw, któreby wprzód w Sądach Pierwszey Instancyi ostatecznie rozsądzone nie były, wyiąwszy tylko Sprawy w Artykule Ośmnastym, Prawa o Seymikach w Punkcie pierwszym i drugim wyszczególnione, niemniey Sprawy bespieczeństwo ogólne, tak samego Sądu, iako i Osób Sędziowskich, tudzież Officyalistów, Osób pod bokiem Sądu znayduiących się naruszaiące, nadto Sprawy z Kommissyą Cywilno-Woyskową, i Sądem którymkolwiek w Sprawie wszelkiego gwałtu Prawa, iako też Sprawy *pro determinatione fori* do Trybunału przychodzące.

2do. Pozwy do tego Sądu wychodzić będą z Terminem Sześcio-niedzielnym, rachuiąc od Zeznania, przed przypadaiącą Sprawą.

3tio. Zapozwy rekonwencyonalne nawet w popieraniu, byle w teyże samey Sprawie na Dobrach i Summach, czyli do rąk położone, choćby naypóźniey wydane, legalność mieć będą.

4to. Accessoria, iakie tylko Strona do wnoszenia mieć będzie, te razem na Piśmie wnosić, które Sąd po odebranym od Strony, równie na Piśmie usprawiedliwieniu, razem rezolwować będzie.

)1(Gdzie-

Gdzieby zaś Konwikcya podług dawnego Prawa była przewiedziona, gdyby Strona i odstąpiła, Sąd iednak nie zważaiąc na iey odstąpienie, do Decyzyi Sprawy przystąpi.

5to. Stan Sprawy, czyli Indukty Stron, na nie Repliki, Konkluzye, tudzież Summaryusze, w każdey Sprawie na piśmie każdemu Sędziemu przez same Strony, lub ich Plenipotentów podawane, i podpisywane będą.

6to. Regestra Spraw te będą: 1mo. Appellacyiny, dla Spraw Prawnych *Causæ Juris.* 2do. *Determinationis fori*, dla Spraw w Artykule czwartym, w Punkcie osmym, Prawa o Sądzie Ziemiańskim wyszczególnionych, tudzież Sukcessyinych i *Potioritatum*, gdy Dobra pod Konkurs maiątek poddaiącego w różnych Powiatach, Woiewództwach, lub Prowincyach leżeć będą: te iednak Sprawy Konkursowe, które iuż w Trybunale rozpoczęły się, w tymże Trybunale kończone bydź maią. 3tio. Regestr będzie Taktowy dla Spraw uczynkowych Cywilnych, *Causæ facti*. 4to. Expulsyiny dla Spraw expulsyinych. 5to. Kryminalny dla Spraw Kryminalnych. 6to. *Directi Mandati*, dla Spraw w Artykule ośmnastym Prawa o Seymikach w Punkcie pierwszym i drugim wyszczególnionych, tudzież dla Spraw naruszaiących bespieczeństwo ogólne Sądu i Osób Sędziowskich, niemniey Officyalistów, i wszystkich Osób pod bokiem Sądu znayduiących się. A gdzie Trybunał Dekretem rzecz pewną przysądza, tam zaraz Exekucyą Dekretu wskaże, które wskazanie Exekucyi, mieysce *Executionis* Dekretu zastąpi.

7mo. Sprawy z Regestru Appellacyinego i *determinationis fori*, rozsądzane będą w Izbie pierwszey, Spraw prawnych; z Regestru Taktowego i Expulsyinego w Izbie drugiey Spraw uczynkowych; z Regestru zaś Kryminalnego i *directi Mandati*, Sprawy przed wszystkiemi innemi do rozsądzenia brane bydź powinny, a na sądzenie onych, obydwie Izby łączyć się maią.

8vo. Wpisy w Regestrach Trybunalskich, gdzie dotąd zaległe znayduią się, do Regestrów wyżey oznaczonych, porządkiem lat, wpisane bydź maią; a Sprawy, w iakim porządku w Regestra wpisane będą, w takim porządku do sądzenia brane bydź powinny, z tym iednym tylko warunkiem: iż Sprawy w Regestrze *Expulsionum* znayduiące się, przed wszystkiemi do rozsądzenia brane bydź maią; iedna zaś Kondemnata w Sprawach Expulsyinych otrzymana, dostateczną będzie Konwikcyą. I to także ostrzega się: iż Appellacya do Trybunału w Sprawach Expulsyinych założona, Exekucyi Dekretu Ziemiańskiego wstrzymywać nie może.

9no. Nowe Wpisy przyimowane od Pisarzów Sądowych nie będą, tylko za okazaniem Relacyi.

10mo. Strony pozywaiące do Trybunału, naydaley w Niedziel cztery po zeznaney Relacyi, Wpisy z swych Pozwów zrobić powinny, pod upadkiem takowych Terminów, Pisarze zaś w Regestrach Wpisów, codzień Akt zapisywać powinni.

11mo. Ilacye wszelkie do przeczytanego Dekretu zabraniaią się, pod karą na wnoszących czterech Tygodni Wieży górney; Pisarz zaś w Izbie siedzący pod tąż karą przypominać powinien przy Decyzyi, żeby wszystkie Kategorye udecydowane były. Cenzor także pilnie tego dostrzegać powinien, aby każda Kategorya do Sądu wprowadzona, od tegoż Sądu Rezolucyą otrzymała.

12mo. Dla dania potrzebnego czasu Stronom w przygotowaniu do Spraw wszystkich na piśmie Indukt i Replik, Trybunał Prowincyi Małopolskiey przed rozdzieleniem się na dwa Składy w osobnych Izbach sądzić maiące od Dnia pierwszego Maia, aż do Dnia dwudziestego pierwszego tegoż Miesiąca, Sprawy Kryminalne z Regestru

gestru

gestru Kryminalnego dawniey *Incarceratorum* zwanego, rozsądzać będzie, co tylko na ten iedynie raz służyć ma.

13tio. Regestra Woiewódzkie, co do Spraw prawnych, następuiącym sposobem urządzamy; a naypierd w Prowincyi Małopolskiey od Dnia pierwszego Maia, do Dnia dwudziestego pierwszego tegoż Miesiąca, sądzić się będą Sprawy z Regestru Kryminalnego. Od Dnia dwudziestego pierwszego Maia, do Dnia dwudziestego pierwszego Czerwca, Sprawy Woiewództwa Krakowskiego. Od Dnia dwudziestego pierwszego Czerwca, do Dnia dwudziestego pierwszego Lipca, Woiewództwa Czerniechowskiego. W tym Regestrze mieścić się mogą Sprawy Woiewództw Kijowskiego, Wołyńskiego, i Bracławskiego. Od Dnia dwudziestego pierwszego Lipca, do Dnia dwudziestego osmego Sierpnia, Woiewództwa Sandomirskiego. Od Dnia dwudziestego osmego Sierpnia, do Dnia dwudziestego osmego Września Woiewództwa Bracławskiego. Od Dnia dwudziestego osmego Września, do Dnia dwudziestego osmego Października Woiewództwa Kijowskiego. Od Dnia dwudziestego osmego Października, do Dnia dwudziestego osmego Listopada Woiewództwa Wołyńskiego. Od Dnia dwudziestego osmego Listopada, do Dnia dwudziestego osmego Grudnia Woiewództwa Podolskiego. Od Dnia dwudziestego osmego Grudnia, do Dnia dwudziestego pierwszego Stycznia Ziemi Chełmskiey. Od Dnia dwudziestego pierwszego Stycznia, do Dnia dwudziestego pierwszego Lutego Woiewództwa Podlaskiego. Od Dnia dwudziestego pierwszego Lutego, do Dnia dwudziestego pierwszego Marca Woiewództwa Lubelskiego. Od Dnia dwudziestego pierwszego Marca, aż do ostatniego Marca Woiewództwa Bełzkiego. Gdyby zaś w ktorym z wyliczonych Regestrów Spraw do sądzenia zabrakło, następuiący po nim Regestr, za wydaną wprzódy Deklaracyą Sądową, do sądzenia, brany bydź ma. Układ teraźnieyszy Regestrów Woiewódzkich Prowincyi Małopolskiey, nie powinien derogować pierwszeństwu Woiewództw teyże Prowincyi.

14to. Podział Regestrów Woiewódzkich w Trybunale Prowincyi Wielkopolskiey następuiący, stanowiemy: Od Dnia pierwszego Maia, do Dnia pierwszego Czerwca sądzić się będą Sprawy Woiewództwa Poznańskiego. Od pierwszego Czerwca, do pierwszego Lipca Woiewództwa Kaliskiego. Od pierwszego Lipca, do dwudziestego tegoż Miesiąca, Woiewództwa Gnieźnieńskiego. Od dwudziestego Lipca, do pierwszego Września Woiewództwa Sieradzkiego z Ziemią Wieluńską. Od pierwszego Września, do osmego Października Woiewództwa Łęczyckiego. Od osmego Października, do osmego Listopada Woiewództwa Kujawskiego z Inowrocławskim. Od osmego Listopada, do piętnastego Grudnia Woiewództwa Płockiego z Ziemią Zawskrzyńską i z Ziemią Dobrzyńską. Od piętnastego Grudnia, do dwudziestego Lutego Xięstwa Mazowieckiego. Od dwudziestego Lutego, do ostatniego Marca Woiewództwa Rawskiego.

15to. Gdy Listy Instancyonalne w Sprawach do Deputatów pisane u Laski złożone będą, natychmiast każda Izba nakaże Instygatorowi swemu, tak wyrabiaiącego, iako i piszącego Listy Instancyonalne, zapozwać przed siebie, i tak na wyrabiaiącego, iako i piszącego, karę osmset Złotych Polskich, i dwóch Niedziel Wieży górney rozciągnie.

16to. Zapobiegaiąc zdarzać się mogącemu przekupstwu Sędziów, każdego przekupuiącego uwalniamy od rygoru Prawa, lecz w ten czas tylko, gdy sam wyda, i nieodpartemi dowodami przeko-

 na

na w Sądzie przekupionego od siebie Deputata; na Deputatów zaś przekupionych Karę Konstytucyą Tysiąc, Siedmset, Sześćdziesiąt osmego, przepisaną, zatwierdzamy.

17mo. Ordynacye pisane, punkta uchwalonego Prawa powtarzaiące, albo nad Prawo wydane, Illacye ustne i na piśmie bez Pozwów z szkodą Strony nieobwieszczoney, i wszelkie bezprawia Prawu i powadze Sądu przeciwne, dotąd kiedykolwiek praktykowane, niemniey tumulty, krzyki, muzyki po Ulicach, iako i gry ażardowne zabraniaią się pod karami z Regestru *directi Mandati*, za doniesieniem kogokolwiek, albo Sądowego Instygatora, rozciągnąć się maiącemi.

Ustawę tę po wszystkich Kancellaryach Sądów Ziemiańskich rozesłaną, oblatowaną, na Sądach przez Woźnych publikowaną, i dla uwiadomienia Obywatelów wszędzie na drzwiach Sądowych przybitą mieć chcemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Lit: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski, wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małopolskiey mp. Waleryan Stroynowski Podkomorzy Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prow: Małopolskiey. Jozef Weyssenhoff Poseł Inflantski Deputowany z Prowincyi Litewskiey. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogrodz: Deputowany z Prowincyi Wielkopol: Jozef Radzicki Podkom: i Poseł Zi: Zakroczym: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkopoll: mp. Po wpisaniu zaś ninieyszey Konstytucyi, Oryginał oneyże, Podaiący, napowrot odebrał.

A. Siarczyński
~~HERMAN~~
mpr.

~~Czytałem. Głębocki.~~

(206) 66 295

Działo się w Warszawie w Zamku Jego Królewskiey Mości Dnia Siedmnastego Miesiąca Kwietnia, Roku Pańskiego Tysiącznego Siedmsetnego Dziewięćdziesiątego Drugiego.

DO Urzędu i Akt Ziemiańskich Warszawskich Osobiście przyszedłszy Wielmożny Antoni Siarczyński Jego Królewskiey Mości, Seymowy i Konfederacyi Koronney Sekretarz, do tychże Akt Konstytucyą niżey wyrażoną podał, którey takowa następuie osnowa.

Gotowość do Obrony Pospolitey.

293

ZAden Wolny Naród nie nalazł nigdy skuteczney Obrony swobod własnych, ieżeli iey nie szukał w własney swey Cnocie i sile. W tych celną Naszę położywszy ufność, ziednoczeni w celu Obrony całości Swobod, i niepodległości Naszey, oświadczamy; nayprzód iak nayuroczyściey przed BOGIEM i wszystkiemi Narodami, że przeciwko nikomu Woyny zaczepney podnosić nie myślemy, że wszystkich Sąsiadów przyiaźń i spokoyność dotąd między Nami i Day Boże na zawsze trwaiącą wysoce szanuiemy; lecz iedynie troskliwi o całość Kraiow w Rzplitey, wolności i niepodległości Naszey, o utrzymanie USTAWY RZĄDU NASZEGO, która Powszechną Narodu wolą poświęcona, ma w obronie swoiey życie i maiątek każdego Obywatela. Nadto uważaiąc: że się nayduiemy w tym czasie i położeniu Politycznym, w którym negocyacye między Dworami w okolicznościach dzisieyszych zachodzące wymagaią z Naszey strony, ażebyśmy względem Nas, co do bespieczeństwa Kraiów Rzeplitey, niepodległości Narodowey i szczęśliwey KONSTYTUCYI NASZEY, ile w Nas iest, przydali Negocyacyom wagi i konsyderacyi, a w przypadku nadspodziewanym mieli gotową obronę, ustanawiamy:—

1y Stey

1mo. Ażeby KROL Jmość, któremu USTAWA RZĄDU NASZEGO powierza Władzę Wykonawczą, użył tymże Prawem powierzoney sobie władzy w całey Jey rozciągłości iak naydzielniey i nayskuteczniey ku opatrzeniu obrony Narodowey przez takie siłami zbroynemi Rzplitey kierowanie i onychże użycie, iakie do tego celu bydź może nayprzyzwoitsze.

2do. Poruczamy KROLOWI Jmości sprowadzenie iednego, dwóch lub trzech Generałów z Zagraniczney służby w sztuce Woienney z umieiętności doświadczonych, oraz umieszczenie ich w Woysku Rzplitey w stopniach naywyżey kommenderuiących z opatrzeniem potrzebney Rangi i przyzwoitego Onymże Zołdu i nadgrody. Nadto wyborowi KROLA Jmości polecamy sprowadzenie i nominowanie Officyerów do Korpusów Artylleryi i Jndzynieryi, również za granicą ćwiczonych i w sztuce woienney biegłych.

Straż Jaśnie Wielmożny *Jegomość*

3*tio*. Polecamy Kommissyi Skarbowey O. N. aby, za uznaniem potrzeby przez KROLA Jmci w Straży i zaleceniem onegoż, negocyowała nieodwłocznie kredyt, bądź w Kraiu, bądź Zagranicą, ile gdzie, i iak z mnieyszym kosztem mieć może na Summę Trzydzieści Milionów Złotych Polskich, poddaiąc pod hypotekę beśpieczeństwa tego kredytu fundusz z Przedaży Starostw wniyść maiący, którego to kredytu pewność i beśpieczeństwo ninieyszym Prawem zaręczamy.

Jegomość

4*to*. Dozwalamy KROLOWI Jmci w Straży z Summ w Skarbie Rzplitey będących i przez zaciągniony kredyt wchodzić maiących, użyć *ad concurrentiam* dziewięciu Milionów na potrzebne przygotowania Obrony Narodowey, a to pod odpowiedzią i Ministra w Straży podpisuiącego, i Osób którym takowe wydatki powierzone będą, ieżeliby co z tey Summy na inny iaki obiekt, a nie na przygotowanie obrony Narodowey użytym było. W przypadku zaś zaczęcia od kogożkolwiek bądź przeciwko Rzplitey (czego niech Bog uchowa) czy to przez Deklaracye, czyli iakimkolwiek bądź innym sposobem aktualney Woyny; dozwalamy J. K. Mci w Straży użyć *ad concurrentiam* reszty Summy kredytem zaciągnąć się maiącey na Obronę Woienną, podobnym sposobem pod odpowiedzią i Ministra w Straży podpisuiącego, i Osób, którym takowe wydatki powierzone będą, ieżeliby co z tey Summy na inny iaki Obiekt a nie na potrzeby Woyny użytym było.

5*to*. Po upłynionym Dwumiesięcznym Czasie Ministrowie w Straży doniosą STANOM Rzplitey Seymuiącym, choćby za wniesieniem iednego z Seymuiących, o nastąpionym użyciu Pieniędzy według powyższego przepisu, a Rachunek Seymuiącym STANOM podany będzie *ex asse* ze wszelkich użytych Pieniędzy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Littgo.

It

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Helmski i Lubelski, wyznaczony z Senatu z Prowincyi Mało-Polskiey, do Deputacyi Konst: Waleryan Stroynowski Podkomorzy Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Antoni Ledochowski Wodzić i Poseł Woiedztwa Czerniechowskiego Deputowany z Prow: Małopolskiey. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi z Wo Xa Lit. Jan Paweł Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Po wpisaniu zaś ninieyszey Konstytucyi, Oryginał oneyże tenże na powrót podaiący odebrał.

~~PLUSKWINSKI mpr.~~

A. Siarczynski

~~Czytał Kaniewski.~~

Działo ſię w Warſzawie w Zamku Jego Królewſkiey Mości Dnia Drwudzieſtego Szóſtego Mieſiąca Kwietnia, Roku Pańſkiego Tyſiącznego, Siedmsetnego, Dziewiećdzieſiątego drugiego.

Do Urzędu i Akt Ziemiańſkich Warſzawſkich oſobiście przyſzedłſzy Wielmożny Antoni Siarczyńſki Jego Królewſkiey Mości, Seymowy i Konſederacyi Koronney Sekretarz, do tychże Akt Konſtytucyą niżey wyrażoną podał, którey takowa naſtępuie osnowa:

Urządzenie wieczyſte Królewſzczyzn.

ARTYKUŁ I.

Przez wzgląd na powszechne Dobro Rzeczypospolitey Naszey, i całey Powszechności Narodowey, My Król za zgodą Skonfederowanych Rzeczypospolitey Stanów, nieodzownym wyrokiem stanowiemy: aby wszystkie Dobra w Koronie i Litwie, Królewszczyznami zwane, w iakieykolwiek bądź nomenklaturze, dotąd pod ogólnym Prawem własności, czyli dziedzictwa Rzeplitey zostaiące, przedane były na wieczyste dziedzictwa Obywatelskie, a to w czasie i sposobie niżey opisanym, waruiąc: iż Prawa doczesne czyiekolwiek, na tychże Królewszczyznach rozciągaiące się, ocalone mieć chcemy, podług niższych Ustawy tey opisów.

ARTYKUŁ II.

Zaręczenie nienaruſzoney pewności nabytego Królewſzczyzn dziedzictwa, oraz porównanie nowych dziedzictw z dawnemi dziedzictwami, co do cieżarów publicznych, i wſzyſtkich Praw Ziemiańſkich.

Uważaiąc, iż wszelka własność Obywatelska, mianowicie zaś własność Ziemska nieruchoma, ani pomyślności Obywatelów należycie nie ustanawia, ani w ogóle bogactwa Kraiowego w miarę wielkości swoiey waloru nie ma, ieżeli Prawem na zawsze nieporuszonym stałość iey zabespieczoną nie będzie; przeto:

1mo. Na czele tego Prawa Naszego, względem przemiany teraźnieyszey Królewszczyzn w Dobra Ziemskie Dziedziczne, kładniemy to główne Prawo wiary publiczney, spokoyności Obywatelskiey, i bespieczeństwa tychże maiątków, iako istotną zasadę powszechnego kredytu, przemysł Kraiowy ożywiaiącego, zaręczaiąc nayuroczyściey

 niepo-

nieporuszone na zawsze utrzymywanie teraźnieyszey Dóbr Królewskich przedaży. Nadto waruiemy: iż odtąd wszelkie z tego źródła pochodzące Prawa własności, i dziedzictwa, równie za niewątpliwe i niezaprzeczone w całym Narodzie Naszym utrzymywane bydź maią, iak wszystkie inne dziedzictwa.

2do. Królewszczyzny tym Prawem zamienione na dziedzictwa szczególne Obywatelskie, żadney na potym różnicy od innych wszelkich Dóbr Ziemiańskich w rozkładzie ciężarów publicznych podlegać nie maią; Przeto w przedaży Królewszczyzn na Dziedzictwa Ziemiańskie wszystkich nabywców ostrzeżonych mieć chcemy: że te Dobra zaraz od przemiany własności ich ogólney w własność szczególną Obywatelską, oprócz wszelkiey opłaty za wartość Dziedzictwa Skarbowi Rzepltey, podług niższych Prawa tego opisów należącey, równy Ziemiański podatek, iak inne Dobra Ziemiańskie, znosić będą, a na przyszłość od iednakowego rozkładu ciężarów publicznych, ieżeliby iakie z Prawa powszechnego wypadały, wyięte bydź nie maią; iako też nawzaiem, pod żadnym pozorem większych nad dawne Ziemiańskie Dobra podatków nigdy narzuconych mieć nie będą mogły.

3tio. Nie będzie wolno odtąd, pod żadnym pozorem, na Seymach żadnych wnosić naruszenie w czymkolwiek takowych przedaży; nie będzie wolno Nam Królowi, ani Następcom Naszym w Propozycyach od Tronu, do Obrad Seymowych podawanych, nic podobnego umieszczać, pod warunkiem uznania takowych propozycyi za krok, gwałt bespieczeństwu publicznemu przynoszący: nie będzie wolno w żadney Instrukcyi dla Posła od wybierców iego służyć maiącey, nic takowego rzeczonym przedażom Ziemskim przeciwnego umieszczać, pod warunkiem nie legalności wyboru Posłów, którzyby w takie Instrukcye opatrzeni byli; nakoniec nie będzie wolno na Seymie żadnym, czyli to w złączeniu Izb obydwóch, czyli po rozłączeniu onych, żadnemu z Seymuiących, pod iakimkolwiek bądź pozorem, wprowadzać takiey materyi, którąby naruszała takową przedaż, i porównanie zupełne tych nowych Dziedzictw z dawnemi Dziedzictwami, pod surowością wyłączenia natychmiast z liczby Seymuiących, i odesłania do Sądów Seymowych po ukaranie za wzruszenie spokoyności publiczney.

4to. Porównywamy nowe Dziedzictwa z dawnemi Dziedzictwami, we wszystkich Prawach Ziemiańskich, a mianowicie co do rozkładów ciężarów publicznych, i ten warunek mieszczony będzie w Paktach Konwentach do zaprzysiężenia przez Królów Następców Naszych.

5to. Chcąc oraz zachęcić do nabywania wszelkich Królewszczyzn, i milsze ich Dziedzictwo przyszłym właścicielom uczynić, *Jus Patronatus* we wszyskich Wsiach Dóbr Królewskie zwanych, odtąd Nam Królowi służące, dobrowolnie odstępuiemy, i tylko ie sobie w Miastach, dawniey Królewskie zwanych, a teraz Wolnych Rzeczypospolitey, zachowuiemy.

ARTYKUŁ III.

Załatwienie wszelkich sporów prawnych i granicznych w Królewszczyznach, poprzedzaiące przedaż onych na Dziedzictwa.

Przed uskutecznieniem przedaży Królewszczyzn na wieczyste Dziedzictwa Obywatelskie, dopełnione mieć chcemy to, co następuie:

1mo. Jako Assessoryum zalecone iest załatwienie wszelkich sporów prawnych między Królewszczyznami, a Miastami wolnemi, tak równie Prawem ninieyszym zalecamy tymże Assessoryom, aby wszelkie spory Prawne między Królewszczyznami a inney natury Dobrami, tudzież między Królewszczyznami, a Królewszczyznami o własność czyli

o na-

o naturę Dóbr rozsądziły, i ostatecznie ukończyły, przed czasem Prawem ninicyszym do przedaży Królewszczyzn zamierzonym. W których-to sprawach między Królewszczyznami, a inney natury dobrami, wedle dawnych Praw, w Woiewodztwach Kiiowskim, Wołyńskim, Podolskim i Bracławskim Dziedzictwa wszelkie nienaruszone bydź maią, w których Possessya niewątpliwa, *ante & post hosticum* okazana będzie. Gdzieby iednak Lustratorowie spraw takowych ukończonemi nie zastali, niezwłócznie o tym Assessorye uwiadomią, które takie sprawy przed innemi sprawami rozsądzić obowiązane będą, a to w przeciągu trzech miesięcy od czasu zakończoney lustracyi.

2do. Wszelkie spory o granice między Królewszczyznami, a inney natury Dobrami, nie wyłączaiąc tych nawet, które są appellowane do Assessoryi, a w nich dotąd nieukończone, załatwione będą ostatecznie przez Sąd rozgraniczenia normalnego, podług przepisu osobnego na to Prawa. Sprawy iednak, w których z Dekretów Assessorskich odbyte iuż są Kommissye nie zaocznie, ale z stawaiącemi stronami, i to po ostatecznym ich ukończeniu, zatrzymuiąc sypanie kopców, są zaappellowane, takowe sprawy graniczne w Assessoryi skończone bydź maią.

3tio. Wszelkie sprawy między Miastami wolnemi, a Królewszczyznami, bądź o grunta, bądź o inne użytki, z iedney, lub drugiey strony zaprzeczone, ukończonę bydź maią przez Assessorye przed przedażą Królewszczyzn, a to w przeciągu trzech miesięcy.

4to. A ponieważ Starostowie na mocy Lustracyów odbieraiąc z Królewszczyzn dochody przez Lustratorów przysięgłych, z nakazów Seymowych oznaczonych, im podane, kwartę z nich postanowioną Skarbowi na dochód publiczny opłacili; Przeto czyniąc sprawiedliwość, tak w dochowaniu wiary publiczney, w którey dochody z Królewszczyzn Lustracyami postanowione, przez Possessorów wybierane były, iako oddalaiąc Skarb w tym, co iuż do niego weszło, i przecinaiąc ztąd wszelką do Skarbu ewikcyą, stanowiemy: iż Possessorowie Królewszczyzn iuż pozwani, i ieszcze zapozwani bydź mogący, gdy z powodu nadaney Przywileiami Lokacyinemi Miastom propinacyi i wszelkich dochodów, odsądzeni od nich będą, w żadnym Sądzie, pod żadnym pretextem, nie będą obowiązani do kalkulacyi, z tych prowentów, które lustracyami były im dozwolone; Te zaś prowenta, które nad lustracye były przez Starostów arbitralnie wybierane, z tych kalkulacyą czynić maią: A co się tycze Prowentów i Propinacyi Mieyskich, za kontraktami przez Miasta komużkolwiek od Roku 1776. wypuszczonych, takowe Prowenta podług kontraktów dotąd zaległe, Miastom wypłacone mieć chcemy.

5to. Wszelkie spory o grunta, swobody, tudzież o daniny i powinności Włościan w Królewszczyznach osiadłych, ostatecznie rozwiązane bydź maią przed przedażą Królewszczyzn, przez Referendarye Oboyga Narodów, podług osobnego o nich Prawa.

6to. Gdyby podług wyższych Artykułu tego Punktów, to iest: pierwszego, trzeciego, czwartego, żadna strona takowych spraw, czyli to w Assessoryi, czyli w Referendaryi, przed przedażą Królewszczyzn nie dochodziła; wtedy sprawy te, ile się ściągaią do pożytków stron, za upadłe na zawsze poczytane zostaną; Ile zaś różnicę czynić mogą w dochodzie publicznym Rzeplitey, Lustratorowie w następuiącym Artykule opisani, dostrzegać będą, aby rzecz z dowodów odkryta i uznaną została w Sądzie przyzwoitym, podług Artykułu tego opisów, pierwey, niżeli uchwalona tym Prawem przedaż Królewszczyzn w skutku nastąpi. Po którey żadne iuż spory podniesione bydź nie mogą, i Rzeplita żadnego sobie do nich zwrótu, ani swoim Prawa nabywcóm nie zostawuie.

ARTYKUŁ IV.

O Lustratorach i ich Pomocnikach.

1mo. Urząd Lustratorów na Seymikach obranych trwać będzie przez czas Prawem ninieyszym zamierzony, do zupełnego ukończenia dzieła im powierzonego. Na mieysce zmarłego, lub długą chorobą złożonego Lustratora, ma bydź obrany nowy Lustrator na pierwszych Seymikach następuiących; Lustratorem bydź może każdy Obywatel w Xięgze Ziemiańskiey zapisany, choćby na żadney Funkcyi publiczney ieszcze nie był, aby tylko zdatność istotną do tego dzieła potrzebną posiadał. Lustratora usługa będzie mu służyć za stopień do funkcyi i urzędów.

2do. Kommissya Skarbowa dla podobieństwa i stosowności gospodarstwa Woiewództw, takowe uczyni wydziały do Lustracyi: W pierwszym wydziale umieści Woiewodztwo Poznańskie, Kaliskie, i Gnieźnieńskie. W drugim: Krakowskie, Sandomirskie, prócz Ziemi Stężyckiey, i Sieradzkie. W trzecim: Mazowieckie, Łęczyckie, Inowrocławskie, Brzeskie Kuiawskie, Ziemię Dobrzyńską i Rawskie. W czwartym: Kiiowskie i Bracławskie. W piątym: Wołyńskie, Podolskie, Bełzkie, i Czerniechowskie. W szóstym: Wileńskie, Trockie, i Xięstwo Zmudzkie. W siódmym: Połockie, Mińskie, Nowogrodzkie, Witebskie i Mścisławskie. W osmym: Lubelskie, Podlaskie, Brzeskie Litewskie, Ziemię Chełmską, i Stężycką. Kommissya w pomienionych wydziałach obranych Lustratorów losami wyznaczy po dwóch do lustrowania Królewszczyzn, i dodawać trzeciego od siebie będzie, który wspólnie z pierwszemi dwoma komplet zawsze składać będzie. Stosownie do tegoż Prawa, dawać im będzie Instrukcye i informacye, z dokładnym obowiązków ich wyszczególnieniem. Lustratorowie zaś, zasięgać maią od Kommissyi Skarbowey wszelkiey potrzebney wiadomości, rady i pomocy, a nadto obowiązani będą donosić Kommissyi, podług iey żądania, o stanie roboty swoiey.

3tio. Kommissya Skarbowa użyie Lustratorów, nayprzód do zlustrowania i urządzenia wszystkich Królewszczyzn wakuiących. Porządek zaś, czyli koley lustracyi i urządzenia w każdym wydziale Królewszczyzn nie wakuiących ułoży następuiącym sposobem: spisze na osobnych biletach Królewszczyzny oddzielne każdego Wydziału, tak rozdzielone bilety Królewszczyzn w każdym Wydziale, włożywszy w osobne naczynie przyzwoite, losem wyciągać każe, a iakim porządkiem wyciągnięte będą w każdym wydziale Królewszczyzny, na biletach zapisane, takimże samym porządkiem i koleią podawać ie będzi do lustracyi, w każdym Wydziale, Lustratorom tegoż Wydziału. Porządek takiey lustracyi Królewszczyzn, losem oznaczony, ma bydź zapisany w Protokule Kommissyi.

4to. Gdyby którzy uprzywileiowani Possessorowie bez kolei z losu wypadaiącey podali dzierżawy swoie Kommissyi Skarbowey do prędszego urządzenia i przedania, tedy Kommissya przed innemi Królewszczyznami z losu wypadłemi urządzać ie zaleci, i w porządku niżey opisanym licytować będzie. Co wszystko naydaley w przeciągu lat trzech koniecznie dokończyć powinna.

5to. Dobranie i ugodzenie potrzebnych Lustratorom Ziemiomierców, Pisarzów, i innych tym podobnych pomocników, światłu i cnocie samey Kommissyi Skarbowey poruczamy.

ARTYKUŁ V.

ARTYKUŁ V.

Szczególne urządzenia poprzedzaiące przedaż Królewszczyzn, a w tym szczególne obowiązki Lustratorów.

1mo. Ogólną powinnością czasowego Urzędu Lustarorów, iest doskonałe urządzenie Królewszczyzn, do rozprzedania onych na wieczność; Co w następuiących szczegółach obiaśniamy: 1. Lustratorowie obowiązani będą pilnować zupełnego ukończenia wiszących iakichkolwiek sporów prawnych między Królewszczyznami, i dobrami Ziemiańskiemi, tudzież między Królewszczyznami, a Królewszczyznami, między Miastami wolnemi, czyli to o własność, czyli o prawdziwą granicę, według wyższego Artykułu III. Dla zupełney zaś pewności granic, między Królewszczyznami, a Dobrami inney natury, tudzież między Królewszczyznami, a Miastami wolnemi, dopilnuią ciż Lustratorowie, aby Królewszczyzny wszystkie, tam nawet, gdzieby sporów granicznych nie było, dokładnie rozgraniczone, i pewnemi znakami granicznemi oznaczone były w całkowitych obwodach swoich. 2. Gdzieby iakie spory nieułatwione naleźli, doniosą o tym niezwłócznie Kommissyi Skarbowey, a ta dopilnować ma przez Plenipotentów i Officyalistów Skarbowych, aby spory takowe ostatecznie ułatwione zostały w Sądach, gdzie z Prawa należy. 3tio. Kommissye Porządkowe obowiązuiemy, aby na żądanie tych Lustratorów we wszystkim pomocą były, co do zupełnego urządzenia Królewszczyzn, tym Prawem przepisanego, dążyć będzie. 4to. Wewnętrzny stan osiadłości na niewzruszonych zasadach urządzą: maiąc za fundament ich Prawa i nadania, tudzież maiąc to w widoku, áby los Włościan i Rolników, uczynili pomyślnym i stałym, a oraz, aby w tey samey poprawie losu Włościan, wynaleźli nowe źrzódła powiększenia wartości Dóbr, dla przyczynienia Skarbowi Publicznemu dochodu.

2do. Co się tycze szczególnego urządzenia wewnętrzney Królewszczyzn osiadłości, Lustratorowie obeymą nayprzód stan gruntów, i dla tego zaczną od Geometrycznego rozmierzania każdey Królewszczyzny, z wyszczególnieniem gruntów ornych, i łąk, pastwisk, i lasów, tudzież z oznaczeniem wszędzie różnicy Ziemi dobrey, śrzedniey i podley, nakoniec granice używalne między Wsiami, bądź iedney Królewszczyzny, bądź inney przyległey, na Mappie znaczone bydź maią. Gdzieby Lustratorowie znaleźli Mappy dokładne, stosowne do teraźnieyszego przepisu Prawa, bądź kosztem Starostów, bądź Miast, albo Włościan przez Geometrów przysięgłych, bądź z Dekretów sporządzone, tedy takowe Mappy przez Geometrów sprawdziwszy, i do skali generalney zastosowawszy, iako rzecz przyspieszaiącą robotę, przyimą, a Kommissya Skarbowa iako za robotę ułatwioną, wyznaczoną nadgrodę z porękawicznego, w proporcyą tegoż porękawicznego, tym, którzy na te Mappy koszt łożyli, wypłaci, a do Skarbu z postanowionego porękawicznego, od kupuiącego na rzecz Skarbu odbierze. Tym czasem zaś, kiedy Geometrowie zatrudnieni będą robotą swoią, w przeciągu tego czasu sami Lustratorowie używs zy przybranych pomocników, weydą w rozpoznanie działów gruntowych Włościańskich, i łanów Dworskich, ile z opisów podawczych, i lustracyinych Inwentarzów, iako też i z wybadania od Gromad dociec będą mogli. Wyciągną ztąd zupełny opis podziału gruntów każdey osady, iaki iest w teraźnieyszym używaniu, poznaią Prawa, i nadania Włościańskie, a co znaydą dowodnego, porządnie u siębie zapiszą. Wypytaią się o wszelkie powinności, i zwyczaie, o daniny, opłaty, iakie rzeczywiście są w używaniu w Królewszczyznach. Te u siebie znosić będą z powinnościami w Inwentarzach podawczych, i lustracyinych zapisanemi. Dochody z Arend, czyli Propinacyi karcze-

mnych i z innych źrzódeł wszelkich, iakie się gdzie znaydą, dowodnie poznać maią, i zapisać. Nakoniec, iaka może bydź szczególna każdych Dóbr zaleta, z posady, z przyległości Miast i Portów, lub z innych szczegółów, każdemu mieyscu właściwych, wartość dziedziczną przymnożyć mogących, to wszystko w opisie swoim umieszczą, aby w czasie gotowe u siebie znaleźli wiadomości, z których dalsze rozporządzenia wypadać będą.

3tio. Zasięgną także dokładney wiadomości w każdym Powiecie, iaka w różnych okolicach zwyczaiem powszechnym ustanawia się cena wszelkich powinności i danin z Dóbr Ziemskich na wieczystą przedaż? iaki wzrost wzięła ta cena od lat kilku i kilkunastu? wymiarkuią do iakiego stopnia mogłaby bydź podniesiona ta cena, w okolicznościach pomyślnych Kraiu naszego, w czasie pomnożoney konkurrencyi do wolnego nabywania Prawem Dziedzicznym Dóbr Ziemskich; użyią i tey pilności, aby corocznie ziechali na mieysce publicznych Kontraktów Obywatelskich, gdzie uważać będą, iak się zwykle ustanawia między Obywatelami, wieczysta cena Dóbr Ziemiańskich, z iakich źrzódeł, i w iaki sposób rachuią się intraty, iaki iest pokup na Dobra? wyrozumiewać będą z świątłych i cnotliwych Obywatelów, do iakiego stopnia słuszna cena Dziedzictwa Królewszczyzn doprowadzona bydź może? Wszelkie zaś takowe wiadomości, porównania i obserwacye, czyli uwagi swoie własne w porządnym opisaniu zachowaią, aby z nich w czasie korzystali dla należytego wynalezienia szacunku Dóbr, gdy będą podawane do Licytacyi.

4to. Gdy dzieło wymiaru Geometrycznego każdey Królewszczyzny w całości zakończone będzie, i Mappa w zupełnym porządku złożona zostanie od Geometrów, wtedy Lustratorowie sami, używaiąc do pomocy Geometrów, Rachmistrzów i Pisarzów, zniosą wielkość gruntów Włościańskich i Dworskich z podania sobie iuż wiadomą i opisaną z rzeczywistą rozległością przez Geometrów wynalezioną. Dostrzegą zaraz z tego porównania, co za układ wypada w nowym urządzeniu takowych pomiarów stosownie do prawdziwey rozległości gruntów, a z drugiey strony względnie do liczby gospodarzów rolników, każdą osiadłość składaiących. Zachowaią z zupełną dobrą wiarą i sprawiedliwością, co z Prawa, oraz nadań pewnych i prawnych należeć komu znalezli. Lecz dla powszechnego i wspólnego dobra każdey osady, i dla stałych korzyści każdego Włościanina, takie wszędzie pomiary gruntów zrobić każą, iakich mieyscowy porządek wyciągać będzie, ocalaiąc każdemu własność gruntową, iaka komu służyła z nadania dowiedzionego, co do iey wartości; lecz gdzie potrzeba, używaiąc słuszney zamiany, Rolnikóm nie dostateczny grunt posiadaiącym, nadadzą więcey roli z wolnych i pustych gruntów, zachowuiąc w tym przynależny wzgląd i na miarę potrzeb rolnika, i na miarę ciężarów do roli przywiązanych.

5to. W każdey Wsi pomiary rolniczę, i grunta wszelkie do każdego wydziału gospodarskiego przyłączone, iako w Inwentarzu dokładnym, który za podawczy przyszłemu Dziedzicowi służyć ma, opisane będą, tak na polach i mieyscach wszelkich oznaczone bydź maią znakami trwałemi, których odnawianie w pewnych czasach każdey gromadzie wieyskiey zlecone będzie. Też same pomiary i wydziały Mappa Geometryczna wskazywać ma, którey po dwa exemplarze do każdego oddziału sporządzone bydź maią, aby ieden oddany był przyszłemu nabywcy, a drugi, aby w Archiwum Kommissyi Skarbowey był zachowany.

6to. Wszystkie Królewszczyzny podzielne bydź maią na części, to iest: na Folwarki i Wsie oddzielne, iedney osady Włościan na pół nieprzedzielaiąc, w takim porządku, aby podzielnie rozprzedane bydź mogły, i razem w tym celu, aby rozłączone części osobno ocenione,

nione, i do Taryff Skarbowych wpisane, chociaż przez iednego nabywcę zakupione teraz będą, mogły na potym z łatwością rozdzielać się w sprzedażach, spadkach i działach Obywatelskich. Z tego też powodu starać się będą Lustratorowie, dzielić Królewszczyzny na naymnieysze, ile bydź może, części do sprzedania, z tym iednak warunkiem: aby każdy Folwark, czyli części osobne zagospodarowanie składać maiące, dostateczną wygodę gospodarską względem samego Dziedzica, i względem osiadłości gromadzkiey w ograniczeniu swoim znaydować mogły, nie dopuszczaiąc takich podziałów, z których wynikałoby zmnieyszenie wartości rozerwanych części, iaką one w złączeniu swoim mieć mogą, i nadal dla Dziedzica i w czasie przedaży na podniesienie ceny wieczystey dla Skarbu publicznego. Te przestrogi w szczególności rozciągamy do Kuźnic wszelkich i innych takowych Fabryk, które bez zwykłey pomocy przyłączonych Wiosek i lasów upadaćby musiały. Waruiemy nadto: iż w takowym podziele Królewszczyzn na części osobne, do przedania łączone nie będą wiedną część, ani dwa Folwarki, ani też te kawałki Królewszczyzn, które się z sobą nie stykaią, lecz są otoczone Dobrami inney natury. Nakoniec Lustratorowie zaymować nie maią w grunta Królewszczyzn do sprzedania tych wszystkich gruntów w Królewszczyznach, które naydą, albo nadane Kościołom iakim i Cerkwiom, tak Unickim iako nie Unickim, albo w spokoynym onych używaniu dotąd dzierżane. Wszelkie zaś dochody Kościołom i Cerkwiom, tak Unickim, iako nie Unickim należące się w Królewszczyznach wyłączone bydź maią z ogólnych Intrat Królewszczyzn. A gdzieby Kościoły lub Cerkwie Parafialne tak Unickie, iako nie Unickie, tylko potrzebowały nadania iakiego gruntu, lub połączenia onego w iedno, to Kommissya Skarbowa wraz z Kommissyą Porządkową mieyscową na przełożenie Zwierzchności Duchowney, w mierney proporcyi, uznawszy z Lustracyi potrzebę, nadać będzie mogła. Nadanie zaś takowe przechodzić nie ma trzech włok gruntu, Włokę iedną na zamian trzech pol przeznaczaiąc.

7mo. Zalecamy także Lustratorom Wydziału Woiewodztw Kiiowskiego, i Bracławskiego, aby zniosłszy się z Przewielebnym Biskupem Kiiowskim, i Kommissyami Porządkowemi wyż rzeczonych Woiewodztw, w Dobrach dawniey Królewskie zwanych w tymże Woiewodztwie Kiiowskim i Bracławskim leżących, mieysc dwadzieścia cztery oznaczyć na ufundowanie Kościołów Parafialnych obrządku Łacińskiego; w każdym z tych mieysc Lustratorowie oznaczą grunta, podług sposobności mieysca, na poświętne Kościoła, na Cmentarz oddzielny, rezydencyą Kapłanów, Szkołkę Parafialną, i inne budowy potrzebne, tudzież na ogrod, pole, i łąkę w trzech włokach zawieraiące się; ustanowią pewny, i niezawodny coroczny dochod z intrat ogólnych w kwocie złotych trzy Tysiące, a sporządzone takowe dzieło, Lustratorowie przeszlą do Kommissyi Skarbowey Oboyga Narodów, która po uskutecznieniu zupełnym, *respective* tych mieysc, Prawa teraźnieyszego we wszystkich iego opisach, dochod takowy z dokładnym Inwentarzem na rzecz funduszu Zwierzchności Duchowney poda i we wszystkim Prawo pod tytułem: *Kościoły Parafialne Łacińskie Dyecezyi Kiiowskiey*, w tey okoliczności nastąpione, Kommissya Skarbowa uskuteczni.

8vo. Gdzieby zaś były lasy, bory, błota, i grunta puste, a zbywaiące od zwyczayney potrzeby podzielonych części Królewszczyzn, te ieżeli sposobne nie są do wyrabiania towarów leśnych handlowych, oddzielone być maią do osobney przedaży, choć i na włoki; zaś lasy i bory sposobne do wyrabienia towarów handlowych, i do ustanowienia porządnego gospodarstwa lasowego, aby tym pewniey zachowane były, im porządniey będą mogły być używane, nie maią bydź dzielone na drobne kawałki, ale na dostateczne do porządnego gospodarowania

nia części i rozległości, według gatunku drzew, posady lasów, bliskości rzek spławnych i przyległości okolic; a Kommissya Skarbowa natychmiast zaleci Possessorom Królewszczyzn, aby lasy niszczone nie były, pod odpowiedzią, używanie ich tylko wolne na gruntowe potrzeby, i na potrzeby fabryk, lub tartaków, Lustracyą opisane, dozwalaiąc. Także, gdzie kontrakty z Skarbem zaszły do terminu oznaczonego, Kommissya też kontrakty w całości zachowa, a odtąd żadnych czynić nie ma. Gdzie wstępy, czyli wręby do lasów maią dobra dawnieysze Ziemiańskie przez Prawa, lub Przywileie nadane, Lustratorowie, uważaiąc proporcyą między dobrami, do których las należy, a Dobrami, które maią wręb, czyli wstęp nadany, w myśl Prawa im służącego, oddzielą część lasu dla Dóbr wstęp, czyli wręb maiących, i takową swą opinią uczynionego oddziału lasu Kommissyi Skarbowey doniosą, która tę opinią potwierdzi, lub stosownie do Prawa poprawi. Tak podzielone Folwarki, czyli różne części Królewszczyzn, tudzież lasy, bory, i błota do podzielnego sprzedania wniesione być maią na oddzielne Mappy Geometryczne, a każda część w całym określeniu swoim wieczystemi granicami oznaczona zostanie.

9no. Co się tycze opisu powinności danin i opłat Włościańskich, iakie przyszłym Dziedzicom należeć maią, te wyciągną z nadań pewnych i prawnych, iakie tymże Włościanom służą, wedle obiaśnienia przez Inwentarze lustracyine i przez Dekreta Referendarskie, lub Assessorskie, stosownie do pomiaru gruntów, iakie przy każdym znaydą, albo z wolnych i pustych rol naddadzą, czyli powiększą: Nakoniec ciężary publiczne dotąd nad równość Dóbr Ziemiańskich przez Włościan w Królewszczyznach wnoszone, w daninę i opłatę gruntową przemienią, zaciągaiąc do Czynszów pół podymne, a za uchylony podwoyny zaciąg do Woyska (do którego Rekrut z ludności ustanawiamy) oraz za szczególny ciężar stanowisk Woyskowych i szarwarków nadzwyczaynych w potrzebach rządu, iuż odtąd nie do Królewszczyzn przywiązany, ale bez różnicy do całego Kraiu rozciągniony, opłatę, czyli daninę przyzwoitą z słusznym umiarkowaniem postanowią, i do powinności gruntowych przyczynią, stosuiąc się w tey mierze do Instrukcyi, iaką od Kommissyi Skarbowey mieć będą. Dla ustanowienia zaś tych słusznych powinności, danin i opłat, ile onych różne odmiany w urządzeniu gruntów Włościańskich na wieczność wyciągać mogą, zwłaszcza gdzie nadania prawne, iako i Dekreta Referendarskie, albo nie zaszły, albo nie do przypadku należą, uważać będą Lustratorowie zwyczay Woiewodztw, Powiatów i okolic różnych, stosownie do wielkości i dobroci gruntu, oraz szczególnych korzyści mieyscowych. Baczność także mieć będą na stan Włościan, i na stan rolnictwa Dworskiego, aby w rozkładzie powinności gruntowych w Czynszach, w daninach produktowych i w robociźnie, tak sposobności Włościan, iak i potrzebie gospodarstwa Dworskiego dogodzili. Gdzie robocizna dla Dworu mniey potrzebna, z przyczyny licznieyszey osiadłości Wsiów, a szczupłości łanów Dworskich, albo całe nie używana okazałaby się, opłata zaś od gromad w samych pieniądzach zdawałaby się zawodna, dla pewności stałey intraty, tam zbożową daninę, mianowicie żyta, ięczmienia, i innych produktów dla Dziedziców przygodnych, lub w części, lub w całości, z pewnego pomiaru gruntów oznaczą. Wolno iednak będzie ułożyć się Dziedzicowi o takowe produkta przez ugodę dobrowolną, na kwotę pieniężną, a takowe ugody pod Prawa powszechne, stałość dobrowolnych kontraktów zabespieczaiące, podpadać maią.

10mo. Dla utrzymania w przyzwoitey sile rolnictwa Kraiowego i samych rolników, pomiary gruntów rolniczych Lustratorowie tak rozróżnią w opisaniu Inwentarskim, aby wydziały gospodarzów rolników zawsze utrzymywane były w pewney nie rozerwaney całości, ró-

wnie

wnie także działy pół rolników, co stosownie do różnych Prowincyów i Woiewodztw rozumieć się ma, gdzie różne podziały na włoki, lub na grunta pługowe poczworne i parowe, albo inaczey zwane są w używaniu, ostrzegaiąc: iż po zmarłym Oycu grunt iego od pewney miary w drobnieyszy rozdział iść niepowinien.

11mo. Jako wszyscy Włościanie osiedli w tych Dobrach dotąd Dziedzictwu Rzplitey podległych, Prawem własności wieczystey grunta sobie nadane posiadaią, które onym z ich potomkami służą, i przy takich Prawach na zawsze zachowani być maią z przywiązanemi do każdego wydziału gruntowego obowiązkami, tak z mocy tegoż prawa własności, gdyby który z Włościan grunt swoy innemu sprzedać chciał, to iemu wolno będzie, aby tylko Dziedzicowi okazał, że dostatecznego Zastępnika na swoim mieyscu osadza, i grunt nad oznaczoną z mocy tegoż Prawa, miarą nie zmnieyszony iemu zostawuie; na co Dziedzic przyzwolenie swoie na pismie wyda bez żadney opłaty, aby to służyło nowemu nabywcy gruntu, za dowod prawny otrzymaney własności wieczystey tego samego gruntu i całego obeyścia po pierwszym osiągnionego.

12mo. Jnnym Ludziom na gruncie osiadłym, którzy nie tak z rolnictwa, iako z innego zarobku żyią, i Rzemiosłem iakim, lub innym przemysłem bawiąc się, bez trzymania roli, dorobek swoy pomnażać mogą, iednak w pomoc do żywności i wygody swoiey, część iaką gruntu utrzymuią, albo otrzymać żądaią na ogrody, sady, łąki, iako i na małe obsiewy zbożowe, Prawem nadania wieczystego, bez przeszkody Dworom i gromadom takowe grunta służyć maią za słuszną opłatę Czynszu lub inney daniny, czyli robocizny iakiey, która ma bydź wyszczególniona względem każdey części. Częściami gruntu, byle nie mniey na iednego przypadało iak ćwierć włoki na trzy pola, Dzieci po Rodzicach dzielić się mogą, i w każdym czasie takowe części podzielnie właściciel, za wiadomością Dziedzica, komu innemu sprzedać iest mocen, z warunkiem opłacenia przez nabywcę czynszu, bądź daniny, albo pełnienia powinności, iaka z każdey części należy. Wszyscy zaś Ludzie gruntu nie trzymaiący, i pod żadnym kontraktem nie zostaiący, wolni od wszystkich obowiązków Włościańskich, względem przyszłego Dziedzica zostawać maią, iedynie tylko Zwierzchności mieyscowey podlegaiąc, dopóki na gruncie zostawać będą.

13tio. Gdzie Propinacya w przywileiu Lokacyinym Miastom wolnym nadaną bydź okaże się, tam na zysk ogólny całego Miasta, iako własność publiczna i powszechna Mieyska, zostawiona będzie, i lustrowana, ani do Summaryuszu intrat przez Lustratorów wprowadzona być nie ma. Lecz gdzie w Przywileiach lokacyinych propinacya Miastom pozwoloną okaże się, z obowiązkami opłacania Kapszczyzny, czyli garcowego, kotłowego, warowego, słodowego lub młynowego od pewney iakiey miary zboża wyrobionego, lub trunku wyszynkowanego, tam cały dochod z propinacyi Lustratorowie podług Lustracyów na rzecz Skarbu, i Uprzywileiowanych Possessorów wyciągną, oraz do Summaryuszu intrat każdey Królewszczyzny przyłączą. Również Intraty Starościńskie z Czynszów Mieyskich, i z innych źrzodeł wynikaiące, i pod różnemi nazwiskami będące, wszelkiemi dowodami maią być wyiaśnione, i stosownie do zapadłego Prawa o Miastach maią być ustanowione. Zatym w szczegółach swoich, ile ich zamyka się w obrębie gruntu Mieyskiego, będą wpisane, i do Summaryuszu Intrat każdey Królewszczyzny osobno przyłączone.

14to. Po ustanowieniu powinności, danin i opłat wszelkiego rodzaiu od Włościan z każdego pomiaru należnych, i z wszelkiego nadania wynikaiących, po urządzeniu zupełnym przyszło-Podawczego każdey Wsi Inwentarza, przystąpią Lustratorowie do ułożenia ceny wszelkich danin i robocizny lub wysiewów, iaka w każdym mieyscu

według prawideł wzwyż przepisanych na wieczystą przedaż Dóbr stanowić się może. Ztąd wyrachowaną na pieniądze Summę wyciągną i wszelki inny dochód z Czynszów, z Arend, z Propinacyi, albo z Kuźnic, czyli innych Fabryk, i iakichkolwiek źrzodeł gruntowych wynikaiący opiszą. Nakoniec z tego wszystkiego Summaryusze Intraty w gatunkach swoich mianowaney ułożą, i dochod całkowity w ogólną Summę ściągną, względnie do każdey części, albo Folwarku, iak z rozdziału przedażnych części i z ograniczenia wypadło. Ocenią przyzwoicie wartość lasów, borów, błot, i gruntów pustych do osobnego przedania oddzielnych, podług Punktu 6. tegoż Artykułu. Dołożą ieszcze w tym Summaryuszu, ieżeli które Dobra szczególną iaką zaletę maią z przyległości rzek spławnych, Miast handlowych, albo z bliskości sąsiedzkiego pogranicza, przez co słuszna ich cena podniesiona być może.

15to. Tym sposobem dopełniwszy Dzieła Lustracyi każdey Królewszczyzny, Lustratorowie, zaraz po ukończeniu onego, przeszlą do Kommissyi Skarbowey O. N. ieden Exemplarz dzieła Lustracyi przez siebie podpisany, z przyłączeniem do każdey oddzielney części Summaryuszu; a drugi tąkiż złożą w Kancellaryi Kommissyi Porządkowey mieyscowey Ziemi, lub Powiatu, do którego zlustrowana Królewszczyzna należy; Trzeci zaś na gruncie zostawią.

ARTYKUŁ VI.

Porządek sprzedaży Królewszczyzn iuż urządzonych.

Wszystkie Królewszczyzny, które podług wyższego opisu zlustrowane i urządzone zostaną, Kommissya Skarbowa O. N. przedawać ma na wieczyste Dziedzictwa, a to w mieyscu, w czasach, i w sposobie iak następuie.

1mo. Mieysca do tey sprzedaży przeznaczaią się w Koronie Warszawa, w Litwie Wilno. A ta przedaż ma się zawsze odbywać przez Licytacyą, w którey ten zyska pierwszeństwo Dziedzictwa, kto naywyższą cenę ofiarować będzie, przy dopełnieniu przepisanych tym Prawem warunków.

2do. Sposób Licytacyi używany będzie taki, iaki nowym Prawem o Licytacyach publicznych opisany zostanie.

3tio. Urządzone i na części podzielone Królewszczyzny wakuiące, naypierwey do licytacyi podane będą, tudzież i te, które Uprzywileiowani Dzierżawcy, czyli ich Prawa Nabywcy, nie czekaiąc kolei z losu wypadaiącey, sami do prędszego urządzenia i przedania dobrowolnie podali. Po tych zaś, Królewszczyzny inne, które z losu do urządzenia w kolei wypadły, według Artykułu IV. Punktu 8go.

4to. Kommissya Skarbowa O. N. zawsze przed terminem Licytacyi, przynaymniey na trzy Miesiące, ogłaszać ma w Uniwersałach, iakie Królewszczyzny, w którym Woiewodztwie i Powiecie leżące, na iakie części podzielone, a z nich każda część wiele dochodu, wiele Osady, wiele Ludności, wiele włok ziemi zawiera, przychodzić maią do następney Licytacyi. Takowe Uniwersały Kommissya Skarbowa podać nayprzod rozkaże do Aktów Publicznych Warszawskich, a potym rozsyłać one będzie do Kommissyi Porządkowey, a przez nie do Parafii *via Cursoria.* Nadto poda także Kommissya obwieszczenie do Gazet; i oprócz tego wypis rzeczy z Uniwersałów wyciągnięty, do druku podany przy Gazecie rozdać każe. A z przesłanych Uniwersałów zaświadczenie odbierać będą Kommissye, tak Skarbowa, iako i Porządkowe.

5to

5to. Na ieden termin przynaymniey dziesięć Królewszczyzn w Koronie, i tyleż w Litwie, Kommissya Skarbowa do Licytacyi poda.

6to. W Warszawie sama Kommissya Skarbowa O. N. w składzie swoim uskuteczniać będzie przypadaiące na terminach Licytacye, z pomocą Officyalistów swoich, a nawet z pomocą Lustratorów według swoiego wyboru, ieżeli tego znaydzie potrzebę. Do Litwy zaś wybierze Kommissya przez vota sekretne z składu swoiego dwóch Kommissarzów Prowincyi Litewskiey, i dwóch z Prowincyi Koronnych, którym w pomoc i Lustratorów i Officyalistów, Skarbowych oznaczy. Ci na Termina Prawem oznaczone znaydować się powinni w Wilnie z wszelką gotowością do rozpoczęcia Licytacyi w dniu przepisanym; i te odbywać będą tak, iak sama Kommissya w Warszawie.

7mo. Rozdzielne części Królewszczyzn w podziałach swoich urządzone i opisane, rozdzielnie także maią bydź licytowane i do Taryff Skarbowych zaciągnięte, chociażby, ieden nabywca zakupił więcey części, godząc się o cenę podzielnie, czyli rozdzielnie licytuiąc część każdą; a wolno będzie ubiegać się do tego nabycia wszystkim Obywatelom, którym Prawa Kraiowe wolnego nabywania Dóbr Ziemskich dozwalaią.

8vo. Cudzoziemcy także bądź Szlachta, bądź Mieszczanie, którzyby w Polszcze osieść chcieli, zrzekłszy się do życia swego wszelkiey służby u Monarchów Zagranicznych, bądź Woyskowey, bądź Cywilney, będą mogli zakupić Dobra rzeczone podług warunków w tym Prawie zawartych; którzyby zaś z Cudzoziemców nabyli Dóbr tey natury w Polszcze lub w Litwie, tedy po nabyciu przed przyiściem do possessyi, maią przysiądz na wierność Rzpltey, a po pięciu latach zasiedziałości w Kraiu, Indygenaty, lub Nobilitacye bez odmówienia na Seymie otrzymaią, i wszelkich swobód, Prerogatyw, i Urzędów Szlacheckich, z mocy Prawa tego, wszelkie uczestnictwo w zupełney równości z Szlachtą Kraiową mieć będą z Potomkami swoiemi, chociaż przed przyiściem ich do Kraiów Rzpltey urodzonemi. Gdyby zaś z wyż wyrażonych Cudzoziemców kupił który Dobra tey natury na samym pograniczu, tedy Dóbr takowych na pograniczu leżących nie będzie mógł przedać, tylko Obywatelowi, ktoremu Prawo pozwala nabywania Dóbr. Królewszczyzny nad Morzem leżące, a w których Kommissya Skarbowa uznałaby możność założenia Portu, przedane bydź nie maią.

9no. Intrata z Propinacyi, Czynszów, Osypów, i wszelkich danin, lub robocizn, z Miast Dekretami Sądów Assessorskich na gotową opłatę otaxowana, nie ma bydź sprzedana, lecz prosto do Skarbu od czasu zapadłych Dekretów czterema ratami wnoszona. Grunta zaś, i Wóytostwa, które Sąd Assessorski w lokacyach Miast na rzecz Skarbu przysądzi, gdy przez licytacyą sprzedane będą, natury własności Mieyskiey nie zmienią. Wzaiemnie, gdzieby w Miasteczkach Dziedzicznych części Królewskie znaydowały się, te przez Licytacyą sprzedane, przy naturze własności Ziemskiey zachowane będą. Te zaś Grunta Królewskie, które są przez Starostów posiadane, a nie wchodzą w obręb lokacyi Miasta, chociaż z Gruntami Mieyskiemi stykaią się, maią bydź osobno odłączone i sprzedane, sposobem Dziedzictw. Grunta zaś, i Wóytowstwa w Wolnych Miastach, które są Dziedzicznym Prawem posiadane, i Przywileiami przed-Uniowemi zabespieczone, iako naturę Dóbr Dziedzicznych maiące, w Prawach swoich nienaruszone zostaną.

ARTYKUŁ VII.

Wypłacenie należących Skarbowi Summ, za kupione Królewszczyzny, i użycie tychże Summ.

1mo. Kupuiący iakąkolwiek część, albo więcey części z Królewszczyzn, stosownie do zamiaru tego Prawa piątą część wartości, czyli ceny, iaka przez lustracyą wynaleziona zostanie, i przez Kommissyą podana będzie, wnieść ma zaraz po licytacyi kupioney przez siebie Królewszczyzny do Skarbu Rzeczypltey. Od resztuiącey zaś summy szacunkowey i licytacyiney wraz zrachowaney, napotym procent do Skarbu opłacać ma. Kupuiący zaś osobną część boru, lub lasu handlowego, całą summę za wartość tego lasu, Dziedzictwa, i Ziemi wnieść ma do Skarbu.

2do. Wniesienie do Skarbu piątey części za Dobra, iako i zupełney ceny za oddzielne lasy, rozumieć chcemy, bądź w opłacie natychmiast gotowych pieniędzy, bądź w kaucyach, bądź w pewnych skryptach, czyli obligach Obywatelskich w dostateczney ewikcyi na Dobrach Ziemskich, z terminem oddania summy i procentu od niey piątego, w Rok naypóźniey; co gdyby na terminie oddane nie było, ma bydź exekwowane sposobem delaty na Dobrach ewikcyi poddanych; którego prawidła Kommissya Skarbowa pod odpowiedzialnością z każdey osoby przestrzegać ma.

3tio. Summę za cenę Dóbr przy każdey Królewszczyźnie zostaiącą, w zwyczaynym u nas rachunku, z proporcyi procentu pięć od sta, czyli za procent roczny, licząc na wieczność prowent dwudziestoletni wyciągniętą, powiększoną mieć chcemy w proporcyi zniżenia procentu od pięciu do czterech od sta, iaki od summ wszystkich, które po uczynionym wyżey odtrąceniu na tych Dobrach zostaną, na zawsze oznaczamy: Przeto summy kapitalne na tychże Dobrach zostaiące, przyczynieniem iedney czwartey części powiększone bydź maią tak, aby w kupnie Dóbr za prowent iednoroczny liczony był na wieczność prowent dwudziesto-pięcioletni, a od summ tak wyrachowanych, niewięcey, iak po cztery od sta na przyszłość bez żadney na zawsze odmiany.

4to. Dziedzice Dóbr teraz od Rzeczypospolitey w Dziedzictwa przemienionych, co Rok opłacać będą w czterech ratach, to iest: w Miesiącach, Styczniu, Kwietniu, Lipcu, i Październiku, zacząwszy w ćwierć Roku, od obięcia Dóbr w dziedziczne posiadanie, a to zawsze pod zwykłym rygorem delaty, wedle opisu Prawa.

5to. Nadto dla słusznego zwrócenia Skarbowi Rzeczypospoltey łożonych kosztów na urządzenie Królewszczyzn w porządku wieczystey przedaży, zkąd i dla nabywców nowych Dziedzictw nie pospolite wynikaią korzyści, zwłaszcza kiedy z nabyciem Dóbr Geometryczne Mappy bez osobnego kosztu mieć będą, każdy nabywca nowy Dziedzic, zamiast zwykłego porękawicznego po Zł: 18. od każdego tysiąca złotych zupełney summy, iaka za wartość Dóbr wypadnie, zaraz przy licytacyi swoiey do Skarbu wniesie: Tranzakcye zaś wieczyste Kommissya Skarbowa Oboyga Narodów bez opłaty Stęplowanego Papieru sporządzi, a zapis pozostałey na Dobrach summy, także bez opłaty Papieru Stęplowanego od kupuiącego odbierze, i do Akt przyzwoitych Dobrom podać każe.

6to. Szacunkowy kapitał z przedaży Królewszczyzn wynikaiący, i na tych Dobrach zachowany, zasób Skarbu gotowego oznaczać będzie, i iedynie w gwałtowney potrzebie na obronę Kraiu, w przypadku Woyny iuż deklarowaney, w części dziesiątey ruszony bydź może, lecz nie inaczey, tylko za poprzedzaiącym wyrokiem Seymu iednomyślnością

iednością, albo większością zdań. W żadnym zaś innym, przypadku użycie iakieykolwiek części tego Skarbu mieysca mieć nie ma, a Władza Wykonawcza, nigdy pod żadnym pozorem dotykać się tego Kapitału domysłem swoim mocna nie będzie, pod surowością Praw *de Crimine peculatûs* przepisanych. Pedobnież dochód cały z procentu od Kapitału tego na Dobrach zachowanego, po wyiściu, lub uspokoieniu Praw Uprzywileiowanych Possessorów, iedynie, i szczególnie na potrzeby Wóyska Rzeczypospolitey, i utrzymanie onego Prawem ninieyszym przeznaczamy. Również na ten koniec przeznaczamy, i procenta od summ, które z opłacenia piątey części wartości Dziedzictwa do Skarbu weydą.

7mo. Aby zaś nienaruszone zachowanie tego Skarbu, szczególnie na obronę powszechną w zasób odłożonego, iak naymocniey zabespieczone bydź mogło, i aby w powszechney ufności Narodu utwierdzone zostało; waruiemy wyraźnie: iż na żadne dary, na żadne iakiekolwiek nadgrody, albo ofiary, nie tylko komukolwiek z powodu iakiey bądź zasługi, ale ani Nam Królowi, i Następcom Tronu, w żadnym składzie Seymu, Skarb ten naruszonym bydź nie może, pod tą samą ścisłością warunków, iakiemi pewność, i stałość tych nowych Dziedzictw podług Artykułu II. ubespieczona została.

8vo. W przypadku użycia kapitału tego, w części iakiey na obronę Kraiu, iedynie za wyrokiem Seymu, iako iest w Poprzedzaiącym punkcie ostrzeżono, nie inaczey Kommissya Skarbowa wyciągnąć będzie mogła przeznaczoną summę, tylko w równym rozkładzie na wszystkie Dobra teraz w Ziemiańską własność przemienione, tak, aby w iednakowym uproporcyonowaniu pewney ilości od sta, każdy Dziedzic z summ szacunkowych część upłacił, względnie do każdego od działu Dóbr Taryffami wyszczególnionych, i to nie od razu, lecz w pewnych oznaczonych przez Kommissyą czasach dostatecznie przedłużonych, i sposobności gospodarskiey dogadzaiących, tudzież z powinną bacznością na to, aby ogólna w Kraiu cyrkulacya pieniężna żadnego gwałtownego wzruszenia nie ucierpiała; ile zaś summ szacunkowych upłaconych będzie, od tyla procent iuż na potym odpadnie, o czym Dziedzice Kwitami Kommissyi Skarbowey każdemu z osobna oddziałowi Dóbr służącemi zapewnieni bydź maią.

9no. Kiedy zaś Skarb publiczny w czasie następnym zwróci podniesione summy na te same Dobra, w takim rozkładzie, iak były podniesione, Dziedzice na odwrót przyiąć one powinni będą, aby wiednym zawsze porządku, i w całości ten Skarb gotowy, przy tych samych Dobrach zostawał. Przeto, ieżeli tym czasem w mieyscu podniesionych summ Dziedzice dług iaki zaciągnęli, ten dług zwróconemi od Skarbu Publicznego summami zniesiony będzie.

ARTYKUŁ VIII.

Wymiar nadgrody dla Lustratorów.

1mo. Po dopełnionym dziele przedaży Królewszczyzn, Lustratorowie wymierzoną mieć będą pracy swoiey nadgrodę z porękawicznego poprzedzaiącym Artykułem oznaczonego; iaka zaś summa z tego porękawicznego wypadnie, tę razem zliczoną Kommissya Skarbowa podzieli między Lustratorów, Geometrów i Officyalistów z ramienia swego przydanych w proporcyą wielkości i doskonałości pracy każdego, takową iednak nadgrodę Kommissya Skarbowa w części *anticipative* zaliczyć może z Skarbu Lustratorom, Geometrom, i Officyalistom tego żądaiącym, a takowego wydatku Tabellę na każdym Seymie podawać będzie.

ARTYKUŁ IX.

Wymiar sprawiedliwości dla Uprzywileiowanych Dzierżawców, i ich Prawa nabywców.

Ocalenie sprawiedliwości dla Starostów i wszelkich Uprzywileiowanych Dzierżawców, którzy Królewszczyzny posiadaią, lub do osiągnienia ich po zeyściu teraźnieyszych Dożywotników służące sobie maią Prawa, tudzież ich Prawa nabywcom, tym sposobem dopełnione mieć chcemy.

1mo. Wszyscy Uprzywileiowani Dzierżawcy Królewszczyzn, lub ich Prawa nabywcy nie będą ruszeni z Possessyi Królewszczyzn swoich, dopóki z porządku tym Prawem przepisanego przedaż wieczysta nie nastąpi.

2do. Po nastąpioney przedaży, należytość ich ocalona im będzie albo w dochodzie corocznym, iak im służy, albo w ogólnym opłaceniu dożywocia, czyli innego Prawa doczesnego, z wolnością dla nich, aby sami obrali, co zechcą, w sposobie i pod warunkami, iak następuie.

3tio. Przestaiący na dochodzie corocznym, dopóki ich Prawa nie zgasną, w iakiey proporcyi z mocy Przywileiów, i Prawa na teraznieyszym Seymie zapadłego, dochod z Królewszczyzn posiadali, w takiey samey proporcyi zupełną część z Intrat Mieyskich, iakie się z nowey lustracyi okażą, /z dochodu procentowego od Summy za Dziedzictwo Wsiów, iaka za zupełną wartość Dóbr przez Licytacyą ustanowiona będzie, zachowaną sobie mieć będą na wszystek czas, iaki ich Prawa i Przywileie zaięły, to iest: Uprzywileiowani Prawem lennym, czyli na pokolenia maiący proste Prawo dożywocia, lub na więcey dożywociów rozciągaiące się nadania, zupełnie połowę odbierać będą, aż do wyiścia służących im Praw. Maiący Prawo Expektatywy, gdy przyidą do użycia Prawa swego, półtory ćwierci. Emfiteuci, którzy są w Possessyi ósmą część, równie Emfiteuci, którzy nie są ieszcze w Possessyi, gdy przyidą do użycia Prawa swego, ósmą część dochodu odbierać będą; lecz z przedaży lasów i borów oddzielnych od gospodarskiey potrzeby Dóbr, iako Przywileiami pod użytkowanie Dzierżawców nie zaiętych, żadnego udziału, ciż Uprzywileiowani mieć nie będą.

4to. Tę należytość odbierać będą, którzy zechcą, prosto ze Skarbu publicznego pod odpowiedzialnością Kommissyi, która mocą Prawa tego obowiązana będzie stosować się do żądania i układu Uprzywileiowanych, czyli ich Prawa nabywców, iaki oni sami w czasie podadzą, to iest: czyli zechcą być płaceni z Kassy generalney, czyli przez assygnacye Kommissyi do Kass Prowincyonalnych; albo gdy żądać będą potrącenia sobie tey należytości w podatkach iakichkolwiek z Dóbr ich do Skarbu publicznego corocznie płaconych, i zrobią w tym celu stan i układ z Kommissyą Skarbową, na co szczególny Protokuł czyli Xięga rachunkowa przez Kommissyą Skarbową ustanowiona będzie, i zamiana przyzwoitych Kwitów nawzaiem następować ma.

5to. Którzy zaś uprzywileiowani, i ich Prawa nabywcy obiorą sobie wypłacanie należytości swoiey przez nowych Dziedziców, ci dla większey pewności swoiey zarękę mieć będą w części Summy wniesioney przez nowych nabywcow Dóbr do Skarbu Rzeczypospolitey, opłaceniem piątey części wartości szacunkowey Dziedzictwa, gdy dostateczną okażą ewikcyą. A ta Summa przy nich zostanie, aż do zgaśnienia ich Prawa. Po którym do Skarbu publicznego powrocona będzie, pod exekucyą sposobem delaty, na Dobrach tey ewikcyi podległych.

6to.

6to. Przeznaczaiąc zaś na wspomnioną zarękę pewności dochodu dla Dożywotników połowę Summy z piątey części/Dziedzictwa wniesioney do Skarbu, co oznacza względnie do połowy dochodu dożywotnikowi należnego, prowent czteroletni, iak się z przyszley Lustracyi okaże. Więc w równey proporcyi dla maiących Prawo Expektatywy, z teyże Summy przez nabywcę do Skarbu wniesioney, gdy przyidą do użycia Prawa swego, udział na równą dla nich zarękę wyznaczamy, to iest: półtory ćwierci z teyże wniesioney za wartość Dziedzictwa Summy. Emfiteutom nakoniec w Possessyi będącym, i Emfiteutom, którzy ieszcze do użycia Prawa swego przyiść maią, w teyże proporcyi dochodu im służącego pół ćwierci, czyli iednę część osmą z rzeczoney Summy od nabywców Dóbr do Skarbu wchodzącey, równie w zarękę ich dochodu, przy okazaniu należytego bespieczeństwa, odebrać dozwalamy.

/. wartości

7mo. Jle zaś komu należy procentu, po odtrąceniu tey ilości, iaka z prowizyi od Summy przy każdym zostaiącey wychodzi, to nowi Dziedzice z pokazania od Kommissyi Skarbowey, na odpowiadaiących tey należytości prowentach oznaczonego, przepisanemi tą Ustawą ratami upłacać będą Uprzywileiowanym, czyli ich Prawa nabywcom, składaiąc należący im prowent w Kommissyi Porządkowey własnego Powiatu, i biorąc od Kommissyi zaświadczenie, wraz z kwitem od Uprzywileiowanych; Bez złożenia zaś takiego świadectwa dopełnioney dla Uprzywileiowanych opłaty, przy płaceniu przepisanych w Artykule VII. Rat Skarbowych, ciż nowi Dziedzice kwitu w exakcyi zyskać nie będą mogli, i delacie do exekucyi Woyskowey podpadać będą. A w tym przypadku Uprzywileiowani, maiąc zawod od nowych Dziedziców, mocni będą potrącić/należytość swoią z Summy za rękoymią onym służącey. Ci zaś nowi Dziedzice dopełnić tey ewikcyi, wszelako obowiązani będą, czego gdyby nie dopełnili, i aż do terminu drugiey raty toż wypłacenie odwlekli, tedy Uprzywileiowani maiąc w ręku swoich, czyli pod zapisem na użytek swoy Summę, z tey sobie wszystkie zawiedzione raty potrącą. Jeżeli zawodni Dziedzice w drugim roku końca z niemi nie uczynią, i zupełnie ich nie zaspokoią, albo o zrzeczenie się doczesnego ich Prawa dobrowolney z niemi ugody nie zrobią; tedy przekonani o to od zawiedzionych w Kommissyi Skarbowey *Processu summario*, z Regestru Skarbowego, który w przeciągu trzech Miesięcy ostatecznie skończony bydź powinien, przez Dekret teyże Kommiss. i Dziedzictwo tych części utracą, z których przekazany dla Uprzywileiowanych prowent zawiedli, a reszta Summy u Uprzywileiowanych pozostałey, w nadgrodę powiększonego zawodu, i prawnych wydatków własnością ich zostanie. Kommissya zas te same Dobra na nowo licytować będzie, w sposobie, i pod warunkami tą Ustawą przepisanemi. Takimże sposobem na nowo dla Uprzywileiowanych procent zabespieczy, albo ze Skarbu publicznego oznaczy; gdy oni sami tak zechcą, według Punktu 4go tego Artykułu.

/. sobie

8vo. Chociażby zaś Summa na rękoymią dla Uprzywileiowanych przeznaczona w Skarbie Rzplitey została, dla nie okazaney przez nich ewikcyi; iednak z tey samey Summy Skarb publiczny tak nadgradzać ma Uprzywileiowanym poniesiony od nowych Dziedziców zawód, iak inni co Summy w zarękę wzięli, i według Punktu poprzedzaiącego sami sobie z przepisu tego Prawa nadgrodzili.

9no. Kiedy Uprzywileiowani Dzierżawcy, lub ich Prawa nabywcy, sami przez licytacyą otrzymaią dziedzictwem Królewszczyznę, którą posiadali, albo iey część iaką, używać będą dobrodzieystwa tego Prawa w opłaceniu piątey części szacunkowey za wartość Dziedzictwa zachowuiąc przy sobie część teyże Summy, w proporcyi Punktem szo-

stym tego Artykule opisaney, gdy tylko okażą przed Kommissyą Skarbową dostateczną ewikcyą, z mocy którey po zgaśnieniu Praw ich doczesnych, następcy ich lub Ewiktorowie też Summę do Skarbu publicznego wnieść zaraz obowiązani będą, pod ostrością exekucyi, sposobem delaty na Dobrach ewikcyi podległych. Takowi zaś Uprzywileiowani Possessorowie, lub ich Prawa nabywcy, którzy przez licytacyą otrzymaią Królewszczyznę, należącą tylko podług Prawa część do Skarbu wnosić będą, a swoią należytość sobie zachowaią.

10mo. Którzy z uprzywileiowanych Dzierżawców, lub ich Prawa nabywców żądać będą opłaty dożywocia swoiego, czyli wspolnych, albo następnych dożywociów dla ich Potomstwa służących, ci zaraz po odbytey Dóbr, które oni posiadaią, lustracyi, oświadczyć to maią na pismie przed Lustratorami, i wziąść od nich na to zaświadczenie. A Lustratorowie przy złożeniu w Kommissyi Skarbowey; dzieła każdey Lustracyi, złożą i te żądania od Uprzywileiowanych podane. Kommissya zaś w osobny Protokuł takowe uprzywileiowanych Dzierżawców żądania zapisze. W niesposobności oświadczenia takowych żądań przed Lustratorami, naydaley przed licytacyą, podać ie maią ciż Uprzywileiowani do samey Kommissyi Skarbowey, którzy zaś później podawaćby się chcieli do przyięcia Summy za dożywocia, lub inney natury Prawa doczesne maiący, dobrodzieystwa tego zyskiwać nie będą.

11mo. Opłata Praw Uprzywileiowanych Dzierżawców, taka się postanawia. Za proste poiedyncze dożywocie prowent siedmioletni, iaki Lustracya w porządku przedaży dopełniona wynaydzie, względnie do połowy całkowitego dochodu, z prawa Uprzywileiowanemu należney; gdzie zaś zachodzi *Jus in solidum*, czyli Prawo dwóch Osób Męża i Żony, wspólnie dożywóciem zaszczyconych, bądź to przez wspólny Uprzywiley dla oboyga Małżonków razem służący, bądź przez osobny Przywiley *Juris communicativi* wspólność Prawa, czyli Prawo na przeżycie nadaiący, tam prowent takowyż z Lustracyi wynaleziony dziesięcioletni opłacony będzie; Ostrzegamy iednak, iż gdy Skarb Prawo Uprzywileiowane dożywocia spłaci, dopóty następnego Prawa spłacać nie będzie, póki Prawo spłacone nie zgaśnie, który porządek względem Expektantów, Emfiteutów, w Possessyi będących, i tych, którzy ieszcze w Possessyi nie są, zachowany bydź ma. Nakoniec co do Dzierżaw Królewszczyzn, bądź Prawem lennym nadanych, bądź do wybrania Summ wypuszczonych, i z mocy Prawa przez Dekreta ostatniey Instancyi przyznanych, tym Possessorom zostawuie się wolność osobnego ugodzenia się z Kommissyą Skarbową Oboyga Narodów o opłatę ogólną służących sobie, podług Praw, i nadań, dożywociow; Gdyby zamiast corocznego prowentu im służącego, raczey Summą kapitalną Prawa swoie opłacone mieć chcieli, w takowe ułożenia z pomienionemi Possessorami wchodzić Kommissya Skarbowa Oboyga Narodów na użytek Skarbu mocna będzie. Maiący zaś Prawo Expektatywy za dożywocie poiedyncze, prowent półtory ćwierci im służący, także za lat siedm w ogólney opłacie dożywocia swego mieć będą.

12mo. Emfiteutowie, lub ich Prawa nabywcy z nadania Seymu 1775. Prawa swoie maiący, którym z Uchwały Seymu teraźnieyszego część osma dochodu służy, bądź oni dawniey, bądź też później do posiadania Dóbr przyszli, ieżeli zechcą, dziesięcioletni prowent sobie służący, za całkowite swoie Prawo mieć będą wypłacony. A ci, których Prawa Emfiteutyczne ieszcze skutku nie wzięły, na ten czas takową opłatę zyskiwać będą mogli, kiedy iuż istotny skutek ich Prawa otrzymaćby miały, po zgaśnieniu Praw innych rozciągaiących się na teyże Królewszczyznie.

13tio. Te zaś Summy z prowentu siedmioletniego, czyli dziesięcioletniego za dożywocia oznaczone wypłacać będzie Kommissya Uprzywileiowanym po sprzedaniu Królewszczyzn, które oni posiadali,

z Summ

z Summ przez nabywców do Skarbu wnoszonych za Dziedzictwo tychże Królewszczyzn w opłaceniu od nich piątey części wartości Lustracyiney.

14to. Gdy Uprzywileiowani Dzierżawcy, lub ich Prawa nabywcy, podawszy się za żądaiących opłaty Dożywocia, potym Królewszczyzny iakowe zalicytuią, bądź te, które sami posiadali, bądź inne, a w opłaceniu piątey części wartości Dziedzictwa tym Prawem przepisaney, przekazać zechcą Skarbowi Rzeczypospolitey Summę szacunkową swoiego dożywocia, albo część oney według przypadku potrzeby, w iakiey się znaydą; Kommissya Skarbowa do takiego ich układu przychylić się obowiązana będzie, aby tylko w tym czasie Królewszczyzny przez nich posiadane, do Licytacyi także przychodziły. A gdy Kommissya Skarbowa O. N. podług Prawa teraźnieyszego spłaci Dożywocia Uprzywileiowanych Possessorów Królewszczyzn, nie będzie mogła połowy spłaconey im Intraty póty expensować, póki Summy na spłacenie włożoney, zupełnie z tychże Intrat nie odzyszcze, i tym końcem Summy z Intraty po spłaconych Dożywociach do Skarbu przychodzące, Obywatelom dostateczną ewikcyą maiącym na Procent oddawać będzie.

15to. Królewszczyzny Kontraktem Emfiteutycznym przez Kommissyą Skarbową sposobem Licytacyi, z mocy Prawa na lat 50. wypuszczone, też Kommissya sprzeda na Dziedzictwo tym, którzy ie przez licytacyą otrzymali, lub ich Prawa nabywcom, ieżeli za wartość Dziedzictwa, zamiast nowey Licytacyi, naddadzą dziesiątą część wyżey nad intratę, iaką rzeczonym Kontraktem przyięli; wszystkie zaś inne warunki i uroczystości względem tey przedaży zachowane będą, iak względem innych Królewszczyzn, nakoniec części według podziału w Taryffę wpisane bydź maią. Gdyby iednak, którzy z takowych Possessorów za Kontraktem Kommissyi danym Królewszczyznę posiadaiących, ten warunek naddania 10tey części uciążliwym dla siebie znaleźli, i nie życzyliby sobie otrzymać w ten sposób Dziedzictwo, a żądaliby utrzymać się przy Kontrakcie, tedy Prawo ich na obostronney ugodzie, a razem i na Urzędowey czynności zasadzone, w całości zachowane im będzie, i dopiero po wyiściu ich Kontraktu te Dobra sposobem teraźnieyszą Ustawą przepisanym, sprzedane bydź maią. W Królewszczyznach, które przez Licytacyą na lat 50. w Dzierżawę przez Kommissye Skarbowe są puszczone, i których Dziedzictwa aktualnie przez Licytacyią Possessorowie nabyć niechcą, owszem przy Emfiteutyczym Kontrakcie zostać pragną, Lustratorowie żadnych odmian czynić nie maią. Przeto Inwentarze w takowych Królewszczyznach do Licytacyi sporządzone, w swey mocy utrzymane mieć chcemy.

16to. Summy Obywatelom z strony Rzeczypospolitey na Królewszczyznach Prawem teraźnieyszego Seymu upewnione, po dopełnioney tychże Królewszczyzn przedaży, Właścicielom Summ ze Skarbu Rzeczypospolitey publicznego wypłacone mieć chcemy; te zaś Summy, które ieszcze pod roztrząśnienie Stanów przyiść maią, do czasu Rezolucyi Stanów zawieszamy.

17mo. Kredytorowie, którzy za Dekretami przysądzone maiąc Summy przez Tradycyą zaięli, i trzymaią aktualnie Starościńskie Possessye, iako po zupełney konwikcyi, i bez formowania nowego, składane w Kommissyach Porządkowych Intraty Uprzywileiowanych Possessorów za Kwitami swemi, odbierać maią, aż do wybrania Summ przez Dekreta przysądzonych. Z tych także Summ, które na spłacenie Praw Uprzywileiowanych Possessorów użyte będą, Kommissya Skarbowa należytość Tradycyinych Intrat Starościńskich Possessorów zaspokoić powinna.

ARTYKUŁ X.

Podwyższenie tymczasowego dochodu z Królewszczyzn, niżeli sprzedaż i przemiana ich w Dziedzictwa nastąpi.

Gdy Rzeczpospolita niezaprzeczone ma Prawo do nayrzetelnieyszey z Królewszczyzn, iako dotąd Dziedzictwa publicznego Intraty Prawami sobie zastrzeżoney, i ostatnim Prawem Seymu teraznieyszego w pewney proporcyi względem różnych Dzierżaw, i za różnemi Prawami posiadanych, oznaczoney, a z przyczyny, niedostatecznych sposobów, dotąd użytych, zupełnego dochodu skarbowi swemu należnego nie odbierała, i dopiero przez przedaż tych Dóbr na wieczność sposobem Licytacyi, do nayściśleyszego ocalenia własności swoiey przychodzić ma, więc dla zbliżenia tym czasem dochodu Skarbowego do słuszney miary Prawami przepisaney, podwyższoną mieć chcemy opłatę z Królewszczyzn w sposobie następuiącym:

1mo. Dzierżawy Królewszczyzn, prostym Prawem dożywocia, bądź poiedynczego, bądź wspólnego, albo za Przywileiem na przeżycie, lub też Prawem Lennym, czyli na pewną liczbę Dożywociów służącym Królewszczyzny posiadaiący, którzy z mocy Prawa na teraźnieyszym Seymie zapadłego połowę Intraty, czyli dwie Kwarty opłacali, od następuiącey Raty Marcowey Roku bieżącego 1792. trzy Kwarty w zwykłych dwóch Ratach, to iest w Marcowey i Wrześniowey corocznie opłacać będą, dopóki przedaż tych Królewszczyzn teraźnieyszym Prawem przepisana nie nastąpi. Takimże porządkiem i do takiegoż zamiaru czasu posiadaiący Królewszczyznę za Prawem Expektatywy, pół czwartey Kwarty do Skarbu wnosić maią, a Emfiteutowie z nadania Seymu Roku 1775. Prawo maiący zupełnie cztery Kwarty płacić będą. Co wszystko rozumiane i rachowane bydź ma stosownie do Lustracyi Roku 1789.

2do. Gdyby który Possessor Uprzywileiowany, czyli iego Prawa nabywca znalazł się bydź uciążonym, przez to podwyższenie opłaty Dochodu Publicznego z Królewszczyzny, tak, iżby to przechodziło istotną połowę od Dożywotników należącą, iako też istotnie półtrzeciey Kwarty od Expektantów oznaczone, czyli nakoniec, istotne półczwartey Kwarty należące od Emfiteutów; tedy mniemaiący się bydź uciążonym Uprzywileiowany Possessor, ma się *ex asse* z lat trzech ostatnich przed Kommissyą Skarbową kalkulować i na rzetelność tey kalkulacyi zaprzysiądz, bądź przez siebie, bądź przez Kommissarza swego, na Rotę następuiącą: = ,, Ja NN. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy Swiętey Jedynemu, iako rzetelnie Regestra ,, wszelkie do okazania Intraty z Królewszczyzny NN. komportowałem i nic na szkodę Skarbu nie zataiłem. Tak mi Panie Boże dopomóż. ,, Po odebraniu takowey kalkulacyi, i wykonaniu Przysięgi, Kommissya Skarbowa poda Exakcyom do wybierania takowey Intraty, połowę, czyli pół trzeciey Kwarty, albo pół czwartey Kwarty.

3tio. Gdzie zaś Uprzywileiowani Dzierżawcy znosić będą przepisane tym Artykułem podwyższenie opłaty do Skarbu Publicznego, bez użycia dozwolonego środka okazania rzetelney Intraty, i stwierdzenia oney przysięgą, doczekuiąc oznaczoney do urządzenia Królewszczyzn w porządku przedaży Lustracyi, tam dopełniona w czasie taż Lustracya prawidłem będzie do słusznego pomiarkowania między Skarbem Publicznym, a Uprzywileiowanemi Dzierżawcami, lub ich Prawa nabywcami. Jeżeli się to okaże, iż znoszone przez uprzywileiowanych podwyższenie Intraty przewyższało należny od nich dochód w połowie, albo w półtrzeciey Kwarty, czyli nakoniec w półczwartey Kwarty, względem istotney Intraty, tedy Kommissya Skarbowa

powróci

powróci im ze Skarbu Publicznego wszelki naddatek; przeciwnie też oni dopłacą Skarbowi Publicznemu, jeżeli Lustracya okaże, iż w rzeczonym podwyższeniu ieszcze Dożywotnicy istotney połowy, albo Expektańci pół trzeciey Kwarty, lub nakoniec Emfiteutowie pół czwartey Kwarty niedosięgnęli, a to rachuiąc od Raty Marcowey Roku teraźnieyszego 1792.

4to. W tych Królewszczyznach, które urządzeniu i Lustracyi w porządku przedaży nie podpadaią, gdy ich Dziedzictwo iuż iest Prawami nadane, i utwierdzone, lecz zostaiąc pod Przywileiami do zgaśnienia Praw Dożywotników, opłacaią do Skarbu Rzeczypospolitey dwie Kwarty, i teraźnieyszemu podwyższeniu teyże opłaty podlegaią, wolno będzie Uprzywileiowanym, lub ich Prawa nabywcom użyć dozwolonego środka okazania prawdziwey Intraty punktem drugim tego Artykułu opisanego; Jeżeliby przyczynienie do dwóch Kwart trzeciey Kwarty zgodnie z Lustracyą Roku 1789. przechodziło ist tną połowę dochodu Królewszczyzn w ich posiadaniu będących; a tym sposobem ustanowioną prawdziwą połowę Intraty do zgaśnienia Praw dożywotnich Skarbowi Publicznemu opłacać będą: albo gdy zechcą, żądać mogą od Kommissyi Skarbowey wyznaczenia szczególney Lustracyi, końcem wynalezienia istotney połowy dochodu, w sposobie takim, iak zwyczay iest w Woiewództwie każdym, lub w Powiecie wyciągania Intraty, i podawania oney Arendownym Dzierżawcom.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstyt: Kazimierz Konst: Plater Kaszt: Głu Trockiego do Deputacyi Seymowey z Senatu W. X. Litt: wyznaczony. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małopol. Waleryan Stroynowski Podkomorzy Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi z W. X. Lit: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zakroczym: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkopol: mp: Po wpisaniu zaś ninieyszey Konstytucyi Oryginał teyże podaiący na powrót odebrał.

~~PŁUSKWIŃSKI mp.~~

A. Siarczyński

~~Czytał Kaniewski.~~

64

(218)

306

Działo się w Warszawie w Zamku Jego Królewskiey Mości Dnia Siodmego Miesiąca Maia Roku Pańskiego Tysiącznego Siedmsetnego Dziewięćdziesiątego Drugiego.

DO Urzędu i Akt Ziemiańskich Warszawskich Osobiście przyszedłszy Wielmożny Antoni Siarczyński Jego Królewskiey Mości, Seymowy i Konfederacyi Koronney Sekretarz, do tychże Akt Konstytucyą niżey wyrażoną podał, którey takowa następuie osnowa.

Uformowanie dwóch Pułków Tatarskich, dwóch Kozackich, i Czterech Batalionów Ochotników.

295

POprzednicy Nasi w wyprawach Rzeczypospolitey męstwa i wierności Narodu Tatarskiego, tylekroć skutecznie doznawali, którego MY KROL wraz z Zgromadzonemi STANAMI w nirieyszey do obrony pospolitey gotowości, podobnież wzywaiąc, stanowiemy: aby dwa Pułki, każdy z Pięciuset Koni złożony, z stosowną liczbą Officyerów i Namieśników z tegoż Narodu były uformowane, którym żołd roczny równy z Pułkami Przedniey Straży oznaczamy, a na zaciąg z Koniem, Rynsztunkiem, i umundurowaniem, na ieden raz po Złotych Trzysta Pięćdziesiąt na głowę, z Skarbu wypłacić, za Kwitami Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów dysponuiemy. A że użyteczność Lekkiey tak Jazdy iako i Piechoty w Woyskach Zagranicznych doświadczona, pierwsza przez zaciąg Ukrainskich Kozaków, druga przez formowanie Batalionow Ochotników czyli Freykorow, w Woysku Naszym równie uskuteczniona bydź może; Zatym co do pierwsze: dwa Pułki Kozackie, każdy z Tysiąca Koni złożony, z przyzwoitą liczbą właściwych takowemu gatunkowi Żołnierza Officyerow, Sotników, Attamanów, w płacy do Pułkow w Przedniey Straży porownanych ustanawiamy, i niezwłoczny zaciąg nakazuiemy, przeznaczaiąc na zaciąg iednego z Koniem, Rynsztunkiem, i ubiorem, po Złotych Trzysta, a na żołd i całoroczne każdego Kozaka utrzymanie,

przez Kommiſſyą Woyſkową Oboyga Narodów Miesięcznie rozłożone Złotych Trzyſta Pięćdziesiąt. Co do drugiey: Cztery Bataliony Ochotników z przyzwoitą liczbą Officyerów, z płacą zaś, opatrzeniem zupełnym, i koſztem na pierwſzą Erekcyą w Batalionach Pieſzych praktykowanemi, erygować przeznaczamy, Na werbunek ludzi do tychże Freykorów, ugoda i zaręczenie pewności z podeymuiącemi się tego zaciągu poprzedzić powinny, w ſposobie gdzie indziey używanym, a wraz ochronie Skarbu naydogodnieyſzym.

Staniſław Nałęcz Małachowſki Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marſzałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marſzałek Konfederacyi W. X. Litt:

A. Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski, wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Antoni Ledochowski Poseł Czerski z Prowin: Małop: Dep: Tomasz Wawrzecki Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi z W. X. Litt: Jacek Puttkamer Poseł Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt: Jozef Weyssenhoff Poseł Jnflantski Deputowany do Konstytucyi z Wo Xa Litt: Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi Wo Xa Litt. Jan. Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deputowany do Konstytucyi z Prow. Wielk: Jozef Radzicki Podkom: i Poseł Zi: Zakroczym: Deputat z Prowincyi Wielkopol: do Konstytucyi *mp.* Po wpisaniu zaś niniejszey Konstytucyi Oryginał teyże Podaiący na powrot odebrał.

~~PLUSZKOWINSKI~~ *mp.*
A. Siarczynski

~~Czytałem Potrykowſki.~~

(220)

Działo się w Warszawie w Zamku Jego Królewskiey Mości Dnia Siodmego Miesiąca Maia, Roku Pańskiego Tysiącznego, Siedmsetnego, Dziewięćdziesiątego drugiego.

DO Urzędu i Akt Ziemiańskich Warszawskich osobiście przyszedłszy Wielmożny Antoni Siarczyński Jego Królewskiey Mości, Seymowy i Konfederacyi Koronney Sekretarz, do tychże Akt Konstytucyą niżey wyrażoną podał, którey takowa następuie osnowa:

Opatrzenie Generałów kommenderuiących, i nadanie Im mocy approbowania Kriegsrechtów i Standrechtów.

296

Chcąc każdego Woyskowego w przyzwoite potrzeby opatrzyć, i karność Woyskową obostrzyć, ustanawiamy: aby stosownie do Woysk Zagranicznych Racye i Porcye dawnieyszym Regulaminem dla Officyerów przepisane, oraz fundusze na Expens stołową Generałom oddzielnemi Korpusami kommenderuiącym, podług następuiącey Tabelli wydawane i opłacane były; Wchodząc zaś w potrzeby nieuchronne i koszta nieodbite Urodzonych Generałów Lieutenantów trzema Korpusami oddzielnemi formować się maiącemi, kommenderować maiących, onym przykładem innych Woysk na początku teraźnieyszey wyprawy końcem ekwipowania się, każdemu po dwa Tysiące Czerwonych Złotych na ten raz wyznaczamy z funduszu Dziewięciu Milionów na obronę pospolitą przeznaczonego. Nadaiemy oraz Generałom kommenderuiącym w czasie przedsięwziętey obrony Kraiów moc approbowania Kriegsrechtów i Standrechtów w Jazdzie *inclusive* Namieśników, w Piechocie zaś i Artylleryi *inclusive* Unter-Officyerów, zaczynaiąc od Szeregowych i Gemeynów. Całe zaś to urządzenie, iako doczesne nie będzie przeszkodą do układu i decyzyi Etatu Woyskowego, podług woli STANOW Seymuiących. Silber-fegerner Kn.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski, wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konst: *mp.*

)1(

An-

Antoni Leduchowski Wodzic i Poseł Czernwski Dep: z Prowi: Map: Tomasz Wawrzecki Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi z W. X. Litto. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi z Wo Xa Litt. Jacek Puttkamer Poseł Mińs: Deputowany do Konst: z Prowin: W. X. Litt. Józef Weyssenhoff Poseł Inflantski Deputowany do Konstytucyi z W. X. Litt. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deputowany z Prowincyi Wielkop. Józef Radzicki Podkom: i Poseł Zi: Zakrocz: Deputat z Prowincyi Wielkopoll: *mp*. Po wpisaniu zaś ninieyszey Konstytucyi, Oryginał teyże Podaiący na powrot odebrał.

~~PLUSKWINSKI~~

A. Siarczyński mp.

~~Czytał Chrościcki.~~

~~*Pod tymże samym Aktem.*~~

Do Urzędu i Akt Ziemiańskich Warszawskich osobiście przyszedłszy Wielmożny Antoni Siarczyński Jego Królewskiey Mości, Seymowy i Konfederacyi Koronney Sekretarz, do tychże Akt Konstytucyą niżey wyrażoną podał, którey takowa następuie osnowa: =

Porcye Chlebowe i Racye Furażowe na Konie Jezdnę, Juczne, i Powozowe, Regulaminem Służby Obozowey przeznaczone.

	Dla Generałów.		Dla Kawaleryi i Inżenierów.		Dla Piechoty i Artylleryi	
	Porcye.	Racye.	Porcye.	Racye.	Porcye.	Racye.
Generał głównym Korpusem kommenderuiący	24	40	-		-	- -
Generał Lieutnant - - - - -	12	28	-	-	-	- -
Generał - Major - - - - -	7	21	-	- -	-	- -
Szeff i Brygadyer - - - - -	-	-	6	16	6	16
Pułkownik i Vice - Brygadyer - - -	-	- -	4	11	4	10
Pod - Pułkownik - - - - -	-	- -	4	10	4	9
Major - - - - - - -	-	- -	4	10	4	9
Kwatermistrz - - - - - -	- -	- -	2	4	2	3
Audytor - - - - - - -	- -	- -	2	4	2	3
Adjutant - - - - - -	- -	- -	2	4	2	3
Sztabs - Chirurgus - - - - -	- -	- -	2	4	2	3
Dywizyonalny, lub Batalionowy Chirurgus -	- -	- -	1	2	1	2
Kapelan - - - - - -	- -	- -	2	4	1	3
Bereyter - - - - - -	- -	- -	1	3	- -	- -
w Chorągwiach i Kompaniach.						
Rotmistrz od lekkiey Jazdy i Kapitan - -	- -	- -	3	6	1	3
Sztabs - Rotmistrz i Sztabs - Kapitan - -	- -	- -	3	6	1	3
Porucznik - - - - - -	- -	- -	2	4	1	2
Pod - Porucznik - - - - -	- -	- -	2	4	1	2
Chorąży - - - - - -	- -	- -	2	4	1	2
Konduktor - - - - - -	- -	- -	1	1	-	- -
Wóz Chorągwiany, lub Namiotowy - -	- -	- -	1	4	1	4

Na Expens Stołową przez ciąg iedney Kampanii.

Generał Woyskiem kommenderuiący - - - - - Złł: 36,000.
Generał Lieutnant oddzielnym Korpusem kommenderuiący - - 18,000.
Generał - Major oddzielnym Korpusem kommenderuiący - - - 10,000.

Całe zaś to Urządzenie, iako doczesne, nie będzie przeszkodą do Układu i Decyzyi Etatu Woyskowego, podług woli Stanów Seymuiących.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Lit: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Weyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelsk wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. — Antoni Leduchowski Wodzic i Poseł Czernwski Deputowany z Prowin: Małop: — Tomasz Wawrzecki Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi z W. X. Litto. — Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi z Wo X. Litt: — Jacek Putkamer Poseł Miń: Deputowany do Konst: z Pr: W. X. Litt: — Józef Weyssenhoff Poseł Inflantski Deputowany do Konstytucyi z Wo Xwa Littgo. — Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deputowany z Prowincyi Wielkop: — Józef Radzicki Podkom: i Poseł Zi: Zakroc: Deputat do Konst: z Prowincyi Wielkopol: *mp.* == Po wpisaniu zaś ninieyszey Konstytucyi, Oryginał oneyże, Podaiący na powrot odebrał.

PLUSKWINSKI
mp.
A. Siarczyński

Czytał Chroscicki.

(222) 70 309

Działo się w Warszawie w Zamku Jego Królewskiey Mości Dnia Iedenastego Miesiąca Maia, Roku Pańskiego Tysiącznego, Siedmsetnego, Dziewięćdziesiątego drugiego.

DO Urzędu i Akt Ziemiańskich Warszawskich osobiście przyszedłszy Wielmożny Antoni Siarczyński Iego Królewskiey Mości, Seymowy i Konfederacyi Koronney Sekretarz, do tychże Akt Konstytucyą niżey wyrażoną podał, którey takowa nastęрnie osnowa:

298

Obiaśnienie Hypoteki na pożyczkę Summy Trzydziestu Millionów Złotych Polskich, y upewnienie niezawodności Wypłat tak Prowizyi iako i Kapitału.

GDy w celu negocyowania, bądź w Kraiu, bądź za Granicą, pożyczki Summ aż do Trzydziestu Millionów Złotych Polskich, którey dopełnienie poleciliśmy Kommissyi Skarbu Oboyga Narodów za uznaniem potrzeby, i zaleceniem Nas Króla w Straży oznaczyliśmy, na Hypotekę takowym Summom zapisać się maiącą Starostwa czyli Fundusz z Sprzedaży tychże Starostw wniść maiący do Skarbu Rzeczypospolitey, zaręczaiąc razem ogólnie tym samym Prawem pod Dniem Szesnastym Kwietnia Roku bieżącego zapadłym; tego kredytu pewność i bespieczeństwo teraz dla zupełnieyszego utwierdzenia ufności Wierzycielów na przełożenie uczynione Nam od Kommissyi Skarbowey Oboyga Narodów wyiaśniaiąc, wspomniony Fundusz szczególney Hypoteki na Starostwach wskazany i przeznaczony, tak iak on iest w sposobie rozciągły i niezawodny, deklaruiemy: iż pewność i bespieczeństwo tey Hypoteki, oraz niezawodność opłat tak Prowizyi iako i Kapitału w czasie Wierzycielom Rzeczypospolitey zwracać się maiących, według umowy, iaka, gdzie, kiedy i z kim zachodzi, czyli zachodzić będzie, równie do ogólney wartości tych ogromnych Dóbr Rzeczypospolitey na przedaż wieczystą przeznaczonych, i do Summ w Gotowiznie z teyże prze-

daży do Skarbu wchodzić maiących przywięzuie się, iako też do wszelakich dochodów, które Skarb Rzeczypospolitey Oboyga Narodów i teraz z tych Starostw odbiera, i następnie w czasie przedaży, czyli po przedaży, albo z Dóbr od przyszłych Dziedziców, albo w Procencie od Summ odbierać będzie; Dla tego razem naymocniey zalecamy Kommissyi Skarbu Rzeczypospolitey Oboyga Narodów, aby z tych Funduszów i z tych dochodów przed wszelkiemi innemi wydatkami naypierwey z niezawodną punktualnością tak Prowizye iako i Kapitały, z mocy tego Prawa hypotekowane, Wierzycielom, według ugody z każdym, opłacała, i podległym Zwierzchności swoiey Officyalistom opłacać zaleciła, a pewność, bespieczeństwo i niezawodność tego wszystkiego do wszelkich ogólnie Dochodów Rzeczypospolitey rozciągamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Litt:

A. Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Alexander Linowski P. W. Krako: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Mał: Iózef Kociełł Poseł Oszmiański Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wo: Xa: Litt: Jacek Puttkamer Poseł Miń: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wo: Xtwa Litt: Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi z Wo: Xa: Litt. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deput: z Prowincyi Wielkop: Józef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi: Zakrocz: Deputat do Konst: z Prowincyi Wielkopol: mp. Jan Paweł Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Po wpisaniu zaś ninieyszey Konstytucyi, Oryginał teyże podaiący na powrót odebrał.

~~PLUSKWINSKI mp.~~

A. Siarczyński

~~Czytałem Chróścicki.~~

(228) 71 310

Działo się w Warszawie w Zamku Jego Królewskiey Mości Dnia Piętnastego Miesiąca Maia Roku Pańskiego Tysiącznego Siedmsetnego Dziewięćdziesiątego Drugiego.

DO Urzędu i Akt Ziemiańskich Warszawskich Osobiście przyszedłszy Wielmożny Antoni Siarczyński Jego Królewskiey Mości, Seymowy i Konfederacyi Koronney Sekretarz, do tychże Akt Konstytucyą niżey wyrażoną podał, którey takowa następuie osnowa:

Wyprawy Obronne.

299

USkuteczniaiąc obronę pospolitą, stosownie do Praw poprzedniczych i teraz wychodzącego przy tym Prawie Uniwersału, MY KROL wraz z STANAMI Zgromadzonemi, zaufani w cnocie Narodu, w przysiędze utrzymywania USTAWY RZADOWEY i Sukcessyi Tronu, krwią, życiem, i maiątkiem, nielękamy się bynaymniey domowych zamieszek, ale raczey zapobiegaiąc, ażeby za wtargnieniem (czego broń Boże) Nieprzyiacioł iakowych, liczne Milicye Nadworne zabrane, i przeciwko Oyczyźnie obrocone nie zostały, stanowiemy.

1mo. Wszystkie Milicye Nadworne, gdziekolwiek będące, i pod iakimkolwiek pretextem, przed Ustawą Prawa ninieyszego uzbroione od tego momentu maią bydź ninieyszym Prawem na Zółd Rzplitey poddane Kommendantom *respective* tym, których MY KROL do kommenderowania Woyskiem regularnym wyznaczyliśmy.

2do. Polecamy przeto Władzy wykonawczey obroną kieruiącey, żeby wydała rozkazy do wspomnionych Kommendantów, aby natychmiast wszystkie uzbroione Milicye, obięte przez nich były, i podług potrzeby rozdysponowane.

3tio. Gdyby zaś Właściciel który w służbie swoiey maiący podobny lud zbroyny, czyli Milicyą, niechciał onych użyczyć do pospolitey obrony, i poddać Kommendantom na żółd Kraiowy, Kommendanci takowe Milicye dezarmować, broń i moderunek zabrać, i ceną sprawiedliwą Właścicielowi oneż zapłacić powinni. Gdyby się Kommendanci o walor i cenę Broni ugodzić z Obywatelami nie mogli, Kommissye Porządkowe cenę postanowić maią.

4to. Gdyby zaś Właściciel który niechciał przyiąć zapłaty za Broń swoią, a żądał po wyszłey obronie mieć ią w naturze powróconą, Kommendanci Broń takową przyimuiąc w Rewersie cenę, każdey z osobna sztuki wyrażać maią; żeby po skończoney potrzebie gotowości do obrony i obrony samey; Właściciel pozostałą Broń w naturze odebrał, a za zginione sztuki znalazł zapłatę, podług ceny w Rewersie Kommendantów oznaczoney.

5*to.* Pod to Prawo dezarmowania Milicyi Nadwornych, nie ma ſię podciągać zabieranie Broni domowey Obywatelom, którą z potrzeby domowey u ſiebie zachowuią.

6*to.* W Miaſtach i mieyscach potrzebuiących beśpieczeńſtwa, Kommendanci do liczby naywięcey Czterdzieſtu Zołnierzy na całą maiętność, za Rewersem Dziedziców, zostawiać będą.

7*mo.* Ordynacye doſtawienia Chorągwi i Ludzi ordynackich obowiązane dopełniać obowiązków powinny.

8*vo.* Gdyby ktokolwiek takowemu urządzeniu śmiał ſprzeciwić ſię (czego nie możemy po nikim ſpodziewać ſię) wtedy Kommendanci użyią ſiły na dopełnienie i uſkutecznienie ninieyszego Prawa, niczyiey niegwałcącego własności, ale iſtotnie do beśpieczeńſtwa wewnętrznego, i do porządney obrony potrzebnego.

9*no.* Polecamy Władzy Wykonawczey, aby układała ſię z Obywatelami maiącemi Milicye, ſkładaiące ſię z ludzi, którzy z Gruntów poſiadanych ſą obowiązani do odbywania Milicyinych powinności, lub gdy ich nie pełnią, płacenia Właścicielom pewnych Podatków; Takowym Obywatelom Władza wykonawcza ſtratę dochodów z ruszenia tych Milicyi wynikaiącą corocznie przez cały czas obrony nadgradzać i wypłacać, a Milicye na obronę Woienną pod ſubordynacyą Woyſkową wziąść każe; Któryby zaś Właściciel takowych gruntownych Milicyi dozwolić niechciał, do pospolitey obrony; Broń iey całą i Moderunek zupełnie i nieodwłocznie wydać za cenę ſprawiedliwą powinien, a nadto na piśmie zaręczyć Kommendantom za ludzi będzie obowiązany, że nigdy przeciwko Oyczyźnie i Rządowi ſłużyć nie będą.

10*mo.* Gdy wychodzące przy tym Prawie Uniwersały wzbudzą zapewne czułość wspaniałego Narodu do wsparcia pospolitey obrony, chcąc iey środki widzieć porządne, beśpieczne, ſpokoyności wewnętrzney dogodne, a zatym ſkuteczne; Zalecamy Kommiſſyom Porządkowym, aby rozsyłaiąc po Parafiach Uniwersał przy tym Prawie wychodzący, zaleciły Plebanom czytanie onego z Ambon, i zachęcanie Parafianów do pospolitey obrony, uwiadomiły oraz Obywatelów o potrzebie i ſposobie czynienia i przyięcia Ofiar dobrowolnych, iakie komu wyświadczyć Oyczyźnie będzie się zdawało. Spodziewamy się: iż w Kraiach Rzeczypospolitey nie będzie żadnego, tak mało czułego Obywatela, któryby w czasie powszechnego niebeśpieczeńſtwa, do utrzymania niepodległości Narodowey, podług swoiey możności, nieprzyłożył ſię; lecz żeby te ſzacowne Ofiary korzyść ſprawowały publiczną, czas i porządek czynienia, MY KROL za zgodą STANOW przepisuiemy.

11*mo.* Ktokolwiek ſwoim kosztem i własnym całym opatrzeniem, chce służyć Obronie Kraiowey, ma w przeciągu Miesiąca od publikaty Uniwersału w Kommiſſyi Porządkowey *respective* ſwego Powiatu, lub mieszkania za ochotnika zapisać ſię, że ſam osobą ſwoią iedną, lub z wielu ludźmi, niepotrzebuiąc niczego od Rządu, we dwa Tygodnie od czasu zawołania Kommiſſyi Porządkowey, w niey ſtanie, podeymuiąc ſię służby regularney pod Zwierzchnością i ſubordynacyą Woyſkową, lub ludzi ſwoim kosztem przyſtawić ſię maiących, poddaiąc przez całą Woynę, lub przez czas zamierzony; Kommiſſya Porządko-

wa-

wa na czas krótszy nad iedną przynaymniey Kampanią niczyiego zapisywania się nieprzyimie, ale na czas Prawem pozwolony zapisuiących się Obywatelów, lub kosztem swoim ludzi stawiaiących w pierwszą Tabellę Ochotników o własnym uzbroieniu, moderunku, koniu, koszcie, prowiancie, i furażu służyć maiących z tylu ludźmi, i końmi, iak się kto zapisze, wciągnie.

12*mo*. Ktokolwiek na swoim Koniu, uzbroieniu, Moderunku, ale na żołdzie Skarbowym służyć osobiście, lub z ludźmi oświadczy się, i zapisze się, Kommissya Porządkowa wszystkich tych podług Reguły powyższey, co do czasu stawania i służby, do drugiey Tabelli wciągnie.

13*tio*. Ktokolwiek o swoim odzieniu, ale na Koniu, uzbroieniu, moderunku i żołdzie Skarbowym osobiście służyć oświadczy się i zapisze, Kommissya Porządkowa wszystkich tych podług reguły powyższey, co do czasu stawania i służby, do trzeciey Tabelli wciągnie.

14*to*. Ktokolwiek ludzi ubranych, uzbroionych, z końmi i z całym moderunkiem, ale na żołd Skarbowy przystawić zapisze się; Kommissya Porządkowa wszystkich tych podług reguły powyższey, co do czasu stawienia i służby, do czwartey Tabelli wciągnie.

15*to*. Ktokolwiek sam osobiście służyć, ani Ochotników dostaćby nie mógł, a chciałby inne podług swoiey możności dać wsparcie obronie pospolitey, ma złożyć w którey kolwiek Kommissyi Porządkowey, co ofiarować *in instanti* życzy i może. Jeżeliby zaś czasu na to potrzebował, ma się zapisać w Kommissyi Porządkowey *respective* swego Mieszkania, lub Powiatu, że w przeciągu dwóch Tygodni od czasu rekwizycyi, przystawi do niey tyle pieniędzy, sztuk broni, iaką kto ma w domu, Pałaszów, Pistoletów, Prochu, Ołowiu, Furażu, Prowiantu, rzeczy na nadgrodę służyć mogących, naylepiey dystyngwuiącym się Woyskowym w obronie, zgoła wszystko, co kto ma w domu, i teyże obronie poświęcić pragnie, Kommissya Porządkowa tych wszystkich wraz z ich ofiarami w piątą Tabellę wciągnie. Takowe dobrowolne ofiary, gdy niecierpią zawodu, każdy zapisuiący się poddać się ma delacie, i nieodwłoczney za uchybieniem exekucyi Zołnierskiey tey Kommendy, która przy każdey Kommissyi Porządkowey zostanie, iako po skutek dobrey woli, pospolitey obronie poświęconey.

16*to*. Kommissya Porządkowa po wyiściu czterech Tygodni od publikaty wychodzącego przy tym Prawie Uniwersału, pięć Tabell w gorze wyrażonych dokładnie opisuiących, liczbę ludzi do osobistey służby obronie pospolitey i do dostawienia zapisanych, liczbę Koni, Broni, Ammunicyi, Pieniędzy, Prowiantów, i Furażów, zgoła wszystkiego, co kto złoży i zapisze, z wyrażeniem Osób ofiaruiących, dla zapisania w Księgę Praw publiczney dla nich wdzięczności, do Kommissyi Woyskowey Oboyga Narodów przeszle.

17*mo*. Kommissya Woyskowa Tabellę Generalną tego wszystkiego nieodwłocznie ułoży, i odda NAM KROLOWI w Straży, maiącemu powierzone kierowanie obrony Kraiowey.

18*vo*. MY KROL podług okoliczności w bliskości mieysca i potrzeby, takowe wsparcia Obywatelskie do Kommendatów wyzna-

(2) czo-

czonych nad Woyſkiem applikować będziemy, z których Kommendanci iak nayściśley kalkulować ſię maią.

19no. Gdy Kommendant u Kommiſſyów Porządkowych o Ochotników i ofiary złożone na pospolitą obronę, na piśmie zarekwiruie; Każda Kommiſſya Porządkowa, w przeciągu dwóch Tygodni, wſzyſtkich zapisanych ochotników, i wſzyſtkie zapisane ofiary Obywatelſkie zgromadzi, każdego ściągnionego Ochotnika przyſięgi wyſłucha na to: „ Jako za Ochotnika ofiaruiący „ ſię, Nam Królowi, Rzeczypoſpolitey, Uſtawie Rządowey, i „ Zwierzchności Woyſkowey, do któreykolwiek applikowanym „ zoſtanie, wiernym i poſłusznym będzie, iako do czasu, na któ„ ry zapisał ſię, ſłużby pospolitey obrony nie porzuci, a ſubor„ dynacyi Woyſkowey zupełnie poddaiąc ſię, gdziekolwiek po„ trzeba iść im każe, Kommendzie wyznaczoney podległym „ będzie, i gwałtowności żadney nikomu z Obywatelów nie u„ czyni.

20mo. Po przyiętey przyſiędze Kommiſſya Porządkowa Officyerowi od Kommendanta z Eſkortą zesłanemu Ochotników i Ofiary za Rewerſem odda. Ochotnicy pod Kommendą Officyera zesłanego zachowuiąc ścisłą dla niego ſubordynacyą, w całym marſzu, gdy ſtaną na mieyscu ſwego przeznaczenia, wykonaią powtórnie zwykłą Żołnierſką Przyſięgę, i aż do czasu, na iaki kto zapisał ſię, do formalney ſłużby będą obowiązani. A po ſkończonym czasie ochotniczey ſłużby, równie pod Eſkortą do Kommiſſyi ſwoiey Porządkowey, zkąd wyszli, odprowadzonemi będą.

Stanisław Nałęcz Małachowſki Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marſzałek. Kazimierz Xiąże Sapieha General Artt: Litt: Marſzałek Konfederacyi W. X. Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewſki Biſkup Helmſki i Lubelſki wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolſkiey do Deputacyi Konſtytucyiney. Symeon Kazimierz Szydłowſki Kaſztelan Żarnowſki Deputowany z Senatu Prowicyi Małopolſkiey mp. Alexander Linowſki P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małopol. Jozef Kocieł Poseł Oszmiańſki Deputatowany do Konſtytucyi z W. Xwſtа Lit: Tomasz Wawrzecki Poseł Braſławſki Deputowany do Konſtytucyi z Wiel: Xſtwa Lit. Jacek Puttkamer Poseł Mińſki Deputowany do Konſtytucyi z Prowincyi W. X. Lit: Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyńſki Deputowany z Prowincyi Wielkopolſkiey. Walenty Sobolewſki Staroſta i Poseł Warszawſki Deputowany z Prowincyi Wielkopolſkiey mp. Po wpisaniu zaś niniey szey Konſtytucyi Oryginał teyże podaiący na powrót odebrał.

PLUSKWIŃSKI mp

A Siarczyński

Czytałem Ghrościeſki.

(234) 72 312

Działo się w Warszawie w Zamku Jego Królewskiey Mości Dnia Dwudziestego Drugiego Miesiąca Maia Roku Pańskiego Tysiącznego Siedmsetnego Dziewięćdziesiątego Drugiego.

DO Urzędu i Akt Ziemiańskich Warszawskich Osobiście przyszedłszy Wielmożny Antoni Siarczyński Jego Królewskiey Mości, Seymowy i Konfederacyi Koronney Sekretarz, do tychże Akt Konstytucyą niżey wyrażoną podał, którey takowa następuie osnowa:

Załatwienie żądań Obywatelów Polskich Greko-Nieunitów i Dyssydentów.

ODebrawszy tak od Deputacyi do ułożenia Proiektów względem Greko-Oryentalnych i Dyssydentów, iako też od Kommissyi na Kongregacyą Greko Oryentalną Pińską od Nas KROLA y STANOW Seymuiących wyznaczoney, doniesienie wszelkie, stosuiące się do Stanu Obywatelów Polskich Greko-Nieunitów, a ztąd uznawszy potrzebę ustanowienia w Państwach Rzpltey stałego dla nich Cerkiewnego Rządu; przeto ułożone w Roku przeszłym Tysiąc Siedmset, Dziewięćdziesiątym Pierwszym na generalney Kongregacyi przez Plenipotentów Greko-Nieunitskich Urządzenie Cerkiewne, a przez zwyż rzeczoną Deputacyą wraz z Delegowanemi od Kongregacyi roztrząsane, i Nam podane, approbuiemy, polecaiąc Władzy Wykonawczey, ażeby pomienione Urządzenia Cerkiewne stopniami przyzwoitemi do skutku doprowadzić starałasię. Podobnież urządzenia Kościelne dla Dyssydentów Polskich przez wyż rzeczoną Deputacyą wspólnie z Delegowanemi od Dyssydentów oboiey Konfessyi Ewangelickiey ułożone approbuiemy, i wraz z Protokułem Deputacyi w Metrykach Koronnych złożone mieć chcemy. A iż takowe Urządzenia Kościelne Greko-Nieunitów i Dyssydentów Religii panuiącey przeciwności czynić niemaią, postanawiamy: iż co się tycze zabeśpieczenia Funduszów Cerkiewnych, wszelkie Dobra i Summy Funduszowe, Cerkwie i Monastery aktualnie w possessyi Nieunitów zostaiące przy nich nienaruszenie pozostać maią. Te zaś Dobra Funduszowe i Cerkwie, które iuż są do iedności Kościoła przyłączone, nigdy do Nieunitów wracać niemaią, a Prawa Obywatelskie, *quo ad Jus Patronatus & Collationis* zabeśpieczamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Litt:

Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolski do Konstytucyi mp. Stanisław Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow Małopolskiey Geh: Ar: Kor: Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Józef Ko-

A ciel

ciełł Poseł Oszmiański Deputowany do Konstytucyi z W. X Litt: Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi z Wo Xa Litt: Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobyrzń: Deputowany z Prowincyi Wielkopol: Po wpisaniu zaś nanieyszey Konstytucyi, Oryginał teyże podaiący na powrot odebrał.

PLUSKWINSKI mp.

A. Siarczynski

Czytał Dyamentowski.

(233) Oblata jak wyżej

301

POD TYMZE AKTEM.

Kommenda J. K. Mci nad Woyskiem Rzeczypospolitey.

Zagrożeni Woyną przez Deklaracyą Imieniem Nayiaśnieyszey Imperatorowy całey Rossyi na Dniu Ośmnastym bieżącego Miesiąca Maia podaną; stósownie do Ustawy Rządowey, My STANY Seymuiące KROLOWI Jmci rozrządzenie Naywyższe siłami zbroynemi Kraiowemi od Dnia dzisieyszego oddaiemy, a w tym celu tak Kommissyą Woyskową Oboyga Narodów, iak i Woysko *directe* do posłuszeństwa Rozkazom i Ordynansom J. K. mości obowiązuiemy, udzielaiąc moc J. K. Mci czynienia Armistycyów, Kapitulacyi Woyskowych, zamiany Niewolników, wydawania Listów *salvi Conductus* Woiennych, Paszportów, dozwolenia przechodu Woyskom Alianta, lub Przyiacielską pomoc J. K. Mci i Rzpltey ofiaruiącego; zgoła wszelkich Woiennych Tranzakcyi, wyiąwszy finalny układ Traktatu Pokoiu, który woli i decyzyi Nas Stanów Seymuiących zostawuiemy. W celu nakoniec zachęcenia Woyska Rzpltey do Dzieł nadzwyczaynie walecznych i Rycerskich; Nobilitacye za Sprawy przez się Woienne, Promocye bez Fortragu, i nadgrody Pieniężne z Summy na to osobno przeznaczyć się maiącey, a to wszystko KROLOWI Jmci w czasie teraz aktualnie toczącey się Woyny powierzamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Symeon Kazim: Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolski do Konstytucyi mp. Stanisław Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z row: Małopolskiey Gen: Art: Kor: Jan Osoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Kociełł Poseł Oszmiański Deputowany do Konstytucyi z W. X. Litt: Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki deputowany do Konstytucyi z Wo: Xa: Litt: Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deputowany z Prowincyi W. mp. Po wpisaniu zaś nanieyszey Konstytucyi, Oryginał teyże podaiący na powrot odebrał.

PLUSKWINSKI mpt.

A. Siarczyński

Czytałem Komorowski.

Oblata (?) ... (235) 313

~~Pod tymże Aktem.~~

Dopełnienie Deklaracyi o Sądach Trybunalskich w Prowincyach Koronnych.

302

1mo. DOpełniaiąc przepisaną dawniey dla Trybunałów Deklaracyą stanowiemy: iż dwa Dekreta zaoczne po dostateczney konwikcyi zapadłe (co iednak do dawniey zapadłych Dekretów rozciągać się niema) będą niewzruszone, i gdyby która strona do takowey sprawy należąca, lub z iakiegokolwiek zrzódła wpływ maiąca niestawiła się, a Pozwem podług Prawa wyniesionym była zaięta, iuż pod żadnym pretextem wzruszać takowego Dekretu zaocznego niebędzie mogła. Gdyby iednak kto w inney Prowincyi znaydował się, i zupełnie o Sprawie wiadomości niemiał, i na to przed Sądem przysięgę wykonał, w tenczas mocen będzie czynić przeciwko wypadłem zaocznym Dekretom.

2do. Do Regestrów dawnieyszą Deklaracyą w Trybunałach ustanowionych Regestr *Executionum i Pœnalium* dodaiemy. W pierwszym mieścić się będą wpisy dla exekucyi Processów z dawnieyszych Dekretów Trybunalskich, oraz z Dekretów niższych Iurysdykcyi w Sprawach tych, w których mocą Prawa appellacye zabronione, tudzież z Dekretów Kompromissarskich z Inskrypcyi osobiście, albo przez Opiekuna, lub specyalnego umocowanego urzędownie zeznaney, *pluralitate* stosownie do Prawa, Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt Szostego nastąpionych, nadto o wstrzymanie exekucyi Processu w poniższych Sądach *primæ Instantiæ* otrzymanego, w Sprawach tych, w których też Iuryzdykcye podług Prawa appellacyi dopuszczać powinny, a przecież oney niedopuszczaią. W *Pœnalium* mieścić się będą sprawy z Kommissyami Cywilno-Woyskowemi, z Officyalistami, tylko *de male gesto Officio* zapozwanemi, a nigdy w tym Regestrze nie będą umieszczone Sprawy z Sędziami o uciążliwość w sądzeniu; Nakoniec do tego Regestru należeć będą Wpisy o niewypłacenie Win Sądowych. Regestr *Executionum* w Izbie pierwszey czyli Spraw prawnych, *Pœnalium* w Izbie drugiey czyli w Izbie Spraw uczynkowych co Sobota do sądzenia (nie zważaiąc nawet na nieukończenie Sprawy iakowey) brany będzie.

3tio. Deklaruiemy, iż te tylko Sprawy z regestru *Incarceratorum* przed wszystkiemi innemi do rozsądzenia brane bydź powinny, które albo będą *recentis criminis*, albo w których winowayca w Areszcie przytrzymany będzie, albo nakoniec w których Instygator z mocy Konstytucyi Tysiąc Siedmset Osmdziesiąt Czwartego czynić powinien; wszystkie zaś inne nieprzyzwoicie w tym regestrze umieszczone będzie miał moc Trybunał odsyłać *cum pœnalitate* pięciuset Złotych do właściwych regestrów, nawet gdyby Strony regestru nieexcypowały.

4to. Sprawy tyczące się bespieczeństwa Trybunału i osób pod bokiem tegoż Sądu znayduiących się z propozycyi *in vim termini tacti* sądzone bydź maią.

5to. Wpisy w dawnieyszych Regestrach przed Woiewódzkim ordynaryinym i *mixti fori* znayduiące się, gdyby w ie-

dnym Roku zrobione były w przeniesieniu onych następuiący ma bydź zachowany porządek. 1. Umieścić należy wpisy z regestru przed —Woiewódzkiego. 2. Z Regestru ordynaryinego. 3. Z Regestru *mixti fori*. 4. Z Regestru Remissowego.

6to. Na sądzenie Spraw z Regestru *determinationis fori*, trzy dnie przy końcu każdego Regestru Woiewódzkiego naznaczamy. A gdyby w tym regestrze wpisów niebyło, sprawy z Regestru appellacyinego sądzone bydź maią.

7mo. Wszystkie expensa Izby sądowey, i opłata Officyalistów Sądu, tym czasem z Skrzynki Trybunalskiey zaspokaia na bydź ma, dlaczego Trybunał dwóch z pomiędzy siebie Deputatów wybierze, i Podskarbiego do odbierania grzywien postanowi, którzyto Deputaci rachunek z przychodu i wydatków co pół-Roku zdawać obowiązani będą przed Kommissyą Skarbową, lub też delegowaną od niey osobą.

8vo. Zapobiegaiąc wszelkiey zwłoce w rozsądzaniu spraw, i obmyślaiąc Stronom sposób w wygotowaniu na piśmie Indukt i Replik, regestr *Communicationis* w Trybunałach przez Pisarzów Aktowych utrzymywać się maiący postanawiamy. W którym to regestrze konnotować będą Pisarze Aktowi składanie przez strony indukt i replik; sposob zaś w składaniu Indukt i Replik następuiący przepisuiemy: każda strona rozsądzić się pragnąca przed rozpoczęciem każdego regestru na dni dziesięć, i w ciągu sądzenia się tegoż Regestru *meritum* Sprawy swoiey za wydanym sobie od Pisarza bez wszelkiey opłaty rewersem złożyć powinna; takowe *merita* spraw na naypierwszą Rekwizycyą stronom przeciwnym, lub ich obrońcom naywięcey na dni dwa (równie za danym Pisarzowi Aktowemu rewersem) kommunikowane bydź powinny, a to celem wygotowania na piśmie Repliki u tegoż Pisarza Aktowego przed sprawą złożyć się maiący.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Symeon Kazim: Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolski do Konstytucyi mp. Stanisław Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey Gen: Art: Kor: Jan Osoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Kociełł Poseł Oszmiański Deputowany do Konstytucyi z W. X. Litt: Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki deputowany do Konstytucyi z Wo: Xa: Litt: Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deputowany z Prowincyi W. mp. Po- [2] wpisaniu ~~za ninieyszey~~ [której] Konstytucyi, Oryginał teyże podaiący na powrot odebrał.

~~PLUSKWINSKI mpr.~~

A. Szarczyński

~~Czytałem Komorowski.~~

Działo się w Warszawie w Zamku Jego Królewskiey Mości Dnia Dwudziestego Szostego Miesiąca Maia Roku Pańskiego Tysiącznego Siedmsetnego Dziewięćdziesiątego Drugiego.

DO Urzędu i Akt Ziemiańskich Warszawskich Osobiście przyszedłszy Wielmożny Antoni Siarczyński Jego Królewskiey Mości, Seymowy i Konfederacyi Koronney Sekretarz do tychże Akt Konstytucyą niżey wyrażoną podał, którey takowa następuie osnowa:

Deklaracya względem Stanu teraźnieyszego Rzeczypospolitey.

ODebrawszy Deklaracyą Rossyiską obrażaiącą wolność i niepodległość Rzeczypolitey, przymuszeni iesteśmy przez ninieyszą uchwaię ogłosić następuiące urządzenie, i one do wszystkich Ziem i Powiatów rozesłać.

1mo. Stan teraźnieyszy deklaruiemy za Stan aktualney obrony przeciw Woysku i Rządowi Rossyi.

2do. Ponieważ Woysko Rossyiskie od Daty Deklaracyi przez Ministra Rossyiskiego podaney, stało się Woyskiem nieprzyiacielskim; Przeto obwieszczamy wszystkich Obywatelów Polskich, iż Prawa Kraiowe i obowiązki, które własney winni Oyczyznie, więcey Im służyć w tym Woysku nie dozwalaią, wzywamy Ich zatym, aby opuściwszy Woysko nieprzyiacielskie, spieszyli się na łono swoiey Oyczyzny, która o Ich szczęściu i losie nie zapomni: gdyby zaś znaleźli się tacy, którzyby w Woysku Rossyiskim służąc, przeciwko Oyczyznie broń nieśli, tych od Obywatelstwa i wszelkich iego Prerogatyw oddalamy, ieżeli od Daty ninieyszey uchwały w przeciągu Dziewięciu Tygodni Woyska Moskiewskiego nie opuszczą, i do Państw Rzeczypospolitey nie powrócą, takowych Polaków za Nieprzyiacioł Oyczyzny deklaruiemy, i kary na nich, iako *contra Perduelles*, rozciągamy.

3tio. Tych wszystkich, którzy pierwsi za granicą, bądź w Kraiu zrobili Spisek przeciw Seymowi i przyzwoitey Władzy Rzeczypospolitey, a nie odstąpiliby od niego w przeciągu Sześciu Tygodni od Oblaty Prawa ninieyszego, przed któremikolwiek Aktami w Państwach Rzeczypospolitey, bądź przed Kommissyami Porządkowemi, lub tegoż odstąpienia przez List do Króla w Straży, czyli do Urodzonych Seymowego i Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałków, w tymże czasie nie przysłali, tych za Nieprzyiacioł Oyczyzny deklaruiemy, i kary na nich, iako *contra Perduelles*, rozciągamy. Dla czego Sądy Seymowe bez wszelkich stopniów prawa, na zalecenie pilne Władzy Wykonawczey, i na stawanie Urodzonych Instygatorów Narodowych, lub w niemożności Ich użycia, przez Zastępców onychże od Władzy Wykonawczey postanowionych (których pod utratą *Activitatis* na całe życie, i pod karami *contra Perduelles* do tego obowiązuiemy) kary ogłaszać maią, a Władza Wykonawcza Exekucyi tychże kar dopełniać ma.

A 4to.

4to. Również ostrości i kary przez Sądy Seymowe ogłoszone mieć chcemy na ~~tych, którzyby~~ późniey, to iest: od czasu zapadłego Prawa ninieyszego, dotąd za Granicą lub w Kraiu pisali się do takowego spisku, a dla tych przeciąg Trzech Tygodni, podobnież od ustawy Prawa ninieyszego do odstąpienia, w sposobie iako wyżey opisanym dozwalamy; Ci zaś, którzyby po wyiściu zamierzonych tu trzech Tygodni do rzeczonego spisku pisali, lub w iakikolwiek sposób łączyli się, oświadczonego tym Prawem dobrodzieystwa używać nie maią.

5to. Tych Polaków, którzy do spisku namawiali i namawiać będą, którzy o pomoc i Woysko obce prosić ważyli się, i do wprowadzenia onego dali okazyą (iak to w Deklaracyi przez Posła Rossyiskiego podaney iaśnie się okazuie,) albo którzyby Woyska Rzeczypospolitey do Woyska Nieprzyiacielskiego namawiać lub przeprowadzać śmieli, tudzież którzyby z Woyskiem Rossyiskim Państwa Rzeczypospolitey naieżdżali, za Nieprzyiacioł Oyczyzny deklaruiemy. Stanowiemy przeto, iż od wszelkich Prerogatyw Obywatelskich oddaleni, od czci i sławy odsądzeni, i na karę śmierci skazani bydź powinni. Dobra ich natychmiast w sekwestr Kommissya Skarbowa Oboyga Narodów weźmie, a Sądy Seymowe podług tego Prawa wyrok swoy przeciwko nim wydadzą.

6to. Co się tycze podeyrzanych o związki skryte z nieprzyiacielem, lub inne zarzuty do Sądów Seymowych należące, w tych Sądy Seymowe na doniesienie Władzy Wykonawczey i stawanie Urodzonych Instygatorów Narodowych, czyli ich Zastępców Processem zwyczaynym postępować maią.

7mo. Na ten koniec ustanawiamy Sądy Extraordynaryine Seymowe z Osób NN. którym szczególny przepiszemy postępowania sposób.

8vo. Zabespieczaiąc wszelką spokoyność dla Obywateli, i chcąc, aby nieustanne czuwanie Rządu powściągało wszystkich od swywoli przestępstw, w takowym czasie zagęścić się mogących, nakazuiemy, i przez miłość Oyczyzny zachęcamy, wszelkie Sądy Pierwszey i ostatniey Instancyi, aby wszystkie w swych przyzwoitych Kompletach obowiązki swoie pełniły, nawet *Extra Cadentiam*, przeto i na takowy czas *Extra Cadentiam* Sądy pierwszey i ostatniey Instancyi dogodne ku temu Kompleta między sobą ułożyć maią, tak, aby podług takowego porządku pilnie sądzili i z mieysca swego nie oddalali się.

9no. Równie Kommissye Porządkowe i naywyższe Rządowe, aby w swoim przyzwoitym Komplecie nieprzerwanie obowiązki swoie pełniły, zalecamy pod utratą *Activitatis* na lat Dziesięć, którey karze tak Sędziowie iako i Kommissarze Komplet zrywaiący podlegać będą.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.	Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopol: do Deputacyi Konstytucyi. Michał Odrowąż Strasz Poseł Wostwa Sandomierskiego z Prowincyi Małopolski do Konstytucyi Deputowany. Jozef Kociełł Poseł Oszmiański Deputowany do Konstytucyi z W. X. Litto. Tomasz Wawrzecki Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi z W. X. Litt: Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi z Wo XaLitt: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkom. i Poseł Z. Zakrocz: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkopol: mpp. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Po wpisaniu ninieyszey Konstytucyi, Oryginał teyże na powrot Podaiący odebrał.

~~PIUSKIEWINSKI~~ mp.

A. Siarczyński

~~Czytałem Kraiewski.~~

315

1 Ꝁ ~~POD TYMŻE AKTEM.~~ (237)

oblatum jak wyżej

304

Pobor Generalny.

GDY wolność i niepodległość Rzeczypospolitey, gdy prawa iey Własność od Spisku Buntowniczego obcą wspartego bronią zagrożoną została; przeświadczeni iesteśmy, iż w tak gwałtowney Oyczyzny potrzebie wszyscy Obywatele kosztuiący słodyczy wolnego Rządu chętną Ofiarę z Maiątków swoich uczynią na Obronę Praw i zaszczytów pospolitych. W tym przekonaniu o powszechney Obywatelów gorliwości, do ratowania napastowaney Woyną niesprawiedliwą Oyczyzny, na zasilenie Skarbu i utrzymywanie gotowych Sił dla odparcia obcego gwałtu, Pobor Generalny stanowiemy.

1mo. Ze wszystkich Dóbr Ziemiańskich Duchownych i Swieckich, do Podatku, który kto podług Praw o gatunku Ofiary Dziesiątego grosza opłaca, każdy na Pobor zapłaci po Dziesięć od Sta, z dochodu swego, tak, iż kto płacił dotąd Dziesięć od Sta, zapłaci na ten raz Dwadzieścia, kto płacił Dwadzieścia od Sta, zapłaci Trzydzieści, kto płacił Trzydzieści od Sta zapłaci Czterdzieści.

2do. Obywatele, którzy z małych Dziedzictw swoich nie płacą Ofiary Dziesiątego Grosza, złożą do Skarbu drugie Kominowe, czyli Podymne.

3tio. Miasta wolne Rzeczypospolitey zapłacą także drugie Kominowe, czyli Podymne.

4to. Włościanie z wszelkich Dóbr Swieckich i Duchownych, Ziemiańskich i Królewskich, tudzież Stołu Naszego zapłacą pół Kominowe czyli Pół-Podymne.

5to. Zydzi podwoyne Pogłowne płacić powinni. Wybieranie i Rozkład tego Poboru na Raty, Władzy Wykonawczey oddaiemy: Który, gdyby dla nie ukończoney Woyny miał bydź powtórzonym, tedy MY KROL na zaradzenie tey potrzebie Rzeczypospolitey Seym zwołamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Littgo

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Michał Odrowąż Strasz Poseł Wdztwa Sandomierskiego do Konstytucyi z Prowincyi Małopolskiey Deputowany. Jozef Kociełł Poseł Oszmiański Deputowany do Konstytucyi z Wo. Xstwa Lit: Tomasz Wawrzecki Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi z W. X. Litto. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi z Wo. Xa. Litt: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi: Zakrocz: Deputat z Prowincyi Wielkopol: mp. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Po wpisaniu ninieyszey Konstytucyi, Oryginał teyże na powrót Podaiący odebrał.

1 Ꝁ ~~PAUSZWINSKA mp:~~

A. Siarczyński

~~Czytałem Chrościcki.~~

oblata jak wyżey

POD TYMŻE AKTEM.

Nadgroda Dzieł Walecznych.

JM więcey obrona Konstytucyi i niepodległości Naszey zawisła, od waleczności i Męstwa Woyska Naszego, tym chętniey MY KROL za zgodą Skonfederowanych Rzeczypospolitey Seymuiących STANOW przychylaiąc się do zapadłego Prawa pod tytułem == Kommenda J. K. Mci nad Woyskiem Rzeczypospolitey == Stanowiemy, iż Milion Pięćkroć Sto Tysięcy Złotych Polskich z Skarbu Rzeczypospolitey naznaczamy dla wszystkiego Stopnia Żołnierzy, którzyby w grożącey Nam teraz Woynie dzielności swey nadzwyczayne dali dowody: nadgroda takowa ma bydź NAM KROLOWI przez Kommissyą złożoną z Officyerów do decyzyi podana. Wdowy zaś i Sieroty zginionych wszelkiego Stopnia Żołnierzy w tey Woynie naypierwsze Prawo do tego Funduszu mieć będą, to iest: do życia połowy Gaży od Mężów odbieraney używać maią: Gdyby zaś Woyny nie było, Fundusz ten Miliona Pięćkroć Sto Tysięcy Złotych Polskich, lub po skończoney Woynie Summa z tegoż Funduszu pozostała, w Skarbie Rzeczypospolitey zostawać ma, i na żadne nadgrody obrocona bydź nie powinna.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litt.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Michał Odrowąż Strasz Poseł Wdztwa Sandomierskiego z Prowincyi Małopolskiey do Konstytucyi Deputowany. Jozef Kocieł Poseł Oszmiański Deputowany do Konstytucyi z W. Xwa Lit: Tomasz Wawrzecki Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi z W. X. Litt. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi z Wo. Xa. Litt: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkom: i Poseł Ziemi Zakrocz: Deput: do Konstyt: z Prowincyi Wielkopol. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Po wpisaniu ninieyszey Konstytucyi, Oryginał teyże na powrót Podaiący odebrał

PLUSKAWINSKI mp.

A. Siarczynski

Czytałem Chrościcki.

74 316

(240)

Działo się w Warszawie w Zamku Jego Królewskiey Mości Dnia Dwudziestego Siodmego Miesiąca Maia, Roku Pańskiego Tysiącznego, Siedmsetnego, Dziewięćdziesiątego drugiego.

DO Urzędu i Akt Ziemiańskich Warszawskich Osobiście przyszedłszy Wielmożny Antoni Siarczyński Jego Królewskiey Mości, Seymowy i Konfederacyi Koronney Sekretarz do tychże Akt Konstytucyą niżey wyrażoną podał, którey takowa następuie osnowa.

Obiaśnienie Prawa Sądów Ziemiańskich dla Prowincyi Wo. Xa. Lit. 306

ZAradzaiąc omylnemu tłómaczeniu Prawa o Sądach Ziemiańskich postanowionego, i szkodliwey dla Obywatelów Kollizyi między Pisarzami Aktowemi i Dekretowemi, a ztąd wypływaiącemu Aktów Ziemiańskich rozdwoieniu, MY KROL, za zgodą STANOW, deklaruiemy dla Prowincyi Wo Xa Litto. Jż Pisarz Aktowy w każdym Województwie i Powiecie przez Obywatelów wybrany, iako iest z mocy Prawa Stróżem Aktów wszelkich, tak do niego tylko szczególnie należeć ma wpisywanie w Xięgi Aktowe wszelkich Dokumentów, i wydawanie z tychże Xiąg Stronom potrzebuiącym Extraktami, u Pisarza zaś Dekretowego sam tylko Protokuł Dekretowy bydź powinien, i drugi Protokuł przyznań, w który Tranzakcye Przyznania w czasie Sądów Ziemiańskich czyniące się zapisywane bydź maią zwyczaynie z podpisem ręki przyznaiącego. Po zapisaniu zaś w Protokule przyznania czynionego, i po zakonotowaniu Dokumentu Przyznanego przez Sąd też przyznanie przyimuiący, sam Dokument Autentyczny oddany bydź ma *ad Archivum* Pisarza Aktowego dla wciągnienia go w Xięgi Aktowe, i dla wydawania onegoż *per Extractum* Stronom Rekwiruiącym. A po skończoney każdey

żdey Kadencyi Protokuły wszelkie i Regestra Sądowe do Pisarza Aktowego przeniesione bydź maią.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litt.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Głu Trockiego wyznaczony z Senatu Lit: do Deputacyi Seymowey Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małopolskiey. M. Odrowąż Strasz Poseł Wdztwa Sandom: z Prowincyi Małopolskiey Deputowany. Stanisław Potocki Poseł Lubelski Depu: do Konst: z Prow: Małopolskiey Gen: Art: Kor. Tomasz Wawrzecki Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi z W. X. Litt. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi z Wo. Xa. Litt: Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z: Zakrocz: Deput: do Konstyt: z Prow: Wielkopol: mp. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Po którey Konstytucyi wpisaniu Oryginał teyże Podaiący na powrót odebrał.

~~HERMAN~~
mpr.

A. Siarczynski

~~Czytałem Stryieński.~~

317

(262)

Działo się w Warszawie w Zamku Jego Królewskiey Mości Dnia Trzydziestego Pierwszego Miesiąca Maja, Roku Pańskiego Tysiącznego Siedmsetnego Dziewięćdziesiątego Drugiego.

DO Urzędu i Akt Ziemiańskich Warszawskich Osobiście przyszedłszy Wielmożny Antoni Siarczyński, Jego Królewskiey Mości, Seymowy, i Konfederacyi Koronney Sekretarz, do tychże Akt Konstytucyą niżey wyrażoną podał, którey takowa następuie osnowa.

Limita Seymu.

307

GDY teraźnieysze okoliczności przeciwne nayszczerszym usiłowaniom, niedozwalaią Nam ukończyć, tak rychło Dzieła Seymowania naszego, iakośmy sobie uchwałą Seymową zamierzyli, gdy Seymowi dwoistym wyborem Posłów upoważnionemu, pod węzłem Konfederacyi zostaiącemu, i od całego Narodu za swe Dzieła na Seymikach uwielbionemu iest zadana nieprawość przez Pismo od Ministra Rossyiskiego na Dniu Ośmnastym Maja, Tysiącznego Siedmsetnego Dziewięćdziesiątego Drugiego Roku podane, którym wtargnienie do Państw Rzeczypospolitey Woyska Rossyiskiego zapowiedział; o iakimsiś Spisku, niewiedzieć gdzie, kiedy, i przez kogo sporządzonym i uknowanym, doniosł, gdy nadto w tymże piśmie wyrażona iest nadzieia, że wszystkie kroki zbawienne Seymu Dzisieyszego, ktore Rossya urażaiącemi Ją nazywa, poprawione bydź maią przez Zgromadzenie nowego Seymu, że Woyska Rossyiskie wchodzą w Kraie Rzeczypospolitey, dla uskutecznienia takowego Dzieła, gdy przez to samo iasno odkrytym iest zamysł wymuszania zbroyną mocą na Obradach Obywatelskich Instrukcyi, przeciwnych przekonaniu powszechnemu i woli Narodu; która niedawno w sposobie nayswobodnieyszym i nayuroczystszym Ustawy Seymu tego poświęciła; widząc w tym wszystkim oczywisty zamach na zgwałcenie niepodległości i wolności Narodowi Polskiemu właściwey i naydroższey, czuiemy w sobie ścisłą powinność, dla utrzymania Powagi i samowładności Rzeczypospolitey, która rzeczonym Pismem znieważoną została, oraz dla beśpieczeństwa całego Kraiu, Konfederacyi Naszey nierozwiązywać, owszem tę i Seym ściśle z całym Narodem spoiony, do dalszego prorogować czasu. Wyciąga tego po Nas znieważona godność Seymu i całego Narodu, wyciąga beśpieczeństwo swobod i wolnego Obywateli głosu, gdyby teraz pod bronią obcą Seymiki Elekcyine odprawiać się miały. Interessa z Nayiaśnieyszym Elektorem Saskim niedokończone, które potrzebuią zupełney Seymu władzy w swych Decyzyach. Gdy Woyska Rossyiskie w Kray Rzeczypospolitey wtargnęły, nie można zostawiać Narodu bez samowładności Władzy Prawodawczey, do którey należy zaradzać o całości powszechney i niepodległości Rzeczypospolitey. Nareszcie gdyby Bóg lituiący się nad Naszą niewinnością i czystością zamiarów do uszczęśliwienia Narodu Naszego dążących, dał Nam prędko sposobność, przywrócenia wszystkiego do spokoyności i trwałego pokoiu, aby Seym w zupełney swey Władzy Prawodawczey zostawał. Z tych więc tak ważnych przyczyn Seym i Konfederacyą nineyszą pod Laskami Urodzonych Stanisława Małachowskiego Referendarza Wielkiego Koronnego, i Xięcia Kazimierza Sapiehy Generała Artylleryi Litewskiey Seymowego i Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałków, z ciągłą Cnotą i doświadczonym Obywatelstwem Obrady Nasze kieruiącemi w podwoionym składzie Posłów proroguiemy do ukończenia Woyny, do oswobodzenia Kraiu z Żołnierza nieprzyiacielskiego, i do ostatecznego dopełnienia pacyfikacyi, przez tenże Seym pod nineyszym Związkiem Konfederacyi

yi zostaiący; a tak prorogowany limit[c]iemy, ostrzegaiąc w każdym czasie zwołanie onego na mieysce nayzręcznieysze, gdy tego iaka nagła okoliczność prędkiego zaradzenia potrzebuiąca wymagać będzie. A że tym samym Prawem Seymiki Poselskie na Dniu Ośmnastym Sierpnia Tysiącznego Siedmsetnego Dziewięćdziesiątego Drugiego przypadaiące, z powodów wyżey wyrażonych odkładaią się, na których Kommissye Cywilno-Woyskowe obrane bydź miały, przeto Skład teraźnieyszy Kommissyów Cywilno-Woyskowych do dalszego Seymu Woli przedłużamy. Równie i Zgromadzenia Wydziałowe Mieyskie na dzień ostatni Lipca naznaczone, wstrzymuiemy do dalszey Woli Seymu, a tym czasem Sądy Wydziałowe Mieyskie i Plenipotentów od Miast w Ich funkcyach i obowiązkach zupełnie utrzymuiemy. Chcąc zaś mieć sprawiedliwość wolną, przemocy Nieprzyiacielskiey niepodległą, Sąd Normalnego Rozgraniczenia w tych Prowincyach, które Woyska Rossyiskie naszły, do czasu pokoiu odkładamy, każdego Obywatela przy Possessyi podług Prawa ubespieczamy i tego iak naypilniey dostrzegać wszystkim Sądom Ziemiańskim zalecamy. Stanowiemy oraz, iż Sądy Ziemiańskie w tych tylko Woiewództwach i Powiatach, w które nieprzyiaciel nie wkroczy, sądzić maią Sprawy uczynkowe *Expulsionum*, *violentiarum*, *Exemptionum*, tudzież obligowe, prostego długu, inne zaś Sprawy Cywilne wyciągaiące trudney i niebespieczney w czasie Woyny komportacyi Dokumentów, do zakończenia teyże woyny odkładać będą. Jak tylko do Woiewództwa i Powiatu którego nieprzyiaciel weydzie, równo z czasem wtargnienia, Sądy Trybunalskie, Ziemiańskie i wszelkie inne (oprócz Sądów Mieyskich Mieyscowych) ustawać maią, i gdyby przez przymus Nieprzyiaciela, mimo teraźnieysze Prawo były gdzie złożone, wszelkie ich wyroki i czynności, iako pod bronią nieprzyiacielską zaszłe, za wymuszone i nie ważne deklaruiemy. Zadne zatym Sprawy z Woiewództw i Powiatów, w których Nieprzyiaciel znaydywać się będzie, ani w Sądzie Ziemiańskim, ani w Trybunale, bądź oczywiście, bądź *in Contumaciam* sądzone nie będą, pod nieważnością zupełną wszelkich wyroków. Nadto wszystkim Osobom Woyskowym i Ochotnikom pod Kommendę i ciągłą Subordynacyą poddaiącym się, maiącym na Piśmie świadectwo od Generała Kommenderuiącego, iż aktualną służbę w Obronie Rzeczypospolitey pełnią, we wszystkich Sprawach w Sądach Cywilnych Dobrodzieystwa Suspensy pozwalamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. Kor: Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski, Biskup Chełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopol. Alexander Linowski P. W. Krak. Deputowany z Prow: Małopl. M. Odrowąż Strasz Poseł Wdztwa Sandom: z Prowincyi Małopolskiey Deputowany. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki, Deputowany do Konstytucyi z Wo Xa Littgo. Jozef Radzicki Podkom: i Poseł Zi Zakr: Deputat z Prowincyi Wielkopol: mp. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Po wpisaniu zaś ninieyszey Konstytucyi, Oryginał teyże, Podaiący na powrót odebrał.

~~Herman~~ mpr.

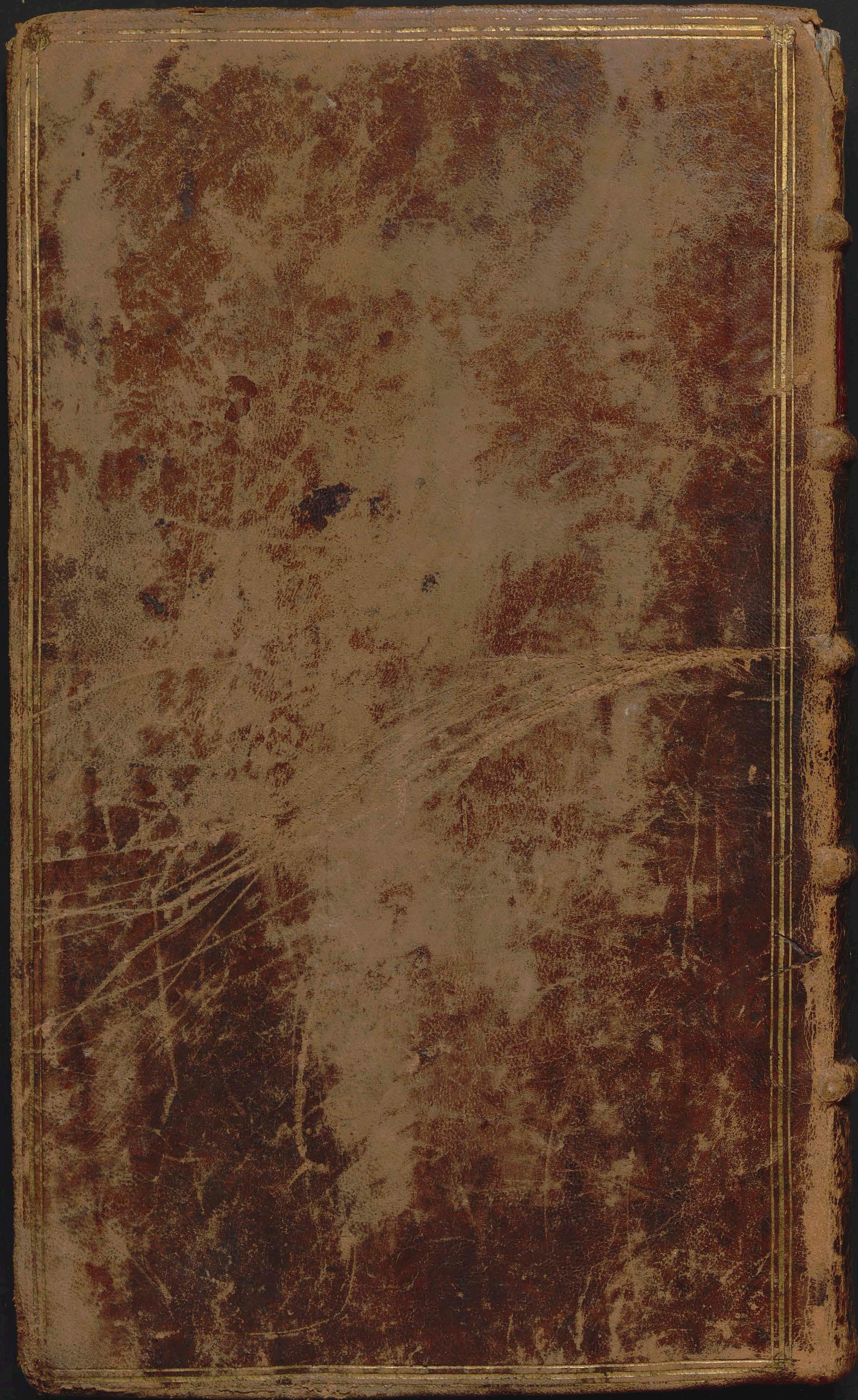
A. Siarczynski

~~Czytałem Głębocki.~~

PRAWA
SEYMU
KONSTYTUCYIN

